

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

“Sonsuz g z llikte benzersiz bir roman.” Observer

2020
Booker
 d l 

Shuggie Bain

ROMAN

DOUGLAS STUART

3. BASKI: Ücretsiz PDF Kitap Arsiyi - <https://rantey.org>

Çeviri: DUYGU AKIN

Ycan
 a da 

DOUGLAS STUART
SHUGGIE
BAIN

Can Çağdaş

Shuggie Bain, Douglas Stuart

İngilizce aslından çeviren: Duygu Akın

Shuggie Bain

© 2020, Douglas Stuart

© 2022, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Bu kitabın çevirisi Publishing Scotland'ın çeviri fonu yardımıyla gerçekleşmiştir.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: Ocak 2022, İstanbul

Bu kitabın 1. baskısı 7000 adet yapılmıştır.

Dizi Editörü: Cem Alban

Düzeltili: Ebru Aydın

Mizanpaj: Atahan Sıralar

Kapak görseli: © Jez Coulson / Insight-visual.com

Kapak uygulama: Lom Creative (www.lom.com.tr)

Baskı ve cilt: Melisa Matbaacılık Yayıncılık San ve Dış Tic. Ltd.

Maltepe Mah. Davutpaşa Çiftelhavuzlar Sk. No:16 Acar San. Sit.

Zeytinburnu, İstanbul

Sertifika No: 45099

ISBN 978-975-07-5593-4

Publishing
Scotland

Published with the aid of

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Maslak Mah. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza Giz. No: 9/25 Sarıyer/İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

DOUGLAS STUART

SHUGGIE

BAIN

ROMAN

2020 BOOKER ÖDÜLÜ

İngilizce aslından çeviren

Duygu Akın

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

DOUGLAS STUART, İskoçya, Glasgow'da doğdu. Londra'da Kraliyet Sanat Koleji'nde yüksek lisansını yaptı. On sene üstünde çalıştığı romanı *Shuggie Bain*, yayımlandığı 2020 senesinde büyük başarı elde ederek başta Booker olmak üzere başka birçok ödül kazandı ve "yılın kitabı" listelerinde yer aldı. "Found Wanting" ve "The Englishman" gibi kısa öyküleri *The New Yorker* dergisinde yayımlanan Stuart, 2000'den bu yana New York'ta yaşıyor.

DUYGU AKIN, 1969'da Diyarbakır'da doğdu. 1986'da Boğaziçi Üniversitesi'nde İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü bitirdi. Yüksek lisans eğitimini İngiltere, Warwick Üniversitesi'nde tamamladı. 2005'ten beri kitap çevirmenliği yapan Duygu Akin, çocuk kitapları, bilim kitaplarının yanı sıra Viet Thanh Nguyen ve Anna Burns gibi çağdaş yazarların da romanlarını Türkçeleştirdi.

İçindekiler

1992 GÜNEY YAKASI.....	13
1981 SIGHTHILL	29
1982 PITHEAD	127
1989 DOĞU UÇU.....	461
1992 GÜNEY YAKASI.....	511

1992
GÜNEY YAKASI

Bir

Yavan bir gündü. Shuggie'nin zihni o sabah uçup gitmiş, bedenini aşağılarda amaçsızca dolanmaya terk etmişti. İçi boş vücudu, floresan lambalarının ışığında solgun ve anlamsız bakışlarla rutin işleri kayıtsızca yerine getirirken, ruhu reyonların üstünde süzülüyor ve sadece yarını düşünüyordu. Yarın, hevesle beklemeye değer bir şeydi.

Shuggie, vardiyasına hazırlanırken sistemli bir yol izlerdi. Tencerelerdeki tüm yağlı soslar ve ezmeler, temiz servis tepsilerine aktarıldı. Kenarlara sıçrayan, hızla kararıp tazelik görüntüsünü bozabilecek tüm fazlalıklar silinirdi. Dilimli jambonlar, yapma maydanoz dalları eşliğinde maharetle dizilir zeytinler kıvamlı suları yeşil kabuğun üstünden mukus gibi süzülecek şekilde çevrilirdi.

Ann McGee sabah arayıp yine arsızca hastalık izni almış, Shuggie'yi hem kendi şarküteri reyonu hem de Ann'in et tezgâhıyla ilgilenmek gibi nankör bir işle baş başa bırakmıştı. Altı düzine çiğ tavukla güne güzel başlamak zaten mümkün değildi ama manzara, özellikle böyle bir günde, Shuggie'nin hayallerini büsbütün tatsızlaştırıyordu.

Shuggie sanayi tipi şişleri soğuk, ölü kuşlara birer birer saplayıp hepsini düzgün bir sıra halinde dizdi. Gü-

dük kanatları, küçük tombul göğüsleri üstüne çaprazlanmış tavuklar, kafasız bebekler gibi öylece duruyordu. Bir zamanlar bu intizam karşısında gurur duyardı Shuggie. Oysa metali yamru yumru pembe ete saptamak, işin kolay kısmıydı; zor olansa aynısını müşterilere yapma dürtüsüne engel olmaktı. Müşteriler sıcak cam vitrinin önünde durup her bir hayvan ölüsünü inceden inceye tetkik ederlerdi. Kendilerince hep en iyisini seçerlerdi, ne de olsa bataryalı kafes sistemleriyle birbirinin aynısı tavuklar üretildiğinden haberleri yoktu. Bu arada Shuggie avurtlarını ısırarak orada dikilip zoraki bir gülümsemeye bu kararsızlıklara göz yumardı. Ardından esas gösteri başlardı. *"Sen bugün bize üç gö'üs, beş but, tek bi' tane de kanat ver, evlat"*

Ya sabır. Neden artık kimse bütün tavuk istemiyordu? Shuggie böylece eldivenli ellerini tavuklara değdirmemeye özen göstererek, çatalı maşayla hayvan ölüsünü alır, mutfak makasıyla (deriyi bozmadan) dikkatle parçalarına ayırırdı. Işıklı ızgaraların önünde dikilmek, ahmak gibi hissettiriyordu ona kendini. Saç filesiyle kaplı kafası terliyor, tavuğun sırtını kör bıçaklarla ustaca kırmaya gücü yetmiyordu. Sırt kaslarından güç alıp bileğine daha iyi abanabilmek için hafifçe kamburunu çıkardı ve bunları yaparken yüzünden gülümsemeyi eksik etmedi.

Şanssız günündeyse maşa kayıp çıkar, tavuk pat diye düşer ve pütürlü zeminde kayıp giderdi. O durumda Shuggie özür dileyen tavırlarla mecburen işe baştan koyulur ama kirli tavuğu asla ziyan etmezdi. Kadınlar arkalarını dönünce tavuğu tekrar kavurucu sarı ışığın altına, kardeşlerinin yanına yerleştirirdi. Hijyene inanıyordu inanmasına ama bu küçük gizli zaferler de bir isyan başlatmasının önünü alıyordu. Hem buradan alışveriş yapan erkek suratlı, peşin hükümlü ev kadınlarının çoğu da bunu hak ediyordu. Tepeden bakan tavırları yüzün-

den Shuggie'nin ensesi sınırdan kıpkırmızı kesiliyordu. Enikonu zorlayıcı günlerde ise bedeninden çıkan her çeşit salgı, tepsideki taramanın katmanları arasına karışıyordu. Bu burjuva zıkkımı nedense akıl sır almaz miktarda satılıyordu.

Shuggie, Kilfeathers'da bir yılı aşkındır çalışıyordu. Planda bu kadar uzatmak yoktu aslında. Karnını doyurup haftalık kirasını ödeyecekti, onu işe alan tek yer de bu süpermarketti. Bay Kilfeather pinti piçin tekiydi. Dolgun bir yetişkin ücreti ödemek zorunda olmadığı kim varsa, dükkânı onlarla doldurmaya bayılırdı. Shuggie için, düzensiz okul eğitiminin etrafına bu kısa vardiyaları serpiştirmek kolay olmuştu. Hayallerinde ise hep yola devam azmi vardı. Kendini bildi bileli saç tarayıp saçla oynamaya meraklıydı. Zamanın uçup gitmesini sağlayan tek şey buydu. On altısına geldiğinde kendine, Clyde Nehri'nin güneyindeki kuaförlük akademisine gideceğine dair söz vermişti. Littlewoods kataloğundan kopyaladığı eskizleri, *Sunday* dergilerinden kopardığı sayfaları; esinlendiği ne var ne yoksa hepsini derlemiş, akşam dersleri hakkında bilgi almak için Cardonald'a gitmişti. Akademinin önündeki otobüs durağında yarım düzine kadar on sekizlik gence denk gelmişti. Hepsinin üstünde en yeni, en moda giysiler vardı ve hepsi gerginliklerini maskeleyen abartılı bir özgüvenle konuşuyorlardı. Shuggie biraz geriden yürümüş, gençlerin kapıdan girişini izlemiş, sonra da dönüp aksi yöne giden otobüse yetişmek için karşıya geçmişti. Ertesi hafta ise Kilfeathers'da işe başlamıştı.

Shuggie sabah molasını, indirimli ürün sepetlerindeki hasarlı konservelelere göz atarak geçirdi. Etiketleri yırtılıp lekelenmiş ama tenekesi sağlam görünen üç Iskoç somonu konserve buldu. Haftalık ücretinden kalanla, küçük alışverişinin parasını ödedi ve balık konservelelerini eskimiş okul çantasına yerleştirip çantayı dolabına kilitledi.

Ardından merdivenleri çıktı, personel kantinine girdi ve zahmetsiz yaz vardiyalarında çalışıp molalarda etraflarını kalın ders notlarıyla donatarak kendilerini bir şey sanan üniversitelilerin masasından geçerken umursamaz görünmeye çalıştı. Bakışlarını orta mesafeye dikti ve köşede, kasa görevlisi kızların -yanına değil ama- yakınına oturdu.

Kızlar dediği, orta yaşlı üç Glasgow'lu kadındı. Elebaşları Ena, tırmık gibi ince, hislerini ele vermeyen, yağlı saçlı bir kadındı. Kayda değer bir kaşı yoktu ama Shuggie'de haksızlık hissi uyandıran belli belirsiz bir bıyığı vardı. Ena, Glasgow'un bu yakası için bile sert biri olsa da haksızlığa uğramış insanlarda sıkça rastlanan iyilik ve cömertliğe sahipti. Üçlünün en genci Nora, saçlarını sımsıkı geriye tarayıp lastik tokayla tuttururdu. Gözleri Ena'nın kiler gibi küçük, bakışları keskindi ve henüz otuz üç yaşında, beş çocuk annesiydi. Grubun sonuncusu Jackie'ydi. Enikonu kadına benzemesiyle, diğer ikisinden farklıydı. İflah olmaz bir gıybetçi, iri cüssesi ve dolgun memeleriyle iri yastıklı divan gibi bir kadındı. Shuggie'nin en sevdiği de oydu.

Shuggie, kızların yakınına oturduğunda, Jackie'nin takıldığı son erkekle ilgili destanın sonunu yakalamıştı. Bu kadınların yanında iyi niyetli bolca candan lak lak, daima garantiydi. Şimdiye dek Shuggie'yi iki defa bingo gecesine davet etmişlerdi ve onlar içki içip kahkahalarla ulurken Shuggie, evde yalnız bırakılamayan ergenler gibi ortalarına oturmuştu. Beraberkenki rahatlıkları hoşuna gitmişti Shuggie'nin. Gövdeleriyle onu kuşatmaları, iki yanına yaslanan etlerinin yumuşaklığı. Ona takılıp durmaları, hoşuna gitmişti. İtiraz eder görünse de saçını gözünün önünden çekmeleri, parmaklarını yalayıp onun dudak kenarını silmeleri... Shuggie bu kadınlar için bir tür erkeksi ilgi kaynağıydı. Henüz on altısını üç ay geç-

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://ranney.org>

mesinin ise bir önemi yoktu. La Scala tarzı bingo masasının altından her biri en az bir kez elini Shuggie'nin aletine sürtmeye yeltenmişti. Kazara olamayacak kadar uzun ve yoklayıcı dokunuşlardı bunlar. Kaşsız Ena için iş, neredeyse kutsal bir savaşa dönüşecekti. Kadın içkiye kendini ne kadar kaptırırsa, o kadar arsızlaşıyordu. Yüzüklü parmaklarıyla alttan her sıyınp geçişinde, tombul dilini dişlerinin arasına kıştırıp yakıcı bakışlarını Shuggie'nin profiline dikiyordu. Shuggie sonunda utançtan parladığında Ena "cık cık" demiş, Jackie ise masanın üstünden iki pound'luk banknotu ağzı kulaklarında, muzaffer Nora'ya doğru uzatmıştı. Ortada bir hüsrân vardı, orası kesin, ama kadınlar, sarhoşlukları arttıkça bunun kesin bir reddediş olmadığına kanaat getirmişlerdi. Bir tuhafılık vardı oğlanda, bu da en azından merhamet edebilecekleri bir şeydi.

Shuggie karanlıkta oturmuş, kiralık odasının duvarlarından ulaşan düzensiz horultuları dinliyordu. Kimi kimsesi olmayan yalnız adamları duymazdan gelmeye çalışıyor ama yapamıyordu. Çıplak bacakları sabah serinliğiyle tartan¹ mavisine dönüşünce, ısınmak için ince bir havluya sarınıp havlunun kenarlarını ısırmaya başladı. Ağzındaki bu gıcırıtı onu biraz yatıştırdı. Süpermarket yevmiyesinden kalanları sehpa dizdi. Bozuklukları önce değerine, sonra yenilik ve parlaklığına göre sıraladı.

Yan odadaki pembe suratlı adam gıcırdamayla uyan-
dı. Daracık yatağında hatur hutur kaşınıp yataktan çık-
ma iradesi için içli bir dua etti. İki ayağı, okkalı bir kasap
eti gibi gümbürtüyle yere indi ve seslere bakılırsa, küçü-
cük odadan koridora ayaklarını sürüyerek büyük gayretle
geçti. Bilindik kilitleri el yordamıyla açıp her daim

1. İskoçlara özgü ekoseli, yünlü bir kumaş. (Ç.N.)

karanlık koridora adımını attı, elini duvarda kaydırarak kör gözle ilerleyip Shuggie'nin kapısına tosladı. Adamın parmakları kapının kenar süslemesinde gezinirken, Shuggie nefesini tuttu ve banyo ışığının "tık tık"ını duyana dek de yerinden kıpırdamadı. İhtiyar şimdi öksürüp gırtlak sökerek, ciğerlerini hayata döndürüyordu. Shuggie onun bir yandan işeyip bir yandan da tuvalete balgam topları tükürüşüne kulak tıkamaya çalıştı.

Sabah ışığı, sütü fazla kaçmış çay rengindeydi. Sinsi bir hayalet gibi odaya sızdı, halıyı aşır santim santim Shuggie'nin çıplak bacaklarına tırmandı. Shuggie gözlerini yumarak tırmanışı hissetmeye çalıştıysa da ışığın dokunuşunda sıcaklık yoktu. Tüm vücudunu kapladığına inandığı bir âna dek bekledi ve gözlerini açtı

Her biri kırık kalpli ya da yapayalnız, yüz çift boyalı göz, hep olduğu gibi şimdi de dimdik Shuggie'ye bakıyordu. Yavru köpekleriyle porselen balerinler, dans eden denizcileriyle İspanyol kız ve tembel Shire atını çekiştiren al yanaklı çiftçi çocuk. Shuggie bibloları cumbalı pencereye itinayla dizmişti. Onların uydurma hikâyeleriyle o güne dek saatlerini geçirmişti; melek yüzlü kilise korosu oğlanlarının arasında duran kaslı demirciyle ya da –en sevdiği– tembel çobana sırtıp dış gösteren devasa yedi yavru kedili olanla.

En azından biblolar biraz neşelendiriyordu ortamı. Bu tek göz odanın yüksekliği, eninden fazlaydı, tek kişilik yatak ise bölme gibi ortada çıkıntı yapmıştı. Bir yanda, tahta iskeletini sırtınızda sürekli hissedeceğiniz anlamına gelen ince minderli eski moda ahşap, iki kişilik bir kanepede vardı, diğer yanda küçük bir buzdolabı ile çift ocaklı bir mini fırın. Dağınık yatağın dışında her şey yerli yerindeydi. Ne zerre toz vardı ne dünden kalma giysiler ne de bir yaşantı emaresi. Shuggie elini nevresimin uyumsuz parçalarında gezdirirken sakinleşmeye çalıştı. Annesi görse

bu nevresimden; Shuggie'nin insanların ne düşüneceğine aldırmış etmiyormuş gibi üst üste bindirdiği bu tuhaf renk ve desenlerden, kim bilir nasıl nefret ederdi. Böyle bir keşmekeş kadının gururunu incitirdi. Shuggie günün birinde para biriktirip kendine yumuşak, sımsıcak ve her parçası aynı renkte olan bir nevresim takımı alacaktı.

Bayan Bakhsh'ın pansiyonunda bu odayı bulabildiği için şanslıydı aslında. Kendinden önceki yaşlı adam içkiye düşkün olup hapsi boyladığı için şanslıydı. Odanın kocaman cumbası gururla Albert Drive'a uzanıyordu ve Shuggie'nin tahminine göre burası eskiden üç odasıyla heybetli bir dairenin salonuydu. Evin başka odalarını da görmüştü. Bayan Bakhsh'ın mutfaktan dönüştürdüğü odanın orijinal damalı döşemesi, daha da küçük diğer üç kutu odaninsa tüyleri yolunmuş orijinal halıları hâlâ varlığını koruyordu. Pembe suratlı adam, eskiden büyük ihtimalle çocuk odası olan ve sarı çiçekli duvar kâğıdı ile kartonpiyerin etrafını dolanan gülücüklü tavşan bordürü yerli yerinde duran odada kalıyordu. Adamın yatağı, kanepesi ve fırını birbirine degecek şekilde duvara dizilmişti. Shuggie tüm bunları bir gün kapı aralığından görmüş, kendi gösterişli cumbasından memnuniyet duymuştu.

Pakistanlıları bulduğu için de şanslıydı. Diğer ev sahiplerinin hiçbiri, on altısını bir gün aşmış numarası yapan on beş yaşında bir oğlanı kiracı almak istememişti. Açıkça söylemeseler de kafaları sorularla doluydu. Shuggie'nin en düzgün okul gömleği ile cilalı ayakkabılarını şüpheyle süzmüşlerdi. Bakışları, *Bi' gariplik var bunda*, der gibiydi. Onun yaşında bir çocuğun annesi veya kimi kimsesinin olmamasını utanç verici buldukları, dudak kenarlarından okunuyordu.

Bayan Bakhsh ise bunları umursamamıştı. Shuggie'nin okul çantasına ve hazır ettiği aylık kiraya şöyle bir

bakmış, bebelerini doyurma telaşına geri dönmüştü. Shuggie o ilk kira zarfını kadın için özel olarak mavi tükenmezle süslemişti. İyi biri olmayı önemseydiğini, fazladan gayret sarf edecek kadar güvenilir olduğunu sergilemek istiyordu. Coğrafya defterinden kopardığı sayfaya şal desenleri çizmiş, desenleri kadının ismi etrafında birbirine dolamış, çizgilerin arasını boyayarak tavus kuşu motiflerini, kobalt mavisinin çarpıcılığıyla öne çıkarmıştı.

Ev sahibesi girişin karşı tarafında, bu dairenin birbir eşi olan ama zengin döşeli, merkezî ısıtma ile buram buram tüten dairede yaşıyordu. Soğuk olan bu dairedeyse beş ayrı odada beş adamı, haftadan haftaya ve yalnız nakit olarak ödenen on sekiz pound elli penny karşılığında oturtuyordu. Sosyal hizmetler tarafından kirası ödenmeyen iki adamın, maaşlarından ilk partiyi içkiye gömmeden önce cuma geceleri Bayan Bakhsh'in kapısının altından yollamaları gerekiyordu. Kadının paspasına diz çöken adamlar, içeriden yayılan hoşnutluğun etkisiyle biraz oyalanıyorlardı: Tencerelerde fokurdayan tavuk etlerinin aroması, televizyon kanalları yüzünden kavgaya eden çocukların neşeli sesleri ve mutfak masasının etrafında yabancı kelimelerle konuşan şişman kadınların kahkahaları.

Ev sahibesi Shuggie'yi hiç rahatsız etmiyordu. Kira gecikmedikçe bu tek göz odaya adım atmazdı. Gecikirse, diğer kalın kollu Pakistanlı kadınlarla gelip erkeklerin kapılarına güm güm vuruyordu. Onun dışında sadece penceresiz koridoru elektrikli süpürgeyle süpürmek ya da banyoyu silip temizlemek için uğruyordu. Ayda bir klozetin etrafını çamaşır suyuna buluyor, ara sıra da idrarı emsin diye eski halılardan kestiği bir parçayı klozetin önüne seriyordu.

Shuggie başını kapıya yaslayıp pembe suratlı adamın iç-dış temizliğini bitirmesini bekledi. Sessizlikte, adamın banyo sürgüsünü açıp koridora döndüğünü duy-

du. Vakit kaybetmeden ayağına yıpranmış okul ayakkabılarını geçirdi. İç çamaşırının üstüne, keçeleşmiş kürk şapkalı, gıcırtilı bir naylondan yapılmış parkasını giydi. Parkanın fermuarını tepeye kadar çektikten sonra büyük asker ceplerine bir Kilfeathers poşeti ile iki ince kurulum bezi koydu.

Kapı altı boşluğuna okul süveterini sıkıştırmıştı. Süveteri çekerken burnuna, serin cereyanın taşıdığı kiracı erkeklerin kokusu geldi. İçlerinden biri yine gece boyu sigara içmiş, diğeri akşam yemeğinde balık yemişti. Shuggie kapıyı açıp karanlığa süzüldü.

Bayan Bakhsh erkeklerin sürekli açık bırakıp ciddi israf yarattığını söylediği tepe lambasının tekli ampulünü sökmüştü. Kesinti yaratacak herhangi bir esintinin ya da ışığın yokluğunda, erkeklerin kokusu hayalet izi gibi koridor boyunca uzayıp gidiyordu. Yatılan yerde sigara içilerek, Calor gazlı sobaların önünde kızartmalar yenerek ve yaz günlerinde pencereler kapalı tutularak, yıllar geçirilmişti burada. Bayat bir ter ve meni kokusu, siyah-beyaz televizyonların statik ısı ve amber tıraş losyonlarının keskinliğine karışmıştı.

Shuggie, erkekleri artık ayırt edebilmeye başlamıştı. Pembe suratlı adamın tıraş olmak ve saçını Brylcreem'le taramak için harekete geçişini karanlıkta takip edebiliyor, tereyağlı patlamış mısır ve kremalı balık yiyen sarı dişli adamın küflü paltosunun kokusunu alabiliyordu. İlerleyen saatlerde, *pub*'ların kapanma vakti geldiğinde, erkeklerden her birinin eve sağ salım döndüğü vakti anlıyordu.

Ortak banyonun kapısı buzlu camdandı. Shuggie kapıyı kapadı ve sürgüye asılarak, yerine oturup oturmadığını kontrol etti. Ağır anorağının fermuarını açtı, anorağı çıkarıp köşeye yerleştirdi. Sıcak su musluğunu açıp elini altına soktu. Borudan bir süre ılık su aktı, sonra musluk iki kez öksürüp Clyde Nehri'nden de soğuk bir

suyu akıtmaya başladı. Shuggie soğğun şokuyla parmaklarını ağzında ısıtmak zorunda kaldı. Sonra elli penny'yi alıp kederle evirip çevirdi ve elektrikli şofbenin haznesine atarak minik gaz alevinin canlanışını izledi.

Musluğu tekrar açtığında önce soğuk su aktı, sonra yine bir öksürükle kaynar sular fışkırmaya başladı. Shuggie nemli bulaşık bezini ıslattı ve buram buram sıcaklığının keyfini çıkararak buz gibi göğsünde, beyaz boynunda gezdirdi. Yüzünü ve başını, bu ender erişilen sıcaklığın altına getirip durarak, küveti ağzına kadar doldurduğunu hayal etti. Kiracıların kokularından uzakta, sıcacık suya uzandığını düşledi. Her yerinin ısındığını hissetmeyeli ne uzun bir zaman olmuştu; tüm vücudunun, tamı tamına aynı anda ısındığını.

Kolunu kaldırıp bezi bileğinden yukarı, omzunun üstüne kadar getirdi. Kol kasını kasarak parmaklarını pazusunun etrafında gezdirdi. İyice zorlarsa elini pazuya dolayabiliyordu, elini iyice sıkarsa da kemiğin hatlarını hissediyordu. Koltukaltları yavru ördek tüyü gibi incecik bir havla kaplıydı. Burnunu oraya yanaştırdı; tatlımsı ve temiz, hiçbir şeyi andırmayan bir kokusu vardı. Derisini çimdikledi, sonra iyice sıkıp kıpkırmızı kesilene dek yumuşak etini sağdı. Parmaklarını yeniden kokladı; hiçbir şey yoktu. Vücudunu daha da sertçe ovarak alçak sesle tekrarladı: *"İskoç Futbol Ligi Sonuçları. Gers 22 galibiyet, 14 beraberlik, 8 yenilgi, toplam 58 puan. Aberdeen 17 galibiyet, 21 beraberlik, 6 yenilgi, toplam 55 puan. Motherwell 14 galibiyet, 12 beraberlik, 10 yenilgi."*

Aynada ıslak saçları, kömür karasıydı. Saçını yüzüne doğru indirince neredeyse çenesine vardığını fark edip şaşırdı. Gözünü aynaya dikerek kendinde beğenecek, erkeksi bir şeyler aradı: Simsiyah bukleler, süt beyazı bir ten, çıkık elmacıkkemikleri. Gözlerinin yansımasını yakaladı. Bir tuhafılık vardı. Gerçek oğlanların böyle olma-

ması gerekirdi. Yine vücudunu ovalamaya koyuldu. "*Gers 22 galibiyet, 12 beraberlik, 8 yenilgi, toplam 58 puan. Aberdeen 17 galibiyet, 21...*"

Koridordan ayak sesleri duyuldu sonra, ağır deri ayakkabıların o tanıdık gıcirtısı, ardından bir sessizlik. İncecik kapı, kilit yerinden ısrarla hareket ettirildi. Shuggie asker parkasına uzanıp onu ıslak vücuduna geçirdi.

Bayan Bakhsh'in pansiyonuna taşındığında, kiracı-lardan sadece biri ona gerçek anlamda ilgi göstermişti. Pembe suratlı adam ile sarı dişli adam herhangi bir şeye aldırış edemeyecek kadar içkiden körleşmiş ya da harap vaziyetteydi. Ama o ilk gece, Shuggie yatakta oturmuş beyaz somun ekmegin tereyağlı ucunu yerken, kapısı tıklatılmıştı. Uzun süre sessiz kalan Shuggie sonunda kapıyı açmaya karar vermişti. Karşısındaki adam uzun boy-lu, enine cüsseli, çam sabunu kokan biriydi. Elinde pas-lanmış şapel çanı gibi tıngırdayan on ikilik birayı koydu-ğu bir poşet vardı. Sert pençesini uzatıp kendini Joseph Darling olarak tanıtmış, gülümseyerek poşeti Shuggie'ye vermişti. Shuggie kendisine öğretilen kibar tavırla, *Al-mayayım, teşekkürler*, demeye çalışsa da adamdaki tam olarak kestiremediği bir şeyden gözü korkunca, onu içe-ri buyur etmişti.

Misafiriyle, derli toplu tek kişilik yatağın kenarına tüneyip toplu konutların olduğu sokağa bakarak sessizce oturmuşlardı. Protestan aileler televizyon karşısında ak-şam yemeklerini yiyor, tam karşıda oturan temizlikçi ka-dın, açılıp kapanan masasında tek başına karnını doyuru-yordu. Shuggie'yle adam sessizce içkilerini içmiş, günde-lik yaşamları izlemişlerdi. Bay Darling, kalın yün paltosu-nu üstünden çıkarmamıştı. Yataktaki ağırlığıyla Shuggie'yi iriyarı vücuduna doğru çekiyordu. Shuggie yan gözle adamın, uçları sararmış parmaklarını gergin bir tavırla birbirine batırışını izlemişti. Birasından kibarlık olsun

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

diye bir yudum almıştı ama adam onunla konuşurken tek düşünebildiği teneke biranın tadı, ağzında bıraktığı o ekşi ve hüzünlü lezzetti. Unutmayı tercih ettiği şeyleri anımsatıyordu Shuggie'ye.

Bay Darling'in dikkatle ayarlanmış, yarı kapalı bir havası vardı. Shuggie onun, hademelik yaptığı Protestan okulunun belediye parasından tasarruf için kapatılarak Katolik okuluyla birleştirildiğini anlatışını, kibarlığını bozmadan dinleyebilmek için elinden geleni yapmıştı. Konuşmasına bakılırsa, Protestan çocukların Katoliklerle bir arada mutlu mesut koşturması, adamı işinden olmaktan daha çok şaşırtmıştı.

"Aklım almıyo' yeminlen!" diyordu, daha çok da kendi kendine söylenir gibi. "Benim zamanımda din dedin mi, bi' şey demekti be. Mezun olana kadar a'zı lahana kokan otobüsler dolusu Katolik piçi döve döve kendine bi' yer edinirdin. Gö'sün kabarırdı bundan. Şimdi yaşı gelen her kız, önüne çıkan pasaklı Mick'le¹ işi pişiriyö'."

Shuggie birasından küçük bir yudum alır gibi yaptıktan sonra sıvıyı dişlerinin arasında döndürüp tenekeye geri yollamıştı. Bay Darling'in bakışları, ipucu arayışıyla duvarlarda geziniyordu. Yan gözle Shuggie'ye bakıp tereddütle, "Desene, sen hangi okula gittin?" demişti.

Shuggie adamın neyin peşinde olduğunu biliyordu. "Ne ondan ne bundanım ben, okula da hâlâ devam ediyorum," demişti. Yalan değildi. Ne Katoliklerdendi ne de Protestanlardan. Süpermarkete gitmeme lüksüne sahip olduğu zamanlarda ise gerçekten okula devam ediyordu.

"Yapma ya? Hangi derste iyisin baki'm?"

Shuggie omuz silkmişti; alçakgönüllülükten değil, genel olarak hiçbir konuda iyi olmadığı için. Devamlılığı

1. Ağırlıklı olarak Katolik dine mensup olan İrlandalılar için kullanılan aşağılayıcı, genelleyici isim. (Ç.N.)

en hafif deyişle düzensizdi, dolayısıyla ders akışını takip-
te zorlanıyordu. Çoğu zaman okul kırma yüzünden yö-
netimdekiler peşine düşmesin diye gidip en arka sırada
sessizce oturuyordu. Okul idaresi ne şartlarda yaşadığını
öğrenirse, bu konuda harekete geçmek zorunda kalırdı.

Bay Darling ikinci birayı bitirip hızla üçüncüye geç-
mişti. Shuggie adamın parmağının yakıcılığını bacağının
kenarında hissediyordu. Adam elini yatağa koymuş, altın
paralı bir yüzük taktığı serçeparmağını Shuggie'ye belli
belirsiz değdiriyordu. Parmak kıpırdamadan, kıpraşma-
dan öylece duruyor, bu yüzden giderek Shuggie'yi daha
çok yakıyordu.

Shuggie şimdi ıslak banyoda parkasının önünü kapa-
mış, öylece dikiliyordu. Bay Darling eski usul bir selamla
yün kasketinin kenarını hafifçe çekti. "Bugün bur'larda
mısın diye sorayım dedim de."

"Bugün mü? Bilmem. Dışarıda birkaç işim var."

Bay Darling'in çehresinden bir hüsrân bulutu geçti.
"Hava da hiç uygun d'iil ya, neyse."

"Biliyorum da bir arkadaşımla buluşacaktık."

Bay Darling iri beyaz dişlerini diliyle şaklattı. Boyu
öyle uzundu ki hâlâ doğrulup tam cüssesine erişmemiş-
ti. Shuggie onun uzun gölgesine tek sıra halinde dizil-
miş, korkuyla titreşen nesillerce Protestan çocuğu hayal
edebiliyordu. Şimdi de yüzündeki kızarıklığı, kaşının ke-
narına kadar gelmiş akşamdan kalmalığın terini fark edi-
yordu. Anahtar deliğinden onu izlemişti bu adam, emin-
di Shuggie.

"Tüh, yazık oldu. Ben de yardım parasını alıp Bre-
wers Arms'a gider, bahis oynarım diyo'dum. Sonrasında
beraber bi' a'zımızı ıslatırdık. Ekranda maç sonuçlarına
filan bakardık, ha? Az'cık İngiliz liglerini ö' retirdim sana."
Adam dilini arka dişlerine gömerek oğlana tepeden baktı.

Shuggie oyunu usulünce oynarsa, bu adamdan her
zaman birkaç pound'u koparırdı. Ancak gidip işsizlik pa-

rasını çekmesini, sendeleyerek postaneden bahisçiye, oradan ıçki dükkânına sonra da eve gelişini bekleyemezdi, tabii yolu bulabilirse. O kadar vakti yoktu Shuggie'nin.

Sonunda sımsıkı tuttuğu parkayı bıraktı. Parka aralanırken Bay Darling bakmıyormuş gibi yaptıysa da gözlerini alamadı. Shuggie onun yeşil gözlerinde, kurşuni bir ışığın giderek derinleşmesini izledi. Çıplak göğsünü delip geçtiğini hissetti. Bakışlar aşağı, Shuggie'nin gevşek külotundan çıplak bacaklarına; siyah montun altından iplik gibi sarkan o alelaide, kılsız iki beyaz şeye doğru kaydı.

Ve işte o zaman Bay Darling gülümsedi.

1981
SIGHTHILL

İki

Agnes Bain ayak parmaklarını halıya bastırarak, gecenin içine doğru olabildiğince uzandı. Nemli rüzgâr, kızarık boynunu öptü ve elbisesinden içeri girdi. Yabancı bir el gibiydi; canlılığın emaresi, yaşamın hatırlatıcısı gibi. Agnes tek fiskeyle gönderdiği izmaritin düşüşünü, karanlık avluya doğru on altı katı dans ederek inen korlarının ışıltısını izledi. Şarap rengi kadife elbisesini şehre göstermek istiyordu. Etraftan biraz kıskançlık hissetmek, ona gururla, sımsıkı sarılan erkeklerle dans etmek istiyordu. En çok da şöyle güzelce kafayı çekmek, biraz hayatını yaşamak istiyordu.

Bacaklarını gerip kalça kemiğini pencerenin çerçevesine yasladı ve ayak parmaklarını yerden kaldırdı. Vücudu amber şehir ışıklarına doğru eğildi, yanakları kanla kızardı. Koılarını ışıklara doğru uzattı. İşte kısa bir an için de olsa uçuyordu.

Kimse fark etmedi uçan kadını.

Biraz daha eğilmeyi düşündü, meydan okudu kendine. Ne kolay olurdu uçuğuna inandırmak kendini; ta ki iş düşmeye dönüşene ve o, aşağıdaki betonda parçalanana dek. Anne babasıyla paylaşmaya devam ettiği şu kule bina dairesi, üstüne üstüne geliyordu. Arkasındaki odada duran her şey ona küçük, basık ve boğucu geliyor,

ücret günüyle ayın günü arasına sıkışmış, hiçbir şeyine doğrudan sahip olunamayan, veresiye satın alınmış bir hayat hissi veriyordu.

Otuz dokuz yaşında olup ikisi neredeyse yetişkinliğe ermiş üç çocuğu ve kocasıyla ana evine sığışmak, başarısızlık duygusu yaratıyordu Agnes'ta. Erkeği, yani artık yatağı paylaştıklarında en kenara kaçmakta olan adam ise çoktan çöpe gitmiş vaatleriyle onu öfkeliendiriyordu. İçinden her şeyin üstüne basıp parçalamak ya da her şeyi aşınmış duvar kâğıdı gibi kazıyıp temizlemek geliyordu. Tırnağını altına sokup hepten yırtıp atmak.

Bıkkınlıkla omuzları çöken Agnes, tekrar bunaltıcı odanın içine indi ve anne halısının güvenliğini ayaklarının altında hissetti. Oda'daki kadınlar başlarını kaldırıp bakmadı. Agnes pikabın iğnesini hırçınlıkla sürterek plâğın üstüne getirdi. Saç diplerini kaşdı ve pikabın sesini iyice açtı. "Hadi ama, az'cık dans."

Nan Flannigan, tükürükler saçarak, "Cık cık, daha d'iil, du' bakalım," dedi. Hummalı bir tavırla, bakır ve gümüş paraları yığınlar halinde düzenliyordu. "Topunuzu orospum yapaca'm, az kaldı."

Reeny Sweeny gözlerini devirip elindeki kâğıtları kendine yaklaştırdı. "Ne pis bi' kafan var senin be!"

"E, uyarmadı demeyin sonra." Nan, balık kızartmasının ucundan ısırıp parmaklarındaki yağı emdi. "Bu elle hepinizin gün parasını üttüm mü, dahasını almak için mecbur eve gidip, koca dedi'iniz o kemik torbalarının üstüne oturuverirsiniz."

"Aman, a'zından yel alsın!" Reeny, tembel tembel haç çıkardı. "Büyük Perhiz'den beri koklatmadım ona, Noel'e kadar da koklatmaya niyetim yok." Kocaman sarı bir patatesi ağzına tıktı. "Bi' keresinde işi öyle uzattım ki, yatak odasına renkli televizyon aldırđım."

Kadınlar dikkatlerini kâğıtlarından ayırmadan kıkırdadılar. Oturma odası terli ve basıktı. Agnes, cüsseli Nan

Flannigan ile Reeny Sweeny'nin arasında oturan, elindeki kâğıtlara pür dikkat bakan annesi Lizzie'yi izledi. Kadınlar baldır baldıra oturmuş, balıklı akşam yemeğinin son parçalarını kapşıyorlardı. Yağlı parmaklarıyla bozuklukları alıp veriyor, kâğıtları karıyorlardı. En gençleri Ann Marie Easton, tüm dikkatini eteğinin üstünde gevşek tütünden, ucuz görünen sigaralar sarmaya vermişti. Kadınlar, ev idaresi paralarını alçak sehpanın üstünde bölüştürmüş, beş-on penny'lik bozuklukları bir ileri sürüyor, bir geri çekiyorlardı.

Agnes'in içi sıkıldı. Bol hırkalar ve çiroz kocalar devreye girmeden önce bu kadınların hepsini dans ettirebildiği bir zaman vardı. Gencecikken kolyeye dizili inciler gibi birbirlerine yapışır, avaz avaz şarkılarla Sauc-hiehall Sokağı'ndan aşağı yürürlerdi. Yaşları tutmazdı ama on beşinde bile kendinden emin Agnes, hepsini içeri sokabileceğini bilirdi. Kapıdaki görevli onu hep kuyruğun arkasında ıslıl ıslıl beklerken görür, el edip yanına çağırırdı. Agnes da kızları prangalı mahkûmlar gibi çekiştirerek peşinden sürüklerdi. Kızlar mantosunun kemerine tutunup homurdanarak itiraz etseler de Agnes görevliye en güzel gülüşüyle, erklere sakladığı ama annesinden gizlediği o gülüşle gülümsemekten geri durmazdı. Onunla hava atmayı severdi eskiden. Dişleri baba tarafına çekmişti ve Campell'lar hep zayıf dişliydi. Normalde hoş görünen çehreleri adına alçakgönüllülük yaratacak birer unsurdu dişleri. Agnes'in da yetişkinlik dişleri küçük ve yamuk çıkmış, daha o zamandan bile sigara ve annesinin koyu çayları yüzünden hiç beyaz olmamışlardı. Agnes on beşine geldiğinde bütün dişlerini çektirmesine izin vermesi için Lizzie'ye yalvarmıştı. Bu sayede erişeceği film yıldızı gülüşüne kıyasla, takma dişin rahatsızlığı devde kulak olacaktı. Her diş geniş, düzgün ve Elizabeth Taylor'inki kadar düz olmalıydı.

Agnes dilini porselenlerinde şaklattı. Şimdi buradaydılar işte, aynı kadınlar her cuma gecesi annesinin oturma odasında iskambil oynuyorlardı. Suratlarında tek damla makyaj yoktu. Hiçbirinde şarkı söyleyecek heves kalmamıştı.

Agnes, kadınların bakır bozukluklar halinde birkaç pound için dalaşmasını izleyip sıkılmış halde iç çekti. Cuma oyun geceleri, onların hafta boyu dört gözle beklediği tek şeydi. Televizyon karşısında ütü yapmaya, nankör veletlere konservelerce fasulye ısıtmaya verilen bir mola. Genelde parayı toplayıp dönen Koca Nan olurdu, tabii Lizzie iyi bir elle başlayan galibiyet atağına geçmez ve kazandığı için silleyi yemezse. Kendine hâkim olamazdı Koca Nan. Para söz konusu olduğunda sinirleri gerilir, kaybetmekten hazzetmezdi. Agnes annesinin on şilin yüzünden gözünün morartıldığını görmüştü.

"Hop, sen!" diye bağıırıyordu Nan, penceredeki yansımasına dalıp gitmiş Agnes'a, "Basbaya' hile yapıyo'sun!"

Agnes gözlerini devirip siyah hirasından ağız dolusu bir yudum aldı. Gitmek istediği yer için fazla yavaş bir otobüstü bu. Boğazına birayı akıtırken, keşke votka olsaydı diye düşündü.

"Rahat bırak kızı," dedi Lizzie. İyi tanıyorodu o dalgın bakışları.

Nan gözlerini kâğıtlara çevirdi. "İkinizin bi' dümen çevirdi'ini tahmin etmeliydin. Hırsız boklar sizi!"

"Ömrümde bir şeye el uzatmadım ben!" dedi Lizzie.

"Hadi ordan! Bi' vardiya çıkışında gördüydüm seni. Lapa gibi yamulmuş, yulaf gibi ağırlaşmış! Hastanenin tuvalet kâ'ıtlarıyla şişe şişe bulaşık sabununu, onluk cebine tikiştirip duruyo'dun."

"Kaç para o ıvır zıvırlar biliyor musun sen?" dedi Lizzie hiddetle.

"Her'alde biliyoruz," diye burun kıvrıdı Nan, "kendiminkileri ödüyorum ne de olsa."

Agnes bu arada yerinde duramadan, huzursuzca odada dolanıyordu. Şimdi de kucak dolusu poşeti iskam-bil masasına koymuş, masayı neredeyse deviriyordu. "Hepinize ufak bir hediye aldım," dedi.

Nan, normalde oyuna müdahale ettirmezdi ama hediye bedavaydı, onu es geçmeyecek kadar akli da vardı. Kâğıtlarını göğüs arasına sıkıştırıp emniyete aldı. Elden ele gezdirilen poşetten herkes kendine küçük bir kutu çıkardı. Bir süre sessizce oturup kutunun üstündeki resme baktılar. İlk konuşan Lizzie oldu. Hafif alınmış gibi bir tavırla, "Sutyen mi? Ne işim olur benim sutyenle?" dedi.

"Öyle sıradan bir sutyen değil. Şu ünlü *Cross Your Heart*'lardan. Harikalar yaratıyor."

"Denesene Lizzie!" dedi Reeny. "İhtiyar Wullie, Pannayır Bayramı¹ gibi atlasın üstüne!"

Ann Marie sutyeni kutusundan çıkardı. Küçük geleceği ilk bakışta belliydi. "Bu sutyen benim bedenime göre d'iil ki."

"Ne yapalım, elimden gelen budur. Bir iki tane yedek var, onlara bakın." Agnes elbisesinin fermuarını açmaya başlamıştı bile. Pürüzsüz omuzları, koyu kırmızı kadifeyle şaşırtıcı bir tezat oluşturunuyordu. Sutyeninin kopçasını açtı, porselen memeleri dışarı kayd. Yeni sutyeni çabucak üstüne geçirdi ve memeleri birkaç santim yükseldi. Kadınların karşısında eğilip döndü. "Adamın biri Paddy Semt Pazarı'nda kamyon arkasında satıyordu bunları. Beşi yirmi pound. Ne diyorsunuz, sihir gibi ha?"

Ann Marie biraz arandıktan sonra kendi bedenini buldu. Agnes'tan daha utangaç olduğu için sırtını dönerek hırkasını ve eski sutyenini çıkardı. Memelerinin ağırlığı omuzlarında kırmızı izler bırakmıştı. Az sonra Lizzie

1. Fair Fortnight. İskoçya, Glasgow'da, genelde temmuzun ikinci yarısında kutlanan bir bayram. (Ç.N.)

hariç hütün kadınlar ya elbiselerini açmış ya da iş tulum-
larını indirmiş, yeni sutyenleriyle oturuyorlardı. Bir tek
Lizzie kollarını kavuşturmuş duruyordu. Belden yukarısı
yanı çıplak kadınlar, ellerini saten askılarda gezdiriyor,
başlarını eğip memelerine bakıyor, takdirle mırıldanıyor-
lardı.

"Şu var ya şu, ömrümde giydi'im en rahat şey olabi-
lir," diye itiraf etti Nan. Sutyenin sırt kısmı gevşekti ama
kadının heybetli memelerini karnından kaldırmak için
elinden geleni yapıyordu.

"İşte genç kızlığımızdan hatırladığım *memeler*," dedi
Agnes onaylayarak.

"Hey Tanrım, şu gün bildiklerimizi o gün de biley-
dik keşke," dedi Reeny. "Memişlerle oynamak isteyen fır-
lamaların hepsine oracıkta elletirdim yeminlen."

Nan dilini şehvetle döndürdü. "Hadi ordan! Sen o
zaman da ete'ini önüne gelene kaldırıyo'dun." Nan oyu-
na dönmeye can atıyor, paraları yine masa üstünde sağa
sola sürüyordu. "Tamam hadi, salak ergenler gibi kendi-
mize bakmayı keselim." Kâğıtları toplayıp karmaya baş-
ladı. Kadınlar hâlâ üstlerini giymemişlerdi.

Lizzie yeni bir sigara paketinin jelatinini sessizce aç-
maya çalıştı. Diğerleri, sert sarmaları içmekten, dil ucu-
na yapışan tütünü toplamaktan bıkmış, Lizzie'nin tepe-
sinde atmaca kesilmişlerdi. Lizzie burnunu çekip, "E,
hani herkes kendi sigarasını içiyordu?" dedi. Gelgelelim
sokak köpeği sürüsünün önünde kemikli et yemekten
farkı yoktu yaptığının. Sonunda paketi gönülsüzce elden
ele dolaştırdı ve sigarasını yakan herkes, imal edilmişlikle
gelen lüksün keyfine vardı. Sutyeniyle oturan Nan, arka-
sına yaslanıp gözlerini yumarak dumanı derin derin içine
çekti. Duman kıvrılarak yükselir ve şal desenli duvar
kâğıdıyla dans ederken odanın havası yine ısınıp ağırlaş-
mıştı.

Temiz hava ara ara on altıncı katın penceresinden gırlp çıkıyor, kadınlar onun sertliğı karşısında gözlerini kırpttırıyorlardı. Lizzie sütsüz soğuk çayını içerken, kadınların birer birer karanlık bir ruh haline kayışını izledi. Temiz hava sarhoşlarda hep bu etkiyi yaratırdı. O neşeli gıybet enerjisi odayı şimdi terk eder, yerini yoğun ve yapışkan bir şeye bırakırdı.

Farklı bir ses duyuldu. "Anne, uyumak bilmiyor bu!"

Catherine çileden çıkmış bir ifadeyle oturma odasının eşiğinde dikiliyordu. Kucağındaki kardeşini kalçasına yaslamıştı. Shuggie artık bu şekilde taşınamayacak kadar büyüse de Catherine'e sımsıkı yapışmıştı ve kızın bu kemikli konforuna bayıldığı her halinden belliydi.

Anlayış gösteremeyecek kadar suratsız Catherine ise oğlanın bileklerini çimdikleyip onu kendinden kopardı. "Lütfen ama, daha fazla idare edemem bunu."

Küçük oğlan koşarak annesine gitti, Agnes onu kaldırıp kollarına aldı. Nihayet dans edecek birini bulmanın memnuniyetiyle oğlanı döndürürken, elektriklenen naylon pijamanın çıtırtıları duyuldu.

Catherine kadınların orada, yeni sutyenlerle yarı çıplak oturmaları gerçeğıyle hiç ilgilenmedi. Kızartma balıktan kalan kırıntıları karıştırmaya başladı. En küçük, en yanık patatesleri severdi, kızartıcıda fazlaca kalıp sıcak yağda ktırılan kıvrık patatesleri.

Lizzie elini Catherine'in kalçasından geçirdi. Torununun her şeyi gözüne yavan, her nedense kadınsılıktan uzak görünüyordu. Catherine on yedisinde, uzun kollu ve bacaklı, oğlansı, beline kadar inen dümdüz saçlı, kıvrımsız bir kızdı. Dar etekler bir hüsrandı üstünde. Lizzie'de dalgınlıkla torununun kalçasını ovalama huyu vardı, bu şekilde ani bir kadınsılığı ortaya çıkarabilecekmiş gibi. Catherine ise her zamanki alışkanlıkla onun sinir bozucu elini ittirdi.

"Hadisene!" dedi Lizzie, "Anlat herkese şehirde girdi'in o fiyakalı işi." Torununa fırsat vermeden kadınlara döndü, "Nasıl gururlanıyorum, bilseniz. Kurul başkanı *asistanı*. Sanki müdür olmuş ha?"

"Ana'ne!"

Lizzie, Agnes'ı işaret etti. "Haksız mıyım? Şu var ya şu, fiziğimle her bi' boku hallederim sanıyordu. Şükür ki aramızda kafası çalışan biri var." Lizzie hızlıca haç çıkardı. "Övündüğüm için gider seve seve günahımı da çıkarırım, dert d'ilil."

"Küfrettiğin için de çıkar," dedi Catherine.

Nan Flannigan bu arada başını kâğıtlarından hiç kaldırmamıştı. "Madem başladın çalışmaya yavrum, ilk iş, iki tane banka hesabı aç. Biri, erke'in oldu'unda kullanaca'an hesap olsun. Ötekisi kendin için. Onu gebersen de söyleme herife."

Kadınların hepsi Nan'in bilge öğüdünü onaylayan sesler çıkardılar.

"Peki şimdi okul yok mu güzelim?" dedi Reeny.

Catherine annesine kaçamak bir bakış attı. "Yok. Okul işi bitti. Paraya ihtiyacımız var."

"Öyle ya, bu zamanda erkeğin oldu mu ona destek çıkacaksın." Bütün kadınların erkekleri evdeydi. Uygun bir iş beklentisiyle kanepede çürüyen erkekleri.

Nan yine sabırsızlanmaya başlamıştı. Çatlak ellerini ovuşturdu. "Bak Catherine, canımsın ci' yerimsin." Sözleri kulağa samimiyetsiz geliyordu. "Uzaya gönderdi'imiz ilk İskoç oldu'un gün, sandviçini kendi ellerimle yapıp vericem. Ama o güne kadar..." Önce kâğıtları sonra kapıyı işaret etti: "Siktir git."

Catherine sessiz sedasız annesine sokulup Shuggie'yi kadının kucağından aldı. Kardeşi, annenin sutyenindeki plastik ayardan büyülenmiş gibiydi.

"Alexander'ımız bu gece evde mi acaba?" dedi Agnes.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

"Hı hı. Sanırım."

"Ne demek *sanırım*? Alexander odada mı değil mi?" Yatak odasının küçüklüğü, leylek gibi bir on beşliğin gözden kaçmasına izin verecek nitelikte değildi. Catherine ile Leek'in ranzası ve Shuggie'nin tekli yatağı içeri zor sığıyordu. Ne var ki Leek sessiz sedasız biriydi. Kenardan izlemeye meraklı, kendisiyle konuşulurken bile ortadan kaybolabilme yeteneğine sahip biri.

"Leek'i biliyorsun anne. *Belki* evdedir." Fazlasını söylemeye niyeti yoktu Catherine'in. Topukları üzerinde dönmesiyle kestane rengi saçları yelpaze gibi açıldı ve kucağında Shuggie'yle odadan çıkarken tırnaklarını çocuğun yumuşak buduna geçirdi.

Daha fazla kâğıt dağıtıldı, daha fazla gün parası kaybedildi ve Agnes, kimse önemsemediği halde plakları birbiri ardına döndürdü. Tahmin edildiği gibi diğerlerinin önündeki paralar azalırken, Nan'in önündeki yığın büyüyordu. Agnes elinde içkisiyle halı kaplı zeminde tek başına dönmeye başladı. "Aaa! Bu benim şarkım, hanımlar. Kalkın ayağa, kalkın!" Havada dönen parmakları, kalkmaları için ısrar ediyordu.

Kadınlar birer birer kalktı. Talihsizler, Nan'in göz alıcı gümüş para yığınının uzaklaşmaktan memnundu. Yeni sutyen ve eski hırkalarıyla neşe içinde dans ettiler. Zemin, ağırlıklarının altında hopladı. Nan, çığlık çığlığa bağırarak Ann Marie'nin etrafında döndü, sonunda birlikte sehpanın kenarına çarptılar. Hepsi zincirini koparmışçasına dans ediyor, eski çay kupalarından ağız dolusu bira içiyorlardı. Hareketleri yavaş yavaş omuz ve kalçalarda yoğunlaştı. Ritmik ve şehvetli, tıpkı televizyondaki genç kızlar gibi. Evde tuttıkları çiroz kocalarının ilerleyen saatlerde nefessiz kalacağına şüphe yoktu. Sirke ve bira kokulu kadınlar eve gidip adamların üstüne tırmanacaktı. Kıkırdayıp terler saçacak ama bir an için de olsa

yeni sutyenleriyle kendilerini on beşlik kızlar gibi hissedeceklerdi. Üstlerinde sadece delikli çorapları kalana kadar soyunacak, sallanan memelerini serbest bırakacaklardı. Sarhoş ağızlar açık, kırmızı diller alevli ve ağır etleri biçimsiz olacaktı. Esaslı bir cuma gecesi saadeti.

Lizzie dans etmiyordu. İçkiyle ilişkisi kalmadığını ilan etmişti. Wullie'yle ikisi, aileye örnek olmaya çalışıyorlardı. Bir yandan Agnes'a "cık cık" yaparken, bir yandan bir iki kutu bira yuvarlaması, Katolikliğe yaraşmıyordu. İşte bu yüzden siyah hiralara, viskilere son vermişti; yani *hemen hemen*. Agnes soğuk çay kupasıyla oturan annesine şöyle bir göz attı ve bunlara zerre kadar inanmadı. Dimdik oturan Lizzie'nin gözleri kızarık ve nemliydi, pembe yüzü ise dalgın bir bakışla gölgelenmişti.

Agnes, Wullie ile Lizzie'nin kimsenin görmediğini sandıkları zamanlarda odadan sıvışma huyu edindiğini fark etmişti. Pazar günleri yemek masasından kalkıyor veya banyoyu gereğinden fazla ziyaret ediyorlardı. Gizli gizli odalarına kapanıyor, çift kişilik koca yatağın kenarına ilişip yatak altından poşetleri çıkarıyorlardı. İçkiyi eski fincanlara doldurup ergenler gibi karanlıkta sessizce ve bir çırpıda içiyorlardı. Daha mutlu ve daha parlak bakışlarla mutfak masasına dönüp ciddiyetle boğazlarını temizlediklerinde, masadakiler viski kokusunu almamış gibi yapıyorlardı. Babasının içkili olup olmadığını anlamak için pazar çorbasını içmeye çalışmasını izlemek yeterliydi oysa.

Plağın birinci yüzü hışırtıyla sonlandı. Lizzie müsaade isteyip yalpalayarak tuvalete gitti. Koca Nan, kimsenin bakmadığını düşünerek fırsattan istifade Lizzie'nin kartlarına sinsice göz attı. Ardından Wullie'nin yıpranmış koltuğunun arkasında duran kapalı bira kutularının ısıltısı gözüne takıldı. "Bingo!" diye bağırdı. "Bizim ihtiyarın koltuk arkası zulası varmış!" Kan ter içinde, nefes

nefese koltuğa geçip biralardan aldı. İş için huradaydı Nan, herkesten biraz daha ayıktı. Gece boyu pazar çorbası için satın alabileceği eti ve ufaklıklara hafta boyu okul için gerekecek parayı düşünerek dikkatle masadaki paranın hesabını tutmuştu. Oyun işi bitince, gizli biralara karşı susuzluk hissetti.

“Lizzie Campbell. Seni gidi yalancı. Güya bırakmış içkiyi,” dedi Reeny.

Nan, hırkasını yeni sutyeninin üstüne sıkıca ilikleyerek, “Ben turtayı ne kadar bıraktıysam, o da içkiyi o kadar bıraktı,” dedi. Sonra karanlık koridora doğru Lizzie’ye seslendi. “Sizin gibi soyguncu Katolik piçlerin arasında ne işim var bi’ bilsem!” Nan birayı alıp masadaki kupa ve bardaklara doldurdu, onları ne kadar sarhoş ederse o kadar iyiydi. Bir anda yeniden iş yapar gibi bir ciddiyete dönmüştü. “Ee, şu oyunu mu bitirece’z yoksa katalo’u mu çıkarayım? Bıktım siz morukların Pan’s People¹ gibi dansını izlemekten.” Nan ayaklarının dibinde duran siyah deri çantadan kenarları kıvrılmış kalın bir katalog çıkardı. Kapakta *Freemans*² yazıyordu ve uzaklarda bir yerde, sapsarı neşeli bir tarlada, dantel elbisesi ve hasır şapkasıyla duran bir kadının fotoğrafı vardı. Kadının saçları yeşil elma kokuyormuş gibiydi.

Nan katalogu iskambil kâğıtlarının üstüne açıp karıştırmaya başladı. Naylonumsu kâğıdın sesi kadınlarda seirenler’in³ şarkısı gibi bir etki yarattı. Müzikle kendilerini sağa sola fırlatmayı bırakıp katalogun etrafına toplastılar ve yağlı parmaklarını bastırarak deri ayakkabı,

1. 1970’lerde ünlenen ve tamamen kadınlardan oluşan İngiliz dans grubu. (Ç.N.)

2. İngiltere merkezli katalog giyim perakendecisi. (Ç.N.)

3. Yunan mitolojisinde denizcileri şarkılarıyla kendilerine çektiklerine inanılan büyülü dişi deniz varlıkları. (Y.N.)

polyester gecelik fotoğraflarına işaret ettiler. Güzel jarse elbiselerle bisiklet süren kadınların olduğu çift taraflı sayfayı açıp hep bir ağızdan hayranlık nidaları çıkardılar. Nan bunun üstüne yine deri çantasına uzanıp İncil büyüklüğündeki borç defterini çıkardı. Etrafından yakınmalar yükseldi. Evet, arkadaşlarıydı bu kadınlar ama iş söz konusuydu şimdi. Beslemesi gereken yavruları vardı.

"Off be Nan, bu hafta kuruş yok bende," dedi Ann Marie, ürkmüş gibi katalogdan geri kaçarak.

Nan gülümseyip dişlerinin arasından olabildiğince kibar bir karşılık verdi. "Yok canım, var, hem de nası' var. O şişman ayak bileklerinden tutup seni candan sarkıtmam gerekse bilem, öd'iyceksin bu gece borcunu."

Agnes kendi kendine gülümsedi, şansı varken pes etmeliydi Ann Marie. Ne var ki genç kadın üstelemeye devam ediyordu. "İyi de, o mayo üstüme oturmıyordu zaten."

"Hadi be! Aldı'ında oturmuştu da sonra mı oturmadı anasını satayım?" Nan, gri borç defterini tarayıp siyah tükenmez kalemle "Ann Marie Easton" yazan senedi masaya koydu.

"İyi de erkek arkadaşım bayramda beni zaten bir yere götürem'iycekmiş." Ann Marie iri gözlerle tek tek herkesin yüzünde merhamet emaresi aradı. Kadınların umurunda değildi. Geçen bayramda çoğunun en fazla yapabildiği, Stobhill Hastanesi'nin doğum servisinde kalmaktı.

"Aman. Ne. Fena. Sen. De. Adamını. Daha. İyi. Seç. Kıyafetini. Daha. İyi. Seç." Nan bin defa yaptığı gibi yine baskı uygulayarak kadınlardan paraları toplayıp senetlerini verdi. Aksi takdirde bir çocuk pantolonunun veya bir çift banyo havlusunun parasını ödemeleri bir ömür sürerdi. Üstüne faizi eklenince ayda beş pound'u ödemek yıllar alırdı. Hayatlarını kiraya veriyorlardı sanki. Ardından katalogda yeni bir sayfa açıldı ve kadınlar kimin neyi istediği konusunda çekişmeye başladılar.

Odadaki basınç değişimine karşılık başını ilk kaldıran Agnes oldu. Shug elinde ağırlaşmış şişkin bel çantasıyla eşikte duruyordu. İçeri süzülen ıslak rüzgâr, ön kapıyı açık bıraktığını, evde fazla kalmayacağını söylüyordu. Agnes kalkıp hâlâ belinde duran elbisesiyle kocasına doğru yürüdü. Geç de olsa eteğini düzeltti ve ellerini kenetleyerek en ayık gülüşüyle gülümsemeye çalıştı. Shug gülüşüne karşılık vermedi. Ona tiksintiyle bakıp damdan düşer gibi, "Ee, arabaya ihtiyacı olan var mı?" dedi.

Bir erkeğin istenmeyen varlığı, okul zili etkisi yaratmıştı. Kadınlar eşyalarını toplamaya başladılar. Nan, Lizzie'nin gizli biralarından bir iki tanesini çantasına soktu. "Evet hanımlar! Haftaya salı bendeyiz," diye bağırdı ve Shug'ı kastederek, "katalog geceme limon sıkaca'anı sanan bir herif varsa, a'zının payını alır, benden söylemesi."

"Her zamanki gibi pek hoşsunuz Bayan Flannigan," dedi Shug, taksinin anahtarıyla başparmağının tırnağını temizleyerek. Onca kadın arasında bu kadını asla becermezdi. Bir standardı vardı, ne de olsa.

Nan, yapmacık bir gülüşle, "Pek de kibarsınız," dedi. "O kollarınızı alıp kışınıza sokun da benim için kendi organlarınızı şöyle güzeeelce bi' kucaklayın."

Agnes kadife elbisesini yeniden omzuna çekti. Elleri ni eteğinin üstünde dümdüz tutarak kıpırdamadan durdu. Kadınlar kalın mantolarını giydikten sonra eşikten çekilmeyen Shug'ın yanından sıkışarak tedirginlikle geçerken, başlarını öne eğerek Agnes'a kibarca selam verdiler. Agnes, Shug'ın dışarı çıkan her kadına bıyık altından gülüşünü izledi. Sadece cüsseli Nan için kenara çekilmişti.

Fiziği eskisi gibi olmasa da hâlâ otoriter, çekici bir adamdı Shug. Agnes'ta tuhaf etki yaratan delici bakışları vardı. Agnes bir gün annesine, Shug'la tanıştığında gözlerinde insanı sırf o istiyor diye soyunmaya teşvik eden

bir ışıltı gördüğünü söylemişti. Sonra da bunu sahiden de sık sık istediğini eklemişti. İşin sırrı özgüvende, demişti annesine, ahım şahım bir tipi olmadığı için, aynı kibir daha az çekici bir adamda mide bulandırır. Ama Shug'da çekiciliğini karşısındakine, hayatta en çok arzuladığı şeymiş gibi satabilme yeteneği vardı. Ağzı da Glasgow'lulara özgü biçimde iyi laf yapıyordu.

Şimdi ütülü takım elbisesi, ince kravatu ve elinde deri çantasıyla dikilmiş, hayvan mezarındaki sığırtmaçlar gibi kapıdan çıkan kadınları duygusuzca süzüyordu. Onun, en çarpıcı olanından en sıradanına kadar her kadını takdir ettiğini baştan beri biliyordu Agnes; çoğunda bir macera görüyordu çünkü. Gözünü asla korkutmadıkları için, güzel kadınların havasını alabilmek gibi bir özelliği vardı. Onları güldürebiliyor, yüzlerini kızartabiliyor, yanında oldukları için kendilerini şanslı hissettiriyordu. Gösterişsiz kadınlara özgüven aşılayan bir sabır ve cazibeye sahipti; topuksuz ayakkabılarıyla yeryüzünü arşınlayan en güzel varlıklarmış izlenimi uyandırır. İçlerinde.

Oysa Shug bencil hayvanın tekiydi, bunu biliyordu Agnes. Bu edepsiz, cinsel bencilliği Agnes'ı iradesine yenik düşürüp tahrik ediyordu. Yemek yiyişinde, yediklerini ağzına tıkışında, etrafa aldırış etmeksizin parmak aralarındaki sosu yalayışında kendini gösteren bir bencillikti bu. Oyun gecesinden ayrılan kadınları yiyip bitirişiyle kendini belli ediyordu. Bugünlerde fazlasıyla belli ediyordu kendini.

Agnes ilk kocasını Shug'la evlenmek için terk etmişti. İlki tam bir Noel kutlaması Katoliği idi; toplu konut hayatı için yeterince dindar ama varlığını sadece Agnes'a adanmış biri. Agnes ona kıyasla alımlıydı, ki bu da diğer erkeklerde ümit uyandırıyor, kadınları ise gözlerini kısıp Brendan McGowan'ın kasıklarına bakarak onda neyi gözden kaçırdıklarını düşünmeye itiyordu. Kaçırdıkları bir şey yoktu oysa, dümdüz bir adamdı Brendan. Agnes'a

sahip olduğu için ne kadar şanslı olduğunu bilen ve bu yüzden ona tapan, hayal gücü hayli kısıtlı, çalışkan bir adam. Diğer erkekler haftalıklarını alıp *pub*'a giderken o, kahverengi zarf açmadan eve getirir, tartışmadan Agnes'a teslim ederdi. Agnes bu davranışa hiç saygı duymazdı. Zarfın içindeki ise asla yeterli gelmezdi.

Büyük Shug Bain, Katolik'e kıyasla çok daha göz alıcı görünmüştü Agnes'a. Sadece Protestanlarda müsaa-
de edilen türde kibirli, cılız mal varlığından yana gösterişçi, açgözlülük ve israftan yanakları allamış biriydi.

Lizzie ise en baştan anlamıştı. Agnes iki büyük çocuğu ve Protestan taksi şoförüyle kapısına dikildiğinde, Lizzie'nin içinden kapıyı suratlarına kapamak gelmişti. Ne var ki Wullie izin vermemişti. Konu Agnes olduğunda Wullie, Lizzie'ye körlük gibi görünen bir iyimserliğe kapılırdı. Shug ile Agnes nihayet evlenmeye karar verdiğinde, ne Wullie gitmişti nikâh dairesine ne de Lizzie. Farklı inançlardan insanların evlenmesinin, şapel dışında evlenmenin, yanlış olduğunu söylemişlerdi. Lizzie'nin esas sevmediği ise Shug Bain'in kendisiydi. En baştan anlamıştı her şeyi.

Ann Marie evden çıkarken, sona kalanlardan biriydi. Hırkasıyla sigarasını toplaması uzun sürmüştü. Oysa hepsi, bıraktığı yerde duruyordu. Shug'a bir şeyler söylemeye yeltendi ama Shug ona bir bakış atınca, dilini tuttu. Agnes bu sessiz konuşmayı baştan sona izledi.

"Reeny, nasılsın fıstık?" dedi Shug, kedi sırtışıyla.

Agnes bakışlarını Ann Marie'nin gölgesinden koparıp eski dostunun yüzüne çevirdi ve sıkışan göğsünün kemikleri kırılır gibi oldu.

"İyidir, sa' ol Shug," dedi Reeny bocalayarak. Bakışları ise sürekli Agnes'taydı.

Shug, "Mantonu al, soğuktan donarsın. Caddenin karşısına kadar götüreyim seni," dediğinde Agnes'ın göğsü kalbinin üstüne çöktü.

Yok yok, zahmet olmasın."

Ne zahmeti." Shug yeniden gülümsedi. "Agnes'in arkadaşı benim de arkadaşımıdır."

Agnes, istemediği kadar şirret çıkan bir sesle, "Shug, çayını koyuyorum, geç kalma," dedi.

"Aç değilim." Shug ikisini ayıran kapıyı sessizce kapattı. Perdeler yeniden cansızlaştı.

Reeny Sweeny, 9 Pinkston Drive'da, 16 numarayla omuz omuza vermiş yüksek binada oturuyordu. Kara taksi zarif bir pirueti tamamladığında, Reeny bir dakikaya kalmadan evinde olacaktı. Agnes gidip oturdu, bir sigara yaktı ve Shug yüzünü yeniden gösterene dek saatlerce bekleyeceğini anladı.

Lizzie'nin bakışlarını yandan hissediyordu. Bir şey demiyordu annesi, dik dik bakmakla yetiniyordu. Dayanılır şey değildi, insanın anne evinin salonuna kısıp kalması ve annesi tarafından yargılanması. Evliliğindeki her kötölemenin annesi tarafından ön sıradan izlenmesi çekilmezdi. Agnes sigaralarını toplayıp kısa koridoru geçerek çocuklarına bakmaya gitti. Oda bir kamp fenerinin odaklı ışığı dışında karanlıktı. Leek feneri çenesinin altına sıkıştırmış, dingin bir ifadeyle siyah bir eskiz kitabına bir şeyler karalıyordu. Başını kaldırmadı, Agnes da yumuşak kâküllerinin gölgesi altında oğlanın gri gözlerini göremedi. Oda, Leek'in uyuyan kardeşlerinin nefesiyle sıcak ve bunaltıcıydı.

Agnes yerlere saçılmış giysilerden birkaçını kaldırıp katladı. Leek'in elinden kalemini aldı, defterini kapattı. "Gözlerin bozulacak bi'tanem."

Leek neredeyse adam olmuş, iyi geceler öpücüğü verilemeyecek kadar büyümüştü ama Agnes yine de onu öptü ve kendindeki ağır bira kokusundan kaçışını görmezden geldi. Leek fenerini annesi için tekli yatağa tuttu. Agnes en küçük çocuğu Shuggie'yi kontrol edip bat-

taniyeyi boynunun altına kadar çekti. İçinden uyandırmak geldi onu. Aniden yükselen, birisini yeniden vücuduna sımsıkı dolama ihtiyacıyla onu yatağa götürmeyi düşündü. Shuggie'nin uykuda ağzı açıldı, gözkapakları tatlı tatlı kırpıştı, belli ki rahatsız edilemeyecek kadar derinlere dalmıştı.

Agnes kapıyı sessizce kapatıp kendi odasına gitti. Elini şiltenin katları arasına sokup tanıdık votka şişesini çıkardı. Tortuyu çalkalayıp kendine fukara bardağı doldurdu, sonra da hoş şişenin ağzını emerek aşağılardaki şehir ışıklarını izlemeye koyuldu.

Shug'ın akşam vardiyası akabinde ilk kayboluşunda, Agnes sabaha kadar hastaneleri ve taksi durağından tanıdığı şoförleri ayaklandırmıştı. Kara defterinin üstünden geçip bütün kadın arkadaşlarını aramış, Shug'ın nihayet yapacağını yaptığını kendine dahi itiraf edemediği için, kocasının sürtmelerinden söz etmeden hal hatır sormuştu.

Kadınlar gündelik hayatlarıyla ilgili gevezelik ederken Agnes arkadan gelen seslere kulak kesilmiş, odadan Shug'ın sesinin gelip gelmediğine bakmıştı. Şimdi ise kadınlara her şeyi bildiğini söylemek istiyordu. Taksinin buğulu camlarını, Shug'ın doyumsuz ellerini ve aletini kadınlara sokarken, onların nefes nefese, "Götür beni burarlardan," dediğini artık biliyordu. Ve bu bilgi kendini yaşlı ve yalnız hissetmesine neden oluyordu. Onlara anladığını söylemek istiyordu. O heyecanı çok iyi tanıyor-
du, çünkü bir zamanlar onların yerindeki kişi kendisiydi.

Bir zamanlar denizden kamçılarıncasına esen rüzgâr bacaklarını soğuktan morartmış ama o hissetmemişti bile. Mutluydu çünkü.

Sahil şeridinin titreşen yüzlerce ışığı üstüne yağarken ağzı açık, onlara doğru ilerlemişti. Öyle vurulmuştu ki manzaraya, güçlkle nefes alıyordu. Elbisesinin siyah

pulları parlak ışıkları geldiği yere yansıtıyor, Panayır Bayramı kalabalığının ortasına titreşimlerle gönderiyordu. Öyle ki sonunda Agnes da ışıklar kadar parlamıştı.

Shug onu kaldırıp boş bir bankın üstüne koydu. Işıklı süslemeler kıyıyı göz alabildiğine alevlendiriyordu. Her bina yanındakiyle yarışıyor, bin bir türlü aydınlatma kırıpışıp duruyordu. Bazıları dörtlü giden atlar ve göz kırpan kovboylarla *western* barların tabelasını andırıyordu, bazıları Las Vegas'ın dansçı kızlarını. Agnes başını eğip kendisine gülümseyen Shug'a baktı. Düzgün, dar, siyah takımıyla şık görünüyordu. Önemli biri gibi.

"Beni en son ne zaman dansa götürdün, hatırlamıyorum bile," dedi.

"Hâlâ şık bir-iki dans figürü biliyoruz yavrum," dedi Shug ve Agnes'i nazıkçe yere indirip yumuşak kalçasını uzun uzun sıkıştırdı. Sahil şeridini Agnes'in gözlerinden görebiliyordu; kulüplerin ucuz cafcasını, eğlence salonlarının vaat ettiği macerayı. Bunlar da ışıltısını kaybedecek mi acaba o gözlerde, diye düşündü. Ceketini çıkarıp Agnes'in omzuna koydu. "Evet, bu manzaradan sonra Sighthill'in ışıkları eskisi gibi görünmeyecek."

Agnes titredi. "Gel evi konuşmayalım. Gel evden kaçmışız gibi yapalım bu gece."

Böylece onları birbirlerinden uzaklaştıran, yan odadan anne baba horultularının geldiği yüksek binada yaşamak zorunda bırakan küçük, gündelik şeyleri düşünmemeye çalışarak ışıltılı sahilde yürüdüler. Agnes ışıkların yanıp sönüşünü, Shug ise iştahlı gözlerini çevirerek Agnes'a bakan erkekleri izledi ve göğsünde hastalıklı bir gurur patlaması hissetti.

O sabah kurşuni ışıgın altında Agnes, Blackpool sahilini ilk kez görmüş, kalbi sessizce hüsrana burkulmuştu. Kapkaranlık, çalkantılı bir okyanusa bakan köhne binalar ile soğuktan morarmış ufaklıkların donla koşturduğu sevimsiz, kumlu bir sahil. Kovalar ve kürekler, nay-

lon yağmur boneli emekliler... Liverpool'dan günübirlük gelen aileler, Glasgow'dan otobüslerle gelenler. Shug baş başa kalma fırsatı için getirmişti onu buraya. Agnes ise avurtlarını ısırmıştı her şeyin sıradanlığı karşısında.

Ama şimdi, gece vakti, görebiliyordu cazibesini. İşin sihri aydınlatmadaydı. Işıldamayan tek bir yüzey yoktu. Yol ortasından geçen eski tramvaylar ışıklarla kaplanmış, tuzlu suya doğru uzanan titrek tahta iskeleler podyum gibi süslenmişti. "Beni Öp" yazılı şapkalar bile şehvetten delirmiş gibi yanıp sönüyordu. Shug, Agnes'ı bileğinden tutarak kalabalığın arasından geçirip yanardöner kordona çıkarmıştı. İskelede balerine binmiş çocuklar çığlıklar atıyor, çarpışan arabalar ışıldayıp böğürüyor, çılgın oyun makineleri *çlink çlink* sesleriyle çınılıyordu. Shug onu kalabalığın içinden, taksi şoförlüğünden gelen alışkanlıkla bir o yana bir bu yana kıvrılarak, Blackpool Kulesi'ne doğru sürükledi.

"Canım, yavaşla lütfen," diye yalvardı Agnes. Işıklar özümseyemeyeceği kadar hızlı akıp gidiyordu yanından. Bileğini Shug'dan kurtardı, onun tuttuğu yerde kırmızı bir halka kalmıştı.

Shug bayram kalabalığının ortasında gözlerini kırıştı-
tırarak, alı al moru mor duruyordu. Öfke ve utanç karışımı bir duyguyla kızarmıştı. Etraftan erkekler baş sallamaya başlamışlardı. Bu narin kadını idare etmeyi kendileri daha iyi becerecekti sanki. "Yine başlamıyorsun, di' mi?"

Agnes bileğini ovuşturdu. İfadesini yumuşatmaya çalışarak serçe parmağını Shug'inkine doladı. Mason yüzüğün altını, elinde soğuk ve donuk bir his bırakıyordu. "Acele ettiriyordun beni, onu diyorum sadece. Bırak da keyfine varayım. Evden hiç dışarı çıkmıyormuş gibi hissediyorum kendimi " Dikkatini Shug'dan tekrar ışıklara çevirdiyse de sihir bozulmuştu artık. Ucuz görünüyordlardı.

İçini çekti Agnes. "Gel bir şeyler içelim. Azıcık içimiz ısınır, hem belki yeniden havaya gireriz."

Shug gözlerini kıstı. Agnes'a söylemek istediği bütün sert sözleri yakalıyormuş gibi yumruğunu bıyığının üstünden geçirdi. "Agnes, yalvarıyorum bak. Bu gece yavaş iç lütfen." Ancak Agnes çoktan tramvay yolunu geçmişti, göz kırpan kovboya doğru ilerliyordu.

"N'aber," dedi hardaki kadın, ağır bir Lancashire¹ aksanıyla. "Ne güzel elbiseymiş üstündeki öyle."

Agnes, döner plastik tabureye çıkıp oturdu ve ayak bileklerini zarıfçe birbirine doladı. "Bir Brandy Alexander lütfen."

Shug, Agnes'ın yanındaki tabureyi çekti ve topaç gibi döndürerek, boyu Agnes'ı geçene dek yükseltti. Sonra zıplayıp tabureye oturdu ve Agnes'la göz göze gelene kadar dönerek indi. "Bana bi bardak soğuk süt." Paketten iki sigara çıkardı. Agnes birini onun için yakmasını işaret etti. Bardaki kadın içecekleri önlerine koydu. Süt, çocuk bardağına konmuştu, Shug bardağı kadına doğru ittirip değiştirmesini istedi.

Yaktığı sigarayı Agnes'ın dudaklarına yerleştirdi ve ensesinde, yerinden kurtulan yumuşak buklenin olduğu yeri okşadı. Agnes çantasına uzandı, bukleyi saçının içine ittirip üstüne fısssss diye hoş kokulu bir sprey patlattı. Sonra da tatlı içkisinden uzun, ağız dolusu bir yudum alıp dudaklarını şaklattı. "Elizabeth Taylor da Blackpool'a gelmiş. Deniz salyangozunu sevmiş midir acaba?"

Shug yüzüklü serçeparmağıyla burnunu karıştırdı. Çıkardığı sümüğü başparmağıyla işaretparmağı arasında yuvarladı. "Sevmeyen var mıdır ki?"

Agnes taburede dönerek onunla yüz yüze geldi. "Diyorum ki, buraya mı taşınısak acaba? Her günü böyle geçiririz."

1. Kuzeybatı İngiltere'de bir yerel yönetim bölgesi. (Ç.N.)

Shug kahkaha atıp çocukmuş gibi Agnes'a başını salladı. "Her gün yeni bir şey çıkarıyorsun başıma. Ayak uydurmaya çalışmaktan bitap düştüm." Parmağını Agnes'in etek ucundaki parlak biyede gezdirirken, Agnes dışarıdan itiş kakış geçen yaz kalabalığını izliyordu. Sıradan insanlar şimdiden mantoları giymişti.

"Ne istiyorum, biliyor musun? Bingo oynamak," dedi Agnes. İçki içini ısıtmaya başlamıştı. Kollarını hoşnutlukla kendine doladı. "Her yer ıslıl ıslıl. Kendimi şanslı hissediyorum."

"Deme ya? Senin için ben yaktırdım hepsini."

Yeni içkiler geldi. Agnes eliyle yoklayıp pipeti, karıştırma çubuğunu ve iki iri buz parçasını bardaktan çıkardı. "Bu defa ciddiym. Büyük kazanacağım. Hayatı yaşamaya başlayacağım. Sighthill'e gününü göstereceğim. Hissediyorum, inan." Brendisini tek yudumda bitirdi.

Kiraladıkları oda, sahilin üç sokak gerisindeki Victoria dönemi tarzında bir binanın en üst katındaydı. Bir Blackpool pansiyonu için bile fazlasıyla gösterişsizdi ve tatil yapan ailelere değil, gündelik kiracılara oda veren yerler gibi kokuyordu. Halı kaplı merdiven sahanlıklarının her birine farklı bir koku sinmişti. Ortalıkta, pansiyon sahibesi hiç pencere açmazmış gibi bir yanık ekmek ve statik elektrik kokusu vardı.

Sabahın o saatinde ortalık sessizdi. Agnes halı kaplı merdivenlerin alt basamağına yığılmış, detone bir sesle şarkı söylüyordu: "*İnsanım ben saaadece. Kadınım ben saaadece.*"

Kapalı kapılar ardında insanlar dolanmaya başladı, üst katın döşemeleri gıcırdadı. Shug eliyle Agnes'in ağzını hafifçe kapattı. "Şşşt. Sessiz ol. Herkesi ayaklandıracaksın."

Agnes, eli yüzünden ittirip kollarını sonuna kadar

açarak daha da yüksek sesle şarkısını söyledi. "Göster banaaaaa nımanacağım merdiveniii "

Odalardan birinde ışık yandı. Shug incecik kapının altından görebiliyordu. Agnes'ı kollarının altından tutup kaldırmaya, halı kaplı merdivenlerden yukarı sürüklemeye çalıştı. Ancak o çektikçe kadın, kemiksiz bir et torbası gibi ellerinden daha da kayıyordu. Her kaldırmaya yeltendiğinde, Agnes şeklini yitirip yere kayıyordu. Sonunda kıkırdayarak merdivenlere serildi ve kendi kendine şarkı söylemeye devam etti.

Kiralık odalardan birinde İngiliz bir adam, kapalı kapının ardından tısladı. "Yavaş olur musunuz, po-liiys çağırırım yoksa! Uyumaya çalışıyor insanlar." Adamın i'leri uzatarak söylemesi, Shug'da minyon, efemine biriymiş izlenimi uyandırdı. Keşke açsaydı o kapıydı. Suratına memnuniyetle kral damgası bırakırdı Shug.

Agnes yalandan küçümsüyormuş gibi yaptı. "Aman, ara polisi, oyunbozan herif. Tatildeyiz şura..."

Shug eliyle onun nemli ağzını sıkıca kapadı. Agnes kıkırdadı ve muzip bakışlarla dilini yayararak Shug'ın avucunu yaladı. Islak ve sıcak bir koyun eti gibiydi hissi. Shug'ın midesini bulandırdı. Shug elini iyice sıkarak yüzüklü parmaklarını Agnes'in yanaklarına geçirdi ve takma dişleri çıkana dek bastırdı. Agnes'in bakışlarındaki gülümseme silinmişti. Shug yüzünü yaklaştırarak hırladı: "Bir daha söylettirme. Derhal kalk yerden. Çık şu merdivenleri."

Ardından elini yavaşça Agnes'in yüzünden çekti. Çeneyi sıktığı yerde pembe bir iz kalmıştı. Agnes'in bakışları korku doluydu, sarhoşluktan sıyrılmış gibiydi. Ancak Shug elini çekerken bakışlarındaki korku eriyip gitti ve içki cini yüzüne geri döndü. Seramik dişlerinin arasından Shug'a tükürdü. "Sen kendini ne sanıyorsun be..."

O sözünü bitiremeden Shug ileri atıldı. Kadının üstünden geçip arkadan saçlarını kavradı. Parmaklarını saç

tutamalarına sarmasıyla, sertleşmiş saç spreyi tavuk kemiği gibi kıtırdadı. Avuç dolusu saçı kökünden kopararak Agnes'ı merdivenlerde sürüklemeye başladı. Agnes'in bacakları yanlara açıldı, yere basmaya çalışırken vücudu sarsak bir örümcek gibi çırpındı. Kafasını ısırarak yırtıcı acıdan korunmak için ellerini Shug'ın koluna doladı. Shug derisine batan tırnakların keskinliğini hissetmiyordu bile. Agnes'ı merdivenlerden yukarı çekti, sonra bir kat daha, ardından bir kat daha. Kirli halı kadının sırtını yaktı, boyun derisini soydu, parlak elbisesinin pullarını kopardı. Shug kalın kolunu Agnes'in boynuna dolayıp onu bir sonraki halı kaplı sahanlığa sürükledi. Tek bir hareketle kadını yere attı, anahtarını arayıp çıkardı, çıplak lambayı yaktı ve Agnes'ı içeri sürükledi.

Agnes kapının arkasına, paçavraya dönmüş bir kapı altı bezi gibi yığıldı. Pullu elbisesi beyaz bacaklarından yukarı sıyrılmıştı. Elini alnına götürüp saçların koptuğu yerleri yokladı. Shug odayı boydan boya yürüdü ve Agnes'in elini çekti, bir anlığına yaptığı şeyden utanç duydu. "Oranı buranı ellemeyi bırak. Canını yakmadım ben senin."

Agnes kafa derisinden akan kanı parmaklarında hissediyordu. Kulakları, çarptığı her basamağın *güm pat gümüyle* cınlıyordu. İçkinin uyuşukluğu vücudunu terk etmeye başlamıştı. "Neden yaptın bunu?"

"Beni rezil ediyordun."

Shug siyah takım elbisesinin ceketini çıkarıp içerideki, tahtadan yapılmış tekli sandalyenin üstüne serdi. Siyah kravatını çıkarıp düzgünce rulo yaptı. Kıpkırmızı kesilen yüzü gözlerini her nasılsa daha küçültüp karartmıştı. Agnes'ı yukarı sürüklerken, gizlemek için onca uğraş verdiği kelinin örten saçlar dağılmıştı. Ayrılan tutam, cılız ve pejmürde bir şekilde sol kulağının yanından sarkıyordu. Gırtlığının gerisinden, elektrik düğmesinde-

kı gıbyı bir tıklama sesi geldi, ardından elleri yine Agnes'a dolandı. Agnes pençeleri boynunda, kalçasında hissetti. Shug sıkıca kavradığından emin olmak için parmaklarını yumuşak tene iyice saplıyordu. Eti kemiğinden ayrılan Agnes acıyla feryat etti ve Shug, altın paralı yüzüğüyle kadının yanağını iki defa yumrukladı.

Agnes'ın sesi bir kez daha kesilince eğilip tırnaklarını kadının omzuna, kalçasına batırdı ve onu patlak çöp torbası gibi kiralık yatağa fırlattı. Sonra gidip üstüne çıktı. Yüzü alevli bir kıızıla bürünmüş, kelinesi örten saçları şişkinleşen kafasından sarkmıştı. Vücudu kaynar kanla doluyor gibiydi. Dirsekleriyle tüm ağırlığını vererek kadının kollarına abandı ve kırılma noktasına gelene dek kolları yatağa bastırdı. Ardından bütün cüssesiyle, oturup direksiyon sallamaktan gelen tüm ağırlığıyla, Agnes'a abandı ve onu vücudunun altında zapt etti.

Sağ elini elbisenin içine sokup kadının yumuşak, beyaz kısımlarını buldu. Agnes ağırlığın altında bacaklarını birbirine doladı. Shug ayak bileklerinin kenetlendiğini hissedince serbest eliyle kadının bacaklarını tutup ölü ağırlığı birbirinden ayırmaya çalıştı. Başaramadı. Kilit sağlamdı. Parmaklarını bacakların yumuşak etine sapladı ve tırnaklarını geçirdi; ta ki derinin patladığını, ayak bileklerinin birbirinden ayrıldığını hissedene dek.

Kadın ağlarken o, zorla içine girdi. İçkinin etkisinden şimdi eser kalmamıştı. Dirençten eser kalmamıştı. Shug işi bittiğinde başını kadının boynuna yasladı. Ertesi gün onu yine ışıklarda dansa götüreceğini söyledi.

Üç

O yıl, yaz nihayet geldiğinde nemli ve boğucuydu. Gececi bir erkek için günler fazlasıyla uzundu. Bitmek bilmez gün ışığı münasebetsiz bir misafir gibiydi, Kuzey'in alacakaranlığı kalkıp gitmeye gönülsüzdü. Büyük Shug, yazları günlerini uyuyarak geçirmekte hep zorlanırdı. Güneş kalın perdeleri titreşen bir eflatuna dönene dek aydınlatıyor, çocuklar en mutlu oldukları zamanlarda en çok gürültüyü çıkarıyor, kapı durmadan diğer katlardaki geveze ergenler tarafından çalınıyor, ince topuklu kadınlar halı kaplı koridorda ayaklarını sürüyerek dolanıyor, günün her saati pembe ayaklarıyla pembe sakızlarını şaklatıyorlardı.

Nihayet gün karardığında Büyük Shug siyah taksisiyle küçük, dar bir çember çizdi. Araba, kuyruğunu kovalayan köpek gibi dönüp Sighthill mahallinden çıkışa yöneldi. Shug, Glasgow'un ışıklarını görünce rahatlayıp arkasına yaslandı ve omuzları o gün ilk defa kulaklarının yanından aşağı indi. Önündeki sekiz saat boyunca şehir onundu ve Büyük Shug'ın bazı planları vardı.

Camı sılıp yan aynadan etrafa iyice baktı. Kendi kendine gülümseyerek, nasıl da on numara olduğunu düşündü; beyaz gömlek, siyah takım elbise, siyah kravat. İş için biraz fazla kaçmış, demişti Agnes ama bu aralar onun

ağzından genel olarak fazla laf kaçıyordu zaten. Gülüşü tüm bedenini dolandırırken Shug taksicilik acaba kanımda mı var, diye düşündü. Kardeşi Rascal'ın da aynı işi yaptığını düşünülürse, neredeyse aile mesleği sayılırdı bu. Gemi inşaatı onu öldürmeseydi, babası da bu işten büyük keyif alırdı.

Shug, Kraliyet Reviri'nin gölgesindeki trafik ışıklarına yanaşıp şamatacı bir grup hemşirenin sigara molasını izledi. Kadınların gece soğukunda pembe kollarını ovuşturmalarını, sıkıca kavuşturdıkları kollarının üstüne memelerini yerleştirmelerini seyretti. Vücut ısını kaybetmemek için ellerini kullanmadan içiyorlardı sigaraları. Shug ağır ağır gülümsedi ve aynadaki yansımasına baktı. Gece vardiyası kesinlikle onun için en uygun vardiyaydı.

Karanlıkta tek başına dolanmayı, tekinsiz bölgeleri kolağan etmeyi seviyordu. İşte ortaya çıkıyordu kurşuni şehre, yılların alkolüne, yağmura ve onları burada tutan ümide yenik düşmüş tipler. Shug ekmeğini insan taşımaktan çıkarıyordu ama en sevdiği uğraş, onları izlemektir.

Arabanın ince camını sigara içmek için indirirken, cam keskin bir doğranma sesiyle öttü. Rüzgâr içeri akın edip Shug'ın ince saçından uzun tutamları, esintiye kapılmış kumsal otları gibi dans ettirdi. Nefret ediyordu kelleşmekten Shug, nefret ediyordu yaşlanmaktan. Her işi zorlaştırıyordu bunlar. Kelini görmemek için aynayı aşağı eğdi. Parmaklarıyla uzun, gür bıyığını bulup çok sevdiği bir evcil hayvanı okşar gibi dalgın dalgın okşadı. Bıyığın altında gerdanı titreşmeye başladı. Aynayı tekrar kaldırdı.

Glasgow sokakları yağmur ve sokak lambalarıyla ışılıyordu. Revir hemşireleri fazla oyalanmadı. Yarılanmış sigaralarını su birikintilerine atıp sarsak adımlarla içeri girdiler. Shug iç çekip taksiyi Townhead'e, oradan da şehir merkezine sürdü. Sighthill'den uzanan bu yolu seviyordu. Victoria dönemine has karanlığın kalbine doğru bir

alçalış gibi. Nehre, şehrin bu en alçak kesimine yaklaştıkça gerçek Glasgow kendini insana açıyordu. Tren yolunun gölgeli kemerleri altına sıkıştırılmış gizli gece kulüpleri, yaşlı kadınlarla erkeklerin güneşli günlerde terli, kesif kokulu bir araf misali içinde oturduğu camsız ve karartılmış *pub*'lar hep buradaydı. Sıska, gergin suratlı kadınların kendilerini ıslıl ıslıl steysinli erkeklere sattığı yer aşağıda, nehrin yakınlarındaydı. Ve yine buralarda, bazen polis aynı kadınları kara çöp torbalarının içinde doğranmış halde bulurdu. Clyde'in kuzey kıyısı, şehir morguna ev sahipliği yapıyordu ve tüm bu kayıp ruhların o yöne doğru akması da bu yüzden mantıklıydı; dünyadan göç vakti bahşedildiğinde, sorun yaratmadan geçişlerini yapacaklardı.

Arabayı istasyonun ilerisine çeken Shug, oradaki taksi durağının arabalarla dolu, müşteriden yoksun olduğunu görünce memnun oldu. Turistler sıkıcı ve gevezeydi, fena halde de pinti. Kocaman bavulları arkaya sürüklemeleri dünyanın vaktini alıyor, sonra da haşır huşur yağmurluklarıyla taksinin içini buhara boğuyorlardı. On penny'lik bahşişlerini alıp cimri kıçlarına sokabilirlerdi. Shug, taksici çocuklara küçümser bir korna basıp aşağı, nehre doğru ilerledi.

Yağmur, Glasgow'un doğal haliydi. Çimleri her daim yeşil, insanları ise hep soluk benizli ve bronş sorunuyla boğuşur vaziyette tutardı. Taksi kazancını artırmadaki etkisi ise kayda değer boyutta değildi. Bu da bir sorundu, çünkü yağmurdan kaçmak mümkün değildi, ıslaklık her yerdeydi, dolayısıyla yolcular için otobüste ıslak oturmakla pahalı bir takside ıslak oturmak arasında pek bir fark yoktu. Öte yandan da dans dönüşü bütün genç kızların, yapılı saçları ya da şık ayakkabılarını korumak için eve taksile gitmek isteyeceği anlamına geliyordu yağmur. İşte bu konuda Shug, sonuna kadar kesintisiz yağmurdan yanaydı.

Arabayı Hope Sokağı'na çekip sıraya girdi. Fazla bekleyeceğini sanmıyordu. Çocuklardan sadece iki-üç tanesi müşteri bekliyordu. Burası, Sauchiehall Sokağı'ndaki danstan çıkıp seke seke koşanlar ya da dondurucu soğukta Blythswood Meydanı'na dağılan işçi kızlar için kısa mesafedeydi. Öyle ya da böyle, enteresan bir gece için iyi mevziydi.

Shug ıslak havada sigarasını içerek telsizin cızırtılarını dinledi. Telsizci kadın yukarıda, Possil tarafında müşteriler olduğunu, aşağıda, Trongate'te de bekleyenler olduğunu duyurdu. Joanie Micklewhite, telsiz başındaki tek sesteki ve Shug her gece onun yardım isteme, yanıt bekleme, emir verme ve varsa küstah çıkışlara laf yapıştırma şeklindeki tekrarlı ve döngüsel monoloğunu dinliyordu. Sohbeti hep yarımdı, kendi kendine konuşuyormuş ya da bir tek Shug'la konuşuyormuş gibi. Sesinin sakın tonunu seviyordu Shug. Huzur buluyordu onunla.

Sigarasını bitirip gece sinemasından çıkan sarmaş dolaş genç çiftleri izledi. Önündeki şoförler yavaştan müşterileri alıp tıngırtılarla gecenin içine dalmaya başladılar. Sıranın en önünde tek başına duran Shug, bir grup genç kızın ağızlarından cipsler saçarak, eve nasıl gidecekleri konusunda kavgaya tutuşmasını izledi. Taksiye binecekmiş gibiydiler ama hayır, şişman ve işbilir olan gece otobüsünü beklemek istiyordu. *Bırakın onu*, diye düşündü Shug, *bırakın ıslansın*. En güzel, en sarhoş olanı ise sendeleyerek ona doğru geliyordu. Shug loş ışıktaki gülüşünü prova etti.

Kemikli bir elincamı tıklatmasıyla kirli düşüncelerinden sıyrıldı. "Müsait misin ahbab?" dedi bir adamın sesi.

Shug zilzurna kızları işaret ederek, "Değilim!" diye bağırdı.

İhtiyar hiç oralı olmadan, "Güzel," dedi ve Shug'ın otomatik kilide basmasına fırsat kalmadan kapıyı açtı

gibi minyon vücuduyla kabarık paltosunu içeri soktu "Duke Sokağı'ndaki Rangers barı bilir misin?"

Güzel kız sıradaki taksiye geçerken Shug iç geçirip, "Bilirim ahbap," dedi. Kıza yarım yamalak gülümsediyse de en ufak bir karşılık alamadı.

Taksinin bir ucundan diğerine uzanan siyah deri koltuğu görmezden gelen ihtiyar, katlanan koltuğu açıp doğrudan Shug'ın arkasına geçti. İşte bu lafazanlık belirtisiydi. *Başlıyoruz yine anasını satayım*, diye düşündü Shug.

Dışarısı yağmurlu, taksinin için nemliydi. Çürük bir süt kokusu sardı her yeri. İhtiyar sararmış gömleği ve buruşuk gri takımıyla oturuyordu. Üstüne ince yün bir ceket geçirmiş, onun da üstüne battal boy bir palto eklemişti. Shetland yününün ve gabardin yığınının altında boğulan minyon vücuduyla mültecileri andırıyordu. Kafasına taktığı kasketin gölgesinden taşan tek şey, yuvarlak kırmızı burnuydu. Nefes bile almadan laklağa başladı. "Maçı izledin mi bugün evlat?" dedi, süt kokulu yolcu.

Shug lafın nereye gittiğini anlayıp, "Hayır," diye karşılık verdi.

"Ooo, müthiş maç kaçırmış'ın ha, müthiş!" Adam kendi kendine *cık cık* yapıyordu. "Sen kimi tutuyo'sun, bak'iyim?"

"Celtic," diye yalan söyledi Shug. Katolik değildi aslında ama muhabbeti bitirmenin en kestirme yolu buydu.

İhtiyarın yüzü, yere düşmüş havlu gibi buruştu. "Ha'ssiktir, tahmin etmeliydim papacının taksisine denk gelece'imi." Shug aynadan adamı izleyip bıyık altından güldü. Celtic'i tutmuyordu, Rangers'ı da tutmuyordu ama Protestan olmaktan gurur duyuyordu. Mason yüzüğünü yukarıya doğru çevirebilirdi ama ihtiyar oralı değildi. Üstelik de su altındaymış gibi hareket ediyordu.

Durumu eğlenceli bulan Shug, gözü yaşlılıktan kavgacılığa doğru savrulan adamın kendi kendini doldura-

rak, şaşkın bir çaresizliğe erişmesini izledi. Ellerini Tanrı va yakarır gibi uzatmıştı. Sonra kolunu aradaki bölme-ye dayayıp sıratını, Shug'ın kulağından ayıran camın dibine kadar getirdi. Alkolden nemlenmiş dudaklarıyla gelişgüzel laflar tükürüyor, yüzünde konuşmayı yeni öğrenen bebekler gibi ifadeler belirliyordu. Cam bölme-ri tükürük damlalarıyla ıslandı. Shug kasten frene basınca adamın alını camda *küt* diye bir ses çıkardı. Kasketi düşen ama yılmayan ihtiyar, ipe sapa gelmez konuşmalarını sürdürdü. Shug kaşlarını çattı. O camı sonradan güzelce silmesi gerekecekti.

Glasgow'lu ayyaş ihtiyar, soyu tükenmekte olan bir türdü; karakteristik olarak o mülayim tip, şehirde hapların yaygınlaşmasıyla birlikte daha genç ve çok daha tekinsiz bir şeye dönüşmüştü. Shug aynadan adamın sarhoş solosunu sürdürüşünü izledi. Öyle ağır ve anlaşılmaz konuşuyordu ki, ancak *Thatcher*, *sendika* ve *piç* gibi kelimeler seçilebiliyordu. Shug onun kahkahalar atıp aralarda hıçkırıklara boğuluşunu, en küçük bir sempati duymadan izledi.

Louden Tavern, alçak binanın tuğla cephesine gömülmüş kapısıyla, karanlık ve penceresiz, öylece duruyordu. Taşa, şişeye ve bombaya dayanıklı olacak şekilde inşa edilmişti. Glasgow Rangers'ın kırmızı, beyaz ve mavisine boyalı ön yüzü, Glasgow Celtic'in yuvası olan ve tüm Katoliklerin spor Mekke'si sayılan Parkhead'in gölgesinde, tüm şanıyla meydan okuyordu.

Shug ücretin bir pound yetmiş cent olduğunu söyledi ve durup adamın bir cepten diğerine aranışını izledi. Bütün Glasgow ayyaşları böyle yapardı. Cuma alınan haftalıklar, grip çıkılan her barda biraz daha tırtıklanıp beş-on penny'lik bozukluklar halinde ceplere doluşur, küçük olsalar da ağırlıklarıyla sahiplerini yalpalatıp kamburlaştırırlardı. Haftanın geri kalanında onlarla idare

edilir, el cebe atıldığında bahta ne çıkarsa yetinilirdi. Geceleri uyurken bile, karıları ya da çocukları, pantolonlarını ve o koca paltolarını onlardan önce tersyüz edip düşen bozukluklarla ekmek ve süt alır korkusuyla giysilerini yanlarından ayırmazlardı.

Adamın tek tek cep karıştırması bitmek bilmiyordu. Shug telsizden gelen yumuşak sesi dinleyerek sükûnetini korumaya çalıştı. Ayyaş, ödemeyi yapıp *pub*'ın karanlık ağzından içeri süzülürken, Shug güreleyerek Duke Sokağı'nda ilerliyor, danstan çıkanları yakalamaya çalışıyordu. Scala'nın önünde yaşlı bir kadın elini uzatıp küçük bir kuş gibi salladı. Shug ya frenle duracak ya da onu ezecekti.

Kadının arkaya binişini izledi, doğrudan geniş siyah koltuğun ortasına oturduğunu görünce rahat bir nefes aldı. "Parade'e lütfen." Kadın etrafı kokladı, burnunu kırıştırdı ve küçümser bir ifadeyle Shug'a baktı. Arka taraf içine işenmiş çürük lapa tenceresi gibi kokuyor olmalıydı.

Taksi, Dennistoun'ın ucuz toplu konutlarla dolu tepesini tırmanmaya başladı. Shug aynaya bakarak kendini izleyen kadını izledi. Glasgow'lu ev kadınları her zaman tam ortaya otururlardı. Asla cam kenarına ya da sohbet edecek insan açlığı içindeki ihtiyaç, yalnız adamlar gibi katlanan koltuklardan birine oturmazlardı. Bu kadın da diğerleri gibi dik ve kaskatı duruyordu. Presbiteryen kraliçeler gibi dizler bitişik, sırt dümdüz, eller kucakta kenetlenmiş. Mantosuna sımsıkı sarınmış, saçları arkadan bile sıkıca taranıp sıkıca sabitlenmiş, yüzü maske gibi kalıplaşmış.

"Ne feci, ne azgın bir gece," dedi en sonunda.

"Öyle. Radyoda dediğine göre bütün hafta yağacakmış." Kadında Shug'a çoktan ölüp gitmiş annesini hatırlatan bir şeyler vardı. Soyulmuş elleri ve minyon bedeni, içinde hiç şüphesiz taşıdığı o güç ve kuvveti maskeliyordu. Shug'ın aklına, babasının annesine yumruk kaldırdı-

ğın geceler geldi Kadın metanet gösterdikçe babası daha da abanır, annesini önce kıpkırmızı sonra mosmor sonra da kapkara ederdi. Shug, annesinin aynada saçını yüzüne indirişini, morlukları gizlemek için makyajı göz çevresine yayışını düşündü.

'Diyo'dum ki, normalde taksiye binmem ben." Müşteri aynada Shug'ın bakışlarını yokluyordu.

"Öyle mi?" dedi Shug, sevimsiz düşüncelerinin bölünmesine memnun olarak.

"Evet, ama ufak bir kazancım oldu bu gece. Yanlış anlama, ufacık, ama yine de güzel işte." Kadın başparmağının tırnağını soyarcasına ovuyordu. "İş görecektir şu zamanda, biliyo' musun? George'umun işsiz kaldığı bi' zamanda." İcini çekti, "Yirmi. Beş. Yıl. Çalıştı. Dalmarnooch Demir İşleri denen yerde. Tek verdikleri, üç haftalık ücret. Üç hafta! Kalkıp kendim gittim oraya, kodaman patronun kapısını çaldım, üç haftalık ücreti ne yapaca'ını doğrudan yüzüne söyledim." Küçük el çantasının tokasını açıp içine baktı. "Ne dedi o koca piç biliyo' musun? 'Bayan Brodie, kocanız üç haftalık ücret aldığı için şanslı. Önünde koca bi' hayat olan gencecik oğlanlar var, onlara bi' tek vardiya sonuna kadar olan ücretleri ödendi.' O an bende şalterler attı. Dedim, 'Benim de karnını doyurmam gereken iki yetişkin oğlum var, onlar da iş bulamıyo'.' O konuda ne yapmamı önerirsin? Adam suratıma baktı ve gözünü bile kırpmadan ne dese be'yenirsin? 'Güney Afrika'yı denesinler!'"

Kadın çantasını kapadı. "Çocuklar daha Güney Lanarkshire'a gitmemiş, Güney Afrika'ya nasıl gitsin!" Başparmağını ovmaya devam etti. "Bu iş böyle yürümez. Devlet bi' şeyler yapmalı. Demir fabrikalarını, tersaneleri kapatıyo'lar. Sırada madenciler var, ha. Bekle de gör! Güney Afrika'yı! Daha neler! Güney Afrika'ya gidelim de ucuz gemiler yapsınlar, onları yurdumuza gönderip daha çok genci işsiz bıraksınlar, öyle mi? Dalavereci domuz sürüsü."

"Elması kastetmiştir," dedi Shug. "Güney Afrika'ya elmas çıkarmaya gidiyor."

Kadın, Shug'a ters bir laf etmiş gibi baktı. "Ne çıkarıyo'larsa çıkarsınlar, bana ne? İsterlerse siyah adamın kından meyankökü çıkarsınlar. O çocukların burada, Glasgow'da çalışıp analarının pişirdiğini yemesi lazım."

Shug gaza bastı. Şehir giderek değişiyordu, insanların yüzünde görebiliyordu bunu. Glasgow yaşam amacını yitiriyordu, Shug da camın ardından bunları tüm netliğiyle görüyordu. Gelirine yansıdığını hissediyordu. Thatcher'ın artık namuslu işçi istemediği söyleniyordu; ona göre gelecek teknolojiydi, nükleer enerjideydi, özelleştirilmiş sağlıktaydı. Sanayileşme günleri geride kalmıştı. Clyde Gemicilik ve Springburn Demiryolu İşleri'nin kemikleri, çürümüş dinazorlar gibi şehrin dört yanına saçılmıştı. Baba mesleği vaat edilmiş toplu konutlar dolusu genç erkeğin geleceği ellerinden alınmıştı. Erkekler erkekliklerini kaybediyordu.

Shug, işçi sınıfının kendi yoksul mahallelerinde sayıca azalışına tanıklık etmişti. Orta sınıf devlet memuru ve şehir planlamacılarına göre, şehrin etrafını yeni kasabalar ve ucuza inşa edilmiş konutlarla kuşatmak dahiya- ne bir fikirdi. Bir parça çim, bir avuç gökyüzü verilip şehrin fenalıkları kaybolacaktı.

Kadın arka koltukta kaskatı, kıpırdamadan oturuyordu. Başparmaklarının etrafındaki deri giderek aşınıyor, dudaklarının kenarına kaygı yerleştikçe yerleşiyordu. Ancak saçının arkasını düzelttiğinde, Shug onun hayatta olduğunu anladı. Taksi, kadını toplu konut binasının giriş kapısında bıraktı, kadın Shug'ın eline bir pound' luk bahşişi sıkıştırdı.

"Hey, bu ne böyle?" Shug parayı geri vermeye çalıştı. "Lazım d'iil bu bana."

"Uzatma, al işte!" diye çıkıştı kadın. "Kazancımdan

ufak bir pay sana Azıcık şansım var dağıtayım bari. Bizi bu keşmekeşten kurtarsa kurtarsa şans kurtarır."

Shug bahşişi gönülsüzce aldı. İngiliz turistlere ve o boktan Kodak'lara lanet olsun. Daha önce de şahit olmuştu buna; verecek en az şeyi olanlar, daima en çok verenlerdi.

Shug tekrar şehir merkezine döndüğünde sinemaların son seansı dağılmış, şehir birkaç saatlik serin uykuya hazırlanmaya başlamıştı. Bir-iki gece kulübünden bangır bangır müzik gelse de müşteri için durup beklemek intihar olurdu. İlk sarhoşlar gece yarısından epeyce sonra sokaklara dökülürdü ne de olsa. Shug içini çekip etrafta dolanarak biraz beklemeyi düşündü. Belki erkekleri dans ederken içkilere sahip çıksın diye masada bırakılan kuşlardan birini yakalayiverirdi. En çirkin kuş genelde ilk terk eden oluyordu. Shug onları çok defa evlerine götürmüş, hatta köşedeki Pakistanlının bakkalından teselli niyetine cips ve çikolatalı bisküvi aldıklarında taksimetreyi kapatarak beklemişti. Kibar konuştuğunuz sürece son derece kibar karşılık veren insanlardı hepsi.

Kravatını gevşetip uzun bekleyişe hazırlanırken, telsizden o yumuşak ses geldi. "Otuz bir numaralı araç. Otuz bir numaralı araç. Cevap ver." Shug'in tüm kevfı kaçtı. Agnes'la ilgili bir şeydi bu, öyle olmalıydı.

Siyah mikrofonu alıp yan düğmeye bastı. "Otuz bir numaralı araç konuşuyor." Uzun bir sessizlik oldu, durup haberi bekledi.

"Stobhill'den istiyorlar seni. Easton'a gidilecekmiş," dedi Joanie Micklewhite.

"Müşterim var şu an, havaalama götürüyorum. Yok mu yakınlarda başka araç?" dedi Shug.

"Kusura bakma şirin şey. Özellikle seni istediler." Shug, kadının gülümseyişini sesinden duyar gibiydi. "Punter, acele etmesin, telaşa gerek yok, dedi."

İşte bunu beklemiyordu Shug. Agnes, evet, aramış olabilir, hatta dört ufaklık için para peşine düşen eski eşi de olabilir ama bunu düşünmemiştir. İkisi henüz o noktada değillerdi herhalde, yanılıyor muydu yoksa?

Eski hastaneye gidiş, gecenin bu vaktinde kolaydı. Kraliyet Reviri, futbol bıçaklamaları ile haftalık ücret günü ev içi zayıfatının gittiği yerd; Glasgow'un doğduğu ve Glasgow'un öldüğü yerd Stobhill. İşte o ürkek kız şimdi mavi temizlikçi önlüğüyle şurada, bekleme salonundan gelen ışıkların altında duruyordu. Sarkan külötlü çorabını çekıştırıp buruşuğunu düzleştirdi. Makyajı soğuktan ve gözyaşlarından dağılmış, ayaklarının dibinde sigara izmaritlerinden bir çember oluşmuştu; molayı baştan sona soğukta Shug'ı bekleyerek geçirmiş gibi bir hali vardı. Shug gülümsedi. Daha yirmi dört yaşında ayağına paspas olmuştu bu kız.

"Gelmiy'ceksin sandım," dedi kız, arka koltuğa geçerek.

"Ne diye çağırdın beni buralara?"

"Özledim sadece. Haftalardır görmedim seni." Kız kalın bacaklarını cilveli bir tavırla açıp kapadı. "Soğumadın ya benden?" Ardından sırtıttı.

Shug oturduğu yerde geriye döndü. "Ann Marie, baksana, sen kendini ne bok sanıyorsun? Şurda ekmeğimi çıkarmaya çalışıyorum, şehrin ta öbür ucundan arayıp ayağına çağırıyo'sun beni, haliya işemiş köpekmişim gibi." Yumruğunun yanıyla camlı bölmeye vurdu. "Gizli kalmamız lazım, basmıyor mu lan kafan? Serinkanlı olacağız. Agnes öğrenirse neler olur biliyor musun? Ben söyleyeyim; seni ensenden tuttuğu gibi Clyde boyunca sürükler. Vücudunu yerlerde süründürmeyi bitirince de itibarını süründürür. Ananla babanı her gece arayıp uyandırır, cici Katolik kızlarının evli bir erkekle işi pişirdiğini anlatır." Durup sözlerinin etki etmesini bekledi. "Bu mı istediğin?"

Kızın yanaklarından süzülen yaşlar önlüğüne damlıyordu. "Ama ben seni seviyorum."

Shug keskin bir yay çizip boş otoparkın karanlık bir köşesine park etti. Saatine göz attıktan sonra aynada tekrar kızın bakışlarını yakaladı. "İyi, tamam, çıkar siktiğimin donunu, hadi. Beş dakikam var sadece."

Şehre dönüşte öfkeliydi Shug. Ann Marie'nin durağı bir süre daha aramayacağından emindi. İyi kızcağızdı sonuçta, iri memeliydi, hem de istekli. Ama havasını bozuyordu işte. Şu gençlerle ilgili sorun da buydu zaten; kendileri için daha iyisini ummamakta hiçbir sorun görmüyorlardı. Kesinlikle kurtulması gerekiyordu bu kızdan.

Tam telsizdeki sesi düşünüyordu ki ses yine onunla konuşmaya başladı. "Otuz bir numaralı araç, otuz bir numaralı araç, cevap ver."

Shug mikrofonu alıp nefesini tuttu; şansı giderek tükeniyordu. "Evet Joanie?"

"Evi. Ara. Hemen," diye kısa ve öz bir yanıt geldi.

Shug taksiyi Gordon Sokağı'nın başına çekip bozuk para kutusundan birkaç bozukluk aldı ve yağmurda koşar adımlarla kendini eski kırmızı telefon kulübesine attı. İçerisi ıslak ve sidik kokuluydu. Agnes'in talimatlarını kulak ardı ettiği zamanlar olmuştu ama bu işleri daha çok zorlaştırıyordu. Gecenin ilerleyen saatlerinde Agnes daha ısrarcı, daha tacizci oluyordu. Yapılacak en iyi şey *Evi. Hemen. Aramaktır.*

Telefon bir kez bile çalmadan açıldı. Agnes holdeki suni derili telefon koltuğuna oturmuş içiyor, bekliyor, yine içiyor olmalıydı.

"Alooo," dedi.

"Agnes, ne var?"

"Aman efendim, orospuların şefi mi aramışlar?"

"Agnes," dedi Shug, içini çekerek, "yine ne oldu?"

"Biliyorum," dedi sarhoş ses.

"Neyi biliyorsun?"

"Biliyorum işte. *Her şeyi*."

"Saçma sapan konuşuyorsun, ha!" Shug daracık kulübede huzursuzca kıpırdandı.

"Biliyor-ruum." Ahizeye çok yakın duran ıslak dudaklar yüzünden ses uğuldamıştı.

"Böyle zırvalayacaksan, işime dönüyorum."

Hattın öbür ucundan derin bir hıçkırık geldi.

"Agnes, şu durağı aramayı kes artık, kıcıma tekme vuracaklar. Bi'kaç saate evdeyim, gelince konuşuruz tamam mı?" Cevap gelmedi. "Ben ne biliyorum, onu söyle'yim mi? Seni sevdiğimi biliyorum," diye yalan attı. Karşı tarafta hıçkırıklar daha da yükseldi. Shug telefonu kapadı.

Yağmur ve idrar, püsküllü ayakkabılarından içeri sızmıştı. Siyah ahizeyi tekrar alıp kırmızı kulübenin kenarına vurmaya başladı. Üç ayrı çerçevenin camını parçaladıktan sonra ahize de kırıldı ve Shug biraz rahatladı. Taksiye döndüğünde, direksiyonu boğan parmaklarının gevşemesi için on dakika kıpırdamadan oturmak zorunda kaldı.

Bir şeyler yese kendini biraz daha iyi hissederdi belki. Koltuğun altında plastik yemek kabını arandı. Margarın ve beyaz ekmek kokuyordu kap; evlilik ve sıkış tıkuş evler gibi. Agnes'in hazırladığı konserve et parçaları midesini kaldırdı. Kabın içindekileri su kanalına fırlatıp kestirme sokaklardan geçerek taksiyi yirmi dört saat açık, gösterişsiz, DiRollo's patatesçisinin önüne çekti. DiRollo's sıra dışı saatleri ve sahibinin sırdaşlığı sayesinde hem taksiciler hem de fahişeler arasında revaçtaydı. Tabelasında kocaman kırmızı bir ıstakoz resmi olsa da içeride egzotik herhangi bir şey sunulmuyordu.

Joe DiRollo günün neredeyse her saatinde olduğu gibi şimdi de tezgâh başındaydı. Geceleri floresan lamba-

nın ışığı çehresine ölü görünümünü veriyordu. Saçları seyrilmiş ve patates yağı ya da Brylcreem le geriye yapıştırılmış, minyon bir adamdı. Tezgâhın üst kısmında, yağlı bir buz dağı misali, sadece şişkin kafası ile omuzları görünüyordu. Solgun gövdesinin diğer kısmı, tezgâh altında tuttuğu palaya yaslanmıştı. Gelen herkesi boğazından balgamı temizleyip şişman kafasını yana yatırarak selamlardı.

"N'aber Joe?" dedi Shug, samimi bir ilgi sergilemeden.

"İyidir, fena değil."

"Bütün gece bu hoş hanımlarımızla mı ilgilendin?" Parmağıyla gözü kapalı, yerinde sallanan sıkı bir müşteri işaret etti.

"Yaanii işte, bi' gelir bi' çıkar bunlar, bilirsin." Kendi esprisine kendisi güldü. "İşletmeye pek faydaları yok artık. Yarım porsiyon patates yiyip bi' gazoz içiyo'lar, bitti! Tuvaleti kullanmak istiyo'lar, benim kendi tuvaletimi. İhtiyar Joe da, 'Tamam, diyo' tabii ne desin. Kibar adam ne de olsa. Ama bunlar bi' saat dışarı çıkmıyo', biliyor musun? Yarım porsiyon patates yiyip tuvaletimde amlarını yıkıyo'lar."

Shug'ın gözü sıcak tezgâhtaki kızarmış balıklardaydı. "Uyuşturucudan hep. Bunlara öyle fazla saplamaya gelmez, söy'liyim."

"Öyle, öyle. Sinekler gibi patır patır dökülüyo'lar. Uyuşturucudan gitmeseler, piçin tekinin elinde kalıyo'lar."

"Salyangozumdan soğutma şimdi beni Joe." Shug yüzünü buruşturdu. "Bize şuradan ekstra tuzlu, sirkeli bir balık menüsü yap bakalım."

Joe beyaz kâğıdı alıp kürek dolusu iri patates kızartmasını üstüne boca etti, en tepeye de altın gibi kızarmış koca bir parça halık koydu. Kızgın yiyeceklere tuz ve sirke serptiği sırada, Shug parmağıyla işaret ederek, "Döksene Joe. *Dök şunu*," dedi. Joe yiyecekler ıslanana kadar sirkeyi serpti.

Paketi Shug'a uzattı. "Teklifime cevap vermedin. Ne diyo'sun söylesene? Şu evi istiy'o' musun, istemiy'o' musun?"

Joe DiRollo patates dükkânı işletmenin yanındaki Glasgow Belediyesi'ni dolandırmakla meşhurdu. Devlet destekli konutlara, çok sayıdaki kızlarının ismini kullanarak baş vuruyordu. Belediyenin belirlediği tutarın üstüne haftalık on sterlin katıp konutları kiraya veriyor, kalanı da cebe atıyordu.

Shug, gerisingeri kapıdan çıkarken, "Haber veririm sana," dedi. "Bizim hanımı bilirsin, kolay lokma değil."

"Gerçi ben taşınmak istemene bile şaşırdım. O Sighthill gökdeleninde krallar gibi yaşarsın sanıyo'dum."

"Kralın keyfi yerinde de kraliçe kelle istiyor. Sen o evi biraz daha tut benim için. Önce ayarlamam gereken şeyler var. Her şey tıkırında gitsin istiyorum." Shug gülümseyip dolgun patateslerden birini ısırды.

Balığın üstüne salyangozların sonuncusunu da yediğinde, mesaiden geriye bir saat kadar vakti kalmıştı. Güneş, George Meydanı'nın üstünde yükselerek şehri sıcak turuncu bir ışığa boğup Rabbie Burns heykelini ateşe verirken Shug arabanın camlarını açtı. Günün en güzel vaktiydi bu; şehrin huzura kavuştuğu, gündüz kalabalığının yıkıntısına uğramazdan önceki vakti. Shug gözlerini saate dikip beklenti içinde takip etti ve Kuzey Tarafı'na doğru erkenden yola çıktı.

Joanie Micklewhite'a kadar uzanan yolda ağır ağır giderken, camları açıp işaretparmağıyla yeşil oto parfüm kartonuna bir fiske vurdu. Joanie'nin mesaisi de birazdan bitecekti. İşte ondan sonra telsizden söylemedikleri her şeyi söyleyebileceklerdi. Shug taksiyi dört-beş aracın arasında dar bir alana çekti, öne doğru yaslandı ve gözlerini geniş kapısından ayırmadan, Noel zamanı şaşkın oğlanlar gibi sırtarak onu bekledi.

Dört

Akşam sokak lambaları yandığında ikisi de hâlâ ıslaktı ve yatağın kenarında oturuyorlardı. Agnes, Shuggie'ye güzel bir banyo hazırlamış, sonra da kendini yalnız hissedip küvete, küçük çocuğunun yanına girmişti. Lizzie görse sinir krizi geçirirdi. Bu işe bir son vermeliydi artık, oğlan beş yaş için fazla uyanıktı. Daha ilk defasında annesinin mahrem yerlerine bakmış, sonra da "aradaki farkı bulun" bulmacası gibi kendisinininkini incelemişti.

İkisi şampuan şişelerini doldurup birbirlerine sabunlu su fışkırtma işini oyuna dönüştürdüklerinde, su iyice soğumuştur. Agnes onun, ayak parmaklarındaki oje-leri kazımasına izin vermişti, oğlundan gördüğü ilgi ve dikkat ona, boş sayaca atılan bozuk para gibi gelmişti.

Şimdi yatağın kenarına oturmuş, başı önünde oyununa dalıp gitmiş oğlanın siyah parlak saçlarını tarıyordu. Oğlan Matchbox arabasını gıcırdatarak, yatak örtüsünün şal desenlerinde gezdiriyor, annesinin çıplak bacaklarına, Campsie tepelerine tırmanır gibi kolayca tırmandırıyordu. Gördüğü şeyin ne olduğunu anlamadan kadının bacak içlerinde uzanan beyaz yara izlerini, Shug'ın tırnaklarından kalan anıları takip ediyordu. Oyuncak araba yalpalayarak örtüye döndü. Tekerler gurültüyle gıcırdadıkça oğlan başını kaldırıp Agnes'a bakıyor, babasının o kendinden memnun ifadesiyle gülümsüyordu.

Agnes gizli bir yerlerden yeni bir kutu bira çıkarıp halkasını yavaşça çekti. Parmağını dikkatle gezdirerek köpükleri topladı, ağzına attı. Boş Tennent kutusunu oğlana verdi. Çocuk kutunun üstündeki yarı çıplak güzel-lerin fotoğraflarına oldu olası bayılıyordu. Bu defaki, özellikle ilgisini çekmişti. Daha önce görmediği bir kadındı bu ve ismini Wullie Dede'nin öğrettiği gibi harf harf sökerek okuduğunda, kulakta bıraktığı tını hoşuna gitmişti. *Şii-ii-na*.

Shuggie boş bira kutularını evin her yanından toplar, kadınları banyo küvetinin kenarında yan yana dizerdi. Onların teneke saçlarını okşar, birbirleriyle hayalî sohbetler ettirir, uzayıp giden monologlar söyletirdi. Konu genelde katalogdan ayakkabı sipariş etme ve başkalarıyla düşüp kalkan kocaları olurdu. Büyük Shug bir keresinde yakalamıştı onu. Shuggie'nin kadınları sıralamasını, her birinin adını güzelce telaffuz edişini gururla izlemişti. Sonradan durakta hava atmıştı onunla. "*Daha beş yaşında, ha*" demişti. "*Hık demiş babasının burnundan düşmüş.*" Agnes ise esas meseleyi anlayıp Shuggie'yi kederle izlemişti.

Haftanın ilerleyen günlerinde oğlunu BHS'ye götürüp ona oyuncak bebek almıştı. Ellili yılların ev kadınlarına özgü kabarık perçemli saçıyla Daphne, tombul küçük bir bebektir. Shuggie bayılmıştı oyuncağına. O günden sonra bira bebeklerinin hepsini çöpe atmıştı.

Shuggie şimdi sessizce annesini izliyordu. Sürekli izlerdi zaten. Agnes aynı kalıptan çıkmış gibi üç çocuk yetiştirmişti, her biri hapishane gardiyanı gibi uyanık ve sakıngandı.

"Az cık e'lenceye ne diyo'sunuz bak'iyim?" dedi Shuggie, televizyondan duyduğu anlamsız bir konuşmayı taklit ederek.

Agnes irkildi. Boyalı tırnaklı elleriyle Shuggie'nin yüzünü avucunun içine alıp gamzelerini hafifçe sıktı. "Divorsunuz," diye düzeltti. "Di-yor-su-nuz."

Annesinin elinin, yüzünde yarattığı his, Shuggie'nin hoşuna gitmişti. Başını biraz yana yatırıp onu oltaya getirmeye çalıştı. "Diyosunuz."

Agnes kaşlarını çatı. İşaretparmağını uzatıp oğlunun ağzına soktu ve alt dişlerine çengel gibi taktı. Ardından çocuğun çenesini nazıkçe açtı ve o şekilde tuttu "Onların seviyesine inmeye gerek yok Hugh. Tekrar dene bakalım."

Shuggie ağzında annesinin parmağıyla, bu defa kelimayı anlaşılır biçimde olmasa da doğru telaffuz etti. Annesinin duymak istediği kelimeyi r'yi kullanarak söylemişti. Agnes başıyla onayladı ve çocuğun ağzını bıraktı.

"Yani şimdi minik farecik küçücük evcikte dört dönüyo' mu diyo'suuun?" Shuggie dalgacı sözlerini bitiremeden kıkırdamaya başlamıştı. Agnes hamle edip onu kovaladı, oğlan yatağın etrafında korku ve mutluluk çığlıkları atarak koştu.

Alarmlı saatin yanında bir yığın kaset duruyordu. Shuggie onları yerlere saçarak karıştırdı, sonunda aradığını buldu. Saati Shug almıştı Agnes'a. Yığınla benzin kuponu biriktirip lastik bantla birleştirmiş, altın külçesi verir gibi Agnes'a vermişti. Plastik düğme, saatli teybin kaset bölmesini açtı. Shuggie kaseti takıp bağırarak en başa sardırdı. Saatin hoparlöründen gelen ses tenekemsi ve takır tukurdu ama Agnes aldırmadı. Müzik odadaki boşluk hissini azaltıyordu. Shuggie yatakta ayağa kalkıp kollarını annesinin omzuna koydu. Bir süre böylece sallandılar. Agnes oğlunun burnunu öptü, Shuggie de annesinin.

Şarkı bitince Shuggie, göğsüne yasladığı bira kutusuyla odada dönmeye başlayan annesini izledi. Agnes gözlerini sıkıca yummuş, genç, ümitli ve arzulanan bir olduğu zamana dönmüştü. Tanımadığı erkeklerin dans salonlarında yanıp tutuşarak peşinden koştuğu, kadınların hasetten başlarını çevirdiği Barrowland günlerine

Hoş bir yelpaze gibi açtığı parmaklarını vücudunda gezdiriyordu. Eli karnının üstüne, üç çocuk doğurmanın kazandırdığı inatçı yağ tabakasına geldi. Gözlerini açtı ve geçmişinden sıyrılıp kendini yıpranmış, aptal ve yamru yumru hissetti.

"Nefret ediyorum şu duvar kâğıdından. Şu perdelerden, şu yataktan ve siktiğimin lambasından. Nefret ediyorum."

Shuggie ayağında çoraplarla yatağın yumuşak örtüsü üstünde doğruldu. Kollarını annesinin boynuna dolayıp yeniden ona tutunmaya çalıştı ama kadın bu defa onu ittirdi.

Yaşadıkları küçük daire hiçbir zaman sessiz değildi, duvarlar fazla inceydi. Agnes'in babası işitsin diye bangır bangır açılan televizyonun sesi hiç kesilmezdi. On yedi yaşın dertlerinden yakınarak odayı arşınlarken, içeri çektiği telefonun kablosuyla kapı altı cilasını aşındıran Catherine'in mırıl mırıl konuşmaları bitmek bilmezdi. Dört bir yanda komşular vardı, on altıncı katta ise rüzgâr, o bitmek bilmez rüzgâr, camları çerçevelerinde titretirdi.

Agnes başını ellerinin arasına aldı. Anne ve babasının efemine bir İngiliz komedyene kahkahalarla gülüşünü işitti. İki büyük çocuğu dışarıda, kim bilir nerelerdedi. Bu günlerde evde durmuyor, annelerinin öpücüğünden kaçıyor, onun söylediği her şeye göz deviriyorlardı. Agnes, Shuggie'nin kısık soluklarını duymazdan geldi ve bir an için kendini kırk yaşında değilmiş, üç çocuklu bir kadın değilmiş gibi hissetti. Yeniden Agnes Campbell'dı ve odasına tıklmış, anne babasının duvardan sızan seslerini dinliyordu.

Birdenbire Shuggie'ye, "Hadi, dans et benim için," dedi. "Gel küçük bir parti yapalım." Alarmlı saate bastı. Kaset gıcırdayarak ileri sardı, ağır ve hüzünlü müzik hızlanıp daha neşeli bir ritme dönuştü.

Shuggie annesinin bira kutusunu alip sihirli güç veren bir içecek gibi dudaklarına götürdü. Biranın yulafımsı ve keskin tadının, aynı anda hem zencefilli gazoz hem süt hem de yulaf lapası gibi gelen lezzetinin karşısında irkildi. Sonra annesi için dans etti; yan yan adımlar atarak, parmak şaklatarak, ritmi hepten kaçırarak. Annesi güldükçe o daha da abarttı. Agnes'i güldüren şeyleri on defa daha yaptı, gülüşler azalıp yapmacıklaşınca, onu mutlu edecek yeni hareketler aradı. Agnes kahkahalar atıp el çırparken Shuggie hoplayıp zıpladı, kollarını savurdu. Annesinin mutluluğu arttıkça içinden daha çok dönmek, daha çok sallanmak geliyordu. Desenleri titreşen duvar kâğıdı midesini bulandırmıyor değildi ama o devam etti, yumruklarını savurup kalçasını oynattı. Agnes şimdi çınlayan kahkahalarla başını geriye savuruyordu ve bakışlarındaki keder kaybolmuştu. Shuggie sert erkek tavırlarıyla parmaklarını şaklatıp kafasını öne arkaya oynattı. Ritmi hâlâ tutturamasa da önemi yoktu.

Sesi duyduklarında ikisi de kahkahadan nefes nefeseydi.

Koridordan, ön kapının açılıp kapanma sesi gelmişti. Sesten çok, rüzgârın emişi, bir alanın sıkışıp büzüşmesi gibi. Sert adımlar halının üstünden odanın kapısına kadar ağır ağır ilerledi. Agnes boş bira kutularını toparlayıp yatağın diğer ucuna sakladı. Parmağındaki ters çevrilmiş yüzükleri döndürdü ve beklentiyle kapıya bakarken bir yandan en tasasız gülüşünü prova etti. Gümbürtülü adımlar kapı önünde kesildi. Agnes ile Shuggie, pantolon cebinden gelen küçük bozuklukların şıngırtısını duydular. Ardından küçük bir iç çekiş duyuldu ve adımlar koridorda ilerleyip oturma odasına yöneldi. Shug, ilk çay molası için eve uğramıştı. Oysa bu, birlikte geçirecekleri bir vakit olmalıydı. Agnes, Shug'ın duygusuz, soğuk bir sesle anne ve babasına selam verdiğini duydu. Babası haşırını

kaldırmış, gözlüğünde televizyonun yansımasıyla gülüm-
süyor olmalıydı. Bir ara kalkıp rahat koltuktaki yerini
Shug'a teklif edecekti. İkisi sandalye kapmaca oynar gibi
tuhaf biçimde koltuğun etrafında dönecekler, sonunda
Shug elini Wullie'nin omzuna koyup onu tekrar yerine
oturtacaktı. Lizzie ifadesiz bir yüzle çaydanlığı ocağa ko-
yacak, içeri giren Shug değil de soğuk Campsie rüzgârıy-
mış gibi muhtemelen ürperecekti.

Agnes duvarın gerisinden her şeyi dinledi. Sonra tek
bir hamleyle makyaj masasının üstündeki krem ve par-
fümleri odanın diğer ucuna savurdu. Kırılan lamba, masa
kenarında öylece kaldı. Agnes'in yüzüne yansıyan çıplak
ampul ışığı, hatlarını öyle değiştirdi ki Shuggie ürperdi.
Her şey bir anda nasıl da altüst olmuştu.

Agnes kendini yatağın kenarına bıraktı. Shuggie bi-
ranın kutudan şilteye akıp çoraplarını ıslattığını hissetti.
Annesi şimdi yüzünü onun saçlarına gömmüş, kuru hüs-
ran gözyaşları akıtıyor, nefesiyle boynunu ıslatıyordu.
Sonra yeniden yatağa devrilip oğlunu aşağı, yanına çekti.
Agnes onu kavradığında çocuk yüzünün bir yana sarktı-
ğını, gözlerindeki boyaların dağılıp kaçmaya başladığını
gördü. Bira kutularının üstündeki güzeller de bazen böy-
le görünüyordu; özensiz mathbaacı ile hizası kaymış bir
şablon yüzünden, bir bakmışsınız kadın bütün olmaktan
çıkmış, dağılıp birbirine karışmış farklı katmanlara dö-
nüştürmüş.

Agnes yatağın ucundaki sigara paketine uzandı, bir
sigara alıp yaktı ve ucunu alevli bakıra dönüştürdü. Du-
rup bir an ateşe baktı, sonra kendine acıyan çatlak sesiy-
le, kasetteki şarkıya eşlik etti. Sağ kolunu zarifçe öne
uzattı ve kızgın sigarayı perdelere tuttu. Shuggie külün
önce için için yanıp ardından gri hır duman salısını izle-
di. Duman, nefesini verip turuncu aleve döndüğünde,
oturduğu yerde kıvranmaya başladı.

Agnes serbest koluyla Shuggie'yi iyice kendine çekti. "Şşşt. Şimdi anneciğin için olgun bir çocuk ol bakalım." Bakışlarında donuk bir serinkanlılık vardı.

Oda altın sarısına dönüyordu. Alevler sentetik perdelerle tırmanmış, tavana hücum ediyordu. Kara duman, açgözlü ateşten kaçarcasına yukarılara seğirtiyordu. Shuggie normalde korkuya kapılırdı ama annesi son derece sakin görünüyordu, odanın kendisi ise ışığın duvarlarda dans ettirdiği gölgelerle; dumanı tüten binlerce balık misali bir anda canlanan şal desenli duvar kâğıdıyla hiç olmadığı kadar güzeldi. Agnes, Shuggie'ye sımsıkı yapıştı ve birlikte sessizce bu yeni güzelliği izlediler.

Perdeler neredeyse yanıp bitmiş, dondurma gibi halıya damlıyorlardı. Rutubetli pencerenin etrafındaki duvar kâğıdı kısmen yerinden ayrılmış, plastik korniş eriyip ikiye bölünerek kırık bir köprü gibi sarkmıştı. Fokurdayan iri bir perde damlası yatağın köşesine düştü ve etraflarında dumanlar belirdi. Shuggie yine kıvranmaya başladı. Durmadan öksürüyordu. Koyu bir öksürük; yapışkan ve acı. Tıpkı Lizzie'nin bingo kaleminin mürekkebi ağzında patladığı günkü gibi. Agnes ise kıpırdamıyordu. Gözlerini kapamış, hüzünlü bir şarkı tutturmıştı.

Büyük Shug kapı eşiğinin karanlığında, çerçevenin içinde belirdi. Odaya taze oksijenin girmesiyle birlikte alevler tavan boyunca koşarak Shug'ı karşılamaya gitti. Shug yatağın üstünden geçip yere atladığı gibi seri bir hareketle camı açtı. Yanan polyesteri çıplak elleriyle camdan dışarı fırlattı. Yerdeki magma parçalarının en irilerini alıp alev alev perdenin peşi sıra dışarı yolladı. Sonra bir anda gözden kayboldu. Shuggie babasının onları yalnız bıraktığından emin, çılgık çılgıca seslenmeye başladı.

Shug geri geldiğinde elindeki ıslak banyo havlularını

sağa sola savuruyordu. Havlular hedefi her tutturuşta etrafa keskin kokulu sular püskürtüyorlardı. Nihayet alevleri söndürdüler. Shug ardından yatağa doğru döndü ve ıslak havluları birbirine dolanmış iki vücuda vurmaya başladı. Kamçılar canını yakarken Shuggie haykırmamaya çalıştı. Agnes ise gözleri kapalı, kaskatı yatıyordu.

Alevlerin sonuncusu da söndüğünde Shug sırtı karısı ve oğluna dönük, odada dikildi. Shuggie acıyan gözleriyle babasının omuzlarının öfkeyle sarsılışını izledi. Adam önüne döndüğünde yüzü sıcaktan kıpkırmızıydı, parmaklarının yanan yerleriyse kızarıp soyulmuş ve kıvrılmıştı.

Lizzie ile Wullie koridorda, karanlıkta dikiliyorlardı. Shug oğlunu Agnes'in kolundan koparıp Lizzie'nin kollarına yolladı. Agnes sakin ve kıpırdamadan yatıyordu. Shug yüzünü eline alıp sıktığında, kadının dudakları balık gibi tuhaf bir ifadeyle ayrıldı. Shug eğilip dudaklarının kenarlarında tükürükler birikene kadar ismini tekrar tekrar haykırarak, kadını sertçe sarstı.

Bir faydası yoktu.

Shug dönüp oğlanı sımsıkı tutan Lizzie'ye baktı. Gözyaşları yanaklarından süzülen Wullie kalın, nasırlı elini gözlüğünün altına sokup gözünü sildi. Shug başını eğip karısına ve cansız duran bedenine baktı. Oda sessizdi. Kimse ne diyeceğini bilmiyordu.

Sessizlik Agnes'a hiç güven vermiyordu.

Tek gözünü açtı; gözbebeği kopkoyu ve geniş, ama odaklı ve berraktı. Ezilmiş sigarasını yeniden dudaklarına yerleştirdi "Hangi cehennemdeydin sen?"

Beş

Şehir merkezi Turuncu Düzen¹ üyeleriyle dolmuş taşıyordu. Flütleri, fifeleri² ve davullarıyla geçit törenine George Meydanı'ndaki anıt mezardan başlamış, şehrin içinden geçip Glasgow Green'e kadar gelmişlerdi. Catherine ofis penceresinden farklı grupların kendi flama ve kuşaklarıyla geçişini izlemişti. Protestanlar ilk başta Kral Billy'ye destek şarkıları söyledilerse de sonradan, *pub*'lar açılınca, Catherine'in bilmediği, onların da bildiğinden şüphe ettiği bir şarkının eşliğinde, "*Belanızı buldunuz, sizi Fenian³ piçleri,*" diye haykırmışlardı.

Parlak montlu polisler gün boyu tedirgin atların üstünde oturmuşlardı. Yürüyüşün bitişini takiben şimdi genç erkekler toplanmış, nefret dolu bir Noel korosu gibi ayrılıkçı şarkılar söylüyorlardı. Yanlarından geçen genç kızlara bağıyor, istedikleri renklerde giyinmemiş olan bütün erkekleri kovalıyorlardı.

Catherine bundan da beterine maruz kalmamak ümidiyle ofisten olabildiğince geç çıktı. Kumtaşından

1. Orange Order. Kuzey İrlanda merkezli, uluslararası Protestan bir topluluk (Ç.N.)

2. Küçük, tiz sesli bir flüt türü. (Y.N.)

3. Fenian Kardeşliği (Fenian Brotherhood). İrlanda'da bağımsız bir demokratik cumhuriyet kurulmasına adanmış gizli bir örgüt. (Ç.N.)

yapılma binanın önünde durdu ve yeni aldığı zümrüt yeşili mantıyla topuklu süet çizmelerinden derin bir pişmanlık duydu. Yağmur bulutları temmuz güneşini örterken, Turuncu Cumartesi'de çalışmak zorunda oluşuna lanetler okuyordu. Sayılarla arasının iyi olması değildi mesele ama Bay Cameron kendisi ofisteyken, çalmayan telefonları açması, içmediği çayı yapması için Cathrine'in de yanında olmasında ısrar etmişti.

Üvey babası Shug, İlk iş için hiç fena sayılmaz, diyordu, özellikle de aklını oğlanlar ve kıyafetle bozmuş şaşkaloz bir yeni mezun için. Kredi vermek sıkıcı işti ama her şeyin son derece düzenli oluşu ve muntazam işleyişi Catherine'in hoşuna gidiyordu. Hesap defterinin her sayfasının sonundaki o zarif kırmızı tükenmeze bakmaya bayılıyordu; sayımı yapılmış, tartışmasız ve doğru. Bu tertip ve titizlik; elde olan ile harcanabilecek olana yönelik bu dikkatli göz, ona Agnes'tan miras sayılırdı.

Kötü bir iş değildi gerçekten, üstelik Bay Cameron'ın irikıyım yakışıklı bir oğlu vardı. Catherine evde köşesine çekildiğinde, kendisine oğlanı düşünme izni tanıyordu. Dışarıda, sinemadayken ise Campbell Cameron, elini her yere daldıran tiplerdendi, pis bir ahtapot gibi. En nazik öpüşünde bile kendine hak gören, talepkâr bir havası vardı.

Anneannesi bir gün Catherine'i kenara çekmiş, aptallık ettiğini, Seamus Kelly'yle evlenmesi gerektiğini söylemişti. Kendisinin de terbiyeli Katolik oğlanla evlendiğini, kocasının kırk yıldır her sıkıntıda ona arka çıktığını anlatmıştı. Lizzie'nin tavsiyelerini kulak ardı etmek kolaydı gerçi. Catherine bildi bileli kadın, evindeki kanepeyi iki kere yenilemişti. Hem evlilik, çatlak eller ve yere oturup çamaşır yıkaya yıkaya aşınmış dizlerden ibaret olmamalıydı. Lizzie'nin genç Cameron'dan endişe et-

mesine de gerek yoktu zaten. Üvey babası Catherine'e kendi yeğeni Donald Junior'ı¹ dayatmakla meşguldü.

Catherine üvey kuzenini ilk gördüğünde hal ve tav-
rından, küçücük oturma odasında kendi evindeymiş gibi
davranışından içten içe etkilenmişti. Donald Jnr. bacak-
larını özgüvenle açıp ona ayrıldandan fazla yer kaplayarak
oturmuş, en ufak bir alçakgönüllülük sergilemeden ken-
dinden söz etmişti. Catherine'den önemli olduğunu in-
ceden inceye hissettirmesi, hoşuna gitmişti Catherine'in.
Şu Protestan itleri böyleydi işte, fazlasıyla sevilen, fazla-
sıyla semirmiş, benmerkezci tiplerdi. Ayıpları ve kusur-
larıyla bile analarının gurur kaynağıydılar. Vicdandan ya
da sorumluluktan tümüyle arınmış gibiydi Donald Jnr.
Altın çocuktuktu o. Gerçekte ise daha çok, çiy tanesi gibi
yarı şeffaf bir pembeydi.

Yemek yiyişini izlemek de hoşuna gitmişti Catheri-
ne'in. Lahana çorbasını kuzu eti yağıyla tercih edişi, pa-
tates yemeğinin içinde daima üç tam sosis olmasını bek-
leyişi, hayretlere düşürmüştü onu. Tabagını Lizzie'ye uza-
tıp biraz daha isteyişini seyretmişti. Şimdi nasıl kalkıp da
anneanneciğine, bu çocuğa sahip olduğu için kendini
şanslı hissettiğini söyleyebilirdi? Catherine iki erkek kar-
deşiyle aynı odayı paylaşıırken, onun onlarca kızla yiyiştği
herkesçe bilinen bir şeydi. Bu Donald Jnr.'in annesine ge-
çim için katkı parası ödemesi gerekmiyordu. Herhangi bir
şey için minnet ya da suçluluk duyması gerekmiyordu.

Donald Jnr. neredeyse tanışır tanışmaz Catherine'i
bekâretinden ayırmaya çalışmıştı. İlk Komünyon'da Cat-
herine ona bir nutuk çekmiş, evlenmeyi beklediğini iç-
tenlikle söylediğinde ise Donald Jnr. kahkahalarla karşı-
lık vermişti. Shug'in yeğeniydi ne de olsa. Catherine tır-

1. Çocuğun ismi babayla aynı olduğunda Junior (Jnr.) (küçük/genç) beraber kullanılır. (Ç.N.)

naklarını avucuna batırıp edebiyatla onu geri çevirmişti. Bir yandan bu sebeple terk edileceğini düşünmüş ama aralarındaki bu ender güç dengesizliğinden de gizli bir keyif almıştı. Gelgelelim Donald Inr. yoldan dönmemişti. Aksine Shug Amcasıyla konuşmuş ve Trongate otobüsünün üst katında, Catherine'den çok kendisini öne çıkaran gösterişçi bir mizansenle, on yedinci doğum gününde Catherine'e evlenme teklif etmişti.

Yağmur bastırdıkça Catherine topuklu çizmeleriyle koşar adım yürümeye başladı. Akşam gazetelerinin kapığında şehrin gölgelerinde tecavüz edilip öldürülen genç kadınların şipşak fotoğrafıyla servis edilen, kırmızı-siyahla öne çıkarılmış bin bir dehşetli haber görmüştü. Gazetelerde bu kadınların fahişe olduğu söylenmiş, uyuşturucu sorunuyla boğuştuklarına dair taraflı haberler yayımlanmıştı. Genç kızlardan biri boğularak öldürüldükten sonra otoyol yanındaki sığ dereye atılmıştı. Katil, kadının hırpalanmış bedenini düzgünce katlayıp siyah çöp torbasına koymuştu. Kadın aylarca orada kalmış, sonunda kaçak çöp atanlar torbayı patlatınca, mosmor eli dışarı fırlamıştı. Bu süre boyunca kimse onun için kayıp bildirimi yapmamıştı. Haber karşısında Wullie acıma hissiyle takma dişlerini şaklatmış, Lizzie ise tüm bunlar olurken şapel neredeydi, demişti.

Catherine'e gelince o, ölen kızların gazete fotoğraflarını dehşetle incelemişti. Çökük yanaklı ve sarkık gözlü bu fotoğraflar, parlak turuncu fonda çekilmiş fotoğraf kabını şipşaklarıyla sert bir tezat oluşturunuyordu. Ortada katledilmiş bir kız vardı; ailenin sunabildiği en iyi fotoğraf ise aylık toplu taşıma kartı için çoğaltılmış olardı.

Catherine toplu konut sitesinin beton avlusuna vardığında hava henüz kararmamıştı. Alacakaranlıkta birkaç ufaklık çember halinde durmuş, sopayla bir şeyi dürtüyordu. Yaşları bu saatte dışarıda olmak için fazla kü-

çüktü, bazısı temmuz yağmurunda montsuz ya da ayak-
kabısızdı. Islak yığının içindeki bir şey Catherine'in gö-
züne takıldı; tanıdık ama oraya ait olmaması gereken bir
şey. Yine ölü bir köpek olmadığını umarak avluyu boy-
dan boya geçti. Bu aralar birileri Sighthill'in bütün başı-
boş köpeklerini fare zehriyle öldürüyordu. Böylesini, sı-
cakta kıvrınmalarını izlemekten daha merhametli bul-
muş olmalıydılar.

Yerde duran şey, kor halinde bir perde yığınıydı.
Mor şal desenleri annesinin perdesiyle aynıydı. Yanmıştı
ama dumanı hâlâ tütüyordu. Catherine merdivenleri
ikişerli sayarak on altıncı kata vardı ve bütün ışıkların
yandığını, camların şu saatte ardına kadar açık olduğunu
gördü. İyiye işaret değildi bu. Kardeşi Leek büyük ihti-
malle evde yoktu. Gece Catherine'in tahmin ettiği gibi
geçtiyse, Leek akşam yemeğinde olacakları sezmiş, kaçıp
saklanmış olmalıydı. Bu konuda üstüne yoktu. Sessiz se-
dasız biri olduğundan, kimse onu aramazdı.

Catherine ise bulmak zorundaydı şimdi onu. Anne-
siyle tek başına yüzleşemezdi.

Sağ yanda Saint Stephen's okulunun demir parmak-
ları, sol yanda Springburn Palet İmalathanesi'nin tel örgü
çitiyle karanlık bir sokak vardı. Tehlikeli bir yol olarak
bilinirdi, bir kez girdiniz mi, dönüşü yoktu. Çetelerin göz-
desiydi. Şimdi o sokağın ortalarında, yaşlı bir çift rüzgâr-
dan savrulmuş çerçöpün içinde sendeleyerek yürüyordu.
Kadının ihtiyar adama fısıldadığı müstehcen vaatleri du-
yabiliyordu Catherine. Adımlarını hızlandırarak yanların-
dan geçti, sonra yere çöküp tel çitin altındaki boşluktan
sürünerek diğer yana geçmeye çalıştı. Saçı çite takılınca
panikleyip bir an için yakalandığını sandı. Saçını çekti,
kopardı, toparlanmaya çalıştığı sırada sırtüstü çamura
düştü. Sırılsıklam ve kafa derisi yüzülmüş halde, çitte

hayvan kürkü gibi asılı duran saçına bakarak, bunun acısını Leek'ten ne şekillerde çıkarabileceğini düşündü.

Palet fabrikasının içinde binlerce mavi nakliyat sandığından oluşan binlerce küp blok, üst üste yığılmıştı. Her blok on metre yüksekliğinde, bir kule binanın temeli genişliğindeydi. Ustalar onları on blok eninde on blok yüksekliğinde toplu konut sokakları gibi düzenlemişti. Aralarında küçük bir palet taşıyıcının hareket edeceği genişlikte koridor vardı. Catherine Leek'in gönülsüzce öğrettiği şekilde paletleri sayarak ilerledi. Bunların arasında gündüz bile kaybolmak mümkünken karanlıkta işten bile değildi. Ambarın iki yanına asılı spot lambaları, palet küplerinin kuzey-güney hattına zayıf bir ışık yansıtıyor ama köşelerden birini döndüğünüz anda ortalık gece gibi kararıyordu.

Catherine karanlıkta dans eden zayıf ışıkları fark ettiğinde iş işten geçmişti. Geri dönmeye çalıştıysa da süet çizmelerinin ıslak tabanı sekti ve onu karanlığın daha da derinlerine doğru kaydırды. Kaskatı iki el Catherine'i kollarından yakalayıp ateşböceği sürüsünün olduğu yere doğru çekti. Catherine çılglık atmaya yeltendiğinde, bir el ağzını kapadı. Parmaklardaki nikotin ve tutkal tadı ağzına geldi. Ardından bir sürü el yoklayarak, aranarak, vücuduna doğru yaklaştı. Bir çift bacak, kadife kumaşın hışırtılarıyla arkasından ona doğru yanaştı ve gelip vücuduna yapıştı. Catherine dar pantolonun ince kumaşından adamı hissetti. Kan ve heyecanla giderek şişkinleşiyordu.

Kor ışıklarından biri iyice yaklaştı ve tam önünde uğursuzca parladı. "Ne arıyo'sun sen burda?" dedi.

"Memeler de güzelmiş," dedi soldaki kor ışığı. Ateşböceklerinin hepsi kahkahalar atıp dans etti.

"Dur bi' bakalım şunlara." Kadın eli gibi küçücük bir el, Catherine'in iş bluzunu çekti.

Gümüş bir ışık karanlığı kesip geldi ve Catherine yüzünde soğuk bir metalin baskısını hissetti. Yüzünü kapatan kirli el, boğazına doğru indi ve gümüş balıkçı bıçağı ağzının kenarına dokunup hafifçe içeri girdi. Metalik bir tadı vardı, kirli kaşık gibi. "Celtic mi, Rangers mı?"

Catherine kederle inledi. İmkânsız bir soruydu bu, yanlış yanıtladığı takdirde bıçak geride bir Glasgow tebessümü bırakacaktı; kulaktan kulağa uzanan bir yara izi, ömürlük bir nişan. Doğru yanıt verdiği takdirde ise tecavüzle sıyrabilirdi.

Leek'in aynı saçma şeyi Shuggie'ye yapışını, yatağında oturup saçını tarayarak izlediği geceler çok olmuştu Catherine'in. Leek uzun bacaklarını küçük kardeşinin iki yanına yerleştirip üstüne oturur, oğlanı yere yapıştırırdı. Sonra iki elini yumruk yapar, Shuggie'nin suratına yaklaştırır ve, "Mezarlık mı? Hastane mi?" derdi. Anlamsız bir çırpınış. Yanıt ne olursa olsun sonuç aynıydı. Tepene binmiş piç herif sana neyi reva gördüyse, onu alırdın.

"Bir daha tekrar etmem, ha."

Avurt içlerini yoklayan balıkçı bıçağı Catherine'in dişlerinde çınladı. Sol gözünden tek bir damla gözyaşı kaçtı. Tutkalımsı parmakları aklına getirince, kendini bir tahminde bulunmaya zorladı. "Celtic?"

Adam hüsrarla pufladı. "Şansa tutturdun." Bıçağı Catherine'in dudakları arasından ağır ağır çekti. Kızın yüzündeki dehşetten keyif alıyordu. Catherine parmağını ağzına soktu, kanın ılık ve tuzlu tadını aldı ama derisi neyse ki sağlamdı.

Parlak bir ışık doğrudan yüzüne tutulunca arkasındaki adama doğru geriledi. "Ha ssiktir!" dedi bir ses. "Bizim Leek'in kardeşi bu." Gözlerinin el fenerinden gelen ışığa alışması biraz sürdü, ardından teneri ucundan tutup yere çevirdi. Etrafını saran erkeklerin hepsi daha çocuktuktu, kendisinden, hatta belki Leek'ten de küçük oğ-

lanlar. Karanlıkta sigara içip öylece duruyorlardı. Evde huzur bulamayınca burada taciz edecek birini bekliyor ya da gece bekçisini bıçaklama fırsatı kolluyorlardı.

Catherine elini aniden kaldırıp gümüş bıçağın sahibine indirdi. Tatmin olamayınca yine yumruğunu sıkıp çocuğun boynuna, kafasına, omzuna yağdırmaya başladı. Oğlan kafasını tutup kahkahalarla sekerek çekildi.

Catherine tiksintiyle oğlanları ittirerek ilerleyip son palet bloğunu koşarak aştı. Ardından gelen hızlı, yeknesak ayak seslerini duyuyordu. Ham mavi kasalardan oluşan duvara tutundu ve palet yığınlarından yukarı, elinden geldiğince çabuk tırmanmaya başladı. Aşağıdan bir el seri biçimde yeni çizmesine dolanıp çekti ve Catherine'in ayağı bastığı yerden kaydı. Kıymıklı tahtaya tutunabilmek için var gücünü kullandı. Çizmeli ayağını geriye doğru savurdu ve kalın bir kafatası kemiğinden gelen çatırtıyı duydu. Ardından ayağını kaldırıp basacak bir dayanak buldu ve kulenin geri kalanını can havliyle tırmandı.

Bacak arasını aydınlatmaya çalışan tenerin ışığı eteğinden içeri parladı. Çatlamaya hazır, tiz sesleriyle; erkekliğin sarhoş edici gücüne erişmek üzere olan oğlanların tehlikeli sesiyle sataşıyorlardı ona. Catherine kalan son üç metreyi güçlkle tırmandı. Biraz uzanıp soluklanmak istiyordu ama kendini zorlayıp ayağa kalktı ve meydan okurcasına kenardan aşağı baktı. Beş kişiydiler; çopur, hatları belirsiz yüzleriyle beş kişi. En büyükleri elini halka yapmış diğer elinin parmağını içine sokup çıkarırken hep birlikte başlarını kaldırmış sırtıyorlardı. Catherine tepeden üstlerine tükürdü. Koca bir köpük yağmuruna tutulan oğlanlar, çocuk halleriyle çılgınlık atıp kıkırdayan sıçanlar gibi kaçıştılar.

Yassı palet yığınının üstünde dikilen Catherine, parlak mavi tahtalardan yapılma bir örnek alana tepeden

baktı. Çocuklar yüzünden saymayı şaşırmıştı, doğru kuleye tırmandığını umuyordu. Leek yığınlar arasındaki iki buçuk metreyi zıplayarak geçebilirdi ama o asla geçemezdi. Islak botlarıyla olsa olsa kayıp yere düşerdi. Boyunu kırk orada yatarken aşağıdaki serserilerin vücuduna neler yapabileceğini düşünerek ürperdi.

Çitten bulunduğu yere kadar dört, saptığı yerden bulunduğu yere kadar beş blok saydı. Doğruydu, yanlış saymamıştı. Yığının üstüne göz gezdirdi ve güneydoğu köşesinden dörde dörtlük iç kısımda kalan palette karar kıldı. Kendisine öğretildiği gibi sağını solunu kollayarak eğilip mavi paletlerden birini diğerlerinden ayırarak kaldırdı. İçeriden bir yerlerden titrek bir ışık geldi.

Catherine başını açıklığa sokup soluk ışığın geldiği yöne doğru kısık sesle kardeşine seslendi. "*Leek, Leek!*" Yanıt yoktu. Yeniden seslendiğinde titreşen ışık bir anda söndü, deliğin içi karardı. Boşluğa doğru iyice yanaştığında burnunun ucundan yağmur damlaları damladı. Karanlıktan aniden küçük pembe kulaklı beyaz bir surat fırladı. "Bö!"

Catherine sırtüstü düştü. Kenara biraz daha yakın olsa aşağı düşebilirdi. Boğazını temizlediği gibi Leek'in suratına bir tükürük topu gönderdi.

"Ah, hay ben senin!"

"Asıl beni öyle korkutmaya kalktığın için ben senin!" Catherine bacaklarını toplayıp ellerinde mavi kıymıklar arandı. Ardından korku ve utanç duygusu bastırdı ve karmaşık hislerle gözlerinden yaşlar boşandı.

Leek kazağının koluyla ağzını sildi. Catherine'in ağlamasını yanlış anlamıştı. "Sırf bu yüzden zırlama şimdi. İçeri geliyo' musun, gelmiyo' musun? Yağmur giriyo' senin yüzünden."

Catherine surat asarak açıklığa doğru yanaşıp kardeşinin inine inmeye başladı. Leek paleti çekip tepeyi ka-

pattı. İçerisi açık mezar gibi küflü, kapalı tabut gibi karanlıktı. Catherine sızlanmadan önce soluklanmaya çalışırken, zifiri karanlıkta ayaklarını sürüyerek gezinen Leek onu uyardı, "Açma şu çeneyi, dur bi' saniye." En uzak köşeden bir metal tıkırtısı duyuldu ve içerisi soluk puslu bir ışıkla aydınlandı.

Kamp lambası şimdi bu mağaramsı yere uzun gölgeler düşürüyordu. İçi oyuk paletlerin alanı evdeki yatak odalarının en az iki katıydı ama tavanı iki metre yoktu. Leek yerlerle duvarları eski halı parçaları ve yassılaştırılmış karton kolilerle kaplamıştı. Tepedeki küçük delikten içeri bin bir türlü eski mobilya parçası, kırık mutfak sandalyesi sokmuştu. Paletler, taşıyıcı sütun gibi düzenlenmiş, bazıları yan yatırılıp üstüne eski kilimler atılarak sert köşeli bir tür kanepeye dönüştürülmüştü. Halı kaplı duvarlarda üçüncü sayfa kızlarının çıplak fotoğrafları vardı. Biri oraya Maggie Thatcher'ın fotoğrafını asmış, diğer bir şaklaban da kadının nutuk atan ağzına, damarlı bir penis resmi çizmişti.

Catherine kardeşinin ortamı hazırlayışını izledi. Birkaç yıl önce bu paletlerin içini oyan daha büyük çocuklardan bazısını tanımıştı. En deli dolu olanı, burnunu her işe sokan gece bekçilerinden birini bıçaklamış, ondan sonra da pek karışan olmamıştı. Sarhoş olmak, tutkal çekmek için ideal yerd burası. Küçüklerin çoğu burayı sırf eli ağır babalarından uzak bir yer olduğu için severdi. Bazısı da kızları getirir, ödünç palto ve kazaklardan yataklar yapardı. Şöhretine kara çalındıkça, Sighthill'li kızlar zamanla bu palet ininden ayaklarını kesmişlerdi. Oğlanların sesleri çatlamaya, hormonları azmaya devam etmiş, böylece çoğu sağda solda uçkurunun peşine düşmüştü. Palet ev gitgide boşalıp sessizleşmişti. Şimdilerde Leek'in bütün bir hafta sonunu burada tek başına geçirdiği oluyordu

Agnes eğer bir perşembe günü alkol alırsa, Leek annesinin mutfağından birkaç kutu fasulye konserve- siyle biraz muhallebiyi kaptığı gibi saklanmaya buraya gelirdi. Pazar akşamı tekrar eve döndüğünde, herkesi televizyon izlerken bulurdu. Alkolün etkisinden sıyrılan Agnes vicdan azabıyla yumuşak huylu olurdu. Kanepe- de yanına yer açar, Leek de oraya ilişip annesinin sıcak, parfümlü banyo kokularından haz duyardı. Lizzie ise il- gisiz bir tebessümle Leek'e bakar, bütün hafta sonunu vatağında geçirip geçirmediğini sorardı. Güzel şeydi göze çarpmayan, sessiz sedasız biri olmak.

Öyle ufak tefek de değildi aslında. Aksine, on beşine girdiğinde boyu bir sekseni aşmıştı. Yapı olarak oldu ola- sı inceydi ama büyüdükçe fiziğinden yana daha kanlı canlı, daha etkili olmuştu. Fiziği gibi saçlarını da çoktan unutulmuş gerçek babasından almıştı. İnce telli, seyrek, fare kahvesi saçlar, kulaklarının ve gözlerinin üstünden yumuşakça sarkardı. Gözleri gri ve berraktı ama duygu- ları yansıtmada daima yavaştı. İnsanlara bakıp onların ötesini görebilme, sohbetten koparak karşısındakinin ba- şının gerisinden, sonra da herhangi bir açık pencereden süzülüp hayallerinin peşine gitme sanatında çoktandır ustalaşmıştı.

Fiziken zayıf olduğu kadar, duygularında da tutum- luydu. Gerçek babasından ılımlı mizacını miras almıştı. Sessiz ve düşünceli, yalnız ve dalgın. Annesine verdiği gerçek tek fiziksel ödün ise burnuydu; iri ve kemikli, Ro- malı olamayacak kadar haşın burnu. O burun, hatlarının yumuşaklığını ve utangaçlığını kesintiye uğratıyor. ince- cik yüzünün ortasına İrlandalı Katolik atalarına ait gu- rurlu bir anıt gibi oturuyordu. Agnes, Wullie'den almıştı burnu, Wullie de onu Donegal Kontluğu'ndan miras alan kendi babasından. Söz konusu burnun yaralamadığı kimse kalmamış, Campbell soyunda hiçbir kadın ya da erkeği atlamamıştı.

Palet ini, halı döşeli bir kaleydi. Erkek işiydi. İçerisi bira, tutkal, meni kokuyordu ve Catherine kendi adına bir cazibe göremiyordu. Etrafta dolandı ve dağınıklığın, yarım bırakılmış konservelerin karşısında geriledi. Yüzündeki yaşları silip burnunu çekti. "Ne zamandan beri buradasın?"

"Bilmem," dedi Leek, köşedeki küflü yığından ıskarta paltoyu çekip alarak. "Bizimki daha öğlen olmadan yeni viski şişesinin dibini görmüştü."

Kuru paltoyu Catherine'e uzattı. Catherine güzelim yeşil mantosunu çıkarıp Harris marka yünlü erkek palto-sunu üstüne geçirdi. Palto lanolin ve ter kokuyordu ama kıvrır kıvrır kuru kaba yün ona iyi gelmişti. Leek, kız resimlerinin tepesindeki raftan eski bir kurabiye kutusu çıkarıp Catherine'e uzattı. Birlikte derme çatma kanepeye oturdular. Leek bir kolunu nazikçe Catherine'e doladı, diğer kolunu Catherine gibi paltonun boşta kalan koluna soktu.

Catherine tenekedeki şerbetli kekten parmaklarıyla bir parça aldı. Anneannesinin pek düşkün olduğu amber şurubun şekerini ağzında hissetti. Şimdi biraz daha iyiydi. "Bütün gün bir şey yemedim. Yerime telefonlara bakacak kimse yoktu. Bay Cameron yemeğe çıktığında bana da sandviç getireceğini söylemişti ama getirmedi. Ben de hatırlatmak istemedim, yoksa duygularımı incittiğini anlayacaktı."

"*Duygular zayıflar içindir.*" Catherine'in nefret Dalek¹ sesiyle söylemişti Leek bunu. Catherine kafasını paltonun yakasından yukarı çekip ona soğuk bakışlarla baktı. "Eh, saklanmak da ödlekler içindir o zaman." Leek'in uzun, mahcup kirpikleri pembe yanaklarına indi. Çocukluğundan beri kolay incinirdi. Catherine kolunu ye-

1. Britanya bilimkurgu dizisi *Doctor Who*'daki uzaylı bir ırk. (Ç.N.)

niden güveli paltonun içine sokup Leek'in sırtına doladı. Okul kazağının altından incecik kaburgalarını hissediyordu kardeşinin. "Özür dilerim. Seni bulmak için buralara gelmek çok ürkütücüydü. Islandım, korktum, şimdi de yeni çizmelerim mahvoldu."

"Buralarda hiçbir şeyin yeni kalması mümkün değil."

Catherine kardeşini kendine çekti. İki yaş küçüğüydü ama boyu şimdiden onu otuz santim geçmişti. Islak başını Leek'in geniş boynuna gömdü. Sessizce ağlayarak serserilere ve ellerindeki balıkçı bıçağına duyduğu öfkeyi içinden akıtmaya çalıştı. "Bütün gün burada mı saklandın?"

"Evet." Leek'in içlenmeleri Catherine'in üstünden geçti. "Dedim ya, kadın daha uyanır uyanmaz çizgi film sesleri arasından bir şenliğin yolda olduğunu anladın. Acayip bir şekilde titriyordu, 'Alışverişe gideceğim, ufaklığa göz kulak olur musun,' dedi..." Leek'in sesi kısılıp kesildi.

Catherine ona bakmasa da Leek'in uzaklara daldığını hissetti. "Pub'a gidip bir şeyler mi içti acaba?"

Leek'in bakışları yeniden donuklaştı. "Hayır. Yani.. sanmam. Viski içmişti zaten, galiba dışarıdan bira alıp dönüşte, asansörde kafaya dikti."

"Eh, o kadar yüksekte olursa insanın dili damağı kurur, haksız sayılmaz." Catherine parmaklarından yapışkanlı tatlının kalanını yalayıp tenekeyi bıraktı.

Leek üzgün bir sesle, "Evet, susuzluktan kavrulduğu kesin," dedi. Uzun bir sessizlik oldu. Leek üstçenesindeki takma dişleri çıkardı, dişler kıstırdığı için canı yanmış gibi yanağını ovmaya başladı. Durmadan dişçiye gidip gelmekten bunalan Agnes, onu on beşinci yaşında, alüminyum dolgular yüzünden zayıflayıp kalbura dönen dişlerini çektirmeye ikna etmişti.

"Hâlâ acıtıyor mu?" dedi Catherine, dişlerini kaybetmediğine memnun olarak.

"Evet." Leek proteze yapışan salyayı bir fiskeyle temizleyip dişleri yeniden ağzına taktı.

"Kusura bakma Leek, bütün gün seni yalnız bıraktığım için özür dilerim." Catherine kardeşini nazıkçe yanağından öptü.

Şefkatin bu kadarı fazlaydı. Leek, Catherine'in yüzünü tutup kendinden uzaklaştırdı. "Çekil üstümden be, tıpsız. Hem acıma bana. Şu boka üzölmekten canıma tak etti zaten." Leek kocaman paltonun düğmelerini açıp serinliğe döndü. Siyah okul kazağının kollarını parmaklarına kadar indirerek, ablasının öpücüğünü yanağından sildi.

Catherine onu izlerken, şu iri Campbell burnu olmasa, nasıl da on iki yaşındaymış gibi görüneceğini düşündü. Uzun parmaklarının, bir saat tamircisinininki kadar narin ve ince o parmakların burnu taciz edişini, boydan boya üstünden geçişini, durmadan oynayışını, ölçüsünü alışını sonra da ondan rahatsızlık duyuşunu izledi. Leek sonunda elini burnundan çekti. "Aval aval bakmayı kesene." Lambanın ışığından sıyrılıp inin karanlık köşesine geçti.

Catherine siyah bir eskiz defteri gördü, eğilip aldı. Demek Leek yine çizmeye başlamıştı. Koca bir Ferrari'nin üstünde oturan ya da ejderhaya binen bikinili güzellerin incelikli çizimleriyle dolu sayfaları karıştırdı. Bir rock albümünün kapak çalışmasından farkı yoktu bunların. Ustaca çizilmiş mahcup fanteziler dünyası. O kaslar ve hatlar, o çıplak güzeller, ileriki sayfalarda cetvelle, ölçüyle çizilmiş mimari ve ahşap tasarımlara, fütürist binaların teknik çizimlerine, daha küçük, daha kusursuz olanlar ise pikaplara ve bir tane de el yapımı şövaleye dönüşüyordu. Kardeşini elinde kalemi olmadan hatırladığı tek bir an bile yoktu Catherine'in.

Kendi kendine gururla gülümserken Leek karanlıktan sıyrılıp defteri elinden çekti. "Üstünde adın yazıyordu da ben mi görmedim?" Kazağını kaldırıp defteri kotunun beline sıkıştırdı.

"Leek, bence çok yeteneklisin sen."

Leek küçümseyen bir ses çıkarıp tekrar karanlıkta kayboldu.

"Ciddiyim bak. İleride muhteşem bir sanatçı olacaksın, bense evleneceğim, birlikte bu çöplükten siktirip olup gideceğiz."

Karanlıktan bir tıslama geldi. "Hadi be! Beni terk edeceksin, biliyorum. O dallama havuçla kaş göz ediyorsun. Beni terk edip annemle tek başıma bırakacaksın."

"Leek. Işıktaki durur musun lütfen, göreyim şöyle seni."

"Olmaz. Burada durmak istiyorum."

Catherine saçlarını paltonun koluna kuruladı, bir an durup düşündü. Seraserilerin içine ektiği korkuyla boğuşup bastırdı. "Çok yazık, ben de buraya senin için kıyafetlerimi çıkarıp dev bir kanatlı yılanla dövüşmeye gelmiştim oysa."

Leek başını sallayarak karanlıktan çıktı. "Zahmet etme. İri meme çizmeyi tercih ederim ben."

Catherine ürperdi ama yine de, "Hayal gücünü kullan o zaman," dedi.

"Seninkilerin o çapraşık, minyatür-sel-lik-lerini ortaya çıkaracak incelikte kalemim yok benim."

Ciddi ifadelerle dik dik birbirlerine baktılar. Catherine yüzünü buruşturup harap paltonun üstüne kusar gibi yaptı. Leek de onu taklit etti ve hayali kusumukların içinde yüzene dek aynı şeye devam ettiler Catherine kardeşinin utangaç gülüşünün geri geldiğini görünce, o gülüşü artık bu kadar az görmeyen acı olduğunu düşündü. Leek onu, yüzünü incelerken yakaladı. "Oldu olacak bir de fotoğraf çekseydin," dedi.

Leek'in yeniden karanlığa dönmesinden korkan Catherine, bakışlarını yumuşatmaya çalıştı. "Peki, evden çıktığında annem daha çok kavga havasında mıydı yoksa ağlak havada mı?"

Leek omuz silkti. "Günün büyük kısmını telefonda Shug'ı bulmaya çalışarak geçirdi. Sonunun iyi bitmeyeceğini anladım."

"Nası' yani?"

"Başka bir kıvama varmak ister gibi içiyordu."

"Yaygara kopardı mı?"

Leek başını iki yana salladı. "Yaygaradan çok üzgündü bugün."

Catherine içini çekti. "Siktir. Geri dönsek iyi olacak. Bence bir şeyler oldu."

"Hayatta olmaz. Bu gece burada kalacak kadar yemek çaldım." Leek karanlığa yarı yarıya kaçmıştı bile.

"Soğuktan donup ölürsün burada."

"İyi ya işte."

"Hadi ama Leek. Oyuncak evlere kapanmak için yaşın geçti artık." Acımasız bir sözdü ve böyle devam ederse kazanamayacağını biliyordu Catherine. Kardeşine, doğuştan efsanevi bir inatçılık bahsedilmişti. Bakışlarıyla insanın içinden geçip uzaklara süzülür, bedenini lime lime gagalanmak üzere size bırakırdı. Fakat Catherine annesiyle tek başına yüzleşmek istemiyordu. Karanlığın içinden Leek'siz geçerek eve dönmek istemiyordu. "Lütfen. Seni almaya geldim. Şu tinerci ahbablarıma eteğimin altından boşuna frikik vermedim herhalde." Acındıran bir tavırla dudağını ısırды. "Ellerinde balıkçı bıçağı var Leek. Memelerimi ellediler."

Leek bu sözlerin ardından çok sinirlenmiş göründü. Ondaki hiddetin bu ani gücü Catherine'de hep korku uyandırmış, ona gizliden gizliye de keyif vermişti. Daima sessiz ve vahşice gelir, küçücük bir hakaretin tetikle-

mesiyle basit bir eşek şakasını beygirgücüne dönüştürürdü. "Lütfen ama " Kollarını beceriksiz bir çaresizlik taklidıyla iki yana saldı. Acınası görünmek Catherine'in doğasına aykırıydı.

Leek mağaranın karanlık köşesine gidip şapkalı anorağı ve sapı kırık bahçe küreğiyle geri döndü. Küreği tehditkâr bir tavırla elinde döndürdü. Puslu kamp fenerini söndürdü ve birlikte sessizce delikten yukarı tırmanıp paletlerin üstüne çıktılar. Leek kapağı kapattı, durup birlikte aşağıda uzanan ıslıl ıslıl kente baktılar. Güzeldi. Catherine sağ elini kaldırıp turuncu kent ışıklarının çok ötesindeki karanlığı işaret etti. "Leek. Şurdaki şeyi görüyor musun?"

Ufukta boş bir hattı gösteriyordu, hiçliğin kıyısı gibi kapkara bir hat. Leek onun parmağıyla çizdiği hattı takip etti. "Yoo, görmüyorum."

"Şurası bak!" dedi Catherine ve işe yarayacakmış gibi daha da sert işaret etti. "Springburn ile Dennistoun'ın ilerisi. En ilerideki konutların da ötesi."

"Of! Sırf sen kolunu sabit tutuyorsun diye daha iyi göreceğim! Zifiri karanlık orası. Hiçbir şey yok."

"Aynen öyle!" Catherine bir süre durup düşündükten sonra parmağını indirip kule binalara doğru döndü. "Shug konuşurken duydum, oraya taşınıyormuşuz."

Altı

Agnes neredeyse bütün geceyi öksürük ve hırlama krizleriyle geçirmişti. Şimdi de perdesiz pencerelerden hücum eden sabah ışığı rahat vermiyordu. Odanın içine, oradan da ıslak vücuduna saldıran rutubetli cereyanı daha fazla görmezden gelememişti. Gözlerini aralayıp halsizce bu belaya çare bulmak için etrafına bakındı. Gözlerinin bulmayı hiç beklemediği şey, isin kara parmaklarıydı. Panikle ayağa fırladı, sonra yanık odanın kendi odası olduğunu anladı. Aynadaki yansıma, geceden kalma berbat bir kartpostal gibi dimdik ona bakıyordu; baştan ayağa giyinik vücudu, dağılıp akmış makyajıyla. Dönüp yatağa ve orada bıraktığı mavi ıslak bulamaca baktı. Bakışları yatakta, Shug'ın tarafına doğru kaydı. Kimse oraya yatmamıştı.

Agnes başını tekrar eğip zihnindeki boşluğu aydınlatmaya çalıştı. Gelmesi gereken görüntüler gözünün önüne gelmiyordu. Parmaklarını siyah buklelerinde gezdirirken aşırıya kaçmış spreyin gevrek sertliğini hissetti. Alışkanlıkla başını ellerinin arasına aldı, tırnaklarını sertçe saç diplerine batırdı. Alkollü kan, kafa derisine hücum etti. İyi gelmişti bu hareket. Bir önceki gecenin anıları kafatasının içinde, dev kulise çanları gibi çınlamaya başladı.

Çın, işte ufaklık yatağın üstünde dans ediyor.

Çın, işte perdeler alev alıyor.

Çın, işte Shug, yine hüsrân dolu bir ifadeyle alyansını döndürüp duruyor.

Agnes kendini tekrar yatağa yattı. Hıçkırarak ağlamaya başladı; gözyaşı akıtmayan, kendine acıyan hıçkırıklarla. Alevler perdeden tırmanırken ufaklığı zorla oturtuşu geldi aklına. Sonra bu anıyı zihninden uzaklaştırdı ve bir daha görmemek için iradesini zorladı. Ne var ki o başını çevirdikçe, anı dehşetli bir çiçek gibi açtıkça açıyordu. Vicdan azabı rutubet gibi kemiklerine işliyor, onu utançtan çürütüyordu. Ağrılı boğazı için cila niyetine sigara arandı; temmuz güneşinde kavrulmuş asfalt gibi kara ve yapışkan bir his vardı gırtlığında. Odada ise ne sigara vardı ne kibrit. Anlaşılan göz hapsine alınmıştı. Bu durum biraz da neşesini yerine getirdi.

Koridora çıktığında ev sessizdi. Sabahın geç saatleri olmalıydı, çünkü anne babasının yatak odalarının kapısı açık, yatakları düzgünce toplanmıştı. Penceresiz banyoya girip kapıyı kapadı, klozetin üstüne oturdu. Küveti doldurup içine girmeyi, suya yatıp Yaradan'ı beklemeyi düşündü. Küvetin içinde yangından kapkara olmuş iki ıslak banyo havlusu vardı. Eli bir türlü onları almaya varmadı.

Sonunda ağzını musluğun soğuk metaline doladı ve florürlü suyu susuz köpek gibi soluk soluğa, kana kana içti. Dağılan makyajını temizlemeye koyuldu. Pamuğu yüzüne her götürüşünde is lekeleriyle geri geliyordu. Ecza dolabını açtı, plastik raflarda Wullie'nin ilaçlarını arandı. Rahatlatıcı bir şeyler arıyordu ama ağrı kesicilerin hepsi kaldırılmıştı. Pelteleşmiş bir öksürük şurubu bulup ağız dolusu içti, ardından bir o kadar daha içti.

Sonunda karanlık koridora adım atduğunda, uzunca bir süre durup kendini toparlamaya çalıştı. Karanlıkta birkaç gülümseme denedi, özür diler gibi hafif gülümsemeler.

Başını öne eğip sımsıkı titrek dudaklarla, kalın kaşlarının arasından yukarıya baktığı gülümsemeler Ardından yeni alışverişten dönmüş gibi gelişigüzel bir havada, daha laka-yıt gülümsemeler denedi. Sonra kocaman, dişlerini sergi-leyen, ağzı kulaklarında bir gülümseme, *Ne olmuş yani, sıkırtın gidin*, havası veren, diklenme tarzında bir baş hare-keti. Shug içerideyse, takınacağı gülüş bu olacaktı.

Wullie ile Shuggie yuvarlak yemek masasında otur-muş, rafadan yumurtaya kıtır eklemek banıyorlardı. Arala-rındaki altmış yaşlık farka rağmen kırk yıllık içki sofrası ahababı gibi köşede birbirlerine sokulmuşlardı. Leek elin-de eskiz defteri, çıplak bacaklarını yukarı dikip sırtını aşağı vermiş, kanepede tersine uzanıyordu. Annesini gö-rünce sessizce yerinden kalktı ve sokakta bir yabancıya rastlamış gibi başıyla kibarca selam verip yanından geçti.

Pencereler sonuna kadar açılmış, ev besbelli çamaşır suyuyla ovulmuştu. Havada acı ve keskin bir koku vardı. Wullie başını tekrar yumurtalarına çevirirken Agnes'i gördü. Sabah ayinine gitmiş olmalıydı, takım elbisesi katlanıp mutfak sandalyesine konmuştu. Fanilasıyla otu-ruyordu. Kalın kolları, bileklerden omza soluk mavi mü-rekkeple dokunmuş gibiydi; savaşa ait asla unutulmaya-cak isim ve yerlerden, kahkaha atan siyah saçlı Donegal'li bir kızdan ve Agnes'in gururlu, zarif harflerle yazılmış adı ile doğum tarihinden oluşan zengin bir doku.

"Ayini kaçırdın."

Agnes birkaç ifade denedikten sonra pişmanlıkta ka-rar kıldı. Mutfaktan burun çekme sesleri geliyordu. Sah-te yüzüne bir sırtış yayılırken, gergin bir tavırla, "Shug burada mı?" dedi.

Wullie başını iki yana salladı. Olup biten her şey, fazlasıyla çirkindi onun için: kavga, yangın, ufaklığın ağ-lamaları. Gözluğunu yukarı itirdi ve bakışlarını yumur-taların derinlerine sabitledi. "Lütfen sırtıma Agnes. Lütfen şöyle pis pis sırtarak bakma bana."

Agnes içeri girdiğinde oğlunun çehresi, ŗük rler olsun Blackpool ışıkları gibi aydınlanmıştı. Başına t rhan gibi bir havlu dolanmış olan Shuggie, yumurtalı ellerini ona doğru uzatmıştı. "Annecim, Catherine bu sabah bana kötü davrandı. Eziksin dedi." Agnes oğlunu kucağına aldı. Shuggie annesinin sızlayan kemiklerine kendini dolayıp içine yeniden yaşam akıttı. "Dede dedi ki, bugün   tane reçelli kurabiye yiyebilirmişim."

"Hugh, gel buraya kahvaltını bitir, yoksa kurabiye falan yok." Wullie oğlana etli elini sallayınca Shuggie surat asıp sızlanarak annesinin gövdesinden aşağı kaydı. Agnes kemiklerindeki titremeyi yeniden hissetti. Babası, Shuggie'nin b z d ğ  dudaklarının arasına ağız dolusu yumurtayı tıktıktan sonra tekrar konuştu. Sesi  l l y d  ama bakışlarını Agnes'tan kaınıyordu. "Bütün bunlar benim suçum Agnes, biliyorum. Böyle olmanın nedeni benim."

Agnes'ın hiddetinde kayma oldu. *Yine mi aynı muhabbet.* Boğazı şimdi bir sigara için yanıp tutuşuyordu.

"Dinle beni. Seni ben şımarttım, halbuki vuracaktım sırtına kemeri. Duygusal adamım, hem de yuşka y rekliyim, biliyorum. Sen bilmezsin ama, hayat nasıldı o zamanlar. En ufak bir fikrin yok, en ufak." Wullie yumruğunun kenarıyla dudaklarını ovdu. Sahne dışından sufle alır gibi mutfak kapısına doğru bakıyordu. "On dört kişiydik biz. İhtiyar ananı hiçbirimize, kendi elleriyle kazanabileceğinden bir kuruş fazlasının nasıp olduğunu göremedi. arpık bacaklı ufaklığımız Francis'in bile. Zavalı yavrucak da bizim gibi savaşıp didinmek zorunda kaldı. Bu yüzden de annen, Tanrı'nın bize seni bahşettiğini söylediğinde, bu sefer her şey farklı olsun diye dua ettim. Benim çektiğim türden bir yoksunluğu asla çekmeyeceğine söz verdim."

"Baba, lütfen, bunları anlatmak zorunda. " *Neredeydi şu sigara zıkkımı?*

Wullie sert ellerini birbirine vurup şaklattı. Ortaya gök gürültüsü gibi bir ses çıktı. "Kendi evimde hep hanım evladı muamelesi mi görece m be!?" Sesini yükselten bir adam değildi Wullie. Agnes dilini tuttu, Lizzie hile mutfakta burnunu çekmeyi bıraktı. Wullie Campbell, Clyde Nehri'nde tahıl mavnalarını yüklemek için yaratılmış bir insandı. Lizzie onun hir *pub*'ı tek başına, yarım düzine saygısız Liverpool'ludan arındırışını gözleriyle görmüştü.

"Küçükken her gün beşi çeyrek geçe o yoldan koşarak gelir, tiril tiril üst başınla beni karşılardın. Annenden seni hep akça pakça yapmasını isterdim. 'Bunca pohpoh şart mı?' derdi bana ama yapmasını istediğim tek şey buydu. Erkek dediğin ailesiyle gurur duymalı çünkü. Şimdi kim-senin umurunda değil öyle şeyler, yalan mı?" Wullie'nin dövmeli parmakları öfkeyle birbirine kenetlenmişti. "Sırf seninle gururlanmak bile büyük keyif verirdi bana. El âlem kıskanırdı, görürdüm, suratlarını büküp camlardan aşağı sarkarlardı. Koca koca adamlarla kadınlar, senin gibi minnacık bir yaşam pırıltısını kıskanırdı. Şımartarak sana zarar verdiğimi söylediklerinde, gülüp geçerdim hepsine."

"Sen doğrusunu yaptın baba. Mutluydum ben."

"Deme ya? O zaman nedir şimdi seni bu kadar mut-suz eden?" Wullie yine dilini takma damağında şaklattı, elini oğlanın başına koydu. Koca eli, ağırlığıyla Shuggie'nin boynunu hükecekmiş gibiydi. Gözlerinde duygusal yaşlar vardı ama Agnes'ı soğuk bakışlarla izliyordu. San-ki ilk defa doğru düzgün görüyordu kızını. "Şimdi söyle bakalım, kemerle mi döveyim seni?"

Agnes'ın eli boğazına gitti, gülecek gibi olmuştu. "Baba! Otuz dokuz yaşındayım ben!"

"O bencil şeytani vura vura mı çıkarayım içinden?" Wullie ağır ağır masadan kalktı. Kollarını iki yana salmış-tı, elleri demir vincin ucundaki dev kum kepçeleri gibiy-

dı. Senin her şeyden önce gelmenden yorulduğum artık, Agnes. Kendini mahvedişini izlemekten ve hatanın ben-de olduğunu bilmekten yorulduğum."

Agnes bir adım geriledi. Artık gülümsemedi. "Hatta sende değil ki."

Wullie oturma odasının kapısını sessizce kapadı. Ambardaki işinden kalma kalın kemerini yün pantolonundan çıkardı. Meadowside Sendika logosu derisine damgalanmıştı, kemer çıkar çıkmaz ağırlığıyla yere sarktı. "Evet, belki de böylesi daha iyi."

Agnes kollarını ileriye uzatıp yavaş yavaş kapıya doğru geriledi. Pervasız sırtışı suratından silinmişti. Babası geldikçe o geriledi, sonunda vitrinli dolabı sırtında hissetti ve cam gözlü bibloların uyarırcasına şingirdediğini işitti. Oğlu bacaklarının dibine gelmiş, başını yarı yarıya annesinin kot pantolonunun arkasına gizlemişti. Wullie kemeri daha iyi kavramak için ellerine bir kez, iki kez doladı. "Uzaklaştır küçüğü kendinden."

Agnes çocuğu iyice kendine çekti. Wullie, Agnes'in yumuşak kolunu üst kısmından kavradı. Diğer eliyle oğlanı annesinin bacağından nazikçe ama kesin bir tavırla ayırdı. Agnes'ı kendi koltuğuna götürdü, koltuğa oturdu ve kızını dizine yatırdı.

Agnes direnmedi, daha fazla yakarmadı

"Yüce Rabbim, bana bağışlama gücü bahşet." Sendika kemeri şiddetli bir hisirtıyla Agnes'in yumuşak kalçasına indi. Agnes feryat etmedi. Wullie elini tekrar kaldırdı. "Bana asla taşıyabileceğimden fazla yük vermediğin için Sana şükrederim." *Şrak*. "Bu hayatın bin bir lütfunu Agnes'in görmesini sağla." *Şrak*. "Onun iltivaçlarını din-dir." *Şrak*. "Ona huzur ver."

Sol tarafından hafif bir ayak sürütme sesi geldi, ardından Agnes sol elinin kaldırıldığını hissetti. Nemli ensesinde kansız ellerin serinliği, annesinin nazik okşayışı

vardı. Yanı başına diz çöktü Lizzie. Wullie'nin dualarına eşlik etti. "Tanrım, ancak senin bağışlayıcılığın sayesinde bağışlarınız kendimizi." *Şrak*.

Shug yangından sonra gece vardiyasına çıkmış ve o hafta ikinci defa sabah eve dönmemişti. Kardeşi Rascal Bain ve duraktaki birkaç çocuk dışında fazla erkek arkadaş yoktu. Yine de mutlu olabileceği bir sürü yer vardı, biliyordu Agnes.

Şimdi ihtiyatla yatağın kenarında oturuyordu. Bacaklarının arkası Wullie'nin kemerinden haşlanmış, Shug'ın temiz çoraplarını tam onun istediği gibi solgun renklerine göre eşleştirip iç içe katlarken dikkatini zor topluyordu. Kim bilir kimin kollarındaydı Shug şimdi? Agnes'in içindeki kavga yeniden yükselmeye başladı. Yandaki toplu konutlarda, büyük Reeny'yle miydi acaba?

Dışarı çıkmalı, yüzünü göstermeliydi.

Nevresim dolabından panayıra götürdükleri, katlanan sandalyelerden birini aldı. Protezlerini çıkarıp ılık musluk suyuyla çalkaladı. Dar kotu ve bikini gibi giydiği yeni siyah sutyeniyle dışarı, sahanlığa çıkıp sidik lekeli asansörü beklemeye koyuldu. On altı kat aşağı indiğinde, yerde yanık perde parçalarının olmadığını görünce rahatladı.

Ön avlu taşlaşmış köpek pisliği ve belli belirsiz bir kaç yanık izi dışında boştu. Agnes, yüksek apartmanın arkasına geçip Shug'ın taksisine bakındı. Bir defasında orada vakalamıştı onu. Gündüz vardiyasında olması gerekirken üst katlarda bir yerde, birilerinin ne idüğü belirsiz karısını beceriyordu. Aşna fişne işleri ile ailesinin arasına, belediye elinden çıkma birkaç metrelik beton koymuştu sadece. Agnes o gün, bütün ikindiye çay atıkları ve idrarla dolu bir temizlik kovanının olduğu Sighthill asansörüyle inip çıkarak geçirmişti. Her katta kapının Shug'a

açılmasını beklemiş, dışarı oynamaya çıkan bir grup sevimli kız çocuğuna rastladığında da avına son vermişti. Çocuklar kapı açılınca ona şöyle bir göz atıp korkmuş, delirmiş gibi görünen kadınla on altı kat boyunca asansöre binmeyi reddetmişlerdi.

Agnes, Shug'ın kolayca suçüstü yakalanmasını başta aptallık gibi görmüş, onunla yüzleştğinde ise asıl aptalın kendisi olduğunu anlamıştı. Suçüstü yakalandığı yoktu adamın. Agnes'in her şeyi bilmesini özellikle istiyordu. Bazı şeylerin gözden kaçmaması gerekiyordu.

Güneş şimdi gökte bembeyazdı. Beton zemin, sabahın ısıyla bu saatte titreşmeye başlamıştı. Lizzie açık alanda sırtını temele vermiş, eski bir battaniye üstünde güneşleniyordu. Çiçekli elbisesi göğüs kemiğine kadar açılmış, ender rastlanan bu durumdan, güneşli günden olabildiğince yararlanmak için yakası iyice aralanmıştı. Saçlarını, bebek mavisi bigudilerle sıkıca sarmış, damalı bir mutfak beziyle özenle bağlamıştı. Gazetesini okuyor, çim öbeklerinin üstünde eski dostlarıyla dedikodu yapıyordu. Diğer kadınlar kümelenerek mutfak sandalyelerine oturmuş iri kahverengi patatesleri soyuyor, kabuklarını eski naylon torbalara dolduruyorlardı.

Agnes sandalyesini annesi ile çetesinden saygılı bir mesafeye koydu. Lizzie başını gazeteden kaldırmadı. Cezalandırılıyordu, farkındaydı Agnes. Arkasına yaslanıp güneşin tadına varmaya çalıştı ama gözleri durmadan Lizzie'ye kayıyor, göğsüne ağırlık yapan yalnızlığı hafifletmek için bir nebze dostluk aranıyordu.

Lizzie'nin tepesindeki duvara yeni bir grafiti konulmuştu. Kadının bigudileri arasından fıskıran edepsiz bir düşünce baloncuğu gibi: *Hadisene utunma. Göster turtanı bana.* Lizzie'nin gözünde bu grafiti, mahcup bir pastacıya yönelik teşvik edici bir rica olabilirdi ama Agnes gerçek anlamı kavramış, kendini tutamadan gülüyordu.

Lizzie kaşlarını çattı. "Neymiş bu kadar komik olan?"

Oturma odasının şapel işlevi gördüğü sabahtan heri ilk kez konuşmuştu Lizzie. Agnes bir an durup içinden bunu teşvik etmenin mi, bastırmanın mı geldiğini kestirmeye çalıştı. "Yok bir şey. Benim küçük adam nerede?"

Lizzie olabildiğince kısa ve öz yanıtladı. "Pastasını almaya pastaneye gitti." Ardından gazetesine döndü.

Agnes söz konusu âdeti biliyordu. Cumartesi ve pazar öğleden sonraları Wullie torunuyla sekiz yüz metrelik bir yolu yürüyüp dükkânların olduğu yere giderdi. Gün ışığını bir türlü yakalayamıyormuş izlenimi veren gölgelik bir girintiye dizili, kepenkleri yarıya kadar inik birkaç dükkân vardı orada. Projenin inşası için aileler Glasgow'un eski ucuz toplu konutlarından sürüklenerek çıkarılmış ve farklı, fütürist, gösterişli bir iyileştirme çalışması amaçlanmıştı. Gerçekte ise proje, bütünüyle fazlaca kaba, fazlaca basit, kötünün kötüsü bir projeydi.

Dedesı Pakistanlıların dükkânından cumartesi gecelerini ve gizliiden gizliye pazarı atlatmalarına yetecek kadar siyah bira ile yarım şişe viski alırken, Shuggie'nin uslu durması gerekiyordu.

Günbegün büyüyen ufaklık, içkiler torbalara doldurulurken Wullie ile İmran'a sohbet konusu oluyordu. İkisinin de aralarında gidip gelen içkiyi yok saymalarını gerektiren bir âdetti bu; aksi durumda oyun bir anda bozulabilirdi. Gölgeleğin öte tarafında, pastaneye girdiklerinde ise Wullie güzel kızlarla havadan sudan konuşurken Shuggie iştahla pastaları süzerdi. Sonunda hep peltemsi parlak pembe piramidi seçerdi; üstü kurutulmuş kırmızı-beyaz hindistanceviziyle kaplı, tepesine şeker kondurulmuş olanı. Sonra da Wullie'nin gölgesinde ganimetin tadını çıkararak, ağır adımlarla eve dönerdi.

Agnes dükkânların olduğu tarafa doğru baktı ama onları göremedi. Ayağa kalkıp açık alanın kenarında di-

kıldı. Üstünde siyah sutyeniyle başını geriye atıp kollarını iki yana açarak soluk tenini gıdıklayan güneşin tadını çıkardı Lizzie'nin yan gözle bakışını yakaladı. Belinin alt kısmından bir morlugun başı görünüyordu. Buydu annesinin dikkatini çeken. Agnes yüzüklü parmaklarını kemerin izi üstünden geçirip yüzünü abartılı bir tavırla buruşturdu.

Lizzie gururla kaskatı kesildi ve tıslarcasına, "Tanrı aşkına, örtsene üstünü," dedi.

Patates soyan kadınlar anlayışla, evlilikte incinmelerin kucaklamalardan çok daha fazla olabileceğini bildiklerini söylüyordu bu bakışlarla; hem de bu bir tek kadınlar için geçerli değildi. Ne var ki Agnes'a laf anlatmak mümkün değildi. O, sinir içinde kendini yeniden sandalyeye bıraktı ve bebek zıpzipına binmiş gibi zarafetten yoksun bir tavırla sandalyesiyle sıçradı, sıçradı ve annesinin yanına kadar geldi.

Şimdiden açık gül rengine donen teniyle kol ve bacaklarını açarak yayıldı. Ardından ayağını uzatıp Lizzie'nin sarı çiçekli elbisesinin eteğiyle çocuk gibi oynamaya başladı. Lizzie gazetesini indirip Agnes'ın ayağını ittirdi. "Uğraşma benimle," dedi. "Hangi yüzle kalkmış bu sabah bana şu suratını gösteriyorsun?" Bigudilerinin üstüne sardığı bezi çıkardı. Yanı başına bir poşet koyup bigudilerini açmaya koyuldu.

Agnes annesinin saç kabartma tarağını aldı, kendini yeniden sandalyesine attı. "Başım zonkluyor "

Lizzie bigudilerden birini çıkarıp tokayı dudağının arasına sıkıştırdı. "Vah zavallı. Umarım ilgi ve anlayış beklemiyorsundur."

"Ona engel olmalıydın "

Lizzie şimdi gözücuyla izliyordu Agnes'ı. "Hanımefendi, izninizle söyleyeyim, kırk yıllık evliliğimi boyunca babanızın bir kez olsun öfkeyle el kaldırdığını görme-

dim." Ardından patatesli kadınlara döndü. "Biliyor musun Maigret, kocam öyle yumuşak adamdır ki, o kahrolası savaştan bir haftaya ölüsü gelir diye düşünmüştüm."

"Evet, iyi adamdır, doğru dedin." Patatesli kadınlar hep birlikte başlarını salladılar.

Lizzie tekrar kızına döndü. "Kendi itibarınla birlikte onunkini de yerlerde süründürmeni istemiyorum."

Agnes tarağı, boyalı bir saç yumağının içinden geçirdi. "O kadar mı alçaldım ben?"

"Alçaldım mı diye soruyorsun?" Lizzie alaycı bir tavırla güldü. "Haberin var mı, şuraya azıcık güneş göreyim diye oturdum da bir dakika huzur bulamadım. Alışverişe gitmeye hali olmayan kadın çimleri aşır yanıma gelmiş bana, *Nasılsın, ne durumdasın*, diye soruyor."

"Kendi işine baksın millet."

"Daha şimdi Janice McCluskie otların üstünden mongol oğlunu çekiştire çekiştire geldi, *Duydu'uma göre senin Agnes'in durumu iyi d'iilmiş. Vaziyet nedir*, diyo' bana." Lizzie'nin parmakları, elindeki tokayı bükerken hidetden bembeyaz kesilmişti. "Şurada düğmelerini bağırma kadar açmış oturuyorum, o iki alık tepeme dikilmiş aval aval bakıyor."

"Boş ver sen onları anne."

"Piç kuruları! İyi d'iilmiş ha! İyi d'iülse d'iil. Sana ne be!" Lizzie gözünün önündeki hayali faillere pençe attı. Yüksek sesle nefes verdi ve öfkesi birden bezgin bir yenilgiye dönüştü. "Bu dertleri hak etmiyorum ben Agnes. Ömrüm boyunca bi gün dinlenmeden çalışıp didindim. Ne diye, biliyor musun?"

Agnes sıradaki repliği gayet iyi biliyordu. Yine de başını iki yana salladı.

"İstediğin her şeye sahip olabilesin diye."

Lizzie o an çok uzaklarda gibiydi. Agnes en ufak bir pişmanlık hissetmediği halde içinden annesini kollarına

almak, onu bağışlaması için yalvarmak geliyordu. 'Barışıp tekrar dost olamaz mıyız?'

"Hayır. O iş o kadar basit değil artık." Lizzie nin dudakları alaycı biçimde aşağı kıvrıldı. "*Öpüşüp barışalım, öyle mi?* Hayır efendim, yok öyle." Saçından bir bigudiyi daha çıkardı. "Aklının başına gelmesi için daha kaç kadın olması gerekiyor, söylesene Agnes?"

Agnes'in tüyleri diken diken oldu. "Bana sigara lazım."

"Sana çok şeyler lazım," dedi Lizzie. Ardından ekledi, "O Katolik'ten ayrılmayacaktın."

Agnes elini sokup annesinin bigudi çantasını karıştırdı. Sonunda Embassy paketini çıkarıp ağzına iki sigara koydu. Derin bir nefes çekip dumanı uzun süre içinde tuttu. "Katalog siparişlerimle İsa başa çıkamaz."

Lizzie sahte bir kahkaha attı. "Doğru. Ama cehennem hakkından güzelce gelir."

Agnes bu sözlerin ardından annesinin yanına gidip battaniyeye oturdu. Uzattığı sigara cılız bir barış teklifiydi ama Lizzie geri çevirmeyip, "Şu bigudileri çıkarmama yardım et. Kaçık gibi görünüyorum," dedi. Agnes annesinin başını tutup parmaklarını seyrelemiş saçların arasından geçirdi. Lizzie biraz yumuşamıştı. "Biliyor musun, baban cuma akşamları altı buçuk dedin mi eve dönerdi. O vakit çalışan adamların hepsi sokaklarda kayıplara karışırdı. Pazar öğleden sonraya dek tek bir erkeğin sesi duyulmazdı Germiston'da. Hatırlıyorum da sen o pencerenin başına oturup pazarları çay saatinde adamların yalpalayarak dönüşünü izlerdin. Hepsisi de sersem gibi olurdu dönüşte."

Patates soyucular yine hep birden başlarını salladılar. Lizzie, "Adamları tenkit ettiğimden değil, o günlerde âdet öyleydi. Ev idaresine para kalsın istiyorsan, cumaları çay vakti gidip erkeğini pub'dan kazırdın. Halbuki senin baban cumaları haftalığı elinde, hediye paketi kolu-

nun altında, şarkılar söyleyerek gelirdi. Akılsız budala, Meadowside dönüşünde pazara uğrar, sana elbisedir, mantodur, bir şeyler alırdı. Ömrümde yavrusunun bedenini bilen bir adam daha tanımadım, bırak onun için alışverişe gitmeyi. Yapma derdim ona hep, şımartma şu çocuğu. Ama cevap hep aynıydı, '*Ne zararı var ki?*'"

"Anne, bir kere daha konuşamam bu konuyu."

"İnan olsun, şu Brendan McGowan'la evlendiğinde sevinmiştim senin adına. Babanın bana verdiklerini sana verebilecek bir adama benziyordu. Ama yok; sen illaki daha iyisini isteyeceksin."

"Neden istemeyeyim ki?"

"Daha iyisiymiş," Lizzie dilinin ucunu, kenetli dişlerine sürterek kaşıdı. "Gördün o *daha iyisini*. Bencil şey."

Agnes annesinin son bigudisini de çıkarıp saçını çözdü. O saç haince tutup çekmemek için kendine zor tutuyordu. "Eh, madem bencilim, bir iyilik isteyeyim o zaman senden."

Lizzie burnunu çekti. "İyilik isteme safhasında değiliz daha."

Agnes, Lizzie'nin kulak memesini hinlikle, tatlı tatlı ovuşturdu. "Babama benim yerime sen söyle. Taşınacağımızı sen haber ver ona. Yapar mısın?"

"Yüreğine iner adamın."

"İnmez." Agnes başını iki yana salladı. "Gitmez de burada kalırsam Shug'ı kaybedeceğim, onu biliyorum."

Lizzie arkasına dönüp kızının yüzüne dikkatle baktı. Agnes'in gözlerindeki umut pırıltısına buz gibi bakışlarını dıktı. "Kendini neye inandırmak istersen ona inandırırısın, değil mi?" Soru değildi bu sözleri.

"Bize tek gereken, temiz bir sayfa açmak. Shug bu sayede her şey daha iyi olacak, diyor. Ahım şahım bir yere taşınmıyoruz ama kendi bahçesi, ayrı ön kapısı, her şeyi var işte."

Lizzie gamsız bir tavır takınarak sigarasını salladı. 'Aman da lay lay lom! Ayrı ön kapısı varmış. Söyle bakayım, sokaklarda sürten o piç kurusunu evde tutmak için kaç kilit gerekecek o kapıya?"

Agnes alyansının kenarını kaşıdı. "Şimdiye kadar hiç kendime ait bir ön kapım olmadı."

İki kadın bu sözlerin ardından uzun süre sessiz kaldılar. İlk konuşan Lizzie oldu. "Neredeymiş peki, senin şu kendine ait kapın?"

"Tam bilmiyorum. Eastern Yolu'nun epeyce ilerisinde. Eskiden, İtalyan patatesçi mi, Shug'ın bi' tanıdığı mı ne kiradaymış işte. Dediğine göre yemyeşil bir yermiş. Sessizmiş. Sinirlerime de iyi gelir."

"Kendi çamaşır ipin de olacak mı?"

"Neden olmasın." Agnes dizlerinin üstüne çömeldi. İstedğini almak için nasıl yalvaracağını iyi bilirdi. "Ne diyorsun, barıştık yine, arkadaşız değil mi anne? Babama sen söyleyiver, ne olur."

"Zamanlaman da pek güzel. Bu sabahki saçmalığından sonra mı?" Lizzie başını göğsüne kadar eğip dudağını palyaço gibi sarkıttı. "Şimdi gidersen baban ölene dek kendini suçlar."

"Suçlamaz."

Lizzie yaz elbisenin düğmelerini iliklemeye başladı. Bir türlü doğru deliği tutturamıyor, sabrını yitiriyordu. "Diyeceklerim kulağına küpe olsun Agnes. Shug Bain bir tek Shug Bain'i düşünür. Seni alıp ıssızlığın ortasına atacak, işini hepten bitirecek."

"Bitirmez."

O sırada Wullie ile Shuggie ağır adımlarla on avluya girdi. Onları önce Lizzie gördü "Şu hale bak. Ayaklı toz sabun reklamı bu velet."

Agnes başını kaldırdığında Eyfel Kulesi'nin son lokması oğlanın tombul parmakları arasından valanıyordu

Agnes kendini tutamayıp babasına, üniformasından bunalmış okul çocuğu gibi gömleğinin etekleri sarkan bu deve gülümsedi. Birlikte ağır ağır yürüyorlardı ve Shuggie'nin gözü gibi baktığı oyuncak Daphne bebek, aralarında sallanıyordu

"Shug'ın sana doğru davranmasını sağlayamıyorsan, en azından oğlana doğru davranmasını sağla." Lizzie gözlerini kısarak torununa, onun sarı saçlı bebeğine baktı. "Bu otun kökünü baştan kurutman gerek. Doğru şeyler değil bunlar."

Yedi

Agnes, Shug'ın ev içinde oradan oraya göç eden kırmızı deri valizlerini takibe almıştı. Herhangi bir fiyat etiketi taşımayan valizler, özenli kullanıma işaret eden uçuk renkleriyle hafta başında ansızın peyda olmuşlardı. Shug bütün giysilerini titizlikle katlamış, çorapları ayak-kabıların içine koyup iç çamaşırlarını güzelce rulo yapmış, sonra da hepsini itinayla valizlere yerleştirmişti. Hafta içinde sık sık valizlerden birini açıp envanter ezberler gibi içeriğini dikkatle incelemiş, ardından kapatıp tekrar sıkı sıkıya kilitlemişti. Agnes valizlerin yarı dolu olduğunu, içlerinde hâlâ değerli bir boş alan olduğunu fark etmişti. Birkaç defa onların yanına çocukların giysilerinden küçük bir yığın bırakmış, sonrasında kendisine ya da çocuklara ait bir şey yerleştirilmeden hepsinin kaldırılıp odanın öte yanına taşınmasını kabaran bir kıskançlıkla izlemişti.

Ev boşaltma günü Shug kırmızı valizleri, yatak odası kapısının yanına yerleştirmişti. Agnes valizin kılıdını tırnağıyla kurcaladı. Yeni evi neden göremediğini merak ediyordu. Shug taşınma fikrini, şehir merkezinde patates dükkanı işleten bir mason arkadaşıyla gece vardiyasında yaptığı sohbetin ardından taşınma fikrini ortaya atmıştı. İki yukarı iki aşağı tarzında inşa edilmiş sosyal konutlardan

birinde, kendine ait ön kapısı olan bir ev. Sözleşmeyi hemen orada, piyango bileti alır gibi kayıtsızca imzalamıştı.

Agnes cam biblolarının sonuncusunu da gazeteye sardı ve kendine ait sırmalı eski yeşil valizleri Shug'ınkilerin yanına dizdi. Sonra iki grubu birleştirip karıştırdı, sıralarını değiştirip yeniden düzenledi. Ancak ne yaparsa yapsın artık birbirine ait değillerdi. Kendi valizinden sarkan bagaj etiketinde tanımakta zorlandığı bir elyazısı vardı; yaşamaya değer bir hayat vaadiyle ilk kocasından kaçan, çok daha genç halinin elinden çıkma, mutlu ve özgüvenli harfler. Unutulup gitmiş isminin üstünden parmağıyla geçti: *Agnes McGowan, Bellfield Sokağı, Glasgow.*

Leek henüz altı bağılı bebeyken kaçmıştı evden.

Gitme kararını nihayet verdiği gece yeşil valizleri Brendan McGowan'ın son kuruşlarıyla veresiye alıp geçmek bilmez bir yıl boyunca sakladığı elbiselerle, gösterişli ve kullanışsız eşyalarla tıka basa doldurmuştu. Kaçmadan önce sosyal konutlardaki evini son defa ovarak temizlemişti. Haberi duyan komşuların eve doluşacağını biliyordu. Kem gözlerle, Agnes'in kibirli tavırlarına dış gıcırdatma ümidiyle kocasının evine üşüşecek, taziyelerini sunacaklardı. Agnes onlara, bunun üstüne bir de pasaklılığından dem vurma zevkini tattırmayacaktı.

Koridordaki pelüş halının kalkan kenarını ayak parmağıyla ittirip yerine oturtmuş, çivilerin tahtaya geçerken çıkardığı gıcirtıyı duyunca hüzünlenmişti. Gün içinde sökmeye çalışmıştı o halıyı. Bu uğurda düğün hediyesi iki güzel kaşığı kırmış, parmaklarını kanatmış sonra da ne yapacağını bilmez halde oturup ağlamıştı. Rimeli yanaklarından süzülürken biraz daha kalmanın belki daha iyi olacağını düşünmüştü, şu yeni Axminster halıyı tepe tepe kullanana kadar. Öyle *önüne geleni* götürmeye kalkmamıştı ama bu halı yeniydi işte; karşı dairedeki ihtiyar kadının onu her görüşte sararıp solması da hoşuna gidi-

vordu. İnsana kapısını açık bıraktıran, komşulara sergileme arzusu uyandıran türde kalın, güzel bir koridor halısıydı. Bu duvardan duvara Templeton's Double Axminster ı döşetene kadar dırdır üstüne dırdır etmişti Agnes. Ne var ki sonrasında gelen iç gıcıklayıcı heyecan, bu defa uzun surmemiştir; beklediğinin yarısı kadar bile.

Agnes'in Katolik kocasıyla oturduğu zemin kat dairelerinden tek görebildiği, sokak boyunca uzanan, gri kum kaplı sosyal konutlardan bir duvardı. Evden kaçtığı gece, erken kalkmak için erkenden yatan çalışkan, iyi insanların ışıkları birer birer söndürüşünü izlemişti. Sonra dışarıdan, yağmurun arasından taksi motorunun hırıltısını gelmişti. İster istemez kalbi çarpmıştı Agnes'in. Derinlerde, şüphelerinin de gerisinde, içini titreten bir heyecan yükselmışti.

Kanepenin öte tarafında iki minyatür kukla uzanmış yatıyordu; yünlü kumaştan ve yumuşak kadifeden giysileri, şatafatlı gümüş tokayla süslü rahatsız rujan ayakkabılarıyla iki kukla. Agnes uyandırmaya koyulmuştu bebelerini. Kaygılı, iri yutkunuşlarla açılıp kapanan mahmur gözleri, sarhoş bir ihtiyar görünümü veriyordu Catherine'e. Agnes iki çocuğunu öperek uyandırırken kapıdan hafif bir tırmıklama sesi gelmişti. Sessizce koridora süzölmüştü sonra. Kapı kısık bir inlemeyle açıldığında, apartmanın parlak ışığı altında bir adamın yuvarlak, bronz yüzü tedirginlikle seğiriyordu. Her an kaçmaya hazır görünen Shug, sabırsızlıkla yerinde kıpırdanıyordu.

"Geç kaldın!" diye hırlamıştı Agnes.

Agnes'in ağzından gelen ekşi bira kokusu adamın yarım yamalak gülüşünü yüzünden silmişti. "Kahrolası, inanamıyorum şu haline?!"

"Ne umuyordun ki?" demişti Agnes. "Seni beklerken sinirlerim harap oldu." Kapıyı sonuna kadar açmış, ağır

valizleri Shug'a aktarmıştı. Fermuar yerlerinden şişkinleşmiş valizler, Noel süsleri gibi mutlulukla şingirdiyordu.

"Hepsi bu mu?"

Agnes kabarık, burgu burgu halıya bakıp içini çekmişti. "Evet. Hepsi bu."

Shug elinde valizler, ayaklarını sürüyerek sokağa çıkmış, Agnes dönüp bir kez daha daireye bakmıştı. Koridordaki aynanın karşısına geçip parmaklarını saçından geçirmişti. Siyah bukleleri zıplayıp yeniden sımsıkı kapamıştı. Kırmızı rujundan dudağına bir kat daha sürmüştü. *Yirmi altı yaş için hiç de fena değil*, diye düşünmüştü. Uykuyla geçen bir yirmi altı yıl.

Çocukların odasına geçip yataklarını toplamış, kirli pijamalarını, üstündeki mink mantonun cebine tıkmıştı. Tartışmaya mahal vermeden çocukların eline, yanlarında götürmek üzere tek bir oyuncak tutuşturup onları koridora çıkarmıştı. Büyük yatak odasının önünde durmuş, çocuklara dönmüştü. Gözlerini güzelim halıdan ayırmadan kısık sesle, "Evet, ne olursa olsun ağlamak yok, tamam mı?" dediğinde, iki parlak kafa inip kalkmıştı. "İçeri girdiğimizde sizden şöyle kocaman, *koskocaman* mutlu bir gülümseme alabilir miyim?"

Odanın ışığını el alışkanlığıyla bulup açmıştı. Lamba "tık" sesiyle titreşip yanmış, parlak sevimsiz bir ışık karanlıkta patlamıştı. Fazlaca büyük, rokoko tarzı yatağın hükmettiği oda, küçücük ve sıkışık. Oğlu mutlulukla, "Babacığım!" diye haykırınca, gösterişli yatakta yatan derbeder yığın kıpırdanmaya başlamıştı. Brendan McGowan şaşkınlıkla doğrulup ayakucunda duran Viktoryen Noel korosuna göz kırptırarak bakmıştı. Ağzı beş karış açıktı.

Agnes mink mantosunun yakasını abartılı bir tavırla kaldırmıştı. Kocasının ona veresiye aldığı mantoydu bu; Agnes'ı mutlu edip yoksunluk duygusunu bir süreliğine

de olsa dindireceğini umduğu, gereksiz bir savurganlık. "Pekâlâ, o halde her şey için teşekkürler." Sözler yanlış dökülmüştü ağzından. "Ben çıkıyorum," demişti, yine beceriksiz bir ifadeyle, işini bitirip gitmeye hazırlanan bir gündelikçi gibi.

El sallayan ailesi tek sıra halinde odadan çıkarken uykulu adam gözlerini kırptırmaktan öte bir şey yapamamıştı. Usulca kapanan kapının sesini, bir dizeî motorunun boğuk gürültüsünü işitmişti. Öylece çekip gitmişlerdi.

Hızla uzaklaştıkları o gece, siyah taksinin sesi bir tank gibi gür ve şiddetliydi. Agnes uzun deri koltukta, iki yanında sıcacık bebeleriyle oturuyordu. Dördü birlikte ıslak ve parlak Glasgow sokaklarında sessizlik içinde kayıp gitmişlerdi. Shug'ın gözleri ikide bir aynaya kayıyor, bakışları uyuyan ve hafifçe birbirine sokulan çocukların yüzlerinde geziniyordu. "Ee, nereye gidiyoruz şimdi?" demişti bir süre sonra.

Agnes uzun bir sessizliğin ardından, "Sen neden geç kaldın?" diye sormuştu, manto yakasının berisinden

Shug suskundu.

"Tereddüde mi düştün?"

Shug aynaya bakmayı bırakmıştı. "Her alde ki düştüm."

Agnes deri eldivenli elleriyle yüzünü örtmüştü. "Hey Tanrım."

"Ne yani, sen düşmedin mi?"

"Düşmüş gibi bir halim var mıydı?" demişti Agnes, istemediği kadar yüksek çıkan bir sesle. Doğu Ucu sokakları bomboştı. Son *pub*'lar da kapanmış, mütevazı aileler soğukta birbirlerine sokulup yatmışlardı. Taksî Gallowgate boyunca ilerleyerek pazarın içinden geçmişti. Agnes burayı hiç böyle boş görmemişti. Genelde gündelik alışverişini yapan, yeni perdeler alan veya cuma gecesi için

bir lokma et, biraz balık paketletenlerle dolu olurdu. Bu saatte ise boş tezgâhlar ve meyve sandıklarından ibaret bir mezarlık gibiydi. "Nereye gideceğiz şimdi?"

"Ben benimkileri evde bıraktım, farkındasın değil mi?" Shug aynadan Agnes'a dik dik bakıyordu. "Anlaşmıştık. Yeni bir başlangıç demiştik."

Agnes çocuklarının iki yandan vücuduna gömdükleri sıcacık başlarını hissetmişti. "Evet ama o kadar kolay değil işte."

"Tamam da, bunu diyen sendin."

"Bendim, doğru." Agnes bakışlarını camdan dışarı sabitlemişti. Shug'ın gözlerini ayırmadan aynadan baktığını hissediyordu. Önüne baksa keşke, diye geçirmişti içinden. "Yapamadım işte."

Shug kiliseye gider gibi tiril tiril giysilerle uyuyan çocuklara bakmıştı; ilk kez giyildiği açıkça anlaşılan eski moda kıyafetler. Gece yarısı kaçıışı için satın alındığı belli, pahalı şeyler. Valizlerde de güzelce katlanmış başka kim bilir ne kıyafetler. "Ama denemedin bile, yalan mı?"

Agnes gözlerini adamın kafasının arkasına dikmişti. "Ne yapalım, hepimiz senin kadar kalpsiz olamıyoruz Shug."

Vücudu öfkeyle kasılan Shug, frene basmıştı. Dördü birden öne savrulmuş, çocuklar sızlanmaya başlamıştı. "Sonra kalkıp bana niye geç kaldın diye sormayı biliyosun ama, yalan mı!" Ağzından sıçrayan tükürükler dıkiz aynasına yapışmış ısıldıyordu. "Geç kaldım çünkü *babalarını karşılayan sıçtığımin veletlerine* veda etmem gerekti." Elinin tersiyle ıslak dudaklarını sildi Shug. "Çocukları ateşe vermekle tehdit eden anaları da cabası. Onu terk edersem, ocağın gazını açıp çakmağı çakmadan bırakacakmış."

Taksi yine çığlıklarla kalkmıştı. Homurdanarak geçen boş gece otobüslerini, soğuk evlerin karanlık pence-

relerini izleyerek sessizce yol almışlardı. Shug tekrar konuştuğunda sesi daha sakindi. "Sen hiç kahrolası ailen olta iğnesi gibi vücuduna yapışırken kendini kapıya atmaya çalıştın mı? Feryat figan dört veledi bacağından koparmak ne kadar sürer, bi' fikrin var mı? Ya, tekmeyle onları koridora savurup küçücük parmaklarının üstüne kapıyı kapatmak?" Aynadan yansıyan bakışları buz gihiydi. "Yok tabii bir fikrin. Bu avanağa, gel beni al demeyi bilirsin ancak. Sonra da günübirlik Millport'a gider gibi valizlerinle sallana salana gezmeye çıkarsın."

Agnes'in aklı başına gelmeye başlamıştı. Sessizce dışarı bakmış, arkalarında bıraktıkları babasız çocuklar ve çocuksuz babalardan oluşan izi düşünmemeye çalışmıştı. O iz hayalinde kara taksinin peşi sıra gelen koyu, tuzlu gözyaşlarından bir yoldu. İçindeki heyecandan ise eser kalmamıştı.

Trongate'teki demirden yapılma demiryolu köprüsünün altından üçüncü geçişlerinde güneş yükselmeye, pazardaki taze balık kamyonları yüklerini boşaltmaya başlamıştı. Agnes otobüs durağında toplaşmış kadınlara bakmıştı. Şehir merkezindeki büyük ofisleri temizlemeye giden, sabah vardiyası kadınları. "Annemin yeni daire-sine gidebiliriz," diye mırıldanmıştı sonunda. "Kendimize ait bir yer bulana kadar."

İşte bundan yıllar sonra şu an, o geceyi düşünmek istemiyordu. Kendini ahmak gibi hissediyordu çünkü. Bir kez daha Katolik'in valizlerini toplamıştı. Onu bugün uzaklara götürecek olan sırmalı valizler, annesine getiren valizlerin aynısıydı. Başını eğip yeşil çantalara baktı ve eski McGowan etiketini alıp yırttı.

Agnes onu terk ettikten sonra Brendan McGowan doğru olanı yapmaya çalışmıştı. Agnes gecenin bir yarısı çekip gittiği halde annesinin evine kadar onun izini sürmüş, geri döndüğü takdirde neleri değiştireceğine dair

vaatlerde bulunmuştu. Kocası, Agnes'in arzusu yönünde, kendi annesinin bile tanıyamayacağı kadar değişmeyi vaat ederken Agnes kollarını kavuşturup apartmanın gölgesinde öylece dikilmişti. Hiçbir şekilde kabul edilmeyeceğini anlayan Katolik, bölge papazından Wullie ve Lizzie'yle konuşmasını rica etmişti. Kızlarını vicdan azabıyla geri dönmeye ikna edebilirlerdi. Ne var ki Agnes'a laf anlatmak mümkün değildi. Köşesini bucağını bildiği bir hayata dönmeye niyeti yoktu.

Brendan McGowan bunu izleyen üç yıl boyunca her perşembe para göndermiş, iki haftada bir cumartesiileri çocuklarını yanına almıştı. Catherine'in gerçek babasıyla ilgili hatırladığı son şey, Castellani's Café'de otururlarken Brendan'ın Leek'in yüzüne bulaşan vanilyalı dondurmayı silişiydi. Agnes ikisine de özellikle en iyi giysilerini giydirmiş, boynu ve kulakları incili yaşlı bir hanım da Brendan'a çocuklarının şıklığı ve terbiyesi konusunda iltifat etmişti. Kadın, Catherine'in boyuna kadar eğilip bu güzel kıza adını sormuştu. Küçük kız da katedral çanı gibi açık ve net yanıtlamıştı: "Catherine Bain."

Brendan McGowan o an müsaade isteyip masadan kalkmıştı. Mutlu aile kümeleri arasından dolanarak tuvalete doğru ilerlemiş, sonra dönüp caddeye çıkmıştı. Catherine orada tek başlarına ne kadar oturduklarını bilmiyordu ama Leek önce kendisinin, sonra Catherine'in dondurasını bitirmiş, parmağını deniz kabuğu şeklindeki cam kâsenin dibindeki erimiş posaya batırmaya başlamıştı.

Muteber Katolik, kabına sığmaz karısını elinde tutabilmek için elinden gelen her şeyi yapmıştı. Kadın ondan kaçtığı halde o gururunu bir kenara bırakıp karısından dönmelerini istemişti. Kadın onu boşadığı halde o yine gururunu bir kenara bırakıp çocuklarıyla geçen her anın kıymetini bilmişti. Sonra kadın gidip çocuklara o Protes-

tanın adını vermiş, tarlasından yolu şaşan kuzular gibi onları başkasının damgasıyla silinmez bir şekilde boyamıştı. Sonunda sabrının sınırlarını aşmıştı Agnes. On üç yıl sonra şimdi, Leek ile Catherine, babalarını isteseler de kalabalığın arasından seçemezlerdi.

Agnes valizin sırmalı sapını lime lime etmemek için kendini zor tutuyordu. Sorularıyla şüphelerini bir kez daha Katolik'in valizlerine yerleştirmiş, hepsini keyifsizce taksiye taşımıştı. Şimdi durup baktığında siyah taksi gözüne cenaze arabası gibi görünüyordu. Çocukların kıyafetlerini paslı asansörle taşımaya yardım eden Wullie, Agnes'la tek kelime konuşmuyordu. Lizzie ise mutfaktaki kocaman çorba tenceresinin başına dikilmiş, çatlak ellerini önlüğüne kuruluyordu. Agnes onun çorbayı karıştırışını izlerken ocağın yanmadığını fark etti.

Leek ile Catherine gece yataklarında oturup bu yeni hayatın uğursuz cazibesini konuşmuşlardı. Agnes duvarın öte yanında onların kaygılı mırıltılarını duymuştu. Lizzie hafta başında yanına gelip çocukların kendisiyle kalmak istediklerini söylemişti. Leek'in okulu bitirmesine, Catherine'in de finans şirketinin yakınında oturmasına izin vermesi için Agnes'a yalvarmıştı. Taşınma günü Agnes, Leek'in sabah boyunca ortadan kaybolduğunu, kalemleriyle gizli defterlerini alıp bir deliğe kaçtığını fark etmişti. Catherine ise titreyen dudaklarını yatıştırıp söz dinleyerek annesinin toplanmasına yardım etmişti. Lizzie sabah boyu Shuggie'ye sarılmış, başını oğlanın bembeyaz boynuna gömerek sağ salim dönmesi için dualar fısıldamıştı. Leek'in ise kimse bakmıyor sanıp anne-annesine yalvardığını görmüştü Agnes, uslu duracağını, söz dinleyeceğini söylüyordu. Lizzie'nin onu kibarca geri çevirmesine memnun olmuştu. "Hayır Alexander, senin evin annenin yanındır."

Yağmur çiselemeye başladığında arabaya yüklenme-

yi bekleyen son şey, Shug'ın iki kırmızı deri valiziydi. Agnes gitme vaktinin geldiğini, ancak onlar yerleştirildikten sonra kabul etti. Lizzie ile Wullie yağmurun altında, arkalarındaki yüksek bina gibi boz ve kaskatı dikilmiş duruyorlardı. Vedaları soğuk ve üstünkörüydü. Lizzie orta yerde olay çıkmasına izin vermezdi. Cephede oluşacak küçük bir çatlak koca bir yarığa dönüşebilirdi, oradan da nelerin taşacağı belli olmazdı. Bu yüzden herkes kendini bir şeylerle meşgul ediyor, çaydanlık, mutfak havlusu gibi ayrıntılarla uğraşıyordu.

Agnes dizlerinin arasına Shuggie'yi alıp taksinin arka koltuğuna yerleşti. Leek ile Catherine iki yanında, kutuların arasına sıkışmış, bacakları annelerine yapışık oturuyorlardı. Agnes üç çocuğunun giysilerini ütölemiş, vakit ayırıp Catherine'in iş gömleğini kolalamış, Shuggie'ye katalogdan sipariş ettiği ceketı giydirmişti. Ardından protezlerini ağartmış, saçını bir ton koyu siyaha, lacivertin en hüzünlüsüne yakın bir renge boyamıştı.

Sabah başını öne doğru yatırıp Catherine'e yeni rimelini nasıl bulduğunu sormuştu. Gözkapaklarına biraz ağır kaçmıştı bu rimel; ani bir uykunun eşiğindeymiş gibi bir hava vermişti. Şimdi, taksi anayola doğru çıkarken Agnes dramatik bir tavırla geriye dönmüş, gözlerini uzun uzun ve ağırdan kırparak üzgün bir tavırla arka camdan el sallıyordu. Sinematik bir dokunuştı bu ona göre, kendi filminin yıldızı gibiydi.

Agnes ancak, siyah taksi Springburn Yolu'ndan yurkayı pat pat ilerleyip ıssız Saint Rollox demiryolu fabrikasını geçtikten sonra önüne döndü. Sonra durup Shug'ın bu planına ayak uydurmasının ardında yatan kof mantığın üstünden bir kez daha geçti. Gelgelelim direncini artırmak için fikirlerin üstünden tespih çeker gibi geçerken, o âna dek yaptığı her şey gözüne, kendisinin yarı yaşında, aşktan sarhoş bir kızcağızın aptal fantezileri gibi göründü. Parmak uçlarını ovarak, ahmaklıklarını tek tek

sayıyordu: Kendi evine sahip olma ve döşeme fırsatı. Çocuklar için hahçe. Evlilikleri için gereken huzur ve sessizlik. Daha derinlere indi. Shug'ı kadınlarından uzaklaştırdığı takdirde bir şeylerin değişme ihtimali.

Arabanın camları gitgide buğulandı, Shuggie buharın içine üzgün bir yüz resmi yaptı. Leek başparmağının bir hareketiyle resmi kabarmış bir penise dönüştürdü, sonra da bezginlik içinde arkasına yaslandı. Agnes yüzüklü elini resmin üstünden geçirdi ve açılan buğusuz yerden, Provanmill'in arkasındaki büyük mavî benzin konteynerlerinin yakınından geçtiklerini, Glasgow'un kuzeydoğu kapısındaki nöbetçileri gördü.

Uzun süre sessizce yol aldılar. Taksi sonunda ışıkların olduğu bir yerde motorun pat patlarıyla durdu. Shug aradaki cam bölmeyi açıp iyice yaklaştıklarını haber verdi. Ardından bölmeyi yine kapadığında Agnes, acaba alışkanlıktan mı, yoksa daha gerçek bir sebepten mi, diye düşünmeden edemedi. Flört ettikleri günlerde Shug'ın o camı açık tutuşu, hoş sohbetiyle gönlünü çelmeye çalışması aklına geldi. O zamanlar şöyle arkaya doğru yaslanırdı, sol elinde, alyansının olması gereken yerde soluk bir izle, mason yüzüğüyle bölmenin camını tıklatırdı. Keskin çam aromalı tıraş losyonu ile saç briyantininin kokusu içeriye doldururdu. Hafta arası öğleden sonralarında taksinin içini ikisinin ter kokusu basar, camlar sevişmelerinden dolayı buğulanırdı. Anderston ustgeçidinin altına park ettikleri mutlu saatleri düşündü Agnes; birbirlerini gerçek anlarında tanımalarından önceki mutlu saatler.

Az katlı evlerin yemyeşil ön bahçelerine bakarak yeniden heyecan duymaya çalıştı ama ıslak odunla ateş yakmaktan farkı yoktu bunun. Evler, belli belirsiz bir hatla, sosyal konutlardan özel mülklere doğru geçiş yaptı. Shug ara camı cırt sesiyle sertçe açtı. "Baksana şu bahçelere, ne diyorsun ha!" Gülleriyle, karanfilleriyle, çift

camlı pencerelerin ardında gülümseyen biblolarıyla evler çok güzeldi. Biraz daha ilerlediklerinde binalar, yerden kabartma çıkmaz sokaklar gibi, yolun keşmekeşi üstüne yükseltilmiş bakımlı tümsekler gibi tepelerinde yükseldi. Her müstakil evin bir bahçesi, her bahçenin bir garaj yolu, her garajın bir, hatta bazen iki arabası vardı. Agnes aynadan Shug'ın gözlerine baktı; o da bir süredir Agnes'ı izliyordu. Bakışları aşka, Agnes'in anımsayabildiğince yakındı. "Bunu beğendiysen, daha dur. Joe'nun dediğine göre küçük, mutlu bir köy gibiymiş orası. Herkesin herkesi tanıdığı, tam ailelere göre bir yer. Böylesini hayalinde göremezsin."

Leek ile Catherine birbirlerine alaycı, kaçamak bir bakış attılar. Agnes ellerini iki yandaki çocukların dizlerine koyup onları uyarırcasına sıktı. Shug motor sesini bastırabilmek için bağırıyor, kendini duyurmak için omzundan geriye doğru dönüyordu. "Büyük bir kömür ocağının yanındaymış, erkeklerin hepsi de oradaki madende çalışıyormuş. Ücretler o kadar iyiymiş ki kadınların çalışmak için evden çıkmasına gerek kalmıyormuş. Joe'nun bütün çocukları aynı okula gitmiş. Bizim Shuggie için de iyi olur. Biraz dışarı çıkar, yaşlılarıyla oynar." Shug'ın aynadaki gözleri mutlulukla ışıldıyordu. Planlarından memnun görünüyordu. Sonra bıyıklarını ovmaya başladı. "Yalnız hiç *pub* yokmuş. Madenci Kulübü'nün dışında ağız ıslatacak yer yokmuş."

"Ne? Bir tane bile mi?" Agnes koltuğun önüne doğru kaydı.

"Bir tane bile. O kulübe girmek için de madenci ya da madenci eşi olmak gerekiyormuş."

Agnes sırtından terler boşandığını hissetti. "Eğlenmek için ne yapıyormuş o zaman burada?"

Shug onu dinlemiyordu. Heyecanla bir sapagı işaret ederek, "İşte şurası!" diye haykırdı. Agnes ile çocuklar,

Yeni hayatlarına giden sapaga bakmak için öne doğru eğildiğinde, taksı de hafifçe öne yattı. Köşede boş bir benzin istasyonu vardı. Pompa alanı genişti ama tek bir pompası vardı, o da dizel içindi. Shug taksiyi yavaşlatıp istasyonun yanındaki sokağa saptı.

Agnes deri çantasını karıştırmaya koyuldu. Bingo kalemeleriyle naneşekeri tenekelerinin şingirtısı arasından rujunu çıkarıp dudagina taze bir kat kan kırmızısı geçti. Elini hazır ağzına götürmüşken, belli etmeden dişlerinin arasına mavi bir hap aldı ve tek bir ısırışla ikiye bölüp kuru kuru yuttu. Yaptığını bir tek Catherine fark etmişti. Annesinin dudaklarını büzüp kenarlarını dikkatle silişini izledi. Agnes daha sonra uzanıp topuklu siyah ayakkabılarının tokasını ayarladı ve boyalı, uzun turnaklarıyla yün eteğini düzeltip pembe angora kazağından uçuşan tüyleri topladı.

Catherine gözlerini kıstı. "Ne akla hizmet ev boşaltmaya uygun giyinmedin?"

"Niye olacak, bir *ev boşaltma* denen şey var, bir de *taşınma* denen şey." Agnes fırçasına tükürüp Shuggie'nin saçlarını taradı. Shuggie kıpırdansa da annesi onu omzundan tutup saç düzgün sıralar halinde yatışana, kafa derisinde keskin pembe hatlar görene dek taramaya devam etti.

"Peh. Ben nasıl görünüyorum?" dedi Leek, saçını karıştırıp yüzüne indirerek. Ayak başparmağı heyaz spor ayakkabısının dikişini patlatmış, kirli çorabı görünüyordu.

Agnes içini çekti. "Soran olursa, nakliyecilerle birliktesin."

Camları sonuna kadar açtılar. Yeni biçilmiş çimlerin, yabansümbüllerinin kokusunu taşıyan esinti içeriye doldu. Yeşilin bunca parlak tonu altında, bakımsız tarlaların koyu kahvesi, yığınlarca inek dışkısı ve ıslak ağaçların dibine sinmiş karanlık köşeler yatıyordu. Pembe angora

kazağının boncuklu kolları esintiyle birlikte dans edince Agnes, yapay elmasa bulanmış bir tavşan gibi ışıldadı. Shuggie uzanıp parmaklarını boncukların üstünden geçirdi. Annesinin dudakları, kocaman beyaz bir gülümsemeyle kaskatı kesilmişti. Fotoğraf çektiyormuş gibi dişleri aralık bir gülüş. Gözleri sıkça ve tedirginlikle Shug'ın dikiz aynasındaki gözlerine kaymasa, mutlu görüldüğü söylenebilirdi. Shuggie oturduğu yerde annesinin kazağının kollarıyla oynamaya devam etti ve onun arka dişlerini sıkıp ağır ağır gıcırdatışını izledi.

Yol yine daraldı ve bakımlı bahçelerin sonuncusu bir daha görünmemek üzere geride kaldı. Ölü porsuk ağaçlarından küçük bir kümeyi takiben iki yanda engesiz, açık bir bataklık arazi belirdi. Bu uçsuz bucaksız boşluğu kesintiye uğratan tek şey, küçük kahverengi tepelikler ile çalı ve katırtımağı kümeleriydi. Kirli bakır rengi yanıklar arazide kıvrılarak ilerliyor, etrafı kuşatan çitlerin iki yanından kahverengi yabani otlar, tekerlek izleriyle kaplı bu patikayı, bu maden ocağı yolunu geri kazanmak istercesine yükseliyordu. Yolun kendisi ise kabuklaşmış bir kömür tozu tabakasıyla kaplıydı. Araba ilerlerken bu tabakanın içinde, yeni yağmış karın fotoğraf negatifi gibi çizgiler bırakıyordu.

Araba ağır bir virajı zangırdayarak döndü. Uzaklarda, kapkara tümseklerden oluşan bir derya, yakılıp kül edilerek yaşamdan arındırılmış izlenimi veren tepelikler vardı. Ufuk çizgisi bunlardan ibaretti, daha öteler ise dünyanın ucu gibi bomboştu. Gün ışığı düştüğünde yanık tepeler parıltıyor, rüzgâr her bir tepenin zirvesinden, süpürülmeden bırakılmış birer toz yığını gibi incecik kara bulutlar üfürüyordu. Yeşilimsi, kahverengimsi havayı az sonra metalik ve keskin, ekşi bir koku sardı. Bitmiş pilin ucunu yalayınca oluşan his gibi. Ardından bir köşeyi daha döndüler ve kırık dökük çit, büyük bir

otoparkta son buldu. Otoparkın arka kısmında eski demir kapılı, yüksekçe bir tuğla duvar vardı. Kapıya ağır bir zincir ve kilit vurulmuştu. Yandaki görevli kulübesi tuhaf bir açıyla yamulmuş, çatıyı kalın bir ot tabakası hürumuştu. Maden kapalıydı. Kontrplak bariyerin üstüne birisi, *Siktirsin Tory'ler*¹ yazmıştı. Temelli kapanmış gibi görünüyordu.

Demir kapının karşısında alçak, beton bir bina konuşlanmıştı. Penceresiz binadan dışarı onlarca erkek dökülüyor, karaltılar halinde Ocak Yolu'nda dikiliyorlardı. İlk başta şapelden çıkmış dağılıyor gibiyken, dizel motor yaklaşıncaya yekvücut halinde döndüler. Konuşmayı bırakıp iyice görebilmek için kısıp gözlerle bakmaya başladılar. Tüm madencilerin üstünde aynı siyah kaban, ellerindeki iri bardaklarda aynı amber bira vardı ve hepsi güdük sigaralarını tütürüyordu. Çehreleri iş yüzü görmemiş gibi temiz, elleri pespembeydi. Kilometrelerdir karşılarına çıkan tek temiz şeyin bu adamlar olmasında bir gariplik vardı. Madenciler gönülsüzce açılıp taksinin geçmesine izin verdiler. Leek kendilerine bakan kalabalığa baktı ve bağrına bir taş oturdu. Adamların hepsinde annesinin bakışları vardı.

Bir anda karşılarında madenci konutları belirdi. Tozlu ve dar yol ileride, kahverengi alçak bir tepenin yamacında aniden sonlanıyordu. Konut alanını oluşturan üç ya da dört küçük sokağın her biri, anayoldan yatay olarak dallanıyordu. Alçak çatılı, köşeli, bodur evler düzgün sıralar halinde birbirine sokulmuştu. Her evin tamı tamına aynı büyüklükte yamalı bir bahçesi vardı ve her bahçe beyaz çamaşır ipi, gri çamaşır direğiyle, birbirinin aynısı çaprazlara bölünmüştü. Konut alanının etrafı tur-

1. Muhafazakâr Parti (Conservative Party). Tory'ler olarak da bilinirler (Ç.N.)

ha bataklığıyla çevriliydi, doğu tarafında ise toprak, kömür aramaları sonucu tersyüz edilmiş, kararmış ve cürüfa dönmüştü.

"Burası mı?" dedi Agnes.

Shug cevap veremedi. Omuzlarının düşüşünden onun da moralinin bozulduğu belliydi. Agnes'in arka dişleri gıcırdatılmaktan toza dönmüştü. Küçük tepeye doğru yol alırken sade görünümlü bir Katolik şapelin ve sabahlıklarla bir araya toplaşmış bir grup kadının önünden geçtiler. Shug sokak tabelalarına göz attıktan sonra tam sağa kırdı. Girdiği sokak, dörtlü blok tipi gösterişsiz evlerden oluşan tek tip bir hattan ibaretti. Alçak yapılı her bir blokta dört aile yaşıyordu. Agnes'in ömründe gördüğü en alelaide, en mutsuz evlerdi bunlar. Pencereleeri genişti ama sıcağı kaçırıp soğuğu geçiren türden inceydi. Bir baştan bir başa tüm bacalardan kömür dumanının kara bulutları yükseliyordu. Evler belli ki, bu yazdan kalma ılık günde bile amansızca soğuktu.

Shug taksiyi birkaç ev ileride durdurdu. Binaya iyice bakabilmek için direksiyona doğru eğildi. Sokakta park etmiş araba çok azdı, olanlar da kullanılır durumda görünmüyordu.

Shug'ın dikkati başka yerdeyken Agnes elini siyah deri çantasına daldırdı. "*Üçünüz de tek kelime etmeyin,*" dedi, dişlerinin arasından. Başını kocaman çantanın içine yanaştırıp çantayı hafifçe yüzüne eğdi. Çocuklar, annelerinin sakladığı sıcak bira kutusundan uzun yudumlar alırken kasılan boğaz kaslarını izlediler. Agnes başını çantadan çekti. Bira üstdudağından rujunu silmişti. Agnes boşu boşuna sürülmüş rimelin katmanları altında, gözlerini tek bir defa ve ağır ağır kırttı.

"Ne bok çukuruymuş ama," dedi, dilini ağzında yuvarlayarak, "*bunun için mi süslenip püslendim yani!*"

1982
PITHEAD

Sekiz

Albion marka nakliye kamyonetinin kapıları açıldığında, insanlar çoktan yol ortasına toplaşmış, çekinip sakınmadan bakmaya başlamışlardı. Elllerinde ıslak bulaşık bezleri, yarı ütülenmiş şeyler vardı; olup biteni izlemek için dışarı çıkmadan önce bırakma zahmetine girmedikleri şeyler. Alçak katlı binalardan ailece çıkmış, televizyonda eğlenceli bir şeyler izler gibi evin önündeki basamaklara kurulmuşlardı. Pantolonsuz bir oğlanın başı çektiği, üstü başı kurumlu ufaklıklardan oluşan bir kabile, tozlu yoldan karşıya geçip Agnes'in etrafında yarım daire şeklinde dizildi. Agnes kibarca selam verdi, çocuklar ise dudaklarının kenarında soslu yemeklerden kalma halkalarla bakmaya devam ettiler.

Madenci evlerinin sıkışık düzeni yüzünden giriş kapıları birbirine bakıyor, her bina diğerinden alçak bir çit ve ince bir çim şeridiyle ayrılıyordu. Agnes'in karşısındaki kapıların hepsi ardına kadar açıktı ve kadınlar orada dikilmiş bakıyor, her evde birbirinin aynı ifadelerle yarım düzine kadar çocuk ortalıkta dolanıyordu. Wullie'nin bir keresinde Agnes a gösterdiği Büyükanne Campbell ile onun bir düzine İrlandalı yavrusunun fotoğrafını andırıyorlardı. Agnes, kendi verandasında durup alçak çitin ötesindekilere gülümsedi, boncuklu kollar ışıpta parıldayarak el salladı.

"Merhaba." Genel olarak herkese hitap etmişti.

İlerideki kapıların birinden bir kadın, "Buraya mı taşınıyo'sunuz?" dedi. Kadının sarı saçları, koyu kahve diplerine doğru kıvrılmıştı. Çocuk peruğu takmış gibi bir hava veriyordu ona.

"Evet."

"*Hepiniz mi?*" dedi kadın.

"Evet. Ailem ve ben," diye düzeltti Agnes. Ardından kendini tanıtip elini uzattı.

Kadın alnında, saç diplerini kaşıdı. Agnes acaba sadece sorularla mı konuşabiliyor, diye düşünürken nihayet cevap verdi. "Ben de Bridie Donnelly. Yirmi dokuz yıldır aha şu üst katta oturuyorum. O zamandan beri de alt katta on beş ayrı komşum oldu."

Agnes bütün Donnelly'lerin bakışlarını üstünde hissetti. Kara yuvarlak gözlü cılız bir kız kapıdan, birbiriyle uyumsuz çay kupalarının durduğu bir tepsiyle çıktı. Herkes kendine bir kupa aldı. Çaylarını yudumlarken gözlerini Agnes'tan ayırmadılar.

Bridie çitin tepesinden başıyla işaret etti. "Şurda gördüğün benim kuzen Noreen Donnelly. Ama kan ba'ğamız yok, anlarsın ya." Kırmızı renkli bir kadın dilini kafasının içinde döndürüp başıyla keskin bir selam verdi. Bridie Donnelly devam etti: "Şu kızca'ğaz Jinty McClinchy. Yine benim kuzen ama bununla kan ba'ğamız *var*." Noreen'in yan komşusu, çocuk cüssesinde bir kadın, güdük sigarasından uzun bir nefes aldı. Gözleri dumandan kısıldı. Gerçekten de Bridie'nin başörtülü kopyası gibiydi. Aslında hepsi Bridie'ye benziyordu, oğlanlar bile, tek fark, daha az erkeksi görünmeleri.

Agnes gözucuyla tozlu sokaktan başka bir kadının daha geçtiğini hissediyordu. Kadın durup yarım daire içindeki üstü başı dökülen çocuklarla konuştu. Çocuklardan vahim haberler almış gibi başını salladıktan sonra

yoluna devam edip ön kapıdan yeni eve doğru yanaştı. Agnes'in kaçıışı yoktu. Hemen arkasında Leek, yeni yükünü almak üzere asık suratla evden çıkıyordu.

Yanına gelen kadın kendini tanıtmadan, "Erke'yin bu mu?" dedi. Kadının yüzü, deriyle kaplı kafatası gibi gergindi. Gözleri kafasının derinlerine gömülü iki oyuk, seyrelmeye yüz tutmuş kahverengi saçlarıysa taranmamış kedi tüyü gibi darmadağındı. Bollaşmış dar pantolonu ve erkek terliğine sokuşturduğu ayaklarıyla öylece dikiliyordu.

Agnes sorunun tuhaflığı karşısında afalladı. Leek'le arasında yirmi küsur yaş vardı. "Hayır, ortanca çocuğum o benim. Bahara on altısına girecek."

"Oo! *Bahara* demek." Kadın durup biraz düşündükten sonra parmağını keskin bir işaretle sebze kamyonuna yöneltti. "Şurdaki mi erke'yin?"

Agnes, gözlerden saklamak için çarşafa sarmaya çalıştığı eski televizyonla boğuşan nakliye görevlisine baktı. "Hayır, bir arkadaşın arkadaşı o. Bize yardım ediyor."

Kadın bunu da kafasında tarttı. Çökük yanaklarını kafatasının içine doğru emdi. Agnes gitmek üzere yarım yamalak el sallayıp dönmeye yeltendi. "Şu kaza'anın kollarındaki nedir?" dedi kupkuru kadın.

Agnes başını eğip kedi yavrusunu korur gibi kazağının kabarık kollarını kavuşturdu. Yapma elmaslar tedirginlikle titreşti. "Basit boncuklar işte."

Çaycı kız, Shona Donelly, ağır ağır nefes verdi. "Ah! Han'fendi, çok güzelmış bon..."

Kupkuru kadın kızın lafını kesti. "Erke'yin var mı ki senin?"

Ön kapı yeniden açıldı ve Shuggie üst basamakta belirdi. Kadınları dikkate almadan annesine dönüp ellerini beline koydu, tek ayağını öne uzattı ve Agnes'in o güne dek duymadığı kadar net cümlelerle, "Seninle konuşma-

mız lazım. Burada yaşayabileceğimi sanmıyorum. İçerisi lahana ve pıl kokuyor. Kesinlikle mümkünsüz," dedi.

Dinleyicilerin başları hayretler içinde birbirlerine döndü. Birbirinin aynısı bir düzine yüz, aynada kendisine bakıyor gibiydi. İçlerinden biri, "Vay be, baksanıza! Liberace taşınmış meğerse'm buralara!" diye bağırdı.

Kadınlarla çocuklar hep bir ağızdan, tiz ve cırtlak kahkahalarla, boğazdan gelen balgamlı öksürüklerle güldüler. "*Vah vaaah!* Piyanosu salona sığsa bari."

"Neyse, memnun oldum tanıştığımıza," dedi Agnes, yüzünü hafifçe ekşiterek. Gitmek için arkasına dönerken Shuggie'yi de kalçasına yapıştırdı.

Dolu dolu kahkahaları sayesinde sert çehresi göz kenarlarından yumuşayan Bridie ıslık gibi bir sesle, "Aa, yapma be güzelim. Tanıştı'ğmıza memnun olduklar filan," dedi. "Hepimiz aile gibiyiz şurda. Bu kadar çok yeni yüz görmeye alışık d'iiliz, o sebepten."

Kuru surat kadın Agnes'a doğru bir adım attı. "Hadi, hadi, güzelce geçinip gideriz, merak etme." Dışlerinin arasına et parçası sıkışmış gibi ağzını emdi. "Yeter ki o cafcacılı kolları bizim heriflerin gözüne sokma."

İkindinin geri kalanında erkekler nakliye kamyonunu boşaltırken Shuggie yeni yerleşim alanının kıyılarındaki gezindi. Taytlı kadınlar mutfak sandalyelerini pencere önüne çekmiş, ardı ardına indirilen kolileri boş bakışlarla izliyorlardı. Shuggie'yi şimdi, abartılı tavırlarla el sallayarak, hayali şapkalarını çıkararak selamlıyor, sonra da kendi kendilerine kıkırdıyorlardı.

Shuggie yeni giysileriyle sokağın ucuna kadar yürüdü. Hiçbir şey yoktu. Sokak, turbalıkların kıyısında pes etmişçesine sonlanıyordu. Kapkara bataklık birikintileri sakın, derin ve ürkütücü görünümleriyle oylece duruyordu. Otların arasından fişkıran heybetli kahverengi kamış

ormanları, yerleşim alanını madencilerden geri almaya azmeder gibi santim santim yanaşmıştı.

Shuggie toz toprakta ayakkabısız oynayan çocukları izledi. Onlardan davet beklerken, bir çalı kümesinin kenarında durup küçük kırmızı çiçekleri katalogluyormuş, her birini boyutlarına göre inceliyormuş numarası yaptı. Çocuklar bisikletle birbirlerinin etrafında döndüler, Shuggie'yi görmezden geldiler. Shuggie kayıtsız görünmeye çalışarak beyaz yemişleri parmaklarının arasında patlattı, çıkan cıvık suyla özel günlerde giydiği ayakkabılarının fazla parlak cilasını silmeye çalıştı.

Madencilerin kabareli botları, asfaltta kıvılcımlar çıkarıyordu. Erkekler şimdi boş yolda birer birer ayak sürümeye başlamışlardı. Kömür ocağının düdüğü artık çalmasa da ölüp gitmiş bir rutinin kas hafızasıyla hepsi ite kaka yürüyor, paydos edilecek bir şey olmadığı halde paydos vaktinde bira dolu karınlarını, kaygıdan sinmiş sırtlarını yüklenip evin yolunu tutuyorlardı. Sallana sallana ilerledikleri yolda, kabanları temiz, botları hâlâ parlaktı. Yorgun kara katırlar gibi başları önlerinde, yanından geçerlerken Shuggie geri çekildi. Adamların her biri tek kelime etmeden sıska çocuklardan birkaçını aldı, çocuklar hürmetkâr birer gölge gibi uysalca onların peşine takıldı.

Agnes ön kapısının arkasında durup önündeki camlı büyük ara kapıyı kapattı. Hiçbir şey düşünmüyordu. İki kapı arasındaki küçük bölmede çantasının dibine sakladığı kutu birayı bitirdi. Yüzünü serin ve yatıştırıcı duvara yasladı; taşlar kalın ve nemliydi, zor ısınacağı da belliydi.

Uzun bir süre saklanma yerinde durduktan sonra koridorda yürüyüp iki küçük yatak odasının önünden

geçti. Catherine ilk odanın ortasında dikilmiş, ne oraya ne de buraya gidiyordu. Arsız madenci çocukları dirsekleri dış pervazda, hayvanat bahçesi gibi camdan yatak odasına bakıyorlardı. Şaşkınlıktan öylece kalan Catherine çocukların bakışlarına karşılık vermekten ötesini yapamıyordu. Ahşap çerçeveli pencereler iyi monte edilmemişti, kenarlardaki ufalanmış macun ise soğuk gecelere ve nemli duvarlara delalet ediyordu. Agnes cam arkasındaki ufaklıkların konuşmalarını odada, yanındalarımı gibi duyuyordu.

Diğer odayı Leek kapmıştı. Resim malzemelerini koyduğu çantayı açmış, çıplak zemine uzanmış, füzenle simsiyah tepelerin resmini çiziyordu. Füzenin kenarıyla, geldiklerinde onları izleyen koyu kabanlı erkeklerin silüetini yapmaya başladı. Adamlar tepelerin tümseklerine yapraksız ağaçlar gibi dizilmişti. Agnes durup oğlunu seyretti; ondaki bu silinip gitme, uzaklara süzülme ve herkesi geride bırakma yeteneğini kıskanıyordu.

Bunlardan başka yatak odası yoktu. Vaat edilen üçüncü oda anlaşılan oturma odasıydı. Agnes iki, sonra da üç defa gidip geldikten sonra, çocukların üçünün de yine aynı odada kalması gerektiğini anladı.

Shug koridorun sonunda durmuş boş boş ona bakıyordu. Kelini örten saçları rüzgârda besbelli dans etmişti. Şimdi uçuşan tutamları yakalamış, tükürükle kafasına yapıştırmaya çalışıyordu. Ardından küçücük açık mutfığa geçip Agnes'a gelmesini işaret etti. Mutfakta tavandan sarkan ışkence aletine benzer büyük bir çamaşır askısı vardı. Askının uzak ucuna, çoraptan beyaz iş çamaşırına ve mavi polyester iş gömleğine dek beklemekten katılaşmış türlü madenci giysisi, kurutulmak üzere düzgünce asılmıştı. Giysilerin sahibi adam, günün birinde madenden dönecek miydi? Belki de kendileri yanlış eve gelmişti.

Sunta mutfak dolapları yer yer soyulmuştu. Shug serçe parmağıyla kaplamalardan birinin altını yokluyor-

du Arkasında, ocağın üstüne denk gelen köşede, kara bır küf damarı uzanıyordu. Shug, Agnes'in yüzüne bakmadan, "Ben kalamam," deyiverdi.

Agnes ilk anda başını bile kaldırmadı. Shug'ın vardiyaya gidip para kazanmaktan söz ettiğini sanmıştı. Sık sık yapardı bunu, vardiyadan eve gelir, sonra kalkıp yine dışarı çıkacağını ilan ederdi. Hiçbir zaman evde oturma alışkanlığına sahip bir erkek olmamıştı.

"Akşam yemeğini kaçta istersin?" dedi Agnes ve ânında patates tavaşı ile ekmek bıçaklarının derdine düştü.

"Senin yemeklerini istemiyorum artık. Anlamıyorum musun?" Shug başını iki yana sallıyordu. "Buraya kadar. Daha fazla kalamam. Seninle daha fazla yaşayamam. O bitmek bilmez isteklerinle. Bitmek bilmez içkinle."

Agnes sırmalı valizlerin kolilerin arasında durduğunu, kırmızı valizlerin ise ortalarda olmadığını o an fark etti. Yüzünde dehşetli bir şaşkınlık ifadesi olmalıydı ki Shug gözlerini gözlerine dikmiş, ağır ağır başını sallıyordu. İlaç yutturduğu bir çocuğu teşvik eder, tatsız kısmının mideye inmesini bekler gibiydi. Agnes başını başka tarafa çevirdi. Anlamak istemiyordu. Dayatılan ilacı yutmak istemiyordu. Patates tavaşını aramayı bıraktı, kazağının kollarındaki boncukları düzeltmeye koyuldu. Hepsinin parlak, kesme yüzlerini, düzgün ve yukarı dönük hale getirdi. Ne yapacağını bilmez halde vakit kazanmaya çalışıyordu.

"Buraya kadar," dedi Shug tekrar.

İçeride tek bir sandalye vardı; boya lekeleriyle kaplı, yüksek dolaplara uzanmak için kullanılmış, arkası kırık bir mutfak sandalyesi. Agnes mutfak kapısını sessizce kapadı. Yeterli sayıda oda olmadığını fark eden çocuklar, koridorda söylenmeye başlamışlardı. Agnes kırık sandalyeyi kapının önüne koyup oturdu. "Neden yetmiyorum ben sana?"

Shug duyduklarına inanamıyormuş gibi gözlerini kırıştırdı, başını iki yana salladı ve konuşurken parmağıyla kendi göğsünü dürttü. "Hayır han'fendi, asıl *ben* sana niye yetmiyorum?"

"Benim başka bir erkeğe bakmışlığım bile yok."

"Onu kastetmiyorum." Shug bezgin bir tavırla gözlerini ovuşturdu. "Neden içkiden uzak duracak kadar sevededin beni, ha? En güzel giysileri alıyorum sana, Tanrı'nın her saatini çalışarak geçiriyorum." Gözlerini duvara dikti, oraya değil de içine doğru bakar gibi. "Benden bir çocuğun olsa her şey değişir diye de düşündüm ama yok. O bile yetmedi seni sakın tutmaya."

Agnes'ı dirseğinden tutup sandalyeden kaldırmaya çalıştı. Agnes silkinip kurtuldu ve barışçıl bir protesto yapar gibi tekrar yerine oturdu.

Tehlikeli bir araftaydı şu an. Kavga edecek kadar sarhoştur ama mantığını yitirecek kadar değildi. Dolu dolu birkaç yudum daha içse tahripkâr, sivri dilli ve garazlı oluverecekti. Shug vadiden yaklaşan havayı yorumlamaya çalışır gibi gözlerini dikmiş, ona bakıyordu. İçindeki dehşetli yağmur bulutları patlamadan önce kadını tekrar tutup kaldırmaya çalıştı.

Agnes kendini yine Shug'ın elinden kurtarıp bir kez daha yerine oturdu ve dimdik doğruldu. Onu uzun süre buz gibi bakışlarla süzdü. Olanlara hâlâ inanamıyordu. "Hayır. Yetmez bu dediklerin. Benim gibi kadınların başına gelemaz böyle şeyler. Yani bir bana bak, bir de *kendine*."

"Kendini utanılacak hale düşürüyorsun." Shug, Agnes'ı kazağından kavradı.

Güç kullanarak onu yerinden kaldırdı. Sağından tutup yere savurduğunda, Agnes sesini çıkarmadı. Shug'ı sonsuza dek içeride tutabilirmiş gibi kapının alt tarafına sıkıca yapıştı. Shug ona, halının kıvrık kenarı muamelesi ederek kapıyı kafasının arkasına çarpıp açtı. Agnes'in üs-

tünden geçerken sağ ayağı kadının çene altına takıldı ve ayakkabısı inci beyazı teni yırtıp kanattı.

"Lütfen, seni seviyorum. Gerçekten seviyorum," dedi Agnes.

"Evet, biliyorum."

Shug'ın taksisi Ocak Yolu'na doğru döndüğünde, çocuklar koridora çıkmıştı, Agnes ise ısıltılı kabarık kazagıyla, yere atılmış bir parti elbisesi gibi öylece yatıyordu.

Kırmızı deri valizler madenci evine hiçbir zaman girmedі. Shug birkaç gün boyunca Agnes'ı görmeye gelmedi, geldiğinde ise valizleri yanında değildi. Hepsini Joanie Micklewhite'in evine götürmüş, kadının yatak altında onun için açtığı yere koymuştu. Agnes'in ilk başta bunlardan haberi yoktu. Shug bir gece aniden çıkageldi, Agnes'ı çenesindeki kesikten nazikçe öptü ve alıp oturma odasındaki yataklı kanepeye yatırdı.

Shug bundan sonra gece vardiyası saatlerinde gelmeye ve Agnes'ı böyle kullanmaya başladı. Çocukların yattığı geç vakitleri bekliyor, yeni ütülü gömleğiyle, lakayıt bir tavırla koridor boyunca ısıklık çalıyordu. Agnes onu soyarken, iç çamaşırının temiz olduğunu, başka bir kadın tarafından kaynatıldığını fark ediyordu. İşleri bittiğinde Shug, boynuna Agnes'in kolları dolanana dek kısa süre uzanıyor, sonra kalkıp gidiyordu. Agnes ona yemek yaptıysa biraz daha uzun kaldığı oluyordu. Agnes sorular ya da yakınmalarla üstüne gelirse, ceza olarak birkaç gece uzak duruyordu.

O gittikten sonra Agnes, yatağa onsuz girmeye içi elvermediğinden, açılır kanepede yatıyordu. Oğlanlar yandaki odada uyurken gecenin kalanını tavanı seyrederek geçiriyordu. Bu ilk sonbahar boyunca Catherine annesinin yanına uzanacak, ikisi birlikte rutubetin ve gitgide yayılan küflerin içinde yatacaklardı.

"Neden Sighthill'e dönmüyoruz?" diye fısıldayacaktı Catherine. Agnes ise kalbinin sızısını bastırıp yanıt veremeyecekti. Annesinin yanına dönerse, Shug'ın asla ona dönmeyeceğini biliyordu.

Bırakıldığı yerde kalması gerekiyordu.

Shug'ın bahşedeceği en küçük şefkate razı olması gerekiyordu.

Sonunda Guy Fawkes Gecesi gelip çattı ve şenlik ateşi odunu ile yanık lastik kokusu havayı doldurdu. Leek ile Catherine pencerede durup elyapımı şenlik ateşinin bataklık karanlığı boyunca yanıp tutuşmasını izlediler. Ufaklıklar birbirlerine füze gibi ısıkla geçen maytaplar fırlatıyordu.

Televizyon, yarısı hâlâ çarşafla sarılı, kullanılmayı bekler halde yere köşeye konmuştu. Catherine havluya sardığı ıslak saçlarıyla kendini kanepeye attı. Akşam haberlerini, ardından annesinin karanlıkta ağlayışını dinleyerek geçireceği bir gece olacaktı yine.

Agnes mutfakta, arka taraftaydı. Işıklar kapalıyken Ocak Yolu'nu en iyi gören yer burasıydı. Her gece taksinin yollarını gözlüyor, dizel motorun uğultusu yaklaştığında umutlanıyordu. Bütün günü içerek geçirmiş ama faydası olmamıştı. Durmadan pencereyle lavabo altındaki zula arasında gidip geliyordu. Çocuklar mandalın tı-kırtılarından, annelerinin dolabı kaç defa açıp içki aldığını sayabiliyorlardı.

Leek kanepeden, "Yemekte ne var anne?" diye seslendi.

Agnes çenesindeki kabukla uğraşmayı bıraktı. Elektrikli ocakta duran tencereye baktı. "Şu çorbadan ısıtayım sana."

"Bezelyeli olan mı?" dedi Leek.

"Evet."

Leek yeşil sebzelere karşı verdiği on beş yıllık savaşın gözden kaçmasına biraz gücenerek, "İçinde *bezelye* olacaksa istemem," dedi.

"Pardon ama çorba, bezelye çorbası şaşkaloz!" dedi Catherine.

Leek ayağıyla ablasını yandan dürtüp başındaki havluyu, saçlarını biraz yolarak çekti. Catherine'i sinir etmek için havluyu odanın bir ucuna fırlattı ve ses çıkarmadan, sadece dudaklarını kıpırdatarak, *Al sana şaşkaloz*, dedi. Açıkça dile getirmeseler de annelerinin yanında temkinli olmaya çalışıyorlardı.

Catherine havluyu fırlatıldığı yerden almaya gitti. Bugüne dek Lizzie'nin uyarısına kulak vermiş, bekâretini korumuştı, Donald Jnr. ile evlenmesi de artık uzun sürmezdi. Ondan sonra şu rutubetli, buz gibi yerde ne erkek kardeşiyle ne de annesiyle oda paylaşması gerekecekti. Bu düşünce bile evi terk etmekten alıkoyuyordu onu; nasılsa yakında gidecekti.

Havluyu saçına yeniden sarıp kardeşine parmağıyla bir fiske vurdu. Annesine bakmak için mutfığa geçti. Agnes mutfakta, oyuncak tren gibi dalgın dalgın dönüyordu. Arada durup lavabo altındaki dolabı açıyor, poşet içindeki bir kaptan kupasına içki dolduruyor, sonra da dolu dolu bir yudum alıyordu. Catherine dolap kapağını ayağıyla açtı, Agnes'in içtiği şeyin çamaşır suyu olmadığını görünce rahat bir nefes aldı.

Ocaktaki jöleleşmiş çorba tenceresine bakıp yüzünü buruşturdu. "Arayıp Çin yemeği mi söylesek, ne dersin anne?"

Leek yan odadan neşeyle, "İyi fikir!" dedi.

Catherine sadece Çin demiş Agnes, Shug duymuştu. Bugünlerde her konuyu Shug'a bağlamak gibi tuhaf bir yetenek geliştirmişti. Bakışları bir anda odaklandı. "Durağı arayıp Shug bu gece buralara uğrayacak mı, öğ-

renebilirim aslında," dedi, yüzü aydınlanarak. "Belki gelirken o getirir Çin yemeğini?"

Catherine bıkkınlıkla inledi. Agnes durağı bir daha aramama konusunda uyarılmıştı. Shug, eve gelmesini istiyorsa yapmaması gereken şeylerin uzun listesine bunu da eklemişti. Duygusal bir fidyeydi bu. Gerçi çocukların aç olduğunu bilse belki gelirdi ve her şey birkaç saatliğine de olsa yoluna girerdi. Agnes giyinip toparlanır, Shug da belki bütün geceyi onunla yataklı kanepede geçirirdi. Agnes kupadan ağız dolusu bir yudum alıp senaryosunu gözden geçirdi: Normal sesle konuş, ayık, abartısız; sakın davran ve sesinde gülümseme olsun. Daha önce hiçbir gece işe yaramamıştı gerçi bunlar. Nedenini bilmiyordu ama yeniden denemeyi fena halde istiyordu.

Suni derili küçük telefon koltuğuna oturup sakinleşmek için sigara yaktı. Numaraları çevirdikten sonra hattın öbür ucundaki onu görecekmış gibi alyansını yukarı döndürdü. Yüzüğün altını, kirli sarıya çalmaya başlamıştı.

Telefona bir kadın, sinirli bir cızırtıyla yanıt verdi. "*Northside Taksi Durağı!*" Joanie Micklewhite'tı bu. Agnes onu üstünkörü tanıyordu.

"Merhaba Joanie, sen misin? Ben Bayan Bain."

"A, selam canım. Nası' yardımcısı olabilirim?" Joanie'nin sesi duygusuz gelmişti, bir köşeyi dönüp de görmek istemediğiniz birine rastlamışsınız gibi.

"Shug'a bir mesaj iletebilir misin? Evi arasın lütfen," dedi Agnes. Sonra da Shug'ın onu terk ettiğinden Joanie'nin haberdar olup olmadığını düşündü. Aynı yatakta yatmadıklarını durakta kimler biliyordu acaba?

"Bir deneyeyim bakalım. Hatta bekler misin canım?" Joanie, Agnes'ı beklemeye alıp telsizden Shug'ın taksisine ulaşmaya çalışırken hat sessizleşti. Bitmek bilmez gibi gelen bir sürenin sonunda Joanie'nin sesi duyuldu "Hâlâ orda mısın?"

Agnes'ı sigarasından nefes alırken yakalamıştı. Agnes dumanı yukarı üfledi. "Buradayım! Ulaşabildin mi?"

Joanie bir an duraksayınca Agnes reddedilme heklentisiyle kaskatı kesildi. "Evet. Birazdan ar'ıycakmış."

Agnes'in neşesi yerine geldi, içine ümide benzer bir his doğdu ve kocasını görmek için sabırsızlanmaya başladı. Shug için giyeceği kadife elbiseyi düşündü, bacaklarını tıraş etmek için vakti olup olmadığını hesapladı.

Ardından Joanie devam etti, "Agnes, o sana her şeyi anlatmadı, biliyorum tatlım," dedi. Kekeleyerek devam etti, "Ama... Ama sen öğrendiğinde bil ki, böyle olmasını hiç istemedim. Benim de yedi evladım var. Yani, işte, çok üzgünüm."

Shug geldiğinde şenlik ateşlerinden sonuncusu da sönmek üzereydi. Çocuklar huysuz ve aç, yatağa girmişlerdi. Agnes gelen Çin yemeğine elini süremiyordu. Shug koca koca lokmaları boğazına tıkarken kelini örten saçlar yana düşüyordu. Bunca şey olup biterken bu adam istahını hiç kaybetmemişti. İşte bu mahvediyordu Agnes'ı. Şakaklarını ovuşturarak tüm o boşaltılacakların ortasında oturuyordu şimdi. Kırmızı valizler hâlâ görünürde yoktu. "Evi derli toplu mu bu kadının?"

"Yo, pek sayılmaz," dedi Shug, başını kaldırmadan.

Agnes birasından, nefes alana dek, tek dikişte içebileceği kadar içti. Bitirdiğinde de sordu, "Ee, güzel mi bari?"

"Sana telefonda demedim mi, onun hakkında konuşmak istemiyorum!" Shug beyaz ekmeğini çekip ikiye böldü. "Bırak da huzurla yemek yiyelim. Kavga için gelmedik herhalde onca yolu."

Agnes uzun süre sessiz kalıp söyleyeceklerini düşündü. Sol eli bıçakla oynuyordu. Kavga çıkarıp Shug'ı bıçaklamak ile biraz daha kalmasını istemek arasında gidip geliyordu. Tekrar konuşmaya başladığında sakin ve

dengeli bir sesle konuşmaya çalıştı. Ona bakmadığı sürece bunu yapabildiğini gördü. "Hiçbir zaman olmayacak, değil mi? Yani, yeni bir başlangıç yapmak?"

Shug çığnemeyi kesti. Omuz silkti. "Yeni başlangıç bu işte Agnes. Daha fazla baş edemedim ben, anlasana."

Agnes elleriyle yüzünü örttü. Tırnaklarına sürdüğü oje, ıslakmış gibi ıslı ıslıldı. "O zaman ne bok yemeye getirdin beni buralara?"

Shug tabağını ittirdi. Pembe soslar bıyığında kuruyup katılaşmıştı. "Görmek istedim."

"Neyi görmek istedin?" dedi Agnes, sesi öfkeden çatlayarak. "Buraya gelmeyi *sen* istedin zaten?"

"*Senin* gerçekten gelip gelmeyeceğini görmek istedim."

Bu sözlerin üstüne Agnes onu kazağının boynundan kavradı. Shug kemerli para çantasını durduğu yerden alıp Agnes'ı diliyle zorlayarak öptü. Yakasını kurtarabilmek için kadının elindeki küçük kemiklerin hepsini acıtana kadar ezmesi gerekti. Kadın onu sevmiştir, Shug'ın ise kadını temelli terk edebilmesi için öncelikle onu ezip dize getirmesi gerekiyordu. Agnes Bain, başkası tarafından sevmeye terk edilemeyecek kadar nadide bir parçaydı. Geride, başka bir erkeğin alıp tamir edebileceği parçalar bırakmak olmazdı.

Dokuz

Agnes'in evden dışarı adımını atabilmesi için üç kutu bira devirmesi gerekti. Bir grup kadın, kollarını tampon gibi kavuşturmuş, çitin yanında duruyordu. Dört ay önce buraya taşındıklarından beri bu şekilde bekliyorlardı sanki. Soğuğu hiç dert etmiyorlardı sanki. Yerler izmaritle dolmuş, çit direklerinin üstüne kirli çay kupaları istiflenmişti. Agnes kapıdan çıktığı anda konuşmayı kesip hep birden döndüler. Başı dimdik Agnes, siyah topuklarının kaldırımında net ve sert tıkırdamasına özen gösterdi. Taytlı, terlikli kadınlara mağrur bir tavırla gülümsedi. Yanlarından geçip Madenci Kulübü'ne, unutuşa giden yola girdi.

Kadınlar sessizce izlemeyi sürdürdüler. Agnes işitme mesafesinden çıkarken içlerinden biri konuştu. "Şimdiden aramız hozulmadı, di' mi?" dedi Bridie. Boyası gelmiş saçları hâlâ taranmamış, kalın gövdesi eşofman ve sabahlıkla sarmalanmıştı.

Agnes arkasına dönmedi. "Onu da nereden çıkardınız?"

"Partine bizi davet etmedin de ordan. Arkadaş d'iil miyiz?"

"Ne partisi?" Agnes hafifçe döndü.

"E, başka ne için böyle cicili bicili giyynesin ki?"

"Madenci Kulübü için. Nasıl eğlendiğinizi görmek istedim."

Kadınlar dönüp birbirlerine baktı. Elleri, gergin bir tavırla boyunlarındaki Aziz Christopher madalyonuna gitti. "Hiç zahmet etme," dedi Bridie. "Erkekler sevmez orda görünmemizi. Gel burda, bizimle dur. Kendi aramızda bi' hoş geldin içkisi içelim." Bridie çit direğinin arkasından büyük, berrak bir şişe çıkardı. Çay kupasının içindekini sokağa fırlatıp votka şişesini salladı. "Gel de az cık kendinden bahset bize, ha?"

Agnes yanlarına gidip keskin sıvının, çaydan kalma halka izini silişini izledi. Sek votka, bardağın tepesine yaklaşınca elini hafifçe kaldırıp kibar bir tavırla kıkırdadı. Bridie ona yan gözle baktıktan sonra kupayı ağzına dek doldurdu. "Aa, olur mu canım, bizi pinti sanma sonra."

Agnes nazik bir teşekkürle bardağı aldı. Kadınlar yeni komşularını baştan ayağa süzdüler: Bantlı topuklular, şekil verilip sabitlenmiş saçlar, güzel bir kürk manto. Agnes bakışlarını boş yola dikerek kadınların gönüllerince bakmalarına izin verdi. Geceler yine uzamaya başlamıştı. Sokak lambaları yanıyor, başıboş bir köpek sürüsü o kokudan bu kokuya dolanarak çürük su oluklarını kokluyordu. İçlerinden biri işedi, diğerleri de sırayla onun izinden gidip aynı noktayı işaretledi. Agnes kadınlara döndü. Aç gözlerle ona gülümsüyorlardı. "Eh, şerefe o zaman," dedi ve bardağını diğerlerinininkiyle tokuşturdu.

Biri ortaya bir kese tütün çıkardı, elden ele dolaştırmaya başladı. Jinty sigara kâğıdı alıp yaladı ve içine ince bir tabaka altın rengi tütün yerleştirdi. "Kaldır onu!" dedi Agnes, votka horcunu ödeme fırsatı yakaladığını fark ederek. Elini derin cebine sokup minik mantosundan bir paket Kensitas çıkardı.

Bridie parlak altın sarısı pakete, altın kaplamalı çakmağa baktı. "Oy oy. Buraya İngiltere kraliçesi taşınmış da haberimiz yokmuş."

Jinty, "Dişinden tütün toplamak zorunda kalmayınca farklı oluyor tabii," diye Bridie'yi onayladı.

Kadınların her biri sigara alıp yaktı. Hepsi uzun, ıstahlı nefesler çekerek sessizce lezzetin keyfine vardılar. Sigaralarını, tüftüf tutar gibi başparmak ile işaretparmağı arasında tutuyorlardı. Boyalı tırnakları gözlerinin önünde kırmızı ateşböcekleri gibi dans eden Agnes'ı uzun uzun incelediler. Onlar avurtlarını çökerterek sigaralarını emerken, Agnes narin parmaklarının arasından hafif, kesik nefesler alıyordu. Sonra diğer elini kaldırıp kupasından ağır dolusu, açgözlü yudumlar içti.

Jinty uzanıp Agnes'ın zümrüt yeşili küpelerine dokunarak, "Ee, de bakalım, nerelisin sen?" dedi.

"Aslen mi? Germiston'lıyım. Ama Doğu Ucu'nun dört bir yanındanım desem yanlış olmaz. Epeyce taşındım, oradan oraya."

"Do'u Ucu'nun dört bi' yanından ha?" dedi Bridie, bilmiş bir tavırla başını sallayarak. "İyi bi' Katoliksin desene. Hangi rüzgâr attı seni bizim fukara mahalleye?"

Agnes bocaladı. "Benim adam buranın yaşamak için güzel bir yer olduğunu duymuş, çocuklarım için emniyetliymiş." Duraksadı. "*Komşuluk iyiymiş.*"

"Do'rudur," dedi Bridie, kahkaha atarak. "Bir Butlin's değil helki ama o dediklerin buranın eski güzel günlerine benziyor. Şu gördü'ün maden yıllardır ölüme terk edildi. Artık kimselere do'ru dürüst iş yok. Her sene daha çok adam evde oturuyor; gündüz vakti otuz bir çekip duruyorlar."

"Hâlâ çalışan bi kaç kişi var ama. Daha çok ufaklıklar düşmesin diye çukurları falan dolduruyo'lar," diye ekledi Noreen. "Başka kaza olsun istemiyoruz ya, ondan."

"Kaza mı?" dedi Agnes.

"Evet, bu damar hep grizuludur. Eskiden madeni çalıştırabilmek için bile metanı dışarı pompalamaları gere-

kiyo'du. Ha, erkekler bunun farkında d'ii miydi? Farkındaydı tabii. neye karşı çalıştıklarını biliyo'lardı, ellerinden geldi'ince de saygı gösteriyo'lardı. Ama bi' gün maden zavalılcıkların üstüne düşüverdi. Bildi'in çöktü yani. Sonra patlama oldu ve herkesi yakıp geçti. Geride baba-sız yavrular kaldı." Jinty hâlâ Agnes'in küpelerine bakıyordu. "Bi' sürü yalnız kadın kaldı."

Arkalarına dönüp kurusuratin evine baktılar. Bridie iç çekti. "Colleen McAvennie'yi takma kafaya sen. Havlar ama ısırılmaz."

"O da mı senin akraban?"

"Ha, evet, ama kan bağımız yok yine, anladın mı? Jamesy'sine pek düşkündür kadınca'z, bütün mesele o. Eskiden yakışıklı herifti. İriyarı maden gözcüsü. Şu kuyuda, kafesli asansörle insanları indirip çıkarırdı. Madende yandı o da. Omzunun derisi hepten soyuldu, boynunun da yan tarafı. Temmuz yanığı gibi kızarıktır." Kadınlar hürmet gösterir gibi başlarını öne eğdiler. "Şimdi bile yakışıklıdır, o ayrı."

Jinty, aniden, "Her neyse senin adam nereye gitti, o havalı kırmızı bavullarla?" dedi.

"Kendisi taksi şoförüdür, bazen eşyalarını yanında götürmesi gerekiyor," diye yalan attı Agnes. Zorlama bir yalan. "Gece vardiyasında çalışıyor."

Jinty dilini şaklattı, elini anlayışlı bir tavırla Agnes'in eline koydu. "Hiçbirimiz dünkü çocuk d'iiyiz be tatlım. Bana sanki daha uzun süreli gidiyo'muş gibi geldi."

Bridie sigarayı tutan eliyle Jinty'yi geçiştirir gibi bir hareket yaptı. "Sen buna kulak asma. İnme onun seviyesine. Bizim tek dedi'imiz, hepimizin erke'yi var ve hepimizde erkekten yana dert var."

Kadınlar birbirlerini anlayan bir ifadeyle sigaralarına asıldılar. Noreen endişeli görünüyordu. "Senin adam olur da geri dönmezse, karnını nası' doyuracaksın?"

Para daima aklındaydı Agnes'ın, içini hep kemiriyordu. "Bilmiyorum."

Kadınlar birbirlerine baktılar. İlk konuşan Bridie oldu. "Sana maaş ba'latacaz o zaman. Sen iyisi mi pazartesi kalk, postaneye git. Maluliyet yardımı istiyorum de, yoksa sana her perşembe işsizlik parası vermek zorunda kalırlar."

"Malullüğe kabul ederler mi beni?"

"Hiç dert etme sen onu tatlım. Oturdu'un adrese şö'le bi' baktılar mı kolaycacık kabul ederler. Dönüp baksana etrafına." Bridie elini boş sokağa doğru salladı. "Yeni iş imkânı falan gelmez buralara. Tek kulübümüz maluliyettir bizim, pazartesi de kulüp günümüzdür."

Agnes votka bardağını yeniden kaldırıp içindeki soluk bulutlara uzun uzun baktı. Önceki çayın sütü boldu büyük ihtimalle.

Bridie gülümseyerek bardağı bir kez daha ağzına kadar doldurdu. "Tabii ya, anladıydım senin içici oldu'unu." Sigarasından bir nefes çekti. "Gördü'üm an fark ettim. Herkes burnu havada zannettiydi seni, şehirli süslü bebek. Ama ben gördüm daha ötesini. Keder var sende, gördüm onu. İyi içici oldu'una da hemen aydım."

Kadınlar başlarını sallayıp karga sürüsü gibi hep bir ağızdan "evet" diye gakladılar. Agnes bardak dudaklarında, donakaldı.

"Ne bulursan içer misin?" dedi Bridie.

"Pardon?" dedi Agnes, bardağı indirerek.

"Ciddi bir sorun mu seninkisi diyorum," diye açıkladı Bridie.

"Sorunum falan yok ki."

"Bak, tatlım. Burda dıkılmış, sokak ortasında votka içiyosun. Şu halinle maluliyet yardımına başvurursan, almakta zorluk çekmezsin."

"Sizin de elinizde votka var." Agnes bozulmuştu.

Kadınlar incitici bir tavırla dudaklarını h  k  p sokağın turuncu ışığında bardaklarını Agnes'a doğru eğdiler. Her birinde s  tl     ayın beyaz zarı g  r  l  yordu. "Hayır tatlım, biz sidik gibi so'uk   ay i  iyoruz," diye   ıkıştı Bridie. "Senden başka votkayı musluktan i  er gibi h  p  rdenen yok."

Agnes'ın y  z   kızardı. Kadınlar kısık dudaklarla ona acıyarak g  l  msedi. Agnes'ın g  zkapaklarıyla g  lgeleyen g  zleri, turuncu sokak ışığında simsiyah duruyordu. Bardağın i  ine baktı ve kalan votkayı bir dikişte i  ti.

Bridie elini havaya kaldırdı. "Dinle, bak. Ne demişler, *Adım adım iler'liceksin*. Bende de vardı aynı problem. Altı velet ve işsiz bi' koca. Ben i  meyeyim de kim i  sin?" S  nd  rd  ğ   sigaranın izmaritini sandaletli ayağıyla ezdi. "Bende olaya son noktayı koyan, şuur kaybı oldu. Her sabah kalkıp da kim kime ne dedi, hangi pi  le ne kavga ettim diye d  ş  nd  '  m o ilk beş dakikaya daha da katlanamaz oldum. G  z  nde bi' fincan   ay t  terek mutfağaya giriyo'sun, bi' bakmış'ın herkes yan g  zle seni s  z  yo'. Etrafına bakınıyo'sun, birinin g  z   morarmış. Sonra aynaya gidiyo'sun, bi' morluk da senin g  zde." Kadınların hepsi anlayışla başlarını salladılar. Kimse g  lmedi.

Jinty, "Ben de bi gece   nce sokakta sağından tutup s  r  klediğim kadınlarla, ertesini g  n Dolan'ın d  kk  nında *Dallas* muhabbeti yapıyo'dum," diye ekledi. İnce bedeni bu kepezellikle sarsılırken, ellerini kısıp yumruk yaptı. Ardından kurusuratın, yolun karşısındaki evini işaret etti. "Ya Colleen'e ne demeli? Isa'nın B  y  k Jamesy'ye g  z s  z  d  ğ  n   sanmıştı ya?"

Bridie, cık cıkladı. "O saşmalıktı canım. Onlar aynı kandan bir kere. Herkes unutup duruyo'."

"E, anlatabiliyo'duysan Colleen'e anlatsaydın onu." Jinty, Agnes'a d  nd  . "şimdi, bizim Colleen normalde a'zına damla koymaz. Isa Bebek gibidir, inancını kalbinde taşır. Ama işte bi' pazartesi sabahı yapmış yapaca'ını, kor-

kütük olmuş. Sonra postaneye gitmiş, pazartesi karnesini işletip parayı almış, onu da son kuruşuna kadar gırtlğından aş'a akıtmış. Ufaklıklar açlıktan kıvranıırken o, içkiyi kafaya dikmiş. Sonra elinde poşet, yolda bir aş'a bir yukanı başlamış köpek boku toplamaya. Ak bok, kara bok, sıvı bok, katı bok, ne varsa doldurmuş torbaya. Torbayı da alıp sendeleye sendeleye yolun yukarisına gitmiş." Jinty cüruf tepelerini işaret etti. "İşte orda takıyo' sarı bulaşık eldivenlerini, başlıyo' bokları fırlatmaya. Ama ne fırlatmak! İsa'nın evinin önünü *baştan aşşa'a* sıvıyor. Bi' yandan bokları fırlatırken, bi' yandan Büyük Jamesy'e, Çık dışarı da adam gibi dikil karşıma, diye ba'arıyo'."

"Ee, sonra?" dedi Agnes.

"Anlatıyorum, dur bi'." Jinty omzunun üstünden Colleen'in kapisına doğru sinsi bir bakış fırlattı. "Ortalı'ı öyle boka buluyo' ki kokusu ta uzaktan geliyo'. Camlara, sıvaya yapışuyo'. Her yer batıyo'. Tanrı biliyo' ya, şu İsa'ya bayıldı'im yok -kocası çürüğe çıkıp tazminatını aldı, kadın onu bingoya yatırıp misler gibi para kazandı-amaaa... Sokakta vahşiler gibi bok fırlatmayı da hoş görecek d'iilim."

Hikâyeyi Bridie devraldı. "Her neyse, me'erssem Büyük Jamesy'nin İsa'yla fındırdeştiğı falan yokmuş. Adam çalışıyo'muş. *Çalışıyo'muş be!* Akla onca şey gelmişken. Me'erssem yarı zamanlı hurda taşıma işine girmiş de maluliyetini gammazlarlar diye kimseye söyleyemiyo'muş."

Jinty, Aziz Christopher madalyonunu öptü. "Colleen adamı iş pişiriyor sanırken adam üç kuruş ek ücret peşinde koşuyo'muş."

"Tanrı, o şuur kayıplarından razı olsun." Bridie ciddiyle haç çıkardı. "Bak tatlım. Niye içti'ini biliyorum. Baş etmek zor bazen. Ben içkiye el sürmem ama her gün hâlâ şunlardan iki tane atıveriyorum." Bridie cebinden bir bebe aspirini şişesi çıkardı. "Bridie'nin minik ahbabları."

"Aspirin mi o?" dedi Agnes.

"Yok yahu!" Bridie üstdudağını yalayıp Agnes'a yanaştı. "Valium. İstersen at iki tane, bi' dene. Bak bakalım nasılmış. Dahasını istersen de hallederiz. *Özel fiyat.*" Bridie sırtarak küçük plastik şişenin kapığını ittirip döndürdü. Agnes'ın avucuna şeker verir gibi iki tane bıraktı. "Al, bi' dene bakalım. Ha, bu arada Pithead'e hoş geldin."

On

Annesi hiçbir yerde yoktu. Shuggie kemik beyazı dişi avucuna aldı; küçük öndiş, tükürük ve kan havuzu içinde yüzüyordu ve Shuggie bu yüzden ölebileceğinden emindi. Böyle mi oluyordu, yedi yaşına gelince? Ya gevşerlerse diye diliyle dişlerini yoklamaya korkuyordu. İşin aslını öğrenmek için annesini bulması gerekiyordu. Ama o yoktu.

Shuggie yüzünü paslı bahçe kapısına yasladı ve madden ocağının aylak aylak gezinen köpek sürüsünü izledi. Beş erkek köpek, küçük siyah bir dişiye taciz ediyordu. Kesik ve tiz havlamalarla hemen orada kol gezerlerken Shuggie dudaklarını kapı parmaklıklarının arasından uzatıp onlara eşlik etti, *hev hev hev*. Sonra durup köpeklerin şarkısını dinledi. Onu dışarı davet ediyorlardı sanki. Annesinden habersiz bahçe kapısından çıkması yasaktı ama o da ortalarda yoktu.

Shuggie bez spor ayakkabılarını bahçenin içine sağlam basarak, başını dışarı çıkarıp sola sonra sağa baktı. Ardından nefesini tutarak dışarı lırlayıp hızla geri dönme oyunu oynadı. Bir yandan da annesini görebilmek için kısacık yolun başına ve sonuna göz atıyordu.

Agnes görünürlerde yoktu.

Köpek sürüsü onu yine dışarı çağırıdı. Shuggie pa-

saklı sarışın bebeğini alıp kaldırıma fırlattı. Daphne kulak tırmalayan bir çatırtıyla yere çakıldı ve toz toprağın içinde iz bıraktı. Shuggie dışarı sıçrayıp bebeği kaptı, sonra küçük bir balık gibi aniden fırlayıp geri dönerek bahçe kapısını büyük bir gıcirtıyla kapattı. Sağı solu kolladı. Pencereye gelen giden yoktu, Bridie Donnelly'nin penceresine de gelen giden yoktu. Kimseler onu izlemiyordu. Annesi orada değildi.

Shuggie bahçe kapısını bir daha açıp köpeklerin peşine düştü. Köşede, ayaklarında erkek terliğiyle toplaşmış bir grup kadın vardı. Hararetle bir şeyler konuşuyorlardı ama Shuggie yaklaşınca seslerini kısıtlar. İçlerinden biri dönüp ona reverans yaptı. Shuggie ise umursamaz görünmeye çalışarak tozlu yolda gösteriş yaparak ilerledi, tepedeki şapelin önünden geçti. Tekmeyle yerden toz bulutları havalandırma oyunuyla dans ederek evden gitgide uzaklaştı. Katolik okuluna varınca, sabah teneffüsünde oyun oynayan çocukları izledi. Bir atkestanesi ağacının gölgesine sığınıp kendisinin niye okula gitmediğini düşündü. Sabah televizyonda çizgi film olmadığına göre günlerden cumartesi değildi. O kadarını biliyordu. Yine de annesi ara sıra yaptığı gibi okul giysilerini çıkarıp sermemiş, böylece okula gitmemişti. Annesi bu konuda hiçbir şey söylememişti.

Oğlanlar bir iç lastiği acımasızca tekmeleyerek bahçenin köşesine fırlatıyorlardı ve Shuggie daha fark etmeden onu gördüler. "Elindeki ne öyle?" diye seslendi, kuru surat Colleen McAvennie'nin oğullarından, yanık tenli kardeşlerden küçük olanı. Shuggie, Daphne'yi içgüdüsel olarak arkasına sakladı.

Shuggie, "Merhaba," dedi kibarca el sallayarak Madencinin karısının feminen reveransını taklit ederek sol bacağına zarifçe geriye uzattı.

Oğlanlar ağızları beş karış açık, parmaklıkların ara-

sından ona bakıp baştan ayağa süzdüler. Yaşı diğerlerinden küçük olan Gerbil, bir yandan parmaklığın yeşil boyasını soyarak, "Sen niye okulda d'iilsin?" dedi.

Shuggie omuz silkerek, "Bilmem ki," diye itiraf etti. Oğlanlar ondan sadece birkaç yaş büyük oldukları halde şimdiden yapıydılar ve yazı dışarıda geçirmekten, bataklıklarda keşfe çıkıp kedileri taşocağına atmaktan bronzlaşmışlardı. Shuggie onların, babalarının kamyonlarından ağır hurdaları kolayca indirdiklerini görmüştü.

Francis McAvennie kara gözlerini kısarak, "Annen ayyaşın teki de ondan," dedi. Sözlerinin acıtmasını bekleyerek Shuggie'nin yüzüne baktı.

Gerbil McAvennie demirin boyasından söktüğü ince tabakayı dudaklarının arasına koydu. "Neden baban yok senin?" Sesi şimdiden yetişkin erkek gibi derindi.

"Va... Var," diye kekeledi Shuggie.

Gerbil sınıttı. "Varsa nerde o zaman?"

İşte onu bilmiyordu Shuggie. Duyduğuna göre babası bir pezevenkti, başka kadının çocuklarını büyütüyordu, taksisinin arka koltuğuna oturan herkesi de beceriyordu. Ne var ki bunları kabul etmek doğru gelmedi Shuggie'ye. "Gece vardiyasında çalışıyor. Tatilimiz için para biriktiriyor."

Tenellüsün bitiş zili çaldı ve Rahip Barry oyun oynayan çocukları sıraya dizmek üzere dışarı çıktı. Gerbil kolunu parmaklığın arasından uzatıp uzun parmaklarıyla Shuggie'nin bebeğini tuttu. Francis de mutlu bir bebek gibi kıkırdayarak oyuna katıldı. Birlikte bebeği vahşice çekiştirmeye başladılar. Shuggie atkestanesi ağacının gölgesine çekildi. "Rahip Barry ye söy'liycez seni! Okula gelmiyo'sun," diye bağırdı oğlanlar.

Daphne'yi göğsüne bastıran Shuggie, topuklarının üstünde döndüğü gibi var gücüyle koşarak uzaklaştı. Madenci Kulübü ne ulaştığında nefes nefese kalmıştı ama

McAvennie oğullarının Rahip Barry'ye seslenişlerini hâlâ duyabiliyordu.

Kulüp yıkık döküktü ve boş görünüyordu. Shuggie kendini yukarı çekip pencere önündeki parmaklıklara asıldı. Sonra kullanılmış fiçilerinden sızan hırların gıcıkler oluşturduğu ön bahçede gezinmeye başladı. Tozlu bira, petrolle karışmış, ısıt ısıt gökkuşakları yansıtan birikintiler oluşturmuştu. Shuggie yere çömelip Daphne'nin sarı saçlarını rengârenk birikintiye batırdı. Tekrar çıkardığında parlak sarı saçların gece rengine döndüğünü görünce sızlandı. Nereye gitmişti o güzel gökkuşağı renkleri? Bebeği yeniden batırıp bu defa daha uzun tuttu. Daphne'nin gözleri uyur gibi otomatik olarak kapanırsa da gülümsemesi durduğuna göre demek ki bir şeyi yoktu. Shuggie onu birikintiden çıkarınca siyah sıvılar yüzünden aşağı, beyaz yün elbisesine süzüldü. Ucuz sarı saçlar şimdi mat siyaha dönmüştü. Shuggie bebeğine bakarken, annesini bir an için de olsa unuttuğunu fark etti. Daphne acayip kokmaya başlamıştı.

Shuggie bir süre bira birikintileri arasında mekik dokudu. Arada başını uzatıp yolu kontrol ediyordu. Rahip Barry'nin onu aramadığından emin olduğunda, ok gibi fırlayıp yolun karşısına geçti ve daha önce görmediği ağaçlıklı yola daldı. Yolun gerisinde harap görünümlü bir sıra madenci kulübesi vardı, kulübelerin arka tarafı ise ortak bir bahçeyle birleşiyordu. Bahçenin yakın kenarında tuğladan yapılma büyük bir çöp konteyneri barakası gördü. Düz ve dikdörtgen barakanın penceresi yoktu, girişi karanlıktı. Yeşile boyalı kırık bir kapı yarı açık, kasa-sından sarkıyordu. Barakanın yan tarafında, hastane ya da devlet dairelerinde kullanılan türden sağlam ve gardırobu andıran büyük bir çamaşır makinesi vardı. Çöpçülerin kaldıramayacağı kadar ağırdı makine, makine bu nedenle paslanmaya terk edilmiş ve besili sinekler ağır ağır gölgesine dalıp çıkıyordu.

Makinenin tamburunda bir oğlan, sırtı kırık bir kedi gibi kıvrılmış, ayakları kafasının tepesinde, oturuyordu. "Dönme dolabıma binmek ister misin?"

Shuggie onu orada görmekten ürkmüştü.

Çocuk tamburun içinde sallanıp yarım dairelerle döndü. Bir an ayakları başının üstündeyken az sonra başı ayaklarının üstüne geliyordu. "Baksana, manyak e'lence-li!" diye Shuggie'yi ikna etmeye çalıştı.

Shuggie çocuğa Daphne'yi uzatarak ilk biniş için onu önerdi. Oğlan tamburda kıvrılmayı bırakıp anahtar deliğinden çıkan örümcek gibi uzun, yanık tenli bacaklarını dışarı çıkardı. Vücudunu geriye verip doğrulduğunda boyu neredeyse metal makine kadardı. Shuggie'den bir yaş kadar büyük, sekiz ya da dokuz yaşındaydı ve şimdiden boy atmaya başlamıştı.

"N'aber? Benim adım Johnny. Annem *Adaleli Johnny* der ama," dedi, zoraki bir gülüşle. "Bir güreşçinin ismiymiş güya da, saçma sapan bi' şey bence." Televizyondaki güreşçilerin güreş öncesinde yaptığı gibi kendi koluna şaplak attı. Sonra havaya yumruklar savurdu, "Senin adın ne küçük adam?"

"Hugh Bain," dedi Shuggie, utangaç bir sesle. "*Shuggie*."

Oğlan yarı kapalı gözkapaklarının arasından, Shuggie sınıfta el kaldırdığında madenci çocuklarında da beliren o kısık bakışlarla izliyordu onu. İnanmazlık ile küçümseme karışımı bir bakış. Anneannesi çok bakardı böyle babasına. Shuggie sol bacağına içe doğru kıvrıldı.

Neden sonra Johnny gülümseyiverdi. Yüzü öyle ani değişmişti ki, Shuggie ürküp bir adım geriledi. Sanki lambanın düğmesine basılmış, çocuğun yüzü boş odadaki çıplak ampul gibi aydınlanmıştı.

"Elindeki ne öyle, bebek mi Shuggie?" Shuggie'yi çoktandır tanıyormuş gibi söylemişti ismini. Yanıt beklemeden ekledi, "Mınık bi' kız mısın yoksa sen?" Ardından

uzun cümlelere doğru adım attı, hepsini düzleştirerek yürümeye başladı.

Shuggie başını yine sağa sola salladı.

"Minik bi' kız d'iilsen, o zaman nonoşsun demektir" Gülümsemesi iyice yapmacıklaşmıştı. Karşısında yavru köpek varmış gibi kısık ve yumuşak bir sesle konuşuyordu. "Ama nonoş falan d'iilsin di'mi?"

Shuggie nonoşun anlamını bilmesede de kötü bir şey olduğundan emindi. Catherine, Leek'in duygularını incitmek istediğinde böyle derdi.

"Nonoş kime denir, bilmiyo' musun küçük adam? Başka oğlanlarla pis işler karıştıran oğlanlara." Johnny şimdi tüm cüssesiyle Shuggie'nin önüne dikilmişti. Boyu onun neredeyse iki katıydı. "Nonoş, kız olmak isteyen oğlanlara denir."

Adaleli Johnny'nin çaya banılmış gibi kirli beyaz bir rengi vardı. Teni sepya, saçları bal rengi, gözleri bira amberiydi. Gülümsediğinde, yetişkinlik dişlerinin hepsi yerli yerindeydi. Shuggie diliyle kendi gülüşündeki boşluğu yokladı. Johnny birden oyuncak bebeği onun elinden kaparak çamaşır makinesinin içine fırlattı. "Gördün mü bak? O binmek istiyomuş işte."

Johnny, Shuggie'nin arkasına geçip ona yaslandı, kollarını oğlanın beline sardı ve onu makineye doğru kaldırdı. Shuggie tambura tırmandı ve arkadan gelen son bir ittirişle içeri devrildi. Daphne'ye sıkıca sarılıp çıplak bacakları soğuk metalden üşürken dışarıya, gün ışığına doğru baktı.

Johnny bir çıkıntıyı tutup tamburu soldan sağa çevirmeye, beşik gibi nazikçe sallamaya başladı. Shuggie tepetaklak yuvarlandı, ardından sallanmaya karşı denge sağlamaya çalışarak kasılıp korkmuş kediler gibi dişlerini gösterdi. Daphne şimdi elinden kavmış, silindirin etrafında takırdıyordu.

Johnny yavaşça sallamaya devam etti. "Gördün mü, o kadar da kötü d'ülmüş, di' mi?"

Makinenin hareketi Shuggie'ye, dedesinin sevdiği pastanenin önünde duran oyuncak korsan gemisini hatırlattı. İstemsiz kahkahalarla gülmeye başladı.

"Dur bi' dak'ka," dedi Johnny. Metal çıkıntıyı daha sıkı kavrayarak, destek almak için makineye yaslanıp tamburu daha hızlı çevirmeye başladı. Shuggie'nin başı ile bacakları yarım daireler çizerken Daphne durmadan tepeye çarpıyordu. Tamburu var gücüyle döndüren Johnny'nin boyun kasları şişmişti. Shuggie tepetaklak devrildi. Sonra bir daha, sonra bir daha. Baş sürekli metal çıkıntılara vuruyor, ayakları sırtına çarpıyordu.

Tambur giderek yavaşladı ve Shuggie tersyüz halde tamburun içine yığıldı. Ardından kalın bir kol, metal çubuklardan birini kavrayıp santrifüjü durdurdu. Başının tepesinden yarılan dizine, oradan da incinmiş kavalkemiğine doğru acılar saplanırken Shuggie'den feryat figan bir siren yükseldi. Çağlayan gözyaşları arasında iri bir elin Johnny'nin kafasına şaplaklar indirdiğini, oğlanın da yüzünü korumak için öne doğru kapandığını görüyordu. Vuranın boyu uzun olduğu için yüzü değil, sadece dövmeli koluyla attığı öfkeli tokatlar ve oğlanın çıplak boyunu ile omzuna indirdiği dayaklar görülüyordu.

Başsız gövde, "Sikti'im in çamaşır makinesiyle oynama diye kaç kere dedim sana ben, kaç kere?" diye bağıırıyordu. Tombul başparmağıyla sertçe makineyi işaret etti. "*Çıkar şunu ordan. Hemen çıkar, yoksa adam nasıl zırlatılmış gösteririm sana.*"

Belirsiz kişi, geldiği gibi kaybolup gitti. Johnny şimdi açık alanda, hırpalanmış bir kopek gibi dikiliyordu. Gülümsemesi silinmiş, kulakları düşmüştü. Uzanıp Shuggie'yi makineden çıkardı. "Bana bak, kes zırlamayı yoksa adamı nasıl zırlatılır gösteririm sana."

Makineden çıktığında gün ışığı kör ediciydi. Shuggie'nin başındaki sızı, görme yeteneğinden tüm renkleri çalıp yok etti.

Johnny onu tepeden tırnağa süzüyordu. Dizde metalin deriyi kestiği yer kanlıydı, kol ve bacaklarda şimdiden morluklar belirmeye başlamıştı. Johnny, Shuggie'yi o köşeden çekip, karasineklerin arasından barakanın serin kuytusuna getirdi. Burası çürük yoğurt gibi kokuyordu.

Johnny karanlıkta eline tükürüp oğlanın ıslak yüzünü, sonra da boydan boya kanlı bacağına ovdu. Ancak her şey daha beter oldu. Kanlar şimdi tükürükle birleşmiş, temizlemek yerine daha da yayılmıştı. Gözleri korkuyla irileşen Johnny, paniğe kapıldı. Toprakta bir avuç yeşil labada yaprağı koparıp Shuggie'nin bacağına, bir aşağı bir yukarı sürtmeye başladı. Kan kaybolup yerini pelteleşmiş yeşil bitki salgısından kalın bir iz alana dek bacağı ovmaya devam etti. Klorofil, kesğin bulunduğu yeri yakıyordu. Shuggie yüzünü buruşturdu ve yeniden ağlamaklı oldu.

"Kıpırdama lan, nonoş piçi." Johnny'nin dost canlısı halinden eser kalmamıştı. Babasının kırmızı el izleri, sepya teninde yavaş yavaş filizleniyordu.

Baraka, tombul kurt sineklerinin vızıltısı dışında sessizdi. Johnny, soluğu normale dönene dek küçük oğlanın bacağına ovalayıp durdu. Nihayet Shuggie'yi beyazdan kırmızıya, kırmızıdan koyu yeşile döndürdü. Bakışlarından panik azaldıkça, sahte gülüşü yanık yüzüne yavaş yavaş dönmeye başladı. Barakanın içi çok karanlıktı.

Adaleli Johnny, parlak gün ışığının fonunda incecik silüetiyle doğruldu. Posası çıkmış yeşil yaprakları Shuggie'ye uzatıp spor şortunu indirdi. "Kes mız mızlanmayı," dedi büyük adam dişlerinin arasından, "Hadı, şimdi sen ovala beni."

Shuggie topallayarak Madenciler Kulübü'ne vardığında güneş gökkuşaklı birikintileri neredeyse kurutmuştu. Daphne çamaşır makinesinin içinde kalmıştı ama Shuggie oraya bir daha asla gitmek istemiyordu.

Evin holüne çıkan merdivenleri tırmanırken annesinin telefonda konuştuğunu duydu. "*Siktir git, Joanie Micklewhite. Söyle o Protestan orospunun piçine, o pezevenge söyle, hem karnım doysun hem pastam dursun demekle olmaz!*" Çirkin sözlerin her hecesi, İngiliz İngilizcesinin tehditkâr havasıyla telaffuz ediliyordu. "*Seni beş para etmez, saksocu orospu. Kuru ekmek gibi tatsız tuzsuz, yavan karı seni.*" Ahize çınlayarak kapandı, çarpmanın etkisiyle zilin çanları titreşti.

Shuggie holü geçip köşeyi döndü. Annesi bacak bacak üstüne atmış, dizinde bardağı, telefon koltuğunda oturuyordu. Shuggie'ye, bir anda halıdan hortlamış gibi baktı. Ne eksik dişini fark etti oğlanın ne de kan, tükürük ve yaprak lekeleriyle dolu bacağı.

Yüzünde donup kalan ekşi ifadenin kaynağı, mutfaktaki evyenin altıydı. Küpesini çıkarıp odanın bir ucuna fırlattı, ahizeyi yeniden aldı. "İşte şimdi anneannene siktirip gitmesini söyleyecek kıvama girdim."

Evle otobüs durağının arası bir taş atımlık mesafe olduğu halde Leek olabildiğince ağır adımlarla yürüyordu. Bacaklarına, Gençlik Eğitim Merkezi'ndeki günlük uğraşlardan, kalbine ise evde karşılaşılabileceği manzaranın korkusundan dolayı ağırlık çökmüştü. Tek arzusu, kafasını hafifletecek bir şeyler çizebileceği sakin bir saat geçirmektir ama Pithead'e taşındıkları şu bir yıldır, huzur yüzü görmemişti.

Catherine'in gece yine gelmeyeceğini biliyordu. Bu kız Agnes'in burnunun dibinde gizli işler çevirmekte, dağılıp giden annelerine sezdirmeden Donald Inr.'la giz-

lı bir hayat sürdürmekte ustalaşmıştı. Patronunu, eşek gibi çalıştırmakla suçluyor, Agnes'a geç saatlere kadar ofiste olacağını, mecburen anneannesinde kalacağını söylüyordu. Leek, annesinin para için ne kadar kaygılandığını, Catherine'in üç kuruşluk haftalığına nasıl tapındığını, bu yüzden de ses etmediğini görüyordu. Buna karşılık Catherine'in Donald Jnr.'la olduğunu, Donald'ın annesinin evinde, misafir odasındaki şişme yatakta yattığını ve Donald onunla evlenene dek edep yerini örtmeye çalıştığını da biliyordu. Kendisinin onca yıllık pratiğine karşın ailede ortadan ilk kaybolanın Catherine olmasına ayrıca öfkeleniyordu.

Ortalık hâlâ aydınlık olduğu halde odaların her birinde göz kamaştırıcı ışıklar yanıyor, perdeler utanç verici biçimde açık duruyordu. Kötüye alametti bunlar. Shuggie ön odada, tülle pencere arasında oyalanıyordu. Avuçlarıyla burnunu pencereye dayamış, yatışmaya çalışır gibi başını öne arkaya sallıyor, kimse de ona durmasını söylemiyordu. Dışarıda abisini görünce dudaklarının hareketinden *Leek* dediği anlaşıldı ve camda yağlı bir leke bıraktı.

Tüller bir anda canlandı, pencereye bir gölge düştü. Agnes en küçük çocuğunun arkasında belirdi. Leek tek eliyle yarım yamalak el sallarken diğeriyle eve gireceğini belli eden bir hareketle bahçe kapısını tuttu. Agnes ona gülümsedi; diş göstermeli, kasılmış gülüşüyle binlerce mesaj taşıyordu. Bakışları donuk göründü. Leek'e, odaksızdı. Leek ânında annesinin kendinde olmadığını anladı.

Agnes tekrar gözden kayboldu. Ya telefona dönmüştü ya da içmeye.

Leek alet çantasını alıp evden gerisingeri döndü. Dönmesiyle birlikte pencereden *tık tık* sesleri duydu. Shuggie abartılı bir telaşla, dudaklarını açarak konuşuyordu: *Nereye gidiyorsun?*

Leek ağzını kıpırdatarak cevap verdi. *Anneanneye.*

Shuggie dudaklarını sabitlemeye çalıştı. *Ben de gelebilir miyim?*

Hayır. Çok uzak. Taşıyamam seni.

Leek'in Shuggie'ye söylemediği şey ise bir ara gerçek babasının adresini bulduğuydu. Brendan McGowan'ın. Adres orada, Agnes'in telefon rehberinde duruyordu. Yıllar içinde tekrar tekrar ziyaret edilmiş gibi farklı renk ve kalınlıklarda mürekkeple daire içine alınmıştı. Leek bir önceki kış yürüyerek adrese gitmiş, büyük Victoria tarzı binanın karşısındaki duvara oturup işinden dönen adamı izlemişti; fizik olarak tanıyamadığı ama onunla aynı bezgin duruşa sahip adamı. Aynı açık yeşil gözler. Adam arabasını binanın önüne park etmiş, başıyla kibar bir selam vermek dışında bir şey yapmadan Leek'in önünden geçip gitmişti.

Kapı açıldığında üç küçük surat antreden koşarak adamı karşılamaya gelmişti. Leek bu mutlu, şamatacı ailenin ön pencereye yaslanmış masaya oturup yemek yi-yişini izlemişti. Hep bir ağızdan konuşmalarını, çocukların meydan okurcasına sandalyede doğruluşunu ve babalarının tüm bu heyecana kahkahalarla gülüşünü seyretmişti. Uzun bir süre sonra da adresi katlayıp sokak ızgarasının içine atmıştı.

Leek şimdi alet çantasını almış, Pithead'den gidiyordu. Shuggie'ye sırtını döndü ve camdaki yakaran yüze bir daha bakmaya cesaret edemedi. Yağmur yağacaktı, Sighthill'e kadar önünde uzun bir yol vardı. Yorgundu, uzun zamandır yorgundu. Tek istediği biraz dinlenebil-mekti.

On Bir

Renksiz gün ışığı, t llerden içeri akın etti. Agnes'i yüzünden dürtüp horultuyla uyandırdı. Agnes gözlerini ağır ağır a tı ında kendini sarkıt görünümlü, krem rengi kabartma tavana bakarken buldu. Üst dişlerini kaplayan yapışkan tabaka dudaklarını kapamasını engellerken, midesinden kuru bir    rt  yükseldi. Sa  elinin altında, koltuğun kaygan şam kumaşını hissetti. Parmaklarıyla bilindik sigara yanı ı deliklerini takıp etti. Yarı dik pozisyonunda ve kucağında kopuk ahizeyle uyuyakalmıştı.

Başı koltuğun sırtında, kapağı açık kalmış pedallı bir kova gibi bir süre oturdu. Gözlerini tekrar kapatıp beyninin g mb rt s n  dinledi. Kanı, gelgit dalgaları gibi kafatasından bir içeri bir dışarı akın ediyordu. Bu medd cezrin arasında, evde kimsenin olmadığını fark etti. Vakit erkendi ama o lan yine kendi başına okula gitmişti. Daha şimdiden çok fazla devamsızlık yapmıştı. Birçok sabah annesinin dizi dibinde oturuyor, onu bekliyor, ona bakıyordu. Okul yönetimi durumdan hoşnutsuzdu. Rahip Barry  ocu un devamlılığını d zeltmedi i takdirde Sosyal Hizmetler'e haber verilmesi gerektiğini söylemişti.

Agnes kimi sabah irkilerek uyanıyor, Shuggie'yi kendisine bakarken buluyordu. O lan üstünü giyinmiş, iki omzuna astı ı çantanın altında c celeşmiş, yüzü yı-

kanmış, ıslak saçları ayrılmış ve sadece n tarafı taranmış halde karşısında duruyordu. Agnes giysileriyle yatmış, kuruyan dudaklarını dişlerinin üstüne indirmeye çalışırken ocuk, "Günaydın," diyor, sonra sessizce dönüp okuluna gidiyordu. Okuldan doğruca eve geleceğini annesine söylemeden gitmek istemiyordu. Sereparmağını annesinin sereparmağına geçirip yemin ediyordu.

Ev şimdi sessizdi. Agnes başını ellerine gömdü, gözlerinin arkasına bir anda kan hücum etti. Shuggie her zamankinin aksine başında değildi. nnde duran sehpa da soğuk bir kupa çay vardı ve üstü şimdiden süt tabakasıyla kaplanmıştı. Çayın yanına sarsakça bıçak saplanmış ve sürülemeyecek kadar topaklı tereyağı parçalarına bulanmış bir dilim kızarmış beyaz ekmek bırakılmıştı. Agnes tek elini gözünden indirmeden, sehpa da titremesini yatıştıracak bir şeyler arandı. Kupaları kendine doğru eğerek, bir yudumluk bira bulmaya çalıştı. Aksi gibi hepsi boştu. Sigaraya uzanıp zgn bir iniltiyle sonuncuyu paketten çıkardı. Titreyen parmaklarıyla sigarayı yakıp derin bir nefes aldı.

Kendini hiç de daha iyi hissetmeyince kalkıp ayaklarını sürüyerek kanepenin etrafında çeyrek şişeler, yarım kalmış kutular arandı. Unutulmuş bir şeyler bulma hayaliyle evde dört dönerek zulalarını altüst etti: Çamaşır sepeti, ansiklopedi görünümlü video kaset kılıflarının arkası. Sonra diz çöküp mutfak lavabosunun altındaki boş market poşetlerini tek tek çıkardı. Hepsi bittiğinde, mavi beyaz naylonlardan bir bulut yığınının içine beline kadar gömülmüştü.

Panik baş gösteriyordu. Agnes şimdi odadan odaya gidiyor, sınırdan dişlerinin arasından tiz çığlıklar, emme sesleri çıkartıyordu. Bazen durup, ağzına gelen kusmuğu lavabolara ya da eski çay kupalarına tkryordu. Bir ara elini siyah büyük deri çantasına daldırıp cuzdanını aradı.

Cüzdanın metal tokasını açtığında Aziz Yahuda dipte, tuy ve toz yatağı içinde yuvarlandı. Günlerden perşembeydi ama hem pazartesi hem de salı gününün yardım paraları bitmişti.

Agnes evvelki pazartesi, gece boyu uzanmış, radyo saatinin sekizi göstermesini beklemişti. Saat sekiz olunca topuklu ayakkabıları ve iki göze dengesizce yayılmış farıyla madenci eşlerinin pazartesi karnesi dediği nakit yardımını almak için Ocak Yolu'nu koşarak kat etmişti. Başı dik, elleri cepte, titreyerek yardım kuyruğunda beklerken, kuru hışırtılar çıkaran ince naylon ceketli kadınları görmezden gelmeye çalışmıştı. Kuyruktakiler yapışkan balgamlarıyla homur homur söylenip sigara öksürükleriyle laklak ederken, Agnes herkesten ayrı, mesafeli bir tavırla dikilmişti.

Haftalık otuz sekiz pound'un herkesi besleyip idare etmesi bekleniyordu. O parayla anneler küçük bakkalda durup süt kutularına bir lüksmüş gibi bakıyorlardı.

Agnes kraliçe tavırlarıyla yardım parasını pazartesi karnesine işletmişti. Bakkalda sütlerin yanından geçip doğruca öne geçmiş, vakit kaybetmeden on iki kutu Special Brew birayı satın almıştı. Havaların güzelliğinden laf açsa da Hintli bakkal karşılık vermemişti. Agnes adamın arkasında asılı duran mavi filden şeyin, kendisini kötü kötü süzdüğüne emindi. Adam altın rengi kutuları poşete koyarken Agnes ağırbaşlı bir tavırla cüzdanını kapamıştı. Arkasındaki kadınlar sesli hesap yapıyor, dudaklarını kıpırdatarak ekmeğe patates cipsini, cipse sigarayı ekliyor, sonra yenik düşüp ekmeği sessizce rafa geri koyuyorlardı. Agnes işi bitince dikkat çekmeden sokağa süzül-müş, kumtaşından alçak dükkânın arka tarafında, kırık camların arasında çömelip ilk soğuk birasını açmıştı.

Salı sabahı, günün o vaktinde elinde birayla tekrar hakkala gitmişti. Dizlerini her adımda zarafetle kırarak

çift yönlü yoldan kayarcasına geçmiş, çocuk yardımı için verilen sekiz buçuk pound'u salı karnesine işletmişti. Biranın verdiği güçle bakkala mavi filin ödünü patlattığını da söyleyivermişti.

Ama şimdi perşembeydi. Agnes cüzdanına baktı. Katların arasına sıkışmış Aziz Yahuda ve kir topaklarının dışında içi bomboştı. Agnes'in gözlerinde dertli, kederli "zavallı ben" gözyaşları birikmeye başladı. Parmağını kirli kül tablasına daldırıp içini yokladı. Şimdi ne yapacağını düşünmesi gerekiyordu.

Alkol vücudunu terk ederken televizyon izlemekte zorlanınca, sıcak küvete uzanmaya karar verdi. Su, üşümesini, tutukluğunu azaltabilirdi. Agnes saçından teri ve yapışkanlığı duruladı. Banyo bezini alıp dişlerindeki tadı sildi, kaynar suya yatarak nereden para bulabileceğini düşünmeye koyuldu. Yumuşak karnının ortasından derin, kırmızı bir şerit geçiyordu. Bayılıp uyuduğu sırada taytının sıkıp incittiği yer. Parmağını şeride bastırdı. Göbeğinin üstünden geçen bir tren yolu gibiydi. Aklına Glasgow treni geldi. Tren köprüsünün altına kurulan Paddy Semt Pazarı'nda düşündü, bir de yakındaki rehinçi dükkânını.

Agnes vücudunu kurulamadan, ıslak sabahlığıyla delice dolanarak rehin için verebileceği bir şeyler aranmaya başladı. Gündüz gözüyle her şey ucuz ve değersiz görünüyordu. Elindeki bütün Capodimonte porselenlerine baktı, siyah beyaz televizyonu bile kaldırmayı denedi ama şehre kadar taşınması imkânsızdı. Yatak odasında mücevherlerini, eski bir para kesesinde duran antika parçaları gözden geçirdi. Annesinin verdiği Claddagh yüzükleri, büyükannesinin madalyonu, Catherine'in vaf-

1 Geleneksel İrlanda yuzukleri. Aile yadigarı ya da dostluk sembolüdür. (Ç.N.)

uz bileziği. Zorlansa da gönülsüzce keseyi çekmeceye geri koydu.

Leek'in ağır alet kutusunun başında şeytani hakışlarla dolanmaya başladı. Kutuyu ayağıyla ittirdi. İçi boştu. Leek aletlerini almış, YTS inşaat sahasına götürmüştü. Her şeyi üşenmeden taşımıştı, ihtiyacı olmayanları bile. Agnes'in geçen defaki rehine vermek için bir şeyler bulma kıvranışından gereken dersi almıştı. Agnes avucunu sertçe kaşıdı. Boş alet kutusuna tekme savurup Catherine'in gardırobuna geçti. Dolapta ne kadar az giysi olduğunu görünce şaşırdı. Catherine, yeni evine bağlanamamış bir kiracı gibiydi. Agnes topuklu bir çift süet çizmeyi elinde evirip çevirdi. Ne yazık ki yağmur ve çamurdan harap olmuşlardı.

Ümidini yitirince, kaliteli havluların durduğu nevresim dolabını açtı. Orada, bir çöp poşetine yerleştirilmiş, Brendan McGowan'ın hesabına veresiye aldığı, eski moda mink mantosu vardı. Poşeti dolaptan çıkardı, elini postun içine soktu. Katıksız para hissi işte buydu.

Agnes bir saat içinde saçını yapmış, uzun mink mantosunu giymiş, anayoldan Paddy Semt Pazarı'na doğru uzun bir yürüyüşe başlamıştı. Başı dik, yüzünde bilmiş bir gülümseme, trafiğe karşı ilerliyordu. Ocak Yolu'nun taşları açık ayakkabısına plaj kumu gibi doluyordu. Hızla akan trafiğin saçlarını uçuşturmasından keyif alıyormuş gibi görünebilmek için sırtını doğrulttu, ayak parmaklarının arasını tırmalayan tozlara aldırmamaya çalıştı. Yanından geçen arabalar bu tuhaf görüntü karşısında yavaşlıyordu. Agnes'in yüzü, uçuşan toz topraktan ve utançtan yansa da, başını geriye verip yürümeye devam etti. Aklını kaçırmış gibi görünüyor olmalıydı.

Ne zaman bir otobüs durağına gelse, otobüs bekler gibi sallanıyor, abartılı bir hareketle kolunda olmayan saate bakıyordu. Trafik azalana dek bekliyor ve başında

zonklama, midesinde yanmayla bir sonraki durağa y rt yordu. Siteden yedi kilometre kadar sonra bir otobüs yavaşladı ve onu almak için gerçekten durdu. Agnes maddenci   lerinin pencerelerden attığı hayret dolu bakışlar arasında haşını haşka tarafa çevirip tek elini mink mantosunun cebinden çıkardı ve otobüse binmeye tenezzül etmiyormuş gibi şoföre gitmesini işaret etti.

şehrin kenar mahallelerine vardığında, yağmur atıştırmaya başlamıştı. Başlarda sadece kürkünün ucuna tutunup sa  spreyi gibi ışıldayan hafif bir çisenti ydi. Agnes topuklu ayakkabılarla yürümekten t kense de ilk evliliğinin dar sokaklarından geçerken tanıdığı birine rastlama korkusuyla adımlarını hızlandırmıştı.  isenti az sonra sağanağa dönüştü ve ıslanan manto çok geçmeden Agnes'ın çıplak bacaklarını ıslak köpek kuyruğu gibi dövmeye başladı. Agnes sosyal konutlardan birinin eşiğine sığınıp otobüslerin kaldırımıa kirli dalgalar savuruşunu izledi. Bir an için de olsa, muteber Katolik'i özledi.

Siyah rimeli yanaklarından süzülüyordu. Yanında buruşuk bir parça tuvalet kâğıdı vardı. Ekşi kusmuk lekelerini i e katlayıp kâğıtla göz altındaki lekeleri sildi. Mantosu sırlıslam olmuş, suyun birikip sızdığı yerler matlaşmıştı. Agnes iki cebinden birer porselen biblo çıkarıp balerinlerin cam yüzlerini kuruyana kadar ovaladı.

Yolun karşısında uzun, gri bir bina vardı. Binanın sol kısmında, tamir bekleyen siyah taksi ve minibüs parçalarının dinozor kemiği gibi dört yana saçıldığı, arkada bir yerlerden radyo sesinin duyulduğu, taksi garajına benzer bir yer gördü. İç kısmında küçük bir ofis fark etti. Ofisin kirli camından, duvarlara dizili yeni vantilatör kayışları ile jant kapakları, gres tenekeleri ile motor yağı şişeleri seçiliyordu. Belli ki basit arızalar için değil, ciddi tamirler için hizmet veren bir yerdi. İçeride ne paketli sandviç satışı vardı ne de civar yerlerin haritaları.

Agnes garaja girerken küçük bir zil şingırdadı. Zilin sesini duyan tulumlu bir adam ona doğru yaklaşırken Agnes'in üstünden damlayanlar yerde birikinti oluşturdu. Kızıl saçlı, tıknaz, yassı suratlı adamın kafası, boyun denen uzuv bir lüksmüş gibi, doğrudan vücuduyla birleşiyordu. Adam başını kirli ellerinden kaldırıp baktığında kürk mantolu güzel bir kadın görünce şaşırdı.

Agnes, konuşabildiği en iyi Milngavie¹ aksanıyla, "Rahatsız ettiğim için çok özür dilerim," diye söze başladı, "az önce yağmura yakalandım da tuvaletiniz varsa kullanabilir miyim diye soracaktım. *Anlarsınız ya.* Üstümü başımı biraz toparlamam gerek." Islak mantosunu işaret etti.

"İyi de... Şey..." Adam hafifçe uzamış sakalını ovuşturdu. "Müşteriler için d'iil aslında bizim tuvalet."

Agnes mantosundan bir tutamı sıktı, içinden sular boşaldı. "Anladım," dedi, bakışlarını kirli zemine indirerek.

Adam onu biraz süzdükten ve kalın kolunu şöyle bir kaşıdıktan sonra, "Neyse, sen de zaten müşteriye benzemiyo'sun, sorun olmaz her'alde," dedi.

Ardından Agnes'i garajın içinden geçirdi. Sağda solda tamire muhtaç taksiler bekliyor, yerlere, topuklu ayakkabıyla yürümeyi zorlaştıran motor yağı akıtıyorlardı. Agnes suların mantosundan yağlı betona süzülüşünü, boncuklanıp küçük gözyaşları gibi yuvarlanarak gidişini izledi.

Adam, "Dur, bi' dak'ka bekle burda," dedi ve tedirginlikle fırlayıp ince kırmızı kapıdan içeri daldı. Agnes püskürtülen oda kokusunun *fısfısı*ı duydu ve adam bir dakika kadar sonra kolunun altında rulo yapılmış dergi ve gazetelerle dışarı çıktı. "Öyle ahım şahım d'iil ama

1. Ağırlıklı olarak üst orta sınıfla yaşadığı Glasgow banliyosuna özgü aksan (Ç.N.)

aradı'nı ne varsa bulursun." Adam kapıyı tutarken iri memeli bir sarışın, adamın kol altından şuh bir tavırla göz kırpiyordu.

Agnes leş gibi tuvalete girip kapıyı kapadı. Uzun süre durup aynadaki eriyip akmış kaltak kartaloza baktı. İçeride otomatik kurutucu olmadığı için tuvalet kâğıdından bir yumak alıp ıslak kürkünü tutam tutam sıkmaya, halıya dökülen bir şeyi temizler gibi kâğıdı bastırarak kurulamaya başladı. Her sıkışında mantodan biraz daha su çıkıyordu.

Kendini garaja dönecek kadar toparlanmış hissetmesi uzun sürdü. Adam elinde iki farklı fincanla kapının hemen önünde, olduğu yerde donup yapışmış gibi duruyordu. "Şöyle sıcak bi' çay iyi gelir diye düşündüm."

"O kadar kötü mü görünüyorum?"

"Yok canım."

Agnes fincanı aldı, neyse ki çok değil, azıcık yağlıydı. "Sıçan gibi olmuşumdur herhalde," dedi, adamın itiraz edeceğini umarak.

"Mink gibi derdim ben."

Adam temiz koltuk aranarak etrafına bakınırken Agnes onu daha yakından inceledi. Agnes'in gelişinden sonra yüzünü yıkamıştı. Boynunda ve favorilerinde, bezin atladığı yerlerde, yağ halkaları vardı, açık renk saçlarının pembe yüzüne yapışan ön kısımları hâlâ ıslaktı. Shetland midillisi tarzında gürbüz bir yakışıklılığı var, diye düşündü Agnes. Adam bir yerlerden tabure çıkarırken Agnes onun sol elinde, başparmakla birlikte üç parmağı olduğunu fark etti. Diğer ikisi, sinirliyken çığnenip yenmiş gibi eksikti.

Adam onun bakışlarını yakalayınca, elini arkasına sakladı. "Uzun hikâye."

Agnes yakalandığı için utanarak omuzlarını büzüştürdü. "Hepimizde var onlardan."

"Eksik parmak mı?"

Gülerek, "Hayır," dedi Agnes. "Uzun hikâyeler."

"Şu mantoyu rehine getirmen gibisinden mi, mesela?"

Agnes yine kahkaha attı. Bu defaki daha keskindi. Sonra durdu. Adam kahkahasına eşlik etmiyordu. Agnes yine, *Ben zengin erkeği ve büyük evi olan bir kadınam*, diyen Milngavie sesini kullanarak konuştu. "Mantoyu rehine vermeye gitmiyorum ki. Onu da nereden çıkardınız?"

Adam bir an bile tereddüt etmeden, "Dur dahasını da diyeyim, mantoyu rehine vermeye geldi'in gibi bir de ta Ballieston'dan ya da Rutherglen'den buraya yürüdün." Durup hafifçe yana baktı. "Yok, yok, bi' dak'ka! Rutherglen'de rehinci var zaten." Bir süre sessizleşti. "Buraya ta nerden yürüdün, biliyo' musun..." Sağlam eliyle parmaklarını şaklattı. "Pithead'den!"

Agnes'ın beti benzi attı.

"Haklı mıyım?"

"Hayır."

Adam bir an duraksadıktan sonra çatlak fincanın tepesinden Agnes'a baktı. "Tüh, tüh, kusuruma bakma hayan. Ne kabalık bendeki. Mantoyu rehine getirdin sandıydım. Hani, içki miçki parası için."

Agnes fincanı buz gibi dudaklarından uzaklaştırdı. Bakışlarıyla adamın bakışlarını yakaladı. "Eh, yanılıyorsun."

"Bak sen, demek öyle ha?"

"Evet."

"E, böylesi daha iyi o zaman, di' mi?"

Agnes kendine engel olmayıp, "Niye ki?" dedi.

"Gallowgate rehin dükkânı bu ara havagazı çalışması yüzünden kapalı da ondan."

Agnes blöfü görmek için adama kaşlarını çattı. Adam tek kaşını kaldırmakla yetindi. "Bak, benim derdim kabalık d'il. Yeminlen diyorum. Kişi kendinden bılırmış kur.

şimdakini, di' mi?" Sakat elini şahitlik etmesi için kaldırıp iki sağlam parmağını oynattı.

Agnes fincanı, içindekiler çalkalanacak kadar sertçe bıraktı. "Tuvaletini kullanmama izin verdiğin için sağ ol ama gitmem gerek artık. Kocam meraktan ölmüştür."

"Tamam, git tabii. Bu ya'murda yolun uzun. Gerçi kaybettiğin alyansını bulursun belki, belli mi olur?"

Agnes adamdan tamamen soğumuştü. Başını dimdik kaldırıp siyah buklelerini yüzünden çekti. "Ne demeye getiriyorsun bu laflarla şimdi?"

Adam hüsrarla dudağını büktü. "Hiçbi' şey. Yani, en azından senin sandı'ın gibi bi' şey d'iil. Bak bayan, buraya cidden perişan vaziyette geldin, ben de görür görmez anladım bir-iki şeyi." Kendini tutup biraz yavaşladı. "Anladım, çünkü aynılarını ben de yaşadım. Başka bi' şey d'iil. Hemen celallenme. Çayını bitiriver hiç değilse olmaz mı? Bak senin için yeni poşet koydum."

Agnes yaşadığı şoku gizlemek, sessizliği doldurmak, içindeki kaynamayı durdurmak için fincanı yeniden aldı.

"Ee, hiç gittin mi AA toplantılarına?"

Agnes adama boş boş baktı.

"Adsız Alkolikler?" Adam şarkı söylemeye başladı. "*Her gün yeni baştan, hey hey?*" Agnes başını iki yana salladı.

"Peki, bi' sorunun oldu'unu kabul etmeye razı mısın bari?" Başını, bezgin bir öğretmnen gibi yana yatırdı. "Beşinci seviye titremelerle geldin de buraya."

"İyi de.. ıslanmıştım... üşüyordum."

Adam kahkaha attı. "Bak şimdi; üşüdü mü insanın dizleri titrer, dişleri tıkırdar. Böyle hani." Çizgi filmlerdeki gibi tir tir titreyen kaşık taklidi yaptı. "AMA! Çakmak gazı bulup da içeyim diye etrafı tırmalıyo'san, ha o zaman da böyle titrersin " Ölüp de hayata döndürülmüş ceset gibi titredi.

Agnes'in içinde yine bir utanç dalgası yükseldi. "Sen nereden bileceksin ki?"

"Eh, üstündeki mantonun etse etse altı şişe votka ile belki sıcak bi' tabak balık edece'ini biliyorum, yetmez mi?" Adam tırnağıyla dişini karıştırdı. "Yani, en azından benim anamdan çaldı'm kürk o kadar etmişti. Ha bir de altı şişe votka, bir tabak balık ve üç gece bataklarda yatıp kalkmanın, kan zehirlenmesi yaptı'ını biliyorum." Yine parmaklarını salladı.

Bu sözlerin ardından ikisi de bir süre sessiz kaldılar. Daha sonra adam yeni bir paket sigara açtı, kendine sigara aldıktan sonra paketi uzatarak Agnes'a da ikram etti. Agnes sigarasını yaktı ve büyük bir açlıkla ilk nefesini çekti. Omuzları düştü, yeniden toparlanmaya çalışırken etrafa, siyah taksi mezarlığına göz gezdirdi. "Shug Bain diye bir taksi şoförünü tanıyor olabilir misin?"

Adam onun yüzünü dikkatle inceleyerek, "Çıkaramadım," dedi.

"Tık naz, kelleşmeye yüz tutmuş domuzun teki. Kazanova sanıyor kendini."

Adam gülererek, "O dedi'in hütün şoförlere uydu," dedi. "Hangi duraktan?"

"Northside."

"Yok, onlar araçlarını Red Yolu'ndaki tamir'ane ye veriyo'. Hiç karşılaşmamışımdır büyük ihtimal."

"Olur da karşılaşırsan, frenlerine şöyle iyi bir ayar yapar mısın?"

Adam gülünürdü. "Yeter ki sen iste güzellik, o iş ben de!"

Adam sigarasını bitirip Agnes'ı incelemeye devam etti. "Bu bok çukuruna gelmenin sebebi o d'iildir her'alde ha?" Agnes cevap vermedi. Adam acımasızca ulumaya başladı. "Ah ha ha, şaşkın budala seni. Bi' herif uğruna mı hırpalıyo'sun kendini?"

Agnes'in omuzları yeniden gururla yükseldi. "Hırpalasam ne olur."

"O zaman şöyle bi güzel ödeşmek için ne yap'acan biliyo'musun?" Duraksadı.

Tipik erkek işte, diye düşündü Agnes, her konuda bir fikri var. "Ne?"

"Çok basit. Kendi hayatına bakaca'n anasını sata-yım, kendi hayatına." Ellerini şaklatıp *işte bu kadar* der gibi iki yana açtı. "Hayatını yaşa be, hepsi bu. Güzel yaşa. İnan, o domuz suratlı kel piçi daha çok kudurtacak hiç-bi' şey yok. *Ga-ran-ti ediyorum sana.*"

On İki

Catherine sonunda çareyi Shuggie'nin bileğini büyükü onu Renfield Sokağı'nda sürüklemekte buldu. Oğlan hemen her köşede duruyor ve gitmeyi ne kadar istemediğini sessiz bir protestoyla belli ediyordu. Tek kelime etmeden ayakkabılarının bağcıklarına basıyor ve Catherine'e sinsi bakışlar atarak usul usul bağcıkların çözülmesini bekliyordu.

Shuggie'nin okul ayakkabılarını bağlamak için son on dakikada dördüncü defa çömelen Catherine öfkeden köpürerek, "Resmen mahsus yapıyorsun!" dedi.

Shuggie tatminkâr bir gülümsemeyle, "Hiç de bile," diye karşılık verdi. Anorağının cebinden annesinin aşk romanlarından birini çıkardı, antre masasına koyar gibi Catherine'in kafasına koyup okumaya başladı. Catherine ayağa kalktı, kitabı Shuggie'nin elinden çekti ve içinde hortlayan öfkeden gözü dönmüş, şeytana uyarak kalın kitapla kardeşinin bacaklarının arkasına vurdu. Sonra oğlanı tekrar bileğinden kavradı. "Bu otobüsü kaçırsak, saatlerce başka otobüs gelmeyecek, ondan sonra, 'A-cık-tım, su-sa dım, yo-rul-dum,' diye mızızlanırsan..." Catherine kardeşinin sızlanmasını taklit etti. "Bil ki acımam."

Ayakları dolanarak ahlusunun uzun adımlarına yetişmeye çalışan Shuggie hışımla, "Ben öyle konuşmuyorum

bir kere," dedi. Sonra kolunu büküp ablasının elinden kurtardı. Catherine durdu, kardeşinin yüzünü kendine çevirdi. "Shuggie. Hani dost olacaktık. Senle ben." Yüzü hiç de dostane görünmüyordu.

Shuggie ofladı. "Ben *senin* dostun olmak istemiyorum."

Catherine onu çenesinden tutup başını yine nazikçe döndürdü. Oğlanın bakışları, yüzü döndükten sonra gönülsüzce ablasına yöneldi. Catherine parmaklarını Shuggie'nin düzgün yivinden geçirip gür siyah saçlarını Agnes'in sevdiği şekilde ayırdı. Shuggie son iki yılda Pithead'de hızla büyümüştü. Tarifi zordu; boy atmıştı ama bir yandan da fazla yağrulup cıvıklaşan ekmek hamuru gibi içine çökmüştü. Catherine onun giderek içe kapandığını ve daha tetikte, daha temkinli birine dönüştüğünü görüyordu. Sekiz yaşına yaklaşmıştı ama çoğu zaman çok daha büyük görünüyordu.

"Bak, oraya gittiğimizde senden son derece uslu durmanı istiyorum." Catherine renkli yağmurluklarıyla yollarından geçen yaşlı bir çifte gülümseyip kibarca selam verdi. "Bunu benim için yapar mısın lütfen? Çok ama çok büyük bir sıkıntının ortasına düştüm ve senden azıcık yardım istiyorum." Catherine kardeşinin küçücük yüzüne, hüzülmüş dudaklarına baktı; yaşlı inatçı bir kadına benziyordu şu an. Sonunda pes edip kollarını iki yana saldı. "Tamam, sen kazandın. Her zamanki gibi. Ama şunu bil ki seni bugün nereye götürdüğümü anneme söylersen, pat diye düşüp *ölür*. Duydun mu beni? Ölür!"

Shuggie'nin gözleri, yarı inik gözkapaklarının altından yeniden ablasıyla buluştu. "Nedenmiş?"

"Shuggie, eğer söylersen, gitgide daha çok içki içer ve artık duramaz hale gelir." Catherine ayağa kalkıp para çantasını açtı. Üstünde deve resmi olan konyak rengi çantayı annesine bir zamanlar Wullie vermişti. İki kişilik

otobüs biletine yetecek kadar gümüş bozukluğu sayıp hazırladı. "O kadar çok içer ki kalbindeki bütün iyilikler silinir. *Cık cık*. Böyle bir şey olursa da Leek seninle bir daha konuşmaz." Catherine deri cüzdanı kendinden memnun bir tavırla *klık* diye kapattı ve yüzü aydınlandı. "Aa, hak! Geldi işte otobüs."

İki kardeş otobüsün üst katında burunlarını cama yaslayıp ekşi erik şekerlemelerini yediler. Otobüs savru-larak Clyde Nehri'ni geçerken, Catherine nehrin çevre-sindeki iskeletleri, tümüyle devre dışı kalmış vinçleri işaret etti. Shuggie'ye Donald Jnr.'ın tersane işinden çıkarıldığını, çalışmak için Afrika'ya gitmek istediğini anlattı.

"Dua et benim için Shuggie..." dedi.

Shuggie ekşi şeker dolu avurtlarıyla, "Uzun bir listem var, seni de eklerim," diye yanıt verdi.

Catherine kardeşinin bir süredir birçok şey için canı-gönülünden dua ettiğine inanıyordu. Başparmağının etra-fındaki kızarıklık deriyi yolarak, bir kez daha yaptığı şeyin yanlışlığından endişe duydu. Shug annesini terk ettiğinden beri Catherine, kendine bunun kendi hatası olmadığını söyleyip durmuştu. Bu telkin nadiren işe yarıyordu ama bencil yanı da caymak bilmiyordu. Haksızlıktı bu; annesi erkeğini kaybetti diye, o neden erkeğinden vazge-çecekti?

Otobüsten indikten sonra ön tarafında çitlerle örülü bahçesi olan, birbirinin aynı, sıra sıra kahverengi evlerin önünden geçtiler. Hiçbirinde çiçek yoktu. Catherine dar bir patikadan geçip zili çalmadan büyük, kahverengi bir kapıdan içeri girdi. Yabancı birine ait holün halısına adım atıp peşinden gelmesi için kardeşine işaret etti. Shuggie bu evi daha önce hiç görmemişti, Catherine'in her şeye bu kadar aşına olması bir anda gözünü korkuttu.

Evin içi, sayaca bolca para atılmış gibi sıcaktı ve fırın-lanmış patates ile et sosu zengin ve hoş kokuyordu. Cat-

herine ikinci bir kata çıkan halı kaplı merdivenlere oturdu. Shuggie'nin anorağını çıkarıp tırabzana astı. Shuggie farklı odalardan farklı kanalların izlendiği televizyonların gürültüsünü duydu. Ön odada Old Firm¹ maçı açıktı, üst katta bir yerlerden ise çizgi film klaksonları ve cik cikleri geliyordu. Catherine, Shuggie'nin kravatını düzeltip serin yanağını öptü. "Uslu dur, anlaştık mı?"

Ablası Shuggie'yi evin arka tarafına, dar bir mutfığa servis penceresiyle bağlanan sıcacık yemek odasına götürdü. Onlar içeri girerken Shuggie'nin tanımadığı altı-yedi yetişkin aynı anda dönüp gülümsedi. Catherine kardeşinin elini bırakıp Donny Osmond'a² benzeyen birinin yanına gitti. Genç adamın dudağına hafif bir öpücük kondurdu.

Adam parmaklarının tersiyle Catherine'in serin yanağını nazikçe ovarak, "Biz de nerede kaldılar diyorduk," dedi.

"Bu oğlanı hıncahınç şehir merkezinden buraya siz sürükleyin de göreyim." Catherine eşikte duran kardeşine döndü. "Dikilmesene orada Shuggie, gel Rascal Amcana merhaba de."

Shuggie yemek odasına adım attı ve içlerinin sıcaklığı ile domuz rostosunun kokusu arasında başını döndürdü. Catherine onu, kaydırmalı bir kapının etrafına toplaşmış sigara tütüren ve dumanı göze sokarcasına dikkatle arka bahçeye üfleyen birkaç yetişkinle tanıştırtırken, Shuggie tek kolunu ablasının bacağına doladı. İsimlerin çoğunu söylenir söylenmez unuttu. Catherine onu köşedeki bir koltuğa doğru döndürdü. "Bak, bu senin Rascal Amcan." Kardeşini hafifçe ittirdi. Shuggie elini kibarca uzatıp adamın pençesini sıktı.

1. İskoç futbol kulübü Celtic ve Rangers'in ortak adı. (Ç.N.)

2. İngiliz komedyen, şarkıcı ve oyuncu. (Ç.N.)

Bahasına ait anıları öyle hayal meyalı ki, adamı bir an babası sandı. Pembe yanakları, gür ve düzgün kesimli yarım ay bıyığı babasıyla aynıydı. Shuggie'nin bir ara, annesinin çekmecesinde bulduğu, Agnes'in iç çamaşırlarının altına sakladığı bir fotoğraftaki adama benziyordu ama bunun farkı, gür saçların yerli yerinde olmasıydı. Saçlar, et sosu kahvesine boyanmıştı ama gerçekte, gürdü ve kendisinindi. Rascal oğlanın kolunu pompalar gibi acıyana kadar sıktı. "Ne çok zaman oldu be ufaklık! Böyle olması ne kötü ama!" Adamı gülümsedi. Gözlerinde neşeli yıldızlar çaktı.

Catherine, Shuggie'yi az önce kendisini öpen Donny Osmond'la tanıştırdı. "Bak, bu Donald. Hatırlıyorsun değil mi? Eh, Donald'la ben evleneceğiz."

Shuggie başını kaldırıp ablasına baktı. "Ben pasta yiyebilecek miyim?"

Donald ileri doğru adım atıp Shuggie'nin elini sıktı. Kahverengi saçlarını alttan kabartmış olmalıydı, zira parlak bir düğme mantarının şapkası gibi kıvrılmışlardı. Pembe, gülbüz ve dost canlısı bir görünümü vardı. O da Shuggie'yle hararetle tokalaştı. "Evet, *görüyorum*. Görebiliyorum. Şimdi gördüm benzerliği," diye gürledi.

Shuggie içtenlikle, "Sana çekileyeceğin • büyük gemilerden kalmadığı için üzüldüm," dedi.

"Dert etme ufaklık," dedi Donald. "Afrika'da yaşadığımızda bizi ziyarete gelecek misin, sen onu söyle."

Catherine, Donald'a kaşlarını çatı ve kardeşini kaldırıp mutfığa açılan servis penceresinden içeri ittirircesine soktu. Mutfak fokurdayan tencerelerden ibaret bir keşmekeşti ve patates dolu şişkin, derin bir kızartıcı köşede cızırdıyordu. Catherine, Shuggie'yi Donald'ın annesi Peggy Teyze'yle tanıştırdı. Kadının, mutluluk yansıtan göz kenarlarından, pembe kulak uçlarına kadar her şeyi küçük ve sivriydi. Catherine, Shuggie'nin kulağına

fısıldadı, Shuggie tekrar etti: "Teşekkürler. Beni. Yemeğe. Davet. Ettiğiniz. İçin. Peggy. Teyze."

Catherine kardeşini yere indirip, "Ee, nerede bu adam?" dedi. "Sırf onun için yalan üstüne yalan kıvırdım, bu oğlanı şehrin bir ucundan buralara sürükledim. Gelmedi demeyin lütfen."

Shuggie çıplak ensesinde bir fiske hissetti. Kalın, yassı bir tırnak, Rahip Barry bakmazken Gerbil McAvennie'nin tırnağıyla yaptığı gibi derisini kamçılıyordu. "Uff!"

"Bana öyle sırtın dönük durma evlat." Siyah takım elbiseli adam, boyuyla değilse de eniyle eşiği dolduruyordu. Shuggie ona dikkatle baktı. Yine fotoğraftaki gür bıyıklar ve keskin bakışlar. Fakat bu adam, daha al yanaklıydı. Tepesini örtecek şekilde taranmış uzun, ince, kumral saçlarının altında kafası pespembe ve temizdi. Burnu, Campbell kemiğinin aksine küçük ve zarifti. Kavissiz ve koyu kaşları, berrak gözlerinin ok gibi gezinişini gizliyordu. Adamı izlerken Shuggie'nin içinden kendi yüzüne dokunmak, kendi yüzünü hissetmek ve aynı dolgun al yanakların, dudak üstünde aynı kalın gür kılların kendisinde de olup olmadığına bakmak geldi.

Adamın arkasında tanıştırılmayı bekleyen, ellerini ağırbaşlı bir tavırla önünde kenetlemiş bir kadın duruyordu. Shug serçeparmağındaki yüzüğü döndürdü. "Ee, babaya sarılmak yok mu?"

Shuggie babasını uzun zamandır görmemişti. Shug, Pithead'e her gelişinde çocukların yattığı saatleri seçmeye özen göstermişti. Shuggie ablasının bacağına sıkı sıkıya tutundu. Catherine kardeşi adına konuştu. "Utaniyor çocuk Shug. Kulağına öyle fiske atınca, çok da şaşırtman lazım herhalde."

"Bain'lerin düsturudur o. Başkası sana vurmadan, sen ona vuracaksın." Shug çömelirken Shuggie adamın cebindeki gümüş paraların şingirtısını, çarpışmalarını duy-

du. "Kravatın ne güzelmiş, pek havalı. Sen de başladın mı bakalım kalp kırmaya, babana benzemeye?" Adamın arkasında bir hareketlenme oldu ve bekleyen kadın öne çıktı.

"Old Firm gününde bi' yerden bi' yere gitmek de tam delilik," dedi kadın. Yıpranmış bir görünümü vardı, gönülsüz, yapmacık bir tavırla gülümserken göz kenarları kırışmıştı. Boyu Shuggie'nin babasından kısaydı, ki bu da çok kısa demekti. Saçları kafasına yakın kırpılmış, dip-ten bakımsız beyazları görünüyordu. Üstünde, göğüs kısmına iri bir Pringle aslanı işlenmiş V yakalı sade bir erkek kazağı, altında kadın pantolonu vardı. Shuggie'nin okulunda öğle yemeğinden sonra çöp bidonlarının yanında sigara içen yemekhane görevlilerini andırıyordu.

Catherine gülümsemeden ileri doğru adım attı. "Tanıştığımıza memnun oldum Joanie." Samimi olduğu söylenemezdi. İkisi el sıkıştılar, ardından sarsak, gergin bir tavırla çarpışarak sarıldılar.

Shuggie başını kopacak kadar eğmiş, açık dudakları da sarkıyor olmalıydı ki Catherine *kes şunu* der gibi bir bakış attı. Hâlâ çömelmiş halde duran babası ise gözlerini oğlundan ayırmıyor, halinden memnun, gülümsüyordu. Shuggie, Catherine'in bluzunu çekti. Catherine eğilince eliyle ablasının kulağını örtüp, "*Caff, bu kadın şu kötü Joanie. Onu sevmemen lazım. Babamı çalan orospu o,*" dedi.

Shug sırtarak, "Cici annene merhaba de bakalım," diye yem attı. "Hadisene, sarıl anneye."

Shuggie, hain ablasının bacağına korunağından sıyrılıp, "Hayır, bazılarımız hangi kapıyı çalacağımızı iyi biliriz," dedi. Bu sözü nereden duyduğunu hatırlamıyordu. Büyük olasılıkla telefonda bağırırken annesinden duymuştu.

"*Boş versene. Sana yeni anne gerekecek Shuggie. Eskişinin yeri artık hurdacı dükkânı.*" Shug dizi kıtırdayıp yüzü buruşarak ayağa kalktı. "Ya da Evsizler Yurdu."

Joanie oğlana merhaba der gibi el salladı, ardından kâğıt bir torba uzattı. "Sen ona bakma çocu'um. Bazen diyorum bu adamın kalbi tamtakır, şu yoldan çıkmış Fenian'ların daha perşembeden hoşalan mutfak dolapları gibi." Kadın ağır görünen torbasıyla Shuggie'ye yaklaştı. "Ne diyeceğim bak; en iyisi bana Joanie de sen." Kadın torbanın içine göz attı. "Bunlar bizim Stephanie'ye ol-muyo' ama o kadar yeni ki atmaya kıyamadım. Sen almak ister misin?"

Shuggie başını iki yana sallasa da dudakları, "Neymiş onlar?" dedi.

İyice yaklaşıp sakıngan bir hayvanı besler gibi torbayı ortaya koydu. Orospu Joanie, daha sonra iki adım geriledi. "Kendin bak da gör."

Shuggie'nin babası mutfaktan elinde uzun bir bardak sütle çıktı. Bıyıklarında kaymaktan kalın bir çizgi kalmıştı. Gidip duvara yaslandı ve korunma amaçlı köşeye sığınan oğlunu izlemeye başladı. Shuggie torbadan uzaklaşmak, ilgisiz görünmek istiyor ama çekiminden kurtulamıyordu. Sonunda kendini ona doğru giderken buldu. Ayağıyla torbanın altını ittirdi. Ağırdı. Tek parmağıyla çekip açtı. İçinde sekiz tane açık sarı tekerlek vardı. İlk patenli botu eline alırken gözleri faltaşı gibi açıldı.

Shug, Joanie'ye, "Neden çocuğa Andrew'un eski futbol topunu vermiyoruz, hâlâ anlamış değilim," dedi.

Beyaz çizgili, beyaz bağcıklı patenler, arı sarısı süet-ten yapılmıştı. Bağcıkları bir düzine kadar delikten geçirilmiş, boyu neredeyse dize kadar uzanıyordu. Shuggie onlara bayılmıştı.

Catherine, Shuggie'yi dürterek, "Joanie'ye ne diyoruz şimdi?" dedi.

Shuggie umursamaz davranmak istiyordu. Patenleri torbaya koyup Catherine'e gitmeleri gerektiğini söylemek istiyordu. Kendini hain gibi hissediyordu. Abılasından hiç farkı yoktu.

Mutfak penceresinden Peggy Teyze'nin tiz sesi geldi. "Shug. Bizim Hayırsız ne yaptı, duysan inanmazsın."

Shug önce yeğenine sonra Catherine'e öyle imalı bir sırıtışla baktı ki, Catherine'in içinden eliyle göğsünü ve karnını örtmek geldi.

İlk konuşan Donald Jnr. oldu. "Yok yok! Sandığın şey değil Shug Amca. Bir iş teklifi aldım, iyi ve dolgun ücretli. Kırktan fazla adamın lordu, efendisi olacağım."

Shug sütün kalanını bitirdi. "Yapma ya, ben de seni bizim durakta görürüz diye heves ediyordum."

Catherine, Shuggie'nin yeni botları giymesine yardım ederken, "Belli olmaz, hâlâ Renfrew Sokağı durağında görebilirsin," dedi. Sonra başını çevirip ince kemikli omzundan geriye, Donald Jnr.'a hitaben konuştu. "Benim de bir kariyerim var, farkındaysan. Öyle pat diye taşı tarağı toplayıp gölgen gibi peşinden gelemem."

Shug, Catherine'in, yeğeninin üstünde hâkimiyet kurma çabasına bakıp kahkaha attı. "Donnie, şuna bak sen! İşi sağlama aldım sanıyorsun ama bak Katolikler isyan bayrağını çekmiş bile."

Donald Jnr., amcasına döndü. "Paladyum madenlerinde, çok iyi bir iş. Transvaal'dı yerin adı galiba. Dediklerine göre Govan'daki perçinci ustalarının hemen hepsini alacaklarmış, hepimizi oraya götürüp yerleştireceklermiş. Hatta bir aylık avans da vereceklermiş. İşte budur! Güney Afrika. Aç kollarını."

Shug samimi bir gururla altdudağını uzatarak, "Vay be! Demek *kaffir*¹ efendisi olacaksın!" dedi.

Catherine, "Oğlanın önünde kullanma o iğrenç lafı," dedi. Kardeşinin patenler üstünde doğrulmasına yardım edip onu kapıya doğru döndürdü. "Git koridorda oyna.

1. Güney Afrika'daki siyah Afrikalılar için kullanılan, ırkçı, aşağılayıcı kelime. (Ç.N.)

Kapıyı da arkandan sıkıca kapa." Herkes, kollarını denge için yana açmış, parmaklarını güzel bir çift kuş kanadı gibi açarak yukarı kaldırmış oğlanın gidişini izledi. Shuggie her adımını, zarif bir süzülüşe zorlasa da patenler çok geçmeden tüylü halıya gömüldü. İçeridekiler Shuggie'nin koridorda ağzı kulaklarında, pat pat adımlarla yürüyüşünü seyrediyordu.

Shug hayal kırıklığıyla dilini şaklattı. "Bu oğlan benim olamaz."

Shuggie kollarını indirdi. Halıda kaymayı bıraktı. Ayağındaki eski patenlerin ağırlığını o an ilk kez fark etti.

Shug, Catherine'e dönüp, "Çocukla görüştüğümü öğrenince anası ne der sence?" dedi.

Catherine, Shuggie'ye baktı. Çocuğun yanakları bu sözlerle kıpkırmızı kesilmişti. "Yo, hayır. Asla söyleyemeyiz buraya geldiğini."

Shug'ın yüzünde zalim bir gülümseme belirdi. Okullarda kavgaya girmek isteyen zorba çocukların baskıcı sesiyle konuştu. "Hadi be. Bırak söylesin çocuk."

Catherine, Shuggie'yle arasında duran kapıyı bir itirişle kapadı. Shuggie'nin kulağına, babasının kükreyen kahkahası geldi. Ardından Catherine'in, "Böyle zorbalık edeceksen ne diye çocuğu getirttin?" dediğini duydu.

Shuggie ikindinin geri kalanını koridor halısında çizgiler yapmaya, dokuyu olabildigince aşındırmaya çalışarak geçirdi. Yetişkinlerin, Afrika'nın güneyinde yaşayan Yohannes Örke diye bir şey hakkında tartışmalarını dinledi. Catherine'in Noel'e kadar oraya yerleşeceklerini söylediğini işitti. Siyah insanların nasıl olduklarını ve daha iyi çalışmak için neden Donald Jnr.'a ihtiyaç duyduklarını merak etti. Ablasının neden çekip gitmesi gerektiğini, onu niye terk ettiğini anlamaya çalıştı.

On Üç

Kara cüruf tepeleri, taş kesmiş bir denizin dalgaları gibi kilometrelerce uzayıp gidiyordu. Kömür tozu Leek'in yüzünde ince, gri bir tabaka oluşturmuştu. Tabaka onun normalde de zayıf olan yüz hatlarını iyice çökertip burnunun kalın at kemiğini öne çıkarmış, cılız bıyığının ince kıllarını koyulaştırmıştı. Tüy gibi kâkülleri hoplamayı bırakmış, ağırlaşmış grileşerek alnına yapışmıştı. Leek bu haliyle, kendi kara kalem çizimlerindeki adamlara benziyordu.

Ufalanan kapkara tepeyi tırmanmak, ağır ilerleyen bir işti. Zemin Leek'in ayaklarını emiyor, her adımında onu neredeyse dizlerine kadar yiyordu. İnce tozlar her açıklığı buluyor, her boşluğu dolduruyordu. Leek'in makosenlerinin üstüne yağıyor, örgülü püsküllerin çamurlu inek kuyruğu gibi yerden kara bulutlar havalandırmasına neden oluyordu. Bayır aşağı inişlerde kopan cüruflar, aç dalgalar gibi Leek'in peşine düşüyordu. Leek bir deri bir kemik hali, varla yok arası bedeniyle bile yerin kabuğunu söküp aşağı yuvarlıyordu. O geçerken cürufte tepesi, kendini tersyüz edencesine silkiniyor, Leek'i üstünden atıp daha altlardaki koyu ve el değmemiş karalığı açığa çıkarıyordu. Tepeler onu her süpürüp atışında Leek kendini biraz daha fark edilmez, her zamankinden biraz daha görülmez bir hayalet gibi hissediyordu.

Bu kara denizi aşmak için en iyi vakit, rüzgârsız, yağmursuz vakitlerdi. Rüzgâr çorak tepeleri yaladığında tepeler kırılıp patlamış mekanik çizim oyuncağının kumları gibi, kalemtırâşla açılmış bir milyon kurşunkalemin kurşunlu tozları gibi havaya saçılırdı. Saçılanlar ağzına girerse, tadı Leek'in dilinden günlerce çıkmazdı. Yağmur düştüğünde ise tepelere bir yorgunluk, bezginlik gelirdi. Pes edip ölmüş gibi kaskatı kesilirlerdi.

Leek en yüksek yığının tepesine tırmandı. Yarım sigaralarından birini yakıp ölü madene ve daha ötelede can çekişen madenci yerleşkesine baktı. Site, Bir diaro-ma gibi turba bataklığın üstünde düzenli ve tekdüze bir şekilde duruyor, bir maketçinin kahverengi aşınmış bir halının üstüne yerleştirdiği ev maketi koleksiyonunu andırıyordu. Leek'in oturduğu yerden bile önemsiz ve küçük görünüyordu.

Leek anorağının içinden eskiz defterini çıkardı. Yumuşak kalemin kalın tarafıyla ufku resmetmeye çalışırken isli parmakları defterde lekeler bırakıyordu. Madenci sitesini bir maketçi yaptıysa, belli ki pintinin tekiydi. Neredeydi o minyatür teneke arabalar, çiftlik hayvanları ya da iğneli deniz mercanlarına benzeyen yeşil kabarık çalılar? Leek erkekler kulübünün etrafında aylak aylak gezinen kara kabanlı silüetlere bakarak, maketçi acaba renkli, mutlu boyanmış figürleri sevmiyor muydu, diye düşündü.

Ardından pipo fırçası ağaçların, ölü bataklık halısının ötesindeki manzaraya baktı. Madencileri dünyadan ayıran çorak arazinin içinden hızla akan Glasgow-Edinburgh treni, uzaklardaki bir oyuncak gibiydi. Görünmez bir sınır yaratıyor ve asla durmuyordu. Belediye yıllar önce istasyon şefi ücretinden büyük tasarruf sağlamak için buradaki tek istasyonu sökmüştü. Onun yerine günde üç defa geçen ve herhangi bir yere gitmesi en az bir saat süren tek bir otobüs koymuşlardı.

Şimdi geceleri madencilerin yaşça büyük oğulları, ellerinde bira ve tutkal torbalarıyla raylarda dikilip otuz dakikada bir geçen mutlu yüzleri üzüntü ve hınçla izliyorlardı. Akraha kızlarının örgülü bol kazaklar altındaki memelerini elliyor, hızla giden trenin önünden kıl payı kurtularak geçiyor, saçları hızın etkisiyle kamçılanıyordu. Trenin camlarına sidik şişeleri fırlatıyor, makinist öfkeli düdüğünü öttürdüğünde dünya tarafından görüldüklerini, yaşadıklarını hissediyorlardı.

Maden ocağı kapandığından beri raylara ağaç dalları dizme huyu edinmişlerdi; kurumaya yüz tutmuş ağaçlardan, aşağı yukarı çekiştirerek kopardıkları kalın, kahverengi uzuvlar. Trenler bunları kolayca parçalayınca gençler taş, daha sonra da kiremit bırakmaya başladılar. Shuggie'den biraz büyük bir çocuk, kıvılcımlı bir taş parçası yüzünden gözünü kaybetmişti. Gençler de onun yerine koklamak için edindikleri onlarca teneke çakmak gazını kuşanıp kamışları tutuşturmaya başlamışlardı. Leek onların, rayların iki yanındaki boz bataklığı ateşe verişini izlemişti. Glasgow treni yine de durmamış, geçmişti.

Leek çiğnenmiş kalemiyle ıssız manzaranın üstünden geçti. Orada tek başına otururken fark etmemişti ama resim çizerken yükselttiği omzu şimdi iyice düşmüştü.

Son zamanlarda sabahları uyanmak, perdeleri açmak, gözkapaklarının ardında, o özgür yerde süzölmeyi bırakıp bedenine dönmek giderek zorlaşıyordu. Çıraklık işine her gün biraz daha geç gidiyordu. Ustabaşı ondan ümidi kesiyordu, frakındaydı. Birbirlerinin yanından, karşılıklı bir ilgisizlikle geçip gidiyorlardı.

Sağlam yapılı, pragmatik usta, Leek'e ilk başta iyi çalışılmış konuşmalar yapmıştı. Sonraki günlerde Leek'in bakışları adamın içinden süzölüp ilerilere odaklandıkça,

konuşmalar yavaş yavaş iğnelemelerle terslemelerle dolmaya başlamıştı. Leek, neslinin ülkeyi nasıl mahvettiğini anlatan tükürüklü nutuklar sırasında başını metronom gibi sallamıştı. Ağzından köpükler saçan ustabaşı uzanıp nasırlı avucuyla Leek'in kâkülünü alnından çekmişti. Genç adamın bakışları donuk bilye gibi bomboştu. Otuz yıllık inşaatçılık işinde her türlüşünü görmüştu bu usta; sosyal konutlarda yuvarlanıp giden tembel ve ilgisiz ya da lafazan ve açıkgöz, nesillerce genç. Zamanla hepsi de pes edip yerini bulur, kızların başını belaya sokup sabit gelire muhtaç adamlara dönüşürlerdi. Şunca ömründe bu oğlan gibisine rastlamamıştı.

Öfkelenen usta bir gün, bodur kurşunkalemini kulak arkasından çekip kararlılıkla Leek'in yüzünden bir santim uzağa saplamıştı. Leek irkilmemişti, Agnes sayesinde bolca prova ettiği bir şeydi bu. Bu defa da yine gözlerinin ardında duran kapıya kilit vurmuş ve vücudunu, alçı tozlarını, soğuk çayın durduğu termosu ve öfkeli ustayı geride bırakıp gitmişti.

Usta normalde onu işten çıkarırdı ama Leek Gençlik Eğitim Programı kapsamında çalışıyordu ve Thatcher ücret desteğini sürdürdüğü sürece usta kalmasına izin verecekti. Çaycıya daima ihtiyaç vardı. Programa önceden başlayanlar Leek'i olmadık işlere koşmaya bayılıyorlardı. Yarım inçlik çivi kutularını kontrol ettirip çivileri büyükten küçüğe dizdiriyorlardı. Leek onların kahkahalarına omuz silkmekle yetiniyor, bedenini bu monoton ve sonuçsuz işlere teslim edip zihniyle dünya üzerinde özgürce süzölmekten memnun, yoluna devam ediyordu.

Şimdi sessizliğin içinde, eskiz defterinin sayfalarını çevirmiş, en arkadan iki zarf çıkarmıştı. İlk zarf uçakla gönderilmiş ince, renkli bir mektuptu. Gök mavisi şık kâğıt güzelce katlanmış, Transvaal'deki Catherine tarafından birkaç antilop resimli pulla postalanmıştı. Leek

mektubu elinde çevirdi ve onu, kalbi bu derece sızlamadan okuyabiliyor olmayı arzuladı. Catherine in veranda mobilyası ve biltong sosisine¹ duyduğu heyecanın, ona kendini bu denli kenara atılmış, bu denli kolay gözden çıkarılan bir şey gibi hissettirmiyor olmasını arzuladı.

Yine de üzüntü, ilk başta hissettiği öfkeden iyiydi. Daha iyi bir misafirdi üzüntü; en azından sessiz, güvenilirdi, istikrarlıydı. Catherine, Donald Jnr.'la evlendiğinde ilk başta herkes öfkelenmişti. Votkaya batıp çıkan Agnes, Catherine'in şiltesini sürükleyerek yol kenarına atmıştı. O bu işi tek başına yaparken oğlanlara geride durup kız kardeşlerinden kalan son eşyanın da kara poşetler arasına atılmasını izlemek düşmüştü.

Leek ikinci mektubu aldı. Saatlerce tekrar tekrar okunmaktan kirlenmiş, kenarları kırıkmıştı. Zarfı, pahalı suluboya resimler gibi ebruli desenleri olan, krem rengi kalın bir zarftı. Biri siyah hattat mürekkebiyle Leek'in adını yazmış, satırı cetvelle düzeltme zahmetinden kaçınmamıştı; *Sayın Alexander Bain*. Leek zarfı açıp daktilo edilmiş mektubu çıkardı. Kâğıt tüm kalitesiyle hışırdadı. Leek'in kirli parmakları sayfanın tepesindeki tanıdık kabartıda gezindi; istese gözü kapalı okuyabilirdi.

Sayın Bay Bain,

Başvurunuzun ve portföyünüzün titizlikle incelenmesini takiben size Sanat Fakültesi (başarı sınıfı) Güzel Sanatlar Bölümü'nde karşılıksız eğitim hakkı sunduğumuzu memnuniyetle bildirmek isterim...

Leek mektubu katlayıp dikkatle zarfa koydu. Devamında, ek bilgilerin daha sonra gönderileceğinin, bu gıp-

1. Güney Afrika'ya özgü, kurutulmuş bir sosistur. (Ç.N.)

ta edilen konumun kabulünü bildirmesi için güzel sanatlar kayıt görevlisiyle temasa geçmesi gerektiğinin yazıldığını biliyordu. Okula eylülde başlaması gerektiğini biliyordu. Ama o eylül, iki yıl öncesinin eylülüydü. Mektubu aldığı zamanı düşündü. Shug'ın gidişini hatırladı. Annesi kafasını gazlı fırna sokmuş dururken, Catherine'in açlık ve korku içinde, kapıya ve küçük tuhaf kardeşine bakışını hatırladı.

Taşlaşmış denizin üstü soğuk ve sessizdi; Leek de bu yüzden seviyordu burayı. Hayallere dalmış giderken kulağına gelen sesleri ilk başta göz ardı etti ama lastik botların o herbat osuruğu giderek yaklaşmış, ısrarlı bir hal almıştı. Cüruf yığınının tepesinde birden kan ter içinde Shuggie belirdi. Toz tabakası her zamanki kremsi renklerini bastırmıştı ama gözleriyle ağzının etrafında ıslak pembe halkalar vardı. Leek mektubu defterinin arasına saklayıp defteri dikkatle anorağının içine yerleştirdi.

Shuggie, "Sana bekle demiştim!" diye sızlandı. Alt dudağı gri pislğin içinde pembe bir baloncuktu.

"Ayak uyduramayacaksan gelme." Leek bu konuşmayı önceden de yaptığına emindi, hatta sürekli yapıyorlarmış gibi hissediyordu kendini. Ayağa kalkıp tekrar yola düştü. Böcek kabuğu gibi parlak mavi naylon anorağıyla, mürekkep karası suların üstünde süzölmeye çalışan uzun bacaklı örümceği andırıyordu. Dik yamaçlardan büyük sıçrayışlarla geçerek kardeşine izini kaybettirmeye çalıştı. Oğlanın vazgeçip eve döneceğini umuyordu. Ancak Shuggie pes etmiyordu.

Leek peşi sıra gelen kardeşinin astımlılar gibi soluklanışını duydu. Bu sesler huzurunu kaçıırıyordu. Çocuğa gelemeyeceğini baştan söylemeliydi ama ispiyonculukta Shuggie'nin üstüne yoktu. Gerçi bu beceriyi edinmesine karşın uygulamada beceriksizdi. En küçük ödülle karşılık en olmadık bilgileri sayıp döküyor, her seferinde gere-

ğinden fazla ileri gidiyordu. Agnes da tahrik edilmeye-görsün, elinde ağır bir terlik, Leek'i kovalıyordu. O düz kauçuk tabanlar, kıpkırmızı şaplak izlerinin içinde yüzen mor lekeler bırakabiliyordu, Shuggie ise bir kenarda süt-ten çıkma ak kaşık gibi bunun karşısında sırtıyordu.

Leek, ölü madende gezinmenin annesini niye rahat-sız ettiğini anlamıyordu. Sebep kuşkusuz, cürufların ya da taşocağı içindeki dipsiz kara suların tehlikeli olması değildi. Toz topraktı Agnes'ın canını sıkan. Leek üstü ba-baş toz içinde eve döndüğünde, komşuların neler düşüne-ceği kaygısıydı. Agnes'ın artık komşularından farklıymış gibi, doğuştan onlardan iyi bir konumu varmış da geçici olarak bu ıssız ve sefil köşeye kısılmış gibi davranamaya-cağını bilmesiydi. Tehlike değil, gururuydu onu öfkelen-diren.

Leek makosenli ayağıyla attığı küçük bir tekmeyle aşağılara cüruf yağmuru yolladı ve küçük öksürüklerle sızlanmalara kulak kabarttı. Shuggie kızgın bir porsuk gibi hırlayınca da kahkahalar attı ve dönüşte kardeşine bunu tekrar yaptırmayı aklına koydu.

Leek tepelerin sonuncusundan koşarak inip kardeşi-ni beklemeye başladı. Cüruf dalgası heyelan gibi hareket ediyordu. Shuggie büyük adımlarla, var gücüyle sıçnyor-du. İkinci ya da üçüncü adımında cüruf birden katılaştı. Hızını alamayan Shuggie tiz bir çığlıkla düşüp yolun ka-lanını yüzüstü kayarak indi. Sonunda şiddetli bir sürtün-meyle durdu ve yuvarlanan cüruflar etrafına sessizce bi-rikip aç bir mezar gibi onu yuttu. Leek uzanıp sırt çanta-sının kayışından tutarak Shuggie'yi tek eliyle kömürlerin içinden çıkardı. Küçük kapkara bir suratta parıldayan iki göz, şaşkınlık ve korkuyla kırpışarak Leek'e bakıyordu.

Leek kendini tutamayıp güldü. "Ben sana ne dedim? Bayır aşağı inerken daha yavaş olacaksın yoksa koduğ-mun şeyini yerinden oynatırsın."

"Biliyorum ama birden kaymaya başladı, ben de gömüleceğim diye korktum." Shuggie saçından cürufları silkeledi. "Ölseydim annem seni döve döve patlatırdı."

Leek oğlanı yere indirdi. "Bu kadar uyuz olmak zorunda mısın? Niye bir kerecik bile normal olamıyorsun?"

Shuggie abisine sırtını döndü. "Normalim ben."

Leek, Shuggie'nin kızarmaya başladığını ensesinden fark etti. Gözyaşlarının akmasıyla omuzları da sarsıldı. Leek onu tutup kendine döndürdü. "Seninle konuşurken arkanı dönme bana." Kardeşinin yüzünü dikkatle inceledi. Ağladığı için kızarmamıştı. Utançtan ve üzüntüden kızarmanın farkını iyi bilirdi Leek. "Okuldaki çocuklar *hâlâ* uğraşılıyor mu seninle?"

"Hayır." Shuggie kolunu çevirerek Leek'in elinden kurtardı. "*Bazen.*"

"Takma kafana. Kendilerinden azıcık daha özel bir şey gördükleri anda üşüşürler insanın tepesine."

Shuggie başını kaldırıp abisine baktı. "Onları Rahip Barry'ye şikâyet ettim. Durdurmasını istedim." Shuggie pantolonunun pililerini düzeltti. "Ama tek yaptığı çıkışta beni okulda tutmak oldu. Zulme uğrayan azizleri okuttu bana."

Leek gülmemek için kendini zor tuttu. "İşe yaramaz moruk piç. Şapelin tipik tavrı işte: '*Şikâyet etme, daha da kötüsü olabilirdi.*'" Leek püsküllü makosenlerini ayağından fırlattı, içlerindeki tozu silkeledi. "Biliyor musun, ben okuldayken bir laf dolaşırdı. Bir rahip varmış, sessiz sakın bir çocuğu düdüklüyormuş. Düşünebiliyor musun?" Leek başını kaldırıp Shuggie'nin yüzüne baktı. "Sana hiç dokundu mu Shuggie? Şu Rahip Barry'yi kastediyorum."

Shuggie'nin yüzünden kara bir bulut geçti; Leek'e kömür tozlarını silkelemeyi bıraktıracak kadar kara bir bulut. "Hayır," dedi sessizce Shuggie, ardından kelimeleri bir düzene sokmaya fırsatı olmadan hepsi ağzından dö-

küldü. "Ama diyorlar ki ben ona bir şeyler yapmışım. Pis bir şey. Yapmadım halbuki. Yemin ederim. O dedikleri şeyin ne olduğunu bile bilmiyorum."

"Sana inanıyorum Shuggie'cik. Kafa buluyorlar işte seninle." Leek kardeşini kollarına aldı ve canını acıtana dek sarılarak yüzünü göğsüne bastırdı. "Her neyse, söyle bakalım, sen şimdi kaç yaşındasın?"

Shuggie hemen yanıt vermedi, boğulurcasına sıkılmaktan memnundu. Sonra tozlu karatahta önünde ezberlediği bir şeyi okuyormuş gibi ölçülü bir tonlamayla konuştu. "On altı Temmuz. Öğleden sonra dördü yirmi geçe. Doğumun zor oldu Leek, hem de *çok* zor."

"Bu da ne şimdi!"

Shuggie yüzünü Leek'in bağrına iyice gömdü. "Hiç. Birbirimiz hakkında bu tür şeyleri bilmeliyiz bence." Sonra da asık suratla ekledi, "Sekiz. Hatta neredeyse sekiz buçuk oldum."

"Tanrım! Sadece *şunu* söylesen olmaz mıydı? Her neyse, yeterince büyüdün artık. Biraz daha uyumlu olmaya çalışmanın vakti geldi. Azıcık daha o zevzeklere benzemeye çalış."

Shuggie başını döndürüp derin nefes aldı. "Çalışıyorum Leek. Durmadan çalışıyorum. O çocuklar hiç utanmadan gömleklerinin ucunu pantolonlarından çıkarıp salıyorlar, tek yaptıkları da o salak topu sağa sola atmak. Bir kere parmaklarını pantolonun arkasından sokup sonra da kokladıklarını gördüm. O kadar... yani o kadar..." Durup düşündü. "*Avamlar* ki."

Leek kardeşini bıraktı. "Hayatta kalmak istiyorsan, daha çok çabalamalısın Shuggie."

"Nasıl?"

"Bir kere bundan sonra *avam* deme. Küçük oğlanlar ihtiyar kadın gibi konuşmaz." Leek boğazını temizleyip balgam tükürdü. "Ayrıca yürüyüşüne de dikkat etmeli-

sin. Bu kadar kırıtkan olmamaya çalış. Kendini hedef tahtası haline getirmekten başka bir şey yapmıyorsun." Leek, Shuggie'nin yürüyüşünü taklit etti. Ayaklarını zarifçe ileri doğrulttu, kalçasını çıkarıp salladı, kollarını iki yanında kemiksizmiş gibi sallandırdı. "Yürürken bacaklarını çaprazlayıp birbirinin önüne atma. Çüküne yer açmaya çalış." Leek kadife pantolonunun ön tarafındaki kabarıklığı avuçlayıp yarı kasılıp yarı tembelce salınarak ileri geri yürüdü. "Dizlerini de o kadar bükme. Daha uzun, daha düz adımlar at."

Leek rahat, doğal adımlarla çemberler çizdi, Shuggie de onu taklit ederek peşinden gitti. Kollarını savurmamak için elinden geleni yapıyordu. Bunu doğal bir şekilde yapması çok zordu.

Birlikte tersyüz olmuş, dümdüz arazide kovboyalar gibi yürüdüler. Madenin önünde ana bina vardı. Glasgow Katedrali büyüklüğündeki metruk yapı, Ay'da yaşayan yalnız dev gibi öylece duruyordu. Kırık azman pencereler sade kemerlerin içine yerleştirilmişti, kemerler ise manzara sunamayacak kadar yüksekte olsa da mağaramsı ortama gün ışığı sağlayacak bir seviyede konumlandırılmıştı. Sağlam pencereler kömür tozuyla kararmıştı. Binanın uzak ucunda, yağmurlu günlerde tepesi bulutların ardında kaybolan büyük bir baca göğe yükseliyordu. Yerlere borular ve metal çubuklar saçılmıştı. Üstünkörü testere kesikleri, metallerin iki ucunda görülüyordu. Maden resmî olarak ıskartaya çıkmadan önce yağmacılar kaçırabildiklerini kaçırmışlardı.

"Beni burada bekle." Leek yere bir haç işareti çizdi. Kardeşinin kafasının üstünden uzanıp sırt çantasının sapından tutarak onu döndürdü. Leek küçük fermuarları açarken, Shuggie çantayı eşeleyen abisinin ağırlığıyla iki büklüm oldu. "Sen burada nöbet tutacaksın, tamam mı? Birini görürsen hemen gelip beni çağır." Leek sırt çantasından cıvata keski ile levye çıkardı.

Oğlan şimdiden hafiflediğini hissederek, başını salladı. "Neden yapmamız gerekiyor şunu?"

"Bin kere dedim ya. Para biriktirmem lazım. Planların var. Sonsuza dek Gençlik Eğitim Programı'nda çıraklık yapamam."

Shuggie, "Planlarında ben de var mıyım?" dedi.

"Saçma sapan işlere kalkışma ben yokken tamam mı?" Leek madeni işaret etti. "Her gelişimde biraz daha zorlaşıyor, çünkü işe yarar şeyler azalıyor. O yüzden işim uzun sürebilir. Duydun mu?" Leek boş çantanın fermuarını gürültüyle kapatıp kardeşini önüne döndürdü. "Gözün açık olsun." Ardından binanın karanlığına adım attı. Shuggie onun soluk gün ışığı birikintileri içinden geçip maden katedralinin karanlık köşelerine doğru gidişini izledi.

Shuggie bir süre yere bir şeyler çizerek oyalandı. Toprak derin ve yumuşaktı. Önce bir at çizdi sonra Agnes'i. Kıvrıkcık saç çizmek hoşuna gidiyordu. Her şeye ekliyordu onu. Neşeli görünmelerini sağlıyordu.

Leek kabloların jeneratörle birleştiği duvardan bakır sökme niyetiyle binanın arka tarafına gitti. Üç yılı aşkındır kapalı duran maden mühürlenmiş, parçaları yavaş yavaş sökülüyor, sahipleri tarafından hurda olarak satılıyordu. Madenciler ve yaşça büyük oğulları ise onlardan önce davranmaya çalışıyordu. Kabloların içindeki bakır teller kiloyla satıldığından, oğullar bağlantı kutularını söküyor, kabloları koparıp fare gibi dişleyerek soyuyorlardı. Leek, plastik kablo kılıflarının duvardan çoktan çıkarıldığını, yerdekilerin ise iliksiz kemik gibi bomboş kaldığını gördü. Kabloların izini sürerek dışarı çıktı ve ana kanala doğru yeraltına inmeye başladıkları noktaya kadar gitti. Binanın arka tarafından otuz metre kadar ileride kablolar yeniden yukarı çıkıyordu. Son yağmacı alabildiğini almış, kalanı parçalanmış atardamar gibi ortada

hırakmıştı. Leek eğilip levyenin keskin ucuyla sert toprağı eşelemeye başladı.

Bir saat kadar bununla uğraştı ve başını ancak burnuna konutlardan duman kokusu geldiğinde kaldırdı. Yanan kömürün kokusu vaktin ilerlediğini söylüyordu. Kapkara denizi, hava kararmadan aşmaları daha güvenli olacaktı.

Leek kesme biçme işi yaparken, keşke Shuggie daha büyük olsaydı, böyle çelimsiz mızımızın teki olmasaydı, diye düşündü, böylece bundan çok daha fazla yük taşıyabilirdi. Bakırın kendisi zaten ağırdı ama kalın plastik kaplaması, insanın canına okuyordu. Kaplamayı orada, madenin önünde soyamak akıllıca değildi. Pithead'in küçük oğlanlarından birkaçı bakır çalarken yakalanıp hapı yutmuşlardı. Aldıkları cezanın bedeli, madenin tamamının kablolarını soyamakla elde edebileceklerini aşmıştı.

Leek kısalığıyla moral bozan miktarda bir kabloyu, tırmanma ipi gibi vücuduna doladı. Levyesini elinde sallayarak kurşunu ışık birikintilerinden geçip karanlık bir kış ikindisine adımını attı. Bir süredir biriktirdiği bakır parayla, günün birinde Mackintosh Sanat Okulu yakınındaki Garnethill'in en üst katından kiralayacağı odanın hayaliyle kendini neşelendirdi. Kardeşine, o ispiyoncuya vereceği küçük bir rüşvete bile yetecekti bu para. Leek ışığa adım attığında yüzü neredeyse gülmek üzereydi. Sonra birden ortalığın çok sessiz olduğunu fark etti. İspiyoncu görünürlerde yoktu.

Shuggie taş atabiliyor olmayı isterdi. Eğlenceliydi ne de olsa. Geçen defa taşı yüksek pencerelere fırlatabilmek için bir saat uğraşmış, sonunda bir tanesini içeri göndermeyi başarmıştı. Gelgelelim camlar sessizlikte büyük bir şangırtıyla parçalanınca, Leek karanlığın içinden koşarak fırlamış, Shuggie'yi pataklamıştı.

Shuggie şimdi bunun yerine büyük çemberler çizerek yürüyor, arada bir durup pantolonunun içi boş olan ön kısmını avuçlayıp bacaklarını kovboy gibi yanlara açıyordu. Derin bir konsantrasyon içindeydi ve hayalinde tıpkı Leek'inki gibi, öyle kıvraklığı ya da işe yarar tek bir eklemi olmayan, normal bir vücut canlandırmaya çalışıyordu. Adamı o sırada gördü. Tehlikeyi kavradığında yabancı çoktan topuklarında cüruf dumanıyla ona doğru koşuyordu. Shuggie kendisinin de koşması gerektiğini anladığında, adam kıvrımlı dev kuleleri geçmiş, yanına varmak üzereydi.

Leek'i uyarmalıydı. Görevi nöbet tutmak ve öcü geldiğinde binaya koşup haber vermektir. Adam üstüne doğru gelirken Shuggie binanın içindeki karanlığa şöyle bir göz attı ve aksi yöne doğru koşmaya başladı.

Sırtında dans eden boş çantayla ok gibi uçuyordu. İlk tepeyi, yamaçtan saldırarak, dizlerine kadar batarak, lastik botlarını arsızca osurarak bir koşuda aştı. Zirveye varınca adamın Leek gibi yamacı uzun adımlarla tırmandığını ve her adımda ayağını yere iyice gömüp gevşek zeminin üstünden atladığını gördü. Vakit kaybetmeden kara tepeciğin zirvesinden arkaya dolanıp can havliyle koşmaya başladı. Yabancı'nın kararlılığını seziyor, ellerini neredeyse bacaklarında hissediyordu. Tepenin arka tarafından uçarak aşağıya inerken zemin kükreyerek peşinden geliyordu. Shuggie sonunda etrafa taşlar sıçratarak iki tepe arasındaki düzlüğe düştü. Adam o an zirvede belirdi. Kararan göğün önünde dikilmişti. Omzu dikleşip düştü, ardından ellerini öfkeyle yumruk yaptı.

Shuggie toparlanıp düzlüğün bir ucundan diğerine koşmaya başladı. Ne var ki adam fare peşine düşmüş kerkenez gibi takibi sürdürüyordu.

Cüruf tepeleri burada bitiyordu. İleride sadece tümsekli turba tarlaları vardı. Adam cüruftan inebilir, Shuggie'yi kolayca yakalayabilirdi. Shuggie bu düşünceyle ta-

bana kuvvet, şist yüzeyleri ve ot bürümüş cürufları geçip çimlerin savaşı kazandığı, kahverengi tarlaların başladığı yere ulaştı. Kendini otların arasına atıp yürüyen ayakların ezdiği çim seslerine kulak kabarttı. Sesler kesilmişti.

Shuggie ileride sarı otlardan gür bir öbek bulup kendini içine attı. Adam şimdi sonuncu tepede durmuş, omuzları inip kalkıyor, ellerini ağzına siper etmiş bağıryordu: "Yakalayaca'm seni, hırsız piç!" Sonra gözden kayboldu.

Shuggie onun gittiğinden emin olana dek yüksek otların içinde kımıldamadan yattı. O kadar uzun süre yatmıştı ki önü sırlıslamandı; ölü topraktan ibaret turba, son yağmurdan kalan ıslaklığı işine yaramayacağından, münasip bir şekilde Shuggie'nin giysilerine salmıştı. Madenci sitesiyle arasında şimdi cüruf denizi vardı, eviyle arasında bu yabancı adam duruyordu. Hayalinde adamın ona yapabileceklerini canlandırdı; çizgi film karakteri gibi bir öcünün vahşetine dair sahneler. Sonsuza dek cüruf denizine gömülü kalmak istemiyordu. Evine gitmek istiyordu. Çişini tutamayıp bıraktı ve zemin bir anda ısındı.

Kış ikindisi hızla sona eriyor, güneşsiz gökyüzü, yünlü grilerden yekpare bir battaniye gibi uzanıyordu. Shuggie cüruf tepelerinin etrafında, onları çevreleyen bataklığın kıyısını takip ederek dolanmaya başladı. Ağır ilerleyen bir yoldu bu, bacakları da pantolonundan süzülen çivit boyasından haşlanmıştı. Geniş bir kraterin olduğu yere geldi. Koyu gri çamurdan yapılma bir tavayı andıran çukurun ortası, az pişmiş kek gibi çökmüştü. Etrafından dolanmak çok vakit alacaktı. Shuggie kestirmeden, ortadan gidebilse, göz açıp kapayıncaya dek evine varabilirdi. Madenci sitesinin donuk parıltısı uzakta asılı duruyor, yere yakın bulutları gece lambası gibi aydınlatıyordu. Shuggie üstünkorü bir haç çıkarıp kraterin içine inmeye başladı.

Çukur yer seviyesinin sadece üç metre kadar altında olsa da kenar kısımları sarptı. Shuggie aşağıya kayarken, yukarı çıkıp çıkamayacağını düşünmeye başladı. Islak bir gümbürtüyle zemine indi. Ufalanan kenar kısımlarının güvenli bölgesinden ayağını uzatıp kraterin zeminini yokladı. Islaktı, yapışkandı ama kaygan sabun gibi az çok katıydı. Tek ayağıyla yumuşak yüzeyi test etti. Sağlam görünüyordu. Ayağını kaldırıp bütün bıraktığı ize baktı. İz bir süre kaldıktan sonra sihir gibi kayboldu.

Shuggie cesurca yumuşak zemine çıkıp birkaç hızlı adım attı, sonra durdu ve koşarak kayalık kısma geri döndü. Hayaletimsi ayak izlerinin kayboluşunu izledi. Sanki gölgesi tarafından takip ediliyordu ve kanıtı da burada, gözlerinin önünde yavaşça kaybolup gidiyordu. Soğuk yüzünde bir gülümseme tutuştu ve bacaklarındaki yangıyı bir an için de olsa unuttu. Kollarını planör gibi yaparak ıslak gri çamurda çemberler çizdi, görünmez hayalet dostuyla dans etti. Kendi kendine hafiften şarkı söylemeye başladı.

Yağmur botlarıyla karşı tarafa koşması bir dakikadan az sürecekti. Shuggie tek sıçrayışla camsı çamurda yola koyuldu. Kraterde küçük, hızlı adımlarla ilerlerken kırmızı botları tımbul bir kalça üstüne şaplatılan tımbul bir el gibi şap-şap, şaaap sesleri çıkarıyordu. Ayak sesleri kraterin kenarlarına çarpıp geri dönüyor, çukurun içinde yankılanıyordu. Shuggie ilk olarak sesin tonlamasındaki değişikliği fark etti.

Yavaşlamıştı. Boğuklaşmıştı. Keskin şap-şap'lardan, soğuk lapaya kaşığın tersiyle vurur gibi ıslak bir şıptırıya dönüşmüştü. Shuggie yarı yolda yorulmaya başladı. Çamur kayıyor, botlarını emiyordu. Dizleri giderek daha çok zorlanırken, bacakları yavaşlıyordu. Üstelik ayakları da botlarından çıkıyordu. Ayak parmaklarını iyice açıp çaresiz bir pençe gibi lastik botlarına tutundu.

Az sonra ani bir panikle rotadan saptı. Taşları ufalanan kenar kısma dört Leek boyu mesafe kala, ayağını aç çamurun ağzından çekememeye başlamıştı. Sonunda küçük kırmızı botlarını çıkardı. Çıplak ayakla kaldığı anda ise ne büyük aptallık yaptığını anladı. Çamur, banyo suyu kadar ıslaktı. Shuggie iki-üç adım atıp durdu. Çamur şimdi ayaklarını, çubuklu dondurma üstüne kapamış iştahlı bir ağız gibi emiyordu. Shuggie'yi yine yutuyordu. Kurtulamayacaktı.

Madem ölüyordu, o zaman botlarıyla öldü. Onu botsuz bulduklarında, bir tek annesinin yüzünü hayal etti; bir de Dr. Scholl terlikleri ve terliklerin cesedinde bırakacağı kıpkızıl izleri. Sonunda gücünü topladı, kırmızı botlara döndü ve onları yeniden ayağına geçirdi. Botlardan tekini üstten tutup kendini çamurdan kurtarmaya çalıştı. Ne var ki bir ayağı havaya kalkarken diğeri botun ıslak ağzından iyice derinlere batıyordu. Çamur şimdi botun tokalarını aşmış, baldırlarını geçmiş, dizlerine varıyordu. Pantolonunu ıslatıyordu. Shuggie çamurun, botun ağzından içeri girişini izledi, az sonra ayak parmaklarının arasında ıslaklığını hissetti. Sonunda pes etti. Doğrudu ve ne yapacağını bilemediği için yine şarkı söylemeye başladı.

"Ço-cuk-lar bi-zim ge-le-ceği-miz. On-ları i-yi e-ğit-me-li-yiiz."¹ Komür çamuru şimdi diğer bota da doluyordu ve kırmızı yağmur botlarını terk etme ihtimali artık kalmamıştı. "İç-le-rin-de-ki gü-zel-liği on-la-ra gös-ter-me-li-yiiz."

Shuggie sesini iyice yükselterek şarkıyı, radyodan duyduğu şekilde tüm tonlamaları taklit ederek söyledi. "Çok za-man ön-ce ka-rar ver-dim, kim-se nin göl ge-sin-de

1. Whitney Houston'in "Greatest Love of All" şarkısı. (Ç.N.)

yü-rü-me-me-ye Ba-şar-sam da ya-pa-ma-sam da, i-nan-di-ğim gi-bi ya-şa-rım hiç de-ğil-se."

Karanlıktan boğuk bir ses geldi. "Bu ne be!? Sen nasıl oraya.. Hey, Whitney Houston. Bak buraya, yukarı bak."

Shuggie kraterin kenarındaki gölgeyi fark etmemişti, şimdi bile kömür rengi göğün fonunda Leek'i seçmekte zorlanıyordu. "Ne bok yiyorsun orda sen!"

Shuggie açtı ağzını yumdu gözünü. "**ARRHHH, BÜ-ZÜK TAŞAKLI BOK OĞLU BOK! ÇIKAR BENİ BURADAN ÇABUK, SIÇTIĞIMIN PANDİKÇİSİ!"**

Karanlıkta topraktan önce tıkrtılar geldi, sonra ıslak çamura basan ağır bir ayağın sesi.

"**ACELE ETSENE BE!"** Shuggie emici zemine çarpan ayak seslerine kulak kabarttı. "**ÇIKAR BENİ BURADAN AMCIK."**

Islak şapırtılar giderek yaklaştı ve fısıltıyla küfretmeye başlayan Leek'in tanıdık iç çekişleri Shuggie'nin kulağına geldi. Leek kardeşini sırt çantasından tuttu ve ıkınarak cılız bir bahçe otu gibi battığı yerden çekip çıkardı. Shuggie çamurdan kurtulduğu an yine çamurun üstüne yığıldı. Leek onu anorağının sırtından, dizginleri tutar gibi tutup katı zemine sürükledi.

"Aaahh, hayır! Bekle! DUR!" Aniden durdular. Leek alacakaranlıkta yüzünü kardeşine yaklaştıırıp yine niye yaygara kopardığını anlamaya çalıştı. "Bırak beni. *Bırak dedim!"*

"Salak mısın nesen ya?" Leek onu kenara sürükleyip kulağına sert bir tokat attı. Shuggie'ye kızmış görünüyordu. Aceleyle gitmek ister gibiydi.

Shuggie abartılı tavırlarla çırpınarak, "Eve dönemem bu halde," dedi. "Botlarımı almadan dönemem Annem öldürür beni! Taksitlerini hâlâ ödüyor."

"Hay başımın belası!" Shuggie'nin şapkasını tutan el gevşedi ve Leek geri dönüp kraterin içine doğru yürüdü. Çamurun emme ve geçirmeleri arasında, karanlıktan

Leek'in homurtuları, asabi çekiştirme sesleri geliyordu. Bir anlık sessizliğin ardından Leek'in botlarının şapırtıları duyuldu ve Shuggie abisinin elini yeniden gömleğinin boynunda hissetti. Leek onu kraterden uzağa sürükledi ve ancak Shuggie keskin taşlardan şikâyet etmeye başladığında durup kardeşinin botları giymesine izin verdi. Shuggie botları yavaşça ayağına geçirirken bir yandan abisinin gözleri ufukta tedirginlikle bir aşağı bir yukarı yürüyüşünü, dönüp dönüp geldikleri maden ocağına bakışını izledi. Adrenalinden yerinde duramıyor gibi bir hali vardı.

"Çabuk ol!" Leek, uzun parmaklarını Shuggie'nin sırtında birleştirip oğlanı omuzlarından sarstı. Shuggie gözlerini kırpıstırarak abisine baktı. O an ilk defa Leek'in kaşlarının uzayıp ortada birleştiğini fark etti. Tuhaf biçimde dikkat dağıtan bir şeydi bu. Shuggie abisine bunu söylemeye hazırlandı.

Ancak Leek'in sesinde bir tuhafılık vardı; anlaşılmaz ve bozuktu. Shuggie'yi korkutuyordu. Yüzünde giderek koyulaşan, şurup gibi yapışkan kan püskürtüleri vardı. Sol gözünün kenarı koyulaşarak morarıyor, alacakaranlıkta derin bir oyuk izlenimi uyandırıyor, altdudağı da şişmiş ve yarılmıştı. Leek acıyormuş gibi alt çenesini ovdu. Elini ağzına sokup alt çenesinden takma dişlerini, gözlerini acıyla kısarak çıkardı. Dişlerden biri eksikti, diğeri çatlak; pembe porselen protez de çenesine yumruk yemiş gibi ikiye ayrılmıştı.

"İyi misin?"

Leek inleyerek, "Sssikiir," dedi. "Sana etrafı gözet demedim mi ben? Güya nöbetçi için uyaracaktın beni." Leek'in çenesini ovan elinin eklem yerlerinde deri tamamen soyulmuştu. Gözleri karanlıkta korkuyla ışıltıyordu. "Adamın fena canına okudum Shuggie. Başka çarem yoktu. Hepsi senin suçun."

Leek kırk porseleni cebine koydu ve Shuggie abisinin elinde bakır kablo da levye de olmadığını o an fark etti. Leek onu hızlı adımlarla yürütmeye başladı ve takip ediliyormuş gibi sık sık dönüp arkasına baktı. Shuggie botlarını doğru düzgün giyememişti, ıslak çorapları parmaklarının arasına girmiş, ayak derisini soyuyordu ama abisinden yavaşlamasını isteyecek cesareti yoktu.

Madenci sitesinin önüne geldiklerinde ikisi de soluk, turuncu sokak lambalarının güvenliğine kavuşmaktan memnundu. Leek alt dişleri olmadan konuşmaya başladığında, yüzü âdeta dağılmıştı. Kısık sesli, pelteğimsi konuşmasını anlamak zordu ama Shuggie gözlerindeki korku ve hayal kırıklığını kolayca okuyabiliyordu.

On Dört

Leek bir daha bakır yağmalamaya gitmedi. Onun levyesiyle kafatası yarılan, beyni yere düşmüş iskambil kâğıtları gibi saçılan maden nöbetçisi ise hastaneye kaldırılmıştı. Polis kapı kapı dolaşıp genç faili aradı. Agnes kendi kapısı çalındığında onları en alt basamaktan öteye almadı. Gösterişli imitasyon küpesiyle oynayıp durdu ve bunalmış taklidine gerek bile duymadan, kapısına gölge etmelerini hakaret sayar gibi samimi bir sıkkınlıkla oflayıp pufladı. Böylece polisi kapıdan kolaylıkla döndürmeyi başardı. Leek ise annesinin burnundan kıl aldırma-yışına hiç olmadığı kadar minnet duydu.

Agnes olaydan sorumlu olup olmadığını Leek'e sorma ihtiyacı duymadı. Aklının köşesinden bile geçmemişti çünkü. Polis sokakta bir aşağı bir yukarı yürürken Bridie Donnelly çitin başında dikilip sigara tüttürdü. Yaşadığı tek şaşkınlık, sorumlunun kendi yavrularından biri olmadığını öğrendiği andı. Dedğine göre bu olay, nöbetçinin ailesinin başına gelebilecek en iyi şeydi. Adamın güvenlik görevlisi olarak sözleşmesi yakında bitecekti, bu sayede ömür boyu maluliyet maaşına hak kazanmıştı. Hem zaten öyle muhabbetine doyulmaz biri de değildi.

Leek'in dişleri o kış boyunca ve baharda havalar ısınana dek ağzını acıttı. Ulusal Sağlık Hizmetleri protezi

değiştirmekte yavaş davrandığından, kırık köprüyü sadece dışarı çıktığında takıyor, konuşurken protez yerinden çıktığı için ağzını sıkıca kapalı tutuyordu. Evde ise protezleri takmıyor, çizgi filmlerdeki kaplumbağalar gibi üstçenesi fırlak dolaşıyordu. Shuggie'yi yakaladığında yere yatırıp üstüne oturuyor, kızartana kadar derisini çimdikliyordu. Shuggie bunu hak ettiğini düşünerek elinden geldiğince feryat etmemeye çalışıyordu.

USH takma dişlerin yenisini nihayet verdiğinde, Leek'in alt protezi üsttekilere tuhaf bir açıyla değdiğinden, porselenler damağının gerisine baskı yaptı ve dişetlerinde yaralar açtı. Shuggie elinde ekmekle havari gibi abisinin peşinden dolaşıp kopardığı küçük lokmaları ezerek top yapıyor, protezin altına koyup yaralarını rahatlatması için Leek'e veriyordu. Yaza kadar Leek için cebinde ekmek taşıdı. Agnes oğlanın okul pantolonlarını yıkarken pek çok defa kuruyup mavi küfle kaplanmış ekmek dilimleri buldu.

Sonunda yaz tatili gelip çattı ve yolun tamamı McAvennie çocuklarıyla, çocukların kuzenleri ve kuzenlerinin kuzenleriyle dolup taşı. Birlikte, iki haftalık batı-yakası yazının her saniyesini değerlendiriyor, yolda top sektirip bisiklete biniyor, fare rengi kömür tozu bulutlarını çığlık çığığa havalandırıyorlardı.

Shuggie onlardan gitgide uzak düşüyordu.

Kendinde bir terslik olduğunu hissediyordu. İçindeki bir şeyler hatalı birleştirilmiş gibiydi. Herkes yanlışlığın ne olduğunu görüyor, bir tek kendisi adını koyamıyordu. Sadece farklıydı o şey, dolayısıyla da yanlıştı.

Shuggie evin gölgelerinde dolanıyor, tel çitin altından geçip sitenin etrafını saran turba bataklığına çıkıyordu. Sosyal konutlardan olabildiğince uzaklara yürüyordu. Yılın nadide güneşini ensesini kavuruyor, kalın kazağının altında cildini tahriş ediyordu. O ise yürüne yürüne

düzleştirilmiş patikadan sapıyor, uzun sazların içinde kendine yeni yollar açıyordu. Sonra ayaklarını vurarak çemberler çiziyor, genişçe bir oval alanı ezerek düzleştiriyordu. Ölü otlar sonunda gür, kahverengi kalın bir halıya dönüşüyordu. Shuggie ardından ağır botlarını çıkarıp Leek'in gösterdiği şekilde provalara başlıyordu.

Önce çemberin kenarında duruyor, diğer uca doğru yürüyordu. İlk geçiş kolların salındığı, kısa, ani adımların atıldığı hızlı ve aceleci bir yürüyüş oluyordu. Shuggie bunun üstüne tertemiz tımaklarını sinirden avuçlarına batırıp arkasına dönüyor, baştan başlıyordu. Bu defa daha ağır, daha dikkatli yürüyor, bacaklarını ayırıp çüküne yer açıyor, topuklarını yumuşak zemine sağlam bir şekilde basıyordu. Bir süre sonra yün kazağını çıkarıp alnındaki terleri siliyordu. Kendini azarlıyor, dönüp aynı şeyleri tekrar yapıyordu.

Shuggie ikinci boyunca bir ileri bir geri gidiyor, her defasında kollarını göze çarpacak kadar sallamadan, yavaş adımlarla yürümeye çalışıyor ve kendini Leek gibi, gerçek bir oğlan gibi olmaya zorluyordu. Oysa aynı yürüyüş diğer çocuklara, durup düşünmeden, mazerete gerek duymadan, son derece doğal geliyordu.

Agnes cam kenarındaki koltuğa dimdik oturmuş, sokağa bakıyordu. Sürülerce çocuk sağda solda oyun oynarken, Shuggie aralarında yoktu. Kendisi ev işi ve makyajı on buçukta bitirmiş, dışarı çıkmayacağı halde kısa belli kazağını, gri dar eteğini giymişti. Eski bir biranın dibinde kalanları yudumlarken oğlunun kim bilir nelerde çocukluğundan saklandığını düşünüyordu.

Sıkıntıdan koltuğun kolçağına yapışmış çorap tüylelerini topladı, bir tuvalet kâğıdı parçasının üstüne düzgünce biriktirdi ve kâğıdı katlayıp cebine koydu. O bu üç parça eski oturma takımının parasını hâlâ öderken oğul-

larının saygı göstermemesi sinirini bozuyordu. ●, sekiz yıl daha haftada beş pound'u bayılacaktı ama çocuklar bunların üstünde ayakkabılı ayakkabısız, kafa aşağı, yalamasına yatıp kalkacaktı.

Sokağın karşısında sitenin kırık kapısı açıldı. Agnes ayağa kalktı. Pejmürde McAvennie çetesi hurdadan döndürme bisikletlerini toprak yola çıkarıyordu. Güzel çocuklardı aslında, kabul etmeliydi Agnes. Annelerinin hırpani yaşayışı onlara küçük vahşi birer aslan havası katıyordu. Uzun saçları gür ve hayvansı, gözleri babalarının gibi güzel Çingene kahvesiydi.

Agnes bir gün ortanca kızı eve almıştı. Başta öyle bir niyeti yoktu ama sirkeli suyla camları silerken dikkati sürekli dağılmıştı. Çocuklar sokakta, toz toprağın biriktiği çukurda oyun oynuyorlardı. Onlar pislik içinde düşüp kalkarken Agnes camları keyifle temizleyemiyordu. Sonunda Pasaklı Fare dedikleri kızı çağırdı ve yarım elmayla kandırıp evin arka tarafından dolandırdı. Bir saat kadar uğraşıp didinerek sert bir fırçayla kızın karmakarışık saçlarını tarayıp ensesindeki düğümleri, dolaşık bukleleri dikkatle kesti. İşi bittiğinde kızın saçlarının aslında ne kadar düz, ipeksi ve parlak, nasıl da karamel ve tekir rengi olduğunu görüp şaşırdı. Kızla birlikte saçını önce güzel bir atkuyruğu yaptılar, sonra ördüler, ardından topuz yaptılar, sonra da Catherine'in okula giderken yaptığı gibi balıksırtı ördüler. Birlikte harika bir ikindi geçirdiler.

Colleen olup biteni öğrendiğinde küplere bindi. Daha evden çıkmadan, avaz avaz bağırmaya başladı. Sonra sokağı fırtına gibi geçip kapıyı yumruklayarak, *"Sen kendini ne sanıyo'sun be kadın? Afra tafrayla dolunaca'nu git de nonoş oğlunla ilgilen."* diye haykırdı.

Bunu vahşice tükürmeler izledi. Ne var ki birayla uyuşmuş Agnes, kılını bile kıpırdatmadı. Fırçayı tersine çevirip kendini teskin edercesine hafif hafif dizlerine

vurdu. *Biraz daha devam et de fırçanın tersiyle daha neler yapıyorum. gör,* diye düşündü.

Agnes, her zaman olmasa da kimi günler, birbirlerine karşı medeni davranamamaktan üzüntü duyuyordu. Sesli olarak asla itiraf etmese de kadın olarak yaşadıkları ortak pek çok şey vardı. Jinty'den duyduğuna göre Büyü Jamesy bir ara işten çıkarılma tazminatından kalanı hurda arabalara ve oğlanlar için havalı tüfeklere harcamıştı. Bunun üstüne Colleen, Noel yemeği malzemelerini Fine-Fare süpermarketten çalmak zorunda kalmıştı. Nihayetinde Agnes gibi o da mahrumiyetin dikenli tellerini iyi biliyordu. Birbirlerine çok daha yakın olabilirlerdi. Kendi dünyalarında ikisi de Freemans katalogunu aç gözlerle karıştırmış, ikisi de gecenin sessizliğinde uzanıp kuş kadar maaşı neye yetiştireceklerini hesaplamaya çalışmışlardı. *Ona şunu, buna* bunu alsalar kendilerinden neleri kısıbabilirlerdi? Anne hesabı buydu işte.

Kendi dünyalarında ikisi de koca bir ikindiye kanepenin arkasında, Provident'in¹ adamından saklanarak geçirmişlerdi. Pithead kadınlarının her birinin halıya gömülüp sürünerek ilerlemeleri, tuhaf bir tür senkronize yüzmeyi andırıyordu. Provvie büyük takım elbiseli zayıf bir adamdı. Utanıp sıkılmadan pencerelerden içeri bakardı. Yıllarını boş evlerde kanepenin arkasından dalga dalga kıvrılarak yükselen esrarengiz sigara dumanlarını izleyerek geçir-mişti.

Colleen, Bridie üzerinden dolaylı yolla Agnes'a elektrik sayacını atlatmanın, kutuyu saç tokasıyla kilide zarar vermeden açmanın yöntemini bile öğretmişti. Agnes ayda bir, pazar günü, sayaca attığı bozuklukları geri alıyor, oğulları üç ızgaralı, gürül gürül elektrikli ısıtıcının karşısına geçip eriyen dondurmalarını yiyorlardı. Gümüş pa-

1 Britanya merkezli kredi sağlayan kuruluş. (Ç.N.)

raları elinde bir avuç mücevher gibi tutan Agnes, daha sonra sayaca elindekilerin bir kısmını geri gönderip aylık elektrik kullanım hakkının iki katını alıyordu. Sayacı okuyan adamın hesabı bir türlü tutmuyordu. Agnes onu *pub*'da Provident'in adamıyla kafa kafaya vermiş, Pithead'in gayretkeş anaları karşısında çaresizce efkârlanırken hayal edebiliyordu.

Colleen şimdi Pasaklı Fare'yi göğsüne bastırırken Agnes onun kendisinden niye bu kadar nefret ettiğini düşündü. Onun sahip olduklarına imreniyordu oysa. Dört bir yanı ailesiyle çevriliydi. Aile fertleri hem manevi hem de fiziksel olarak birbirine yakındı. Çocukları küçüktü, zindeydi ve annelerine hâlâ ihtiyaç duyuyorlardı. Hepsinden de önemlisi bir erkeği vardı, ilk ve tek erkeği, üstelik hâlâ onun yanındaydı. Bir de Tanrı'sı vardı ve kendi dediğine göre Tanrı onu daha üstün olmak, ahlaken çevresindekilere örnek olmak üzere seçmiş, Colleen de Büyük Patron'un emri altındaki orta kademe yönetici gibi bu görevi aynen yerine getirir olmuştu. Ona göre para kaçırmak, dükkândan mal yürütmek ayrı bir şey, zaruri günahlardı. Siyah çoraplarla topuklu ayakkabılar ise bütününü, çok daha ölümcüldü.

Agnes birasından son yudumları alırken vahşi McAvennie'lerin Ocak Yolu'na doğru bisiklet sürüşünü izledi. Colleen de alışveriş torbasıyla bahçe kapısından geçip çocukların kaldırdığı toz bulutunun peşinden siteden çıktı. İşte Agnes o sırada fark etti.

Colleen'in erkeği, Büyük Jamesy, paslı bir Cortina'nın altına yatmıştı. Üstü başı şimdiden kır pas içindeydi ya da belki önceden öyleydi, kim bilir? Agnes topuklarını tıkırdatarak dar yolun karşısına geçti. Adam pekmez birikintisi gibi etrafına yayılmış koyu yağ lekesiyle, arabanın altına sırtüstü uzanmıştı. Agnes iri yüzüğüyle kaportayı tıklattı.

"Yine ne var?" Adam öyle haşin pofurdamıştı ki Agnes nefesini ayak bileklerinde hissetti. Birkaç metal alet betona devrildi ve Büyük Jamesy yengeç gibi sağa sola sürtünerek hurdanın altından çıkmaya çalıştı. Bitmek bilmez bir süre bununla uğraştı.

Agnes o arada huzursuz ya da umursamaz, çeşitli gülüşler prova etti. Adam doğrulduğunda boyu Agnes'tan en az iki baş uzundu. Siyahi İrlandalı¹ teni vardı Büyük Jamesy'de, öyle balımsı bir tendi ki kir ve yağ neredeyse yakışıyordu yüzüne. Boynunun bir yanı maden patlamasından dolayı yanık ve buruşuk, başının arkasında saç hattı tuhaf biçimde asimetrikti. Tüm bunlara rağmen yakışıklıydı. Agnes'ın sinirini bozdu bu gerçek.

"Senin Colleen evde mi?" dedi.

Jamesy onu dikkatle süzdü. Bakışları Agnes'ın V yakalı kazağının dekoltesinde durdu. "Bırak şimdi numarayı," dedi, ruhsuz bir ifadeyle. "Ne istiyo'sun, onu söyle."

Agnes bakışlarını öne indirdi. Adamın elleri kalın ve nasırlıydı. "Bir iyilik isteyecektim senden."

"Ha, *tamam*, iste bakalım." İşte şimdi Agnes'ın tanıyıp bildiği bütün erkekler gibi gülümsüyordu. Sivri uçlu dişleri tuzak gibi içe, boğazına dönüktü.

Agnes, "Ne yapacağımı şaşırmış durumdayım," dedi. "Benim oğlanla, hani şu küçük olan var ya, biraz sorun yaşıyorum da."

Adamın yüzü tekrar taş kesti. Bakışları Agnes'ın vücudundaydı. "Ha, var hi' tuhaflık çocukta. Gözünü üstünden eksik etmeyeceksin veledin. Habire boyundan büyük laflar ediyö'. Geçen gün ip atlarken gördüydüm onu. Otun kökünü baştan kurutsan iyi edersin."

1. Siyah saçlı, siyah gözlü İrlandalılar için kullanılan terim. Ayrıca İrlanda'da Ulster Bölgesi'ndeki Katoliklerin, Protestan Plantasyon sahipleri için kullandığı aşağılayıcı sozdur. (Ç.N.)

"Ben de o yüzden geldim işte." Agnes kollarını kavuşturdu ama adamın bakışları hâlâ göğüslerindeydi.

"Benim çocuklar ona şöyle temiz bi' sopa mı çeksın?"

"Hayır!"

"Azıcık pataklasınlar. Adam olsun."

"*Hayır!* Çocuğun suçu değil ki. Çevrede erkek olmadan büyümek kolay mı?"

"Senin şu Leek var ya işte?" Kir pas içindeki adam bir an durup kendi sözünü düşündü. Dudaklarını ekşitişi, büyük oğlan hakkında da iyi düşünceleri olmadığına işaret etti. "İyi de benim elimden ne halt gelir ki?"

Agnes bütün hevesini yitirmişti. "Hiç. Sadece oğullarınla yaptığın güzel şeyleri görüyorum da onun için demiştim."

Adamda hiç merhamet yoktu. Sertliği -kendi çocukları bile söz konusuyken- sitede dillere destandı. "E, ne istiyo'sun benden?"

"Ne bileyim, belki sana şöyle bir-iki pound versem balığa giderken onu da alırsın yanına ya da belki topa vurmaya öğretirsin?"

Adamın yüzündeki gergin hareketler Agnes'a teklifi değerlendirildiğini söylüyordu. "Senden para almam ben Agnes."

Agnes kendini aptal gibi hissetti. İçinden hemen içmeye dönmek, öfke ve utancını içkiyle boğmak geldi. "Anladım. Tamam. Kusura hakma, rahatsız ettim. Sadece aklıma geldi işte. Boş ver, unut gitsin." Utancını da alıp eve dönmek üzere dimdik doğruldu.

"*Dur bi' dak'ka.* Benim için yapabilice'in bi' şey yok demedim ki." Büyük Jamesy bu sözlerin ardından gülümsedi, ortaya çıkan dişleri bıçak gibi keskindi. Yağlı elini kirli yeleğinden içeri soktu. Göbek etinin üstünde gezdirdi.

Gres ve motor yağının kokusu Agnes'in üstünden uzun süre gitmedi. Adamın aleti vücudundan epeyce koyu renkteydi. Kirliymiş gibi ya da -Agnes öyle umuyordu- aşırı kullanımdan sertleşip rengi koyulaşmış gibi. Tavuğun but etini andıran koyu bir rengi vardı ve vücudunun geri kalanı gibi balımsı olmaması Agnes'in garibi-ne gitmişti.

Jamesy fermuarını kapatıp Agnes'ı ayağa kaldırırken hâlâ kabarıktı. Her şey çabucak olup bitmiş, adam Agnes'ı, Colleen'in evinden kurnazca ve utanç verici biçimde yollayıvermişti. Yenilip oyunbozanlık ediyor gibi bir hali vardı, satın aldığı şeyden pişman olsa da iade edemeyen bir müşteri gibi. Homurdanarak Agnes'a pazar günü oğlanı alıp çöp ve turna balıklarıyla dolup taşan kanalda balık tutmaya götüreceğini söylemişti.

Shuggie ilk başta irkilip ömründe daha berbat bir fikir duymamış gibi davrandı. Agnes aynı gece banyoda ağlayarak vücudundan yağları temizlerken kendini aptal gibi hissetti. Shuggie onun soğuk suda oturup kendi kendine ağladığını duydu. Annesi büyük oranda ayıktı ve bu da Shuggie'nin gözünde, sarhoş "zavallı ben" halinden çok daha farklıydı. Shuggie sonunda balık tutma işine ilgi göstermeye karar verdi. Annesinin yeniden mutlu olması için ne gerekirse yapacaktı.

Dikkatini o günü planlamaya, kendini hazırlamaya, liste yapıp üstünden geçmeye verdi. Öğle yemeği ile giysilerini, okul çantasına koyacakları ile ceplerine koyacağı küçük şeyleri ayarladı: domatesli sandviçler, birlikte oynamaları için oyuncak robot, plastikten bir güneş gözlüğü ve Noel düdüğü. Yanına alacağı her şeyi çıkarıp düzgünce yerleştirdikten sonra küçük, sabırlı bir köpek gibi yatağın kenarına oturdu.

Pazar kahvaltısından sonra sokağın karşısındaki ev canlanmaya başladı. Uzun kollu ve bacaklı McAvennie

oğlanları kapıdan fırlayıp babalarının hurda kamyoneti-
nin arkasına çanta ve oltalarını yüklemeye başladılar.
Francis solucan dolu eski bir sıva kovanı sürükleyerek
bir kenara koydu. Agnes sesleri duyunca Shuggie'nin
odasına geldi. Naylonlara sarınmış kan ter içindeki oğla-
na heyecanla baktı.

"Gördün mü, demiştim sana!" Oğlundan çok, kendi
rahatlamış gibiydi.

Shuggie gözlerini yolun karşısındaki kamyonetten
ayırmadı. Bir yandan da rahiplerin ayinlerde yaptığı gibi
yağmurluğunun bütün ceplerini tek tek elledi. "Gelmiş
geçmiş en büyük balığı tutacağım sana."

Agnes dudaklarını şaklatıp, "Biliyorum," dedi.

Shuggie, "Şimdi geçsem mi karşıya?" diye sordu.

Agnes bir an düşündü. Sonra gururuyla hareket
ederek yanıtladı. "Hayır, burada bekle. Bay McAvennie
gelip alacak seni."

Büyük Jamesy yola adımını attı. Shuggie yine, "Dı-
şarı çıksam mı?" dedi.

Leek sabahı uyuyarak geçirmeye çalışıyordu. Bir
haftalık ağır işçiliğin ardından uzun uzun yatacağı saat-
leri iple çekmişti. Annesiyle Shuggie'nin kararsızlıklarını
dinleyip yorganın altından boğuk bir çığlık attı. "Hadise-
ne, git işte artık, *GİT!*"

Agnes yorgan kabartısının altındaki Leek'e vurdu.
"Hayır! Bay McAvennie bize gelecek dedim." Sonra es-
mer adamın yolda uzun adımlarla yürüyüşünü izledi.
Adam kalas gibi ayağıyla, sökülmiş araba parçalarını tek-
meleyip kiremitler üstünde yükseltmiş Cortina'nın altına
gönderdi. Çantalarından birkaçını düzeltip sicimlerle sabit-
lerken, Agnes'sa başparmağını ovuşturmaktan tahriş et-
mişti. Jamesy daha sonra kamyonetin arkasından dolanıp
yola adımını attı.

Shuggie heyecanla ellerini ovuşturuyordu. Agnes
oğlanın yağmurluğunun yakasını düzeltti. "Bay McAven-

nie'nin yanında uslu dur oğlum, tamam mı? O ne derse yap. Yük olmamaya çalış, anladın mı?" Agnes oğlunun ateş gibi yanan küçücük dudağına bir öpücük kondurdu. Dudağın üstünde terden damlalar birikmişti.

Yataktaki Leek tümseği yine konuştu. "Sakın boğulayım deme mankafa. Bir ömür atlatamam sonra."

Ardından duydukları taka kamyonetin motor sesi, Agnes ile Shuggie'yi gafıl avladı. El freni indirilirken canavarın şöyle bir yükselip silkinişini gördüler. Büyük Jamesy yan aynaya göz atıp kamyoneti yola çıkardı. Oğlanın yüzünde panik ifadesi belirdi. Kamyonet yanlış yöne dönüktü; yolun ağzına değil, ucuna doğru. Yolun ucu ise çıkmaz sokaktı. Sazlı bataklığa boğulmuş yol, bir kaşığın başı gibi genişler, arabalara genelde kaşığın ucuna kadar gidip dönerek geri çıkmaktan başka seçenek bırakmazdı.

Agnes dudağını ısırды. "Kamyoneti döndürüyor galiba." Kendi söylediğine inanmaya çalıştı. "Ama istersen gidip kapıda bekleyelim."

Oğlan kıpkırmızı yüzüyle başını salladı. İki ön kapının hemen arkasında durup sahneye ihtişamlı bir çıkış yapacakmış gibi kendilerini hazırladılar. Sonra el ele tutuşarak dışarı çıktılar ve yolun kenarına geçerek beklemeye başladılar. Yeşil kamyonet uzakta dönüş yapmış, haldır haldır geri geliyordu.

Agnes ile Shuggie, büyük bir tren platformunda dikilir gibi dimdik ve gururla, kaldırımında bekliyorlardı. Agnes oğlunun elini tutuyor, Shuggie de diğer eliyle ıslak domatesli sandviçleri havada tutuyordu. Agnes yüzüklü parmaklarını kırpsıttı "*Tamam, hadi yüzünü kurula ve dediklerime dikkat et.*"

Kamyonet yavaşlamadı. Büyük Jamesy geçerken onlara bakmadı bile. Araç pat pat ilerlerken yerden kalkan kurumlar havayı kamçılardı. Agnes ile Shuggie uzun süre durup kamyonetin gözden kayboluşunu izlediler.

Toz toprak yere inince, karşı pencereden çın çın diye gürültülü bir tıklatma sesi geldi. Colleen McAvennie pencerenin inatçı kanadını kaldırıp şüpheli bir ifadeyle sokağa doğru uzandı. "Siz ikiniz ne demeye öyle avanak gibi dikildiniz orda?"

Agnes'in elinden, yanlış otobüsün peşinden koşup da kaçırmış gibi gülümsemekten başka bir şey gelmedi. Protezleri kırmızı ağzında bembeyaz parlıyor, kalkan toz toprak, dudaklarındaki taze ruja şimdiden yapışıyor.

Küçük oğluysa evin arkasındaki kömürlükte oturmuş, ezilen domatesleri fiskeyle sandviçinden fırlatıyordu. Agnes'in beklediği gibi gözyaşı dökmemişti. Agnes elektrik sayacını patlatıp içindeki bütün parlak bozuklukları boşaltmış, Dolan'ın dükkânına gidip onlarla bir avuç çikolata ve küçük bir parça balık fileto almıştı. Filetoyu uzattığında oğlu umduğu gibi kahkahayla çağılamadı. Yüzünden kurum tozunu silip omuz silkmekle yetindi. "Ben zaten gitmek istememiştim." Agnes yanaklarında çaresizlik gözyaşlarıyla, üzgün olduğunu söyledi. Shuggie başını kaldırıp annesine bakarak, "Neden?" dedi.

"Beş para etmez bir baban olduğu için."

Leek cebir ve baskı sonucu arka bahçede Shuggie'yle top oynuyordu. Agnes pencereden onları izledi. İkisinin de orada olmak istemediği her halinden belliydi. Gidip evyenin altına sakladığı Special Brew'ları buldu. Soğuk bronz kutuyu elinde yuvarlayıp içindeki şeytanı gün yüzüne davet etmeyi düşündü. Sırf sarhoş olmak için içerse, gün bitmeden sokakta kavga çıkarmış olurdu. Elinde bir kutu cesaretle, tertemiz kanepenin kenarına oturdu ve tıslatarak kutuyu açtı.

Colleen çöp tenekesini yol kenarından içeri alırken sol yanda oturan ev kadınıyla ayaküstü dedikoduya koyuldu. Boynundaki haçı çocuksu bir tavırla çevirip duru-

yordu. Kendinden memnunluğu her halinden belliydi. Kadınlar bütün sabah Jamesy'nin bağırsakları dökölmüş Cortina'sı etrafında seğirtip durmuşlardı. Agnes, sosyalleşme eğilimi içinde olduklarını görüyordu çünkü hepsi ballı dedikodu beklentisi içindeyken yaptıkları gibi kışlarını kasıp aceleyle badi badi yürüyorlardı. Bridie Donnelly kasık arasına giren külotlu çorabını düzelitti. Agnes bu kadınların kirli etekleriyle çay rengi külotlu çoraplarına, taytlarıyla sabahlıklarına bakınca kendini daha iyi hissediyordu.

Agnes şimdi birasını içerken stratejik davranıyordu. Karşıdaki paslı kapıdan salınarak girdiğinde Büyük Jamesy'nin evde olmasını istiyordu. Adamın yağlı parmaklarıyla yaptıklarını Colleen'e anlatırken Jamesy'nin de izlemesini istiyordu. Kanında alkol vaktinden önce yükselirse zirveyi erken görür, zihni yavaşlar ve gerçekleri haykırırken dili dolanırdı.

Yolda yabancı bir kadın belirttiğinde, Agnes içkinin ilk hararetini yaşıyordu. Kadın elindeki kâğıda yazılı adrese bakıp birbirinin kopyası evleri sayarak ilerliyordu. Saçının pahalı kesimine ve yapılış şekline bakılırsa Pithead'li olmadığı belliydi. Katolik akrabalardan da değildi çünkü parlak kırmızı çantası ve onunla kusursuz uyumlu parlak kırmızı ayakkabıları vardı.

Colleen'in yüzü aniden kızarınca, Agnes onun da kadını tanımadığını anladı. Kadın gruba yaklaştı, Colleen'e bir şeyler söyledi ve Colleen ağır ağır başını salladı. Sonra sigarasını söndürüp soğuk çay bardağını aldı ve omzundan geriye bakarak yabancıyı evine buyur etti. Dedikoducu kargalar da dağılıp gitti.

Agnes koltukta öne doğru eğildi. Kadının Sosyal Hizmetler'den geldiğini düşünüp kendisi göndermediği için hayıflandı. Sosyal Hizmet görevlileri Pithead'e baskınlar yapıyor, yarı zamanlı çalışıp işsizlik yardımı alan-

ları ve merdivenlerin tepesinde anten döşeyip engellilik yardımını kazananları yakalıyorlardı. Ne var ki kadın bunlara yetecek bir süre içeride kalmadı. Kırmızı çantası kolunun altında, evden dışarı çıktı. Agnes onun arabanın iç organlar arasından geçişini, kırık bahçe kapısını kibarca kapatışını izledi. Kadın çantasından pahalı görünen bir güneş gözlüğü çıkardı, saçını onunla kaldırdı. Bu hareket Agnes'ı neşelendirdi çünkü Colleen'in tepesinin tasını attıracaktı. *Güneş gözlüğü mü? Hey Yüce Tanrım, ne sanıyor kendini bu kaltak?* Şık kadın, başı dimdik sokaktan yukarı yürüyüp gözden kayboldu.

Agnes bekledi ama Colleen bir daha dışarı çıkmadı. Üç McAvennie kızı karınları acıktığında, sokaktan hayalet gelinler gibi süzülerek geçtiler. Altın saçları matlaşıp başörtüsü gibi yüzlerini örtmüş, bir zamanlar narin bir mavi olan uzun yaz elbiseleri yıkanmaktan solmuştu. Agnes gözlerini bir anlığına yummuştu ki açar açmaz Büyük Jamesy'nin hurda kamyonetinin kaldırım karşısına yerleştiğini gördü. Dışarısı hâlâ aydınlık olduğu halde McAvennie hanesinin göz alan ışıkları çoktan yakılmıştı. Agnes hane halkının çıplak ampul ışığı altında telaşlı adımlarla odadan odaya gittiğini görebiliyordu. Bir kutu birayı daha tıslatarak açıp kafasına dikti.

Yatak odasına giderek eteğini çıkardı ve tekme atmasını engellemeyecek bir şeyler giydi. Üstüne de Colleen'de daha baştan şüpheler uyandıran kullanışsızlık derecesinde kabarık ve suni taşlı angora kazağını geçirdi. Mücevher kutusunu uzun uzun karıştırarak papa yüzüğü boyutlarında, en iri taşlı yüzüklerini seçti. Yüzüklerin camdan yapılma mücevherleri öyle biçimsizdi ki taytları yırtar, kurulama bezlerine takılırlardı. Agnes'ın ölçüsüz içtiği kimi gecelerin ertesinde uyanıp yüzünde ve kol içlerinde kesikler bulduğu olurdu. Durdu ve donatılmış parmaklarına baktı; ıslıl ıslıl silahlar, pul pul kalkmış, kap-

lama altından yapılma muştalar. Biradan aldığı son yudum midesine oturunca, vaktin geldiğini anladı.

Agnes dışarı çıktığında tökezleyip kırık bahçe çitine yaslandı. Derin bir nefes aldı ve hafifçe başı dönünce cesareti yine kırılr gibi oldu. Tam o sırada çığlıklar başladı.

McAvennie'lerin kapısı aniden açıldı ve en küçük oğlan tabana kuvvet sitenin içine doğru koşmaya başladı. Kapı açılınca Colleen'in sesi alçak katlı evlerde tüm netliğiyle çınlamaya başladı. "James Francis McAvennie! Şu halinle o Protestan köpeklerden farkın yok." Agnes boş yolun ortasında kıpırdamadan kalakaldı. Sokağın her yanında çocuklar oynamayı bıraktı, pencereler azıcık aralandı. Agnes kadınların televizyon sesini kısıp perdelerin arkasında kıpırdaştığını görür gibiydi.

"Ne o? Durma hadi, *vur* bakalım. Kendini buraların efendisi sanıyo'sun, öyle mi? Erkek kardeşlerimi getirteyim de görelim kimmiş efendi! Anamın sözünü dinlemedi'ime yananım ben. Seni Turuncuların iti!"

Az sonra bir erkek sert ama anlaşılmaz bir şeyler söyledi ve Colleen daha da tiz bir sesle bağırdı. "Kısmayaca'm işte sesimi. Yeminini bozdun sen, Tanrı asla affetme..." Agnes Büyük Jamesy'nin kadının boğazına sarıldığını tahmin etti, çünkü sokak bir anlığına sessizleşmişti. Sonra Colleen'in sesi tekleyerek ve bu defa daha yatışmış bir halde geri geldi. "Nereye gitti'ini sanıyo'sun? James? Ona mı?"

Büyük Jamesy McAvennie, Colleen tutmuş da asılmış gibi yakası yırtık tişörtüyle evden fırladı. Balıkçı çizimleri hâlâ ayağındaydı, iki eliyle giysi ve nevresimle dolu gibi görünen iki siyah çöp torbasını sımsıkı tutuyordu. Yüzünde ve yanık boynunda güneş yanığı ve taze tırnak izlerinden şeritler vardı. Kamyonetine binip motoru çalıştırdı.

Agnes yol ortasında durmuş sallanıyordu. Jamesy'nin onu orada, kaskatı yumruğa dönüşmüş mücevherli elle-

riyle sarhoş ama mağnır bir şekilde dikilirken görmemesi imkânsızdı. Gerçekten de kamyonetin camını hışımla indirip yolunu kaybetmiş bir adamın asabiyetiyle Agnes'a bağırdı. "Ne istiy'o'sun, 'rospu?" Kelimeyi Agnes'in adı gibi kullanmıştı. "Kılçığı sıyırmaya mı geldin? Biraz acele olmadı mı? Bıraksaydın da önce etimiz bi' soğusaydı."

Bu sözlerin ardından kamyonet gürleyerek Agnes'in önünden geçti. Jamesy sokağın sonuna varıp geri döndüğünde, Colleen kendini kaybetmiş halde kapıya çıkmıştı. "*James! Jamesy!*"

Alkol yüzünden sarsaklaşan Agnes, tökezleyerek kaldırıma döndü. Jamesy kasten direksiyonu kırıp arka tekerle Agnes'a teğet geçti. Yol her zamanki kurum dumanıyla kaplandı.

Agnes karşı kaldırımında gözlerini kırpıştırarak duruyordu ama Colleen henüz onu görebilecek kadar sakinleşmemişti. Colleen'in incecik yüzüne hem vahşilik hâkimdi hem de ifadesizlik. Aynı anda hem ölü hem de diriydi. Sonra ani bir kütürtüyle yere devrildi ve savrulmuş bacakları, boş bakışlarıyla toz toprağın içinde öylece yattı.

Agnes sokağın iki yanına baktı. Düşene bir tekme de kendi basmak veya araba kazası mahallinden kaçmak isteyen birine benziyordu; hangisi olduğundan kendi de emin değildi.

Bütün perdeler hafif bir esintiyle havalansa da kimse yardım için çıkmıyordu; ne akrabalar ne de Pithead'in kadınları. McAvennie'lerin penceresinde, geriye kalan dört çocuğun silueti vardı. Matruşkalar gibi uzundan kısaya sıralanmışlardı. Hepsinde aynı üzgün, aynı güzel yüz. Agnes bir gün sırf Colleen'ı delirtmek için hepsine şöyle sıcak, güzel bir banyo yaptıracaktı.

Az sonra yolun kenarından, eski bir fırçadan saç temizler gibi *ciırttı, ciırttı* sesleri geldi. Eski yapışkan yer

muşambalarının yırtılırken çıkardığı cıvık çekiştirme seslerinden. Agnes yerde dövünen kadına yaklaştı. Tıka basa birayla dolu midesi, kir pas ve yerde birbirine dolanmış ellerle ayaklar, gördüğü şeyi anlamasını zorlaştırıyordu. İlk anda Colleen'in futbol topunu parçaladığını sandı ama iyice yaklaşıncı kadının pençeler atarak kopardığı tutam tutam mat saçları gördü. *Cıırt, cııırt*. Karmakarışık saçlar avuç dolusu kopuyordu.

Agnes yerde yatan kadının etrafında dolandı. Sonra ne olduğunu anlayamadan kendini pisliğin içine diz çökmüş, yüzüklü parmaklarını kullanarak, ondan genç bu kadının azgın pençelerini ehlileştirmeye çalışırken buldu. Vücudunu Colleen'e sımsıkı doladı. "Hey, nedir bu haller, sakın ol." Öyle anlayışlı bir sesle konuşmuştu ki kendi bile hayret etti. Yardım etme niyetiyle gelmemiştii oysa.

Colleen, Agnes'in kollarında gevşedi ve Agnes onun pençelerini nazikçe kendi kucağına koydu. Yolunmuş saçları sımsıkı tutan yumruklarını zorla açtı. Kalın telli tutamları incecik parmakların arasından, eski bir fırçayı temizler gibi almaya başladı. Boş bakışlarla uzun uzun yere bakan Colleen sonunda konuştu. "Morali bozukken o kadar üstüne gitm'iyecektim. Tek dedi'im, doyuracak yeni bi' hoşaz daha istemiyorum. Hepsi bu." Colleen'in elleri titriyordu. "Şu maden kapandı'ından beri kanı kaynayan ergenler gibi gece gündüz tepemde. Şu geri çekilme denen şeyi de hiç beceremedi zaten."

Agnes, Colleen'in kafasındaki kelliğe bakıyordu; kanlı köklerde şimdiden tozlar birikmeye başlamıştı. "Beş çocuk her kadının boyunu aşar."

Colleen alaycı bir tavırla güldü. "Bıraksan yüz tane yapar o adam. Ben de dedim ki, *siktir git McAvennie*, sonra da ona inat, dükkânı kapattım." Tekrar ağlamaya başladı. Gözyaşları gözünden sızıyormuş gibi kesintisiz, kalın damarlar halinde akıyordu. Kemikli burnundan inip çenesinden aşağı damlıyordu. Colleen gözlerini Agnes'a

çevirdi ve ona ilk kez bakar gibi baktı. "O aralar başladı her'alde, önüne geleni sikmeye."

Agnes çelişkiye düşmüştü. Normalde kim olsa zamanla acısının dineceğini söylerdi; ömrünün sonuna dek bağına taş gibi oturacağını bildiği halde. Ancak bu teselli Colleen'e bahşetmedi. O an bu kadınla eşitlendiklerini fark etti. Cılız kadınla ilgili bu kötü haber karşısında duyduğu memnuniyetten utanamazdı. Kötü kötü sırtmamak için dudağını ısırды.

Madenci eşleri şimdi sokağı arşınlamaya başlamışlardı. Akrabalar, akraba eşleri, Colleen sanki nasıl yaklaşıacaklarını bilemedikleri bir hayvana dönüşmüş gibi tedirgin adımlarla çemberler çiziyordu.

"O da senin gibi kibar kibar geldi yanıma. Güneş gözlükleri falan. Kahverenginin böyle iki tonu var gözlükte. Adı Elaine'miş. Baş başa konuşabilir miymişiz. Sandım ki katalogdan geliyor, ufaklıklara Noel için ıvır zıvır satacak."

Colleen derin derin inledi. Kıvrık parmaklarını açıp eteğinin ucunu tuttu. İncecik kumaşı tek çekişte eteğinden göbeğine kadar yırttı. Sonra bitkin halde yine kaldırıma yığıldı.

"Tanrı aşkına, yapma!" Agnes kadının üstünü örtmek için yırtık kumaşı topladı. Colleen iç çamaşırı giymemişti; amının kıvrık kolları, karnının soluk pürüzsüzlüğüne kıyasla şok edici bir etki yaratıyordu. "Seni eve götürmek lazım artık. Kalk hadi. Kalk!" Agnes kadını kaldırmaya çalıştıysa da içki yüzünden koordinasyonunu yitirmişti. Birlikte tozların içine devrildiler, Agnes'in dizi sıyrıldı. Ardından kadını sürükleyerek içeri taşımaya çalıştı ama kemik yığınının ibaret, perişan kadıncağızın tüm kasları gevşemişti ve laf dinlemez çocuklar gibi tekrar tekrar yere kayıyordu. Agnes kan ter içinde kadının başına dikildi. "Burada öyle yatıp kalacak halin yok herhalde."

Colleen gözlerini açmadan elini, şık bir nevresimi okşar gibi kirli kaldırımın üstünde gezdirdi. Kelimeler ağzından şimdi daha yavaş ve boğuk dökülüyordu. "Um'rumda d'iil. Jamesy McAvennie'nin kula'ına gitsin. Karısı. Sokakta. Öldü. Desinler. Amı götü ortada, öldü."

Bisikletlerinin üstündeki birkaç çocuktan gergin kahkahalar yükseldi. Agnes, Colleen'i sertçe sarstı. Sonra bu yaptığından keyif aldığını fark edip yeniden sarstı. "Ha'nfendi, hiç mi onurun yok senin!?"

Colleen'in gözleri açıldı, sonra yine kapandı. Nefesi giderek hafifledi.

Agnes kadını çimdikledi. "Hey! Ne oldu sana yahu? Ne içtin böyle?"

Kemik yığını peltesinden cevap gelmiyordu.

Çitlerden şimdi, meraklı koca kargalar gibi ciyaklayan kadınlar sarkıyordu. Haber tez yayılmıştı. Colleen'in akrabaları kıyameti koparıyor, Jamesy'nin kız kardeşleri adamın itibarını savunan yumruklarını havada sallıyorlardı. Jamesy'nin en az seksenlik annesi ise tükürükler saçarak haykırıyor, kelleşmiş bir paspası tırpan gibi sallayıp duruyordu.

Ne yapacağını bilemeyen Agnes, eteğinin altından külotlu çorabını, sonra da külotunu çıkardı. Tüm bunları sokakta, oracıkta, utanmadan ve çakırkeyiflikten tökezleyerek yaptı. Çıkardıklarını Colleen'e giydirmeye çalıştı. İnsan boyutunda oyuncak bebek giydirmek gibi bir şeydi bu; kol ve bacakları bebek gibi kaskatı değil, aksine gevşemiş ve yavaş kan akışı yüzünden ağırlaşmış, bir bebek.

Ambulans geldiğinde Colleen artık konuşmuyordu. Agnes kendini onun yanı başında toz toprağın içine bıraktı. Çamaşır suyuyla parlatılmış pahalı iç çamaşırına uzun uzun baktı. Siska kadının üstünde dantelli bebek bezi gibi durmuştu ve Agnes'a göre bu yaptığı, Colleen'in hak ettiğinden çok daha büyük bir iyilikti.

On Beş

Kocasına bakınca sosis zarının rengi geliyordu aklı-na; gerçi kocasının renkten çok, seyreltilerek sürülmüş sulu bir ton gibiydi. Yıpranıp aşınmıştı sanki. Lizzie onun tek elini iki eline sığdırabildi ve yanağını o ele yas-ladığında, yüzeyinden geçen kobalt mavisi kabarık da-marları hissetti. Yirmi yıl boyunca tahıl kamyonu yükle-miş ellerdi bunlar; keskin kokulu asfaltlar döşemiş, Ku-zey Afrika'da İtalyanları öldürmüş eller.

Oysa şimdi nefes almakta bile zorlanıyordu Wullie. Ciğerlerindeki havanın çıkardığı ses insanda, sanki ren-denin üstünden geçiyor, sivri uçlara takılıp duraksıyor, sonra da zangırtılar ve gıcırtilarla yeniden dışarı salını-yormuş hissi uyandırıyor. Lizzie kolunun yanında tut-tuğu mendille kocasının yüzünü sildi. Wullie'nin ağzı artık hep açıktı, kenarları ise kabuklu ve kuru. Lizzie onu son bir defa öpmek istiyordu, son bir anı istiyordu, eskinin ve şimdinin bu güzel adamından.

Diğer yataklardaki yaşlılar uyukluyordu. Lizzie hem-şirelerin onlara birer damla sıvı morfin verdiğini görmüş-tü. Şimdi huzursuz uykular uyur gibiydiler. Lizzie man-tosunun düğmelerini açıp eşarbını başından çıkardı. Wul-lie'nin kolunu kaldırıp yorganı açtı. Önce yanına girme-yi, vücudunun taştan duvarına yaslanıp ağlamayı düşün-dü. Ama yatağın üstüne çıkarken fikir değiştirdi. Hasta-

ne yatağına tırmandı ve mantosunu çıkarmadan kocasını iki bacağının arasına alıp üstüne oturdu.

Başkası fark etmeyebilirdi ama Lizzie, Wullie'nin gözkapaklarının kırıştığını, dudak kenarlarının arsız bir gülüşle gerildiğini gördüğüne emindi. Adamın üstünde nazıkçe ileri geri sallandı. Görüldüğü kadar edepsiz bir şeye niyetlenmemişti aslında. Tek istediği kocasının pamuklu pijamaları ile kendisinin karışık kumaştan nemli külotu arasından, onun vücudunun baskısını, kendi vücudunda sımsıcak ve capcanlı hissedebilmektir. Tek istediği acılara karşı onu bir nebze de olsa rahatlatabilmektir. Hiç değilse bu kadarını borçlu değil miydi?

Lizzie, Wullie'nin üstünde sallanıp vücuduna sürtünürken bir sigara yaktı. Dumanı, derin derin içine çektikten sonra eğilip Wullie'nin yüzüne üfledi. Kocasını Regal sigaralarını kim bilir ne kadar özlemişti.

Sonra arkasından bir ses, "Siz iyi misiniz Bayan Campbell?" dedi. Lizzie'nin dirseklerini iki el kibarca ama sertçe tutuyordu. "Yok bir şey canım, tamam," diyordu ses, onu yataktan indirirken. "Hiçbir şey yok, benim narin çiçeğim."

Rahibe, Lizzie'yi yataktan indirirken Wullie'de hiçbir kıpırdanma olmadı. Pijamasının, Lizzie'nin oturduğu kısmı kırıkmış, onun dışında her şey aynıydı. Hemşire Lizzie'yi hiçbir şekilde yargılamadan, parmak uçlarından aldığı sigarasını söndürdü, eteğini yeniden dizlerinin altına indirdi. Lizzie daha sonra koltuğa götürüldüğünü, dudaklarına soğuk bir bardak suyun değdiğini hissetti. Rahibe tüm bunları yaparken bir yandan da onu nazik, teskin edici bir sesle yatıştırıyor, kedi gibi okşuyordu. Şefkati, Lizzie de ona gizli şeyleri söyleme arzusu uyandırdı. Rahibenin ellerini eline alıp, "Lütfen Tanrım, alma onu benden. Lütfen. Bı" daha alma," dedi.

Agnes'in yüzünde kalın bir kat makyaj vardı ve Shuggie'ye boyalar, önceden çıkarmayı unuttuğu birçok başka yüze katman katman sürülmüş gibi gelmişti. Oğlan annesini onun farkına varmayacağı bir mesafeden izliyor, arada bir durup kadının matlaşmış mink mantosunun cebinden düşenleri topluyordu.

Agnes revirin otomatik kapılarından sendeleyerek geçerken ilgili bir hemşire onun yardıma ihtiyacı olduğunu düşünerek yanına koştu. Shuggie hemşirenin, annesini tutup eski bir tekerlekli sandalyeye nazıkçe oturtmaya çalışmasını izledi. Agnes kadını ittirerek geçip doğrudan onkoloji bölümüne yöneldi. Shuggie hemşireyi, bakıcı erkeklerden birine, Agnes'in besbelli şu işin işçisi kadınlardan¹ olduğunu söylerken duydu.

"Hiç de bile," dedi gururla. "Benim annem ömründe hiç işe gitmedi. İş için fazla güzeldir o."

Matlaşmış mink mantosu Agnes'a üstünlük havası veriyor, bantlı siyah topukluları, uzun mermer koridorda kesintisiz bir ritimle tıkırdıyordu. Sağ topuğun kauçuk tabanı erimişti ve Agnes onu siyah renkli eski bir bingö kalemikle boyasa da sivri uçlu metal çivi, dar zamanların acı çığlığıyla yere sürtünüyordu.

Agnes gıcırtilarla geçerken bir deri bir kemik çehreler beyaz yataklardan ona bakıyordu. İriyarı, dost canlısı bir rahibe, göğsüne kalkan gibi bastırduğu yeşil not panosuyla bölmelerin birinden çıkıp doğrudan Agnes'in karşısına dikildi. Cüssesi, küçük bir duvardan halliceydi. Yorgun bir gülümsemeyle, "Afferdersiniz. Nası' yardımcı olabilirim?" dedi. "Ben Rahibe Meechan." Mavi üniformasına asılı, resmî görünümlü rozetini gösterdi.

Kadın, Agnes'a, Lizzie'nin yıllar önce birlikte çalıştığı hemşirelerden, cumartesi geceleri koskoca adamları

1 İngilizce *working girl*, aynı zamanda fahişe anlamına gelir. (Y N)

yatağa bastırıp kaburgalarının arasından kırık şişeleri çıkaran o azman Glasgow kadınlarından daha kibar göründü. Yüzü taş gibiydi o kadınların, anlamsız şiddetin bitmek bilmez pembe dizisini izlemekten soğuyup katılaşmış yüzleri vardı. Rahibe Meechan ise belli ki elinden geldiğince çabalıyordu. Agnes kısa boylu gülbüz kadına, küçük rozetine tepeden baktı. Rozetin harfleri kıpırdıyordu. Derin bir nefes alıp ayık görünmeye çalıştı. "Hayır, teşekkürler. Nereye gittiğimi. Biliyorum."

Rahibe Meechan kalıplaşmış gülüşünü bozmadı. "Biliyo'sunuz demek? Oysa saat dokuzu geçti. Ziyaret saati sona erdi."

Agnes gözlerini hızla kırpıştırarak işgüzar kadını süzdü. Kadının burun ucu küçük bir çilek gibi gözenekliydі. Agnes bakışlarını bir süre oradan ayırmayıp anlayışla *cık cık cık* yaparak, rahibeye bunu fark ettiğini sezdirdi. Ardından yüzüklü parmaklarını, üstten bakan bir tavırla hemşirenin kalın koluna koydu ve her parmağını piyano çalar gibi kadının çıplak tenine tek tek indirdi. "Ben buraya babamı görmeye geldim."

Agnes'in mayalı, ekşi nefesi hemşirenin yüzüne çarptı. Kadın istifini bozmadan, "Babanızın adı neydi?" dedi. Glasgow ne de olsa bin bir türlü insan çıkarıyordu karşısına.

"Wulli... William Campbell."

Hemşire yeşil not panosuna bakacak gibi olduysa da durdu. "Ah, *an'ı nadım* şimdi." Yüzündeki kalıplaşmış ifade çatladı ve alttan birkaç gerçek duygu kendini gösterdi. Kadın not panosunu enli göğsüne bastırıp serbest elini kibarca Agnes'in koluna koydu. Agnes kendini kola bakarken buldu.

Hemşire, eğitiminden gelen resmiyeti tümüyle bozarak, "Ah, canım henim," dedi. "Babanın durumu için bilesin ki çok üzgünüm. En sevdi'imiz hastalardan o bi-

zım. Nasıl da in, yakışıklı bi' adam. Bi' an olsun sıkıntı vermedi bize." Rahibe Meechan bu sözlerin ardından Agnes'a yanaşıp komplo sırtı verir gibi ekledi. "Ben asıl anneci'in için endişeleniyorum. Durumla pek baş edemiyoyo', hilesin. Geçen gece yemek tepsileri toplanmış mı diye kontrol ediyorum. Babanın yatağına geldi'imde baktım perde yanya kadar çekilmiş. Bilirsin, o iş ondan çoktan geçmiş artık. Perdeyi çektim de ne göreyim? Zavallı annen oturmuş adamın üstüne, abandıkça abanıyo'."

Shuggie'ye kalsa hemşirenin iyi yürekli bir hanım olduğunu düşünürdü. Agnes ise aynı fikirde değildi. Ayık olsaydı belki gülmezdi. İyi yürekli hemşire elini koluna koymasa ve yüzünde o acıyan ifade belirmese, belki gülmezdi. Ancak ne ayıktı ne de lütfu hoş görecektir havada. O yüzden de güldü. İlk başta mahcup kıkırtılarla başladı, sonra bir sarsıntıya teslim olup başını geriye savurarak tumturaklı, mağrur kahkahalarla ortalığı çınlattı. Ardından, "Kıskandın mı yoksa?" dedi.

Rahibe Meechan'ın etli çeneleri kenetlendi. "Hey Tanrım!" Çilek burnu seğirdi. "Burasının *umumi* koğuş olduğunu hatırlatmama gerek var mı?"

Shuggie annesinin yumruklarını sıkıyığını gördü. "Aman, yettin sen de artık." Agnes gözlerinde hâlâ kahkahanın parıltısıyla dudaklarını araladı ve hemşireye yanaştı. "Birlikte kırk yedi yıl geçirince, acıdan deliye döndü zavallı kadın." Sonra minkli kolunu uzatıp irikıyım rahibeyi pencereden perdeyi çeker gibi kolayca ittirip geçti. Koşar adımlarla koridoru aşır koğuşun kapısına geldi. Arkasına dönerken ayakkabı çivisi utanç verici bir sürtünme sesi çıkardı. "Hem *babam* karşı konulmaz derecede yakışıklıdır."

Shuggie olup biteni gölgelerin arasından izleyerek annesinin kanatlı kapılardan koğuşa girmesini bekledi. Ardından ağzı beş karış açık durmuş, gıcırıltılı topuklara

bakan rahibeye arkadan sessizce yanaştı. Rahibenin şimdi, kocası ölüm döşeginde olan yaşlı kadın için daha da çok üzüldüğüne emindi. Bir de ayyaş kızı olduğunu öğrenmişti çünkü. Shuggie onun etli kolunu dürtünce kadın, yanı başındaki sessiz ziyaretçiden ürküp sıçradı.

Shuggie, annesinin geride bıraktığı bir özür kartı gibi, "Kusura bakmayın," dedi. "Lütfen kabalığını affedin. Aslında iyi insandır." Sonra da ekledi. "Peki, söyler misiniz, insanların cennete gitmek için geldikleri yer burası mı?"

Rahibe Meechan korkudan elini kalbine götürdü. Daracık takım elbiseli çocuk fazla yakınına sokulmuştu. Ellerini ihtiyar bir adam gibi, hastane müdürü gibi arkadan bağlamıştı. Hemşirenin içinden onu dürtmek, gerçek olup olmadığına bakmak geldi. "Of be evladım. İnsana öyle gizlice sokulmak olur mu hiç?"

"Gittiğim yere dikkat ederim ben. Öyle *gizlice* sokulmam." Oğlan incecik kravatını düzeltti. "Rica etsem soruma cevap verebilir misiniz?"

Rahibe gözlerini kırpıştırdı. "Cennet mi? Evet, öyle de denebilir. Bazen."

Shuggie dudağını ısırdı. "Peki, buradan cehenneme de gidilebiliyor mu?"

Hemşire ona durumun vardiyaya bağlı olduğunu söyleyebilirdi. Old Firm maçlarının yapıldığı günlerde koğuşa yatırılanlardan çoğunun, büyük olasılıkla *doğrudan* cehenneme gideceğini söyleyebilirdi. Oğlanı baştan ayağa süzdü. En fazla sekiz ya da dokuz yaşlarındaydı. "Hayır, çocu'm. O pek olmaz," diye yalan söyledi.

Oğlan meraklı parmaklarını hemşirenin cebinden sarkan metal saat zincirinde gezdirmeye başladı. "Cennete otobüsle mi gidiyorlar?" Kadının dudaklarından tepeden bakan, alaycı bir gülüş gelip geçti, sonra çocuğun başını okşamak için yıpranmış elini uzattı. Oğlan içgüdüsel bir hareketle eğildi ve *cık cık* yaparak, "Lütfen yap-

mayın! Daha yeni ayırdım saçımı," dedi. Ardından asık suratla tekrar hemşireye yanaşıp zincirin halkalarını döndürmeye devam etti.

Söz geçirememeye alışkın olmayan Rahibe Meechan, elini kararsızlıkla havada salladı. "Ne kadar da tertipli bi' çocuksun sen."

"Annem diyor ki, görünüşünle gurur duymaktan kimseye zarar gelmezmiş."

Hemşire koridora şöyle bir bakıp, "O kadın senin annen miydi yani?" dedi.

Shuggie başını salladı. "Hı hı." Zinciri parmaklarına doladı ve hemşirenin yüzüne kaçamak bir bakış attı. "Önemli değil. Hoşlanmak zorunda değilsiniz. Annem bazen evyenin altından içki çıkarıp içer. Öyle zamanlarda kimse sevmez onu. Ne babam ne ablam ne de abim. Ama dert değil. Leek zaten kimseyi pek sevmez. Annem ona sosyal spastik diyor."

Rahibe Meechan gözlerini, her tür günah ve manzara tanıklık etmiş o berrak yeşil gözlerini yumdu. "Annen çok sık yapar mı dediğini?" dedi.

Shuggie zinciri elinden bıraktı. Başını kaldırıp çatık kaşları arasından hemşireye baktı. "Ben idare ediyorum. Alışverişi yapıyorum, annemin vaktinde yatması için uğraşıyorum. Hem rahibe hemşire, siz hâlâ soruma cevap vermediniz. Annem dedemin yakında cennete gideceğini söyledi. Ben de otobüsle mi gitmesi gerekiyor yoksa biz mi siyah taksiyle götürelim, diye merak ediyorum."

Rahibenin eli, kalbinden boynuna kaydı. "Ah, yavrum. O iş öyle d'ül ki. Otobüsle gitmiyo'lar. Yani, bazen büyük siyah bir arabayla gittikleri oluyor, evet." Rahibe boynundaki bir kabartıyla oynamaya, kolye gibi onu döndürmeye başladı. "Ama insanlar cennete giderken bedenlerini yanlarına almazlar."

Shuggie düşünceli bir tavırla altdudagını hıktı

Inanmakta zorlandığını belli edercesine sağ gözünü ekşi bir ifadeyle kıstı. "Kalplerini götürmüyorlar mı yani?"

"Yok."

"Gözlerini götürmüyorlar mı?"

"Yok. Hayır."

"Parmaklarını bile mi götürmüyorlar?"

"Hayır, yavrum. Kollarını da bacaklarını da burunlarını da almıyo'lar. Hiçbir şey almıyo'lar çünkü Tanrı'nın yanına giden şey, vücutları d'iil."

Shuggie her nedense rahatlamış görünüyordu. Hemşire çocuğun omuzlarından bir yükün kalktığını görebiliyordu. Shuggie cilalı ayakkabısının topukları üstünde döndü ve koridorda Agnes'tan kalan parfüm bulutunun peşine takıldı. Çift kanatlı kapıya gelince durdu.

"O zaman vücudun cennete gitmediğine göre, başka bir çocuğun konteyner barakasında ona kötü şeyler yapmasının da bi' önemi olmaz, di' mi?"

Umumi koğuşun kapısı çarparak ardına kadar açılmıştı. İçerinin ışığı soluktu ve uyku getiriyordu. Bej adamlar, bembeyaz yataklarında doğruldular. Koğuşun en ucunda Wullie'nin yatağı, turuncu ziyaretçi sandalyeleriyle çevriliydi. Boş sandalyelerin her birinde, yansıyan ışıktan ibaret yapayalnız öbekler vardı ve Lizzie, parlak plastiğin fonunda soluklaşan gri mantosu, gri eteği ve ten rengi çorabıyla, tek başına oturuyordu.

Agnes, grotesk bir "ce-ee" oyunu oynarcasına ellerini kahırla yüzüne götürdü. Arkasından yansıyan parlak koridor ışığıyla, King's Tiyatro sahnesindeymiş gibi bir performans sergiliyordu. Koğuşu boylu boyunca geçerken çanta ve mantosunun kayıp düşmesine aldırmış etmedi ve onları ardında bir iz gibi bıraktı. Rahibe Meechan'a meydan okurcasına, önü açık ayakkabılarıyla yatağın demirine basıp üstüne çıktı. Lizzie başını eğip Agnes'ın yataкта-

ki ayağına, yıpranmış siyah külotlu çoraptan fırlayan borvalı parmaklarına içi acıyarak baktı. Agnes tümüyle yatağa çıkıp uyuyan bahasının üstüne, dul bir eş gibi boylu boyunca uzandı. Sonra ona sarılıp metresi gibi hıçkırarak ağlamaya başladı. Tüm bunlar olurken Wullie hiç kıpırdamadı. Lizzie sandalyesinden kalktı ve tek kelime etmeden kızının siyah eteğini, beyaz naylon kombinezonunu örtecek şekilde aşağı çekti.

Koşuş kapısı hafifçe aralandı, elinde annesinin eşyalarıyla Shuggie belirdi. "Bu dalgınlıkla sen günün birinde aklını da kaybedersin."

Ölüm döşegindeki adamlar çocuğun belirmesiyle yeniden kıpırdandılar. Yünlü kazak-hırka takımlı ziyaretçi bir hanım, kollarını göğsünde kavuşturarak lastik tabanlı süet mokasenlerinin ucunu, kınayan bir tavırla Shuggie'ye yöneltti. Takım elbiseli oğlan koğuşun öbür ucuna giderken savrulmuş mantoyu ıslak havlu gibi peşinden sürükleyerek annesinin eşyalarını toplamaya devam etti. Anneanesi ona bakarak gülümsüyordu. Pazar günleri dikkatini fazla vermeden televizyon izlediğinde yüzünde beliren gülümsemeyi andırıyordu bu. Shuggie onun hiç de üzgün görünmediğini düşündü, daha çok huzura kavuşmuş, teslim olmuş gibiydi. Shuggie kadının yanındaki boş sandalyelerden birine oturup elini tuttu ve birlikte Agnes'in yalpalayarak yataktan inişini izlediler. Shuggie'nin dedesi loş ışıktaki yoğunlaştırılmış süt rengi görünüyordu. Cildi sarı sinek bandına benzer bir zar gibiydi ve kemikli Campbell burunun üstünde öyle gerilip incelmisti ki Shuggie'nin aklına lades kemiğini getirdi.

Agnes, annesinin yanındaki diğer sandalyeye oturup kadının öbür elini tuttu. Lizzie, "Ziyaret saati bitmişti," dedi.

Agnes başını aşağı yukarı salladı. "Anne, benim için çok zor bir şey bu. Kalkıp gelecek cesareti toplayamadım."

"Eh, haline bakılırsa şimdi *bolca* cesaret toplanmışsın."

"Az önce evde son kalanları topladım. Onlar da bitince daha iyi hissedeceğim. Hatta AA'ya bile katılacağım." Agnes yalan söylüyor, inandırıcı görünmüyordu.

"O AA denen şeyi oldum olası sevmem. Ne kadar ırsız sapsız varsa hepsini topluyorlar. Tanrı sana bir irade vermiş. Onu kullanarak kendi kendini kurtarmalısın."

Üç nesil bir süre elleri birbirine kenetli, sessizce oturdular. Agnes'in ucuz taşlı yüzükleri Lizzie'nin parmak boğumları kadar iri ve mordu. Agnes kazağının yenninden uzun bir parça tuvalet kâğıdı çıkarıp gözlerini sildikten sonra kâğıdı Lizzie'ye uzattı. Lizzie de aynısını yaptıktan sonra kâğıdı Shuggie'ye verdi. Shuggie kâğıdı rimelsiz ya da balgamsız yerini bulana kadar katladı. Agnes çantasına uzandı ve iki kutu bira çıkardı. Biraları köpüklü bir tıslamayla açtı, halkalarını dikkatle çantasına koydu. "Bunu kaldıracabileceğimi sanmıyorum. Hepsi beni böyle bırakıp gidecek mi?"

Lizzie tuvalet kâğıdını Shuggie'den alıp kutunun üstündeki yarı çıplak kadın resminin üstüne sardı ve, "O lanet olasıca savaştan daha dün dönmüş gibi geliyor bana. Tekrar gidemez, henüz çok erken," dedi.

Shuggie yün takımlı kadının, açık duran biraya tiksintiyle ağız buruşturduğunu gördü. Bunu annesine söylemek için döndü ama o bambaşka bir âlemdeydi. Lizzie'nin söylediklerinin bile tek kelimesini duymamıştı. Shuggie anneannesinin yün mantosundaki düğmelerin plastik çiçeklerini doğru yöne bakacak şekilde düzeltti; yapraklar alta, çiçekler yukarıya. Anne ve anneannesi birbirlerini dinlemeden konuştukça konuştu ve o susup bekledi.

Yaşlı adam yatakta kesik nefeslerle soluyordu. Cığerlerindeki tümörlerin etrafına sıkışan hava, ısıklık sesi çıkarıyordu. Agnes öfkeden çenesini öyle sıkmıştı ki pro-

tezleri birbirine sürtünen tabaklar gibi gıcırdıyordu. "Vaktinde kalkıp o Shug piçiyile gitmeyecektim." İki yeni sigara yakıp birini annesine uzattı. "Uyandığı zaman, babama söyleyeceğim bunu."

Bu sözler Lizzie'nin aklını başına toplamasını sağladı. Sigaradan bir nefes alıp dikkatle Wullie'nin yüzüne üfledi. "Baban bir daha iyileşmeyecek."

Agnes yatağı sıvazladı. "Hayır efendim. Birkaç güne turp gibi olacak benim babam."

"Agnes! Doktorlar eve bir daha dönemeyeceğini söylediler."

Agnes birasından bir yudum daha aldı. Shuggie eskiden kalma rimel tortularının dağılıp annesinin yanaklarından aşağı, kara gözyaşlarıyla göç edişini izledi. "Neden bize hayatta hep öylece yatıp başımıza geleni sineye çekmek düşünüyor?"

Lizzie omuz silkti. "Kendine acımanın kime faydası var şimdi?"

Bu sözlerin ardından uzun süre sessiz kaldılar. Vakit giderek öyle geç oldu ki erkene döndü. Yün takımlı kadın sonunda kalkıp gitti, hemen arkasından Rahibe Mechan biralalarını koymaları için onlara kalın bardaklar getirdi. Sonra da yüz kızartıcı kutuları ortadan kaldırdı. Kadının ona önceki atışmalarına rağmen hiçbir şey söylemediğini gören Agnes sonun yaklaştığını anladı. Rahibe, Wullie'ye biraz daha morfin, Lizzie'ye de kocasının dudaklarına sürmesi için bir parça buz verdikten sonra kalın perdeyi dördünün etrafına çekip kapadı. Shuggie, oturmaktan bacakları uyuşsa da huysuzluk etmemesi gerektiğini biliyordu.

Agnes sessizliğin içinde yavaş yavaş ayıldı. Titremelerini yatıştırmak için Freemans kataloguna göz attı. Okullar ağustosta açılacak diye şubat başından beri bazı sayfaların kenarlarını kıvrıyordu, çünkü ne de olsa

Shuggie ot gibi esneyip uzuyordu. Agnes boşalan bardakları, bu defa daha yavaş doldururken annesine, "Onsuz nasıl idare edeceksin? Para mara konularında?" dedi.

Lizzie omuz silkti. "Sen nasıl idare ettin?"

Agnes gözücuyla babasına baktı. "Söylemesem daha iyi."

Lizzie oğlanın omzuna yaslanıp uyumasına izin verdi ve kolunu kaldırıp çocuğu yanına çekti. Uyuduğundan emin olduktan sonra konuştu. "Sana söylemem gereken bir şey var Agnes. Yalnız fikir beyan etmeni istemiyorum. Beni yargılamana katlanamam."

Agnes öne eğildi. "Neymiş? Bir şeyin yok ya?"

Lizzie başını iki yana salladı. "Sana çok yüklendim ben. Biliyorum." Agnes'in itirazını bekler gibi duraksadı ama beklediği olmadı. "Büyük Shug'dan oldum olası hazzetmemişimdir ama yine de sana gereğinden çok yüklendim."

"Önemli değil. Haklıydın."

"Yok, yok, senin geçtiğin yollardan ben de geçtim. Sadece senin daha iyi bir yoldan geçmeni istemiştim."

Lizzie hikâyesine başlamadan önce bir kez daha oğlanın uyuduğundan emin oldu. Ancak gözleri sımsıkı kapalı olsa da Shuggie uyumuyor, anneannesinin söylediklerini dikkatle dinliyordu.

Lizzie derin bir nefes alıp tutabildiği kadar tuttu ve sonra konuşmaya başladı. "Bedeli ne olursa olsun pes etme, devam et Agnes. Kendin için değilse bile çocukların için. Devam et. Anneler hep öyle yapar."

Lizzie gri püsküllü paspasıyla toplu konut merdivenlerinin üstünden geçiyor, zaman zaman bu dansa mola verip paspası çıplak elleriyle sıkıyordu. Çamaşır suyunun asidi ve çam kokusundan gözleri yanarak, kirli suyu merdivenden merdivene süpürüp son küçük dalgayı da

sağanlıktan dışarı itti. Ardından ağır teneke kovayı dışarı sürükledi ve acı suyu yokuştan aşağı döktü. Yarı çıplak çocuklar neşeli çığlıklar atarak bu yeni doğan nehrin üstünde dans edip hopladılar.

Lizzie sabahın kalan saatlerini Agnes'in tenekeden yapılma bebek küvetinde nevresimleri yıkayarak geçirdi. Sorulsa itiraf etmezdi ama umumi çamaşırhaneyi özlüyordu. Oranın âdetlerini seviyordu; erkeklerin ve çocukların olmadığı, kadınların kendilerine ait, şapelde konuşamadıkları küçük şeyleri paylaşabildikleri bir yerdi. Lizzie parasını öder, leğenini alır, perdeleriyle iş elbiselerini kaynar suya yatırır. Kumaşlar kirlerini atarken kadınlar yarım daire şeklinde toplanıp bolca dedikodu köpürtürlerdi. Germiston'da yaşanıp da çamaşırhanede duyulmayan tek bir şey yoktu.

Lizzie şimdi de kendi arkasından konuştuklarını biliyordu. Şimdilerde onun işini bitirmesini bekliyor, güler yüzle veda ediyor, o gittikten sonra da saygın namunu et dider gibi lime lime doğruyorlardı.

Lizzie giysilerin kirini boğarken teneke küvetin kenarından dışarı dalga dalga sular taşıyordu. Lizzie ortalığın batmasına küfretti ama en azından artık onun çamaşırhanesini yıkamak zorunda değildi. En azından Wullie Campbell için çamaşır yıkaması gerekmiyordu. Hem onun ambar tulumlarını bu küçük küvete sığdırdığını hayal edemiyordu. Suyu bile yer kalmazdı.

Lizzie kızarık yüzüyle ayaklarını vura vura apartmanın çamaşırhanesine inerken Agnes'in fırıl fırıl döndüğünü, fırfırlı beyaz çoraplarının yerdeki köpüklü birikintiyi emdiğini fark etti. Kızını tutup ıslak yerden kaldırdı, mutfak sandalyesine oturttu ve saçındaki kadife kurdeleyi çözüp yeniden bağladı. "Yine mi acıktın sen baki'im?"

Elini mutfak dolabının raflarında gezdirirken Lizzie'nin kaşları çatıldı. Yiyecek hiçbir şey yoktu. bir avuç tomurcuklanmış patates, bir kalıp tortulaşmış domuz

yağı ve üflesen uçacak kadar boşalmış bir torba un. Lizzie içi yine boş olan ekmek kutusunun arkasına uzanıp en alt raftan eski bir toz sabun kutusunu alıp dikkatle tersine çevirdi. Kutunun içine saklanmış üç yumurta dışarı yuvarlandı. Üstünde tek bir benek olmayan kahverengi, iri yumurtalar. Lizzie yumurtaları tavada, bir kaşık dolusu yağın üstüne kırdı, yumurtalar fokurdayan yağda yuvarlanıp saçıldılar. Lizzie, Agnes'a dönerek sır saklar gibi parmağını dudaklarına götürdü. Ufaklık tombul yanaklarıyla başını kaldırıp annesine baktı ve annesini taklit edip küçük pembe parmağını tomurcuk dudağına götürdü.

Agnes, Lizzie'nin kucağına oturdu, birlikte aynı tabaktan saklı yumurtaları yediler. Yumurtanın sarısı öyle yoğun ve yağlıydı ki Lizzie'nin dişlerini kaplamış, çocuğun da dudaklarını birbirine yapıştırmıştı. Karnı doyup keyiflenen Lizzie, sokakta Kızılderili oyunu oynayan çocukları, Provan Havagazı Fabrikası'nın paydos bitişini haber veren düdüğünü dinleyerek Agnes'ı bir süre kucağında oyaladı. Hâlâ fabrikada çalışıp kulelerdeki işine dönen erkekler hiç mi utanç duymuyor, hiç mi yüzleri kızarmıyordu? Oysa Lizzie, Wullie'nin duruma daha fazla katlanamayacağını dile getirdiği güne dek neler yaşadığını dün gibi anımsıyordu.

Bugün ılık bir gündü. Lizzie aralık pencereden, alık kovboylara karşı planlanan Kızılderili saldırısı için birbirine sokulanların konsantrasyonunu, küçük kısık seslerini, çığlıklarını ve bağırışlarını duyabiliyordu. Ardından seslerin tonu tümüyle değişti. Ufaklıklar şimdi farklı bir şeye heyecanlanmış gibi neşeyle bağırıyorlardı. Sokakta bir şey, kucakta taşınamayacak kadar büyük bir hızla bir yukarı bir aşağı gidiyordu. İptidai bir telgraf sistemi gibi birçok ses, ağızdan ağıza aynı kelimeleri aktarıyordu.

1. Savaşta olmaları gerekirken, herhangi bir nedenle ülkede kalıp çalışmaya devam ettikleri için utanmaları bekleniyor. (Ç.N.)

Lizzie tedbirlice tülün arkasından baktı, diğer kadınlar ise utanmazca pencerelerden sarkıyorlardı. Çocuklar annelerine seslenerek haberi veriyor, kadınlar geriye doğru dönüp haberi loş odaya aktarıyorlardı.

Biri aniden kapıyı tıklattı. Lizzie, Agnes'a baktı. Çocuğun dudak kenarında yumurta sarısından kalın bir halka vardı. Onu silip delilleri sakladı. Kapı kilitli değildi, hiçbir zaman olmazdı. İyi muhitti burası, Katoliklerle dolu. Dolayısıyla dışarıdaki kişi her kimse yabancı biri olmaydı. Lizzie koridor aynasının önünde durup saçını canlandırmaya çalıştı. Bir yandan da aklından borçlar listesini geçirip tek tek vadelerini düşünüyordu. Mutfağın boş raflarına bir daha göz atıp durumdan aşağı yukarı emin olduktan sonra kapıyı açtı.

Merdiven sahanlığının penceresinden gelen mavi-yeşil ışık, incecik bir toz gibi adamın üstüne kondu. Adam bir şey söylemedi. Omzundan çantasını, pamuklu kumaştan o uzunca ve ağır çantayı indirirken yarım yamalak gülümsedi. Çanta tıka basa dolu olduğundan dik duruyor, boyu Lizzie'nin neredeyse burun kemiğine kadar geliyordu. Lizzie az sonra söylediği şeyi neden söylediğini bilmiyordu. Belki de aklına başka bir şey gelmemiştir.

"Umarım bunun içi kirli çamaşırda dolu değildir."

Adam güldü, Lizzie ise sonradan buna minnettar olacaktı; adam ona gülmekle yetindiği ve Lizzie'nin şaşkınlığı yüzünden o gün yaşanan sevinçlerinin mahvolmasına izin vermediği için. "İçeri girebilir miyim?" Adam kepini çıkardı.

Lizzie'nin içinde onu, karşısındaki bu yabancıyı bir türlü çıkaramıyormuş gibi bir his vardı. Yüzü, Royston Road da¹ rastlayabileceği türden bir yüzdu. Hafif bir baş

1. Clyde Nehri'nin kuzeyinde, geneelde İrlandalı Katolik göçmenlerin yaşadığı bölge. (Ç.N.)

hareketiyle verdiği selama Lizzie, derin bir tanışıklık duygusuyla değil, kibarlıktan karşılık vermişti.

Lizzie yine de koridora çekildi ve yabancı eşikten içeri girdi. Çadır bezinden ağır çantasını peşinden sürükleyip kapıyı kapadı. Kepini bir katlayıp bir açarken, masanın gerisinden kendisine bakan gözleri fark etti.

"Bu o mu?" dedi.

Lizzie sadece başını sallayabildi. Adam çocuğu son gördüğünde, domuz jambonu gibi pespembeydi ve Campbell Nine'nin elde işlediği nakışlı battaniyeye sarmalanmıştı. Arada vaftiz fotoğrafları, Paskalya kartpostalları yollanmıştı elbette ama yine de onlar aynı şey değildi. Wullie kızı kendi gözleriyle ilk defa görüyor gibiydi. Simsiyah gür saçlara, cam yeşili gözlere ve hepsinden güzeli, tombul bacaklara uzun uzun baktı. Sonra çömel-di. Gözünde yaşlar vardı; çocuğun mutlu ve sağlıklı olduğunu görmenin verdiği ferahlamayla ağır ağır çağlayan dereler. Wullie uzun çantasını açtı ve içinden usulca, elle boyanmış kumaşa sarılı güzel bir oyuncak bebek, parlak renkli türlü harikalar, Afrika'dan boncuklu kurdeleler, İtalya'dan kâğıttan minik haçlar çıkardı. Şeritli kâğıtlara sarılı şekerlemeler, farklı renk ve şekillerde bebekler de vardı. Lizzie böyle değişik ten rengi ve göz şekillerini daha önce hiçbir bebekte görmemişti. Agnes, Wullie'nin önüne koyduğu her şeyi tek tek aldı, sonunda kolları dolup taştı. Kız Wullie'nin dizine yaslanmış, elindeki cicileri evirip çevirirken Wullie burnunu onun başına gömdü ve taptaze sabun kokusunu içine çekti.

Wullie böyle dizleri üstünde dururken Lizzie ona hafifçe dokunuyordu, *neredeyse* dokunmuyormuş kadar hafifçe. Wullie'nin ensesi, Lizzie'nin daha önce görmediği şurubumsu bir kahverengiye dönmüştü. Yanık şeker gibi tatlı ve altınsı. Lizzie, gömleğin yakasından ensenin biraz aşağısını görüyor, bu yanık koyu hattın, keskin biçimde sağlıklı bir altın rengine döndüğünü seçebiliyor-

du Diz çöktüğünden heri adamın kulak arkasında kıvrılmış duran bukleye bakıyordu; boynuz rengi briyantinsiz bukle, güneşle öyle diri, kökten uca öyle farklıydı ki Lizzie onu tanıyamıyordu. Wullie'yi tanıyamıyordu. Bir zamanlar bildiği ve sevdiği dümdüz kara saçlar neredeydi? Lizzie incecik bukleyi parmaklarının arasından geçirdi, sonra tutup sertçe çekti.

Wullie ancak o zaman başını kaldırıp Lizzie'ye baktı. Tek gözünü kapayıp eğri gülüşüyle güldü. Evet, bu adam gerçektir. Gerçekten evdeydi.

Gazeteler hiç yazmamıştı oysa; Lizzie her gün iki, bazen on defa kontrol etmişti. Hastane dönüşü arka bahçedeki umumi tuvalete gitmiş, ılık klozetin üstüne oturup Bay Devlin'in kimi zaman orada bıraktığı gazeteye göz atmıştı. Haberlerde Kuzey Afrika'daki çocukların büyük zafer kazandığından söz edilse de Glasgow'lu, Inverness'li, Edinburgh'lu birçok evladın kendilerini feda ettiği, vatanlarına bir daha dönmeyecekleri yazılmıştı. Listeler dolusu isim vardı. Germiston'ın küçük sokakları bile ne kayıplar vermişti. Kayıp oğulları için dua eden aileler şapelden her hafta başları önde çıkıyordu. Öyle çoklardı ki Lizzie sayılarını şaşırılmıştı. Bay Goldie, genç Davie Allan, henüz yirmi iki ve yirmi üç yaşında olan ve geride yedi tane babasız çocuk bırakan Cottrelli kardeşler.

O zavallı askerlerin hepsi ölü ilan edilirken Wullie edilmemişti. Lizzie, annesi Isobel'e bunun kendisine umut verdiğini söylemişti ama Isobel görmüş geçirmişti. Kucağında en küçük çocuğuyla Lizzie'ye, umudu bir yana bırakıp dikkatini daha pratik konulara; yeni doğan bebesine, hiç yoktan iyi sayılabilecek işine ve iki çocuğunu doyurmaya vermesini söylemişti. "*Varsa umut*," demişti Isobel, "*payına düşer kara bulut*."

Hiçbirinin önemi yoktu şimdi. Wullie Campbell eve dönmüştü ve Lizzie neyi niye yaptığını bilemeden etrafta dört dönüyordu. Sahanlıktan neşeli sesler geliyor, Liz-

zie kocasının ismini şakıdıklarını duyuyor, az sonra onu görmeye geleceklerini biliyordu. Agnes'ı kucağına alıp kurutma dolabına götürdü. Üst üste dizili havluları iki yana ayırıp arkada saklı dikiş kutusunu çıkardı. Kutuyu sessizce açtı, tereyağlı sünger kekin tatlı kokusu odaya yayıldı. Rafta bir de yağlı domuz paçası vardı. Kemikten iri bir parça et kopardı. Kekin olduğu teneke kutuyu Agnes'in kucağına koyup iki eline de birer parça et tutuşturdu. "Sen şimdi burada otur bakalım." Kapıyı usulca kızının üstüne kapadı.

Az sonra kocasını görmeye geleceklerdi.

Lizzie iç çamaşırını bir çırpıda çıkardı. Wullie'yi öpmemi, kollarını da henüz boynuna dolamamıştı. Bunca zamandır hissettiği yokluğu, bunların hiçbirini dolduramazdı. Tahta sandalyenin sırtına abanıp öne eğildi ve destek almak için sandalyenin kollarına tutundu. Wullie şimdi arkasına geçmişti. Varlığı ilk başta belli belirsizdi, sokakta peşinden gelir gibi. Fakat sonra Lizzie'ye dokundu, ensesini öptü ve sertçe içine girdi. Yabancı parmaklar soluk kollarına dolandı ve Lizzie kendisini tutan bronz elleri izlemeye başladı. Wullie ilk başta ağır ağır gidip geldi, sonra hızlandı, ardından Lizzie'nin üstüne kapandı, bir battaniye gibi, ikisi tekmiş gibi.

Az sonra kocasını görmeye geleceklerdi.

Wullie'nin kokusu hiç hatırladığı gibi değildi. Saçında çürümeye yüz tutmuş portakal rayihası vardı, nefesi hoş olsa da Lizzie'nin arzusunu aşan derecede pekmez aromalıydı. Lizzie başını çevirip ona baktı. Gözleri açık ve ona odaklıydı. O gözleri görünce, adamın Wullie olduğuna ikna oldu. O yeşil ve bakır renk; yemyeşil kayın yaprakları arasından saçılan altın güneş rengi, hâlâ aynıydı.

Bir zamanlar, Agnes'tan çok önce, Wullie onu üç ayrı otobüsle Kelvingrove Sergi Salonu'na¹ götürmüştü.

1. İskoçya, Glasgow'da büyük bir sergi merkezi. (Ç.N.)

Lizzie ömründe öyle güzel binaya girmemişti. Gösterişli koridorlarda Wullie'nin peşinden çekinerek yürüyordu. Ayakkabıları fazla ses çıkarıyor, fazla gıcırıyordu; kilise de giydiği elbisenin eteği ise mantosunun altından fazla sarkıyordu. Gelgelelim Wullie bunların hiçbirine aldır-mıyordu. Kaslı kollarıyla Lizzie için durmadan kalabalığı yarıyordu. O binada olmak, en az Byres Caddesi doktor-ları kadar onun da hakkıymış gibi davranıyordu. Bu ihti-şamlı yapıyı, vaktinde çatı kiremitlerini tamir ettiği için bildiğini ise sonradan anlatacaktı.

Birlikte eşsiz bir ikinci geçirmişlerdi. Kumtaşı mer-divenlerin en tepesinde bir tablo sergileniyordu; sıra sıra kayın ağacının tembel bir nehir kenarına dizildiği, sarı ve haki tonlarda güz çiçeklerinin kıyıda tazeliğini koruduğu bir yağlıboya tablo. Wullie orada Lizzie'ye gülümsemiş, şapel elbisesi Lizzie'nin aklından uçup gitmişti. Wullie tablodaki renklerden benekler taşıyordu gözlerinde; bal-yalanmamış samanın uçuk yeşili, alageyiğin koyu kıızılı. Lizzie şimdi aynı gözlerde sevdiği adamı ararken çerçeve farklı da olsa, yeşilin, o resimdeki yeşille aynı olduğunu anlamıştı.

Belli belirsiz bir ses geldi. Lizzie onu tamamen unutmuştu. Uğruna kaygılanıp uykularından olduğu şe-yi nasıl olmuş da unutmuştu?

Wullie gidip gelmeyi bıraktı. Doğruldu ve uzaklar-dan yaklaşan, hiç hoşuna gitmeyen bir şeye bakar gibi gözlerini köşeye dikti. Lizzie'nin içinden çıktı. Toparla-nıp üniformasını düzeltti ve köşeye doğru yürüdü. Ora-da saklanan şey ürküp telaşla yanından sıvışacakmış gibi, ellerini iki yana açmıştı ve parmak uçlarında yürüyordu. Bebek bir daha ağladı. Wullie beşiğin cibinliğini açtığın-daysa bebek sırtıyordu.

Lizzie, Wullie'nin yüzündeki ifadeyi asla unutmaya-caktı. Wullie geniş omzundan geriye dönüp Lizzie'ye

baktığı sırada, kapı nihayet baskıya dayanamayıp açıldı. Kimse tıklatmaya zahmet etmemişti. Ayak sesleriyle tezahüratların arasında, sendika erkekleri ile eşleri, tabaklar dolusu sandviçle ve yarımlık Mackinlay's viskileriyle içeri akın ettiler. Lizzie sandalyenin kollarını bırakıp üstünü başını ancak düzeltmişti ki, ilk bira kutuları açılmaya başladı. Dostlarıyla kucaklaşma pandomimi yapan Wullie'nin yeşil-amber gözleri, Lizzie'nin yüzünden ayrılmıyordu. Lizzie'nin tek yapabildiği ise Wullie'ye mutlu kalabalığın arasından dudaklarını oynatarak, *Özür dilirim*, diyebilmek oldu.

İlerleyen saatlerde, iyi dilekte bulunanların sonuncusu da gidince kalın perdeleri sıkı sıkıya kapatıp yatağa girdiler. Wullie yorgun olduğunu söylediye de Lizzie onun, içkiden gelen harareti yayarak gözleri açık durduğunu hissediyordu. Kendi utancının da böyle ısı saçıp saçmadığını düşündü. İki de konuşmadılar. Birbirlerine dokunmadan öylece durdular. Wullie şimdi Lizzie'ye, Mısır'dayken olduğundan bile uzaktı.

Lizzie sabah uyandığında Wullie yün takım elbisesini üstüne geçirmişti. Pantolonu bol görünüyor, biraz demode duruyordu, ceketini ise üstünden, geçmişte olduğundan da çok sarkıyordu. Wullie gizli et konservelelerini, gizli domuz paçasını ve bakkalın verdiği sünger kekten son kalanları bulup çıkarmıştı. Kızına ağız dolusu kızarmış konserve eti yedirmeye çalışıyor, Agnes reddettikçe kahkahalar atarak çocuğu kekten bir ısırlıkla şımartıyordu.

Onu elinde bu kirli yiyeceklerle görmek, Lizzie'nin hoşuna gitmedi. Bay Kilfeather'ı, o çarpık bacaklı bakkalı gözünün önüne getirebiliyordu, ama her şeyin nasıl başladığını bir türlü tam olarak hatırlamıyordu, her şey öyle sinsice olup bitmişti ki. Neyle başlamıştı acaba, fazladan bir tutam yumurtayla mı? Karnede yazandan biraz fazlasıyla mı? Yoksa bir somun ekmeğin kenarıyla mı? Hangisi olursa olsun, bunları Wullie'ye nasıl anlatacaktı?

Şu bebek, şu küçük Kilfeather oğlanı, şimdi köşede kendi kendine tatlı sesler çıkarıyordu. Wullie'nin sırtı, sesi duymuyormuş gibi bebeğe dönüktü.

Lizzie perdenin arkasından çıkıp yanına adım attığında, Wullie ona bakmadan ayağa kalktı. Ceketinin düğmelerini ilikleyip Agnes'ı öperek vedalaştı ve yıpranmış bebek arabasından katlanmış temiz çarşafları kaldırdı. Lizzie'nin bakışları altında, oğlanı beşiğinden aldı. Bebeğin pembe kolları, Wullie Campbell'ı hayata getiren derin iyilik pınarını tanır ve güvenirmiş gibi, ona doğru uzandı. Lizzie, Wullie'nin bebeği, yıllara direnmiş pusete koyup örgülü battaniyeyi nazıkçe çenesinin altına sıkıştırmışını izledi. Wullie kapıya yöneldi.

Bir şeyler Lizzie'yi öne atılmaya itti. Elini pusetin sapına koydu. "Nereye gidiyorsun?"

"Dışarı."

"Geri dönecek misin?"

"Tabii ki." Wullie soruya şaşırmış gibiydi.

Lizzie şimdi ağlarsa, asla duramayacağını hissetti. Elini pusetten çekti. "Özür dilerim," dedi, fısıltıyla. "Biraz parça et alıyordum. Karnımızı doyuruyorduk. Bilemiyordum ki... Ben... Eve bir daha dönüp dönmeyeceğini bilmiyordum."

Wullie'nin tek yanıtı, "Biliyorum," oldu.

Lizzie yalvarmaya başlamıştı. "Öğrendiğim zaman alabildiğim bütün hapları aldım. Avuç dolusu yuttum. Gel gör ki. Geç kalmıştım."

"Açıklama yapmana gerek yok Lizzie." Wullie onun yüzünü ellerinin arasına aldı ve öptü. Askere gittiği gün Saint Enoch İstasyonu'nda onu öptüğünden beri Lizzie'ye verdiği ilk öpücüktü bu. Lizzie, Bay Kilfeather'ın öpmesine hiçbir zaman izin vermemişti. Bunu Wullie'ye söylemesi gerektiğini hissetti.

Wullie, "Bu kadar uzun süre uzakta olduğum için

özür dilerim," dedi. Ardından puseti ve yabancı bebeği aldı, ılık bahar sabahına adımını attı.

O gün, Lizzie'nin hayatının en uzun günüydü

Wullie sokak lambaları yanmadan geri döndü. Lizzie gün boyu pencereden ayrılmamış, Wullie'nin ıslığını ta Saracen Sokak'ın başından duymuştu. Bayan Devlin ona sonradan Wullie'nin kendisini korkuttuğunu, o bronz-altın tenini görünce onu Hintli sandığını söylemişti. Dedğine göre Wullie merdivenleri Fred Astaire gibi şarkılar söyleyerek, tırazandan sarkarak tımanmıştı.

Kapıya geldiğinde ise ne bebek arabası vardı ne battaniye ne de küçük yabancı çocuk. Wullie içeri girip evin kızlarını kollarına aldığı anda Lizzie'nin burnuna, uzaklardaki tarlalardan taşınmış gibi serin bir havanın taze kokusu geldi.

Wullie akşam yemeğini iştahla yedi. Kremayla kıvamlandırılıp didilmiş koyun etiyle tuzlandırılmış iki büyük kâse bezelye çorbası. Lizzie ona bunların nereden geldiğini, parasının nasıl ödendiğini söyleyemedi, Wullie'nin sormaması da içine su serpti.

O gece Lizzie, perdenin arkasında kocasına sokulup tüylü kolunu okşadı. Sonra ona dönüp bebeğin nerede olduğunu sordu.

Wullie, Lizzie'yi kendine çekti ve o yeşil benekli gözleriyle bakıp sadece şöyle dedi: "*Hangi bebek?*"

On Altı

Agnes annesinin anlattıklarını düşündü. Babasının ölümüne dek uzanan günler boyunca aklını durmadan bununla yordu. Akciğer kanseri sonunda babasını almıştı. Wullie son âna dek titreyerek sarsılmıştı.

Wullie Campbell'ı ıslak bir mart günü, Lambhill Mezarlığı'nın arka taraflarındaki hafif meyilli bayıra gömdüler. Agnes ayık olduğu günlerde babası için ağladı. Sonra Shug'ın onu hiçbir zaman Wullie'nin Lizzie'yi sevdiği gibi sevmediğini düşünerek kıskanıp kendisi için ağladı.

Alkollü olduğu zamanlarda ise annesini aradı ve babasına ilişkin anılarını mahvettiği için yaşlı kadına sövüp saydı. Nasıl bir adamdı ki bir bebeği alıp yok etmişti? Gelgelelim babasının ölümünden bir ay kadar sonra anesi de öldü ve Agnes'in bağırarak kimsesi kalmadı.

Elizabeth Catherine Campbell, ayağında terlikleriyle ölmüştü.

Agnes, Glasgow taksi duraklarından birine, Pithead'e kadar gelip onu hastaneye götürmeleri için yakarırken Lizzie meleklerle kavuşalı bir buçuk saat olmuştu. Agnes, o üzüntüyle dışarı çıkıp taksiyi karşılamak için ıssız Ocak Yolu'nun ortasına kadar yürümüştü. Farları niha yet gördüğünde, kendini yere atmıştı.

Hastaneye vardığında polis ona otobüs şoförünün perişan halde olduğunu söyledi. "Çok iyi bir insan aslında," dediler, "müesseseye yıllardır özenli, sadık bir hizmet veriyor." Sadece yaşlı kadının kaldırımından gerisingeriye adım atacağını beklemiyormuş. Niyeti asla kadının canına kıymak değildi ama kadın geriye doğru adım atarak kendi canına kıymayı aklına koymuş olmalıydı. Böyle demişlerdi Agnes'a.

Agnes, memurların şapkalarının siperliği altından, bu harap kadın her anayı aynı sona sürüklermiş gibi düşünerek onun sarhoş bedenini baştan aşağı süzdüklerini biliyordu. Soğuk bakışları sıcak sözleriyle hiç örtüşmüyordu. "Sık karşılaştığımız bir şey bu," dediler sonra, Lizzie her şeyi sonlandırmak için bu korkakça yöntemi kasten seçmiş gibi. Oysa *asla* yapmazdı annesi. İyi bir Katolikti o. Agnes biliyordu öyle olamayacağını.

Haftanın ilerleyen günlerinde, levazımatçılar Lizzie'nin cenazesinin alınmasına nihayet izin verdiğinde, Agnes annesinin yatak odasında, açık tabutlu cenaze hazırlığı yaptı. Leek'in yardımıyla tabut masası ve küçük tabuta yer açmak için ikiz yatağı kaldırıp duvara yasladı. Şilte de orada, duvara yaslı duruyordu ve Agnes onun bir daha yere inmeyeceğini biliyordu. Nevresim dolabından büyük bir çarşaf alıp can vermiş güzel anıların hayaleti gibi koca şiltenin üstüne sardı. Babasının yasını tutalı bir ay olmamışken annesinin cenazesinin ayakucunda duruyordu. İliklerine dek içki arzusuyla doluydu.

Agnes, Lizzie'nin açık tabutunun yanında tek başına oturuyordu. Saçını, elindeki en ağırbaşlı eşarpla kapamış, aynı ay içinde ikinci defa aynı siyah örme elbiseyi giyyordu. Sighthill'deki bu dairenin onun için artık güzel bir anısı kalmamıştı. Önce babası gitmişti, şimdi de annesi. Halının üstüne mukavva koymadı bu defa. Ziyaretçilerin mahvetmesine aldırmadı.

Lizzie tabutta ufacık görünüyordu. Levazımatçı, kadının alnındaki oyuklara kalın makyaj uygulamış, ezik ellerini ipek örtünün kenar şeridi altına saklamıştı. Agnes, Kitab-ı Mukaddes'i yerleştirdi, Aziz Havarî Yahuda madalyonunu ipek örtünün üstüne koydu. Bunlarla işi bitmişti artık.

Annesine zeytin rengi kilise döpiyesinin giydirilmesini, saç diplerinin de boyanmasını istemişti. Levazımatçı ondan, annesinin başındaki hasarı örtebilmek için bir şapka getirmesini istemiş, Agnes da adama saçın nasıl ince bukleli olması ve yüzü iki yandan çerçevelemesi gerektiğini gösteren bir fotoğraf vermişti. Adam Lizzie'yi huzurlu görünümüne döndürebilmek için elinden geleni yapsa da Lizzie'nin yüzünde, kendisine benzemesini önleyen ağır bir mumsuluk vardı. Yanaklarından mutluluk pembesi, küçük burnunun ucundan uçuk gül rengi parıltı eksikti. Agnes onu öptü. Bağışlanmayı dileyerek ağladı.

Gözyaşları kurduğunda doğruldu ve yan daireden gelen televizyon uğultusunu dinledi. Rehine verilmemiş son küpelerini kulağından çıkarıp nazikçe annesinin kulaklarına taktı. "Birbirinin eşi değiller, biliyorum." Bir bukleyi çekip soldakinin üstüne koydu. "En azından seni gördüğünde babam güzel bir kahkaha atar."

Agnes'in elleri Lizzie'nin şık broşunu düzeltti; Nan Flannigan'ın Lourdes'ten özel olarak getirdiği Bakire ve Çocuk'u resmeden, teneke baskılı güzel broş. "Zavallı Nan. Sana daha iyi göz kulak olmalıydı." Agnes derin bir nefes verdi. "Ne diye yaptın böyle aptalca bir şeyi?"

Agnes bir tutam tuvalet kâğıdına tükürüp annesinin elmacikkemiklerini sildi. Ağır makyaj bundan fazla etkilendi. "Bu defa peynir yerine konserve somonlu sandviç yaparım. Ne dersin, olur mu? Babamınkilerin kenarı, bütün gün bekleyince kurumuştur. Şu nankörler gözleri-

ni devirip durdular. Uyuz Anna O'Hanna'nın nasıl dudak büktüğünü gördüm. Hatta Dolly'nin John'a, 'Ta Donegal'dan insanlar gelmiş de ekmeğin üstüne bir *lokmacık* et koymamışlar,' dediğini duydum."

Agnes parlak rujunu çıkarıp annesinin ince dudaklarına sürdü. Başparmağıyla rujdan biraz alıp çökük yanaklara allık gibi yaydı. Zümrüt yeşili şapkayı da düzeltmek istiyor ama başın arka kısmına dokunmaya çekiniyordu. Onun yerine krape tarağının ucuyla Lizzie'nin alnındaki kestane bukleleri nazikçe düzeltti. "İşte bak, yanaklarına can gelince daha iyi oldun." Kelimeler boğazına takıldı.

Agnes gece boyu annesinin yanında kaldı. Nisan sabahının rutubetinde Lizzie'nin tabutunu Wullie'nin tepesinde, açık alana koydular. Toprak ıslaktı. Lizzie'yi kocasının üstüne indirmeden önce mezardaki su pompayla çekilip boşaltıldı.

Definden sonra Agnes kâğıt havlulara sandviçler sardı ve gelenlerin siyah el çantaları buram buram sıcak somon ve tereyağı kokana, içleri dolup taşana dek Shug-gie'ye salonda üç tur attırdı. İnsanlar çocuğu geri çevirmeye başladığında hile Agnes oğlanı geri yollayıp tika basa etle dolu güzel tabaklarla tekrar tekrar dolandırdı.

Cenaze sonrasında eve döndüklerinde hava kararmıştı. Madenci eşleri hâlâ eğreti bahçe kapılarına yaslanmış, çiseleyen yağmurun verdiği moladan faydalanıyorlardı. Agnes, annesi tarafından izleniyor olma korkusuyla ayık kalmıştı ama şimdi, Leek'in tepesine dikilmiş dururken Special Brew'un amberimsi tatlılığıyla kalbini mayalamasına izin veriyordu.

Agnes tepesinde dikilirken Leek eskiz defterini açtı. En arkaya yerleştirilmiş bir zarftan, sonu gelmez rakamların yazılı olduğu uzun bir kâğıt çıkardı. Sinsi ama utanç bir tavırla telefonun kadrancısını annesinden gizleye-

rek, uzun Afrika numarasını ağır ağır çevirdi. Demek buydu, Catherine'in Agnes'a asla vermek istemediği numara. Dünyanın en yalnızlaştırıcı duygusu buydu.

Agnes kulak kesilerek duyabileceği kadar bilgi edinmeye çalıştı ama Leek kısa ve öz konuşuyordu. Dikkatini Catherine'in sesine odakladı. Pithead'deki evin rutubetli koridorunda Agnes'in kulağına, havada âdeta kanyalar uçuşuyormuş gibi geldi. Kızını hayalinde, kendisinin asla öğrenemeyeceği birbirinden hoş isimleri olan tropik ve gür çiçek tarhlarıyla, asla okumayacağı kitaplarla kuşatılmış olarak canlandırmak istiyordu. Kalbinin derinlerinde onun mutlu olmasını istiyordu. Kızının annesini istemesini, Leek'in telefonu ona vermesini istiyordu, böylece kızına eve dönüşünü ne kadar arzuladığını bizzat söyleyebilecekti.

Leek, "Catherine, benim Leek," dedi. "Kusura bakma. Annemin telefonundan arıyorum. Evet. O da burada aslında, yanımda duruyor." Leek annesini şüpheyle süzdü. Bir duraksama oldu. Agnes sinirleri gerilen Catherine'in, sesini yükselttiğini duydu. Leek, "Merak etme, asla yapmam. Yapmayacağıma söz verdim," dedi.

"Afrika'yı sevdin mi?" Yine bir duraksama. "Ha, o iyi. Madende ölümden döndü ama iyi. Hâlâ öyle acayip. Hani, şu *acayip* acayıplardan işte." Leek bileğini dışa doğru büküp peltek bir dille konuşmaya başladı. "Hani şu Gerald Fitzpatrick ve Patrick *Fits* Gerald' tarzında acayip."

Hattın öbür ucunda bir kahkaha patladı. Agnes, Leek'i dürttü. "Neyse işte Catherine. Donald orada mı? Hayır, kontrol ettiğim *yok* bi' kere. Sadece kötü bi' habirim var. Şey... Anneanne öldü." Uzun bir duraksama daha oldu.

1. İrlandalı gey çifti konu alan mızahı karakterlere gönderme yapıyor. "*Fits Gerald*" denerek cinsel ilişki ima ediliyor. (Y.N.)

Agnes ses çıkarmadan sordu, *Ağlıyor mu?*

Leek onu eliyle geçiştirdi. "Geçen hafta oldu. Özel halk otobüsü çarpmış. Şoför hızlı sürüyormuş. Anneanne- min de aklı gitmeye başlamıştı zaten. Evet. Öyle işte. Hayır. Bak, nasıl söyleyeceğimi bilemedim ama, dede de öldü. Şaka değil. Yemin ederim. Seni üzmemek istemedim. Üç hafta falan oluyor." Leek dişlerinin arasından konuşmaya başladı. "Yoo, benim fikrimdi aslında sana söylememek. Ne yaparsın, siktiğimin bok çukurunda geride bırakılırsan, bütün boktan kararları vermek de sana düşüyor işte." Uzun bir duraksama oldu. Agnes, Catherine'in ağladığını ya da özür dilediğini, belki ikisini birden yaptığını duyar gibiydi. "Ee, yani eve mi geliyorsun şimdi? Ha. Hımm. Tamam. Ha. Olur. Peki, tebrikler o zaman, ne diyeyim."

Agnes, yine dudaklarını kıpırdatarak sordu, *Beni istiyor mu?* Bir yandan da fazla çırpınıyor gibi görünmemeye çalışıyordu.

Leek içini çekti. "Hey, Caff, annemle konuşmak istiyor musun? Ayık. Sayılır. Üzgün. Görünüyor. Tamam. Söylerim. Tamam. Hayır. Anladım. Sen bilirsin. Sağ ol." Bu sözlerin ardından telefonu kapadı.

Agnes'in öne doğru uzattığı elleri havada kaldı. Telefon kapanana kadar uzattığının farkında değildi. Leek omuz silkmekle yetinip halıya bakarak konuştu. "Konuşamayacak kadar üzgünmüş." Sonra ağırlı çenesini ovuşturdu. "Akşam yemeğinde Güney Afrika sosisi yemişler. Meyve dilimleriyle şişe geçirilmiş sosis. Ne iğrençliktir bu ya!"

On Yedi

Vücudu yatağın kenarından aşağı sarkıyordu; duruşundaki tuhaflık, içki yüzünden gece boyu fır döndüğüne delaletti. Kendi kusmuğunda boğulmasın diye Shuggie kadının başını yana çevirdi. Temizlik kovağını getirip yatağın kenarına koydu ve annesinin krem rengi elbisenin fermuarını indirip sutyeninin kopçasını açtı. Ayakkabılarını da çıkarırdı ama bu defa ayağında değildi. Bacakları her zaman giydiği siyah çoraplar olmayınca, bembeyaz ve çırpılçıl duruyordu. Soluk uyluklarında yeni morluklar vardı.

Shuggie annesine üç ayrı çay kupası hazırladı: Biri kuruyan boğazını ıslatması için musluk suyu, diğeri yanan midesini rahatlatması için süt, bir diğeri de Special Brew'dan arta kalanlar ile evin çeşitli yerlerinden topladığı siyah birayı birleştirip çatalla köpürttüğü karışım. Annesinin önce sonuncuya; iliklerinde hissettiği çılgılığı bastırarak olana uzanacağını biliyordu.

Shuggie kadının üstüne eğilip nefesini dinledi. Sigara ve uyku, ağzında ağır bir koku bırakmıştı. Mutfağa gidip annesinin dişleri için dördüncü bir kupayı diş beyazlatıcısıyla doldurdu. "İmparatorluk Papa ları" ödevinden bir kâğıt koparıp üstüne kurşunkalemle yazdı: *TEH-LIKE! Diş Beyazlatıcısı. Sakın İçme. Yanlışlıkla bir yudum bile alma.*

Ön kapının usulca kapandığını duydu. Leek yine işe geç kalmıştı. Yatağının koruyucu kozasını terk etmekte hep gönülsüzdü. Örtülerin altında kaldığı sürece, gününün hâlâ bozulmamış bir yanı oluyordu. Shuggie perdelerin arasından abisinin düşük omuzla, ağır ağır ilerleyişini izledi. Madenci çocuklarından ilk grup sallanarak okula gidiyordu. Beton bahçede maç yapmak için erkenden okula gidenler, canları sıkılınca Shuggie'nin etrafında çember olup onu itip kakanlarla aynı oğlanlardı. Shuggie annesinin mavi tükenmezini buldu ve bir muhasebeci gibi ev ödevi defterinin üstünden geçerek annesinin imzasını süslü harflerle attı. *Bayan Bain*. Bu isim tuhaf görünüyordu artık.

Saatli radyoya bakılırsa, dikkat çekmeden içeri sızacağı sabah ayinine henüz çok vardı. Shuggie taburede arkaya döndü ve ellerini kenetleyip sabırla beklemeye koyuldu. Şifonyerin üstü, Agnes'in istediği gibi derli topluydu. Titremeleri olmadığı zamanlarda Agnes küçük mücevher kutusunu boşaltır, değerine bakmaksızın her parçayı güzelce ovardı. Bazen incik boncuğun tamamını tuvalet masasına yayar, Shuggie'yle mücevhercilik oynarlardı. Agnes, Shuggie'nin ona yeni kombinasyonlar yaratmasına, farklı küpelerle kolyeleri eşleştirmesine izin verirdi. En güzel şeylerin rehine verildiği günlerden önce, çok daha kolay oynanıyordu bu oyun.

Shuggie annesinin aynadaki yansımasını, uykuda inip kalkan sırtını izledi. Sonra bir rimeli açıp siyah boya ile okul ayakkabılarının gri çatlaklarını boyadı. Ardından fırçayı aldı ve kirpiklerine sürdü. Uzun kirpikleri yüzünde iyice öne çıktı. O sırada Agnes yatakta, lunapark iskeleti gibi doğruldu. Shuggie fırçayı tüpe tıkmaya çalıştı, başaramayınca belli etmeden tuvalet masasına koydu.

Ne var ki Agnes ona bakmıyordu. İçkinin vücudundan çekilmesiyle birlikte sıçrayarak kalkmış, tek göğsü-

nün yarısı siyah sutyeninden, sutyeni de bir önceki günün giysilerinden fırlamış halde, yatağın kenarında kıpırdamadan duruyordu. Sonra uyku öncesi dua eder gibi dizleri üstünde yatağın yanına çöktü.

Oğlu okula gitmiş olmalıydı. ●ysa Agnes kalktığında, kapana kısılmış hayalet gibi pür dikkat onu izliyordu. Şimdi gözünü açtığında ise yoktu. Agnes güçlkle doğruldu ve bacaklarının arasında kovayla yatağın kenarına oturup kıpkırmızı yüzünde atan nabızı yatıştırmaya çalıştı. Midesi bir anda ağzına gelince boğazı tıkanmış kedi gibi sırtını kamburlaştırıp kovanın üstüne kapandı. Anıların yumağını tutup tereddütle kendine doğru çekti ve zihninin yumağa bağladığı resimleri usulca izlemeye koyuldu. Sandalyeyi gördü, duvar saatini ve boş evi. Kendini mutfaktan salona, salondan yine mutfığa giderken, sonra dizüstü çökmüş, tırnağıyla süpürgelikteki tozları kazırken gördü. Tekrar saati gördü, ardından sitenin ışıkları yandı, perdeler çekilmişti, oğlan okuldan dönmüştü.

Bunun ötesinde zihni, ipte çırpınan çamaşır gibi sıçırıyordu. Telefon ve bir taksi vardı, bingo oyunu vardı ve tek başına oturma. İçme ve içme vardı, kazanamayıp tekrar içme ve içme, yine kazanamama vardı. Yanında oturan kadının, *İyi misin*, diye sorması vardı, Agnes'in ona çocuğu olup olmadığını sorması, kadının da hayır deyip sırtını dönmesi vardı. Taksiyle eve dönüş vardı ama Shug değildi, sonra kapalı madenin karanlık girişinde durmak vardı. Taksicinin yüzünü görür gibiydi, ardından adamın tıraş losyonunda boğuluyor, çığlıklar atıyordu. Sonrasında ise sadece panik vardı.

Midesindekiler yine yükseldi ve şiddetli, yüzünü yakan bir taşkınla dışarı çıktı. Kusmukları ellerini, yatağın kenarını ve yerdeki siyah deri çantayı kapladı. Agnes kirli elini yatağın dışına doğru tutarak başını yastığa koydu

ve boğulur gibi zorlanmalı nefesler aldı. Sonra temiz elini çekinerek, nazikçe çarşafın üstünden kaydırıp bacaklarının arasına getirdi. Bacaklarının arasına hafifçe bastırdı ve orada önceden olmayan bir sızlama hissetti. Bir kez daha küstü.

Doğrulacak gücü toplaması epey zamanını aldı. Şöyle kaynar bir banyoya ne çok ihtiyacı vardı. Ama yarı dolu sayaca bakılırsa banyo suyu olsa olsa ılıktı. Agnes küvetin sığ suyunda, uyluklarının iç kısmındaki kızarıkları ve kremi teninin altında etinin ölmekte olduğu izlenimini uyandıran pankek büyüklüğündeki kapkara izleri fark etti. Su kısa sürede soğudu. Agnes kurulanıp temiz kazağını giyerken tir tir titriyordu. Saçını spreyleyip gözlerine biraz mavi far sürdüğünde ise gücü tümüyle tükenmişti. Koltuğa geçip kraliçenin mum heykeli gibi kıpırdamadan oturdu.

Birisi kapıyı neşeyle tıklatıp sonra uzun tırnaklarla tırmalayarak şiddetle seslendiğinde, Agnes hâlâ kıpırdamamıştı. "Ag-niss! Ah-g-niss. Benim, ben." Jinty McClinchy, "İçeri gelebilir miyim?" diye sorduğunda, çoktan Agnes'in başına dikilmişti. Tepesinde durup donakalmış kadına baktı ve dişlerinin arasından kahkahayı bastı. "Ah be yavrum, iyi zıkkımlanmışsın sen. Sana söy'liyim, biz de geçtik o yollardan. İyi biliriz."

Jinty, madendeki akraba ailelerin içinde, ağır gece kremi ve Elizabeth Arden parfümü kokan tek kişiydi. Güneşte eşarbını tepesinden bağlar, çocuk gibi ufak ayaklarına rahat, düz ayakkabılar giyerdi. Boynunda her zaman Aziz Hristoforos madalyonu taşır, karşısındakini yargılamak için daima Kitab-ı Mukaddes üstüne yemin ederdi. İçki Agnes'a melankoli ve pişmanlık veriyorsa, Jinty'yi hiddetli ve sivri dilli kılardı. Böyle zamanlarda Jinty, insanları karşısına alıp nerede hata yaptıklarını sayıp döker, dünyaya çekidüzen verirdi. İki bira devirdikten son-

ra çipil gözleri, reçel pişirme yarışmasının müşkülpesent jüri üyesi gibi iyice kısılırdı. Şirretti ve sitedeki her evden kovulduğu söylenirdi.

Jinty şimdi Agnes'a acıyarak baş sallıyordu. "Az'cık ekmek kızartayım mı sana?" Çiçekli eşarbını çıkarmaya koyulmuştu bile.

Kibar gülüşünü, dudaklarının kenarlarında uzun süre zapt edemeyen Agnes, başıyla sessizce onayladı. Jinty mutfağa geçti. Ekmek somunu, kızartma makinesinin yanında durduğu halde Agnes onun içki arayışıyla dolapları karıştırdığını duydu. Üst rafları göremediğinde minik, delifişek bir köpek gibi zıplıyor, sandaletlerini müşamba zeminde şaklatıyordu.

Jinty bir süre sonra elinde tek bir dilim kızarmış ekmekle geldi. Bakışlarıyla etrafı tararken, tiz ve çocuksu sesiyle, "Ee, kötü bi' gece miydi tatlım?" dedi.

"Evet."

"Tamam, o zaman. Çok kalmıyaca'm zaten, fazla durmam. Bi' çay içeriz diye u'ramıştım. İş güç işte, bilirsin." Mantosunu çıkarıp beklentiyle oturdu.

Agnes tabağı koltuğun kenarına koymaya çalıştıysa da eli titreyince kuru ekmek yere düştü.

"Vah vaaah. Şuna bak. Ne hallere düşürdün sen kendini böyle?"

Agnes ellerini yüzüne götürdü. Baş ağrılı, kolları ağrılı, vücudunun her yerinde çürükler varmış gibi hissediyordu.

"İşe bak şimdi, tüh tüh. Üzülüyorum seni böyle acı çekerken görünce." Jinty gözucuyla Agnes'a bakıp burnunu çekti. "Evde hiç *kalmamıştır* her'alde ha?"

Agnes, mutfakta yürüttüğü arama sayesinde Jinty'nin bu soruya verilecek yanıtı bildiğinin farkındaydı. "Lavabonun altında son bir kutu vardı galiba. Çamaşır suyunun arkasında, poşet içinde." Agnes'in başı dönüyordu.

Jinty burnunu çekti. "Az'cık a'zımızı ıslatsak mı, ne dersin? Hani, kendine gelesin diye."

Agnes başıyla onaylayınca Jinty gıcırdayan dizleriyle kanepeden fırlayıp adeta sekerek mutfığa gitti. Birayı Agnes'in tahmin ettiği gibi kolayca buldu, sudan geçirdiği iki çay kupasını da alıp geri geldi. Kupaları sehpaye koydu, serçeparmağıyla Special Brew'un halkasını açtı. Kutudan köpükler çıkarken, iki kupayı da yarıya kadar maharetle doldurdu. Ardından akça parmağını boş tenekenin etrafında gezdirip köpüğü krema gibi ağzına attı.

"Ohh, iyi geldi," diye inledi, sessizce. "Çayı boş verip bunu içelim hari." Bakışlarını yana kaydırdı. "Normalde böyle yapmam ha, bilesin. Ama senin asıl bunu ister gibi bi'halin var. E, ben de Tanrı'nın hiçbir mahluku ıstırap çeksin istemem."

Jinty oyuncak bebeklerle çay partisi verir gibi kupayı iki küçük eliyle kaldırıp Agnes'a uzattı. Agnes bardağı tuttu, ağzına götürdü ve küçük bir yudum aldı. Midesi anında yeniden çalkalandı. Bir yudum daha aldıktan sonra kupayı her zamanki alışkanlığıyla koltuğun diğer ucuna gizledi.

Jinty kendi kupasını fare ağzıyla dolu dolu içti. Mutlu bir ses çıkardıktan sonra bir yudum daha aldı, sonra bir yudum daha. İki kadın kupalar neredeyse boşalana kadar konuşmadılar. Bira Agnes'in kusma hissini bastırmış, iliklerinde hissettiği titremeyi yatıştırmıştı. Agnes elini, sızlayan uyluklarının üstünden geçirdi ve içinde bir anda öfke yükseldi.

Birasını lıkır lıkır içen Jinty, bardağın dibini görmüştü. "Eh, ben artık kalkayım." Mendilini çıkarıp boş kupanın kenarından ruj lekesini sildi. "Baksana bi' tane daha iyi gelir miydi sana?" diyerek burnunu çekti.

Agnes başını takatsizce evet anlamında salladı.

Jinty'nin sinsi gözleri kısıldı. "Senin lavabonun altında başka görmediydim. Daha da zulan yoktur her'alde?"

Agnes her zamanki yerleri aklından geçirdi: Elektrikli termosifonun arkası, en yüksek gardrobun üstü... Başını iki yana salladı.

Jinty dudak kenarını buruşturup üzgün bir sesle, "Her neyse, daha kalamam zaten," dedi. "*Sana bakınca da içim kırılıyo' gerçi*. Şimdi gitsem, şuracıkta can verecek gibisin. Orda burda bir-iki pound'un vardır belki, ha? Bi' koşu gidiveririm bakkala."

Agnes koltuğun yanına uzanıp cüzdanını aldı ama içinde sakız kâğıtları dışında bir şey bulamadı. Akli birden şoföre, taksiye, karanlık madene gitti ve midesi yeniden kalktı.

Jinty kederle, "Salı yardımından da mı bi' şey kalmadı tatlım?" dedi.

Agnes başını iki yana salladı.

Jinty McClinchy basuru kaşınıyormuş gibi gergin bir tavırla kıpırdandı. Bir Agnes'a bir de boş bardağa baktı. Sonunda iç geçirip yine burnunu çekti ve, "Ee, öyleyse benim çantada ne varmış hi' bakalım mı?" dedi.

Minyon kadın, kocaman deri çantayı zahmetle kaldırıp kucığına koydu ve içine düşercesine karıştırmaya başladı. Çantanın dibinden anahtar ve bozukluk sesleri geliyordu. Nihayet çalkantılı hoş bir tıngırtının ardından üç kutu ılık Carlsberg'i çıkardı. "Borcun olsun." Kutulardan birini açtı ve özenle doldurma, bekleme, küçük beyaz parmakla köpüğü yalama rutinini baştan sona yineledi. İki kadın ancak üçüncü kutuya başladıklarında kendilerine gelmişlerdi.

"Dün gece kızımıydım. Evin halini görecektin." Jinty paçavra mendiliyle burnunun ucunu kuruladı. "Ben çürük karaci'eriyle aylak herifin tekine bakıyorum ama yine de evim mis gibi."

Agnes ilgisiz bir sesle, "Bebek nasılmış?" dedi.

Jinty duygusuzca, "Ay, iyi işte, nasıl olsun. Benim kız da seviyo● onu, evlat ne de olsa," dedi. "Bebek sayesinde

daha çok yardım alacak tabii şimdi. Dedim, kenara üç-beş kuruş koy da bi' temizlikçi tut kendine. *Bok götürüyor evi, bok.* İnan, bazen bakıyorum ona da, bu kız benden nasıl çıktı diyorum." Jinty iyice galeyana gelmişti. "Süpürgeliklerin üstünde nah şu kadar toz. Bi' de 'yardım etm'icen mi anne?' der gibi bakıyo' suratıma. Ben de döndüm dedim ki, 'Büyüt'iceğim kadar çocuk büyüttüm. *Benden.* Bu. Kadar.'" Eliyle havayı keser gibi bir hareket yaptı.

Agnes kederle başını salladı. Ona kalsa bir ev dolusu torun isterdi. Evinin kendi çocuklarıyla dolup taşmasını arzuları.

Jinty devam etti. "Gillian'ın en büyük çocu'u geçen de bana *Nine* diyor. Tutup koparacaktım o bi' lokma dilini. Hayır, normalde sorun etmem de öteki ninesi kendine Shirley dedirtiyö'. E, âlemin enayisi biz miyiz?" İçkisini alıp bardağın tepesinden Agnes'ı dikkatle süzdü. "Sen ne demeye suskunsun böyle?"

"Ben mi?" dedi Agnes. "Hiiiç."

"Agnes, ben ayyaş olabilirim ama sen de yalancısın be güzelim."

İki kadın sessizce oturup hiranın kalanını içtiler. Agnes nihayet sessizce sordu, "Jinty, sana bir şey söylersem, aramızda kalabilir mi? Kimseye tek kelime etmeyeceksin ama!"

Kadının gözleri boncuk gibi parladı. Tek parmağıyla yemin işareti yaptı ama elini kalbine değil, ters tarafa götürdü. "Yemin ederim."

"Dün gece neler olduğunu hatırlayamıyorum." Agnes ardından Jinty'ye bingoyu, taksiyi ve şoförün onu maden ocağının girişine götürme hikâyesini anlattı. Kazanın kolunu sıyrıp tecavüzcünün beyaz teninde bıraktığı parmak izlerini gösterdi.

Ufak telek kadın *cık cık* yaptı, kıvrıcık başını iki yana salladı. "Şerelsiz herif. Savunmasız bi' kadına kalk bunu

yap. Ne olacak şu dünyanın hali? Herkes herkesi istismar ediyö'. Bizim zamanımızda yoktu öyle şeyler. O zaman olsa, bu domuzu yakalar, bi' güzel çite oturtup Trongate'te süründürürlerdi." Boğumlu parmağıyla sivri çitin, adamın kışına nasıl saplanacağını gösteren bir hareket yaptı. Ardından mendilini çıkarıp burnunu sildi. Sonra da mendille, son bira kutusunun üstündeki raf tozunu sildi. İki kadın kederle biraya baktılar. "Bi' yerlerden şöyle bi' iki pound'cuk bulup çıkaramaz mısın?"

Agnes altın sıvıdan kalanların kupalara dolduruluşunu izledi. Aklından televizyon sayacını, gaz sayacını ve elektrik sayacını geçirdi. Hepsi boştu. "Hayır," dedi üzgün bir sesle.

"E, peki erkek arkadaşlarından yok mu arayabil'ceğin birisi?"

Agnes vücudundaki morlukları düşündü. "Yok."

Jinty altın sıvının tadına vararak bir dakika kadar sessizce oturdu. "Şu herife bi' alo desen, nasıl olur?" dedi. "Hani, saçının arkası böyle uzun olan var ya." Eliyle futbolcular ile pop yıldızlarının gözdesi, yanları kazanmış, arkası uzun saç modelini betimledi. "Duydu'uma göre cebi doluymuş, hem de iyi içiciymiş."

"Kim o?"

Jinty bir an düşündü. "Lamby. Hah, o işte. Ona bi' alo diyelim."

Pithead'deki akraba gruplarının anlattığına göre kömür madencisi lain Lambert, maden ocağının kapanmasıyla gelen son darbeden önce karısı tarafından yüzüstü bırakılıp terk edilmişti. Madenden aldığı tazminatı birlikte harcayacağı bir kadın olmayınca adamcağız parayı yatağın altına saklamıştı. Diğer madenciler parayı içkiye ya da yavrularını doyurmaya, üst baş almaya harcarken Lamby zor günlere para biriktirmiş, yetmezmiş gibi yarı zamanlı çalışarak televizyon tamirciliği yapmıştı. Akraba

ekibinin dediğine göre Lamby, aşk romanlarına asla konu olamayacak, yalnız ve sıkıcı bir adamdı. Saçını son moda futbolcu modelinde kestirse de çelimsiz ergen görüntüsünden kurtulamamıştı. Fizikten yana nasibini alamamıştı ama bizzat dedikoduyu yapan kadınlar, adamın evine tabaklar dolusu rengi kaçmış et ile yanık patates ve donuk çorba taşıyorlardı. Dediklerine göre adam kendi halinde iyi biriydi ve maden kapandıktan sonra çalışkanlığını da ispat etmişti. Ondaki tazminatın, çocuklarını en az bir yıl besleyebileceğini bilen akraba ekibi, yemeklerinden artanla adamın karnını doyuruyorlardı.

Jinty tekrar lafa girdi. "Küçük bi' parti yaparız, be güzelim. Sadece üçümüz."

Agnes boşalan bardağa baktı. İçinde yine bir panik yükselince başını evet anlamında salladı.

Jinty ürkmüş kedi gibi ayağa fırladı. Suni derili telefon masasından rehberi alıp serçeparmağını yalayarak L harfine gelene kadar sayfaları çevirdi. Yüksek sesle okudu. "L.L. Lambert. Bay I." Adresi kontrol etti. Evet, bu aradıkları Lamby'ydi. Numarayı çevirmeye koyuldu. Telefon çalarken boğazını temizledi. Perşembe günü ve öğlen vakti olduğu halde, telefondan gerçekten de bir erkek sesi gelmişti.

"Ah, mer'aba Lamby," dedi Jinty, en iyi aksanıyla. "Ben Jinty. Evet, evet, bildin... Sitenin öbür ucunda oturuyorum. Benim John'u tanırsın. Ben de eskiden Mhari McClure'la gezip tozardım. Ha, evet, bildin." Duraksadı. "Mhari mi? Valium yüzünden fena durumlara düştü, evet. Öyle öyle, çok yazık. O da çok iyi bir kızca'ızdı. En son Blythswood'da iş tutuyo'muş diye duydum. Eh, ne diyelim, Tanrı'nın lütfuyla öyleyiz, ha?" Tabii, kendi halinde keyif için oturup içmekle, reçete uğruna kendini

satmak arasında büyük fark var, yalan mı? Üzücü, evet. O, Valium zıkkımına başladı'nda ben de yanındaydım. Sorma ya, korkunçtu," Jinty burnunu çekti.

"Her neyse, bi' arayıp sorayım dedim, arkadaşımın evine gelip bizimle bi' yudum bi' şey içer misin?" Duraksadı. "İyi dedin, vakit erken. Ama bu kızca'ız da pek hoş. Sizi bi' tanıştırayım istiyο'dum ne zamandır. Evet, *Agnes Bain*. Bildin bak, hık demiş Liz Taylor'ın burnundan düşmüş. Biraz daha soluk tenlisi." Jinty oturma odasına doğru bakarak heyecanla gülümsedi. Agnes'a yüzünü boyamasını işaret etti. "E, ne diyo'sun, gel'icek misin? Yaşa! Lamby, zahmet olmazsa bi' güzellik yap da gelirken içecek bi' şiler de getir, olur mu? Bizde fazla kalmadı. Evet, evet, çok *güzel* kadın. Bakımlı, aklı başında... Evet ya, küçük bi' parti yaparız. Bi' altılı paket getir sen, yarımlik da viski. Ha, kendine de canın ne istiyο'sa onu artık. Unutma, köşeye yakın olan ev."

Jinty konuşmayı bitirdikten sonra Agnes'a, adamın bir saate geleceğini söyledi. Ardından boş sigara paketleriyle kutu bira halkalarını toplamaya başladı. "Güzelim bak, yerinde olsam şu saçıma iki fırça vururum şimdi. O morlukları kapatıveririm. Az'cık daha iştah açsan fena mı olur?"

Lamby gelene kadar iki kadın hop oturup hop kalktı. Geldiğinde Lamby'yi içeri Jinty aldı. Adam kanepenin kenarına ilişip ergenler gibi, son moda pilot ceketiyle oynadı. Agnes sitedekilerin adam hakkında söylediği her şeyin doğru olduğunu görebiliyordu. Jinty ikisini tanıştırdıktan sonra içi dolu poşeti adamın elinden kaşla göz arasında kapmıştı.

Lamby düzgün dişlerinin arasından, "Tanıştı'ımıza memnun oldum Agnes," dedi.

Agnes gücü yettiğinde cazibesini kullandı. "Bize kadar gelmen ne büyük incelik. İnsan, bu ıssız yerde kendine eğlence yaratmakta zorlanıyor."

Lamby, "E, benim gibi bi' adam da sizin gibi iki güzel kadından her gün davet almıyo'," dedi. Jinty arsız bir sevinçle ciyakladı.

Agnes adamın şakalaşmalarından pek etkilenmemişti. Dönüp tekrar koltuğuna oturdu. "Siz akraba değilsiniz o zaman, doğru mu? Şimdiye kadar bu sitede kan bağıyla, evlilik ya da çocuklar yoluyla Jinty'yle bağı olmayan kimseyi tanımadım da."

"Yok, benim eski karımın bi' alakası vardı galiba McAvennie'lerle. Ben O'Hara'lardanım. Bizimkiler genelde sitenin bataklık tarafında oturur... Düz çatılı evlerde."

"Doğrusunu istersen, buradaki bazı çocukların normal büyüyüp gelişmesi bile bir mucize."

Lamby bu hakarete kibarca gülümsedi. "Öyle, öyle. Buralarda herkesin diline seni dolaması da o yüzden her'alde. Taze kansın ne de olsa."

Jinty yarımılık Smirnoff'u poşetten çıkarıp üç bardağın her birine bir parmak doldurdu. Votkanın üstüne parlak, köpüklü Irm-Bru¹ koydu. İçki köpürüp tısladı ve zencefilli gazoz kadar masum bir görünüm aldı. Jinty kendi kendine burnunu çekip içkiden ağız dolusu aldı. "Bu arada ben çok kalamam, haberiniz olsun."

Lamby sarma sigara içiyordu. Kâğıda tütünü yaydı, pembe dilini yapışkan kenarın üstünden geçirdi. Ardından Agnes'a, "Hem ben seni daha önce görmüştüm," dedi. "İlla bi' erke'in vardır diye düşünmüştüm, hani senin gibi güzel biri..." İlk sigarayı ıslatıp kapattı ve Jinty'ye uzattı.

"Görünüşüyle gurur duymaktan kimseye zarar..."

Jinty araya girerek, "Kendisi mutlu bir duldur," dedi. "Şanslı olan o aslında. Hangi kadın her gece yanında hor

1. İskoçya'da çok tüketilen, gazlı bir içecek. (Ç.N.)

hor horlayan bi' et çuvalı yok diye dertlenir? Yanlış mı-
yım güzelim?"

"Harbi kadın gibi konuştun bak şimdi," dedi Lamby.

Agnes adamın, harbi kadının ne olduğunu bileme-
yecek kadar genç görüldüğünü düşünse de sesini çıkar-
madı. Kupasından ağız dolusu aldı. Votkada temiz bir tat
vardı, çamaşır suyu gibi. Lamby yeni sigarayı ağır ağır
yaladı. Agnes adamın tırnaklarının temiz, kulaklarıyla
boynunun sıcak banyo yapmış gibi pespembe olduğunu
fark etti. Lamby, "Hadi ama, siz de! Erkekler de hayatta
bir işe yarıyor dur illa," dedi şehvetle.

Bu sözler Jinty'yi kıskırttı. Ufacık bacaklarını sallay-
ıp küçük kızlar gibi kıkırdadı. "Tek bi' zıkkıma yaradık-
ları yok," diye ciyakladı. "Agnes, duydun mu çok bilmiş
hergeleyi? Dünkü çocuk sanıyor bizi." Votkanın harareti
Jinty'nin yanaklarında damar çatlağı kızılığı yaratmıştı.
"Senin görüştü'ün kimse var mı bu aralar Lamby?"

Lamby, Agnes'a hakarak, "Var bi' iki manita," dedi.
"Kafama göre takılıyorum işte. İş fazla ciddiye bindir-
meden." Agnes'a göz kırptı.

"Ay, bu erkeklerin hepsi aynı, di' mi ama Agnes? Da-
ha bebeklikten, sırtüstü yatıp hayran hayran şeylerine
bakıyorlar."

Lamby, Agnes'a, "Ya sen?" dedi. "Sende var mı biri?"

Jinty oturduğu yerde heyecanla dizlerini döndürüp,
Agnes'ın yerine cevap verdi. "O mu?" diye ciyakladı. "O
gördüğün var ya, Büyük Glasgow Taksiciler Birliği'nin
emrine amadedir."

Kelimeler sivri uçlarıyla Agnes'ın yaralarını deşti.
Agnes yine de kupasını kaldırıp ödülünü hüzünlü bir ka-
bullenişle onayladı.

Jinty poşeti küçük ayaklarının arasından çıkarırken
zalimce ekledi, "Taksi şoförü değilsen, ilgilenmez kendisi."

"Öyle mi?" dedi Lamby. Yine dosdoğru Agnes'a ba-

kıp kırılganlıkla kaşlarını çatarak, "Memnun musun bari durumdan?" diye sordu.

Jinty tekrar araya girdi. "Elinde d'iil ki kadının. Lanetli bu konuda! Dizel motorun pat patını duydu mu donlar havaya, *trink* ve taksimetre başlar çalışmaya."

İçerisi bir anda buz kesti. Odanın havası ağır ağır emilirken, Agnes'in yüzü sertleşti, cam kesildi. Alkol şimdi kanına iyice işlemişti. Kelimeler ağzından kısık, tehditkâr bir tıslamayla fırladı. "*Aşağılık, hain, beş para etmez kancığın tekisin sen Jinty McClinchy.*"

Şirret minyon bu sözler üstüne anlamsız kahkahasını kesti. "Aman, sakın ol canım. Kötü niyetle demedim." Kupayı oburca ağzına devirdi ama çipil gözleri, kupanın üstünden bakan iki keskin hançer gibiydi.

Lamby oturduğu yerde kasılmış, bir o kadına bir diğerine bakıyordu. Odaya sessizlik çöktü. "Şey, ben kalksam iyi olacak, ha?"

Jinty bacaklarını ciddiyetle poşetin önünde çaprazlayıp adamı susturdu. "Aman, sen ona bakma. Dün gece aşkta şans yaver gitmemiş, hepsi o. Kalkma, otur. Neşelendirelim biraz kadını, olmaz mı?"

Agnes ikindinin geri kalanında Jinty'nin önüne koyduklarını içip Lamby'nin sardıklarını tüttürerek sessizce oturdu. Lamby türlü sohbetler açmaya çalışsa da o, kendi adına yanıt verme şansını yakaladığında bile "evet" ya da "hayır"dan fazlasını söyleyemedi. Biralara hitmeye yüz tuttuğunda, Jinty artık göreceğini görmüştü.

"Lamby, bu kadına bugün ne haller oldu bilmem," diye keyifsizce sızlandı Jinty. "Normalde tam bi' neşe kaynağıdır."

"Önemli d'iil." Lamby'nin yanaklarının kırmızısı Jinty'ninkiyle aynıydı, naylon pilot ceketini de hâlâ çıkarmamıştı. Agnes onun rahatsız olduğunu düşündü. Belki de temiz gömlek ütüleyecek kimsesi olmadığı için çekiniyordu.

"Olsun, şimdi burdan bütün günü moruklarla geçirmişsin gibi gitmeni istemem. Şu kasetlerden koyuverse-ne, az'cık eğlenelim."

Lamby uzanıp Lizzie'nin eski teybini açtı. Bir yığının içinden kaset seçip teybe taktı. Daha çok kendi kendine söyler gibi, "Karım çok severdi bunu," dedi.

Jinty sigaradan aldığı nefeslerin arasında, "Ah, ne güzel ses var şu kadında. Ne. Güzel. Ses!" dedi. Küçük beyaz ellerini havada döndürerek melodiye eşlik etti. "Hadisene Lamby, şu zavallı gıcığı dansa kaldır."

Lamby tedirginlikle Agnes'a baktı. "Yok, yok. Kendi haline bırakalım onu. Dans etmek istemiyo', baksana." Çeyrek şişe votka ve altı kutu biradan sonra çekingenliği bir nebze azalmıştı.

"Bain Hanımefendi!" Jinty okul müdiresi gibi bağırmıştı. "Partideyiz! Bu adam da içkisini alıp geldi! Şimdi dans vakti!"

Agnes, okul dansına kaldırılmayı bekleyen bir genç kızın hevesli bakışlarıyla Lamby'ye baktı ve onayladığını belli etmek için gücü elverdiğince gülümsedi. Lamby tereddütle ayağa kalktı. Agnes'ı ellerinden tutup tıkalı gideri açmaya çalışan bir tesisatçı gibi koltuktan çekti. Agnes o koltuğa oturduğundan beri ayağa kalkmamıştı. İçki ve ataletten bacakları iyice gevşemişti. Yerinden kalkmaya yeltendiğinde Lamby onu kırk yıllık sevgililer gibi kollarına çekti.

Jinty ikilinin arkasından bardağını gizliden gizliye tamamlarken, "Hah, işte şöyle. Sıkı sıkı sarıl ona," dedi.

Agnes ile Lamby hantalca ve eski tarzda, ağır ağır sallanarak gece sonu dansı gibi dans ettiler. Birbirlerine bütününüle, terli vücutlarının kaynaşabıldığı şekilde sarıldılar. Agnes'ın yüzü Lamby'ninkine yakındı ve adamın bu küçük parti için tıraş olduğunu o an fark etti. Lamby'nin boynu tahriş kabartılarıyla doluydu, vücu-

dundan ise cinsellikten eser taşımayan ve banyo temizleyicisi gibi kokan tıraş losyonlarına özgü bir çam kokusu yayılıyordu.

"Çok güzel dans ediyo'sun." Nazik bir sesle söylemişti bunu. Agnes ilgili görünüp kulak vermeye çalıştı ama sadece vücuduyla o odadaydı.

Jinty bardağın dibini görmüştü. "Bi' öpücük veriver adama!"

Lamby, "Boşandı ımdan beri hiç dans etmemiştim," dedi.

Jinty, "Hadisene, nankörlük etme! O kadar içki getirdi sana adam! Öpüver işte!" diye bağırdı.

"Bi' gece çıkarız belki?"

"Bi' daha gelmez ha!" diye uyardı Jinty.

Agnes genç adamdan neredeyse beş santim uzundu. Aradaki yaş farkını da düşününce, oğlu Leek'le dans etmekten farkı yoktu bunun. Adamın yüzünde, kulaktan çeneye uzanan bıçak izini fark etti. Yaygın görülen bir izdi ama bu kadar genç birinde insanın içini acıtıyordu. Agnes elini beceriksizce uzatıp yaraya dokundu.

"Ah, fark ettin demek," dedi Lamby, utangaç bir tavırla.

"Büyük oğluma benziyorsun."

Jinty bir bira daha açıp, "Bi' öpücük ver artık şu adama!" diye sızlandı.

Agnes elini genç adamın yüzünde bir süre bekletirken büyük oğlunu ne kadar özlediğini düşündü. Leek orada, yanındayken bile özlüyordu onu. Agnes'a kendini daima yalnız hissettiren bir şeyler vardı oğlanda. Şimdi karşısındaki adam, Lamby, elini Agnes'ın yüzüne, dudaklarını da dudaklarına koyuyordu. Jinty neşeli bir çığlık attı. Agnes adamın dudaklarını açtığını, emmeye başladığını, diliyle ağzını yokladığını hissetti. Eli Agnes'ın sırtından aşağılara kaydı.

"Aman ha, beni sonradan günah çıkarmaya zorlayacak şeyler yapayım demeyin." İşkisini hak etmenin rahatlığı içindeki Jinty McClinchy, coşkuyla kendini yelpazeliyordu.

Başta centilmence hareket eden eller şimdi Agnes'in kalçasına doğru sinsice iniyordu. Lamby yoğuran parmaklarını Agnes'in kuyrukkemiği ucundaki yarasına bastırdı. Agnes'in ânında midesi kalktı. Başını çevirdi ama geç kalmıştı. Bira, votka ve İrn-Bru'dan oluşan ekşi karışımı adamın son moda ceketinin üstüne kustı.

Üstünden sulu safralar süzülen Lamby, "Hassiktir!" diye haykırdı.

"Anne?" Shuggie eşikte duruyordu.

Agnes yeniden koltuğa devrildi ve içkiyi sıcak göz-yaşları için kavurarak dışarı dökülürken yüzünü ellerinin arasına aldı. Lamby önce perişan haldeki kadına, sonra okul kıyafetleri içindeki çocuğa, ardından poşette kalanları siyah deri çantasına tıkmaya çalışan kadına baktı. Shuggie'yi ittirerek yanından geçti ve Jinty'nin koridorda arkasından seslendiğini duydu: "Lamby, canım! Normalde böyle d'iildir bu kadın! Bi' gün sana alo derim, başka bi' parti yaparız!"

Kapı çarparak kapanırken ufak tefek kadın derin bir iç çekti, sonra sehpanın üstünde duran açık sigara paketlerine baktı ve hepsini tek bir pakette birleştirip çantasına attı. Ardından sehpanın üstündeki açık biraları teker teker salladı, şıkırdayanların içindekini kupasına doldurdu. Kupayı kafasına dikip iki-üç yudumda bitirdikten sonra çiçekli eşarbını çantasından çıkardı.

"Demiştım, fazla duramam..."

On Sekiz

Shuggie futbol topundan mümkün olduğunca uzak duruyordu. Top, sahada gürleyerek uçarken Shuggie ona doğru koşuyormuş gibi yapsa da her seferinde ötekilerin gerisinde kalmayı beceriyordu. Kalenin gölgesine geçip lastikle üçgen oyunu oynayan ve gökkuşağı renkli lastiğin üstünde zarafetle sıçrayıp dönen kızları seyretmekten çok daha büyük bir mutluluk duyuyordu.

Sol kulağında birden ıslak bir patlama oldu. Uçan topa gafil avlanmış, yüzüne yandan darbe almıştı. Tokat yemiş gibi canı yanıyordu. Top, karşı takımın ayağına yuvarlandı, oradan kaleye girdi.

Francis McAvennie gelip Shuggie'nin yanına dikildi. McAvennie'lerin en büyük çocuğu olduğundan, Colleen ile Büyük Jamesy arasındaki sorunlar en çok ona yansıyor. Aniden "evin erkeği" konumuna yükselmiş, Colleen kendini Bridie'nin mavi haplarıyla uyuştururken, o birden kardeşlerine bakan abı oluvermişti. Francis, Shuggie'ye doğru eğilebildiği kadar eğildi. Shuggie sıcak tükürüklerin yağmurunu yüzünde hissetti. "*Yetti ulan, yetti. Bırak lan artık ibneliği, adam ol.*" Diğer çocuklar da madendeki köpekler gibi aç gözlerle etraflarına toplandı.

"Karı mı olmak istiyorsun, derdin ne senin?" Francis kalabalığa şov yapar gibi kollarını iki yana açarak sırtıttı.

Shuggie başını "hayır" anlamında salladı. Tek istediği, şu an yüzünde acıyan yeri utanmadan tutabilmektir. "Etek mi giyeceksin yoksa?"

"Hayır," diye mırıldandı Shuggie.

"Nonoşa bak bi' de cevap veriyor." Shuggie'den en az otuz santim uzun olan Francis, onu göğsünden ittirdi. "İbne nonoşun tekisin sen. Rahip Barry'yle yaptıklarınız yüzünden cehennemde yanacaksınız."

Kıkırdamalar koro şeklinde yükseldi, sonra kahkahalar *vur, vur, vur* tezahüratına dönüştü. Francis, Shuggie'nin yüzünün kızaran tarafına tokat atmak için elini kaldırdı. Shuggie irkilip diğer yana kaçtı ama Francis bu defa yumruk yaptığı öteki elini Shuggie'nin şakağına indirdi. Ardından tezahürat yapan oğlanlara dönüp, "Babam bu harekete Sıçanezen diyor," dedi.

Shuggie başı iki yandan cınlayarak yerde yatıyordu. Tepesinde, gevşek beyaz çoraplı iki çıplak bacak belirdi. Bacakların sahibi kız, kedi gibi tükürüyor, uzun saçları köpüklü limonata gibi çağlıyordu. "Kes şunu Francis, kes geberesice kabadayı! Gel bana yap yapabiliyo'san, yap da hakkından gelsinler. Seninkilerin iki katı kuzen var bende, haberin var mı?" Kız, Shuggie'yle ilgilenmek için topuklarının üstünde döndü. Oğlanlar kıza, arkasından parmakla hareket çeksele de ister istemez geri çekildiler.

Kızın çıplak dizleri yaralarla doluydu ve Shuggie gözlerini gevşek çoraplardan alamıyordu. Kız onu koltukaltlarından tutup kaldırırken Shuggie eteğinin altından kızın külotundaki çiçekli yarmayı fark etti. "●na karşılık versene," dedi kız. "Karşılık verip çak iki tane bak bi' daha bulaşıyo'mu sana." Shuggie, yüzünün önce hangi tarafını ovuşturacağını bilemedi. "Ağlamak mı istiyo'sun?" dedi kız. Shuggie başını evet anlamında salladı. "Daha ağlama, dur. Köşeyi dönene kadar bekle, ondan sonra ağlarsın. Kimseye söylemem."

Oğlanlar üstlerine tükürmek için bahçe etrafındaki korkuluklara tırmanırken kız, Shuggie'yi okulun bahçesinden çıkardı. Kızıl saçlı bir çocuk, "Bebeklerinize oynamaya mı gidiyo'sunuz?" dedi. Kız göz açıp kapayıncaya kadar korkuluğa tırmandı, çocuğu kravatından yakaladığı gibi suratını kalın metal korkuluğa çekti. Oğlanın kemikli alnı, paslı demire çarpıp çınıladı. Kız ardından Shuggie'ye, "Koş!" diye bağırdı. Birlikte toz bulutları kaldıracak koşmaya başladılar ve madenin ağzına giden alçak tepenin ortalarına varana dek de durmadılar.

Nihayet soluklandıklarında, limonata saçlı kız kahkahalarla güldü. Öndişlerinin ortasında serçeparmak kadar boşluk vardı. Burnundan çilli bir şerit geçiyor, masmavi gözleri bilye gibi parlıyordu.

Shuggie hâlâ ağlamama çabasıyla sordu, "McAvenie'leri dövecek kadar kuzenin var mı gerçekten?"

Kız başını iki yana salladı. "Yok. Bi' ben varım, bi' de babam. Babam da olsa olsa televizyon kumandası için dövüşür, hepsi o." Omuz silkti. "Adım Annie. Senden bi' üst sınıfa gidiyorum."

"Aha? Daha önce hiç görmemiştin seni."

"Ben seni gördüm. Zaten herkes gördü seni." Annie, bazı eğreti tekerlekli mobil evlerin dizilip çıkmaz sokak oluşturduğu tepeyi işaret etti. "Şu karavanlarda yaşıyoruz biz. Seni eve götürüyüm. Ben yanındayken bulaşmaya cesaret edemezler." İncecik göğsünden derin bir nefes verdi. "Nerde oturuyo'sun?"

Shuggie alçak katlı madenci evlerini işaret edecek gibi oldu, sonra elini indirdi. Annesi şimdi içmiş olmalıydı. Büyük ihtimalle taksi durağını aramış, babası yüzünden esip gürlüyordu. "Şu an eve gitmek istemiyorum."

"Bugün perşembe ama," dedi Annie, bilmiş bir tavırla, "içki parası çoktan harcanıp bitmiştir, di'mi?"

Shuggie gözlerini kısarak kıza baktı. "Sen nerden biliyorsun?"

Kız, Shuggie'nin koluna girdi. "Karşılaşmıştım bi' ke-
re. Annenle. Okul dönüşü bi' gün bizim kanepede oturu-
yo'du. Hiç o kadar güzel konuşan birini görmemiştim."

"Umarım rahatsızlık vermemiştir."

"Yoo, hiç de bile. Mis gibi kokuyo'du. Saçıma balık-
sırtı örgü yapmayı ö'retti bana." Kızın birden yüzü karar-
dı. "İnsanların onun hakkında söylediklerine nası' sinir
oluyorum. Bence onun için savaşmalısın."

Shuggie, "Savaşıyorum zaten!" dedi. "Genelde ken-
disiyle oluyor bu savaş ama yine de savaşıyorum."

Bıkkınlıkla cırladı kız. "Ben babamı bırakıyorum ar-
tık, ne hali varsa görsün. İçkiden ölüp gitmek istiy'o'sa
kendi bilir. Bence çoktan kayıp vaka. Annemi özlüy'o'."

"Öldü mü annen?"

"Eh, öyle de denebilir. Erkek kardeşlerim ve yarı
profesyonel bir futbolcuyla Cambuslang'de yaşıyo'." Ka-
ravanların olduğu alana geldiler. "Ama cidden, annenle
sen sessiz kalmayın, savaşın. İnsanlar onun için, içki uğ-
runa her şeyi yapar diyo'lar, sana bi' baba lazımmiş da
böyle olman annenin suçuymuş diyo'lar." Kızın üstüne
dalgın bir hal geldi. "Ama ben annenden güzel bi' kadın
görmedim. Benim annem olsa onunla gurur duyardım."

On iki karavan düzgün bir yarım daire oluşturmuş-
tu ve engebeli çamur patika, taş kırıklarıyla doldurulup
düzlenmişti. Teneke evlerden dışarı hin bir türlü eşya taş-
mış, patikaya plastik oyuncaklar ve ıslak mobilyalar sa-
cılmıştı. Shuggie manzaranın açık saçıklığı karşısında
şaşkınlığa düştü. Annie iki tuğlanın üstüne basıp bej ren-
gi bir karavana girdi. İri, kahverengi bir Alman çoban
köpeği, açık kapının önüne uzanmıştı. Shuggie göğsüne
bastıracağı okul çantasıyla, tetikte bekleyen köpeğin etra-
fından dikkatle dolanıp Annie'nin arkasından temkinli
adımlara içeri girdi. Dar ve uzun karavanın mutfakı orta
kısmında, at nalı biçiminde yemek odası en uçtaydı. Ta-

vandan sarkan aparata asılı renkli televizyonda, aceleci ve kesintisiz bir ses at yarışı sonuçlarını çığırıyordu. Küçük lavabo, kirli plastik tabaklarla dolmuş taşıyordu. Shuggie'nin gözü, etrafa saçılmış mısır gevrekleri arasında harıl harıl mekik dokuyan karıncalara takıldı.

Annie, "Ben geldim baba," dedi.

Shuggie loş yemek bölümünde oturan adamı hayal meyal seçebildi. Gazetesine eğilmiş, tükenmezkalemle at isimlerinin altını çiziyordu. Annie ona, "Bi' şeyler yedin mi?" dedi. "Mısır gevreği ister misin? Hatta istiy'o'san sütü de ısıtırm?"

Gözleri çapaklı adam cevap vermedi. Shuggie onun eski bir çay kupasından bir şeyler içip at yarışı puanlamasına geri dönüşünü izledi. Annesini burada düşünmemeye çalıştı.

Annie karavanın arka tarafındaki ince bir kapıyı açıp Shuggie'yi içeri itirdi. Yatak odası pespembe bir saraydı. Derli toplu alana iki tek kişilik yatak sıkıştırılmış, her birinin üstüne Disney prensesi battaniyeleri örtülmüştü. Duvarlarda, bir düzine parlak gökkuşağı renginde midilinin durduğu ince raflar asılıydı. İçerisi kusursuz biçimde temizdi.

Annie kendini, iki yatak arasındaki bir metrelik pembe halının üstüne atarak, "Dağınıklığın kusuruna bakma," dedi. "İpin ucunu kaçırmamaya çalışıyorum ama babam bütün gün kendi kiri pası içinde oturunca kolay olmuyo'." Shuggie'ye yerde yanına oturmasını işaret etti. Shuggie daracık yere sığıdı. "Annen içince neler yapar? Babam gibi boş boş vakit mi öldürür?"

Shuggie, "Hayır, önce zom olur, sonra öfkeden gözü döner," dedi. "Kendine zarar verecek diye korkuyorum."

"Canına kıymak falan gibi mi?"

"Gibi. Bazen okula gitmeden önce evdeki hapları banyoya saklıyorum. Abisiyim de işe giderken her gün

jiletlerini yanına alıyor." Shuggie pembe halıdaki bir ilmeği parmağına doladı. "Ama genelde kendini daha kötü duruma düşürecek diye korkuyorum sadece. Onurunu kaybediyor. İnsanlar artık onu tanımak, bilmek istemiyor. Ablam onun yüzünden milyonlarca kilometre ötede siyahlarla yaşıyor. Abim de evden gitmek için para biriktirmeye çalışıyor."

Annie yatağın altından eski bir boyama kitabı çıkarıp açtı. Shuggie kızın, renkleri güzel eşleştirse de çizgilerin dışına taşırdığını görünce hayal kırıklığına uğradı. Annie, "Maden kapanınca ben burda kalıp babama bakmak zorunda kaldım," dedi. "Annemin um'unda bile d'iildi." Kitabın sayfalarını çevirdi. "Biraz boyama yapmak ister misin?" dedi aniden.

Shuggie başını iki yana salladı. Gözleri elinde olmadan neşeyle onlara bakan, raflar dolusu gökkuşağı renkli midilliye kayıyordu.

"Atlarımla oynamak ister misin?" dedi Annie. Shuggie'yi dikkatle inceliyordu. Shuggie başını iki yana sallayıp ilgilenmiyormuş gibi davrandı. Annie, "Annem onları bana Noellerde ve Paskalyalarda gönderiyo'. Bazen önceden gönderdi'inin aynısını gönderiyo', önem vermedi'ini ordan anlıyorum," dedi.

Annie incecik yatağın üstünde zıpladı. "Bak, bunun saçını senin annen örmüştü." Ahududu pembesi bir atı Shuggie'ye uzattı. Atın naylondan uzun, mor yelesi ve kuyruğu vardı, her ikisi de güzelce örülüp plastik klipslerden bir kurdeleyle tutturulmuştu. Annie diğer atlardan da birkaç tane aldı ve sıçrayarak yataktan inip yere oturdu. Uzun kirpikli, neşeyle gülümseyen naylon atlar rengârenkti. "Sen, Karamela, Pamukşeker ve Çiçek ol. Ben de Çançiçeği. Annemin en sevdiği o çünkü. Öteki atlar Çançiçeği'nin güzel tokalarını çalmak istiyo'lar ama o çok hızlı."

Naylon midilliler daha çok tüylü oyuncak köpekleri andırsa da Shuggie için hüyüleyiciydi. Annie geri kalan saatlerde Shuggie'nin midillilerle oynamasına izin verdi. Bağıra çağıra, neşeyle konuşup atları yatağın üstünde yarıştırdılar. Naylon saçlar elektriklenip ısıldayana kadar minicik fırçalarla yeleleri taradılar.

Annie sonunda midillilerden sıkıldı, ardından huzursuzlandı, daha sonra yerinde duramaz oldu. İncecik koluyla yatağının altındaki karanlığı yokladı. Pembe fırırlı büzgülerin altından ağzına kadar sigara külüyle dolu, deniz kabuğu şeklinde bir kül tablası çıkardı. Küllerin arasına yarıya kadar içilmiş iki-üç izmarit gömülüydü. Annie karavanın penceresini ittirip açtı, bir sigara yaktı, hafifçe içine çekti ve dumanını camdan dışarı üfledi. Sonra başıyla babasının olduğu yönü işaret ederek, "Kusura bakma, sinirlerimi çok bozuyo' da," dedi.

Islak sigarayı Shuggie'ye uzattı. Shuggie dudak büzerek başını ciddiyetle iki yana salladı. Annie omuz silk-ti ve dişlerinin arasına sıkıştırdığı sigarayla yere doğru kayıp toslayarak oturdu.

Shuggie, kasetten yapılmış bir hipodromda Pamukşeker'e Çançiçeği'ni kovalatırken Annie aniden, "Shuggie, sen gerçekten Johnny Bell'in şeyine dokundun mu?" dedi.

Çamaşır makineci çocuk, Adaleli Johnny aklına gelince Shuggie'nin yüzündeki acıyan yerler yeniden kızardı. İçinden bir anda kızın oyuncaklarını bırakmak, yaptığı kötü şeylerin deliliymiş gibi onları itip atmak geldi. "Hayır," diye yalan söyledi.

Annie bunu duymamış gibi, "Nasıl bi' şey?" dedi. Midillinin gövdesini yıldızlı etiketlerle kaplarken sigarası ağzının kenarından sarkıyordu. Tüm bunları, sendikali işçi tembelliğiyle monoton, sıkkın bir tavırla yapıyordu.

"Hiç yapmadım dedim ya."

Annie'nin sol gözü, yükselen dumandan kısılmıştı. "Eh, bana da sorsalar ben de 'yapmadım' derim. Halbuki dokundum birinin şeyine. O'Heaney oğlanlarıyla Fran Buchanan'inkine."

"Ama daha dokuz yaşındasın!" dedi Shuggie. Midillerden uzak oturuyordu şimdi. "O çocukların hepsi büküklerin okuluna gidiyor."

"Onuncu yaşımı dokuz ay geçtim." Annie dumanını uzun uzun üfleyip zarif, güzel bir çember yaptı. "Her neyse, beni eski madenin oradaki dönen makinelerin yanına götürdüler ve bi' yudum Buckfast şarabı verdiler."

"Rahip Barry'ye söylemedin mi? Polis onları hapse atardı."

"Hayır." Annie sigarasını söndürüp daha sakın bir halde başını yatağa koydu. "Hiç değmedi ama biliyomusun? Buckfast bok gibi bi' şeymiş."

Shuggie kızın aldınışsızlığı karşısında şoke olmuştu. Yine annesini düşünmeye başladı; burada, bu teneke kutunun içinde, Annie'nin babası ve nikotinli parmaklarıyla birlikte. Annesinin böyle bir yerden normalde nefret edeceğini biliyordu ama yine de gelmişti işte. Ani bir öfke yükseldi içinde. "Ne diye yaptın böyle bir şeyi?" diye payladı Annie'yi. "Kızlar neden sürekli erkeklerin istediklerini yapmalarına izin veriyorlar?"

Annie'nin leylak midillisi bir süredir narın çemberler çiziyordu. Annie bu sözler üstüne durup oyuncaklarından uzaklaştı ve o gün ilk kez söyleyecek söz bulamadı.

Dışarıda Alman çoban köpeği havlamaya başlamıştı. Köpek ayağa kalkıp öndeki taşlıktan sıçrayarak inerken Shuggie karavanın yana yattığını hissetti.

"Ay, başlayaca'm sana da be, RAMBO! Rambo!" Annie yatağın üstünden sıçrayarak küçük odadan çıktı. Köpek başka bir köpeğin yanına gıdince karavan parkında kızılca kıyamet koptu ve iki köpek hırlamalar, diş göstermelerle birbirlerinin üstüne atladı.

Shuggie burada daha fazla kalmak istemiyordu. Kız ovuncaklarıyla oynamak veya ortaokula giden çocukların ayıp yerlerini ellemek normal bir şeymiş gibi davranmak istemiyordu. Limonata kıza, uzaktan yakından benzetmek istemiyordu. Agnes gibi olmak istemiyordu. Normal olmak istiyordu.

Ayağa kalktı, çantasını aldı. Annie diğer köpeği rahat bırakması için Rambo'ya avaz avaz bağıyordu. Televizyondan motor gibi konuşan yarış spikerinin bangır bangır sesi geliyordu. Shuggie, annesinin buraya girdiğini düşünmek bile istemiyordu; nikotin renkli adamın onu pençelediğini sonra da annesinin ılık bir kutu Special Brew uğruna Annie'nin saçlarını ördüğünü düşünmeyi hiç istemiyordu.

Tüm bunlar Shuggie'yi kızdırmıştı; o da okul çantasının fermuarını açıp midillilerden iki tanesini içine koyuverdi.

...

Shuggie, hafta içi her gün son zilden önce karın ağrısıyla kıvranıyor, el kaldırıp kibarca izin istiyordu. Hamur suratlı Rahip Ewan saat gibi dakik bu oğlana içten içe sövüp sayıyordu. İlk başlarda çocuktan beklemesini, son dersin bitimine dek on beş dakika kendini tutmasını istemişti. Daima söz dinleyen Shuggie bu sözlere karşılık acıyla yüzünü buruşturup başını sallamış, samimi bir çaresizlik içinde hafifçe kaykılarak oturmuştu. Ancak ıkınıp sıkılmaları ve pofurdamaları diğer çocukların dikkatini dağıtınca, rahip dayanamayıp pes ederek izin vermişti.

Yufka yürekli rahip daha sonra öğretmenler odasında madencilerin, haşlanmış lahana ve kıymadan ibaret beslenme şeklinin ruhban sınıfına yararları hakkında espriler yapmıştı. Okulda "lütfenli" ile "lütfensiz" konuş-

mak arasındaki farkı bilen belki de tek çocuk sayılabilecek bu nazik oğlan, öğretim yılı boyunca hemen her gün, tam üçü çeyrek geçe kramplar geçirmişti. Sağ olsun, Rahip Ewan'a saatini ayarlama fırsatı veriyordu.

Shuggie böylece her okul gününün son dakıklarını tuvalette oturarak geçiriyordu. İşi emniyete almak için pantolonunu iyice indirse de sorunun hazımsızlık olduğunu zamanla anlamıştı. Beklentiyle gelen safra yanması, evde karşılaşabilecekleri nedeniyle yükselen bir korkuydu bu.

Agnes'in daha önce birçok defa alkolü bıraktığı olmuştu ama Shuggie'nin krampları hiçbir zaman tam anlamıyla kaybolmamıştı. Shuggie için annesinin alkolden uzak dönemleri gelgeç ve kestirilemez, asla tam olarak tadı çıkarılamayan dönemlerdi. Her güzel havanın sonunda bekleyen yağmur gibi. Shuggie saymayı çoktan bırakmıştı. Annesinin ayık günlerinin hesabını tutmak, mutlu bir hafta sonunun uçup gidişini izlemekten farksızdı; durup izlerseniz, daima kısa sürerdi. Shuggie bu yüzden çareyi, saymayı bırakmakta bulmuştu.

Kendindeki değişimiye hatırlayamıyordu.

Krampların hangi noktada kesilip durumun değiştiği belirsizdi. Kasımda bir cuma, okul dönüşü, hep yaptığı gibi evin önünde durduğunu anımsıyordu. Evle ilgili her küçük ayrıntı, içeride olup biteni ele verirdi. O gün perdeler soğuğa karşı sımsıkı kapatılmış, ışıklar yakılmıştı. Bunu görünce Shuggie'nin içi umutla dolmuştu. Sokak kapısını, evin uğultusunu duyacak kadar aralamıştı. Neye kulak kesilmesi gerektiğini iyi biliyordu. Ağlama ve inlemeler, kötü geçecek bir geceye delaletti, Agnes, Shuggie'yi kollarına almak, ona hayatını mahveden erkeklerin kötü hikâyelerini anlatmak isteyecekti. Country gitar sesleri ve hüzünlü şarkılar duyarsa, bokun ıslaklığı Shuggie'nin külotuna yayılmaya başlardı.

Annesini telefonda konuşurken duymak ise mutla-
ka kötüye işaret olmak zorunda değildi. Öyle günlerde
Shuggie'nin sokak kapısıyla ara kapı arasındaki sahanlığa
sızıp içeriden gelen sesin tonuna dikkat etmesi, nefesini
tutup kulağını buzlu camın serinliğine yaslaması gere-
kirdi. Agnes içkiliyse ağlıyor, bağırıyor ya da dilinin dola-
nıyor olması gerekmiyordu. Bunlar yoksa da içmiş olabi-
lirdi. İçki bazen onu aşırı kibarlaştırır, uzun heceli keli-
melerle dolu yalancı bir Milngavie aksanıyla konuşması-
na yol açardı. Dudakları öndişlerinden geriye çekilir,
bittabi gibi, *maatteessüf* gibi sözcükler kullanmaya baş-
lardı.

İşte Shuggie'nin duyabileceği en kötü sesler bunlar-
dı. O durumda Agnes hayatı boyunca kaybettiği şeylere
ah vah ediyor ama bilincini de koruyor demekti. Bu du-
rumda da yine Shuggie'yi oturtup hikâyelerini anlatır
ama üzgün değil, kızgın olurdu. Yanında yarılanmış siga-
ralarıyla, parmağını telefon rehberi üstünde kaydırıp
okuduğu numaraları Shuggie'ye arattırırdı.

"Beş-beş-dört, altı-üç-üç-dokuz."

Ahizeyi tutan oğlan *zırr-zırr* seslerini dinler, kimse-
nin yanıt vermemesini ümit ederdi. Hattın öbür ucun-
dan ses gelirse, beti benzi atardı.

"Alo?" derdi, yabancı bir ses.

"Ah, a-lo. Rahatsız ettiğim için çok özür dilerim."
Agnes koltuğundan onu başıyla onaylardı. "Bay Cam
McCallum'la görüşmek istiyordum da."

"Kimle?" derdi, ses.

"Cam McCallum," diye tekrarlardı Shuggie. "Kendi-
si bin dokuz yüz altmış dokuz ile yetmiş bir arasında
Dennistoun'da yaşamış. Doğu Ucu'nda, George Meyda-
nı ile Shettleston hattında otobüs muavinliği yapmış.
Jock isimli bir adamla evli olan Renée isimli kız kardeşi
varmış."

Bu tuhaf ayrıntılar karşısında afallayan ses, "Kusura bakma evlat, burada Cam McCallum diye biri yok," derdi.

"Anladım. Çok teşekkürler efendim. Rahatsız ettiğim için özür dilerim." Agnes oturma odasından tiksintiyle tıslar, Shuggie 'ye rehberden bir sonraki McCallum 'u aratırdı.

Aranan kişinin bulunması ise çok daha fenaydı. Hat-tın ucundaki adam, "Kimsin? Cam McCallum benim, evet. Ne istiyo'sun?" derdi.

O durumda Shuggie'nin morali yerle bir olurdu. "Anlıyorum. Bir dakika bekleyebilir misiniz Bay McCal-lum. Telefonu aktarıyorum."

Agnes'ın kaşları hayretle kalkardı. O *muymuş*? Oğ-lan eliyle ahizeyi kapatıp başını sallardı. Agnes, "Güzee-el," der, bira kupasıyla yeni bir paket sigara alıp gelirdi. Shuggie itaatkâr bir sekreter gibi telefonu annesine uza-tır, Agnes da Bay McCallum onu telefondan görecekmış gibi kendine çekidüzen verirdi. Uzun parmaklarının ara-sında yeni yaktığı sigarasıyla ahizeyi ağzına götürürdü.

Girizgâh olarak tıslayarak, "*Seni orospu çocuğuuuuuu!*" derdi.

"Alo? Kimsin sen?" derdi adam.

"*Seni Siktiğimüün Ahlaksız Pezevenğiniün Orrrospu Çocuğuuuuu!*"

Adam nihayetinde telefonu kapatırdı. İstisnasız her defasında. Agnes sigarasından derin bir nefes, eski çay kupasından da ağız dolusu bir yudum alırdı. Telefonun tekrar arama tuşuna parmağını saplar, hat bağlanırken sırtırdı.

"Sakın suratıma kapatayım deme. Sakın ha, sen kim-sin telefonu benim YÜZÜME kapatıyorsun, geberesice herif!"

"Sen kimsin be?"

"Yakayı öyle kolayca kurtarırım mı sandın? Ha? Gen-

cecik sevgiline yaptıkların yanına kâr mı kalır sandın? Seni aşağılık piç. Hiç mi vicdan yok sende be, hiç mi?"

Cam McCallum telefonu yine kapatırdı, aklı varsa duvardan sökerdi. Agnes ise parmağını telefon rehberinde kaydırarak, açlığını giderecek bir şey aramaya devam ederdi. Alfabetik sırayla kendisine kötü davranan bir sonraki adama geçerdi. *Brendan McGowan*. "Dur sana şimdi bu dallamayı anlatayım." Çenesinin altına sıkıştırdığı ahizeyle Shuggie'ye dönerdi. "Beni kaybetmekle hayatının hatasını yaptı bu herif."

Agnes hava kararana kadar telefon masasında oturabilir, hatta sonrasında zifiri karanlıkta oturmaya devam ederdi. Tek ışığı, yanan sigarasının ucu olurdu. Shuggie elektrikli sobanın yanında oturur, annesinin kükremelelerini dinlerdi. Evde ışık açmaya korkardı; karanlıkta annesinin uykusunun geleceğini umar, ışıkların kadını pervane gibi kendisine çekeceğinden endişe ederdi.

Shuggie, aklında bunlarla okul dönüşü sessizce eve girer, annesinin ağlamadığını, country müzik dinlemediğini ya da telefon başında muharebeye hazır beklemediğini ümit ederek ara kapıdan dikkatle içeriyi dinlerdi. Sessizliğin uğultusu bile karnına yeniden kramplar sokmaya yeterdi. Bir keresinde duymuş ve inanmıştı, hiçliğin kulakları sağır eden hışırtısına. İyiye alamet olduğunu düşünerek, yakından dinlemek üzere usulca eve girmiş, girer girmez elleri iki yanına düşmüştü. Agnes daracık siyah eteği, abiye mantosuyla yerdeydi. Dua eder gibi dizüstü çökmüştü ama elleri döşemenin üstünde ters dönmüş, başı büyük beyaz fırının içine tümüyle gömülmüştü. Sessizliğin sesi bir kandırmacaydı. Sessizliğin hışırtısı aslında sızan gazdı.

Shuggie bu olaydan sonra sessizliğe güvenmemeyi öğrenmişti.

İyi ses diye bir şey varsa o da mutfaktan gelen sesler-

di; bulaşık makinesinin şapırtı ve tıngırtıları, lavabodaki çatal kaşığın çınlamaları ve hüyük tencerelerde kaynayan çorbanın fokurtusu. Böyle günlerde mutlulukla koridorda durur, suni kaplamalı duvarlarda biriken buharı silerdi. Agnes sonunda onu orada, memnuniyetten sersemlemiş halde, huharlı beyaz sıvanın üstüne parmağıyla şekiller çizirken bulurdu.

McAvennie'ler dışında okulun en berbat kabadayıları hep babaları hâlâ çalışan ailelerin çocuklarıydı. Onların yemekleri mikrodalgada ısıtılmış ya da panelenmiş, folyoya sarılıp tek kişilik hazırlanmış olurdu. Anne babaları hep daha genç olur, çocuklarının istedikleri zaman istedikleri şeyi yemelerine izin verirlerdi. Patates oturma gibi geleneksel yemeklerle dalga geçer, burunlarını tutup bu tür şeyleri yiyenlere çürük lahana koktuklarını söylerlerdi. Aynısı kendine söylendiğinde Shuggie yüzünü okul kazağının koltukaltına gömerek, derin derin koklamıştı. Haşlanmış lahana ve domuz paçası, patates ve kuzu kıyma, onun için sımsıcak bir duyguydu ve bunları bulduğunda kendini şanslı sayardı.

Bazı günler vardı ki Shuggie eve geldiğinde içeriden başka bir ses duyardı. Öyle günlerde koridora saklanıp gelenin kim olduğunu anlamaya çalışırdı. İyi insanlar ziyarete gelmeyi bırakalı çok olmuştu. Annesinin Pithead'de kaldığı süre uzadıkça, misafirin kötü biri olma ihtimali de artıyordu.

Bunların en kötülerini arasında Pithead Amcaları vardı; sürekli ıslak gibi görünen seyrek saçlı, eli kolu seğiren asabi adamlar. Annesinin erkeksiz hayatı nasıl idame ettirdiğini kontrole gelirlerdi. Yanlarında çikolatalar ve poşetler dolusu bira getirir, içeride montlarını çıkarmadan otururlardı.

Shuggie okuldan gelişinin, bu adamların kafasındaki kötü planları bozduğunu bilirdi. Ara sıra amcalardan

birı, ailenin katlanan masasında kendine temelli yer edinme ümidi taşıyorsa, küllerle kaplı masanın üstünden oğlana doğru bir çikolata ittirip yalandan ilgi gösteriyormuş gibi yapardı. Sonra da sorardı: *Okulu nasıl gidiyor? Dışarıda oynamayı sevmiyor mu?*

Shuggie büyüdükçe bunu yapmayı, ona Fagin¹ suratıyla gülümsemeyi bıraktılar. Shuggie'nin on yaşına geldiği şu günlerde ise onu neredeyse adam gibi görüyor, kırılı planlarını mahvettiğini söylercesine aksi bir ifadeyle somurtarak oturuyorlardı.

Evdeki biralara hâlâ açılmamışsa, Agnes, Shuggie'yi kanepeye, adamların yanına oturturdu. Sonra arkasına yaslanır, sigara dumanlarının arasından gözlerini kısarak onların yerlerinde huzursuzca kıpırdanışlarını izlerdi. Birasından ağız dolusu yudumlar alırken adamlarla Shuggie'yi, bir perdeyle yatak örtüsüne bakıyormuş, birbirlerine uyup uymadıklarını düşünüyormuş gibi dikkatle süzerdi. Adamlara oğlu Hugh'un ne kadar zeki ya da okulda ne kadar başarılı olduğunu anlatırdı. Onlar da başlarını sallayarak Agnes'ı dinler, öğleden sonra kadına atlama planlarının avuçlarından kayıp gidişini seyrederlerdi. Kimileri Agnes'ı istedikleri kıvamda uysallaştırabilmek için epeyce para harcadıkları halde, çizgi film oynatan televizyonun karşısında alelacele, terli bir düzüşmeden bile mahrum kaldıklarını anırlardı.

Tekrar ziyarete gelen amcalar bu defa akıllanır, yalarında ucuz futbol topları, naylon uçurtmalar, Shuggie'yi dışarıda tutma amaçlı türlü oyuncaklar getirirlerdi. Gözü iyice kararanlar, bir avuç yağlı bozukluğu uzatıp Shuggie'ye, "Sen şimdi bir saatliğine sinemaya falan git," demeye getirirlerdi. Shuggie yapış yapış adamlara boş ba-

1. Charles Dickens'in *Oliver Twist* romanındaki karakter. (Ç.N.)

kışlarla bakıp yağlı bozuklukları otobüs biletçisi gibi çantasına atar ve televizyonda gürültülü bir şeyler açardı.

Bu sadece Shuggie eve geldiğinde adamlar hâlâ oturma odasındaysa olurdu. Yatak odasına geçtilerse Shuggie para alamaz, kimse de zahmet edip büyüyünce ne olmak istediğini sormazdı.

Bu amcalar ne kadar fena olursa olsun, hepsi sadece Shuggie'nin annesiyle ilgiliydiler. Shuggie için, ziyarete gelen teyzeler genelde daha kötüydü. Agnes'in en kötü yanları dışarı çıkmış, kendine arkadaş bulup getirmiş gibi bir duyguydu bu. İki kadın kül tablalarının üstüne abanıp son sigaraları paylaşır, zilzurna kendilerini bu duruma düşüren erkeklere bağıra çağıra söverek kendilerinden geçerken Shuggie onlara bakıcılık yapmak zorunda kalırdı. Amcaların aksine bu teyzeler konuştukça konuşurlardı.

Pithead'in asık suratlı teyzeleri çoğu sabah yabani kediler gibi kapıda bitiverirlerdi. Beş güne uzayan bir ayıklık döneminin ardından bile Agnes'ı yeniden içkiye sürükleme kudretine sahiplerdi. Agnes'in titremelerini site-nin neredeyse öbür ucundan işitir, sabahın dokuzunda ucuz biralarla nabza şerbet vermeye gelirlerdi. Agnes'in o gün ayık kalma kararı varsa bile karşısına oturup kendileri içerlerdi. Dedikleri gibi, bedbahtın gönlü eşlikçi isterdi, haliyle annesinin bakışları da çok geçmeden iştahla o bedbahtın ayakları dibinde duran poşete kayıyordu.

Shuggie okuldan döndüyse ve evdeyse, bu kadınları içeri almıyordu. Kadınlar henüz postacı bile gelmeden ellerinde ağır torbalarla kapıya dayanıyorlardı. Onları kapı önünde gören, iyi insanlar sanabilirdi ama Shuggie işin aslını biliyordu. Pek çok defa bu kadınları kibarca taş merdivenlerden döndürmeye çalışmıştı. Kapıyı kilitlerdi, kadınlar kapı üstündeki mektup bölmesinden içeri seslenerek, "Annen evde mi?" diye sorar, "Bir bardak çay içelim diye uğradıydım," derlerdi. Agnes içeride, ilikleri-

ne kadar titreyip bir yudum ılık bira için kıvranırken Shuggie bölmeden kadınların suratına çatal saplamamak için kendini zor tutardı.

Ne var ki bu kadınlar, serin bir esinti gibi, içeri girmenin yolunu daima bulurlardı.

Shuggie'nın gittiğinden emin olmak için okulun ilk zilini beklerlerdi. Shuggie saat dörtte arka kapıdan eve girdiğinde ona zaferle gülümserlerdi.

Jinty Teyze içlerinde en beteri idi. Okul dönüşü Shuggie'yi kapıda sıkıştırıp öpmeye çalışırdı. Oğlan onun ılık dilini yanağında haşlanmış yağlı et gibi hissedirdi. Agnes yağmurlu günlerde Shuggie'ye bu ufak tefek kadının sertleşmiş ayaklarını ovdururdu. Yılların alkolü, kadının yüz hatlarını yiyip eksiltmişti ama küçücük tutuk ayakları kahverengi çorabın içinde kırıpırırken zevkten dört köşe oluyor, hatları iyice silikleşiyordu. Bu kadın Shuggie'ye asla para vermezdi.

Jinty, Shuggie'den nefret ederdi çünkü onun varlığı Agnes'ı vicdan azabı yüzünden içkisiz dönemlere iterdi. Oysa Shuggie olmasa, Agnes'la ikisi ayıklığın kıyılarını terk edip sonsuza dek Special Brew denizine yelken açabilirdi.

Jinty bir gün ayakları Shuggie'nin elinde, "Sen şimdi hangi sınıftasın bak'ıyım?" demişti.

Shuggie gözlerini ondan ayırmadan, "İlkokul beşinci sınıf," diye karşılık vermişti.

Jinty başından hâlâ çıkarmadığı eşarbıyla Agnes'a dönüp, "Az cık geç kaldık belki ama hâlâ vakit var bi'şeyler yapmak için Agnes," demişti.

Shuggie kadının ayağındaki çıkıntıları ovarak, "Hangi konuda?" diye sormuştu.

"Seni Louise'in okuluna sokma konusunda."

Shuggie kadına kirpiklerini kırıştırıp kaşlarını çatarak, şaşkın bir ifadeyle bakmıştı. "İyi de Louise bildiğin

spastik." Bu sözler ağzından dökülür dökülmez kabalık ettiğini anlamıştı.

Jinty ayağını Shuggie'nin elinden çekerek yumuşak koltukta öne doğru eğilmiş, boğumlu uzun parmağını uzatıp Shuggie'yi göğsünden dürtmüştü. Yüzünde, kocasından dayak yediğini gösteren morluklar vardı, Agnes da bunu doğrulamıştı. Şimdi konuşurken altdudağı patlayacak gibiydi. "Bizim Louise'imizin özel bazı ihtiyaçları var sadece; gittiği okulda da eşekler var. Senin okulunda var mı eşekler?"

"Hayır."

"Eh, o zaman Louise'in okuluna git derim ben. Eşek var ne de olsa orada," Jinty bu sözlerin ardından memnuniyetle köpüklü birasından bir yudum almıştı.

"Anne, bu kadına benim spastik olmadığımı söyler misin? Eşekli okul lazım değil bana." Shuggie'nin sesi sızlanma tonlamasında, patlamanın eşiğindeydi. Gözlerini Jinty'den ayırmıyordu.

Agnes'in gözleri kapalı, elinden sigarası kayıyor, birası büyük damlaalar halinde kucağına dökülüyordu. Jinty fırsattan istifade sahte gülümsemesiyle konuşmaya devam etti. "Hem okulda senin gibi başka bi' sürü çocuk da olur. Dolu arkadaş edinirsin, öğlen de akşam da sıcak yemek yersin."

Shuggie, "Arkadaşım var zaten benim," diye yalan söyledi.

"Büyük macera olur sana çünkü akşamları orda kalıyo'sun ve sadece cumaları, hafta sonunu geçirmek için eve geliyo'sun."

Shuggie cuma akşamları Louise'i bırakan özel otobüsü görmüştü. McAvennie oğlanlarının, geçerken otobüse taş attığını da görmüştü. Louise'i uzaktan biliyordu sadece, Leek gibi sessiz biriydi. Pazar günleri cuma günlerinden çok daha mutlu görüldüğünü de fark etmişti.

"İyi olur hak senin için. Hem böyle *değişik* de olmazsın artık." Jinty, ihtiyar adamlar gibi gürültücü bir uykuya dalmak üzere olan Agnes'a döndü. "E, anlaştık o zaman ha?" Jinty uyuklayan Agnes'ı dürttü. "Yarın okulu ararım, Shuggie do'rudan bizim Louise'in sınıfına gider." Jinty ayağını tekrar kaldırıp Shuggie'nin kucağına koydu.

Shuggie, Louise'in gerçekte yalnızca biraz yavaş olduğunu biliyordu. İlgisizlik kızı utangaç ve içine kapanık yapmış, bu hali hep bir adım geriden gelmesine yol açmış, Pithead halkı da bunu tuhaflik olarak görmüştü.. Bridie Donnelly'ye kalırsa mesele Jinty'nin bencilliğinden ibaretti. Özel okul sayesinde Louise sömestr boyunca evden uzak kalıyor, böylece Jinty de en sevdiği çocuğu Stella Artoris'e daha fazla vakit ayırabiliyordu.

Agnes'in sonradan anlattığına göre kendisi o gün neler olduğunu anlayamadan, Shuggie, Jinty'yi yere devirmiş, kadının boynundaki Aziz Hristoforos madalyonunu kırmıştı. Leek daha sonra olup biteni sorduğunda Shuggie sadece kadının ayak başparmağını çığırdayana kadar döndürdüğünü hatırlayabilmişti. Dizi bükülüp feryat figan koltuktan yere düşene dek Jinty'nin parmağını burkup döndürmüştü. Shuggie'nin söylediğine bakılırsa bundan sonra olanlar, dürbünün tersinden bakarmış gibi aklından uzaklaşıp gitmişti.

Shuggie şimdi de her zamanki alışkanlığıyla ön kapıdan içeriyi dinliyordu. Uzun koridorda ilerlerken duvarlarda lahananın teri ve çaydanlıkların buğusunu hissediyordu. Bir hayalet gibi evin derinliklerine süzüldü ve sonunda annesini mutfak kapısının eşiğinde yumuşak beyaz bir kalıp domuz yağını kâğıda sararken buldu. Siyah boyanın diplerinde beyazı ışıldayan saçları yumuşak, yüzü makyajsızdı. Yağı kâğıda sararken lavabonun üstündeki pencereden dışarı, kilometrelerce uzanan bataklık alana bakıyordu. Huzurlu görünüyordu.

Shuggie sonunda dimdik doğruldu ve karnındaki ağrı geçti. Agnes onu o anda, koridorun gölgeleri arasında fark etti. Shuggie, annesinin yanına gitti, annesi kollarını onun başına dolayıp yumuşak karnına doğru çekti. Shuggie de kollarını ona doladı ve Agnes yüzünü oğlunun siyah saçlarına gömdü. "Hımm, kır havası gibi tatlı kokuyorsun," dedi ve oğlanın serin yanaklarını avuçlarının içine alıp onu nazikçe öptü.

"Sen de çorba kokuyorsun," dedi Shuggie.

"Aman ne güzel! Hadi bakalım, çıkar formanı. O arada çayını koyayım."

"Gerçekten mi?"

Agnes onu mutfaktan kovaladı. Oturma odasında ortam sımsıcaktı ve içerisi yeni süpürülmüş, limonlu mobilya cilasıyla cilalanmış gibi kokuyordu. Elektrikli soba yakılmış, kalın perdeler dışarıdaki serin siteye karşı kapatılmıştı. Shuggie televizyonu açtı ve tepedeki sayacı elli penny'lerle beslemeleri için henüz altı saatleri olduğunu gördü; tam bir lüks ortamı. Ardından arkasına basıp ayakkabılarını ayağından fırlattı, okul pantolonunu sallayıp çıkardı, beyaz gömleğinin düğmelerini açtı. Giysiler üstünden yere düştü ve Shuggie onları eriyik bir yığın gibi öylece bıraktı. Temiz iç çamaşırıyla geniş kare sehpanın ortasına oturup akşamüstü programlarını ağzı açık izlemeye başladı.

Agnes elinde sıcak bir bardak çay ve küçük bir tabakla içeri girdi ve ikisini de Shuggie'nin önüne bıraktı.

"Bunlar ne için?" dedi Shuggie.

"Senin için," dedi Agnes.

Shuggie altın rengi elmalı kurabiyeye baktı, uzanıp parmağıyla dokundu. Sıcaktı. Agnes onu tabağıyla birlikte fırında ısıtmıştı. Kurabiyenin hamuru esmer ve yumuşaktı, üstüne serpiştirilmiş toz şekerler de eriyip gevrek ve tatlı görünen bir kabuk yaratmıştı. Kurabiyenin

iki yanında sıcak, kıvrımlı bir sarı elma sosu konmuş, köpüklü kümeler halinde tabağa yayılıyordu. Kurabiye Shuggie'nin parmakları arasında, mutluluk verici, gevrek bir kırıntıyla kırıldı.

Oğlan önündeki tabağa boş boş baktı. Karnında korku kramplarını andıran bir şeyler olduğu için kurabiyeyi yiyememekten korktu. Ancak bu defaki tıkayıcı bir ekşimeden çok, sapsarı gün ışığı gibi fokurdayan bir şeydi. İçine hoş bir gülümseme doğmuştu. Shuggie çoraplı ayaklarını havaya kaldırıp kuyruksokumunun üstünde sallandı, uzanıp sırtüstü fırıl fırıl döndü ve sonunda sehayı sevinçten pırıl pırıl parlattı.

Agnes tanıdık birilerine rastlamama ümidiyle Dundas Sokağı'ndaki toplantıyı tercih etmişti. AA toplantılarını daha önce de ara ara denemiş ama sürdürememişti. İçinde utanç yükselirken dönüp etrafındaki kendi gibi ruhu yaralı kadınlarla adamlara bakacaktı. Gündüz gözüyle sokakta görse yolunu değiştireceği insanlara.

Düzenli olarak gitmese de arada katıldığı Doğu Ucu'ndaki grup artık fazlasıyla küçük ve tanıdık geliyordu. Agnes işi yüzüne gözüne bulaştırmıştı. Gruptaki yaşlıca adamların çoğu Pithead'de ziyaretine gelmişti; gergin ve asabi kadınların yüzlerinde ise kendinden çok şey görmeye başlamıştı. Onlar gibi olduğunu inkâr etmesi giderek zorlaşıyordu. Bu yüzden bir gece otobüsten inmedi, bilindik toplantı odalarının olduğu sokakları geçti ve Dundas Sokağı'na devam etti. Yeni bir başlangıç bu, diye düşünmüş, bir de daha düzgün alkoliklerden oluşan bir sınıf olduğunu ummuştu.

Dundas Sokağı toplantısının yeri şehir merkezinde, Queen Sokağı tren istasyonu ile Buchanan otobüs terminali arasında, dolayısıyla da hayli büyük bir kalabalığı çeken bir ortamdı. Kum taşından yapılmış bina bir za-

manların ihtişamlı ticaret bürosuydu ama altmışlardaki değişimlerin sonucunda kötü yönetilen ilkokulları andırır hale gelmişti. Şatafatlı oymalarla bezeli dış kaplamaları uzun zaman önce sökülen bina, sevimsiz kahverengi belediye boyasının, floresan ışıklandırma ve pul pul dökülen muşamba döşemenin altında boğulmuştu. Agnes'in gözünde ise *anonimdi*.

Dundas Sokağı AA'sı yüksek tavanlı bir toplantı odasını ucuza, uzun süreliğine kiralamıştı. Odanın ön tarafındaki hafifçe yükseltilmiş platforma, açılıp kapanan bir masa ile altı sandalye konmuştu. Soldaki küçük antre ve dar koridorda bir vazo ile atıştırmalık bisküviler duruyordu. Ortamın derme çatma bir havası vardı ama müdavimler takvimlerle, Lourdes, Roma ve Blackpool'dan gönderilen kartpostallarla rahat bir ev havası vermeye çalışmışlardı.

Agnes, Shuggie'yi erkenden yatırdıktan sonra toplantıya mı gideceğini yoksa önceden yaptığı gibi kendini Gallowgate'teki bingo salonuna mı atacağını bilemeden, şehre giden otobüsü yakaladı. Dundas merdivenlerini tırmanmak bütün gücünü tüketti ama AA odasına girdiğinde tanıdık bir yüz görmeyince rahat bir nefes aldı. İçerisi sigara dumanına boğulmuştu. Agnes girince, yanındakine saygılı bir mesafede oturan insanlar tedirginlikle kıpırdandılar. Oda, acılı öksürükler ve yapışkanlı balgamlardan ibaret kesintisiz bir koroyla çınılıyordu. Ortam diğer toplantı grupları kadar sıcak değildi. İnsanlar başlarını sallayıp birbirlerine kibarca gülümseseler de aralarında daha az bağlantı vardı, Agnes'in hasretini çektiği anonimlik ise çok daha fazlaydı. Agnes önden uzakça bir mesafeye oturdu ve kafasının arkasında yakıcı bakışları hisseder gibi oldu. Uzun tiftik mantosuyla ortam için fazla şıktı ama kendini böyle daha rahat hissediyordu.

Köşede bir süredir sessizce konuşmakta olan bir grup, platformdaki masanın arkasında duran altı sandal-

veve geçti. Kır saçlı yakışıklı bir adam masanın arkasından ayağa kalktı. Bakışları derin, gözleri kahverengiydi, kalın, vurgulu bir hat oluşturan kaşları yüzünde öne çıkıyordu. Agnes gerginliğine ve titremelerine rağmen içinde küçük bir heyecan hissetti.

Adam gürleyen bir sesle, "Merhaba," diye söze başladı. "Salı akşamı grubuna katıldığınız için teşekkürler. Beni tanımayanlar için söyleyeyim, ismim George ve ben bir alkoliğim. Dundas Sokağı'na yaklaşık, ne kadar oldu, evet on iki yıldır geliyorum. Bu akşam kalabalığın içinde gördüğüm tanıdık yüzler beni yüreklendirirken, yeni katılanların sayısı karşısında her zamanki gibi üzüntü duyuyorum."

Kalın boğumlu ellerini masaya koydu. "Platform masasında da bu gece eski dostlarımız, bir-iki tane de yeni katılanımız var." Adamın sağ ve solundakiler kıpırdanıp gülümsediler. "Sizi onlarla tanıştırmadan önce durup Tanrı'dan yardım dilenelim." Adam başını öne eğdi, saçları Noel simleri gibi ışıldadı. Agnes fırsattan istifade gözlerini kısıp onu iyice süzdü. Tüm başlar aynı anda öne eğilmiş, gözler "Huzur Duası"¹ için kapanmıştı. Agnes duayı ezbere hiliyordu ama tek bir kelimesi bile kalbine sızmamıştı.

Toplantı başladı ve Agnes platformadakilerin konu başlıklarını belirleyip haber ve taziyeleri iletişimi dinledi. Grup arkadaşlarından biri yaşamını yitirmişti. Agnes'in anladığı kadarıyla sonunu getiren, içki olmuştu. George platform masasındaki yeni yüzleri tanıtip hikâyelerini grupla paylaşmalarını istedi. Ağır aksanlı, sıska, şapkalı bir adam ayağa kalktı. "Mer'aba, benim adım Peter ve ben bi' alkoliyim." Karısıyla kopmalarını ve oğullarının

1. Serenity Prayer: Adsız Alkolikler tarafından kullanılan dua. (Y.N.)

da önce içkive sonra uyuşturucuya düşüşünü anlatırken adamın gözleri yaşardı. Agnes onun sesli harfleri yayararak, öfkeliymiş gibi tükürükler saçarak, Glasgow'luların uydurduğu bilindik kısaltmaları kullanarak yaptığı konuşmayı dinledi. Konuşma şeklinden yola çıkıp yaşadığı sosyal konuta kadar her şeyini tahmin etti. Adamın hayat şartlarıyla ilgili merak ettiği hiçbir şey yoktu ve sonunda ona acımaya başladı: Kendi aksanının ağırlığından asla kaçmayacaktı.

Onlar konuşurken içki için kıvranan Agnes'in aklı uzaklara kaydı. Sonra biri seslendi. "Siz. Siyah saçlı, mor mantolu hanımefendi." George doğrudan onu işaret ediyordu. "Grupla paylaşmak istediğiniz bir şey var mı?"

Agnes başını hayır anlamında salladıysa da bacakları kasıldı ve kendini neredeyse istemsiz biçimde ayağa kalkarken buldu. Birkaç farklı toplantıda bunu defalarca yapmıştı. Önce sola döndü, sonra sağa, ardından hafifçe gülümsedi. Bütün yüzler ona döndü ama hatları birbirine karışmış silik görüntülerden ibaretti. ●turmaktan dolayı güzelim mantosunun arkadan kırıştığına dair gelip geçici bir kaygı dikkatini dağıtınca ilk sözlerinde dili dolıştı. "Merha... Şey, merhaba. Benim adım A-Agnes ve ben. Sanırım. Alkoliğim."

Odadan ruhsuz destek sesleri yükseldi. "Hoş geldin, Agnes."

Agnes devam etmeye yeltendi ama dilini yutmuş gibiydi. Kırılgı düzeltmek için elini mantosunun arkasından geçirdi. İçerisi kronik öksürükler dışında sessizdi.

Bir erkek sesi, "Alevler içindeyim ama tutuşmuyorum," diye gürledi.

"Pardon?" dedi Agnes.

George, "*Ego sum in flammis, tamen non adolebit*," dedi. "Ateşler içindeyim lakin yanmıyorum. Azize Agnes'in ağıdı."

"Ah!" Agnes oturmakta tereddüt etti.

Doğru söze ne denir, öyle değil mi?" dedi George, aradığı dayanağı bularak, daha geniş çerçeveli bir paydaşlığa işaret ederek. "Alevler içindeyim lakin yanmıyorum. Hepimiz için bir umut olsun bu. Bu gece burada bulunan her birimiz, o alevlerin pençesine düştük." Boğazını temizledi, kollarını panayır çığırtkanı gibi yanlara açtı. "Hepimiz bir yudum daha içki uğruna yanıp tutuşmadık mı? Boğazımız cayır cayır yanar, kalbimiz bağrımızda kavrulurken, hepimiz hararetle, kan ter ve panikle tükenip erimedik mi?" Kalabalıktan onaylayan mırıltılar yükseldi. "Sonra içtik o içkiyi." Tatminkâr bir *ohhhh* sesi çıkardı. "Delicesine istediğimiz o muhteşem şeyi içtik ve bağrımızı yakarak geçti; benzin nasıl yakıyorsa öyle. Yine benzin gibi o da içimizdeki şeytanları körükledi, şeytanın saklandığı yere dek bizi yakıp tüketti. Sonunda alevler sardı her yanımızı ve biz, dokunduğumuz her şeyi yok ettik. Sevdığımız herkes yangınımızdan kaçtı, geri adım attı. Para yandı, aile yandı, kariyer yandı, itibar yandı, ama hepsi kül olup gittikten sonra bile *biz* yanmaya devam ettik."

Kalabalık kendinden geçmişti. "Bir bilerseniz, ben de alevlerin sahip olduğum her şeyi yakıp kül etmesini nasıl da öylece izledim. İçkiyi bırakmaya çalışır, durup yardım çığılıkları atarken bile hâlâ alevler içinde yüce bir dokunulmazdım sanki." Kalabalık anlayışlı *cık cık cık* sesleri çıkardı. "Ben yardım için el açarken herkes yanımdan kaçtı. Yangının geri geleceği korkusuyla benden uzaklaştılar. 'Yardım etmeyin ona' dediler. 'Değmez,' dediler. 'Asla değişmez, seni de girdabına çeker,' dediler."

Yakışıklı adam başını iki yana salladı. İçeride çıt yoktu şimdi. "Yine de bu sözler, son kertede doğru, öyle değil mi? Alevler içindeyim lakin yanmıyorum." Dudaklarının kenarına sıçrayan tükürükleri sildi. "Azize Agnes'in bize öğrettiği de buydu işte. Zifiri karanlıkta bile ümidin ölmeyeceği."

Agnes dumanlı odaya gözlerini kırıştıtararak baktı. Eteğiyle mantosunu toparlayıp yerine oturmaya hazırlandı. Ancak adam tekrar sesini yükseltip onu işaret etti. "Alevler sadece bir son değildir, aynı zamanda bir başlangıçtır. Yıkığımız her şey, yeniden yapılabilir. Siz de kendi küllerinizden bir kez daha doğabilirsiniz."

Agnes ağırbaşlı bir tavırla gülümserken göz devirmemek için kendini zor tuttu.

Konuşmacı ilham aşılama adına elinden geleni yapmıştı. Toplantı devam ediyor, katılanların hepsi şimdi önlerine dönüyordu. Agnes uzun uzun nefes verdi; geldiğinden beri ilk defa veriyormuş gibi.

Ardından omzunda dostane bir el hissetti. Bir kadın eli; narin ve soluk, ama yaşla beliren kalın mavi damarların kabartılarıyla dolu bir el. Agnes'in kulağına fısıldamak için eğildi. O kadar yaklaştı ki Agnes arkasına dönüp kadının yüzünü göremedi.

"Tabii ya, piçler Azize Agnes'ı yakamayınca, zavallının kafasını uçuruvermişti. Lanet olası erkek milleti, ne ol'cak!?" Yaşlı kadın, Agnes'in omzunu bir defa sıvazladıktan sonra öksürüklerle yeniden arkasına yaslandı.

On Dokuz

Agnes, Shuggie'nin onuncu doğum günü için tam vaktinde küllerinden dışarı adımını attı. İçkisiz geçen üç ayın ardından, maden ocağı benzin istasyonunda gece vardiyasına başlamıştı. Noel'i dört ayrı alışveriş kataloğuna yaymış, ağacın altına hediyeler yığıp sofrayı, tekine bile para yetiştiremeyeceği, dört çeşit etle donatmıştı. Leek ile Shuggie televizyonun parıltısı altında şişkin ve doygun uzanırken, Agnes bunca zahmete gerek olmadığını anlayamıyordu. Çocuklarının mutluluğu için sadece kendisi yeterliydi oysa; içkiden uzak durması ve bununla gelecek olan huzur yeterliydi.

Katalog faturaları yavaş yavaş varmaya başladı ama Agnes'in işe, paradan da öte bir nedenle ihtiyacı vardı. Yalnızlığını hafifletiyordu. Onu meşgul ediyor, uzun ve boş gecelerini dolduruyordu. İş olmasa evinde oturur, uykusu gelene dek ne yapacağını düşünüp dururdu. Böyle gecelerin çoğunda Shug'ı, artık hiç aramayan dostlarını, Lizzie ile Wullie'yi ve Güney Afrika'daki Catherine'i düşünürdü. Gece vardiyası ise onu içkiden uzak tutuyordu.

Benzin istasyonu aynı zamanda küçük bir marketti ve bir huçuk kilometrelik mesafe içinde sigara, dondurma, cips satan tek yerdi. Yokluğun merkeziydi. Agnes

önündeki çekmeceyi kendine doğru çekip içinde şingirdayan kırılı bozuklukları aldı, para üstünü koydu ve sigara paketleriyle süt kutularını emniyetli cam bölmeden diğer tarafa itirdi. Bir çeşit sosyal yaşamdı bu onun için ve halinden memnundu.

Haftada dört gece bu emniyetli camın arkasında oturup boş karanlığa bakıyordu. Taksi şoförleri uzun molalarda istasyona yanaşp siyah taksilerin deposunu dizelle dolduruyordu. Bazıları daracık, ıslak tuvaletin anahtarını rica ediyor, bazısı gazete ve soğuk bir kutu lrm-Bru istiyordu. Güvenli bölmenin diğer tarafından sohbet ediyor, Ravenscraig'deki grevden, Clyde Nehri'nin giderek öldüğünden, hayatlarındaki ortak şeylerden konuşuyorlardı. Taksi şoförleri cam arkasına alışkı, kendi geceleri de ara bölmeler ve ön camlarla geçiyordu. Agnes gün geçtikçe onların dostluğundan memnuniyet duymaya başladı.

Zamanla adamlardan ikisi düzenli uğrar oldu, birkaçı da molalarını orada, Agnes'la camın iki ayrı yanında sandviçlerini yiyerek geçirmeye başladı. Agnes'in gelişinden sonra istasyonun gece satışları artmıştı. Bazı şoförler istasyona uğramak, anlattıklarına gülen bu güzel kadınla, onları gördüğüne daima memnun görünen bu hoş kadınla, beş dakika geçirebilmek için güzergâh dışına çıkıyordu. Bir sonraki şoför geldiğinde yeniden yola koyuluyorlardı.

Kimi zaman Agnes sohbetteyse, o müsait olana kadar birkaç taksi, istasyonun etrafını çeviriyordu. Kurabiye dolu bir tabağa ağzı açık bakan utangaç çocuklar gibi onu izliyorlardı. Agnes onların, on dakikalık huzur uğruna sıralarını beklerken boş yolda bir aşağı bir yukarı dolandıklarını, onu başka bir şoförle kahkahalar atarken görürlerse somurttuklarını fark ediyordu.

Yaşlıca olanları yalnızca alt raflardaki şeyleri istiyor-

du. Vakit öldürmek adına bir çeşit oyundu bu onlar için. Agnes gıcunmuyordu. Adamlar bir yandan çene çalar-ken, bir yandan onun küçük dükkânda sağa sola süzülüp şeker ve nişasta siparişlerini toplayışını izliyorlardı. Agnes gazeteyi almak için eğilirken adamların yalnızlığı hafifliyor, alt rafa uzanmak için diz çöktüğünde eteğinin gerilmesini, tadına vararak izliyorlardı. Kazağının yakası- nın aralanıp gül tenine değen siyah sutyenini görmenin keyfini çıkıyorlardı. Agnes yalnızlığın ne korkunç şey olduğunu gayet iyi biliyordu.

İstasyonda çalışarak geçen birkaç karanlık kış ayının ardından Agnes'a bir şeyler verilmeye başlandı. İlk başta toptancıdan alınmış bir kasa patates ya da bir kavanoz soğan turşusu gibi küçük şeylerdi bunlar. Bir sabah kar- ton kolide kadın pedi geldi. Kısa süre sonra bir-iki şoför kullanılmış buzdolabı gibi, kullanılmış portatif televiz- yon gibi, kamyon arkasından indirilmiş elektronik eşya- lar gibi, daha büyük şeyler de getirmeye başladılar. Shug- gie bir gün okul dönüşü ara kapıyı cılganmış buldu. Başka bir gün küflü mutfak baştan sona boyanmıştı.

Gece vardiyasının sonlarına doğru kimsenin uğra- madığı ölü bir vakit vardı. Agnes o saatlerde oturup gö- zünü Ocak Yolu'na diker, تنها gece otobüsünün gelip gidişini izleyerek saatleri sayardı. Böyle gecelerde emni- yetli camın ardında oturup Freemans kataloğunun sayfa- larını ağır ağır çevirerek henüz kazanmadığı ücretini harcardı. Sonra güneş yavaş yavaş yükselir ve vardiya bitimine hazırlanan Agnes, oğlanın okulu için cebine bir çikolata atıp kendine de bir paket sigara aşırırdı. Ardın- dan kapının kilidini açar, sabah vardiyası için geleni içeri alırdı. Pithead yolundan eve döndüğü sırada, boğucu gök, yere henüz inip sığıp her zamanki kurşuni örtüsü- yle kaplamadan önce, sabah güneşi cüruf tepelerini tutuş- tururdu.

Eve dönüşte Agnes, şehirde temizlik işine giden bezgin kadınların yanından kibarca *günaydın* diyerek geçirdi. Temizlikçiler buna karşılık boyunlarından sarkan altın haçı okşayıp onun yüzüne bakmadan sessizce, *sana da* derlerdi. Bu bir deri bir kemik kadınlar, namuslu bir Katolik kadının ne demeye böyle uygunsuz saatte eve döndüğüne akıl sır erdiremezdi. Sabahın köründe dudığında ruj, tırnağında seks rengi kusursuz ojesi olan bu kadından şüphe duyarlardı. Hâlâ iş sahibi olan şanslı erkekler ise Agnes'in yanından geçerken başlarını kaldırıp gülümserlerdi. Ona *günaydın* deyip imayla göz kırparken eşlerinin hazırladığı yemek torbalarını saklamaya çalışırlardı.

Agnes eve dönüşte çaldığı çikolatayı Shuggie'nin yastığının altına koyar, onu bir öpücük ve sütlü bir bardak çayla okul için uyandırır. Leek'in yatağının ayakucuna da bir gece önceden yıkanıp temizlenmiş tulumunu bırakırdı. Oğlanlar ayrı yataklarda, yüzleri birbirlerine dönük sessizce yatar, annelerinin sabah radyosu eşliğinde söylediği şarkıları dinlerlerdi. İkisi de kıpırdamadan yatar, tilsimi bozan taraf olmak istemezlerdi.

Agnes onunla, kızıl aygırla tanıştığında, gece vardiyasına başlayalı henüz iki ay olmuştu. Bu adam ötekilerden farklıydı. Diğer şoförler, direksiyon başında kıpırdamadan oturmanın getirdiği bedensel çöküntüyle, doyurucu İskoç kahvaltıları ve atıştırma malıkların soğuk yulaf lapası gibi yer ettiği göbekleriyle, diri günlerini geride bırakmış erkeklerin bilindik görünümüne sahipti. Taksi hayatı nihayetinde hepsinin omuzunu, yumuşak bir kanıbur çıkana dek çökertmiş, kafaları, çeneye bitişik boyunlarından öne doğru çıkıntı yapıyor. Uzun süre gece vardiyasında çalışanların beti benzi atmış, yüzlerinde sadece yıllarca içmekten gelen gül hastalığının kızılığı kalmıştı. Parmaklarını altın paralı yüzüklerle donatan ve

direksiyon üstünde o yüzüklerin azametle ışıldayışını izlemekten abes bir keyif alan adamlardı bunlar. Bu da Agnes a ister istemez Shug'ı hatırlatırdı.

Kızıl kafa taksisinden dışarı ilk adım attığında, Agnes gözlerini dikip bakmamak için kendini zor tutmuştu. Adam şoförlükte yeni olmalıydı. Omuzları hâlâ düzdü, yüzünün pembeliği de karanlık harlar ve hardaklar dolusu altın biradan değil, gün ışığı ve açık havadan geliyordu. Uzun boylu, geniş omuzlu adamın benzin doldururken dimdik ve mağrur duruşu Agnes'in gözünden kaçmamıştı. Adaleli kollarından tekiyle arabayı iki yana sallayabiliyor, titreşen floresanların altında kızıl bukleleri ışıldıyordu. Agnes'i gördüğünde, diğer erkekler gibi irkilmemiş ama gülümsememişti de. Agnes, gelip kendisini almayı unutmuş bir sevgiliyi bekler gibi kollarını kavuşturmuş, camın arkasında oturuyordu. Adama para üstünü güvenlik çekmecesinden uzatmış, adam da teşekkür edip taksisine dönmüştü.

Birkaç hafta geçmemişti ki yeniden ortaya çıktı. Agnes bu defa adam cama varmadan konuşmaya başladı. Çekmeceyi davetkâr biçimde adama doğru ittirip rujlu dudaklarına yayılan gülüşle, "Şoförlükte yenisiniz galiba?" dedi.

Düşüncelerinden sıyrılan adam, "Pardon?" dedi. "Cam yüzünden duyamadım da."

Agnes adamın aksanlı konuşmasını, aksanındaki Strathclyde tınısını fark etti. Ona, elinden gelen en iyi İngiliz aksanıyla karşılık verdi. "Taksi şoförlüğünde yeni misiniz diyordum sadece."

Adam manidar bir tavırla, "Hangi sebepten sordun o soruyu?" dedi, soğuk camda nefesinden iz bırakarak.

Agnes'in gülümsemesi yarım kaldı. "Önemli değil, sadece buradan çok taksi şoförü geçer de. Siz onlardan daha... daha neşeli göründünüz gözüme." Adam yüzüne,

konuşan bir köpek görmüş gibi bakınca Agnes hocalamaya devam etti. "Nasıl desem... bikkın görünmüyorsunuz. Sürekli direksiyon sallamaktan yani. İnsanı inleten yolculardan falan."

"Kendini insan sarrafı mı sanıyo'sun?"

Soru Agnes'ı gafil avladı. Bu defa sessiz kalan o oldu. Kızıl kafa bozuk paraları çekmeceye gürültülü bir şingirtıya attı. "Bi' kutu süt, bi' somun da beyaz ekmek. Tava ekmeği olsun, ötekilerden d'iil. Bayat olmasın, bi' de şu bölmeye sıkıştırıp ezme." Agnes'in güvenli çekmecesi ni işaret etti.

Agnes'in toparlanıp sandalyesinden kalkması biraz sürdü. Marketin ortasına kadar yürüdükten sonra adamın izleyip izlemediğini anlamak için dönüp arkasına baktı. Ne var ki kızıl kafa, ayakkabılarından bir hikâye okur gibi başını eğmiş, önüne bakıyordu. Atı andıran burnundan derin nefesler alıyor, omuzları yükselip genişliyor sonra yeniden düşüyordu. Yorgun görünüyordu, hasta ve yorgun. Agnes yerine döndü, küçük süt kutusunu çekmeceye yerleştirip adama doğru kaydırды. Adam koca pençesiyle sütü aldı. Ancak Agnes ekmeği çekmeceye koyduğu anda ağzını yeniden açtı. "Ez'ceksin ekmeğimi." Nutku tutulan Agnes, başını kaldırıp adama baktı. Ekmek bir itişle kolayca sıgacaktı ama adam yanakları kızararak bir kez daha itiraz etti. "Şunu şuraya sıkıştırma dedik, di' mi?"

"Bir şey olmaz ki. Kendiliğinden düzelir." Agnes, ekmeğin tazeliği adına reklam yapar gibi parmağını yumuşak somuna bastırды, ekmek hemen şişip düzeldi.

Adam sessizdi.

Agnes mahcup bir tavırla gülümsedi. "Hem elimden bir şey gelmez. Güvenlik kapısını açamam." Elini göğsüne bastırıp gözlerini iri iri açtı. "Burada tek başımayım çünkü."

Kızıl kafa huzursuzca kıpırdandı, yanakları kızardı. Gözlerini kırıştıtararak yine ayaklarına baktı ve irileşen burun deliklerinden dolu dolu nefes aldı.

Agnes cama eğilerek, "Söyler misiniz, bu ekmeği istiyor musunuz, istemiyor musunuz?" Bu hareketle kazağının yakası aşağı kayd. Sutyeninin siyah askısının görüneceğinin farkındaydı. Baygın bakışlarla adama gülümsemi.

Adam bir anda iri yumruğunu cama indirdi. Agnes tokat yemiş gibi geri sıçradı. "*Vay anasını be!* Ezilmemiş bi' dilim ekmek alamayacak mıyız şurda?"

Bu sözler Agnes'ın içindeki şeytanı uyandırdı. Görünmez olmak moraline iyi gelmiyordu. Böyle yok sayıldığında akli hep içkiye kayıyordu. Ojeli tırnağıyla ekmek paketinin yapıştırılmış ucunu açtı, kenar dilimini çıkardı. Ekmeği ölü balık gibi çekmeceye attıktan sonra tek dilimi iriyarı adama doğru ittirdi.

Adam çekmecedeki ekmeğe, Agnes kutunun içine sışmış gibi baktı. "Buyur bakalım," dedi Agnes. Gülümsemi ve sutyen askısı ortadan kaybolmuştu. Kızıl kafa çekmeceyi çekip ekmeği itinayla aldı. Çekmece metalik bir sesle geri kayd ve Agnes içine bir dilim daha koyup adama yolladı. Adam çekmeceyi çekti. Bunu sessizlik içinde sürdürdüler. Agnes çekmeceye tava ekmeği dilimlerini bıraktı, adam porselen tabak gibi her birini nazikçe aldı. Agnes adamın, ilk dilim kendine doğru geldiğinden beri tek bir nefes almadığından emindi. Sonunda kızıl kafanın içinde bir yerlerde, patlayan teker gibi bir hava tıslayarak söndü ve kollarında duran yarım somuna baktı. Agnes çekmeceyi çalıştırmaya devam ediyordu.

"Kapanana kadar mädende çalışıyo'dum," dedi adam sessizce, "nerden de anladın şoför olmadı'ımı?"

"Anladım işte," dedi Agnes. "Tecrübem var."

"Yapma ya?"

"Kitabını yazarım." Çekmeceye bir dilim daha koydu.

"Nası' yapıyo'lar bu işi anlamıyorum," dedi kızıl kaftalı adam "Şu karşına çıkan insanlar yok mu? Her türlü madrabaz."

"Ancak belli karakterdeki insanlar kaldırabilir geceleri dışarıda olmayı. Çok zamandır mı gece vardiyasındasın?"

"Hemen hemen bi' aydır."

"İnsana kendini çok yalnız hissettiren bir iş değil mi?" dedi Agnes.

Adam neredeyse ilk kez baktı onun yüzüne. "Evet, öyle hissettiriyor gerçekten," dedi yorgun bakışlarla.

Agnes son dilimi adama gönderdi. "O zaman yarın akşam uğra buraya. Bu çekmecedен bir kutu mısır gevreği göndereyim."

Adam ilk kez gülümsedi. Dişleri iri, düz ve beyazdı. "Tamam."

"Yalnız yanında poşet getirmeyi unutma, gevrekleri tane tane yollayacağım."

Agnes'in hayatında Shug'dan bu yana başka erkekler de olmuştu ama gece hiç dışarı çıkmamıştı. O gün durmaksızın taksinin kornasını bekledi. Öğlenden banyosunu yapıp bitirmişti ama adamın arayacağını söylediği sekize kadar çok vakit vardı. Saatli radyonun neon rakamları geri sayım yapar gibi yanıp sönüyordu. Agnes gün boyu hummalı bir heyecandan ümitsizliğe doğru savrulmuş, makyaj aynası önünde beklediği şu dakikalarda kendini giderek aptal gibi hissetmeye başlamıştı. Bu yeni adama söylememesi gereken şeylerin listesini aklından geçiriyor, anlatılmaması gereken kötü şeyler boğazına düğümleniyordu. Bu da içme arzusunu körüklüyordu.

Shuggie ellerini sabırla kucağına koymuş, ayaklarını çaprazlamış, Agnes'in yanında oturuyordu; yüzünde ay-

ni ıstıraplı ifadeyle dalgın bir sessizlik içindeydi. Agnes havatını derleyip hikâye etmeye çalıştıkça, yavanlık ve ruhsuzluk hissi giderek artıyordu. Sözüünü etmemesi gereken şeyler onu derin boşluklarla baş başa bırakıyordu. Ağza alınmaz şeyler onu 1967'den, Shug'la tanıştığı yıldan beri uykuda olan bir kadına dönüştürüyordu.

Kızıl aygırın adı Eugene'di. Güzel isimdi; hem eski moda hem de sade. Annelerin ilk oğulları için seçtiği isimlerden; ileride sağlam ve esaslı, anasının belki neşesi değil ama gururu olacak olan oğlanların. Agnes'a bu isim hep Katolik annelerin ruhbanlığa uygun gördükleri oğullarına, vergi babında sunulan çocuklara verdikleri isim gibi görünmüştü.

Eugene siyah taksinin klaksonunu öttürdü ve gergin Agnes yerinden sıçradı. Makyaj masasındaki küçük parfüm şişeleri hafifçe titreşti. Agnes başını eğip şans için parmaklarını çaprazlamış oğluna baktı. Oğlan çapraz parmaklarını kaldırıp ümit dolu bir gülümsemeyle annesine salladı. Leek ise kollarını kavuşturarak kapı eşiğine yaslandı. Agnes ondan şans öpücüğü istedi ve Shuggie kollarını abisine dolayan annesini izledi. Leek başta duruşunu bozmadı, sonra ağır ağır çözüldü ve annesine sarıldı. Agnes okullu kızlar gibi kıkırdayıp onu ittirene, alılgını bozup bozmadığını kontrol edene dek annesinin yanaklarını öpücüğe boğdu.

Dışarıda, akşamın loş ışığında, Agnes bir kez daha adamın yakışıklılığını gördü. Geniş yakalı takım elbisesi ve ıslak taranmış gür saçlarıyla o eski taksiye adeta Rolls-Royce havası veriyordu. Eugene şoför kapısını açıp dışarı çıktı. İnce bolo kravat ve gururla ışıldayan kravat iğnesi Agnes'in gözünü aldı. Aralarında ilk defa güvenlik camı olmadığını fark etti. Eugene ona arka kapıyı açarken Agnes, gözüyle görmese de tüm Pithead kadınlarının ön pencerede şu an öfkeyle tuttüklerini biliyordu. Titreşen

bin tülün esintisini hissediyordu. Yüzüklü eliyle saçını yüzünden çekip başını dimdik kaldırdı. Hiddetli söylenmeleri bile duyar gibiydi.

Kapıyı kaparken, "Kolay buldun mu evi?" dedi.

Eugene motoru çalıştırarak, "Evet evet, sıkıntı olmadı," dedi. "Çok beklettim mi?"

"Yo, yoo. Hazırlanma telaşıyla gün uçup gitti zaten." Sözlerinin arasına gamsız, aldırışsız bir kahkaha serpiştirmeye çalıştı.

"Doğrusu iyi iş çıkarmış'ın." Eugene aynadan onaylayan bir tavırla ona göz attı.

Agnes kollarını kaldırıp yenlerindeki deri püskülleri sallandırarak, "Öyle mi, iyi bari," dedi. "Ne giyeceğimi bilemedim de."

Agnes, Grand Ole Opry'ye hiç gitmemişti. Glasgow'un Güney Yakası'nda, Govan Yolu üstünde, şehrin giderek çürüyen bölgesinde, sinema salonundan dönüştürme bir kulüptü. Çiftler oraya country müzik geceleri, country müzik dansları ve hızlı silah çekme yarışmaları için giderdi. Sebebi belki country müziğin sunduğu güzel eğlence, belki de silahlardı ama Opry Glasgow'lulara daima cazip gelirdi. Haftanın her gecesi tıklım tıklık doluydu. Clarkston'lı Edna McCluskey birkaç saatliğine Kentucky Güzeli olurken, kocası Stan de deri yeleği, kocaman, püsküllü kovboy şapkasıyla Posta Arabalı Ödül Avcısı Stan olabiliyordu.

Eugene arabayı park edip Agnes'a kapıyı açtı. Opry'nin "Old Western" tabelası sokağı aydınlatıyor, ıslak asfalttan yansıyarak ışıldıyordu. Kapı önündeki insanlar içeri girebilmek için birbirini itip kakıyordu. Agnes kendini ihtişamlı bir prömiyere gelmiş gibi hissetti. Eugene kuyruğun önüne geçti, parlak şerif rozetini görevliye tuttu ve birlikte içeri girdiler.

İçerisi, sinema salonu günlerine uzaktan yakından

benzemiyordu. Mekan iki kata yayılmış, öne büyük bir sahne kurulmuştu. Bir grup, sahnede müzik yapıyordu. Bronz renkte deri pantolonlu şarkıcı saçlarını, çiçek bozuğu yüzünün tepesinde rock'çı tarzı kabartmış, mikrofonun ayaklığını, âşık olduğu kıızı tutar gibi hacaklarına vaslamıştı. Şarkıyı ağır bir Johnny Cash gırtlakıyla söylüyordu.

Sahne önündeki küçük dans pistinde yaşlıca çiftler hoplayıp zıplamalı taşra tarzı bir dans yapıyordu. Daracık kotlu ihtiyar adamlar, kalın kollu ev kadınlarını döndürüyor, kol kola girip müziğe uyarak iki-adım dansı yaparken eşsiz anlar yaşıyormuş gibi görünüyorlardı. Opry'nin kadınları ya kovboy şapkası ve kıyafeti içinde-lerdi ya da dantel fistolu, kabarık etekli elbiseler giyip saçlarına tüyler takmışlardı. Agnes kendi üstündeki dar siyah gömlek ile deri monta baktı. Katalogdan bir servete mal olmuşlardı. Doğru bedeni tutturana kadar iki kere iade yapmıştı. Şimdi salondaki kotları ve kabarık etekleri görünce nefret etmişti giydiklerinden.

Eugene onu kalabalığın arasından geçirdi. Ayağına deri çizme giymiş, kahverengi takım elbisesinin altına silah kemeri takmıştı. Kemerin iki yanında, süslü kılıflar içinde parlak birer tabanca vardı. Tanıdıklar ona selam veriyor, o da selamlara istifini bozmadan karşılık veriyordu. Dans pistinin etrafına dizili küçük yuvarlak masalara genç çiftler oturmuştu ama henüz hiçbiri utanıp sıkılmadan dansa kalkacak kadar sarhoş değildi. Eugene bir masanın sandalyesini çekip Agnes'ı, köşe bucak bir yere değil, salonun tam ortasına oturttu. Agnes'in mantosunu aldı, Agnes da onun iri ellerini, saçındaki parfümün kokusunu içine çekene dek omzunda tutmasına ses çıkarmadı.

Salon, müzisyenlerin baştan çıkarıcı tıngırtılarıyla, hoplamalı zıplamalı dansla inliyordu. Havada altın viski-

nın, den kıyafetlerin sıcak ve yoğun kokusu vardı. Vakit henüz erken olsa da kalabalık kendini kaptırmıştı. Agnes şöyle ucuzundan bir kostüm değişikliğinin bile ne denli özgürleştirici olduğunu düşünüp güldü.

Eugene kocaman, gururlu bir gülümsemeyle, "Eee, nasıl buldun?" dedi.

"Tek kelimeyle muhteşem. Öyle değil mi?"

"Öyle, evet. Esas Vahşi Batı, Glasgow'dur aslında, yalan mı? Maryhill Yolu'nda hâlâ gece vakti birileri çıkıp kafa derini yüzebilir." Eugene yavaş yavaş ortama ısınıyordu. "Şunu nihayet yapabildi'imiz için seviniyorum."

"Ben de."

Eugene, "Ne fark ettim biliyo' musun? Bu gece bacaklarının gerçek oldu'unu ilk defa anladım," dedi gülererek. "Belinden aş'ası benzin istasyonu iskemlesinden yapılmamış demek."

"Hayal kırıklığına uğramamışsındır umarım."

"Yok canım." Eugene kakhaha attı ve koca elini resmi bir tanışma yapar gibi uzattı. "Tanıştı'imıza memnun oldum. Biraz kendini anlatsana."

"Anlatacak pek bir şey yok ki." Agnes ıslak bardak altığını alıp tedirgin bir tavırla çevirmeye başladı. Uzun uzun provasını yaptığı hikâyeyi aklından geçirdi. "Doğma büyüme Katolik Glasgow'luym. Sakin bir hayatım oldu."

"Benim de öyle."

"Boşandım," diye hızla ekledi. *Kocam beni yavan suratlı hırpani bir orospu uğruna terk etti,* demekten daha iyiydi.

Eugene duraksadı. Gereğinden biraz uzun duraksamıştı sanki. "Yürütemediniz mi?" dedi tüm Katolikliğiyle.

Hüsrana mı uğramıştı acaba? Agnes emin olamıyordu. Başını iki yana salladı ve garson kızın mahmuzlarını şingirdatarak masalarının yanında bitmesiyle rahat bir

nefes aldı. Güzel kadındı garson. Açık renk dar kot giymiş, büyük bir çingiraklı yılan kemeri takmıştı. Yılanın başı sabit duruyor, dili ağzına sokularak kemer kapanıyordu. "Yiha! Hoş geldiniz, sefalar getirdiniz şer'f. Keyifler yerinde mi bakalım?" Gorbals vurgusuna kaçan ağır bir Texas gırtlığıyla konuşuyordu.

"Selam Belle, bi' şikâyetimiz yok." Eugene eliyle Agnes'i işaret etti. "Bu benim arkadaşım Agnes. Kendisi ilk defa geliyo' buraya."

Belle gülümsemeden kocaman şapkasını Agnes'a doğru eğdi. Soğuk bir selamdı bu. "Ee, şer'f, söyle bakalım, posta arabanla şu vahşi kasabamızın tozunu attırıyomusun?"

"Evet, maalesef."

Kadın, Eugene'e doğru eğildi ve gömleğinin yakası göğsüne kadar açılırken, Hollywood'vari bir Texas aksanıyla, "Peki ya benim de tozumu attırmaya ne dersin ha?" dedi. "Belli mi olur, belki bi' gün Burntisland'a bi' kaçamak yaparız? Yeğenimin deniz kenarında karavanı olduğunu söylemiştim di' mi?"

Agnes, Texas'ta sahiden deniz kenarı karavanları var mı acaba diye düşündü. Kıkırdadı. Kendini tutamamıştı. Garson ona tepeden, böceğe bakar gibi baktı.

"Belki başka zaman." Eugene yerinde huzursuzca kıkırdandı.

Belle iç çekip başparmağını kemerine geçirdi. "Evet, ne istemiştiniz?" Şimdi dümdüz Güney Yakası aksanıyla konuşuyordu.

"Ben bi' büyük bira alayım." Agnes'a baktı.

"Şey... Ben sadece Coca-Cola alayım," dedi Agnes. Gün boyu korktuğu an gelince dili damağı kurumuştu.

"O kadar mı?"

Agnes, elinden geldiğince aldırışsız bir havayla, "Limon da koyar mısın?" diye ekledi.

"Hemen geliyor." Kadın içini çekip şingirdayarak uzaklaşırken, kalçasını semirtilmiş düve gibi sallamaya özen gösterdi.

Agnes, Eugene'i dikkatle inceledi. Bakışlarının kadına kaymadığını görünce memnun oldu. "Pek hoş birine benziyor?" dedi sonra.

"Öyledir her'alde," dedi Eugene, ikna edicilikten uzak.

"Belle de ne güzel isimmiş."

"Öyle, evet. Gerçek adının Geraldine olması üzücü o yüzden."

Agnes güldü. "Demek öyle şerif."

Eugene, Agnes'in ona gülmesine izin verdi, cömert bir davranıştı ve Agnes'ı biraz rahatlatmıştı. "Evet ya, Gartcosh'lu Geraldine. O yılanı da kendi öldürüp kemer yapmadıysa şaşarım."

"Kendimi kollayayım o zaman."

"Kolla tabii. O kadın eski kocadan çizme yapar kendine."

İçecekler geldi ve ikisi bir süre birbirini döndürerek dans eden çiftleri izlediler. Ardından Eugene, Agnes'a dönüp, "Ee, neden içki içmiyo'sun?" dedi.

Agnes hayatının elden geçirilmiş versiyonunu zihninde şöyle bir taradı. "Ne bileyim, yaramıyor bana. Sabah feci başımı ağrıtıyor." Tedirgin bir tavırla ensesini kaşıdı.

Eugene yalanı kabullenmeyecek gibi görünüyordu. Aralarında karşılıklı bir "birbirini anlama" ışığı titreşti. "Peki, başka zaman belki."

"Belki." Agnes konuyu değiştirmeye çalıştı. "Her neyse, kasabanın şerifi nasıl hâlâ bekâr, söylesene?"

"Ben de tam aynısını sana soracaktım."

"Benimki uzun hikâye. Kocadan yapılma çizme demiştin ya az önce?"

"Yapma ya? Bu durumda kendimi kollamam mı gerekiyor?"

"Söyle ki, bazılarına göre ben, o çizmelere uyacak bir cüzdan arayan bir dulum." Pipetten bir yudum çekti. "Evet, şimdi sen cevap ver soruma."

Eugene'in yanıtlaması biraz zaman aldı. Birasından bir yudum, viskısından ağız dolusu içti. "Ben uzun süredir evliydim, hatta geçen yıla kadar. Malum hastalık işte Epey ani oldu."

"Başın sağ olsun." Agnes elini adamın eline koydu. "Baham da aynı şeyden gitti."

Eugene başını sallamakla yetindi ve iki içkiden de ağız dolusu birer yudum daha aldı. Bira bardağından süzülen buğunun iç ferahlatıcı bir görüntüsü vardı.

Country müziğin ritmi giderek yavaşladı ve grup ara vereceğini söyledi. Kan ter içinde bir çift yanlarına geldi. Kadın randevuevi kıyafeti giymişti, adam standart kovboy giysisi. "Hey şer'f, n'aber?" dedi kadın, bir Glasgow'lunun yapabileceği en iyi Güneyli aksanıyla. Eugene, çifti mekânın müdavimleri Leslie ve Lesley olarak tanıttı.

Leslie, "Karımı görürsen sakın buraya genç bi' fıstıkla geldi'imi söyleme," dedi. Ufak tefek adam sansar gibi sııttı.

"Aman be adam, hep aynı espri sende de." Kadın yıllarca aynı gevezeliği dinlemekten usanmış gibi bir tavırla gözlerini devirdi. "Bi' gelip halini hat'rını soralım dedik şer'f." Lesley etli kollarını iri memelerinin altında kavuşturup haçlı kolyesini parmaklarının arasına aldı. "Ne durumdasın?"

"Fena d'iilim." Eugene biraz köşeye kısıtılmış gibiydi.

"Şapelde hâlâ senin için dualarımızı eksik etmiyoruz," dedi Lesley. "Daha dün gibi, değil mi?"

"Öyle, evet," dedi Eugene. Gergin bir tavırla Agnes'a göz attı.

"Tanrı ondan sevgisini, merhametini esirgemesin." Lesley haçını elinde çevirdi.

Eugene bu sözlere elindeki viski kadehini kaldırdı ama içmedi.

Agnes, Lesley'i izlemeye başladı. Kadın Eugene'i inceliyor, bakışları adamın saçlarından onarılmış yelek düğmelerine, oradan beyazlatılıp kolalanmış gömlek yakasına gidiyordu. Ayrıntılarda yaşayan kadınlardı besbelli. *Gömleğini kim ütülüyor? Karnını kim doyuruyor?* "Kız kardeşlerin nasıl?" dedi en sonunda.

"İyiler, ne olsun," diye karşılık verdi Eugene. "Kardeşlerin en büyüğü güya benim ama sen onları iş üstünde gör. Metuşelah'a bile laf geçirir cadalozlar."

"Senin için tasalanıyorlar, ne yapsınlar? Colleen'e söyle, onu ve ufaklıkları merak ettim. Jamesy'yle ne fena şeyler olmuş. Söyle ona, birkaç eski kıyafet göndereceğim. Bizim Gerald yine boy attı, oldu sırik kadar. Maden kapandığından beri o kadın, o beş çocuğu nasıl giydiriyor, bilmiyorum doğrusu."

Eugene viski bardağı hâlâ havada, kıpırdamadan duruyordu. Agnes'in olan biteni anlaması biraz vakit aldı ama jeton düştüğünde gülümsemesi dağılmaya başladı.

"Maden kapandığından beri orası her geçen gün batağa dönüşüyor. Şu Valium zırvalığını da duydum. Ha, *bir de* yolun karşısına taşınan ayyaş kaltağı duydum." Lesley, kadın dayanışması beklentisiyle Agnes'a döndü. "Bizim zamanımızda şapel öyle hirini orda barındırmazdı. Namuslu ailelerin arasında o tip bi' kadını tutmak yanlış."

Sansar sırtışlı kovboy bu sözlerin üstüne gözlerini devirip karısını yastıksı kolundan tuttu ve sürüklercesine piste götürdü. Kadın neşeyle, "Hadi görüşürüz o zaman," dedi ve Agnes'a döndü. "Tanıştığımıza memnun oldum şekerim."

Agnes başını salladı ama gözleri çoktan yaşarmış, göz hoyası sivilaşmanın eşiğine gelmişti. Leslie'ler gittik-

ten sonra Eugene'le uzun süre sessiz kaldılar. Ardından Agnes konuştu. "Hepinizin alay konusuyum öyle mi?"

"Hayır," Eugene içten davranan bir çocuk gibi birbirine dolanmış kızıl buklelerini salladı. "Benim için öyle değilsin."

Agnes daha çok kendi kendine söyler gibi, "Herkes bana gülüyor," dedi. "Maskaranız olmuşum anlaşılan."

"Hayır," dedi Eugene yine. Kocaman pembe avuçlarını, tıpkı Shug'ın yaptığı gibi masanın üstüne açılmış duruyordu; samimi görünmeye çalışan bir sahtekâr.

Agnes öylece duran ellere baktı ve kendi içindeki o "zavallı ben"i, adam tarafından incitilmeyi isteyen, nihayetinde yaşanacak kötü şeyler için şimdiden hasret çeken yanını güçlkle bastırdı. "Peki, tam olarak neyin olur senin Colleen McAvennie? Hepiniz öyle iç içe girmişsiniz ki aynı anda hem kuzenin hem kardeşin hem de sütçünse şaşırmam."

Eugene içini çekti. "Bana evi kolay bulup bulmadığımı sordun, ben de *evet* dedim ya. Biraz üstü kapalı konuştum." Birasından ağır ağır ağız dolusu, viskisinden de hızla bir yudum aldı ve yine avuçlarını açarak masaya koydu. "Colleen McAvennie küçük kardeşim olur."

Salondaki mutluluk sesleri birden kesildi. Agnes Leslie'lerin ona baktığından emindi. Kısık gözleri onu profilinden, eteğinin ucundan, parmaklarındaki yüzüklerden, o bilindik utanç damgasıyla damgalıyorlardı. Duyduklarını hazmetmek için bekledi. Amber bira şimdi ona sesleniyordu. Her şeyi düzelterceğini söylüyordu.

Eugene'in yeniden konuşmaya başladığını fark etti. "Bizim Colleen, aynı sitede yaşayan sekiz kardeşten biri. Bereketli İrlanda soyu işte. Bilirsin. Dedemiz ilk madencilerdendi. Hepimiz orda büyüdük ve az çok orda kaldık. O günlerde kimsede öyle hayal gücü falan yokmuş." İçtenlikle gülümsemeye çalıştı. Agnes'in yumuşayacağı yoktu.

Dimdik doğrularak, "Ee, neler diyor benim hakkımda?" dedi

"Boş ver sen onu. O konuda zırvalar o." Açık duran elleri yumruğa dönüştü.

"Her neyse, tahmin edebiliyorum zaten..."

"Burası ne de olsa küçük yer..." diye onu yatıştırdı Eugene.

"Boktan bir ayyaşım ben..."

"Yapacak iş güç de yok..."

"Ayrıca kötü bir anneyim..."

"Herkes herkesin her şeyini biliyo'..."

"Kendimi rezil kepaze ediyorum..."

"Halbuki kendi işlerine bakmaları lazım."

"Bir de pis orospunun tekiyim."

Bu son sözlerin ardından Eugene ne yapacağını bilemez halde kıpırdandı. İyi Katolik, ilk çocuk, sağlam ve esaslı.

"Anlıyorum," dedi Agnes sessizce.

"Bunu sormak zorundayım," dedi Eugene az sonra. "Yani. *Kusura bakma sordu'm için ama.*" Agnes adamın seğiren kalın boynuna baktı. "Onun herifiyle yattın mı cidden? Büyük Jamesy'yle?"

Agnes yanıtı hemen veremedi. Yılların içkisi, insanı tereddüde düşürüyordu. Etraftan yıllarca, *Şöyle şöyle yaptığın geceyi hatırlıyor musun?* sorusunu duymak, insanın gerçeklik anlayışını yitirmesine neden oluyordu. Bilinç kaybı dönemlerinde unuttuğu şeyler küçük ya da önemsiz olduğu kadar devasa ve berbat şeyler de olabiliyordu. İşin doğrusu Jamesy'yle yatmamıştı, en azından kendi rızasıyla. Adam aldatımacayla punduna getirip alacağını almış, sonra da üstüne düşeni yapmaktan kaçmıştı. Bu da seksten beterdi. Agnes tam olarak adını bulamıyordu.

"Hayır. Jamesy'yle hiç yatmadım." Elinden geldiğince kesin bir tavırla söylemişti.

Eugene hardağını, iki dudağı arasına bir şeyler koyabildiği için memnun bir tavırla tekrar ağzına götürdü. Agnes ise başını rahatsız görünecek kadar yukarı kaldırarak dimdik oturdu. "Şunu bil ki, hakkımda söylenenler doğru değil. Evimi dört dörtlük çekip çeviriyorum. Her şeyim pirüpak."

Sahneye zayıf bir adam çıktı. Yılların nikotininden önü sararmış, Willie Nelson tarzı uzun beyaz saçları vardı, pejmürde ve sıskaydı. Mikrofona, İskoç jigine çağrı yapar gibi bir şeyler söyledi.

"Toplanın bakalım millet. Malum vakit geldi. Günün doruk noktası. Yani -aramızdaki eski toprak İrlandalı kovboylar için- gecenin on buçuğu." Kalabalık nezaketten güldü. "Silah çekme saati başlıyor. Herkes sıraya girsin. İlk turu başlatalım."

Eugene, dikkatlerin dağılmasından memnun bir şekilde amber sıvıların kalanını kafasına dikti. "Haydi bakalım! Kalk aya'a." Cevap vermesini beklemeden Agnes'ı sandalyesinden kaldırdı. Montunu omzundan geri ittirerek iki gümüş tabancayı ortaya çıkardı. Tabanca kemerini belinden çıkardı, Agnes'ın beline doladı. Kemerini olabildiğince sıkıdığı halde Agnes'ın belinde bol kaldı. "Tamamdır. Şimdi beni izle."

"Sahnedeki kovboy üçe kadar sayacak." Eugene kollarını iki yanda, gergin tuttu. "Ancak üç dediğinde silahı çekebilirsin, tamam mı? Üçü duydun mu, tabancayı çek, nişan al, horozu çek ve ateş et." Eugene silahlardan birini alıp seri bir avuç hareketiyle horozu geri çekti ve tetiği çeker gibi yaptı. "İyi nişan almayı dert etme. Sen asıl tetik çekerken olabildiğince hızlı davran."

"Yapamam. Rezil olurum."

"Buraya gelirken gururumuzu kapıda bırakınız biz." Eugene parlak plastik rozetini işaret etti. "Ben kasabanın şerifiyim, sen de benim hanımım. Kimse bulaşamaz sana."

Agnes sadece *hanımım* kısmını duydu.

Sahnedeki sıska adam kadınları çağırdı ve kadınlar sıra olmaya başladı. Agnes o âna dek tabancaları fark etmemişti ama uzun, parlak ve sahte görünümleriyle işte hepsi oradaydı. Eugene onu sıraya soktu. Agnes, "Yapamam," diye tısladı.

"Karşında bizim Colleen varmış gibi düşün, bak o zaman nasıl iki kaşının arasından vuruyo'sun."

İlk iki kadın talaşlı zemin üstünde beş metre arayla durdular. Sıksa adam onları Anniesland Angel ve Delta Deirdre olarak tanıttı. Ardından eli havada mikrofona bağırarak saymaya başladı. "Biiir... Kiii." Üçe geldiğinde kadınlar bellerindeki silaha davrandılar. Nişan aldılar, horozu çektiler ve tetiğe bastılar. Mantar tabancası gibi gürültülü, dumanlı bir patırtı koptu. Delta Deirdre, Anniesland Angel'a önemli bir fark attı. Silahının tepesinden dumanı üfledi. Salondakiler hep bir ağızdan gürledi.

"Ha, pardon, unuttum," dedi Eugene, "kendine bi' sahne ismi bulman lazım." Muzip bir gülüşle oradan sıvıştı. Agnes'in bakışları altında masaya dönüp bir tur daha içki ısmarladı. Sonra da etli ve pembe parmaklarıyla Agnes'a "başaracaksın" işareti yaptı.

Agnes'a sıra geldiğinde içerisi Guy Fawkes gecesi gibi kükürde boğulmuştu. Öndeki kadınlardan biri ona adını sordu ve bir kâğıda yazıp mikrofondaki adama uzattı. Ardından Agnes'ı alıp öne çıkardılar, başka bir kadınla, ateş etmesi gereken kadınla karşı karşıya getirdiler. Kadın ne yazık ki Colleen'e uzaktan yakından benzemiyordu. Saçı iki yandan atkuyruklu, fırfırlı beyaz çoraplı, pötikare önlüklü, en az altmışında biriydi ve geçimini okul yemekhanesinde aşçılıkla sağlıyormuş gibi görünüyordu.

Sahnedeki sıksa adam, silahşorları tanıttı. Solda duran Arizona Ann'di. Aşçı hanımı eteğini hafifçe kaldırıp reverans yaparken kalabalık alkışladı. Sağdaki yeni katı-

İsmi ise, dedi adam Agnes'ı işaret ederek, Küllerinden Doğan Ankakuşu. Kalabalık tekrar alkışladığında Agnes kendisinin biraz daha fazla alkış aldığından emindi.

Adam saymaya başladı. "Biiir... Kiiii."

"Pardon. Bir dakika, bir dakika!" diye bağırdı Agnes, ardından eğilip el çantasını bacaklarının arasına sıkıştırdı. Kalabalıktan kahkahalar yükseldi. Agnes kızardı.

Adam bir iç çekip yeniden saymaya başladı. Tüm dikkatini toplayan Agnes dilini dişlerinin önüne getirdi. Erkeklerin hepsi onu izliyordu. "Biiir... Kiiiiii... Üç..."

Bir pat sesi duyuldu, hemen ardından bir tane daha. Agnes gözlerini açtı. Aşçı hanım zafferle yumruğunu kaldırmıştı.

Kendi sırası geldiğinde şerif yarı finallere kadar yükseldi, Agnes ise gecenin büyük kısmını masada tek başına oturup ılık kolasını yudumlayarak geçirdi. Eugene diğer adamları kolayca vurdu ve Agnes her nedense gururlandığını hissetti. Afallamış halde öylece oturup ne kadar hoş bir çift olabileceklerini düşündü. Sonra aklına Colleen ile onu amansızca yargılayan ve büyük olasılıkla Eugene'in kardeşleri olan diğer kasıntı suratlılar geldi.

Şerifi sonunda Şarkıcı Tesisatçı adıyla yarışan şarkıcı alt etti. Çopur adamın, işi enikonu ciddiye alıyormuş, Kenny Rogers plakları eşliğinde odasında prova yapıyormuş gibi bir hali vardı. Sert yüz hatlarını, gururla kusursuzlaştırdığı ucuz bir Clint Eastwood ifadesine dönüştürmeyi başarmıştı.

Tesisatçı sonuna kadar gidip yarışmayı kazandı. Ödül olarak bardan bedava içki için birkaç pul aldı sonra da sahneye çıktı ve grup yeniden çalmaya başladı. Ucuz içkiyle zilzurna sarhoş olmuş çiftler ahşap piste çıktılar. Şerif, Agnes'ı pistin ortasına getirdi ve gençlerin artık zahmet etmediği türden resmi bir tarzda onu iyice kendine çekti.

"Kendine seçtiğin isim hoşuma gitti."

"Sağ ol ama önceden hazırlamadın beni." Adam sı-
cacıktı, güzel kokuyordu ve nefesi yanıyordu. Agnes
adamın onu tutup iyice kendine çekmesine izin verdi,
vücudunu varil gibi gövdesine yasladı.

"Çok iyi iş çıkardın." Samimiyetle gururlanmış gi-
hiydi. Bunu görmek Agnes'ı memnun etti.

"Yok canım. Üç saniyede işimi bitirdi."

"Colleen'i hayal etmek işe yaramadı mı?"

"Gözlerim o yüzden kapalıydı."

Eugene içkiden gözleri ışıldayarak kükrercesine bir
kahkaha attı. "Öyle ya da böyle, en hoş kadın ödülünü
senin kazandığın kesin."

"Şışt. Hem sen dur; evde eski perdelerim var, bir da-
haki sefere onlardan şöyle kabarık bir elbise yapayım da
gör."

Eugene aşırı heyecanlanmıştı. Agnes'ı hafifçe sarstı.
"Bi' dahaki sefer olacak mı?"

"Eh, artık kıyafeti de planladığıma göre."

"Görmek için şimdiden sabırsızlanıyorum. Şu kaba-
rık, Vahşi Batı yosmalarının elbiselerinden mi olacak?"

Kelimeyi duyunca Agnes ayağına basılmış gibi irkil-
di. Eugene onun kollarında kaskatı kesildiğini hissetti.
Agnes bir anda büzüşerek içine çekildi ve az önce vücu-
dunu adama yasladığı yerdeki boşluk buz gibi bir havay-
la doldu. Grup yeni bir şarkı çalmaya başladı, hüznü,
kırık kalpli bir şarkı. Kadınlar birlikte dans edip şarkıya
eşlik etmeye başladılar.

"Ne zaman bıraktın içkiyi?"

"Gidip Colleen'e sor istersen." Kaskatı kesilme sırası
şimdi Eugene'e gelmişti.

"Çok zor mu? İçmemek?" dedi Eugene samimiyetle.

"Evet, üstelik zamanla kolaylaşması gerekirken zor-
laşıyor."

"Neden?"

Her gun biraz daha güçleniyorsun ama içki sürekli vada heklıyor. İster koşarak kaç ister yürüyerek, gölge gibi peşinden ayrılmıyor. İşin püf noktası, hiç unutmamak."

"Neyi?"

"Bin bir türlü şeyi." Agnes içini çekti. "Ne kadar zavall olduğunu, içkiliyken halinin ne kötü olduğunu. Bazen onu kontrolün altına alabileceğini düşünüyorsun, idare edebileceğini."

Eugene, "Bence sen idare edersin," dedi açık ve net.

Agnes başını kaldırıp ona baktı. "Toplantılara gitmek işte bu yüzden önemli. Asla idare edemezsin."

"Benim içmem rahatsız etmiyo'dur umarım?"

Agnes biraz durdu. "Hayır."

"Doğru söyle."

"Yok, etmiyor. Sadece keşke ben de eşlik edebilseydim diye düşünüyorum. Kendimi normal hissedebilmek için."

"Bana gayet normal görünüyö'sun."

Bunu öyle kısa ve net, öyle beklemeden söylemişti ki Agnes şaşırıldı. "İster inan ister inanma ama uzun süredir duyduğum en güzel şey bu oldu."

Dansa devam ettiler ve Agnes moralini yükseltmeye çalıştı. Şüphelerinden, utancından sıyrılıp eski hayallerinin canlanmasına fırsat tanımaya çalıştı. Belki düştüğü boşluktan onu bu adam çıkarırdı; bir dost, bir sevgili, bir baba. Agnes onu temiz tutar, karnını doyurur, kendine de çeki düzen verirdi. Adam ona para verirdi. Birlikte tatillere giderlerdi. Adam ona kocaman zincir süpermarketten, kocaman sepetler içinde alışverişler yapardı. Adamı severdi. İşte böyle sürüp gidiyordu hayalleri.

Vücutları arasındaki soğuk alan kapanmaya başlamıştı ki, bir şey Agnes'i sormaya itti. "Colleen sana benim rezil kepaze olduğumu söylediyse, bu gece neden buraya geldin?"

Eugene bir süre yanıt vermedi. Bekleyiş Agnes'ı utandırdı, yanıtı aldığı anda ise önceden hazırlanmış olduğunu anladı. "Yıllardır yalnızlık çekiyorum. Karım ölmeden çok önce de yalnızdım. Yanlış anlama, iyi kadındı, aynı bizim Colleen gibi. Ama işte ikimiz de kendi küçük dünyamıza sıkışmıştık." Çalan müzik bu sözlerin içe dokunan hüznüyle örtüşmüyordu. "Aslında düşününce, hayatımın büyük bölümü kapalı bi' dünyada geçti. Günün sonunda paylaşabileceğim pek de bi' şeyim yoktu. Yirmi yılın ardından, ne konuşur ki insan? Ama o *gerçekten* iyi kadındı. Bana etli, soslu, güzelim sofralar kurardı. Tabagım hep sıcak olurdu çünkü bütün gün fırında ısıtırdı. Birbirimize söyleyecek şeyimiz kalmadığı için öyle güzel sofralarda, sıcak yemekler yedik. Yani, konuşmaya değecek bi' şey..."

Eugene devam etti. "Şimdi kırk üç yaşındayım. Babamın öldüğü yaştan dört yaş büyük. Normalde havlu atmış olacaktım. Madenden emekli olup hayatımın kalanını onunla, tek laf edemeden geçirecektim."

Eugene'in boğazı tıkanır gibi oldu. "Seni ilk gördüğümde bakmıyo'dum bile. Haberim yoktu senden, bizim Colleen'in a'zından duymamıştım adını. Kadınların arasında olan şeyler bunlar, haksız mıyım? Erkeklerle konuşmazlar. Dedikodu. Onun bunun hikâyesi. Şapelde konuşurlar. Onların kulübü orası. Tek bildi'im, seni o camının arkasında otururken fark ettiğimde tek gördüğümü, benim gibi yalnız olduğundu. Umarım birbirimize söyleyecek şeylerimiz vardır, diye düşündüm." Dudakları titredi. "İşte o an anladım. Henüz havlu atmak istemiyorum."

Agnes onu o zaman öptü. Eugene; sağlam ve esaslı. Dudakları sertti ama güzel bir tadı vardı.

Yirmi

Agnes yatak odasında, sırtı kapıya dönük, yere oturmuştu. Başucundaki saatli radyodan yükselen tatlı aşk şarkılarının eşliğinde, bacaklarını altına almış, pembe tomurcuklar misali ayak parmaklarını kıpırdatarak, keyifle şarkıyı mırıldanıyordu. Shuggie onun başı önünde, dikkat kesilmiş, bir yığın iç çamaşırını elden geçirilişini izliyordu. Çamaşırları önce siyahtan beyaza ayırıyor, sonra beyazları akça pakça olanlar, beyaza yakın olanlar şeklinde ayırıyor, en sona da beyazlığı mazide kalmış olanları yığıyordu. Shuggie annesine arkasından yaklaştı, ayak parmaklarını açıp onunkilerin üstüne koydu ve her birini ittirip sıkıca annesinin parmakları arasına geçirdi. Sonra kolunu kadının omzuna dolayıp yaptıklarını izlemeye koyuldu.

Agnes, önü saten, diğer yerleri dantel olan bir çamaşırı kaldırıp Shuggie'ye gösterdi. Kenar dikişlerini çekiştiriyordu. "Buna ne dersin?" dedi. "Kalça kısmı çok mu kapalı? Biraz demode sanki?"

Shuggie çamaşırın bildiği bir şeye benzediğini fark etti ve bakışlarını penceredeki dantelli perdelere doğru kaydırды. Agnes da onun bakışlarını takip etti. "Seni ukala dümbeleği!" Şakaydı bu kızgınlık gösterisi. Oğluna yaslanıp çamaşırı ıskartalar arasına fırlattı. "Öff, peki öyleyse!"

Shuggie eski beyaz bir sutyeni eline aldı. Çamaşırını esnetti ve lastiğinin gıcırdayıp şaklayışını dinledi. "Leek bundan çok güzel sapan yapar. Ben de beş parça kömürle McAvennie'lerin bütün camlarını indiririm."

Agnes sutyeni oğlunun elinden alıp ıskarta yığınınına fırlattı. "Ondan sonra ömür boyu kafamıza kakarlar."

"Sen şimdi niye kıyafet ayıklıyorsun ki?"

Agnes bir geceliği baş hizasına kaldırdı, ipeksi kumaşı gözlerinin hemen altında tutup Sinbad'ın esrarengiz haremindeki kadınlar gibi ileri geri hareket ettirdi. "Biraz düzenleme yapmam gerek."

"Ne diye uğraşıyorsun ki? Rahip Barry bize iç çamaşırınızı gören tek kişi kendiniz olmalısınız, diye öğretti."

"Rahip Barry doğru söylemiş. İlla bilmen gerekiyorsa, gece eğlencesine çıkıyorum..." Gizli bir şey söyler gibi eğildi "... ama gündüz vakti."

"Taksi şoförüyle mi? İç çamaşırını görmesine izin vermeyeceksin herhalde?"

Agnes kakhaha atıp oğlanın düğme burnuna hafif bir fiske vurdu. "Evet, iriyarı havuç kafamla. Bu arada bilgin olsun, *hayır*, iç çamaşırımı görmesine izin veremeyeceğim."

Eugene'in çok zamandır Agnes'a göstermek için yapıp tuttuğu şeyin vakti gelmişti. Onu evinden taksiyle aldığı andan beri birkaç dakikada bir, "Çok seveceksin," demekle, "Umarım çok seversin," demek arasında gidip geliyordu. Arabayı Agnes'ın hiç görmediği yollardan sürmüş ve Agnes ilk başlarda şehirden uzaklaştıklarını fark edince üzülmüştü. Oysa şehir merkezinde keyifli bir öğle yemeğine, daha da iyisi, King's'de bir ikindi gösterisine gideceklerini düşünerek umutlanmış, ona göre giyinmişti.

Şimdi toprakta derin bir çukurun kenarına dikilmiş, hakıyorlardı. Eugene ne yapacağını bilemez halde ense-sini kaşıdı. "H'asiktir, seni taşımam gerekecek şimdi."

Çamur Agnes'in topuklu siyah ayakkahılarından yu-
kan tırmanıyor, Agnes her an sendeleyip düşecek gibi
görünüyordu "Ya düşürürsen beni?"

Eugene derin koyağa baktı. "Dert etme. Ölümün tez
olur" Sonra çamurların içinde, şövalyeler gibi tek dizinin
üstüne çömeldi ve sırtına çıkması için Agnes'a döndü. Ag-
nes kalçasının görünmesine aldırmadan ama siyah külotlu
çorabına beceriksizce yama edilmiş kalın ağı gözler önüne
sermemeye itina ederek eteğini özenle kaldırdı.

Bacaklarını Eugene'e doladı, Eugene onu bir çırpıda
kaldırdı. İniş çok tehlikeliydi, toprağa gömülü kaygan kı-
sımlar vardı, daha derinlerde ise adım atacak alanlar da-
ralıyor, aşağı yuvarlanmış kaya parçaları yüzünden pati-
ka tıkanıyordu. Eugene koyak yamacını takip ederek te-
laşsızca ilerliyordu. Birkaç defa Agnes'ı indirip önden
tırmanması ve bir engeli aşması için ona yardım etmesi
gerekti. Tabana indiklerinde ikisi de nefes nefese ve kir
pas içindeydi.

Indikleri koyak, yavaş yavaş akan suyun binlerce yıl-
lık hareketiyle oyulmuştu. İçinden geçen tembel nehir,
milenyumlar boyu topladığı kızıl kumtaşı çökeltisiyle
pas rengini almıştı. Sulu kanı andıran bu renk, Agnes'ı
huzursuz etti. Koyağın iki yanında, nehrin aheste irade-
sine uygun şekilde kıvrılıp bükülmüş kıpkızıl duvarlar,
azametle yükseliyordu. Ortada, nehrin içinden sunak gi-
bi yükselen, iri bir kumtaşı çökeltisi vardı. Koyak, taban-
da genişlese de tepeye doğru daralıyor, yukarıdan ağaçlar
ve yosunlar sarkıyordu. Agnes başını kaldırıp baktığında
göğü güçlükle görebildi. Eugene'in ise ağzı kulakların-
daydı.

"Şeytan Kürsüsü, buranın adı," dedi gururla, "Ne
acayip ama di' mi?"

Topukları kayıp kaya çatlaklarına girdiği için Agnes,
ayaklarının önüne basarak duruyordu. "Eh, eski madenci
olduğuna artık şüphem kalmadı."

Eugene elini kumtaşının, yosunların üstünden geçiyor, özlemiş gibi onları okşuyordu. "Buraya ilk babamla gelmiştik. O zamanlar az insan bilirdi burayı. Babam ufak kamp sandalyesini kurar, bi'kaç kutu hira açar, bizi de buraya salardı. Gülüp oynayarak saatler geçirirdik." Eugene etrafına bakınıyor, eski güzel günlerini anıyordu. "Su buz gibidir ama bizim Colleen bayılırdı burda yüz-meye. Bacakları öyle uzundu ki yarışta hepimizi açık ara alt ederdi "

Agnes kaşlarını çatarak kan kırmızısı nehre baktı ve abiye çantasını koltukaltına sıkıştırdı. "Öyle bir günün sonunda Carrie'ye¹ benziyordu herhalde."

Eugene eğilip nehrin suyundan bir avuç aldı. "Yok! Yok! İçebilirsin bile bu suyu. Tertemizdir. Bak."

Eugene suyu ağzına götürdü ama Agnes elini göğsüne koyup başını iki yana salladı. Bunu yapar yapmaz suyu içmediğine pişman oldu. Eugene'in süngüsü bir anda düşmüştü. Elini pantolonuna kuruları. "Benimki de enayilik, ha? Senin gibi kibar bi' kadını, hangi akla hizmet böyle bi' yere getirdim acaba?"

"Yoo, hayır. Beklediğim bu değildi sadece." Agnes elini kızıl kumtaşında gezdirerek, Eugene'in anılarının sı-caklığını hissetmeye çalıştı. "İkimiz de flört işinde epeyce paslanmış mıyız ne?"

"Belli oluyor demek." Eugene ayakkabısının tozunu pantolonun arkasına sildi. Başparmağının tırnağıyla küçük bir kızıl kaya parçasını kazıp çıkardı. Eklemleri beyazlayana dek kayayı sıktı. "Vaktinde hasit bi' madenciydim belki ama iddiaya girerim şunu yeterince sıkarsak kendimize güzel bi' elmas yaparız."

1 Stephen King'in *Carrie* adlı romanından beyazperdeye uyarlanan, Sissy Spacek'in başrol oynadığı *Carrie: Günah Tolumu* adlı korku filminin başkarak-teri. *Carrie*, filmin bir sahnesinde kanlar içinde görülür. (Ç.N.)

Agnes kahkaha attı. Abiye çantasını açıp Eugene'e doğru eğdi. "Şunu önceden deseysin ya! İşte bunlarla gel bana!"

Bulundukları vadiye iki Alman turist inince Eugene, Agnes'ı tekrar yukarı taşıdı. Agnes bu defa bütün vücuduyla ona sarıldı ve dudaklarını kasten adamın kulak arkasındaki pembe deriye yakın tuttu. Eugene'in belli ki bugün için bir planı vardı ve o plan ne şekle bürünürse bürünsün, Agnes tadını daha fazla kaçırmamaya kararlıydı.

Eugene arabayı Campsie tepelerine sürdü ve tepenin öbür yanına, yine çamurlu bir yürüyüşle gidildi. Ancak Agnes bu defa sızlanmadı. Birlikte yemyeşil bayırların en uzak ucuna oturup uzaklardaki şehri seyrettiler. Eugene yere, ekoseli eski bir battaniyeyi serdi ve Agnes'in rica etmesine gerek kalmadan uğultulu rüzgârı kesecek şekilde oturdu, sonra da hazırladığı yiyecekleri çıkardı.

Mütevazı bir sofraydı, sade ve doyurucu. Ekmeğin enine göre kesilmiş kalın peynirle dolu sandviçler, bir çiftçi sepeti dolusu iri kırmızı çilek ve evde kızartılmış öğünlük dolgun sosisler. İncelikten yana eksikliğini bereketiyle telafi eden bir ikram. Eugene bir vardiya dolusu madenciyi doyuracak kadar yiyecek hazırlamıştı.

Agnes, "Karın çok mu iştahlıydı?" dedi.

"Evet, fena yemezdi." Eugene, Agnes'in ona gülmesine ses etmedi ve bu da yine Agnes'a onun iyi yürekliliğini düşündürdü. Eugene spor çantasından birkaç bira çıkardı. "Sorun olmaz di' mi?"

Agnes eteğinden çamurları topladı. "Yok canım. Buyur, afiyet olsun."

Eugene ona, ılık gibi görünen yarım litrelik süt ile büyük şişede sodalı sebze suyu arasında bir tercih sundu. Agnes zencefilli sodayı işaret etti, Eugene sodayı termos bardağa aktardı. "İçki içemeyince ne içer insan?" Soruyu

samimiyetle sormuş gibiydi. Bir tek Agnes'a yönelik olmayan, genel bir soruydu.

Ancak Agnes farklı algıladı. "Genelde düşmanlarımla gözyaşını içerim. Onu da bulamazsam çay ya da musluk suyu."

Bu sözlerin ardından bardaklarını hararetli bir *slainte!* ile tokuşturdular. Agnes oturduğu yerden biranın o hilindik, özlü, kesik kokusunu aldı ve birden Eugene'in rüzgârı kesmesine izin verdiğine pişman oldu. Peynirli sandviçinin kenarından, küçük bir parça ısırdı. Peynir güzeldi; keskin kokulu taze cheddar. Agnes, sandviçin tereyağı yüzünden, protezlerinin arasına ekmek yapışmasının diye kuş gibi lokmalarla yemek zorundaydı.

"Güzel olmamış mı?"

"Yoo, çok lezzetli," dedi Agnes. "Sadece en son ne zaman biri bana yiyecek bir şeyler hazırladı diye düşünüyordum."

"Vay canına, fena ihmal etmişler seni."

Agnes kollarını uzatıp kahkaha attı. "Hey yüce Tanrım. Şükürler olsun. Ben de bunu söyleyip duruyorum işte!"

"Eh, malzeme varsa ben sana peynirli sandviç, jambonlu salata yaparım. Kendi başıma konserve açar, hatta rafadan yumurta bile haşlarım." Çocuksu bir gururla başını yana eğdi.

Agnes haç çıkarıp bayılır gibi yaptı. "Ray McNamara, bunca zamandır hangi delikte saklanıyordunuz?"

Eugene belki daha sonra ona, piknik için aldığı malzemeleri, çantasında kaçak mal saklayan ergenler gibi kendi evine nasıl gizlice soktuğunu anlatırdı. Belki başka bir zaman, o dolgun sandviçleri sabah nasıl kapısını kilitlediği banyoda, kesme tahtasının üstünde hazırladığını

anlatırdı. Kızı Bernie'yi ve onun gözetleme merakını anlatırdı. Ama çok çok sonra. Tüm bunlar bekleyebilirdi. Agnes'in güzelim gününü mahvetmek istemiyordu.

Agnes ağzını elinin tersiyle kapatıp esnedi. Eugene ona güldükten sonra kendi de aynı şeyi yaptı. "Tabii ya, gece vardiyası böyle yapar işte insanı."

"Halimize bak, gündüz vakti gececil hayvanlar gibi sürünüyoruz etrafta."

Eugene hirasından ağız dolusu içti. "Olsun. Ben işim var diye memnunum. Etrafta *şey* gibi dolansam bile..."

"Kakım?" dedi Agnes.

"Siz bana sansar mı diyo'sunuz han'fendi?"

"Diğer erkeklere, evet. Ama sana hayır, asla. Bu arada belirteyim, ermine bayılırım ben. Hem kakım postundan da şahane kürk olurdu muhtemelen." Agnes tekrar esnedi ve yüzünü Glasgow'a doğru döndü. Şehir şimdi çok uzak görünüyordu, yemyeşil bir vadiye kümelmiş kurşuni bir öbek gibi. Birlikte ikindi güneşinin alçak bulutlar arasından şehri tırmıklayışını izlediler. "Işıkları görecektir kadar kalabilir miyiz burada?"

"So'uktan donmazsan tabii, neden olmasın?"

Kış, bu sözleri işitmiş gibi tepelerin üstünden soğuk bir rüzgâr yolladı ve saçları savurulan Agnes'i ürpertti. Eugene ona duvar gibi gövdesini açıp ait olduğu yeri gösterir gibi göğsüne hafifçe vurdu. Agnes emekleyip zarafetini bozacak bir kadın olmadığı için ayağa kalktı ve topuklu siyah ayakkabılarının üstünde sendeleyerek, battaniyenin öbür tarafına geçip Eugene'in göğsüne yaslandı.

Eugene kollarını dolayarak onu emniyete aldı ve Agnes gözlerini yumdu. Çok uzun bir süre konuşmadan oturup karanlığın ağır ağır şehrin üstüne inişini izlediler. Agnes, Eugene'in kollarında sımsıcaktı ve sağlamlığına itimat edip ona tümüyle yaslandı. Eugene onun baldırlarını ovalayarak üşümesini azaltırken Agnes'in bakışları

dizindeki çıkıntıyı ağır ağır takip eden parmaklardaki çillerde gezindi.

Eugene nazikçe boynunu öperken Agnes yine gözlerini yumdu ve iç çamaşırını göstermemeye dair verdiği tüm sözleri memnuniyetle aklından çıkardı.

"Uyan!" Agnes onu sertçe sarstı. Oğlan gözlerini güçlkle açtı. Annesi kollarında kopkoyu giysilerle tepesinde dikiliyordu. Eğilip heyecanla fısıldadı, "Giyin çabuk! Büyük bir maceraya gidiyoruz."

Agnes onu Ocak Yolu'ndan sitenin dışına sürüklerken Shuggie hâlâ mahmurdu. Burada, gecenin bir yarısında, turbalıklar zifiri karanlıktı ve dere suyunun şırıltısı ile bataklık kurbağalarının sesi dışında her şey suskundu. Eugene'den beri bunlar Agnes'a eskisi kadar uğursuz görünmüyor, onu hapsetmeye çalışan bir kara delik hissi uyandırmıyordu. Şimdi ise mızmızlanan Shuggie'ye gülüyor, karanlıkta onu yürütür, oylar, sürüklerken neşeli şarkısına hiç ara vermiyordu: *Affet beni sevgiliim, Sana gül bahçesi vaat etmediim.*¹ Diğer elinde yarım düzine siyah çöp torbasını sallıyordu. Torbalardan birinde ağır ve metalik bir şeyler tıngırdıyordu, kutu bira gibi şeyler.

Glasgow'a giden yola çıktıktan sonra benzin istasyonunun önünden sessizce geçip otobanın iki yanına dizili meşe ağaçlarının gölgesine kadar yürümeye devam ettiler. Agnes trafiğin yavaşlamasını kollayarak geniş yolu gözledi, fırsat bulunca fırlayıp anayolun ortasındaki adacığa geçtiler. Orada gür ve dikenli çalıların altına, kaçaklar gibi çömeldiler. Agnes siyah poşetleri ters çevirip içinden düşen kürek ile küçük bir bahçe beli takımına bakarak kıkırdadı.

1. Lynn Anderson'ın "Rose Garden" şarkısı. (Y.N.)

Kuuk helle yerden yumuşak malcı alırken, "Tamam, elimizi çabuk tutmamız lazım," diye fısıldadı. "Her birini doldurana dek gitmiyoruz buradan."

Shuggie üstünde soyguncu kıyafetleriyle yatağına se-
rilmişti. Bir süredir annesiyle pşen ve onun diline yeni-
den şarkılar iliştiren kızıl kafalı adamı düşünürken dudak-
larını ısırıdı. Konuyu Leek'e danışmak istiyordu ama o,
yorganının altında kaybolmuştu. Hem Shuggie onu rüya-
larından koparmanın bedelini de biliyordu. Kalkıp sessiz
adımlarla halıya basarak perdenin bir kanadını açtı.

Gördüğü şeye ilk anda anlam veremedi. Pencerenin
nundeki harap sosyal konut bahçesi dönüşüm geçir-
mişti. Önceden kahverengi toz topraktan ve bele kadar
gelen otlardan ibaret olan küçük alan, şimdi bir renk
cmbşyd. Onlarca sağlıklı, gürbüz ek rüzgârda sa-
lınıyordu: şeftali rengi, krem rengi, kırmızı gller, neşeli
balonlar gibi dans edip hopluyordu.

Shuggie dışarı, berrak sabah havasına çıktı ve glle-
rin şimdiden döktüğü yaprakları topladı. Doğrulduğun-
da, McAvennie'lerin beş çocuğu, rüzgâra kapılmış poşet-
ler gibi tahta çitten sarkıyordu. Ağızları beş karış açık,
güzelim ek denizine bn bn bakıyor, heyecanla ağız-
larından soluyorlardı. Kızların ortancası, Pasaklı Fare,
"Nerden buldunuz bunları?" diye cırladı.

Shuggie, "Bilmem," diye yalan söyledi.

"Dün akşam hiçbiri yoktu." ikolatalı gevreğin k-
pğ, kızın ağız kenarında şimdiden sabah halkasını
oluşturmuştu. Başının iki yanında faremsi saçları matlaş-
mış, rüzgârda yol gösterir gibi batı yönünde aşağıyı işaret
ediyordu.

Shuggie, "Belki birdenhire yerden bitmişlerdir," de-
di. "Sihir gibi"

Ağzından soluyanlar, ağırdan gelen boğuk bir kah-

kaha attılar. En büyük çocuk Francis elini çitin üstünden uzatıp beyaz bir gülü baş kısmından çekip kopardı.

Shuggie haddinden cırtlak bir sesle, "Hey!" diye bağırdı. "Yapma lütfen şunu."

Francis tahta parmaklığın ucu karnına dayanana kadar çite tırmandı. "Yaparsam n'olur?"

"Yani... Senin malın mı ki parçalıyorsun!"

Kavga umuduyla heyecana kapılan Pasaklı Fare, "Senin de d'iil, dallama," dedi tükürükler saçarak. Shuggie'nin yarı yaşında olduğu halde şimdiden onun hakkından geliyordu.

"Bi' gecede mi çıktı sandın bunları?" dedi Francis.

"Belki çıktı."

Pasaklı Fare keskin süt dişlerini göstererek sırtıp, "Ne kaz kafalı bi' nonoşçuksun sen ya," dedi. McAvennie'ler kahkahalarla gülüp çitin üstünde hoplayarak koro halinde bağırdılar.

"Kaz kafalı no-noş-çuuuuk, kaz kafalı no-noş-çuuuuk." Gürültüleri, sessiz sakin sokakta dondurmacının çanından da çok çınlıyordu.

"Pipi popo meraklısı," dedi Francis. "Annem senden uzak durmamı söyledi, yoksa parma'ını götüme sokarmışsın!" Çocuklar çitin üstünde çılgınca zıplayıp Shuggie'ye uzaktan pençe attılar. Ayaklarının üstünde yükselip hem Shuggie'yi hem gürbüz çiçekleri sulayarak sırayla bahçeye tükürdüler. Sonra çitten birer birer inerek yolun karşısına geçene kadar yerlere yatarak güldüler. Bahçe kapısından geçtikleri anda Pasaklı Fare dönüp neşeyle el salladı.

Shuggie çocukların asker gibi sırayla kapıdan içeri girişini izledi. Ardından siyah kazağının yenini parmaklarının üstüne indirip tükürükleri yüzünden sıldı. Siler silmez de pişman oldu. Colleen McAvennie kollarını incecik gövdesinin önünde kavuşturmuş, pencerede otu-

ruvordu. Çay rengi sarkık yüzüne haşın bir gülümseme vapişmişti.

Pencerelerin hepsi sonuna kadar açık, pervazda duran teypte bangır bangır müzik çalıyordu. Agnes, paçalan kesilip şort yapılmış kotu ve yanık izi olmasın diye askılarını indirdiği eski bluzuyla güllerin arasında duruyordu. Birbirini takip eden uzun ve yağışsız günleriyle, heveskârları güneş çarpması ve deride kabarcıklarla ödüllendiren berrak güneşiyle bu yaz alışılmadık derecede sıcak geçmişti.

Agnes hayali bir partnerle dans eder gibiydi. Gereğinden yüksek bir sesle, "Kaldır kıcını da annenle dans et," diye bağırdı. Sesi, madencilerin evlerinden yankılandı.

Shuggie içeride, serin yatak odasının gölgesinde, çatık kaşlarla yatağa ilişmişti. Yüzü sabahtan beri asıktı. Agnes, "Bütün gün içeride oturacak halin yok ya," diyerek onu ikna etmeye çalışmıştı. "Güneş yakında, önümüzdeki seneye dek kaybolacak, pışman olursun sonra." Ardından elindeki küreği deliler gibi sallayarak kendi etrafında dönmüştü. Shuggie annesini daha mutlu gördüğünü anımsamıyordu ve bunun canını yakması, kendini de şaşırtıyordu. Her şey o kızıl kafalı sayesinde olmuştu. Shuggie'nin bunca zamandır yapamadığını o adam yapmıştı.

Agnes bu haliyle güller tanrıçası gibiydi. ●muzları ve yüzü, yaz güneşiyle pembeleşmişti. Yılların soğuğu ve alkolüyle gelen gül rengi çatlak damarları, mutlu yanaklarında ışıldıyordu. Bizzat Disney'nin renklendirip canlandırdığı, biraz tombulca ve çekici bir Pamuk Prenses gibiydi.

Agnes gövdesinin üst kısmını Shuggie'nin penceresinden içeri ittirip, sıcaktan eriyen memelerini pervaza

yerleştirdi. Shuggie, böylesi birazcık daha iyi hiç değilse, diye düşündü, en azından herkesin gözü önünde deliler gibi dönüp dans etmiyordu. şimdiye kadar ayık anneden hiç bu kadar utanç duymamıştı. Yeni ve tatsız bir histi bu.

Shuggie yumruklarını sıkmamak için ellerini altına almış, oturuyordu. Sinirini çıkarabilme umuduyla yumruklar savurma hayali kuruyordu. Bazıları aptal güller içindi, bazısı aptal McAvennie'ler için, ama çoğu da şu mutluluğu bunca zaman bekleyip şimdi keyfini alamadığı için.

Başını kaldırıp baktığında annesi hâlâ kaçıklar gibi gülümsüyordu ama bulaşıcı bir yanı da vardı bu halinin. Kolları güllerin dikenleriyle çizilse de belli ki aldırış etmiyordu. "Kocakarılar gibi evde oturamazsın. Gel, arka bahçede buluşalım."

Agnes gözden kayboldu, Shuggie bir süre daha surat astı. Sonra Leek'in nevresimlerden yapılma kozasından beyaz bir el belirdi. El, tehditkâr biçimde Shuggie'yi işaret ettikten sonra ani bir başparmak hareketiyle yine tehditkâr biçimde arka bahçeyi gösterdi. Anneleri içki-den uzak durduğundan beri Leek geceleri daha geç saatlere kadar oturuyordu. Eskisinden büyük grafik kâğıtlarına çizimler yapıyor, yatak odasının kendine ait tarafı için planladığı ahşap dolapların taslağını geliştiriyordu. Bunlardan ilki, teybiyle pikabını koyacağı karmaşık bir üni-teydi. Onun yanına üstünde kapalı raşları olan çamdan, alçak bir masa tasarlamıştı. Böylece çizim yapacak konforlu bir yeri, hayalî ürünlerini kardeşinden gizleyecek bir çekmecesine olacaktı. Leek çıraklığa gittiğinde, Shuggie saatlerce bu çizimleri inceliyordu. Uniteler, taş duvarlara sıkıca vidalanıyordu. Shuggie ellerini çizimlerin üstünde gezdiriyor, kalıcılık hissinden keyif alıyordu.

şimdi annesinin şarkı söyleyen sesi kulağındaydı. Gürültülü bir metalik çınlamanın ardından Leek üstün-

deki örtüyü tekmeleyip hiddetle döndü. Shuggie uyarıyı ciddiye alıp ayaklarını sürüyerek karanlık evden gün ışığına adım attı. Köşeyi dönüp arka bahçeye çıktığında annesini hortumla, beyaz metal bir kutuya su doldururken buldu.

Agnes, Donnelly'lerin hurda buzdolabını yan yatırmıştı. Dolap bir yıl boyunca evin gölgeleri altında kir ve küf içinde yatarak belediye tarafından alınmayı beklemişti. Ancak belediye kaldırımı konmadıkça hurdaları almıyordu ve Bridie'nin hanesinde dalyan gibi dört delikanlı olduğu halde dolabı kaldırımı çıkaran yoktu. Dolap yazları ekşi ve sütsü, kışları rutubetli ve küfümsü kokuyordu. Agnes şimdi onun tel çekmecelerini çıkar-mış, içini suyla dolduruyordu. Ağır metal kapı, tabut kapağı gibi sonuna kadar açılmıştı.

Shuggie'nin duyguları birbirine karıştı. Soğuk buzdolabının içine atlayıp kapağı üstüne çekme arzusu, annesine onu sevdiğini ve daha iyiye gitmesinden mutlu olduğunu söyleme ihtiyacıyla boğuşuyordu. Annesinin bir zamanlar yaptığı gibi şimdi o annesini sırlarıyla ez-mek istiyordu.

"Benim neyim var anne?" dedi sessizce.

Agnes bahçenin diğer ucundan yanına gelip oğlunun cayır cayır yanan yüzünü serin eliyle sildi. "Hissediyor musun bak? Hararetin var sadece. On yaşındasın, alengirli bir yaşta. Ne bileyim, belki de büyüme sürecin zorlu geçiyordur." Tartışmaya mahal vermeden siyah kazağı çocuğun başından çıkarıp pantolonunu indirdi ve, "Külotlu mu, külotsuz mu?" dedi.

Shuggie *cık cık* yaparak kollarını kavuşturup, "Külotlu tabii ki," diye karşılık verdi. "Hepimiz de Afrika'da değiliz ya!"

Buzdolabının içi tepeye kadar serin ve akan suyla doluydu. Yan yatırılınca girintilerle çıkıntılardan ve seb-

ze bolmelerinden ibaret tepetaklak bir dünyaya dönüş-
muştu. Tel rafları gidince, banyo küveti kadar büyük ama
yassı zemini ve düz kenarları sayesinde küvetin iki katı
derin olmuştu. Shuggie yavaşça suyun içine kayarken,
sular kenarlardan yere aktı. Shuggie hızla fırlayıp panik
içinde Agnes'a baktı.

Agnes gülererek, "Sen benim çimlerimi mi ıslatıyor-
sun hakayım?" dedi.

Shuggie bacaklarını karnına çekerek kendini serin
suya taş gibi bıraktı. Sular büyük bir çalkantıyla çimlerin
üstüne saçıldı. Suyun altına girince hayat bir anda dur-
muştu. Tepede dalgalı bir yüz belirmiş, Shuggie'ye gü-
lümseyordu. İçindeki öfke yumağı bir anda kayboldu ve
Shuggie yukarı kocaman osuruk balonları gönderdi.

Oğlan ikindinin büyük bir bölümünü, derisi bozuk
lapa kıvamına geldikten çok sonra bile buzdolabının
içinde oturarak geçirdi. Agnes da dolabın kenarına otu-
rarak sigarasını tütürüp eskiden saklı içkilere ev sahipli-
ği yapan kupasından hakiki soğuk çay içti. Yandan taşan
sular kot şortunu ıslak bir laciverte dönüştürmüştü.
Buna hiç sinirlenmemiş olması Shuggie'nin hoşuna gidi-
yordu.

Shuggie ona balık suratları yaparken Agnes oğlunun
mürekkep siyahı saçlarını okşuyordu. "Büyüyünce nasıl
bir adam olacaksın acaba?"

"Nasıl olmamı istersin?"

Agnes bir an düşündü. "Huzurlu." Oğlunun ıslak
saçlarını alnından çekti. "Daha az kaygılı."

Shuggie'nin yüzü düşünceli bir yunruya dönüştü.
"Bilmem ki. Ben sadece seninle olmak istiyorum. Seni
alıp yepyeni insanlar olabileceğimiz bir yere götürmek
istiyorum." Shuggie suyun içine kayarak kenardan dışarı-
ya bir dalga daha gönderdi. Sonra tekrar göründü ve ağ-
zını su seviyesine getirdi. Ansızın, "O kocaman kızıl ada-

mı seviyor musun?" dedi ve iyice aşağı kaydı. "Yeni babam mı olacak benim?"

Agnes cevap vermedi.

"O bir McAvennie. Onların hepsi aşağılık piçlerdir."

Agnes dumanı dişlerinin arasından çekti. "Ne diyeyim, *hepsi* de kötü değil işte."

"Kötü ama, kötü." Shuggie gevşedi ve bir osuruk baloncuğu daha yolladı. Komik değildi ama ikisi de gülmeye çalıştılar.

Agnes gülümserken bir anda yüzü yeniden karardı. "Çok zamandır bir tek sen ve ben varız."

Shuggie annesinin dudaklarının kasıldığını fark etti. Agnes derin bir nefes vererek ayağa kalktı ve sigarasıyla çakmağını aldı. Buzdolabına değil, kahverengi turbalık araziye baktı. "Çok zamandır bir tek ikimiz varız," diye yeniden iç geçirdi. "Bu doğru değil."

Agnes katalog borçlarını ödemek için kullanması gereken paranın durduğu zarfı yırtıp açtı. Cebini kabartan benzin istasyonu ücretinden büyük mavi bir banknotu çekip Shuggie'ye uzattı ve gıcır gıcır beşliğin tamamını alarak dondurma karavanına gitmesine izin verdi. Sitenin her yanında gaz sayaçları açılmış, bronz penny'ler sayılmış ve Pithead ahalisi, ağız dolusu tatlı için kuyrukta öne geçme arzusuyla sokağa dökülmüştü. Pasaklı ve mutlu ufaklıklar var güçleriyle koşuyor, ev kadınları yalpalamalı tuhaf bir koşturmacayla geliyorlardı.

Dondurma karavanı "Flower o' Scotland" marşını bangır bangır çalarak bir tur attıktan sonra karavanı devirme tehlikesi yaratan itiş kakış bir kalabalıkla karşılaşmıştı. Büyük, beyaz, tenekeden bir kapana andıran bu kutu, bir çocuk tarafından çizilmiş hayali bir karavan örnek alınarak yapılmış gibiydi. Bundan iyi günler gördüğüne ise şüphe yoktu. Ezılıp delinen yan kısımları, sonradan tene-

ke ve tahta parçalarıyla kapatılıp düz vidayla tutturulmuştu. Tekerlekleri üstünde yükseltilmiş aracın kaydırmalı camına çocuklar ancak ayak üstünde yükselerek erişiyordu. Tatlılar, dondurmalar camdan dışarı uzatılmasa, kimse içeride neler olduğunu bilemezdi. İtalyan sürücüsü Gino böylesini tercih ediyordu. Genç kızların bluzlarından aşağıya bakmak pek hoşuna gidiyordu.

Shuggie heyecanlı kuyruğun en gerisindeydi. Bridie'nin küçük çocuğu ve tek kızı olan, üst kattaki Shona Donnelly'nin arkasındaydı. Shona ona dönüp göz kırptıktan sonra tişörtünün yakasını indirip spor sutyeninin ortasındaki gül rengi fiyongu gösterdi. Dört abin olunca, erkeklere özgü davranışlar karşısında bileniyordun, ailenin tek kızı olduğunda ise Gino'nun dondurma karavanına gönderilen daima sen oluyordun. Shona vıraklayan kurbağa gibi komik bir surat yaptı, sonra gözlerini devirdi.

Jinty McClinchy'nin sigara tütünü ile naneli çikolata alışverişi bitmek bilmiyordu. Ondan sonra gelen çocukların ise paraları olmasa da tanesi on penny eden eski zencefil gazozu şişelerinden okkalı bir zulaları vardı. Şişeleri şingırdatarak cama doğru kaldırdılar ve karşılığında aldıkları parayı olabildiğince oyalanarak harcadılar. Sakızlı şekerler ile lolipoplar, fare şekilli ucuz çikolatalar ile mantar şekilli pembe lokumlar... Hepsi yüksek sesle birer birer sayıldı. Shuggie, elleri belinde, kuyruğun arkasında duruyor, Gino ne zaman birine para üstünü bileterek eksik verse, içinden hesabı düzeltiyordu.

Agnes'la Shuggie bütün akşamı kanepede pembe dizi izleyip çikolata yiyerek geçirdiler. Bir çikolatadan ötekine geçiyor, parlak ambalajları keyifli iniltülerle alelacele açıyorlardı. Güzel bir histi; aniden milyoner olmuşlar gibi. Shuggie sırtüstü uzanmış, ağzına şekerlemeleri tıkarak annesinin yüzüne bakıyor, televizyonu onun kocaman altıgen gözlüğünün camlarından izliyordu. Agnes

çikolatanın ortasındaki naneli fondanı emerken televizyondaki diziyle ilgili yargılayıcı ifadeler takınıyordu. Ona göre Sue Ellen Ewing¹ kendisinin bir yansımasıydı, ama daha çok lunaparklardaki güldüren aynalardaki gibi bir yansıma. Kendini bu alkolik karakterle bağdaştırıyor ve kadını ne zaman ekranda sarhoş görse *cık cıklarlı* kınayıp Leek'e, "Ay, tam ben ama, değil mi!" diyordu. Sonra çikolatalı takma dişleriyle kıkırdıyordu. Sue Ellen'in o sahte gösterişliliği, trajedisini adeta imrenilir kılıyordu. Agnes televizyona hitaben, "Hastalık bu, biliyorsunuz değil mi?" ya da, "Zavallı kadıncağızın elinde değil ki," diyordu. Shuggie aktрисin altdudağını sahte bir duygusallıkla titretişini izledi. Bunların hepsi, baştan sona bir çuval yalandı. Hani, neredeydi fırına kafa sokmalar ya da her yerine gaz yayılmış evler? Neredeydi gözyaşları, yarı çıplak amcalar ve eve hiç gelmeyen ablalar?

Perdeler açıldı ve turuncu ışıklar şimdi sitenin her yanında birer birer yanıyordu. *Dallas* bitmiş, çocuklar sokaktan çekilmeye başlamıştı. Çikolatalar tüketilmiş, anne ve iki oğlu, konuşan şempanzeli reklama üstünkörü bakarak mide bulantısı ve çalkantısıyla sessizce oturuyordu.

Agnes durduk yere, "Hadi, benim için dans et biraz Hugh," dedi.

"Ha?" dedi Shuggie, halıya yuvarlanarak.

Leek homurdandı. Annesinin Shuggie'ye evcil hayvan muamelesi etmesinden hoşlanmıyordu. Katı bir dünyada, yumuşak bir oğlanın ne işi vardı? Onları kendi saçmalıklarıyla baş başa bırakıp kalktı. Agnes'la Shuggie, oda kapısının çarparak kapadığını duyunca, Leek'in kulağında ağır kulaklıklarıyla önüne eğilmiş, kara defterine bir şeyler karalamak üzere olduğunu anladılar.

1 Amerika'da 1978-1991 arasında yayımlanan *Dallas*'ta Linda Gray'in oynadığı karakter. (Ç.N.)

"Hadı. dans et bana Bugünkü gençlerin nasıl dans ettiğini görmek istiyorum." Agnes kiralık teybe hir kaset koydu. Boncuklu kazağını kalçasına doğru çekerken Shuggie onun aklının başka yerde olduğunu görebiliyordu.

"İşte, önce şu şekilde duruyorsun." Shuggie ayaklarını kalça hizasında açtı. "Sonra..." Kalçasını oynatmaya başladı.

Agnes onu taklit etti. "Böyle mi?" Hareket onda, bir kadında, çok daha doğal görünüyordu.

"Sonra da omuzlarını sallayıp ellerini biraz hareket ettiriyorsun." Shuggie televizyonda, vatkalı, ananas tipi *mohawk* saç kesimli siyahi bir şarkıcıda gördüğü gibi omzunu hızla kaldırıp titretti. "Ardından da biraz böyle yapıyorsun," dedi, giderek hızlanıp ellerini kalçasının aksi yönünde büyük dairelerle döndürerek. Biraz kayakçı biraz da epileptik gibi.

Agnes, "Şöyle mi?" dedi, felç geçirir gibi bir görüntüyle.

"Yani. Sayılır." Shuggie pek ikna olmamıştı. "Şimdi şöyle yap." Robot gibi titredı ve üstüne basarak ateşı söndürür gibi ileri geri sıçradı.

Agnes hareketi yapmayı deneyince büfede duran cam bibloların hepsi çingırdadı. "Emin misin bugünkü gençlerin böyle dans ettiğinden?" dedi, şimdiden kan ter içinde.

Shuggie ellerini başı ağrıyormuş gibi kafasının iki yanına koydu ve iyice yere doğru eğilirken omzunu sallayarak, "Evet, eminim," dedi. Böylece annesine Janet Jackson'ın "Control" şarkısının dansını öğretmişti.

"Benim bir dak'kacık dinlenmem lazımı." Agnes kendini kanepeye atıp sigarasını aldı. "Sen devam et, durma. Ben izlerim. Eugene'le şehir dışındaki yere gittiğimde iyi dans etmek istiyorum."

Shuggie kendini kandırılmış hissetti. Amacını bilse annesine "Thriller"ın zombi dansını öğretirdi. O zaman görürdü gününü işte. Şarkı değişti, Shuggie dansa devanı etti. Doğallıktan çıkmış, kendisini dışarıdan görür gibi tedirginlikle yaptığı bir dansı şimdiki. Kollarını havai fişek gibi hızla açıyor, kafasını uzun, seksi saçları varmış gibi savuruyordu. Kalçasını bir erkek çocuğuna göre gereğinden fazla kullanarak eğiliyor, yükseliyor, sıçırıyordu. Şarkıya, on üçlük kızlar arasında popüler, üç ölçülü bir pop fabrikası *hit*'i değil de operaymış gibi bir duygulanımla eşlik ediyordu.

Agnes, "Muhteşem! Ne akıcı hareketler bunlar!" dedi. "Haftaya dansa hepsini yapacağım. Eugene'in kalbi dayanmayacak. Gör bak."

Shuggie gördüğü ilgiden memnundu. İçinde bir şeyler filizlendi ve televizyonda gördüğü siyahi oğlanlar gibi kıvrak dans hareketleri yapmaya başladı. Kendine dönük farkındalığın gerginliğini atıp televizyondakiler gibi dönmeye, titremeye, sallanmaya başladı. Tam *Cats* müzikalinden kedi sıçrayışı yaparken kulakları çınlatan bir çığlık attı. Tiz ve kadınsı bir çığlıktı, Leek karanlıktan önüne sıçradığında attığı ani çığlıklar gibi. Parmakları tırmık atar gibi kasılmış halde donup kaldı. İlk başta görmemişti onları, ne zamandır orada olduklarını da hiçbir zaman bilemeyecekti. Yolun karşısında, ön odalarının penceresinde, McAvennie'ler dikilmiş duruyor, yüksek cama dayanmış, kahkahadan kırılıyorlardı. Neşeyle ellerini vurdıkları cam şiddetle zangırdıyordu. Pasaklı Fare seksi ve kız gibi tavırla küçük bir piruet yaptı ve Shuggie kendisini taklit ettiğini anladı.

Dönüp annesine baktı. O ne zaman fark etmişti acaba? Agnes, Shuggie'ye şöyle bir bakıp sigarasından bir nefes almakla yetindi. Pencereye bakmadan dışlerinin arasından konuştu. "Yerinde olsam dansa devam ederdim."

"Olmaz, yapamam." Gözünden yaşlar gelmek üzereydi

"Ancak sen izin verirsen kazanırlar, biliyorsun değil mi?"

"*Yapamam*." Shuggie'nin kolları ve parmakları hâlâ elleri doğru uzanmış, kendi de ağaç gibi donmuştu.

"Bu tatmini yaşatma onlara."

"Elimde değil anne. *Yapamam*."

"Doğru. Değil. *Yapabilirsin*." Agnes hâlâ dişlerini göstererek gülümsüyordu. "Başını dik tut ve *Tüm. Coşkunu. Ver.*"

Annesi, matematik ödevinde tam bir fiyaskoydu ve bazı günler elinden sıcak bir yemek yiyene kadar açlıktan kıvranırdın, gelgelelim Shuggie şimdi ona bakarken, işte bu konuda üstün olduğunu görebiliyordu. Her gün pür makyajı ve özenle şekillendirilmiş saçlarıyla mezarından tırmanıp başını dimdik tutuyordu. İçki yüzünden kendini kötü duruma düşürdüğünde, ertesi gün kalkıp en şık mantosunu giyiyor ve dünyayla yüzleşiyordu. Midesi boş, çocukları açken saçını yapıyor, tüm dünyanın aksini düşünmesini sağlıyordu.

Yeniden harekete geçmesi, müziği hissetmesi ve ruhunda özgüvenini koruduğu yere dönebilmesi Shuggie için ilk anda kolay olmadı. Seri kaydırılan ayaklar ile birbirinden ayrı hareket ettirilen kollar, başta uyumsuz kaldı ama ağır ağır kalkan bir tren gibi kısa sürede hızını yakaladı ve çok geçmeden yeniden uçmaya başladı. Gösterişli, abartılı hareketleri biraz yumuşatmaya çalıştı; kalça sallamalar, kol döndürmeler. Ne var ki hepsi Shuggie'nin içinde vardı ve onları dışa vururken istese de hiçbirine engel olamayacağını anladı.

Yirmi Bir

Soğuktan morarmış bacaklarla futbol sahasının ortasında duruyordu ve takıma son seçilen her zamanki gibi o oldu. Aksini beklemiyordu zaten ama bu yine de canının yanmasını önlemiyordu. Şişman çocuk, astımlı çocuk, aksak çocuk ve kurbağa âşığı Lachlan McKay, takımlara hep ondan önce seçiliyordu. Kasım çisentisi altında bütün takıma gömleklerini çıkarttırmışlardı. Shuggie, rüzgârdan donuyor mu kavruluyor mu kestiremeden, göğsünü ovarak sahada bir aşağı bir yukarı yürüyordu.

Öğretmeni bağırarak, üşüyorsa daha çok hareket etmesini söyledi. Shuggie'nin ince tabanlı lastik ayakkabıları ıslak çimlerde gıcırdarken mor bacaklı cılız oğlanlar kramponlu futbol ayakkabılarıyla yerden toprağı söke söke yanından ok gibi geçiyorlardı. Shuggie genel olarak topun olduğu yönü izlemek için tembel bir gayret gösterse de asla yakınına gitme hatasına düşmüyordu. Öğretmen sonunda bağırmalı teşviklerden vazgeçip hakareti denemeye başladı. Yaşlı ama formunda, çakı gibi bir adamdı; vaktinde İskoç *shinty* şampiyonuydu. Birkaç yıl önce öğrencilere dayığı yasakladıklarında, öğretmenliği hepten hırakmayı düşünmüştü. Ancak nihayetinde büyük bir fark da olmamıştı; yıllar yılı küçük oğlanların ruhunun karanlık köşelerine göz gezdirmiş biri olarak, ger-

çek acı ve gerçek motivasyonun nerede yattığını gayet iyi biliyordu.

Tek elini ağzının kenarına götürüp sahaya seslendi. "Kaldır kıcını Bain! Seni kırıttık seni." Sözleri, diğer oğlanlar arasında kıkırtılara neden oldu. Soluksuz ve yorgun olsalar da buna gülecek nefesi bulmuşlardı.

Shuggie, Lachlan McKay'in gülmesini beklemiyordu ama o da güldü. Bugün de diğerleri gibi ayak sürüyerek, öyle ya da böyle geçebilirdi ama o pasaklı sarışın oğlan geri durmayıp gülmüştü. Dudaklarının etrafındaki sümük ve kirler çatlamış, hiç sakınmadan neşeyle kahkahalar atmıştı. Shuggie soğuk bacaklarına abanıp saha yukarı koşmaya başladı. Lachlan geride, kendi kalesinin yakınında durmuş topu bekliyordu. "Ne demeye güldün sen bana?"

"Ne?"

"*Diyorum* ki, neden güldün bana?"

"Canım istedi de ondan." Lachlan bacağına bulaşan çamuru temizliyordu. Giysileri bakımlı ama üstüne oturmayan türdendi. Tersine çevrilip giyilmiş eski kardeş tişörtü ile çantanı evde unuttuğun ve dersten muaf olup kitap okumaya çalıştığın zamanlarda ödünç verilen şortlardan giymişti. Bacakları kirliydi, birkaç kat kirli, çorapları ise markalı spor çorabı yerine pantolon altına giyilen siyah çoraplardandı.

Shuggie çocuğu baştan ayağa süzerken, "Ama... ama," diye kekeledi.

"Ne aması be?" Oğlan iyice gerinip, dövüşen dağ gencilikleri gibi baş hareketi yaparak Shuggie'nin üstüne geldi.

"Ama gülme hakkını kim veriyor *sana*?"

Top o sırada üstlerinden uçtu ve diğer çocuklar sahada Shetland midillileri gibi koşmaya, ayrılmaktan korkar gibi yekvücut halinde eşkin gitmeye başladılar. Öğ-

retmen tınıs gelip yanlarında durdu. "Hey, hanımlar, çay saatiniz bitince zahmet olmazsa futbola dönün," diye bağırdı.

Shuggie buna cevap verebilir, hatta oldukça ukala bir şey söyleyebilirdi ama yanağına inen yumruk yüzünden fırsatı olmadı. Arka üstü yere, paralanmış çimlerin üstüne düştü ve çıplak sırtı çamurlar içinde kaldı.

Öğretmen yanı bezgin, içini çekti. "McKay! Ne dedim ben sana, ha?" Sarışın oğlan, Shuggie'nin tepesine dikilmişti. Shuggie cezayla gelecek tatlı intikamı bekledi; güçsüzlerin tek gerçek umudunu. "*Kızlara. Asla. El. Kalkmaz.* Şimdi çabuk oyuna dön." Saha kahkahalarla inledi.

Lachlan öfkeden sarsılıyordu. "Kendini benden üstün mü sanıyo sun süslü?" dedi, tükürürcesine. "Çıkışta gel de gününü göster'iyim." Tehdidin heyecanı sahada boydan boya dalgalandı.

Maçın kalan kısmında çocuklar Shuggie'nin yanında yavaşlayıp, "Off, var ya, bittin sen o'lum," gibi şeyler söylediler. Bir-iki tanesi yerlerinde duramadıklarını, saat üçü iple çektiklerini söylediler. McAvennie'ler önce Shuggie'yi tuttuklarını söylediler, sonra ortalığı iyice karıştırmak için sarışın çocuğun yanına koştular.

Öğleden sonraki dersler, dik bakışlar deryasında yüzerek geçti. Kimse öğretmene bakmıyor, aksine bütün gözler sınıfın arkasında oturan işi bitik çocuğa kayıyordu. Kızlardan bazıları içtenlikle gülümsese de çoğu gösterinin keyfiyle şimdiden sarhoş olmuştu. Shuggie tahtanın yukarısındaki büyük saati o güne dek gerçek anlamda fark etmemişti, şimdi ise gözünü hızla dönen ibrelerden alamıyordu. Onlar bile heyecanlanmış gibiydi.

Pasaklı sarışın oğlan sarsakça kozasından çıkıyordu. Akranlarının takdiri başını döndürmüştü. Daha bir hafta önce ona, altına sıçmış gibi koktuğunu söylüyorlardı. Bir

hafta önce annesine verilen yardım parasının, estetik ameliyatları da kapsayıp kapsamadığını soruyorlardı. Şimdi ise onu dürtüp duranların sahte hayranlığı arasında oturmuş, mutlu bir ev hayvanı gibi sırtıyordu. Ne uğruna dövüleceğini bile hayal meyal hatırlıyordu.

Shuggie uzun uzun onu baktı ve canı daha da yandı. İstese bir öğretmenle konuşup okulda kalabilirdi. Çocuklar yorulup usanana kadar bekleyip bir cesaret dışarı çıkar, koşarak eve giderdi. Ne var ki sarışın oğlanın sırtışını izlerken morali yerlerde sürünüyordu. Sonunda zil çaldı. Çocuklar iki oğlanı adeta uçurarak dışarı taşıırken, bitkin öğretmen onları görmezden geldi. İnsan seli ikisini okulun karanlık gölgeleri içine, prefabrik kulübelerin arkası ve kantin konteynerlerinin yanındaki unutulmuş köşeye attı.

Lachlan gülümsüyordu, kalabalık ise ona gladyatörmüş gibi tezahürat yapıyordu. İki savaşçı birbirine bakarken izleyiciler yarım çember oluşturdu. Eller Shuggie'yi sırtından dürtüp ileriye doğru itti. Sarışın oğlan ellerini Shuggie'nin göğsüne yaslayıp onu geri itti. Tuhaf biçimde saman ve kafeste beslenen tavşanlar gibi kokuyordu. Peltek dille, "Siktir git dıbimden nonoş," dedi ve kalabalığı süzdü. Çocuklar bayılmıştı yaptığına.

Shuggie'nin arkasındaki kalabalık onu yeniden ileri itti. Pasaklı Fare ile Francis kenarda duruyordu. Pasaklı Fare, "Senin şu danstan yapsana bize, niye yapmıyo'sun?" dedi. Söylediklerinin durumla alakası yoktu ama insanlar dünyanın en komik şeyiymiş gibi katılarak guldüler.

Shuggie'nin bağında bir şey patladı. Gıcırdattığı dişlerinin içeriden avutlarını kıştırdığını hissetti. Ne yaptığını anlayamadan kendini yerden havalanmış sarışın oğlana doğru süzülürken buldu. Lachlan'ın yüzündeki ifade bir anda zaferden panige doğru geçiş yaptı ama geç kalmıştı. Shuggie ona tam suratından saldırdı. Öfkeliydi attığı yumruk ama zayıftı; bileği bükülmüş, yumru-

gu tokat gibi şaklamıştı. Pasaklı oğlan neye uğradığını şaşırıp geriledi, sonra da hiddetle yüzünü buruşturdu.

Kan kokusu alan Francis, "O yumru'un altında kal' mı-ycan di' mi?" diye bağırdı.

Oğlan, "Hayır," dedi. Yanıtı belli olan bir soruydu bu. Shuggie cık cıklerle karşılık verdi.

Vücutları ilk başta boğuşmayla, karşı tarafı döndürüp çakılların üstüne yatırma çabasıyla kilitlendi. Lachlan kolunu Shuggie'nin beline doluyor, onu havaya kaldırıp ense üstü yere yatırmaya çalışıyordu. Ancak Shuggie'nin ayakları yerden her kesildiğinde, sarsak bir dans yapıyorlarmışçasına yeniden yere iniyordu. Shuggie kollarını Lachlan'ın kavrayışından kurtarıp var gücüyle oğlanın yanağına vurdu. Ne var ki yeterli olmadı; yeterince gerilememiş, doğru yeri hedef alamamıştı. İkisi de eşit derecede zayıftı. Dövüş, sıkkın çocuklar için bile sıkıcıydı. Bundan sonrası ancak aşağılama yarışı olabilirdi; kazananın diğerini boyun eğdirme noktasına kadar utan-dırması gerekecekti.

Francis arkadan Shuggie'ye çelme taktı ve dövüşen iki oğlan âşıklar gibi yere serildiler. Francis ayakkabısının ucunu Shuggie'nin üstündeki kazağın koluna bastırıp onu yere mıhladı. *Bir İki. Üç.* Fırsattan istifade Lachlan, serbest eliyle Shuggie'nin suratına yumruğu indirdi. Burnundan akan kan geriye gidip Shuggie'nin genzine kaçtı, boğazında kabarcıklar yaptı. Shuggie kafasını yan döndürünce, kanlar gri zemine kızıl bir krema gibi aktı.

Sarışın çocuk göğsüne oturduğu, Francis de serbest koluna bastığı için Shuggie yerinden kıpırdayamıyordu. Kan boğazında toplanırken gurultulu sesler çıkararak öylece yattı. En azından kalabalık şimdi sevince boğulmuştu. Shuggie'nin gözyaşları ancak bundan sonra ak-maya başladı.

Örümceksi siyah kan şeritleri Shuggie'nin yüzünün sol yanından aşağı usul usul akıyordu. Diğer çocuklar, az önce gökyüzünde rengârenk Kuzey Işıkları'nı görmüş gibi heyecanla konuşarak Ocak Yolu'nda yürürken Shuggie uzun turbalık otlarının arasında sessizce ilerliyordu.

Güneş şimdiden alçalmış, ayaklar altındaki otlar ilk güz donuyla keskinleşip katılaşmıştı. Shuggie, Madenciler Kulübü'nün arkasında durup boş bira varilleriyle oyalanmaya başladı. Delikten parmağını belli bir şekilde sokarsan varil mayalı bir geçirti salıyordu. Bazen büyük çocuklar burada toplaşıp fiçileri geçirtiyor, parmaklarına bulaşan bira püskürtülerini yalıyor ve sarhoş olmuş gibi sessiz sinema çemberleri yaparak dönüyorlardı. Sarhoşluğun gerçekte ne olduğundan haberleri bile yoktu. Shuggie nefret ediyordu eğlenceli biri olamamaktan.

Varilleri gönülsüzce geçirtip Pithead çocuklarının eve dönmesini bekleyerek, gölgeler arasında bir süre vakit öldürdü. Sonra dereden dereye atlayıp tıkanık suyu aşabilmek için eski televizyonların, dik duran sandalların üstüne basarak, uzun kamışlar arasında çıt çıkarmadan yürüdü. Ayaklar altında ezilmiş otlardan bir çemberin ortasında bir süre durdu. Biraz antrenman yapmayı düşündü. Onun yerine ayağıyla iri toz topaklarını ittirip yeniden ağlamaya başladı. Kırgın, incinmiş hıçkırıklarla abartılı, öfkeli, kendinden nefret etmeli zavallı ben'lerle ağladı. Tel örgülü çiti tırmanıp arka bahçeye indiğinde, kendini akşam yemeğinden mahrum bırakma kararı almıştı. Yan duran buzdolabının yanında gidip ölü sinek pisliklerini ittirdi ve kanlı kalasını buz gibi suya gömüdü. Bir dakika kadar dizlerinin üstünde, nefesini tutarak böylece kaldı ama utancın yangısı dinmek bilmiyordu. Kanlı yüzünü ovduğunda su, açık pembe şeritlerle boyanarak dans etti. Shuggie, ne güzel görünüyor diye düşündü, sonra da böyle düşündüğüne pişman oldu.

Leek, eli Shuggie nin yakasında, tepede dikiliyordu. "İçen girl! Bütün öğleden sonrayı seni bekleyerek geçirdim."

Evin içi son derece faaldi, büyük ışıkların her biri ıstahla yakılmıştı. Leek ile Bridie'nin üst katta oturan en küçük kızı Shona Donnelly, altın rengi kâğıt şeritleri asmakla meşguldü. Duvara boylu boyunca *Bebeğin 1. Yaş Günü* yazan pembe bir bebek afişi asılmıştı. Leek *Bebeğin* kelimesinin üstüne, renkli kalemle *Agnes* yazılı bir kâğıt parçası yapıştırmıştı. Yemek masasının ahşap sandalyeleri duvar önüne dizilmiş, kanepeler köşeye itilmişti. Çubuklara sosisler geçirilmiş, turuncu renkli nemli çedar peynirlerinin yanına sulu ananas dilimleri yerleştirilmişti. Uygun olan her alana kâseler dolusu tuzlu fıstık konmuş, etrafına tombul, serinletici görünen plastik şişeler dolusu meşrubat dizilmişti.

Shuggie ıslak yüzünü silip, "Bunlar ne böyle?" dedi.

Shona, "Annenin doğum günü," dedi. Dolanıp düğümlemiş bir ışıklı süsün kablosunu çözmekle meşguldü. "Yüzündeki kan mı senin?"

"Yok, burnum kanadı sadece. İnsanın beyni, kafatasından hızlı büyüyünce böyle oluyor." Omuz silkti. Gayet mantıklı bir açıklama yaptığını düşünüyordu. "Her neyse, annem daha yirmi bir yaşında! Kendi söyledi bana." Sinsi sinsi ananas dilimlerine doğru yanaştı. "Gerçekte otuzlu yaşlarında olabilir ama lütfen kendisine böyle dediğimi söyleme."

"AA'ya gitmeye başlayışının doğum günü bugün, şapşal, içkiyi bırakma yıldönümü." Leek bir sandalyeye çıkmış ahşap vitrinlerin kenarlarına şişman balonları bantlıyordu. Yüzünde bir gülümseme vardı. Öyle ender bir şeydi ki bu, Shuggie durup izledi.

Shona alay eder gibi güldü, "Okuldan çok geri kaldın Shuggie. Bu havalı laflarla sınıf başkanı falan olurdun halbuki."

"Sınıf başkanymış, bokumun başkanı," dedi Leek. "O konuşmalar yüzünden kanıyordur burnu."

"Her neyse, annen kırk beş yaşında, haberin ola."

"Her'alde yani. Ben bile nerdeyse yirmi birim, gerzek."

Bunları sindirmek Shuggie için zordu. "Ama bana yirmi birinci yaşın kutlu olsun kartpostalı aldırıyor."

"Ne? Her yıl mı?" dedi Shona.

"Evet."

Leek, Shona'ya başını salladı, dedikleri kanıtlanmıştı. "Ben diyorum işte. *Diyorum.*"

"Onu ne mutlu ediyorsa, öyle yapıyorum, tamam mı? Hem neden kimse bana şu alkoliklik doğum gününü haber vermedi? Bilsem hediye hazırlardım." Shuggie kırmıştı, parmağıyla fıstıkları karıştırıyor, elini dibine kadar kâseye daldırıyordu.

"Hey, kessene şunu." Shona yandan sert bir şaplak patlattı Shuggie'nin başına.

"Sana mı haber verecekmişiz? Ha ha, güleyim bari. *İspiyoncuya* haber mi verilirmiş? Ağzında bakla ıslanmaz senin be," dedi Leek.

"Hiç de bile." Shuggie kendini kanepeye bırakıp çaldığı fıstıkları, tuzun tadını çıkararak, evdeki parti yemekleri görüntüsünün keyfine vararak, birer birer yedi. "Şu an bile beş yüz tane sır saklıyorum."

Leek, "Saklayamazsın, ispiyoncunun önde gidenisin," diye alay etti.

"Sussana sen," bir fıstık, "bir milyon tane şey biliyorum," bir fıstık daha, "senin hiç bilmediğin."

"Mesela?"

"Evet, mesela?" dedi Shona. Parti hazırlığını bırakıp Shuggie'ye döndüler.

Hoş bir ayartmaydı bu, olasılıklar bin ayrı kapı gibi havada asılıydı. Shuggie kendine engel olamadı. Biraz daha fıstık yiyip sırttı.

"Örneğin," *bir fıstık*, "Shona'nın," *bir fıstık*. "İtalyan dondurmacı Gino'dan," *bir fıstık*. "adamın kılı pıpisine bakmasına karşılık," *bir fıstık*, "para aldığını biliyorum," *bir fıstık*.

Shona sandalyeden, dar eteğinin izin verdiği hızla uçarak indi. Afişler yerlerinden koptu ama artık çok geçti. Shuggie kalkıp kapıdan sıvışmıştı bile. İspiyoncuların tüyme konusunda da yetenekli olması gerekiyordu.

Leek arkasından, "Gördün mü bak, dedim işte," diye seslendi. "İspiyoncunun. Önde. Gideni!"

Partiye rağbet büyüktü ve ne yapacağını bilmez yabancılar, küçük oturma odasında kendilerine yer açmaya çalışıyorlardı. Shona'nın kibarlık edip akrabalarından ve sokağın aşağısında oturanlardan ödünç aldığı birbiriyle uyumsuz sandalyeler, odanın kenarlarına dizilmişti. Dundas Sokağı grubunun üyeleri o sandalyelere dizilmişti. Birbirine yakın kümeler halinde toplaşmış zincirleme sigaralarını içiyor, sıkça tekrarlanan öksürük korosu dışında ses çıkarmıyorlardı. Arada içlerinden biri havadan sudan ya da çarşamba gecesinden tanıdıkları Jeannie'cağızın talihsizliğinden laf açsa da duygudaşlık yerini kısa sürede sigaralara asılıp muayenehanenin bekleme odasındalmış gibi huzursuzca ayaklara bakmaya bırakıyordu.

Bu arada Shona Donnelly, Agnes'in yolunu gözlüyor, esnek bacakları, kapalı perdenin altından görünüyordu. Açık tenli baldır kasları beklentinin heyecanıyla seğirirken, odadaki erkeklerden bazıları izmaritten yakılma sigaralarına asılıp, parmak uçlarında dans eden kızın hareketli baldırını seyrediyordu.

Odanın diğer yanında birkaç komşu oturuyordu: Bridie, Shona'nın abilerinden birkaçı ve içki olmadığı için içermemiş görünen lıntı McClinchy. Hepsi de parti vaadine koşmuş, şimdiki temiz giysiler içinde daralarak

oturup alkolsüz ortama hayıflanıyordu. Ne yapacaklarını bilemeden yere bakmayı sürdüren durgun duygudaşlara ise alenen dik dik bakıyorlardı.

Shuggie yüzündeki kanlı artıkları yıkadı. Kırklı yılların matyası gibi siyah gömlek giyip kalın kravat taktı. Utuyu kendi yapmıştı ve kolun dış kısmında bıraktığı bıçak gibi ince kınşıklar yüzünden iki boyutlu görünüyordu. Tepeleme çedar ve ananas dolu kâğıt tabaklarıyla duran tutsak misafirleri tek tek gezdi. Kadınlar yarılanmış Kensitas sigaralarını, yedikleri bir şeymiş gibi ihtiyatla havaya kaldırıp kibarca, "yi 'kşamlar oğlum," diyorlardı. Shuggie ise odada tam bir tur attıktan sonra fıstık kâsesi ile yağlı sosisleri alıp aynı ikram rotasını tekrarlıyordu. Misafirler bu faal garsonu meşgul tutmak için istemedikleri yiyecekleri alıp dizlerinde piramit yapmaya başladılar. Yağlar, özel günlere ayrılmış pantolon ve eteklerini lekeledi. Rahat rahat ayaklarına bakmaya dönebilmek için Shuggie'nin durmasını diliyorlardı. Shuggie ise hayatının eğlencesini yaşıyor, misafirlerin teşvikinden cesaret alıp iyice ısınmış olan odayı daha da hızlı turluyordu.

Köşedeki bir masada, üstünde durdukları masanın büyüklüğü yüzünden tuhaf görünen, iki paketli hediye vardı. Hediye getirmek pek kimsenin aklına gelmemişti, neden burada topladıklarının da pek az kimse farkındaydı.

Agnes'in sonradan açacağı iki hediyeden biri *Jane Fonda Egzersizleri*'nin tam seti, diğeri ise "bebeğin birinci doğum günü" yazan hediye kâğıdına sarılı karton kutuda, iki yüz adetlik İspanyol sigarasıydı.

Dundas Sokağı kadınlarından biri, sigarasını elektrikli soba üstündeki rafı dolduran parti süslerine doğrultarak, "Ne güzel olmuş değil mi?" dedi.

Shuggie samimi bir şaşkınlıkla, "Beğendiniz mi?" dedi. Leek ile Shona'nın her yere serpiştirdiği bebek afişle-

rı ve pembe kız çocuğu balonları konusunda hâlâ şüpheliydi.

"Tabii ki. Gururlandırmışsınız annenizi." Kadının yüzü neşeliydi, yanaklarındaki gül hastalığı ona rüzgâr vemiş gibi, genç kız gibi bir hava veriyordu. Shuggie'nin gözüne çok gülen bir insan gibi göründü ve acaba gerçekten alkolik mi diye düşünmesine neden oldu.

"Leek bütün gün bunlarla uğraşmış," dedi Shuggie. "Onu hiç bu kadar heyecanlı görmemiştim."

Kadın gözlerinin içi gülerек, "Öyle mi? Harika bir iş çıkarmışsınız. Bence anneniz havalara uçacak," dedi.

"Gerçekten mi?" Shuggie hâlâ emin değildi. "Hayır. Ben annemi tanırım. Bence Leek'in en bakımlı dolaplara balonlar yapıştırdığını görünce kafayı sıyracak. O bantlar cilayı söker." Ardından yine ananas çubuklarıyla ikram turuna döndü.

Shona'nın bacakları daha çok seğirmeye başlamıştı. "Tamam! Tamam! Geldi! Geldi!" Perdenin arkasından çıkıp iki kanadı yine sıkıca kapadı. Üstünde mini eteği, yüzünde annesinin sahip olduğu makyaj malzemelerinin tümü vardı. "Evet, şimdi herkes sussun, şşşşşt."

Herkes gıcırdayan sandalyesinde kendini hazırladı ve halihazırda konuşmayanlar bile etrafı susturmak için parmaklarını dudaklarına götürdüler. Birkaç kişi gülümsemeyi denedi. Tebessümleri, bir süre huzursuzca titreştikten sonra yüzlerini terk etti. Leek tavan lambasını söndürdü ve odaya ani bir karanlık çöktü.

Dışarıdan, kaldırıma yanaşan siyah taksinin sesi geliyordu. Guruldayan dizel motorun kontağı kapatıldı. Ağır kapılar açılıp kapandı ve bahçe kapısının mandalı kaldırıldı. Bir yandan da incecik, gururlu topukların mutlu *tık tık tıklar* geliyordu. Az sonra oturma odasının cam kapısı aralandı ve ışıklı koridorda duran kadının silueti göründü. Oda bir anda **SÜRPRİZ!** sesleriyle inler-

ken kadının cümlesi yarım kaldı. Kadın içeri girerken, yaşlıca erkeklerden bazıları sigaralarından nefes aldıkları için tezahüratı kaçırmış, sonradan zayıf bir sesle, "Ha, evet, sürpriz canım, sürpriz," diye ekliyorlardı.

Shuggie doğruca ona koştu. "Ananaslı çubuklardan ister misin anneciğim? *Öyle güzel ki, yeme de yanında yat.*"

Agnes gerileyip kapı çerçevesine yaslandı ve elini hayretle rujlu ağzına götürdü. Gece operasına gider gibi giyinmiş ama gerçekte tüm ikindiyi Ritz'in bingo salonunda Bir Alana Bir Bedava oynayarak geçirmişti. Eugene'in mavi gözleri Agnes'in omzu üstünden tereddütle etrafı taradı. Haşın yüzüne şapel gölgesi yansımıştı ve dört bir yanda oturan pejmürde kılıklılara tepeden bakmaktan kendini alamıyordu. Sonunda odaya adım attı ve cenazeye gelmiş gibi ciddiyetle başını salladı.

Agnes, "Neler oluyor böyle?" dedi. Gözleri irileşmiş fınl fınl dönüyor, odayı bir çırpıda algılamaya çalışıyordu. Evdeki yüzlerden bazısını Dundas Sokağı'ndaki eski ticaret bürosunun dışında hiç görmemişti. Tüm bunlar nedense sinir bozucuydu.

Leek, "İyi ki doğdun!" dedi.

Agnes hâlâ bakışlarıyla odayı taramakla meşguldü.

"Bugün birinci doğum günün. Mary-Doll arayıp haber verdi. İyileşme sürecinde kutlamanın önemli olduğunu söyledi." Leek'in ağzı kulaklarındaydı. Sigarasına asılmış kumral, minyon bir kadını işaret etti. "Sen içkiyi bırakalı tam bir yıl olmuş."

"Evet, doğru. Leek saymış," diye ekledi Shuggie.

"Gerçekten saydın mı?" dedi Agnes.

İki oğlan aynı anda, "Evet," dediler. Shuggie konsolun üstünde duran lime lime kâğıt takvimi aldı. Lourdes'deki Meryem Ana Tapınağı'nın suluboya resminin altında takvim sayfaları vardı. Shuggie, Leek'in küçük çarpılar koyduğu yarım düzine kadar sayfayı çevirerek gösterdi.

Yerlerinden kalkma fırsatını yakalamaktan memnun insanlar küçük oturma odasında dolanmaya başladılar. Agnes bir yüzden diğerine savrularak, kucaklamaları gözü yaşlı kabul etti ve iyi dileklerle onu yanaklarından öpmelerine izin verdi. Shuggie şişkin zencefilli soda şişelerini açma işini üstlenerek yapış yapış asitli içeceği kâğıt bardaklara doldurdu. Shona, Eugene'e açık yeşil misket limonatasıyla dolu bir bardak uzattı, Eugene son derece yabancı bir şeye bakar gibi içeceğe baktı.

Çarşamba gecesi kadınlarından biri, "Bu Pithead denen yeri hiç duymamıştım," dedi. Mary-Doll, içki onu zamanla yumuşak bir tahta misali yontmuşçasına minyon, kamış gibi bir kadındı. Yanakları, kestane rengi iri gözlerinin altında içe doğru çökmüştü ve koyu kumral saçları, yıpranmış çehresini peruk gibi çerçeveliyordu. Kadının henüz yirmi dört yaşında olduğunu öğrendiğinde Agnes söyleyecek söz bulamamıştı. Elini alıp kalbine götürmüş, Lizzie'nin, daima senden beter durumda olan birileri vardır sözünü iştir gibi olmuştu.

Agnes kadının elini ellerine aldı. "Senin için hep dua ediyorum. Ufaklıklarla ilgili bir gelişme var mı?"

Mary-Doll'un yüzü aydınlandı ve gençlik bir anda bakışlarına geri geldi. "Söylemiş miydim, benim en küçük oğlan okula başlıyor?"

"Ne kadar gurur duyuyorsundur. Ufaklıklar ceket, kravatı kuşanınca bir içim su oluyorlar."

Mary-Doll'un yüzü bir an gölgelendi. "Evet, öyle oldu. Ben sadece bir fotoğraftan gördüm ama emin oldum. O gece hemen onu aradım. Çok heyecanlanmıştı."

"Hâlâ büyükannelerinde mi kalıyorlar?"

"Evet. Beni hâlâ yaklaştırmıyor yanlarına."

Oğullarından ayrı düşme fikri bile Agnes'ta onları bağrına basma isteği uyandırdı. İçki yüzünden Catherine'i kaybetmesi yeterince üzücüydü zaten. "Ben bir ara

senin titremelerin bile bitmeyecek sanıyordum. Geçti, bitti bak. İnancını kaybetme tatlım. Büyükanne de yola gelir."

Sıska kadın ikna olmamış gibi, "Evet, umarım öyle olur," diye fısıldadı. "Fotoğraf çok güzel ama. Güzelce çerçeveleyip duvara astını."

Ödünç sandalyelerin birinden bir adam ayağa kalktı. Pazartesi-Perşembe Peter, Agnes'la yaşıttı ama babası gibi görünüyordu. Üstünde beyazlatılmış kotu ve Agnes'in henüz Katolik'le evlendiği günlerde bile demode sayılan, kalın Shetland yün ceketi vardı. Az sonra devrilecek bir yığın tabak gibi ahenksiz ve tuhaf yürüyordu. Girişken, konuşkan haliyle yalnızlığını örter gibiydi. "Selam Agnes," dedi, karga gibi bir sesle, "yeniden doğmak nasıl bir his? Bi' yaşına girmiş'in ha?"

"Doğrusu ben farkında değildim," dedi Agnes.

"Demek öyle. Neyse, çocuklarının seninle gurur duyması güzel." Pazartesi-Perşembe Peter, Leek'i işaret etti. "Ellerinden geldi'ince bi' şeyler yapmışlar. Hızın kesilmesin diye işte. İlk yılın yükünü hafifletmek için enerji veriyo'lar sana."

Eugene geldiğinden beri oturma odasının girişinde durmuş, ne ortama dahil olabiliyor ne de kendini bu gergin vücutlar manzarasından koparabiliyordu. Shuggie yemeklerin durduğu masanın yanında, tabakların kenarındaki yağları ve sosları siliyordu. Dolgun sosisleri güzelce sıralıyor, peynirleri kuruyup çatlamadan tüketilecek şekilde döndürüyordu. Eugene onun uğraşlarını izledi. Oğlan kâğıt bardaklardan dekoratif bir piramit yaparken nihayet başını kaldırıp adamın sessizce kendisini izlediğini fark etti.

Eugene elleri cebinde, hafifçe yanaştı ve, "Nası' gidiyo' ufaklık?" dedi.

"İyi. Şey yapıyordum sadece..." Shuggie süslü bar-

dak piramidine bakıp elini buldozer gibi onun içinden geçirdi. Bardaklar yerlere saçıldı.

Eugene ile Shuggie dönüp yan yana durdular ve birbirlerine bakmamaya çalışarak seyircili bir müsabaka izler gibi partiyi izlemeye başladılar. Eugene, Shuggie'nin ev kurma, sonra da ev yıkma gösterisini kibarca görmezden gelerek, "Ne gece ama ha?" dedi.

"Öyle herhalde. Bana kalırsa Leek aklını kaçırmış."

Eugene kahkaha attı. "Hiç de d'iil! İnsanın annesini sevmesi müthiş bi' şey. Ne de olsa ondan bi' tane var, haksız mıyım?" Gülümsedi, ardından durduk yere, "Kim olduğumu biliyo'sun di' mi?" dedi.

Shuggie başını "evet" anlamında sallayıp monoton bir sesle yanıt verdi. "Eugene McNamara'sın. Colleen'in abisisin. Belki benim de yeni babam olabilirsin." Başını eğmiş ayakkabılarına bakıyordu. "Ama kimse bana bu konuda fikrimi sormadı."

"Efendim?" Eugene gafil avlanmıştı.

"Yani, insanın böyle bir şey iddia etmesi ama çocuğa bir baba isteyip istemediğini bile sormaması bence ayıp bir şey."

"Son derece haklısın. Bi' bey'fendi kendini diğerine daima doğru düzgün tanıtmalı." Eugene tokalaşmak için elini Shuggie'ye uzattı. "Benim adım Eugene. Nihayet tanıştığımıza memnun oldum."

Oğlan eli ürkererek sıktı. Ayı pençesi gibi bir şeydi, ömründe dokunduğu en kaba şeylerden biri. "Uzun süre kalmayı düşünüyor musun?" dedi.

"Bi' saat kadar kalırım her'alde."

"Hayır, buralarda demek istedim, annemle beraber."

"Ha! Bilemiyorum. Umarım öyle olur."

"Bay McNamara. Annemi üzersen seni sevmem."

Eugene bir süre bir şey söylemedi. Bu tuhaf ufaklık karşısında nutku tutulmuştu. "Biliyo' musun evlat, belki

de artık kendini düşünmenin vakti gelmiştir. Anneni bir süre kendi haline bırak. Bundan sonrasını ben devralı-
rım. Sen dışarı çık, yaşlılarınla oyna, biraz daha öteki ço-
cuklar gibi olmaya çalış."

Eugene pantolonunun cebinden sigara paketi bü-
yüklüğünde küçük, kırmızı bir kitapçık çıkardı. İnce ve
ucuz baskılıydı. Kitabı Shuggie'ye uzattı, Shuggie kenarı
kıvrık kapağa baktı. Üstünde "Glasgow Evening Times
Gazetesinin Ücretsiz Armağınadır" yazıyordu. Kapağın-
da eski bir futbol kahramanının siyah-beyaz fotoğrafı
vardı. Adamın çorapları kalın ve yünlü gibi görünüyor-
du. *İskoç Futbol Tarihi Kırmızı Kılavuz Kitabı*'ydi bu.

Shuggie kitaba baktı ve eski maç skorlarıyla dolu sa-
rarmış gazete kâğıdı sayfalarını karıştırmaya başladı. *İs-
koç Futbol Ligi Sonuçları. Gers 22 galibiyet, 14 beraberlik,
8 yenilgi, toplam 58 puan. Aberdeen 17 galibiyet, 21 bera-
berlik, 6 yenilgi, toplam 55 puan. Motherwell 14 galibiyet,
12 beraberlik, 10 yenilgi.* Shuggie'nin yüzü utançtan kı-
zardı. İçindeki üstünlük duygusundan bir anda eser kal-
madı. "Teşekkürler," dedikten sonra kitabı kirli bir sır gibi
çabucak cebine attı.

Ardından odanın diğer tarafına, annesinin Dundas
Sokağı'ndaki binadan tanıdığı adamlarla durduğu yere
gitti. Adamlar, hayran korosu gibi annesine bakıyorlardı.
İçlerinden ilki, Pazartesi-Perşembe Peter, başka bir ada-
mı dirseğinden tutmuştu. Bu ikinci adam, darbe yemiş
ya da motor fonksiyonları alkolle sersemlemiş gibiydi.
Üçüncüsü daha genç ve yapılıydı. henüz tükenip kuru-
mamıştı ama parmakları sigara lekeleriyle doluydu. Bu
genç olanı, yaşça Leek'e yakındı. Saçlarının uçlarını sar-
artmış, son moda naylon anoraklardan giymişti ama
tüm bunlar ona evsiz alkolik görüntüsü vermişti. Bay
Dolan'ın dükkânı önünde durup koca ceplerini çalıntı
malla dolduran Pithead'li oğlanlar gibi kurnaz ve yanke-
sici havası vardı. Shuggie o an annesinin Capodimonte

porcelenlerini sakladığına memnun oldu. Sonra genç adam gülümsedi. Dişleri küçük ama düzgün ve beyazdı. Yüzü yakışıklı, sağlıklı ve yumuşaktı. Shuggie'nin içi tuhaf oldu. Futbol kitabı bacağını yakmaya haşladı.

"Ah, bu da benim en küçük çocuğum, Hugh." Agnes oğlunun başını gururla okşuyordu.

"Selam ahbab," dedi birinci adam. Elini oğlana uzattı. "Ben senin Peter Amcan."

Shuggie eli sıkmadan, öylece baktı, sonra başını kaldırıp adama buz gibi bakışlarını dikti. "Hayır," dedi içini çekerek. "Sen sadece Peter'sın. Aile ağacımı gayet iyi bilirim, çok mersi."

Adam doğrularak, "Vay canına, zeki çocukmuş," dedi. Shuggie bu mesafeden adamın titrek elinin tıraшта atladığı yeri görebiliyordu. Çene altında da kızarmış yerler vardı.

Agnes, Shuggie'yi öyle sarstı ki Shuggie'nin özenle ayrılmış yivi dağıldı. "Neyin var senin? Özür dile Bay şeyden... Eee, Bay..." Agnes cümlemin devamını getiremeyince Pazartesi-Perşembe Peter huzursuzca kıpırdandı. Agnes oğlunu yeniden sarstı. "Özür dile Peter'dan!"

Shuggie, "Özür dilerim Bay Peter," dedi ama bakışları Eugene'deydi.

Mary-Doll odanın bir ucundan Eugene'e doğru gitti. "Sizi daha önce görmemiştim. Dundas Sokağı grubundan mısınız?"

"Yok."

"Hah, çıkaramamıştım ben de zaten." Parlak kâkülünü gözlerinin üstüne indirdi, kendini daha iyi hissedip sırttı. "Ben de içkiyi bırakalı üç ay oluyo'. Belediye bana küçük bir daire verdi. Gerçi dört yıldır listede bekliyordum, o ayrı. Yakında oturma odasına ranza alacağım diye umuyordum. Ondan sonra benim ufaklıklar kalmaya

gelir." Parlak saçından bir tutamı flört eder gibi parmağına doladı.

Eugene yarım yamalak bir gülümseme denemesinde bulundu. Mary-Doll bunu yanlış anladı.

Ardından dur durak demeden ve hiçbir kaygı duymadan özel hayatından ayrıntıları sıralamaya başladı. "Uzundur para biriktiriyorum, kendime şu portatif renkli televizyonlardan aldım, kilim aldım, ıvır zıvır falan aldım işte. Keşke Agnes'in zevki olsaydı bende, diyorum ama. Evine ne güzel bakıyor, di' mi? Kendine de çok güzel bakıyor. En kötü halinde bile dört dörtlüktü kadın."

"Öyle mi?"

"Evet. En kötü halinde bile sürekli iki dirhem bi' çekirdekti." Mary-Doll başka kadınlardan konuşmaktan sıkılıp rotayı değiştirdi. Elini Eugene'in koluna koydu. "Sen hangi toplantıya gidiyo'sun, hâlâ söylemedin?"

"Şey, hiçbirine. Toplantılara gitmiyorum ben. Sorunum yok."

"Yapma ya? Şanslısın. İstersen benimkilerden verebilirim?" Mary-Doll kahkaha attı, dişetleri beyaz ve anemik görünümliydi.

"Sağ ol, almayayım." Eugene başını kaldırıp müzik seslerinin arasından Agnes'a seslendi. O da rahatsız görünüyordu. Oğlu ne demişti de onu bu hale getirmişti acaba? Eugene koca kızıl kafasını sallayınca, Agnes kapıya yöneldi.

Eugene hayaletimsi kadından müsaade isteyip Agnes'ı koridora çıkardı. Bu sessiz ve daha dumansız yerde Eugene nihayet tuttuğu nefesi bıraktı. Ardından elini para kemerine götürdü ve tavrındaki bir şey, Agnes'ı rahatsız etti. "Ne di'cem, ben işe dönsen iyi olacak, kulüpler kapanmadan bi' iki müşteri daha alayım."

"Ah, evet, tabii. İyi misin sen?"

"Evet evet," dedi Eugene, geçiştirir gibi. Sonra da ensesinde saçlarının bittiği yeri kaşıdı.

Agnes yalanı gördüğü yerde tanırdı. Eugene'i dudaklarından öpmek için eğildi ama o tuhaf bir dönüşle Agnes'i yanağından öptü. Üstünkörü ve ruhsuz bir öpüş-tü, Fransız arkadaşlar arasında gelişigüzel bir selamlama gibi. Eugene geri çekildiğinde Agnes hâlâ dudaklarını aralamış duruyor, asla gelmeyecek samimi öpücüğü bekliyordu. Onun seksi öpücüğüydü bu ve geri çevriliyordu. Kendini birden yaşlı ve kirlenmiş hissetti. İşte şimdi Eugene'de Colleen'i görebiliyordu ve geç kalsa da yüzündeki ifadeyi âşık kadından incinmiş kadına sonra da kalkanlı bir korunmaya dönüştürdü.

"Ararım o zaman seni, tamam mı?"

"Evet, ara lütfen." Agnes kollarını kavuşturup kibirli bir havayla burnunu çekti.

"İyi, sen de o zaman dön artık şeyine. Ee... Şeyine..." Eugene aradığı kelimeyi bulamıyordu. "*Partine*."

Agnes durup kapının kapanışını, Eugene'in bir kutuyu mühürler gibi dikkatle yerine oturttuğu kapı kolunun hafifçe sarsılışını izledi. Bahçe kapısının mandalının açıldığını, Eugene'in dışarıda oynayan yeğenlerine seslendiğini duydu. Agnes'la birlikteyken kullandığı sestten farklı bir sesle. Agnes, taksilerden gelen bin bir sesi dinleyerek geçen hayatı sayesinde Eugene'in araba kapısını çarptığını anladı. Ardından motor homurtuyla çalıştı ve araba büyük bir hızla uzaklaştı. Gelgelelim taksileri okumak, işin kolay kısmıydı.

Oturma odasından, yeni açılan zencefilli sodaların şekerli tıslamaları geliyordu. Agnes, üstlerine bol gelen giysileriyle, odadaki arkadaşlarını izledi. İçki yıllar boyu hepsini, zamanda donup kalmış gibi bulundukları yere kıstırmış, hepsinin yıllarını çalmış, hepsini dünyadan koparıp kelimenin tam anlamıyla yaşama sevinçlerini emmişti. Agnes'in bir anda içi kalktı, tüm bu insanların evinden gitmelerini, hayatını güzelce çamaşır suyundan geçirmek istedi.

Başını eğip kendine baktı ve onlarla birlikte olacak kadar alçaldığı için utandı. Sonra dinine bu derece yakışmaz bir yüreksiz olduğu için daha da alçaldığını hissetti. Koridorun tavanında yoğun bir sigara dumanı dalgalanıyordu. Bırısı pikaba, "müzik listesinin ilk kırkı"ndan bir plak koydu. Agnes şarkıyı biliyordu. Cırtlak sesli şarkıcı, "Mutlu yıllar, mutlu yıllar," diye şarkıyı söylemeye başladı. Agnes toparlanmak için banyoya gitti.

Kendi de onlar gibi yaralı ve kısıtılmış mıydı? Aynada Elizabeth Taylor'ın kopyası ona bakıyordu ama bu daha çok Liz'di; Puerto Vallarta'da paparazzinin çektiği yat fotoğrafında görünen mağrur ve kibirli Liz. Saçı hâlâ gür, makyajı hâlâ kedi gibiydi. Ne var ki saçları artık fazla kara, makyajı fazla ağırdı, hem de on yıl öncesinin demode renkleriyle. Gözkapakları bile paslı bakır gibi metalik yeşildi. Sonunda kaplumbağa kabuğundan yapılma eski krape tarağını çıkarıp buklelerini açtı, hepsini birleştirip dalgalara dönüştürdü ve daha az kabarık, daha az demode bir şekil verdi. Bir torba lastiği alıp yıllardır ilk kez saçını atkuyruğu yaptı. Yüzü atkuyruğuyla gerildi ve Agnes dudaklarından yoğun ruj, gözkapaklarından metalik ışıltıyı, patlak kırmızı damarlarından pembe allığı sildi. Yüzü tuval gibi boş kaldığında, göz altlarına elektrik mavisi bir kalem çekti; tıpkı *Popun En İyileri* listesindeki kızlar gibi.

Başını tekrar kaldırdığında, aynada bakan kadın öncesinin aynıydı. O da diğerleri gibi kısıtılmıştı. Mesele- nin dış görünümle ilgisi yoktu.

Bunun üstüne canı fena halde içki çekti ya da aynadaki kadını alıp götürecektir herhangi bir şey. Ne olursa. Makyaj çantasından eski gaz faturası zarfını çıkardı ve içinden Bridie Donnelly'nin mutluluk haplarını aldı. Su içmeden hapları dişlerinin arasında ezdi, başını eğdi ve yavru bir kuş gibi hepsini yuttu.

Acele etmedi. Sigarasını bitirdi, klozetin içine atıp cızırtıyla söndürdü. Sigaranın dönerek gidişini izlerken, canının neye sıkıldığını unuttu. Tekrar aynaya baktı ve gülümsedi. İşte şimdi toparlanmıştı.

Yirmi İki

Shuggie on birinci doğum gününde okuldan döndüğünde, en üst basamağa bir ayakkabı kutusu konmuş, kapı önüne de siyah bir taksi park etmişti. Eugene partiden beri Agnes'a soğuk davranıyordu, öyle ki Leek bile fark etmişti. Agnes benzin istasyonunda çalışmadığı geceler, telefonun yanında zincirleme sigara içip on iki adım kitabından¹ sayfaların altını çizme huyu edinmişti. Shuggie ile Leek öyle gecelerde gözleri açık yatıyorlardı. Annelerinin televizyonda, dikkatini hiç vermediğini bildikleri gece programlarının karşısında iç geçişiğini dinlerken karanlıkta bakışları kenetleniyordu.

Shuggie üç gün okuldan geri kalmıştı. Kabızlık kramp-
ları mazereti üretip evde annesinin peşi sıra dolaşmış ve yüksek sesle *Dünya Şampiyonu Danny*'yi okumuştı. Kadının her ânını gürültüyle doldurabilirse, alkolden uzak durabileceğine inanıyordu. Annesi çişini yaparken Shuggie banyonun önünde durup ona Danny'nin uyku haplarıyla kandırdığı sülünleri anlatmıştı. Gece annesinin soğuk yatağına girmiş, Agnes gözleri açık uzanırken Shuggie dur durak bilmeden kitabı okumuştı. Agnes daha

1. Bağımlılıktan kurtulmak için geliştirilmiş, karşılıklı yardım programı organizasyona ait bir kitapçık. (Y.N.)

fazlasını kaldıramayacak raddeye geldiğinde Shuggie'ye bağırsak söktürücü vermiş, okula dönecek kadar gevşediğini görünce rahat bir nefes almıştı.

Shuggie şimdi kapı basamağında oturuyor, kucağındaki tuhaf kutuya bakıyordu. Kutunun içinde, ince beyaz kâğıttan hulutlar arasında bir çift siyah futbol ayakkabısı vardı. Shuggie parlak okul ayakkabılarını çıkarıp kramponlu ayakkabıları ayağına geçirdi. Yolda tıkırtılarla bir aşağı bir yukarı yürüdü. Ayakkabılar ayağına en az iki numara büyüktü ama okuldaki çocukların giydikleriyle aynı türden gibiydi. Shuggie tıksırdarak çemberler çizerken bunlar sayesinde daha normal olup olmadığını düşündü.

Bağırsak söktürücü kamında gurultular yapıyor, bağırsaklarını çalıştırıyordu. Shuggie ön kapının kolunu tutup çekti ama kilitliydi. Durumu kavradı. Dışarıda, evin gölgesinde beklerken Eugene geri döndüğü için memnundu. Baba yerine geçecek bir McAvennie bile annesinin içkiye dönmesinden iyiydi. Kulağını kapıya dayadı ve Eugene'in kalması, annesinin içkiden uzak duracak gücü bulup huzura kavuşması için dua etti. Sonra da Tanrı'nın onu doğum günü hatırına normal yapması için.

Midesi bir kez daha çalkalandı. Bir elini guruldayan arka tarafına koymuş, diğeriyle var gücüyle kapıyı açmaya çalışıyordu. İçerideki kilitte anahtar döndü ve kapı kolu Shuggie'nin elinden kurtuldu.

Karşısındaki Eugene değildi. Eşikte duran babasıydı. Dağılmış saçını, pembe kafasına yeniden yapıştırmaya çalışıyordu. Başını eğip Shuggie'ye hayretle baktı. "Bu saatte döndün mü okuldan?" sözleri, bunca zaman sonra söylediği tek şey oldu.

Shuggie gözleri kocaman açılmış, akli yavaş çalışan biri gibi başını salladı. Shug'ı üç yıl önce Rascal'da geçirdiği günden beri görmemişti. Shug gömleğinin arkasını pantolonunun belinden içeri sokup başıyla oğlanın ayak-

larını işaret etti. "Ee, beğendin mi hediyeni?" Shuggie ayaklarına baktı ve siyah futbol ayakkabılarının Eugene'den olmadığını o an anladı. Yanıt vermesine fırsat kalmadan, babası onun yüzünü kavrayıp, "Ha'siktir, o koca İrlandalı burnunu dibine kadar almışsın," dedi.

Shuggie'nin eli, savunurcasına Campbell burnuna gitti. Parmakıyla küçük at kemiğini, orada büyümekte olan gemi dümeni gibi çıkıntıyı takip etti.

Başını hüsrarla iki yana sallayan Shug, takside kullandığı bozuk para kemerini çıkardı. Başparmağının tek bir fiskeyle iki tane yirmi penny çıkardı. "Al bakalım, boksa falan başlarsan biri iyilik edip kırverir belki o burnu."

Shuggie nankörlükten çok, şaşırdığı için, bozukluklara bakakaldı. Shug bunu yanlış anladı ve gönülsüzce dört elli penny daha çıkardı. "*Benden bu kadar çalışır!*" Parayı istemeye istemeye oğlanın eline bıraktı. "Ee, kızları kovalamaya başladın mı artık?"

Oğlan bu soruyla daha önce karşılaşmamıştı. Omuz silkti.

Shug kendi on bir yaşını düşünerek çocuğun tepkisini alçakgönüllülük olarak nitelendirdi. "Haa, sen de Bain erkeğiymişsin demek desene?" Diliyle altdudağını ıslattı. "Kızların ekmek kutusuna saptamak için en güzel yaştasın, başına ciddi bela almana daha bir-iki sene var ne de olsa."

Shuggie'nin aklına sadece Anneanne Lizzie'nin ekmek kutusu ve orada her zaman duran kalın kabuklu somun geldi; anneannenın, kabuklarını Shuggie için kestiği ekmeği tereyağına bulayıp sonra da kendisinin yemesi.

"Neyse, bütün gün kalamam burda. Ben daha parayı kazanamadan siz harcıyo sunuz." Shug oğlunun etrafından dolanıp homurdanarak taksisine bindi. Oğlan taksinin, adamın ağırlığı altında çöküp iç çekişini izledi. "Anne göz kulak ol, ha! Katoliklerle düşüp kalkmasın,

duydun mu?" Shug arabayı çalıştırdı ve Shuggie'ye veda bile etmeden gözden kayboldu.

Shuggie evin sessiz karanlığına döndü. Yeni ayakkabılarını ayağından çıkarıp bir tekmeye bataklığa yolladı. Sonra eve girdi ve annesini orada, kendi tekli yatağının kenarında otururken buldu. Sırtını yasladığı örtüler buruşmuş, ayakucunda Special Brew dolu bir torba duruyordu. Birbirlerine aynı sersemlemiş bakışlarla baktılar; ikisi de aynı huzurlu uykudan uyanmış gibi, kelimeleri bir araya getirip konuşacak iradeyi bulmaları epeyce vakit alacakmış gibi.

Agnes'in iyi olduğunu duymuştu, daha doğrusu hiçbir şey duymamıştı, ki bu da iyi olduğu anlamına geliyordu. Kadın taksi durağını arayalı bir yılı geçmişti. Telefonda telsiz görevlisine cıyak cıyak bağıralı ya da oğlana bıçak saplayıp kendini gaza boğmakla tehdit edeli on dört ay olmuştu. Hiç haber gelmeyeli ise bir yılı geçmişti.

Oğlanın doğum günü yaklaşıyordu, gidip her şeyi kendi gözleriyle görmesi için gayet uygun bir zamandı. Şoförlerden biri kamyonun birinden eşek yüküyle siyah futbol ayakkabısı almıştı. Söz konusu tırın yanına kiralık bir kamyonet çekmiş, tırdan yük indirilirken oracıkta, Sauchiehall Sokağı'nın ortasında, gündüz gözüyle gönullerince altı düzine ayakkabıyı çalmışlardı.

Futbol sevmeyen çocuk mu vardı? Agnes'in şimdi-lerde bir erkeği varsa, vermezdi ayakkabıları, olur biterdi. Erkeği yoksa da neden musallat olmaktan vazgeçtiğini bilmek istiyordu. Egosunu beklenmedik şekilde yaraladığı için, doğum günü torbasına altı kutu da Special Brew katmıştı.

Shug taksinin camısını indirip kolunu kızgın kara metale yasladı. Güneşin, altın yüzüklerinden yansımalarını izlerken Joanie'nin karavanında geçirdiği bir haftanın ar-

dından ellerinin ne kadar daha iyi göründüğünü düşün-
du. Vücudu şöyle biraz renk alınca, her şey güzelleşiyor-
du. Taşıt yolunda hızını almış giderken Agnes hâlâ hatırladığı kadar güzel mi diye merak etti. Joanie'yi beğeniyordu tabii ama Agnes Campbell'a kıyasla, cazibesi solda sıfırdı. Joanie demek, huzur ve sessizlik demekti. Dengeliydi, istikrarlıydı ve en ufak bir rahatsızlık vermiyordu. Arada içkisini içiyor ama asla sarhoş olmuyordu. Bıngoya, şık halılara ya da hayal kurmaya en ufak merakı yoktu. Çalışkan biriydi ve sahip olduklarıyla yetiniyordu. Kişiliği baskın olmasa da yatakta, Shug'ın bildiği üzere çoğu gösterişsiz kadın gibi edepsiz ve kıymet bilir biriydi. Yine de güzellik bakımından Agnes Campbell ödüllü kısraksa, Joanie basit bir işportacı midillisiydi.

Shug direksiyonu maden kasabasına kırarken Agnes'in şimdilerde fiziğini alkolle mahvedip mahvetmediğini düşündü. Önceden görmüştü öylelerini. Böyle bir tip vardı, özellikle de Glasgow'da rastlanan türde bir tip. Bu kadınlar aynı anda hem donup kalır hem de solup giderlerdi. Yüzleri büzüşür, alkolden kuruyup çöker, kemikli yanaklarında kırmızı damarlar belirir, nemli gözlerinin altından efkâr torbaları sarkardı. Tüm bunları örtmeye çalışsalar da çehreleri bir demode saç stili ve ağır makyaj müzesine dönerdi. Acaba Agnes'in o parlak İrlandalı gözleriyle çıkık elmacıkkemikleri, her zaman tertemiz ve hoş kokan o yumuşak pembeliği yerinde miydi? Shug sıcak taksinin içinde gülümsedi ve Agnes için vücudundaki kanın ani akınını hissetti. Onu son defa yatağa atmak için neler söyleyebileceğini düşünürken buldu kendini. Bir önceki gece banyo yaptığına memnun oldu.

Shug yıllardır bu taraflara gelmemişti. Telefon rehberine şöyle bir göz atmak, adresin aynı olduğunu teyit etmesine yetmişti. Agnes hâlâ onun soyadını kullanıyor-

du. *Bain*. Shug gülümsedi; kadının sıradan, pis Mick'lerden biri olmaya dönemeyecek kadar gururlu olduğunu düşündü. Evi kolayca buldu. İhtişamlı gül bahçesi; pejmürde Pithead kasabası için fazlaca çarpıcı, fazlaca gösterişli. Kapının rengi diğerlerinden farklıydı, yakın zamanda cilalı kırmızıya boyanmıştı. Özgüvenli bir görünümü vardı, bunu görmek mutlu etti Shug'ı. Kapıyı tıklattı Agnes'in cevap vermesini bekledi. İçeriden elektrik süpürgesinin sesi geliyordu. Kapıyı yeniden tıklattı, makine durdu. Ardından kapılar açıldı ve kırmızı kapı içeriye doğru salınırken Shug en iyi gülüşünü takındı.

Agnes yazın pencereleri daima açık tuttuğu için açılan kapı Shug'ın uzun, ince saçlarını tepesinden havalandırdı. Agnes başını eğip baktığında onu, parlak kafatasındaki saçları yerinde tutmak için çırpınırken yakaladı. Çapkın sırtışı yüzünden silinmişti.

Agnes'in yüzünde makyaj yoktu ve tanıştıkları günden belki biraz daha yaşlıydı ama yine de bir o kadar taze görünüyordu. Yanaklarında incecik, kesintili çizgiler olsa da gözleri hâlâ parlıyordu. Az önce tempolu bir yürüyüşten dönmüş gibiydi. Gece gibi kara saçları, başının tepesinde yumuşak ve kıvrırcık buklelerle toplanmıştı. Tepeden keline bakıyor olması Shug'ın sinirini bozdu.

"İşte buradaymış. Hayatımın aşkı."

Agnes dilini şaklatarak tepeden boş boş Shug'a bakıyordu.

"Amma şaşırdın ha!" Shug, sözcükler ağzından dökülür dökülmez, onu bu şekilde elde edemeyeceğini anladı. Lakayıt ve tasasız görünmek, ona kendisinde neleri özlediğini hatırlatmak istiyordu. "Çok zaman oldu, özlemedin mi beni?"

"Şişmanlamışsın."

Shug'ın eli saçından göbeğine kaydı. "Ha, evet, olabilir. İyi aşçı, şu Joanie"

Agnes yüzünü ekşitti. "Marifetli orospuymuş."

"Bak, kapı önünde kavga edelim diye gelmedim. Oğlana doğum günü hediyesi getirdim." Ucuz naylon torhayı kaldırıp gösterdi. "İçeri girebilir miyim?"

Agnes kollarını barikat gibi göğsünde birleştirdi. Sonra yüzünü iyice buruşturdu. "Oğlumun senden gelecek hiçbir şeye ihtiyacı yok."

Shug bir an durup Agnes'i dikkatle inceledi ve onu geri dönüşsüz biçimde kaybettiğini düşündü. Bir balık kendini oltadan nasıl kurtarır, diye düşündü. Elini poşete sokup futbol ayakkabılarını çıkardı ve Agnes'a uzattı. Agnes almak için kollarını açmayınca, Shug tanrılara sunulan adak gibi onu merdivenlere, kadının ayaklarının dibine bıraktı. "Sen hep benim hayatımın aşkı oldun, biliyorsun." Bu dediği doğrudu ve utanılası bir durumdu. "Al bak, bu da sana." Geriye çekilerek bira poşetini Agnes'a sundu.

"O günler geride kaldı," dedi Agnes serinkanlılıkla.

"Öyle mi!" Shug'ın dudakları takdirle büzüldü. "Bu defa ne kadar oldu?"

"Ciddiye almaya degecek kadar."

Shug onu küçük bir alkışa tuttu. "Ben de ne zamandır senden haber alamadım diyordum."

"O yüzden de gelip enkazı görmek istedin ha? Emin olmak için?"

"Neyse, tamam, tereciye tere satmaya kalkışmayayım şimdi." Ellerini teslim olur gibi havaya kaldırdı. "İçeri girebilir miyim *Bayan Bain*?" İsmi olabildiğince tatlı bir sesle söylemişti.

Agnes ne evet dedi ne de hayır. Sadece dönüp kordondan mutfığa doğru yürümeye başladı. Kapının arkasından kapandığını, anahtarın kilitte döndürüldüğünü ve Shug'ın peşinden gelen ağır ayak seslerini duydu.

"Ne güzel yapmışsın burayı." Shug küçük katlanır masaya oturdu. Duvarı, kâğıdın hâlâ rutubet yüzünden soyulduğu yeri inceliyordu.

Agnes onun buzdolabına ve büyük dondurucuya bakıp tüm bunları nasıl karşıladığını merak ettiğini görebiliyordu. Ciddi alkol sorunu olan bekâr bir ebeveyn Agnes tek kelime etmeden çaydanlığı ocağa koydu, ekmek kutusunu açtı. Kese kâğıdının içinden iki kalın dilim beyaz ekmeği alıp üstüne kıvamlı, sarı tereyağını sürdü. Dilimleri ikiye böldü, küçük bir çay tabağına koydu ve Shug'a doğru kaydırıldı. Shug teşekkür etti.

Yağlı dilimi eline alan Shug, tıka basa ağzına soktu. Tereyağı tatlı ve yoğundu. "Duyduğuma göre Caff Güney Afrika'dan memnunmuş."

"*Catherine* mi? Duyduğuma göre, evet." Agnes bunu bıkkın bir tavırla söylemişti.

"Haberleşmiyor musun?" dedi Shug.

"Nadiren."

"Neyse, yakında anneanne oluyorsun."

Agnes'in eli aniden mutfak tezgâhına sarıldı. Nefesi kesildi. "Öyleymiş, evet."

"Peggy Bain oraya gidiyormuş, biliyorsun. Bebek geldiğinde destek olmak için. Böyle zamanlarda," diye ekledi Shug, acımasızca, "insana anne lazım, elde kayınavlidenen başkası olmasa da."

"O parayı nereden bulayım ben?" Agnes yüzünü saklamak için arkasına döndü. İki fincan koyu çay hazırlayarak meşgul görünmeye çalıştı. Titreyen ellerinin fark edilmemesini umdu.

"Donald Junior bebeğin erkek olacağından emin. Dedim, ona en sevdiği amcası Hugh'un adını verirse puseti benden."

Agnes yüzüne basan ateşi kontrol altına alabildiğinde, dönüp dumanı tüten çayı masaya getirdi. Shug'ın fincanına üç kaşık şeker atıp bolca süt koydu. "Şekeri azaltmaya çalışıyordum ama neyse artık."

"Şu habisi kalbin yüzünden mi?"

"Evet, hâlâ ara ara haylazlık ediyor. Teklediğinde en azından yerinde olduğunu anlıyorum." Shug kahkaha atıp tereyağlı ekmeği katladı ve tek parça halinde bıyığının altından ağzına tıktı. "Benim oğlum nasıl? Babasına çekmeye başladı mı?"

"Tanrı korusun, umarım başlamaz."

Agnes masadan sessizce kalkıp dışarı çıktı. Catherine'le ilgili haberi huzur içinde sindirmek istiyordu. Nereye gittiğini söylemedi. Shug masada oturup tereyağlı ekmekten bir dilim daha yedi ve kafasından, yeni elektirikli aletlerin hızlı bir hesabını yaptı. *Erkeği var bu kadının*, diye düşündü. Sandalyesinde öne eğilip Agnes'ı görebilmek için kapı kenarından boynunu uzattı. Yağlı parmaklarını pantolonuna silerken, acaba yatak odasına mı gitti, diye düşündü. Suratında bir sırıtışla içkileri alıp gözüne yabancı görünen evde dolanarak Agnes'ı aramaya başladı. Başını yarı açık kapılardan içeri soktuğunda her şeyin derli toplu ve temiz olduğunu fark etti. Sonra aklına Joanie geldi; onun kedi kılı kaplı kanepesi, yatak odasında yere konmuş kirli çekmeceleri ve muhtemelen şu an uyumsuz parçalardan oluşan nevresiminin üstünden özensizce ekmek kırıntılarını silkeleyişi.

Shug odalara baka baka koridorda ilerlerken Agnes'ın cam gözlü hüznünlü bibloları dik dik ona bakıyordu. Agnes odaların hiçbirinde yoktu. Shug dış kapıdan önceki son kapılardan birinin önünde durdu ve onu, sırtı kendisine dönük, bu odada buldu. İki ince, tek kişilik yatağın durduğu bir erkek odasıydı burası. Kapının yanındaki alçak masada Shuggie'nin robot oyuncakları vardı, oyuncakların arasındaki boşluklara ise henüz sahip olmadığı, eksik olan robotların ismini güzelce yazdığı küçük kartlar konmuştu. Görüntü Shug'a Agnes'ı düşündürdü. Doymak bilmeden, istedikçe isterdi.

Agnes sessizce, "Etrafa iyice bakın," dedi, "sonra da git."

Shug boş duvarlara bakarak sordu. "Futbol posterle-
ri nereye gitti?"

"Hugh futbol sevmiyor. Aslına bakarsan poster de
pek sevmiyor. Sıradan geliyormuş ona."

Shug odanın oğluna ait küçük, süslü köşesine baktı.
Çocukluğa dair tek işaret, düzgünce dizilmiş robotlardı.
Dikkatle bakınca onların da ne olduğunu anladı. Cam
gözlü biblolardan hüznü bir raf.

"Göreceğini gördün mü?" Agnes o an bıkkın bir öğ-
retmen gibiydi.

"Gördüm her'alde." Shug'ın gülüşünde hafif bir alay
vardı.

"İyi," dedi Agnes, gergin bir gülüşle. Elini uzatıp ka-
pıyı işaret etti. "Şimdi siktirip gidebilirsin."

Agnes beyaz çamaşırları için kaygılanıyordu. Yaz
boyu Çernobil ve oradaki patlamayla ilgili haberler ya-
pılmıştı. Tüm bunlar üzücü ama uzakta duran bir kay-
gıydı, ta ki haberlerdeki bir adam İrlanda yolu üstünde,
Batı İskoçya'ya yağmakta olan hafif nükleer yağmur için
uyarı yapana kadar. Shuggie, en arka ipteki çamaşırların
toplanmasına yardım ederken annesi ona, nükleer yağ-
murun inatçı lekeleri söküp sökmeyeceğini sordu. Oğlan
başını iki yana salladı; *hayır*, çamaşır suyu işlevi göre-
mezdi. Annesine Rahip Barry'nin izlettiği nükleer savaş
konulu moral bozucu çizgi filmlerden söz etti ve aksine
nevresimleri yiyip bitirebileceğini söyledi. Nemli çarşaf-
ların olduğu son sepeti de içeri taşımışlardı ki çisenti
başladı. Ön camdan bakınca sıçrayan damlaların diğer
İskoç yağmurlarından bir farkı yok gibiydi. Damlalar boş
sokakta sıçrarken, Agnes ile Shuggie bu radyasyonlu tü-
kürüklerin yakıp eritmesini istedikleri şeyleri söyleyerek
kendilerine güzel bir oyun uydurdular:

"Üstü üste iki ders futbol!"

"Jinty McClinchy!"

"Pasaklı Fare McAvennie!"

"Bu sıçtığımin sitesi!"

"Futbolcu kartlarıyla pişti!"

Shuggie üç ızgaralı elektrikli sobanın önüne uzanıp Agnes'in çamaşırlarda kalan nemi ütüyle kurutmasını izledi. Yükselen buhar yüzünden ara ara kol içinde tuttuğu bir parça tuvalet kâğıdıyla yüzünü siliyordu. Üst damagından protezini çıkardı ve tüten buharın arasından Shuggie'ye komik suratlar yaptı. Gururunu böyle elden bırakmak hiç ona göre değildi. Ama Shuggie o an orada, ütünün hararetiyle karşı karşıya, bu yakan yağmurun asla bitmemesini diledi. Keşke baş başa burada, annesini sonsuza dek güvende tutabileceği bu yerde kısılıp kalsalardı.

Büyük Shug, Agnes'ı aşağılara çekmeyi denemişti. İkisi de babasından ya da ani ziyaretinden laf açmıyorlardı. Ona inat olsun diye Agnes ile Shuggie büyük bir jestle, Special Brew'ları Jinty'ye vermişlerdi. Birbirine uygun şık kıyafetlerini giymiş, gezine gezine McClinchy'nin kapısına gitmişlerdi. Jinty kapıyı, ince bir küçümseme maskesini örten çatık kaşlı şaşkınlıkla karşılamıştı. Shuggie'yle Agnes ise ona bakıp sadık Yehova Şahitleri gibi gülümsemişlerdi. Jinty ancak poşeti gördükten sonra yumuşamıştı. Bira çanlarının tok tıngırtısını duyunca, Diriliş'ten sonrasına tanıklık eden bir havari gibi hayretle gülümsemişti.

Aynı gün Eugene telefon etmişti.

Agnes birinci AA doğum gününden beri ondan gitgide daha az haber alıyordu. İyi bir adam olduğu için Agnes onun kendisini yavaş yavaş, nazikçe terk edeceğini, sonra da bir daha bağlantıya geçmeyeceğini düşünüyordu.

Eugene taksiden Agnes'a seslendi. Araba buluşma için özellikle yıkanmış gibi pırıl pırıldı. Eugene kornaya bir defa bastı ama Agnes dışarı çıkınca, daha önceden yaptığı gibi aksine, arabadan inip ona kapıyı açmadı.

Colleen ile diğer kadınlar karşıdaki tahta çite dizilmişlerdi. Bridie'nin elinde yarı canlı bir patates bitkisi ile kararmış bir mutfak havlusu vardı. Eugene'in dizel motorundan gelen homurtuyla işleri kesintiye uğramış gibi görünüyorlardı. Agnes, Colleen'in pek değerli varlığıyla uzaklaşıp giderken Colleen'in beti benzi atmıştı.

Taksi uzaklaşırken Eugene konuşmadı. Şapeli geçer geçmez arabayı Ocak Yolu'ndan çıkardı ve kapalı madenin demir kapısının yanı başına park etti. Kontağı kapattı, araba canlı bir hayvan gibi altlarında titremeyi bıraktı. Dışarısı zifiri karanlık ve sessizdi. Eugene uzanıp sarı tavan lambasını yaktı.

Agnes buraya daha önce yine bir taksi şoförüyle, yüzünü hatırlayamadığı biriyle gelmişti. Bu hisle içi bir anda buz kesti. Aynadan Eugene'in iyilik dolu gözlerine baktı. Önce kendisi konuşsa bocalayacak, kırgın görünecekti. O yüzden de çantasında sigara aranarak Eugene'in söyleyeceğini söyleyip atmosferi belirlemesini bekledi.

Eugene geriye dönüp bakmadan, "Bu işi sürdürm'iycektim aslında," dedi sessizce, "korkuya kapıldım galiba."

"O kadar mı korkuncum ben?"

"Mesele şu alkoliklerdi, hi' de işte hastalıkları."

Agnes kendini savunurcasına mantosunun yakasını kapadı. "Ne diyeyim, korkma o kadar kendi adına. Bulaşıcı değil."

Agnes adamın dudaklarının açılıp kapandığını duydu, sonunda adamı tekrar konuştu. "Kulağa aptalca geliyor, biliyorum. Ne bileyim işte, o insanlar var ya. Hani şu senin partidekiler Çok şeydiler. Anla işte. *Zavalı*."

Agnes darbeyi istifini bozmadan karşıladı, ardından

kendini de şaşırttı. "Eugene, şunu bil ki, 'o insanlar' dediğin... Ben de onlardan biriyim."

Eugene'in yüzünde öyle bir ifade belirdi ki Agnes onun duymak istediği şeyin kesinlikle bu olmadığını anladı. "Kimseyi incitmek istemem. Sadece, ne bil'iyim, o kadar *normal* görünüyo'sun ki."

"Yine o kelime." Agnes sigarasını bitirip dilini damagında döndürdü. "Bak Eugene, kırılmadım, alınmadım, tamam mı? Sen beni eve götür, yeter."

Eugene uzun süre sessiz kaldıktan sonra aralarında ki bölmeyi kaydırıp kapadı. Taksi ürpererek canlandı. Parlak far ışıkları, madenin kırık kapılarını aydınlattı. Rengi şimdiden atmış kırmızı bir boyayla, *Ne Kömür var, Ne İnsan, lanedir bize kalan*, yazıyordu.

Taksi savrularak yola çıktı ama siteye giden kestirme yol yerine, yaşama doğru, anayola döndü. Agnes, kızgınlıktan çok meraktan uzanıp yüzüğüyle bölmeyi tıklattı. "Beni eve götürmeni istemiştin." Eugene cevap vermedi, yeniden koltuğuna gömülen Agnes üstelemedi. Evden tek bir saatliğine de olsa uzaklaşma düşüncesi, Eugene aradığından beri tatlı bir hayal gibi gözünün önünden gitmiyordu.

Fazla uzağa gitmediler. Taksi anayolun parlak ışıklarına vardıktan sonra taşıt yoluna doğru sola döndü. Eugene akan trafiğe katılmak için hız yaptıktan hemen sonra tekrar yavaşlayıp karanlık, çakıllı bir garaj yoluna park etti.

Agnes golfçülerin otelini daha önce görmüş ama içeri girmemişti. Otel çift yönlü taşıt yolunun kenarına konuşlanmıştı ve sadece arabaların erişimine açık olduğundan, Agnes gibilerini içeri almıyordu. Agnes oturduğu otobüs koltuğundan Jaguar'ların, uzaklardaki havalı yerlerden gelen havalı arabaların otele girişini izlerdi. Pürüzsüz suratlı adamlar golf sopalarını arabanın бага-

ından çıkarırken eşleri, üstlerinde Scottish Woolen Mill kazaklar, ellerinde küçük çantalar, ayaklarında alçak topuklu ayakkahılarla yanlarında beklerdi.

Glasgow'u saran yeşil çemberin, kentsel değişimin yeni varoşlarını, o unutulmuş, o ücra sosyal konutları barındırdığı doğrudur. Aynı yeşil alanların omründe görüldüğü en şık oteller ile özel kulüpleri de barındırıyor olması, Agnes'a zalimlik gibi görünüyordu. Bu iki farklı dünya, birbirine yüz yüze olmaktan hoşlanmazdı.

"Buraya gitmiyoruz herhalde değil mi?"

"Neden olmasın?" dedi Eugene, şişman siyah taksiyi, iki şık sedanın arasına çekerek.

Agnes, kulübün beyaz kapılarına giden yolu aydınlatan bahçe lambalarına baktı. "Baksana şuna. Bizim gibiler için değil."

Eugene kahkaha attı. "Ahh, kırdın beni şimdi."

Agnes'in içindeki gurur ayaklandı. Eliyle eteğini çekti. "Ay Eugene, yapamam. Buna göre giyinmedim."

Eugene başka bir şey söylemeden arabadan inip Agnes'a kapıyı açtı. Elini tutabilmek için en arkaya kadar uzanmak zorunda kaldı. Onun o sıcak, kaba ellerinde Agnes'in elleri küçücük ve soğuk kalmıştı. Agnes gururluydu, korkuluydu, Eugene ise az önce kullandığı kelimelerden ötürü bir anda pişman olmuştu.

Golf kulübünün yemek odası hayli sadeydi ama Agnes için klaslığın doruk noktasıydı. Cam kapılardan oluşan bir duvara bakan, büyük açık bir alandan ibaretti. Camlar da on sekizinci deliğin yemyeşil çimlerine yukarıdan bakıyordu. Yerler, altın sarısı ve maydanoz yeşili renklerinde şal desenli, kalın bir halıyla; duvarlar bel hizasında lambriyle kaplıydı. Lambrinin üst kısmında kulüp üyeleri ile ünlü müdavimlerin fotoğrafları asılıydı. Agnes hiçbirini tanıyamadı, yabancıların önünde gözlerini kısıp bir şeylere bakmaktan da hiç hoşlanmazdı.

Uzun, ekose etekli bir kız onları sigaralı bölümün arka taraflarına götürdü. Eugene cam kapılara ve aşağıdaki yeşil alana daha yakın bir masa istediğinde, Agnes utançtan ölecek gibi oldu. Kız gülümsemekle yetinip onları ön tarafa yakın bir masaya aldı. Otururlarken Eugene iki yandaki masaya yüksek sesle selam verdi. İnsanlar da başlarıyla kibarca karşılık verdiler.

Alengirli, Galce bir adı vardı ama Agnes onun tavuk olduğunu anladı. Sadece bu tavukla patates kızartması yiyecekti ama Eugene başlangıç, ana yemek ve tatlı ısmarlamadan, garsonun menüleri Agnes'tan almasına izin vermedi. Bıraksalar Agnes günlerce menüyle baş başa oturabilirdi. Yazan bunca şeyin ne olduğunu bilmiyordu ama bir anda hepsini karşısına serilmiş görmek ve içinden istediğini seçebileceğini bilmek başını döndürüyordu. Freemans katalogu gibi bir şeydi ama onun çok daha iyisi. Sonunda anlayabildiği şeyi ısmarladı ve kaçamalı olacağını düşünerek kaygı içinde oturmaya başladı.

Garson önlerine iki kola getirdiğinde Eugene'e, "Bak, sen istiyorsan bir şeyler iç, beni dert etme," dedi. Bardaklar uzundu ve ikisinin de içinde kokteyllere konan karıştırma çubuklarından vardı. "Ne şık değil mi?" dedi Agnes, çubuğu inceleyerek ve gevşemeyi bir türlü beceremeyerek. "Doğru söylüyorum hak, azıcık içmen-de mahsur yok."

Başlangıç olarak karides kokteyller geldi. Dondurma kâsesine bir marul yaprağı ile kıvamlı bir Marie Rose sosu içinde yüzen dondurulmuş pembe karidesler yerleştirilmişti. Kâsenin kenarlarına kalın limon dilimleri dizilmişti. Karidesler hâlâ tam çözünmemiş, biraz soğuktu ki Eugene bunun buraya yakışmadığını söyledi. Agnes'in ise umurunda değildi. Ona göre bu taptaze bir lezzetti, buz ise tatlı-ekşi Marie Rose'a karşılık temiz, çıtır çıtır bir keskinlik sağlıyordu. "Bu sosu ben de yapmıştım ama aklıma hiç limon katmak ya da..."

Eugene sözünü kesti "Sana bi' şey sormam gerek."

Agnes küçük çatalını elinden bıraktı.

"Konuyu yine açmak istemiyorum ama," dedi Eugene, ne yapacağını bilemez bir tavırla, "anlamaya çalışıyorum kendimce. Şey, o insanlar, hani şu AA'dakiler, sana ne zaman iyileş'iceğini söylediler mi?"

Garson gelip kâseleri topladıktan sonra Agnes konuşmaya başladı. "Sana ne desem bilemiyorum. Hepimize söyledikleri şey, hiçbir zaman iyileşmeyeceğimiz. En azından," diye ekledi, doğrudan Eugene'e bakarak, "senin kastettiğin anlamda."

"Ama bana artık bambaşka biri oldum demiştin. Kendin demedin mi, o adam seni içmeye sevk etmiş diye? Ee, bunların hepsi değişti şimdi." Eugene sesini yumuşatmaya çalıştı. "Bu işi yürütmeyi başarırız, kendini o şeyden uzak tutmana yaramaz mı?"

"Bu işler öyle olmuyor ne yazık ki."

"Hadi ordan! Hayatında ben varken, içki niye olsun? O zavallı piçlerin harcı içki. Kendine bak halbuki, öyle misin? Bana bak, öyle miyim anasını satayım?" Yan masadaki pastel kazaklı çift, rahatsızlık belirten bir tavırla öksürdü. Eugene sesini tekrar alçalttı. "Bak, demek istedi'im tek şey, senden hoşlanıyorum tamam mı? On nulara kadınsın, diyorum."

Eugene yenilgiyi kabullenmek istemiyordu, Agnes ise onun bozulan her şeyi tamire alışkın biri olduğunu görebiliyordu. Böyle düşününce kendini, bir evin bahçesinde çürümeye terk edilmiş araba motoru gibi hissetti. "Eh, ben de sana karşı boş değilim."

Garson ana yemekleri getirdi. Elllerine bir havlu sarıp sıcak patatesleri kıbarca çiftin önüne koydu. Agnes önce kızarmış tavuğa baktı, sonra Noel sevinci yaşayan bir çocuk gibi Eugene'in kuzu eti ile haşlanmış patateslerine neşeyle cıvıladı. Eugene servisi görmezden gele-

rek kalın parmağıyla kömür madeni arazisini işaret etti. "Sen o sitenin en güzel kadınısın. Ordakilerin çoğu saçına fırça sürmezken, bi' de sana bak! Gece gündüz bi' içim susun." Öne doğru eğildi. "Bilmek istiyorum, hepsi o Sana iyice tutulmadan önce. Birlikte ciddi bi' şeylere başlamadan önce."

Agnes huzursuz oldu. Konuyu tekrar yemeğe getirmeye çalıştı. "Tabağın ne güzel görünüyor. Porsiyonlar da bayağı büyük değil mi? Benimki olsa olsa göğüs ya da but olarak gelir diye düşünmüştüm. Yarım tavuk beklemiyordum doğrusu."

Garson öksürdü ve başka bir arzuları olup olmadığını sordu. Eugene başını "evet" anlamında salladı. Sonra biraz düşünüp, "Ahbap, bize müessesenizin şarabından şöyle bi' şişe getiriver olur mu?" dedi.

Garson sessizce, "Kırmızı mı, beyaz mı olsun efendim?" dedi.

Eugene, Agnes'a baktı, kadın birden kaskatı kesilmişti. Sonra garsona döndü. "Tavukla beyaz mı gidiyo'du?" Garson başını evet, fena olmaz, anlamında sallayınca Eugene beyaz şarap sipariş etti.

Ardından Agnes'a, "Sen istemiyo'san mechur d'itilsin," dedi. "Zorlamıyorum."

Az önce dışı çıtır içi yumuşacık görünen tavuk Agnes'ın gözüne şimdi kuru ve ölü görünüyordu. Garson şarap şişesini getirdi. Agnes'ın kadehine şarap koymak için eğildi, Agnes engel olmadı. Şarabın renginin, ön bahçedeki şeftali rengi güllere ne kadar yakın olduğunu düşündü. "Biliyor musun, şeftali rengi güller içtenliği, minnettarlığı temsil eder."

İkisi uzunca bir süre kadehe bakarak öylece oturdular. Ardından Eugene kadehini kaldırdı. "*Şerefimize. Kim benzer bize? Hepi topu bi' avuç gönlü şen. Onlar da kavuş-*

muş rahmete!"¹ Agnes yarım yamalak gülümseyerek kola bardağını kaldırdı. İçeceğin gazı kaçmış, sulanmıştı.

"Kızından pek bahsetmedin bana." Agnes tavuğu tabakta sağa sola kaydırdı. "Bernadette miydi?"

"Kocaman bi' kız işte. Saint Luke Bakımevi'ndeki ufaklıklar için güzel işler yapıyor. Anasına çekmiş o konuda, hayattayken de yakındılar zaten. Habire birlikte bi' şeyler yaparlardı. Yok şapele yardım, yok madenci dullarına hayır işi falan." Eugene arka dişinin arasına kaçan et parçasını emerek çıkardı. "O kilise kurnasının başından hiç ayrılmaz, ayarı kaçırır bazen. Anası varken de ha babam kutsal suyla haşır neşirdiler. Git gel daldır elini, yemek sosu sanki mübarek."

"İyi birine benziyor ama." Agnes böyle dese de Colleen'i bilen biri olarak, içine aksi yönde şüpheler doğuyordu. "Benden bahsettin mi hiç?"

"Yok," dedi Eugene duygusuzca.

"Ah!" Agnes'in tepkisi hüsrânını, istemediği kadar açık etmişti.

"Bizim Colleen bahsettiydi çünkü."

Agnes öfkeyle soludu. "Eminim harika bir tablo çizmiştir."

Eugene'in bakışları el değmemiş şarap kadehinde dolandı. "Öyle de denebilir."

İkisi yemeklerini bitirip taksilerden, atıştırmalık büfelerden, Güney Afrika ve paladyum madenlerinden konuştular. Agnes tombul patateslerini, yarısı yenmiş tavuğun kemiklerinin altına sakladı. Garson tabakları kaldırdıktan sonra tiramısuyu getirdi. Agnes'in şeftali rengi şarabı, el değmeden durup ısınırken Eugene şişeyi bitirdi.

¹ İskoçlarda kadeh kaldırırken söylenen geleneksel bir söz. (Ç.N.)

"Bir lokma daha yiyecek halim kalmadı." Agnes dalgın dalgın tiramisuyla oynuyordu. "Çok nefismiş ama. Kreması, şimdiye kadar yediklerimin en iyisi."

Eugene pudingin son kaşığını da ağzına götürürken, "Üstüne bir yudum viski iyi cila olur," dedi.

"Biliyor musun, şu viski için benden asla teşekkür alamazdın. En kötü günümde bile. Cine benzetiyorum onu. Efkârlandırıyor insanı. Ben efkârlanmak için içmiyordum. Efkârımdan uzaklaşmak için içiyordum."

"Sen ne içiyo'dun o zaman?"

"Genelde sadece lager. Param yetişirse de yarımlik votka. Moralim yerle birken içimi yeniden ateşlerdi." Agnes duraksadı. "En kötü hafıza kaybını da o yapar gerçi. Yani, en azından sarhoş olmak adına içtiğin zamanlarda."

"*Seninle onun* aynı insan olduğuna inanamıyorum." Eugene duraksadı, ardından, "Şimdi şu şaraptan az'cık içsen, ne olur sence?" dedi.

"Büyük ihtimalle dahasını isterim."

"Belki de istemezsin ama."

"Belki," dedi Agnes, sonra havayı yumuşatmaya çalışarak, "beni kötü emellerine alet etmek için sarhoş etmene gerek yok Eugene."

"Aman, şükürler olsun!" Eugene elini masa üstünde kalanların üstünden geçirdi. "Ondan sonra bunca parayı at çöpe." Kahkahayla güldü, yüzü iyice pembeleşti. "Bak, amacım seni sarhoş etmek d'iil. Bi' içkiyi tattırmak sadece."

"İyi de niye?" Agnes'a bir anda bıkkınlık geldi.

"Çünkü... Çünkü normal insanlar öyle yapar." Eugene ılınmış bardağı kenara çekti. "Tek bi' yudumcuk al Sosyalleşmek için. Bi' şey olmaz. Ha, olur da çingar çıkarırsan, attırırım seni burdan, eve yürüyerek gidersin." Kadehi uzun, zarif sapından tutarak Agnes'a itti. "Bi' şeycik olmaz. Artık başka bi' kadınsın sen."

Agnes kadehi eline alıp şarabı burnuna yaklaştırdı. Kadeh ılıktı, şarap da gün ışığı gibi kokuyordu. "Şaraptan doğru dürüst hazzetmiyorum bile," dedi eliyle ittirerek.

"Bak işte, ödün bokuna karışıyor."

Agnes gerçekten de korkuyordu, hatta dehşete kapılıyordu ama ona bunu göstermeyecekti. Kristal kadehi dudaklarına götürdü ve küçük bir yudum boğazından aşağı kaydı. Hiç hatırlamadığı bir şekilde içini yaktı. Tadı hiç de gün ışığına benzemiyordu. Ekşiydi, elma ve sirke gibi. "İşte, gördün mü?" dedi, kadehi elinden bırakarak.

"Asıl sen gördün mü?" dedi Eugene. Samimi bir heyecana kapılmış gibiydi. "Ne tutuşup alev aldın ne de çift başlı canavara döndün." Tortusu kalan içkinin durduğu kadehi kaldırıp Agnes'a doğru salladı. "Şerefe! Gurur duyuyorum seninle. Kardeşimin dedi'inin doğru olması'nı biliyo'dum."

Haklıydı, Agnes kendini farklı hissetmiyordu. Colleen yanılmıştı. Agnes'in üstüne bir rahatlama geldi. Eugene'in söylediklerinin doğru olduğu umarak, AA'yı yendiğini ve yeniden normal olabileceğini hissederek şarabını ağır ağır yudumlarla bitirdi.

Hesap gelince Eugene, gece vardiyasından topladığı küçük banknotları birleştirerek ödedi. Masadan kalktıklarında Agnes içinde bir sıcaklık hissediyordu. Eugene onu üyelere özel küçük bara yönlendirdi ve kashı kolunu beline doladı. İnsanların beğeniyle onlara bakması Agnes'i mutlu ediyordu. Köşede birbirlerine sokulup oturduklarında, Eugene onu kulak memesinden öptü ve Agnes kendine votka-tonik ısmarladı. Sonra bir tane daha ve ardından bir tane daha.

Taksi savrularak karanlık siteye doğru döndü. Yolda başka arabaların olmaması büyük şanstı. Agnes arka koltukta, ara sıra hayılıp kendine gelerek sağa sola kayıyordu. Eugene arabayı bir kez daha madenin girişine çekti.

Karanlıkta düzüşmeye çalıştılsa da sarsakça ve acılı oldu. Tam olarak anımsayamadığı karanlık bir anı Agnes'in kaskatı kesilmesine sebep olmuştu. Tepesinde dehelenen Eugene'in cebinden dökülen bozukluklar ona, para karşılığında bir şey yapıyormuş hissi veriyordu.

Agnes evin anahtarını kapı deliğine sokmayı başardığında, koridorun ışıkları yanmıştı. Kapı girişinde yere devrilirken tiftik mantosunun Artex sıvaya takıldığını hissetti ve sıvadaki sivri çıkıntıların külotlu çorabını sıyırdığını işitti.

Leek'e gülümseyerek baktığından emin olduğu için oğlunun neden bu kadar sinirlendiğini, neden ona bas bas bağırdığını anlamakta zorlanıyordu. Tek anladığı oğlanın, Eugene'in kalın ensesine yumruklar çaktığıydı. Tek hatırladığı, yatak odalarından birinin daha kapısının açıldığı ve küçük oğlanın eşikte, tıpatıp anneannesinin kaygılı yüzüyle durduğuydu. Çehresi hayal kırıklığına bulanmıştı. Pijamasının önü idrardan kararmıştı.

Yirmi Üç

Noel gelip geçti ve Agnes yeni yıl kutlamalarına erkenden başladı. Hogmanay Günü¹ karanlık çöktüğünde o, el altından koltuğun uzak ucunda yarı saklı duran votkanın hakkından gelmişti bile. Televizyonda kutlama hazırlıkları başladığında ise Special Brew kutularını muzaffer tıslamalarla açıyor, şelale gibi eski çay kupasına doluruyordu. Hogmanay çanlarına henüz saatler olsa da Agnes hayatını mahveden adamları sıralamaya başlamıştı.

Agnes, Leek'in yavaş yavaş ortadan kaybolduğunu fark ettiyse bile bir şey söylememişti. Leek, Noel haftasını uykunun içine saklanarak geçirmişti. Geceleri otostopla şehre gitmiş, çıraklık yevmiyesini Merkez Gar'ın alt katındaki oyun salonlarına dizili makinelerde oyun oynayarak tüketmişti. Hogmanay'de ise yaklaşan yağmuru görüp kaçmak ister gibi her zamankinden de erken sıvışmıştı.

Shuggie evde kalmış, sarhoş Agnes'ı kapıdan döndürüp telefonda uzak tutmuştu. Şimdi, Hogmanay Günü, pencere önüne oturmuş, başka evlerde Noel ağacı ışıklarının yanmasını izlerken, beyaz tül perdeyi avuçlayarak

¹ İskoç geleneğine göre Aralık ayının 31'inde yapılan yeni yıl kutlaması. (Ç.N.)

ağızına tıkiyordu. Bunu ağız dolana kadar yapıyor, az önceye kıyasla açlığını biraz yatıştırıyordu. Annesinin gözleri önünde sık perdelerini lekeleyip dur demesini bekliyordu ama Agnes'tan itiraz gelmiyordu.

McAvennie'ler yeni bisikletleriyle oynayıp Büyük Jamesy'nin ziyaretıyla neşelenirken Shuggie sessiz bir gölge gibi annesinin ayaklarının dibine oturdu. Annesi dipsiz çay kupasından içkisini içerken Shuggie konuşmadan onu izliyordu. Agnes yine babasıyla ilgili kötü hikâyeler anlatıyor, bir yıllığına kenara bıraktığı bir kitabı eline almış gibi kaldığı yerden devam ediyordu.

Altı haberleri bittiğinde Agnes yatağına oturmuş, telefonda Jinty McClinchy'ye saydırıyordu. Shuggie koridoru sessizce geçip annesinin yatak odasına geldi ve sırtını kapıya yaslayarak oturdu. Sunta kapının ardından içeriye kulak kabartabilir, Agnes'in giderek kötüleyen ruh halinin çan eğrisini takip edebilirdi. Acaba tamamen sızıp Shuggie'ye rahat bir nefes alma fırsatı vermesi ne kadar sürecekti?

Teypten müzik sesi geliyor, Shuggie bunun hayra alamet olmadığını biliyordu. İhtiyatlı bir hayalet gibi odaya süzüldü. Agnes, üstünde sadece parlak siyah külotlu çorabı ve siyah dantelli sutyenile oturmuş, sigara içiyordu. Shuggie ona sık sık külotlu çorap alırdı. Annesi gururu yüzünden kaçık çorapla evden çıkamadığı için, oğlan çorabın renk ve bedenini ezberlemişti. Pretty Polly marka koyu siyah, yarı parlak külotlu çorap, annesine dair mutlu ya da üzücü tüm anılarında mevcuttu.

Agnes'in, bugün gibi karanlık günlerinde çoraplar Shuggie'ye kirli ve kötü görünürdü. Annesinin gül rengi teniyle tezat oluşturur, dikkatini diğer anneler gibi ölçülü giyinmesi gerektiği gerçeğine çekerdi. Çorabın teni sıkıldığı yerde, göbeğin yağlı yumuşak yerinde pembe çizgiler oluşurdu. O çizgiler Shuggie'ye başkalarının gör-

memesi gereken şeyler gibi gelirdi. Üstlerini örtmek istedi.

Agnes oğlunun evde olduğunu unutmuştu. Nihayet aynada fark ettiğinde ona dişlerini sıkarak yaptığı donuk gülümsemeyle karşılık verdi. Ardından siyah deri çantasına uzanıp elli penny çıkardı. "Şu haline bak," dedi. "Böyle pijamalarla durursan, bayramı nasıl kutlarsınız?" Shuggie'ye parayı uzatıp banyo küvetini doldurmasını söyledi.

Shuggie onu bu halde bırakmayı sevmiyordu. Anne- si şu an evinde, kendi bedeni içinde değildi, bunu görüyordu. Agnes koılarını oğlunun beline dolayıp onu kendine çekti ve dudagına bir öpücük kondurdu. Shuggie hafifçe aralanmış, cansız dudakların arasından kadının nefesindeki harareti hissedebiliyordu. "Haydi, git güzelce temizlen," dedi Agnes. "Bu yıla iyi başlamak istiyorum."

Banyo küveti ılık suyla yarıya kadar dolduğunda Shuggie dikkatle içine girdi. Başını sabunladı ve uzanıp annesinin, vaktinde ondan saklayıp şimdi unuttuğu alkolün peşinde sürüne sürüne bir zuladan diğerine gidişini dinledi. Eugene'in verdiği küçük kırmızı futbol rehberini çıkarıp bütün takımları ve bir önceki yıl Birinci Lig maçlarının sonuçlarını ezberlemeye başladı. Bu son çare manevrasıyla bir tür kefaret ödüyor, hafızasına kazınana dek anlamsız skorların üstünden tekrar tekrar geçiyordu. Yeni bir yıl, yeni bir şans olacaktı onun için.

Hogmanay kıyafeti yatağın üstüne serilmişti. Monokrom gangster kombinasyonu; siyah gömlek, beyaz kravat. Birlikte sessizlik içinde giyinirlerken anneye oğul, çok özel bir partiye hazırlanan mutsuz evli bir çift gibiydi. Shuggie düşmemesi için annesini tutup eteğini giymesine yardım etti. "Şimdi de seninle ilgilenelim." Agnes ojeli tırnağını oğlunun burnundan aşağı kaydırды. "Cık cık cık, nasıl da yakışıklı oldun, bakar mısın!" Başını hülyalı bir tavırla salladı. "Bahan denen o şişko piçe hiç benzemiyorsun."

Agnes ılık bir kutu Special Brew'u plastik halkasından çekip çıkardı. Biraya sevgiyle baktıktan sonra ciddiyetle oğlanın eline tutuşturdu. "Al bakalım, Colleen'lere gotür bunu. Benim adıma *iyi yıllar* dile ve biraz bekle de şıklığının ıyice tadını çıkarsın." Dudaklarında buruk bir gulumseme belirdi. "Colleen *Teyzeciğine* Eugene ile benden 'Mutlu Yıllar' mesajını mutlaka ilet, olur mu?"

Sokaktaki hütün evlerin Noel ağacı ışıklandırılmış, ön pencerede gururla parılıyordu. Kara saçlı oğlanlar, "eve ilk giren" olmanın heyecanı ile erken vakitte ellerinde kömürlerle¹ yolda seğırtiyorlardı. Shuggie ise Colleen'in evine kestirmeden, ağır adımlarla gidiyordu. Beyaz yemişler ile gür sosyal konut çalılarının etrafını çeviren tah-ta çit boyunca ilerliyordu. Birayı da, annesinin mesajını da iletmek gibi bir niyeti yoktu.

Yolun karşısına geçerken, insanların neler yediğini merak etti. Soğuktan evlerine kapanmış, şişkin karınlarla birbirlerine sokulduklarını hayal ediyordu. Colleen'in evinin önünde durdu ve çalılardaki kış yemişlerini parmaklarının arasında sıkarak geçen yılki ayık Agnes'in ari-fe için hazırladığı tereyağı ve etli sandviçleri düşündü. Kanepede naneli çikolata yiyerek birbirlerine sokulup, gece yarısının gelişini şarkılarla bekleyen George Mey-danı'ndaki kalabalığı izlemelerini aklından geçirdi.

Sonra elindeki birayla ne yapacağını düşünmeye başladı. Karanlıkta, Colleen'lerin alçak tavanlı kömürlüğünün oraya çömelerek birayı açtı. Mayalı püskürtü kutudan kesilerek koptu ve o bilindik koku, tüm ağırlığıyla havayı doldurdu. Shuggie dilini iltiyatla kutunun üstündeki birada gezdirdi. Köpüğün, soğuk hava gibi zararsız, yumuşak hissi veren bir tadı vardı. Soğuk mutfak muslu-

1. Hogmanay kutlamasında koyu saçlı bir gencin gece yarısından hemen sonra elinde kömürle eve girmesinin uğur getirdiğine inanılır. (Ç.N.)

ğuna dudak dolamış gibi biraz ekşi ve metalikti. Shuggie'nin karnı açlık ve beklentiyle kazınıyor, herhangi bir tatla biraz olsun doldurulmayı talep ediyordu. Shuggie sırtını sokağa dönerek hayvanlar gibi çömeldi ve biradan küçük bir yudum aldı. Midesi yanmamıştı. Bol tahıllı ekmeğin yanında zencefil yemiş gibi bir tadı vardı. Bir yudum daha aldı, sonra bir yudum ve nihayet karnındaki gürultü azaldı.

Biranın verdiği sıcaklık ve kalbindeki sersemlik hoşuna gitmişti. Açlığı yatışmaya başlayıp neşesi biraz yerine geldiğinde, dizel motorun sesi işitti. Ardından Agnes'in, kısa etek üstüne geçirdiği mor mantoya sımsıkı sarınmış, engebeli yolda sendeleyerek ilerlediğini gördü. Arabanın şoförüne cilveli bir şeyler söyledikten sonra zarafetten yoksun bir tavırla taksinin arkasına atladı. Şoförün kalın memur gözlüğü vardı; Eugene olmadığı kesindi. Taksi Pithead'den uzaklaşırken Shuggie paniğe kapıldı.

Agnes'in içkiye dönmesine verdiği destekten beri geçen dört ay on üç gün içinde kızıl kafalı taksi şoförü haftada iki ya da üç kez eve uğrar olmuştu. Shuggie o sabahlarda Leek'in çıraklık için evden çıkışını, birkaç dakika sonra Eugene'in sessizce içeri girişini duyuyordu. Bu düzene göre televizyon sayacını bile kolayca ayarlayabilirdi.

Golf kulübündeki geceden bu yana Eugene, Leek'ten uzak duracak sağduyuyu göstermişti. Agnes koridor-daki halıya serilmiş kendi kendine şarkılar söylerken Leek önce ulumuş, sonra üstünde hokser şortu, Eugene'i yaka paça koridordan sokağa sürüklemişti. Eugene istese ona kolayca karşı koyabilecekken terbiyesinden dolayı hırpalanmaya göz yummuş, kaldırırna varana kadar özür-ler dilemişti.

O gece vicdan azabından Eugene'in gözüne uyku girmemişti. Ertesi sabah erken saatte, kızının dik bakışla-

rından kaçarak telefonu koridordan banyoya çekip kapıyı kilitlemişti. Agnes'i telefonla uyandırmış, madenin kapısında onunla buluşmuştu. Orada Agnes'i içkiye zorladığı için özür dilemiş, durumun düzeltilmesine yardım etmeye söz vermişti. Buz gibi taksinin arka koltuğunda otururlarken Agnes, içini rahatlatmak için adamı öpmüştü. Kadının gevşek dili şişkin ve cansızdı. Eugene, burnuna gelen bira kokusunun da akşamın kalıntısı olduğunu ummuştu. Yolda Agnes'in başı düşmeye başladığında ise golf kulübünde hiç bira içmediğini hatırlamıştı.

Shuggie, Eugene'in o geceden sonra kayıplara karışmasını beklemişti. Oysa şimdi onun geldiği sabahlar, okul formasıyla telefon koltuğunda oturup annesiyle konuşmalarına kulak kabartıyordu. Bir yandan ev ödevini kucağına açıyor, eski bir tükenmezle dikkatlice annesinin imzasını atıyordu. Eskiden Lizzie'nin evinde, annesinin taklit Capodimonte biblolarından biriyle oynadığını anımsıyordu. Romantik bir çiftçi çocuk biblosu. Elinde kör tırpanıyla öyle melankolik bakıyordu ki günbatımlarının en görkemlisine tanıklık etmiş olmalıydı. Agnes, Shuggie'den tekrar tekrar bu çocuğu rahat bırakmasını istemiş ama o bir türlü yapamamıştı. Sonunda Agnes pazar banyosunu yaparken Shuggie hibloyu düşürmüş, kol gövdeden, tırpan da elden ayrılmıştı. Shuggie bibloyu Lizzie'nin kurutma dolabına saklamıştı. Kendisi de termosifonun yanına oturup seloteypten başlayıp katılmış sütlaca dek her yolu deneyerek kolu yapıştırmaya çalışmıştı. Bir hafta boyunca her gün kırık çocuğu ziyarette gidip bir mucize olması için dua etmişti. Havalandırma dolabının yanında olmadığı zamanlarda onu düşünmüş, oradayken de yaptığı şey yüzünden gözyaşı dökmüştü. Bir haftalık eziyetin ardından panige kapılarak bibloyu eski hanyo havlularının arasında, başkası tarafından bulunup onarılmaya terk etmişti.

Shuggie sonradan telefon masasında otururken aklına yine o kırk biblo gelmişti. Annesiyle Eugene'i, büyüklerin sabahları yaptığı gibi fiskoslaşırken duymuş, Eugene'e gece vardiyasından gına geldiğini anlamıştı. Adamın elinde duvar kâğıdı katalogu vardı ve Agnes'a hangi deseni tercih ettiğini soruyordu; neşeli tarla çiçeklerini mi, minik zambaklı iri şeritleri mi? Shuggie telefon masasından, annesinin ağırlı başı yüzünden durgun olduğunu ve kahvaltı için Eugene'e ciğer kızartırken enerjisini olabildiğince toplamaya çalıştığını anlayabiliyordu.

"Yok, hiç zahmet olmaz," diyordu Eugene, neşeyle. "Bütün mutfak bi' günde yaparım. Babam bi' ara o küfün çaresini ö' retmişti bana. Sabah duvarları zımparalarım, öğleden sonra kâğıdı yapıştırırım. Göz açıp kapayan kadar yepyeni olur."

Agnes kısık sesle, "İyi, tamam o zaman," diyordu.

"Sen iyi misin?"

"Evet," diyordu Agnes. "Başım biraz ağrıyor, o kadar."

Shuggie, Eugene'in kocaman katalogu kapattığını duyuyordu. Adamın katalogun üstüne ellerini açarak durduğunu görür gibi oldu. "İstersen bugün içmeyiver ha, ne dersin? Baktın çok canın çekiyor, yürüyüşe falan çıkarsın, olmaz mı?"

Shuggie annesinin ses tonunu sabit ve vurgusuz tutmaya çalıştığını fark ediyordu. Kıymıklı bir tahta gibi pütürlerini alıyor, içindeki alaycı çıkıntıları yontuyordu. "Yürüyüş falan. Evet, tabii. O her şeyi düzeltir belki."

Birkaç hafta sonra duvar kâğıdı yapıldığında, Shuggie, Eugene'in bu tür şeyler söylemeyi bıraktığını fark etmişti. Onun yerine Agnes'a, içki istediği zamanlarda, rica etse en azından taksi durağını aramayı bırakmasını isteme noktasına gelmişti. Shuggie ise yine telefon masasına oturmuş ve kenarı kıvrık rehberi kucasına almıştı. Arkası çignenmiş tükenmezle Eugene'in ismini bulduk-

tan sonra numarasındaki 6'ları 8 yapmış, sonra da taksi durağının telefonunu bulup bütün 1'leri elinden geldiğince düzgün biçimde 7'ye çevirmişti.

Başını kaldırıp baktığında Eugene elinde yıldız başlı tornavida, mutfak kapısında duruyordu. Sonra koridorda dolaşp bütün kapıların menteşelerini gıcırdayana kadar sıkılmıştı. "Düşünüyorum da," demişti Agnes'a, "taksinin haftaya bakıma girmesi lazım, benim de bi'kaç günüm boşa çıkacak. Şöyle bi' gece çıksak, ne dersin? Gerçek gece vaktinde ama. Şu golf kulübüne gideriz belki, sevdiğin karides kokteylden yeriz. Düşündüm de bu defa ben bi' şey içmem. Belki bu defa kimse içmese de olur."

Shuggie kirli çay kupasını alıp Eugene'in yanından geçerek mutfığa girmişti. Annesi bacaklarının arasında kova, başını ellerinin arasına almış, kafasını ovarak masada oturuyordu. Yeni duvar kâğıdı çok güzeldi. Sarı-mavi tarla çiçekleri küçücük alanı şenlendirmişti. Eugene küçük çançiçeklerini büyük bir titizlik ve zekâyla birbirine denk getirmişti. Küfler de tamamen gitmişti ama Shuggie artık pencereden dışarı baktığında o boz bataklık, hoş bir bahar tarlasının ortasındaki kocaman kare bir leke gibi göze batıyordu.

Shuggie şimdi McAvennie'lerin evi önünde çömelmiş, Hogmanay birasından kalanı ölü çimlere döküyordu. Boşalan kutuyu utançtan gömleğinin içine sakladı. Yarı sersemlemiş halde yolun karşısına geçtiğinde ön kapıyı aralık, evin bütün ışıklarını açık buldu. Her şeye rağmen annesini bulmayı umarak hayretler içinde boş odaya dolaştı. Tam takır mutfak dolaplarını tarayıp son krema konservesini çıkardı. Konserveyi açıp kaşığına derine daldırdı. Şekerli krema midesindeki çalkalanan birayı bastırdı. Shuggie sehpaye oturup George Meydanı'nda neşeyle eğlenenler televizyonda boy göstermeye başlarken kremayı iştahla kaşıkladı.

Ceilidh orkestrası coşkuyla kaptırmış giderken annesinin gelmeyeceğini artık anlamıştı. Meydandaki kalabalık birbirlerine sarılıyor, şarkılar söylüyordu. Shuggie annesini özlediği için kendini bebek gibi hissediyordu. İnsanların canları çekince kalkıp gitmeleri haksızlıktı.

Shuggie bir not, bir işaret, annesinin gittiği yeri gösterebilecek bir define haritası bulabilmek için evi altüst etti ama hiçbir şey yoktu. Siyah bingo çantasını karıştırdığında, malzemelerin hepsi yerindeydi. Koridordaki telefon masasına giderek, kimi arayabileceğini düşündü. Telefonun yanındaki kırmızı deri kaplı adres defterinde Agnes'in tanıdığı herkes yazılıydı. Agnes defteri güncel tutma konusunda tutkulu bir özen sergilemiş, bazı isimlerin üstü ise öfke izlenimi uyandıran bir şekilde çizilmişti. Şık elyazısının yanına başka bir yazıyla, âdeta başka bir kadına ait gibi görünen bir elyazısıyla, kısa yorumlar yazmıştı. Nan Flannigan *anneme hâlâ 1978'den beş pound borcu var*, Ann Marie Easton *ikiyüzlü bir orospu*; Davy Doyle *babamın cenazesine lacivert takım elbiseyle geldi*, Brendan McGowan *asıl bir köle ya da temizlikçi istiyordu o*.

Defterde çok sayıda, soyadı olmadan kaydedilmiş isim vardı. Shuggie'nin tahminine göre bunların çoğu AA'dandı. Bazılarının numarasının yanında, bir Elaine'i diğerinden ayırt etmeye yarayan, açıklayıcı bilgiler vardı. Shuggie AA üyelerinin bu yaptığını tuhaf buluyordu. Belki isimsizliği korumak içindi, aile adı şahsi bilgiydi ne de olsa, ama daha ziyade insan akışının fazla olması ve tasvirin isimden daha çok işe yaramasıyla alakalı olmayıdı. Shuggie bildiği isimlerle dolu sayfaları karıştırdı: Pazartesi-Perşembe Peter, İriyarı Kel Peter, Mary-Doll, Mary-Doll'un arkadaşı Jeanette, Cumbernauld'dan Cathy ve J'nin altında olması gerekirken nedense K'nin altında yer alan Kızıl Saçlı Jeanie'cik. Bu karışıklık Shuggie'nin sinirine dokundu.

Annesi şu an herhangi bir yerde olabiliyordu. Shuggie onu şubata kadar göremeyebileceğini düşünerek paniklemeğe başladı. Kalın deftere bakarak bağırdı, "Hangi cehennemdesin? Söylesene!"

Iskoçya'da yeni yıl demek, iki güne yayılan efsanevi bir parti demektir. Agnes'in Glasgow'unda ise yeni yıl bitmek bilmezdi. Pithead'e ilk taşındıklarında ev partisi günlerce sürmüştü. Ayın altısı geldiğinde Agnes hâlâ sarhoştur. Shuggie yeni sömestre başlamak üzere formasını giydiğinde ise Leek'in canına tak etmişti. Normalde tahammülü yüksek olsa da ocağın altısında daha fazla dayanamayıp siyah bir çöp torbasıyla evi köşe bucak dolaşmış, o esnada iki kılıksız madenciye de soğukta sokağa atmıştı.

Shuggie bir an Leek'i düşündü; onun bas bas bağıran, ışıklar saçan oyun makinelerini... Bu düşünceyle karnı taş kesti. Abisini yakalamak için "ebelemece" oynamaktan bıkmıştı. Bir yandan altdudağını yolarak dalgın dalgın ahizeyi kaldırdı. Ağızlık kısmında annesinden kalma ekşi bir sigara ve ruj kokusu vardı. İyice rahatlayana dek bej ahizeyi elinde tuttu, sinyal sesini dinledi. Sonra kadrana baktı ve *tekrar ara* tuşunu fark etti. Hemen tuşa bastı.

Telefon uzun uzun çaldıktan sonra biri açtı. Arkadan çalan modası geçmiş, gürültülü müziğin yankısı yüzünden Shuggie, hattın ucundaki kadını güçlükle duyuyordu. Kadın sigaradan kalınlaşmış, içkiden ağırlaşmış sesiyle, "Alo! Alo! Kimsiniz?" diye bağırdı.

Shuggie dimdik doğrulup, "Şey, annem orada mıydı acaba?" dedi.

"Kimsin sen?" Kadın rahatsız edilmekten huzursuz olmuş gibiydi. "Kimmiş annen, küçükbey?"

"Annemin adı Agnes Campbell Bain," dedi Shuggie. "A-acaba ona Shuggie... Şey Hugh..." Kendini topladı. "●na evde krema kalmadığını söyler misiniz?"

Kadın partinin gürültüsüne doğru seslendi. İçeridekilere, "Hey, burada Agnes diye birini tanıyan var mı?" dedi.

Birkaç kişinin sesi geldi, ardından kadın, "Bi' saniye, çocu'um. Mutlu yıllar, bu arada," dedi. Shuggie'nin yanıt vermesine fırsat kalmadan ahizeyi bıraktı. Shuggie arkadan kadın ve erkek kahkahaları duyuyordu. Melankolik lskoç şarkılarının şimdiden çalınmasına bakılırsa, çoğunluğu yaşlı insanlardı. Shuggie uzun süre sesleri dinleyerek, kadının geri gelmesini bekledi. Tam unutulduğuna karar verdiğinde, biri konuştu.

"A-alooo," dedi tanıdık ses geveleyerek.

"Anne... benim."

Karşıdakinden bir süre ses gelmedi, geldiğinde ise akli karışmış gibiydi. "Ne istiyorsun? Saat kaç?"

"Eve ne zaman geleceksin?"

"Saat kaç?"

Shuggie köşeye doğru göz attı ve televizyondan gelen ışıkla küçük saati hayal meyal seçti. "On buçuk, yok pardon, neredeyse on bir."

Karşıdan ses kesildi. Önce bir çakmak sesi duyuldu, ardından Agnes sigarasından nefes aldı. "Demek ki yatma saatin gelmiş."

"Eve ne zaman geleceksin?"

"Bak, dertlenip durma kendi kendine. Anneciğin bir partiyi hak etmiyor mu, ha? Ne kadar zaman oldu biliyor musun Hugh?" Sesi giderek düştü. "Vaktinde ne partiler vaat edildi bana. Ne diye şimdi mahvetmeye çalışıyorsun eğlenemi?" Agnes aynı şeyleri tekrarlamaya başlamıştı.

"Annecim, korkuyorum. Neredesin sen?"

"O'Hanna lardayım. Hadi bakalım, şimdi doğru yatağa. Geldiğimde görüşürüz." Son sözler, hayra alamet olamayacak kadar muğlaktı.

Hat kesildi. Shuggie'nin ahizeyi yerine koyması ise epeyce sürdü. Bir daha aramayı düşündü ama annesi bu defa telefona gelmezdi. Bir süre daha telefonu koklayarak oturdu, sonra üstündekileri çıkarmadan, odasının ışığını söndürmeden, Hogmanay kutlamaları televizyonda hâlâ çın çın çınlarken yatağa girdi. Sokaktan neşeli sesler geliyordu. McAvennie'lerin çocukları seslerinin son perdesiyle "Mutlu Yıllar" diye bağırarak bir aşağı bir yukarı koşuyorlardı. Ellerindeki tahta futbol çingiraklarıyla tam bir velvele koparıyorlardı.

Shuggie kalkıp telefon masasına döndü. Önce A'nın altına baktı, sonra O'nun. *Anna O'Hanna* işte oradaydı. Bu ismi daha önce duymuştu. Anna, AA grubundan değildi, uzaktan akraba olan ya da belki olmayan bir çocukluk arkadaşıydı. Gençliklerinde annesiyle İskoç televizyonu kantinlerinde çalışmış, birlikte Tollcross danslarına gitmişlerdi. Annesinin kendi yazısına bakılırsa Anna, *çekik gözlü hain bir dedikoducu kartaloz*, aynı zamanda *gelmiş geçmiş en iyi arkadaşım*'dı.

İsmin altında Germiston diye kaydedilmiş adresi yazılıydı. Shuggie, Germiston'ın ne olduğunu bilmiyordu ama Agnes'in tanıyıp bildiği herkes Glasgow'da yaşadığından, Germiston'ın da orada olduğunu umdu. Telefon defterinin arkasından boş bir sayfa koparıp adresi olabildiğince düzgün biçimde yazdı. Sonra *Taksi* başlığı altında bulduğu numarayı aradı.

Aksi bir ses, "Alo, burası Mack's Hacks," dedi.

"Merhaba. Bana Germiston'ın nerede olduğunu söyleyebilir misiniz acaba?"

Adam, "Kuzeydoğuda ahbap. 'Taksi istiyο' musun?" dedi sabırsızca.

Oğlan kıbarca, "Tekrar rahatsız edeceğim ama, oraya taksi ne kadar tutar?" dedi.

Adam içini çekti. "Nerden biniyo'sun?"

Shuggie evin numarasını, sokağı, muhiti, hatta posta kodunu vererek soruyu ayrıntısıyla yanıtladı.

"Sekiz pound kadar, yılbaşı olduğu için de fazladan iki elli penny."

Shuggie, "Tamam, bir taksi istiyorum o zaman," dedi ve telefonu kapadı.

Tereyağı bıçağını kullanarak gaz sayacını Jinty'nin gösterdiği gibi açtı. Elli penny'leri dikkatle sayıp televizyonun önündeki masaya dizdi. Sadece yirmi tane vardı, ki parınaklarıyla saymasına gerek kalmadan bunun on tam pound ettiğini hesapladı. Mutfaktan uzun, yassı ek-mek bıçağını alıp Agnes'tan belki yüz defa gördüğü şekilde televizyon sayacının arkasını zorlamaya başladı.

Sayaca zarar vermeden bozuklukların düşebilmesi için aygıtı itirmesi gerektiğini eski tecrübelerinden bili-yordu. Televizyoncu adam sayacın kırıldığını görürse, başınız *büyük belada* demekti ama sokaktaki herkesin eli yıllardır öyle alışmıştı ki görünüşe göre o *büyük bela* kimsenin başına gelmiyordu. Shuggie düzenli aralıklarla Agnes'ı, sonra Leek'i televizyon sayacını yağmalarken izlemişti. Üç saatlik izleme için sayaca elli penny atma-nız gerekiyordu. Para bittiğinde televizyon otomatik ola-rak kapanıp sizi karanlıkta bırakıyordu. Filmin sonuna ya da reklam arasına kadar bekleme gibi bir pazarlık söz konusu değildi. Paranız tükendiyse ekran kararıyordu.

Shuggie tereyağı bıçağını yarığa soktu ve iki gariban elli penny, dışarı yuvarlandı. Adamın söylediği doğruysa, bu miktar onu Germiston'a götürmeye yeterdi. Ancak geri getirmezdi.

Shuggie taksinin sesini duyunca dışarı çıktı. Sokak-taki tüm evlerin ışıkları yanıyor, mutlu aileler saatlerini birlikte geçiriyordu. Colleen tek başına pencerede dur-muş, çingirakları öttürerek sokakta bir o yana bir bu ya-na koşan çocuklarını izliyordu. Shuggie, Agnes'in öğret-tiğini yaparak taksiye binerken el sallayıp gülümsedi.

Şoför sarı saçlı, zayıf bir adamdı. Chicago gangsteri gibi giyinmiş oğlanı görünce bir an bocaladı. "Sen mi istedin taksiyi ufaklık?" dedi.

"Evet." Shuggie elle yazdığı adresi şoföre uzattı.

Adam başını eğip evin penceresine bakarak bir yetişkine, bir anne ya da babaya dair işaret arandı. Shuggie cebinden bozukluklarla dolu poşeti çıkarıp kucağına koydu. Gümüşler baştan çıkarıcı bir sesle şingirdadı ve önce oğlana sonra paraya göz atan şoför sonunda homurdanarak el frenini indirdi.

Taksi tozlu, küçük siteden çıkarak göz açıp kapayıncaya kadar çift şeritli yolda hızla ilerlemeye başladı. Shuggie bunun şehre giden yol olduğunu biliyordu. Önemli noktalara dikkat ederek uzun dönüş yürüyüşüne hazırlık için güzergâhı aklına kazıdı. Önce bir ortaokulun önünden geçmişlerdi, sonra ragbi sahalarının, son olarak da sessiz bir göle ait karanlık boşluğun. Ondan sonra ardı ardına bilinmezlikler gelip geçti.

Şoför alçak yol yerine, şehrin aksi yönüne sapar gibi yükseltili bir yola girdi. Taşra sokaklarına benziyordu burası, şehir yayılımının hudutları tükenip sona ermiş gibi. Çevre yapılaşmada da geri kalmıştı; solda sırtını trafiğe vermiş, inşaatı bitmemiş Barratt evleri ile onların çıplak bahçelerini çeviren yüksek, koyu kahverengi tahta çitler vardı, sağda kilometrelerce uzayıp giden karanlık ve boş nadaslık tarlalar. Şoför güzergâhı iyi biliyor olmalıydı ki durmadan oğlana göz atıp gülümsüyordu.

"Çok şık olmuş'un, partiye falan mı gidiyo'sun?" dedi, aynadan gülerek.

"Öyle de denebilir. Ama bence insanın her zaman olabildiğince iyi görünmesi gerekir."

Adam kahkaha attı. "Annen nerde peki? Partide mi?"

"Umarım öyledir," diye mırıldandı Shuggie.

"Bu yaşıta tek başına gitmen de büyük olgunluk ha," dedi adam, "bende de senin yaşlarda bi' oğlan var. On iki talan mısın? O da öne binip benim telsizle oynamaya bayılır."

Shuggie on bir yaşındaydı ama büyük sayıların getirdiği rahatlığı sevdiğinden, yanıt vermedi. Aynadan şoförün ya gözlerini ya da ağzını görebiliyor olmak, hiçbir zaman ikisini birden görememek tuhafına gidiyordu.

Adamın aynadan görünen ağzı, "Sen de buraya, yanıma gelmek ister misin?" dedi.

Taksi herhangi bir kavşak ya da ışıktaki değil, geniş ve boş yolun ortasında yavaşlayıp durdu. Shuggie soldaki yarım kalmış evlere, sağdaki dümdüz tarlalara baktı. Annesini sağsalım geri getirmek istiyorsa, adamın dediğini yapmaktan başka çaresi yoktu.

Adam Shuggie'ye arabadan inmesini söyledi. Yanındaki kapıyı açtı. Taksilerde ön tarafta yolcu koltuğu yoktu, sadece halı kaplı bir zemin vardı. Shuggie bu halılı bölmede akşam gazeteleri, eski bir palto ve yarım sandviçlerin arasına dikildi. Yiyeceklere bakmamaya çalışıyordu. Ekmek kalın kabukluydu ama Shuggie'nin karnı öyle açtı ki umurunda değildi. Kabuğuyla, her şeyiyle tek lokmada o sandviçi yiyebilirdi.

"Şimdi oldu işte, böyle daha iyi di' mi?" Şoföre yerden eşyalarını toplayıp oğlana alan açtı sonra elindeki sandviçi uzattı. "Biraz ister misin?" dedi. "Sadece tereyağı ve konserve jambon."

Shuggie kibarca, "Hayır, teşekkürler," dedi ama bakışları yarım sandviçi adeta deliyordu.

"Çekinme al," dedi adam, elindekini ona doğru itti-rerek. "Midenin gurultusu ta buraya geliyor." Shuggie sandviçi aldı. Ekmek, fazla yağdan dolayı yumuşamıştı. Shuggie yavaşça yemek için elinden geleni yapsa da bira midesini ekşittiğinden, kendini bir anda tuzlu jambon-

dan ırı lokmaları ağzına tıkarken buldu. Yedikleri, kalınlık ve yoğunluktan damağına yapışıyordu.

Shuggie diz çöktüğü halde oturan adamın omuz hizasına bile gelmiyordu. İri sandviğin tepesinden bakarken şoförün, babasına uzaktan yakından benzemediğini düşündü. Yüzü çok daha sevecendi, göz kenarları gülümsemekten kırışmıştı. Boynundaki gümüş zincirden bir haç sarkıyordu. Bu görüntü Shuggie'yi beklenmedik biçimde yatıştırdı.

Şoför elektrikli tıraş makinesini andıran bir ahizeyi işaret ederek, "Bak işte, şuradaki telsiz," dedi. Kadranın üstündeki bir düğmeyi çevirdi. "Hadi bakalım, gönlünce laklak et. Bi' tek uzun yol şoförleri ile onları takip eden yalnız kalpler duyar seni bu kanaldan." Adam düzgün dişleriyle Shuggie'ye gülümsedi ve Shuggie o an Agnes'in onunla, kendine sandviç veren bu adamla tanışmasını istedi.

Şipşak bir el freni hareketiyle taksi bir kez daha hareketlenip karanlık yolda ilerlemeye başladı. Shuggie ani kalkışla devrilerek camlı bölmeye çarpmıştı. "Of of dikkat et ufaklık, tutun bi' şeylere!" Adam sol kolunu oğlanın beline dolayıp onu bagaj alanında sımsıkı ve dîmdik tuttu.

Karanlık yolda daha da ilerlediler. Shuggie sandviçi bir anda mideye indirmemeye çalışıyordu. Jambon öyle kalın ve tuzluydu ki damağı gıdıklanıyordu. Adam birden, "Çok oluyo' bu, biliyor musun?" dedi, "Senin gibi tek başına kalıyo' ufaklıklar, onu diyorum." Shuggie'ye dönüp gülümsedi. "Hep görüyorum, ana babalar az'cık kafa da'atmak için bara gidiyo', küçükler de öyle kendi başlarının çaresine bakıyo'. Zavallı yavrucaklar." Shuggie sandviğini bitirdi, parmaklarına bulaşan tereyağını yalamamak için kendini zor tuttu.

"Güzel miydi?"

Shuggie başını sallayarak kibarca yanıt verdi. "Evet. Çok teşekkürler." Adamın kolu hâlâ belindeydi.

Adam habacın tavırla güldü ve neşeli bir papağan gibi, "*Aman da çok teşekkürler dermiş,*" diye tekrarladı. "Pek kibar bi' şeysin ha!"

Shuggie utancını gizlemeye çalıştı. Gözlerini dikiz aynasına sabitlerken, keşke Leek burada olsaydı, diye düşündü. Bomboş taşra yolu bitmek bilmiyor, Shuggie geçtikleri yerleri aklında tutmaya çalışıyordu. Ninem İspanya'ya Gitti oyunundaki gibi gördüklerini tek tek aklından geçirdiyse de on ya da on beş ağaçtan ve bir trafik lambasından sonra her şey birbirine benzemeye başlayınca ister istemez pes etmişti.

Şoförün kolu yavaş yavaş Shuggie'nin yanına doğru indi. Sonunda oğlanın gömleğini, tüvit pantolonundan usulca çıkarıp ılık kalın parmaklarını sinsi hareketlerle çocuğun külotundan içeri soktu. Shuggie, yüzüne bakmadığı halde adamın ona gülümsemeyi sürdürdüğünü hissediyordu.

Adam, "Tabii ya, değişik bi' oğlansın sen di' mi?" dedi. Ardından elini sert bir hareketle Shuggie'nin külotundan aşağılara indirip parmaklarıyla yoklamaya başladı. Pantolonun kemeri Shuggie'yi önden sıkıştırmıştı. Shuggie bu gerginlikle kendini ortadan ikiye ayrılmış gibi hissediyordu ve sırf bu acı yüzünden bile çığlık atabilirdi. Yine de sesini çıkarmadı.

Taksi giderek yavaşladı. Şoför öndişlerinin arasından sıcak çorba içen gibi garip bir ses çıkardı. Farlar, aksi yönde karanlığı deliyordu. Shuggie yüzünü buruşturarak adama baktı; iri parmaklar tuhaf biçimde vücuduna baskı yapmaya başlamıştı. Yediği krema midesinde ekşi biranın üstünde kaymaklanıyor, ekmekler şişip yayılıyordu. Bir anda kusacak gibi oldu. Parmaklar o arada baskıyı artırdıkça artırıyordu. Şoförün ağzı gerilip yamulmuştu. Shuggie, keşke şu evlerde ışık olsaydı, diye düşündü.

"Benim babam da taksi şoförü biliyor musunuz?"

Şoförün suratındaki çarpılma kayboldu.

Shuggie sesini olağan tutmaya ve ayıp yerlerini elle-yen parmakları görmezden gelmeye çalışarak devam etti. "... Annemin erkek arkadaşı da öyle. Adı da Eugene." Hafif bir nefes aldı. "Sizi tanır belki?" Sondaki soru kurşun gibi saplanmıştı.

Şoför elini usul usul tüvit pantolonun arkasından çıkardı. Shuggie sırtını camlı bölmeden ayırmadan aşağıya kaydırды ve ayıp yerini taksinin zeminine yerleştirerek emniyete aldı. Parmaklarını beline götürdüğünde, pantolonun kestiği yerdeki pembe izleri karanlıkta bile hissetti. Çok sıkı bir çorabı çıkarmıştı sanki ama bu ondan da beterdi.

Telsizden çatlak sesler gelmeye başladı. Teuchter aksanlı bir adam, Perth Yolu'nu sel bastığını söylüyordu. Şoför elini belli etmeden iş pantolonuna sildi, bir dakika kadar sonra da bir şey olmamış gibi, "Ee, Noel'in iyi geçti mi bakalım?" dedi.

"Evet, teşekkürler," diye yalan söyledi Shuggie.

"Noel Baba sana güzel şeyler verdi mi?"

Noel, Shuggie'nin evine Freemans katalogundan gelir ve masrafı zaman içinde ödenirdi. "Evet."

Siyah taksi en sonunda kurşuni, yıkık dökük bir sosyal konut alanının ışıklarına vardı ve şoför sordu, "Evlat, babanın adı ne demiştin?"

Shuggie bir an yalan söylemeyi düşündü, "Hugh Bain."

Üstüne aniden büyük bir rahatlama gelen şoför gevşeyerek arkasına yaslandı. Shuggie'yi Germiston'a bıraktığında vakit gece yarısını geçmişti. Oğlan çalınmış elli penny'lerle dolu poşeti adama uzattı. Adam poşete belki acıma, belki vicdan azabıyla dikkatle baktı ve Shuggie uslu durduğu için yolculuğun bedava olduğunu söyledi.

Oysa Shuggie parayı almasını tercih ederdi. Parmaklarıyla canını acıtarak yaptığı o şeyin hoşuna gittiğini sanmasını istemiyordu.

Shuggie, Stronsay Sokağı'ndaki kapıya çıkan taş merdivenleri tırmanırken adamın gözlerini üstünde hissetti. Araba ancak Shuggie arkasına bakıp cesurca gülümse-dikten sonra hareket etti. O, köşeyi döndüğünde Shug-gie siyah gömleğini tüvit pantolonunun içine yerleştirdi, karnının acıyan yerini ovdu. Binaların hepsi birbirine ben-ziyordu; daracık yolda kümeleşip tuğla ve camdan bir kanyon oluşturmuş sosyal konutlar. Shuggie başını kaldı-rınca üçüncü kattaki bir daireden gelen müzik ve ışığı fark edip 3R yazılı zile bastı. Kim olduğu sorulmadan otomatiğe basıldı ve kapı açıldı.

Bina girişi iyi aydınlatılmamıştı. Tepede bir yerde, gürültülü bir müzik ve neşeli sesler duvardan duvara yankılanıyordu. Shuggie içeri adımını attı. Glasgow'lu her çocuk, buranın yoksul konutlardan olduğunu kolay-ca anlayabilirdi. Girişe döşenmiş en fazla iki metrelik dekoratif seramikler, çatlak ve eksikti. Belediye kahve-rengisiyle kat kat sürülmüş duvar boyasının üstüne, ye-tişkin birinin göz hizasında, kirli sarıyla çizilmiş bir ok, binanın göbeğine işaret ediyordu. Mevcut tüm yüzeyler, aşk ve çete onuru ilan eden grafitiyle doluydu. IRA'ya yönelik bağlılık yemine bakılırsa, Germiston'un Kato-lik olduğuna şüphe yoktu.

Shuggie merdivenleri tırmanırken üçüncü kattaki partinin sesleri iyice netleşti. Gece henüz tatsızlaşmamış gibi neşeli seslerdi. Shuggie dik merdivenleri yavaş adımlarla, birer birer tırmandı. Sert granit basamakların orta-sı aşınıp çökmüş, kenarlara kavisli tırabzanlar konma-mıştı. Onun yerine merdivenler dökme betondan kaska-tı bir duvarın etrafına inşa edilmişti. Bu yüzden de tır-manırken az ötede ne olduğu görünmüyordu.

Shuggie sessiz adımlarla ilerledi. İkinci kıvrımı döndüğünde soğuk basamaklarda oturan bir adamla kadına denk geldi. Kirli çamaşır yığını gibi merdivene yayılmışlardı. Birbirlerine Shuggie'nin önceden de gördüğü şeylerden yapıyorlardı. Yaşça büyük kadın neredeyse şuur-suz görünüyordu, adam ise elini onun eteğinden sokmuş, ayıp yerlerini elliyordu.

Shuggie kollarını göğsünde kavuşturup kibarca geri adım attı ve göz hizasına denk gelen görüntüden uzaklaştı. Sessizce birkaç merdiveni inip köşeye yaklaştığı sırada kadın devrik gözünü açıp Shuggie'yi fark etti. Bu arada adam kadını, ayakkabı cilalar gibi ovmaya devam ediyordu.

Kadın yapış yapış dudaklarıyla, "Ne bakıyo'sun öyle?" dedi.

Shuggie kısık sesle, "Siz iyi misiniz?" diye karşılık verdi, "o adam canınızı yakıyor mu?"

Yukarıda bir yerlerde bir kapı açıldı ve görkemli partinin gürültüsü apartman boşluğunu doldurdu. İnsanlar evlerine dönüyorlardı.

"Kessene şunu, bi' dak'ka John." Kadın adamın ellerini ittirdi. Bluzunu çekip kapattı ve manzaraya biraz daha vakar katmaya çalıştı. Bakışlarını aşağı, taş merdivenlere doğru indirdi. Sarhoş adam aldırışsızca kadının boynunu çiğnemeye devam ediyordu.

Shuggie poşete koyduğu elli penny'lerden birini çıkarıp kadının çıplak dizine bıraktı. Sonra da yanlarından ok gibi geçerek üst kattaki gürültüye doğru gitti. Kışkıklarına sarınmış erkek ve kadınlar akın akın dışarı çıkıyordu. O sarsak bacaklarla uzun montlar arasında geriye doğru sürüklenmemek çabaklık ve çaba gerektiriyordu. Shuggie sonunda üçüncü kata ulaştı ve açık kapıdan içeri adımını attı. Bacakların arasından küçük koridora ilerlerken kimse onu durdurmadı. Oturma odasına girdiğinde de yine kimse oralı olmadı.

Burası, kendi evindeki oturma odasının küçük bir örneği gibiydi. Sırmalı bordo kâğıtla kaplı duvarların birinde hararetli odaya suni plastik kömürleriyle turuncu bir ışık saçan elektrikli küçük bir şömine vardı. Odanın ortasına naylon kaplaması üstünde duran, üç parçalı mobilya takımı konmuştu. Köşelerde, ödünç mutfak sandalyeleri duruyor, onlarda da Shuggie'nin daha önce görmediği, kırklı ve ellili yaşlarda kadınlarla erkekler oturuyordu. Erkeklerde resmî gri takım elbiseler ve geniş kravatlar, kadınlarda şık bluzlar vardı. Şapelden gelmiş gibi ciddiye olsalar da bakışları Komünyon şarabını fazla kaçırmış gibi buğuluydu.

Köşedeki pikapta "Danny Boy"un son derece melankolik bir yorumu çalıyordu. Birkaç sarhoş ihtiyar, ılık biralarıyla pikabın yanı başına oturmuş, uluyarak şarkıyı katlederken yaşlı bir kadın onların dibinde gözü yaşlı duruyordu. Odanın tamamı şimdiden gecenin zirvesinden inişe geçmişti. Shuggie annesinden bir işaretin peşinde, teker teker herkesin yüzüne bakarak odada turladı. Agnes burada yoktu.

Pencereye yakın bir köşede, katlanan küçük bir masada, Shuggie'yle aynı yaşlarda bir oğlan oturuyordu. Oğlan, odada tur attığı süre boyunca bakışlarını Shuggie'den ayırmamıştı. Üstünde şık kıyafetler vardı, saçları da annesinin ayırdığı haliyle düzgün duruyordu. Birbirlerine bakarlarken Shuggie onun da kendi gibi kayıp ya da değil birinin peşinde olabileceğini düşündü. Oğlan el salları gibi çekingen bir hareket yapınca Shuggie bu yabancıyla konuşmak üzere o tarafa yöneldi. Ancak yolun yarısında, çocuğun önündeki küçük masada kurahiye dolu bir tabak ile köpükleri henüz sönmemiş sodalı bir içeceğin durduğunu fark etti. Burada birileri bu küçük oğlanı seviyordu. Shuggie gerisingeri dönüp annesini aramaya devam etti.

Koridora çıktığında bir kez daha birbirine dolanmış bacakların arasından geçti. Dar ve küçük mutfakta simsiyah saçlı bir kadın vardı. Shuggie'nin kalbi bir an hop ettiyse de anında annesi olmadığını anladı. Sonra kadına Agnes'i sormayı düşündü ama kurabiyeli çocuğa kıyasla durumundan öyle utanıyordu ki, bir şey söyleyemedi. Gururu yüzünden ağzı kenetlenince siyah saçlı kadın, görünmez biriymiş gibi onun yanından geçip gitti. Bu sosyal konut dairesi üç odalıydı. Kendi başına sigarasını içen ya da sessiz sedasız gözyaşı döken, yolunu kaybetmiş tek tük parti davetlileri dışında odaların üçü de boştu. Shuggie hepsini gözden geçirdi ama odalardaki sarhoşların hiçbirisi onunki değildi. Son oda en büyük olanıydı, anne ve babalara ait olanlardan. Kapısı sıkı sıkıya kapalıydı. İnatçı kapıyı açabilmek için Shuggie'nin metal kolu bastırıp kuvvetle ittirmesi gerekti. İçeride ışık yanmıyordu ama peşinden gelen koridor ışığı sayesinde Shuggie, üstüne kış mantoları yığılmış çift kişilik yatağı seçebildi.

Elini cebindeki bozuk para poşetinin üstüne koyup orada öylece dikildi. Para onu evine ucu ucuna götürebilirdi. Kim bilir belki annesini evde çılgına dönmüş, endişeden ayılmış halde, sıcak çay ve kızarmış ekmekle kendisini beklerken bulurdu.

Duman ve karanlığın ortasında gözleri yaşaran Shuggie, bir dakikalığına giysilerle dolu yatağın kenarına ilişti. Çocukluk ediyordu, farkındaydı. Bütün gece koca bebekler gibi annesini isteyip durmuştu. Artık kimseye ihtiyaç duymuyor gibi görünen Leek'e benzemeyi ne kadar isterdi. Sol elinin tırnaklarını sağ avucunun yumuşak etine batırdı ve kendine acıma hissini susturmaya çalıştı.

Birden mantoların altında kıpırtı oldu. Shuggie korkuyla ayağa sıçradı. Eski birkaç montun arasından küçük beyaz bir el fırladı. Bir süre havada gezinen el, yüzünün

üstünden bir mantoyu çekti ve karşısında, ıslak çehresi, akmış rimeliyle annesini buldu.

Agnes'in saçının sağ tarafı kafasına yapışıp düzleşmişti. Oğlan loş ışıktaki gözlerinin küçüklüğüne bakarak annesinin ayıldığını anladı. Shuggie'ye bakarken Agnes'in dudakları ağlayacak gibi titredi. Bunu görünce Shuggie korkuya kapılıp kendi hıçkırıklarını bastırdı ve olgun bir çocuk gibi dik durmaya çalıştı. Mantoları birer birer yere indirip annesinin üstünü boşalttı. Yarı çıplak ve iki büküm Agnes, yığının altından yavaş yavaş sıyrıldı. Odanın soluk ışığında gözlerini oğlunun gözlerine dikti ve tek kelime etmedi. Shuggie yığınları usulca indirmeye devam ediyordu. Ağır paltoların altından Agnes'in beyaz bacakları, küçük ayakları göründü. Shuggie durup annesine baktı ve o karmaşanın, o zayıf koridor ışığının altında, siyah Pretty Polly çorapların ayaktan bele kadar yırtıldığını gördü.

Yirmi Dört

Oğlan gözlerini açtı ve annesini gördü, yatağın ayakucunda sessizce oturuyordu. Bu aralar her sabah olduğu gibi o berbat yarım-insan vaziyetindeydi. Shuggie bir süre onun titreyişini izledi; içkinin bedeninde bıraktığı ıslaklıkla ürperişini. Öksürükle balgam çıkarırken tuvalet kâğıdından bir parçayı ağzına tutuyor, sonra bunu izleyen sarsıntılı kusmuğu bastırmaya çalışıyordu.

Başını yana yatırıp yalvaran, uykusuz gözlerle oğluna baktı. "Günaydın canım."

"Gü-günaydın." Shuggie ayak parmaklarını yatağın ucuna doğru uzattı.

Kat kat yatak örtüsünü nazikçe çekip açarken Agnes'in eli titriyordu. Nemli mart havası bir anda içeri akın edince Shuggiesızlanıp top gibi kıvrıldı. Agnes soğuk elini uzatarak oğlunun nemli ayağına koydu. Oğlan yine boy atmıştı. Eski pijamaları baldırlarının üstünde kalıyor, bacaklarındaki kıllar kalınlaşıp koyulaşıyordu. "Bir yıla kalmaz koca adam olacaksın. Ben ne yapacağım o zaman?"

"Sence Leek'ten uzun olur muyum?" dedi Shuggie. Abisinin yatağı daha bu saatten boştu.

"Kesinlikle." Agnes oğlunun koyu saçlarını gözlerinin önünden çekip neşeli görünmeye çalıştı. "Bugün okulu ekmeye ne dersin? Bana arkadaşlık edersin, olmaz mı?"

Teklifi duyan Shuggie'nin gözleri aniden açıldı. "Bilmem ki Rahip Barry şimdiden çok devamsızlık yaptığını söylüyor."

"Aman, boş ver sen onu. Geçen hafta hemen her gün gittün. Bir not vazar, anneannenin vefat ettiğini söylerim."

Shuggie inleyip ayak parmaklarını soğuğa doğru uzattı. "Adam salak değil. Aynı şeyi üç defa söyledin zaten."

Shuggie, annesinin derdini biliyordu. Saat dokuza çeyrek kalayı vurduğu anda elinde salı karnesiyle buz gibi sokağa yollanmıştı bile. Üstüne ince yağmurluğuyla şık pantolonunu giymiş, kolunun altına pötkareli, büyük bir alışveriş torbası almıştı. Torba hileydi. İçine alışveriş malzemesi konmayacaktı ama belli bir işlevi yerine getiriyor, durumu çok daha saygın gösteriyordu. Shuggie açgözlü bir bahisçi gibi Salı Çocuk Yardımı karnesinin sayfalarını karıştırarak eski tarihli kuponların üstünde yazan o görkemli sekiz buçuk pound'u takip etti. Sonunda annesinin bu hafta için imzaladığı kuponu buldu ve bu gözü dönmüş haliyle o satırları doğru doldurup doldurmadığını kontrol etti. Ardından defteri hileli torbaya attı.

Agnes'in tülün arkasından izlediğini bildiği için hızlı adımlarla, amacına odaklı bir havayla yürüyordu. Köşeyi dönüp görüş alanından çıktığı anda yavaşladı ve bir süre beyaz yemişleri sıkıp macun gibi ezerek oyalandı.

Shuggie şimdiye kadar her yöntemi denemişti. Tabanları yağlayıp bir koşu gidip gelmiş ya da turba bataklığında saatlerce kayıplara karışmıştı. Hatta bir keresinde çeki bozdurmuş ve çocuk yardımı parasını gerçek alışveriş malzemelerine, erzaka ve kasap etine harcamıştı. Sonuç her defasında aynıydı. Agnes iade edebildiği malzemeleri iade etmiş, kendisinin öncelikli ihtiyacını almıştı; içki. Bu yüzden de Shuggie artık yardım parasını nakde çevirdiğinde başını önüne eğip kaderine razı oluyordu.

Agnes yeni yıl arifesinden beri farklı bir insandı.

Onu bu viğın mantonun altında yarı çıplak hırakan kişi, kadının ruhundaki iyi vakit geçirme hasretini de alıp gitmişti. Shuggie şimdi annesini içerken izlediğinde eğlen-ce arzusunu yitirdiğini görüyordu. Artık kendini unutmak için içiyordu, çünkü acı ve yalnızlığı uzak tutmanın başka yolunu bilmiyordu.

Benzin istasyonu onu geri çevirmişti. Agnes çok sayıda vardiyayı kaçırmış, yerine bakacak kimse olmayınca istasyon defalarca kapatılmak zorunda kalmıştı. Annesi reddi ilk başta ağırbaşlılıkla karşılamıştı, diğer her şey gibi, ona uygun değildi zaten. Ne var ki katalog faturaları birbiri ardına gelmeye başlayınca ve perşembeye gelindiğinde içkiye para kalmayınca, işten çıkarılışından bir komplo gibi söz etmeye başlamıştı. O çok güzel bir kadındı, çok rağbet görmüştü, istasyonun sahipleri de oranın taksi şoförleri kulübüne dönüşmesinden rahatsız olmuştu. Leek oturup sessizce kahvaltı gevreğini kaşıklar-ken, annesinin anlattıklarını dinlemiş, sonra da serinkan-lılıkla sormuştu, "Kendine yalan söylemeyi daha ne kadar sürdüreceksin?"

Karne kuyruğu ilerlemek bilmiyordu. Hırıltılı öksü-rükler, naylon anorakların hışırtısı ve veznedeki gergin kadının *pat pat pat* vurduğu damgalar dışında ortalık ses-sizdi. Huzursuz kıpırdaşmalara bakılırsa insanlar yardım karnesini nakde çevirmek için hafta sonunu zor geçir-mişlerdi. Kimi aç kalmış, kiminin pazar günü çay vaktine sigarası yetmemişti. Annesi gibi kimileri de derin bir su-suzlukla kavruluyordu. Shuggie vezneye yanaşıp karneyi göz hizasındaki küçük çekmecedan içeri gönderdi. Kar-ne çekmecenin sürgüsüyle elinden çekikli. Yine sürgüyle eline verildi.

"İmzalamamışsın bunu," dedi postane görevlisi.

Shuggie zincirli kalemi alıp Agnes'in öğrettiği şekil-de gerekli alana ismini yazdı. Karneyi yeniden çekmece-

ve koyup kadına gülümsedi. Kadın karneyi aldı ve her iki tarafından, dikkatle inceledi. Gözünde gūlpembesi bir göz lük vardı ve Shuggie'ye taburesine oturmuş öğretmen gibi tepeden bakıyordu. Biraz yüksekçe bir sesle, "Bayan Bain kendisi gelip alamıyor mu çocuk yardımını?" dedi.

Shuggie kuyruktakilerin sabırsızca kıpırdandığını hissetti. "Hayır."

Kadın yorgun sırtını esnetir gibi öne eğildi. "Delikanlı, senin şu an okulda olman gerekmiyor mu?" Shuggie kuyruktakilerin onaylar gibi hafifçe öksürdüklerini duydu.

Çekmeceye doğru eğilip sessizce, "Kendisinin durumu iyi değil," dedi.

Kadın da güvenlik camına eğildi ve kocaman yüzü Shuggie'nin tepesinde belirdi. "Anlıyorum ama şimdi fark ettim ki seni her pazartesi ve salı görüyorum burada." Burnunu çekip karneyi havaya kaldırdı, parmağını Agnes'in imzasının altına koydu. "Burada diyor ki," tekrar bumunu çekti, "vekil tayin etmek ancak ve ancak geçici durumlar için geçerlidir, kişi yardımı kendisi alamıyorsa, karnenin Sosyal Güvenlik'e geri gönderilmesi gerekir."

Shuggie külotunun yine pislenme tehlikesi içinde olduğunu hissetti. Tek diyebildiği sessiz bir, "*Lütfen hanımefendi,*" oldu.

"Alayım mı bu karneyi elinden delikanlı?" Kadın mürekkep lekeli parmağıyla göz lüğünü düzeltti. "Sosyal Güvenlik'e geri göndereyim mi?"

Oğlan başını iki yana salladı ve sızıntısının kötüleşmeye başladığını hissetti. "Hayır, lütfen hanımefendi," diye yalvardı.

Kadın ısıtmıyor ya da aldırış etmiyordu. Karneyi katlayıp tezgâhın üstüne koydu. Ciddi bir ifadeyle ellerini karnenin üstünde, dua eder gibi birleştirdi. Shuggie gözyuvarlarına kadar terlemeye başladı. Aç kalabalık artık iyice sızlanıyordu. Çocuk yardımı, Agnes'in ev halkı-

nı beslemek için alacağı toplam paranın dörtte birinden fazlasını oluşturunuyordu.

Shuggie titreyen dudaklarla bir kez daha şansını denedi. "Lütfen hanımefendi."

Sabırsızlanan kalabalıktan *cık cıklar*, iç çekişler yükseldi. Postanenin en arka ucundan yüksek bir ses, "Oğlanın annesi iyi değil," dedi. Postane görevlisi bakışlarını solgun yüzden ayırıp uzun kuyruğa çevirdi. "Parasını verin yoksa aç kalır çocuk!" dedi aynı ses.

Önlerden yaşlı bir kadın da ona katıldı. Beklemekten yorulmuş, karnesini sallıyordu. "Ay yeter ama! Ver şu çocuğun parasını, kraldan kralcı kalpsiz."

Veznedeki kadın bir kuyruğa, bir de korkulu çocuğa baktı ve karneyi gönülsüzce açtı. *Pat! Pat!* Damgayı vurdu, haftalık kuponu kopardı. Salı karnesini, bir beşlik, üç birlik banknotu ve elli penny'lik gıcır gıcır bozukluğu çekmeceye koydu. Sonra elini çekmede tutarak yüzünü camdaki küçük deliklere yanaştırdı. Öncekinden alçak bir sesle, "*Akıllı çocuksun sen. Haftaya bir daha burada yakalamayayım seni. Okuluna git. Derslerine çalış. Azimli ol ve hayatını yardım kuyruklarında harcama.*" Acıyan gözlerle çekmeceyi gönderdi. Oğlan uysallıkla başını salladı ve üstdudağından akan teri yalayarak çekmedeki paraları topladı. Şu an bir sonraki hafta için dertlenemezdi. Önce bu haftanın kalanını düşünmek zorundaydı.

Shuggie, Pithead'e elinden geldigince çabuk dönmüştü. Okulu geçtikten sonra kırık çitin üstünden tırmanıp toprak yamaçtan aşağı, bataklık alana koşarak ındı. Yoldan yeterince uzaklaşınca pantolonuyla çamaşırını indirip çömeldi ve postane görevlisinin başlattığı şeyi bitirdi. Ardından beyaz çamaşırını ters çevirip kuru otlara sürterek temizlemeye çalıştı.

Eve vardığında saat hâlâ sabahın on buçuğunu geç-

memişti ve sokaktakiler perdeleri yeni yeni açıyordu. Shuggie on kapıyı açtığı anda korıdordun ortasında dikilmiş annesine çarptı. Agnes en şık moher mantosunu giyip gözlerine kalem çekmiş, koyu eflatun far sürmüş, saçlarını da kıvınp şekillendirmişti. Saç spreyi saç uçlarından hâlâ çiy gibi ıslak ve ısıldayarak sarkıyordu. Sol kolunun altında en şık çantası vardı, diğeri elini sabırlı bir azize gibi açmış uzatıyordu. Uzattığı el kaşıntılı ve kızarık görünüyordu.

"Hangi cehennemdeydin?" dedi yanıt talep ederek.

Oğlan alışveriş çantasını açıp kirli çamaşırın altından banknotları ve bozukluğu çıkardı. Agnes parayı çantasına koyup çantayı sıkıca kapattı. "Tamam, şimdi benimle yola kadar yürümeni istiyorum. Karşımıza biri çıkarsa, benimle sohbet edeceksin."

"Ne diyeceğim?"

"Herhangi bir şey. Ne olursa işte. Yeter ki konuş ve durayım deme, anladın mı?"

Agnes onu olduğu yerde döndürüp gerisingeri kapıdan dışarı itti. Köşeye vardıklarında Shuggie, annesinin rahatladığını hissetti, yanlarından da kimse geçmemişti. Tepenin eteğine geldiklerinde Colleen McAvennie bahçe çitinin üstünden eğilmiş, kendisiyle Eugene'in kuzenlerinden biriyle konuşuyordu. İkisi sigara içiyorlardı ve Colleen'in elinde çamaşır, çarşaf ya da Büyük Jamesy'nin giysileriyle dolu iki büyük siyah çöp torbası vardı. Beton da topuk tıkırtılarını duyunca başlarını kaldırıp baktılar. Agnes yolun karşısına geçecekmiş gibi ani bir dönüş yapsa da vazgeçip başını dımdık kaldırdı ve yoluna devam etti. Kendinden emin, ritmik adımlarla ilerlerken başını çevirip oğluna, "Bu akşam ne yemek istersin?" dedi.

Shuggie, annesine bakarak öğretilen cevabı verdi. "Fırında tavuk, lütfen. Gunaşırı bonfile yemekten sıkıldım artık."

Yanlarından geçerken kadınlar sohbeti bıraktılar ve Agnes neşeli bir kahkahayla, "Sen yok musun, sen! Hayır efendim, yine biftek yiyeceksin ve şükredeceksin," dedi. Ardından asil profilini döndürdü ve kızarık elini arkasına saklayarak, "Ah, selam Colleen, selam Molly. Benim oğlanla konuşuyordum, nasıl da hızlı boy atıyor çocuk," dedi. Kadınlar o geçerken bir şey demeseler de Agnes mantosunu, ayakkabılarını ve saçını süzdüklerini biliyordu. Yeterince uzaklaştıklarında yüzüne sabitlenen tuhaf bir sırıtişla, "*Evet ya, her dediğiniz size iade amcıklar,*" diye mırıldandı ve yolun karşısına geçti.

Dolan'ın bakkalı, Pithead'i alabildiğine gören tepenin en üstüne tünemiş, pencereleri tahtalarla kapalı, üç dükkândan oluşan sıranın en ucundaydı. Maden açıkken burası, ailelerin taze sebze, en iyisinden et ve bir miktar da laklak ihtiyacını gideren, hareketli bir yerdi. Şimdi ise Bay Dolan ışıkları bile yakmıyordu. En yakın dükkân üç kilometre ötede olmasa Dolan tamamen kapanabilirdi. Dükkân bu kısmi yenilgiyi kabul edercesine metal kepenkleri inik, ışıkları daima sönük duruyordu. Sadece reklam afişli ön kapıdan içeri ışık sızıyordu.

Bay Dolan görüntüsüyle Shuggie'yi korkutsa da iyi ve nazik bir adamdı. Yaşı henüz küçükken ve maden de açıkken bu dükkân sahibi porsuk ağacından düşmüş, kolunu incitmişti. Hasar ciddi olunca kolu kesmek zorunda kalmışlardı. Şimdi ne zaman ufaklıklardan biri çite tırmansa, annesi camdan sarkıp, "*İn çabuk ordan, sonun zavallı Bay Dolan gibi mi olsun, ha?*" diye bağırırdı.

Kapıdaki zil çingırdayınca Bay Dolan'ın yüzünde, Agnes'i gördüğüne hem sevinmiş hem de üzülmüş gibi bir ifade belirdi. Arkasındaki raflara dizili bira kutularıyla viski şişeleri, adamın sosyal konutun yeni ekonomisinden iyi anladığını gösteriyordu. Yine de bu güzel kadın kasaya geldiğinde, tek kollu adamı heba edilenlere iç geçirmekten kendini alamıyordu.

Adamın yüzündeki acımayı görmezden gelmeye çalışan Agnes hal hatır sordu Bay Dolan omuz silkip başıyla oğlanı işaret etti. "Sen niye okulda d'iilsin?"

Agnes, "Virüs kapmış işte Bay Dolan," diye araya girdi "Bu aralar çok yaygınmış."

Yaşlı adam damağını şaklattı ama yalanın üstünde fazla durmadı. Agnes kısa alışveriş listesini yazdığı kâğıdı çıkardı. Önce masum malzemeleri istedi: Konserve krema, konserve bezelye, biraz kıyma, bir avuç da patates. Ayrıca bir miktar dilimlenmiş jambon istedi ve Bay Dolan yarım kolunu kullanarak eti dilimleyiciden geçirirken, gergin bir tavırla kıpırdandı. Tütsülenmiş domuz etinin kenarı ile adamın kolunun buruşuk pembe ucu, birbirinin aynısıydı.

Agnes dilimlenmiş eti alışveriş torbasına koyarken, "Ne kadar tuttu hepsi?" dedi.

"Beş pound, iki penny," dedi adam.

Agnes bir an çantasını karıştırır gibi yaptı, "Şey, bir de gazete alabilir miyim?"

"Beş pound, yirmi yedi."

"Oğlana da bir tane Cadbury's çikolata alayım."

"Beş pound, elli."

"Şimdi bir bakalım," dedi Agnes, yalancı bir unutkanlık havasıyla, "hah evet, az kalsın unutuyordum." Shuggie utançla gözlerini ayaklarına dikti. "On iki tane de Special Brew alabilir miyim lütfen?"

Adam raftan biraları almaya döndüğünde Agnes alt-dudağını, rujunu neredeyse silecek kadar yaladı.

"Tam on üç pound," dedi adam.

Agnes cüzdanını açtı, banknotlara ve tek gümüş paraya baktı. "Tüh, bugün param azıcık eksik kalıyor Bay Dolan," dedi.

Tek kollu adam tezgâhın altına uzanıp kocaman kırmızı bir veresiye defteri çıkardı. Sayfaları çevirerek B'ye

geldi ve Agnes'in adını buldu. Ciddi bir sesle, "Senin bana zaten yirmi dört pound borcun var güzelim," dedi. "Onu ödeyene kadar daha fazlasını kabul edemem."

Agnes ıstıraplı bir gülümsemeyle alışveriş çantasına baktı ve jambonu, konserve bezelyeyi, iki patatesi tezgâha geri koydu.

Bay Dolan o an her ne düşündüyse, dile getirmedi. Gömleğinin sarkan kolu ne kadar ürkütücü görünse de Shuggie onun son derece anlayışlı bir adam olduğunu biliyordu. Sitedeki annelerin hepsi yüksek fiyatlar yüzünden ona "tek kollu haydut" diyordu ama Shuggie adamdan iyilikten başka bir şey görmemişti. Agnes henüz salı sabahından titreyerek adamın karşısına dikildiği halde, Batı Yakası'ndaki ünlü bir dükkândan alışveriş eder gibi giyinmişti. Bay Dolan onun bu numarasını hiçbir zaman yüzüne vurmuyordu. Agnes'in torbadan yiyecekleri çıkarıp geri koyduğu bazı zamanlarda adam, saçları tertemiz yıkanıp güzelce taranmış tiril tiril oğlana göz kırpıp olgun bir meyve ikram ediyordu. Fakat bugün öyle yapmadı. Bugün erzakın hemen hepsini geri aldı ve biraları kasaya işledi.

Agnes elinde alışveriş çantası, siteyi koşar adımlarla geçiyordu. Öncekinden de hızlı süzüldüğü için tepe aşağı uçarcasına inerken Shuggie ona yetişmekte zorlanıyordu. Eve geldiğinde mantosunu çıkarmadan doğruca mutfâğa gitti. Shuggie oturma odasına geçip toparlanması için annesini kendi haline bıraktı. Kutudan gelecek tıslama ve köpürme sesini, sonra da içkiler saklanırken çıkacak sesleri bekledi. Büyük metal evyeye akan suyun sesini duyana kadar bir şey yapmadı.

Ondan sonra eşikte durarak, "Daha iyi misin?" dedi.

Agnes başını çay kupasından ona doğru çevirdi. Yüzündeki gerginlik silinmişti ama kaygı yerli yerinde duruyordu. "Çok daha iyiyim, sağ ol. Çok iyi bir yardımcıydın bugün."

Shuggie gıdıp annesinin beline dolandı "Senin için her şeyi yaparım."

Ev gözden kaybolana ve annesi pencerede görünmez olana dek turba bataklığında durup durup arkasına donerek el salladı. Donmuş dereler ayağının altında çatırdayarak ilerlerken, annesinin geçireceği günü tamı tamına biliyor olmak içine su serpiyordu. Ayık olsun olmasın. Agnes'in gününün büyük oranda aynı sınırlı rutini izleyeceğini bilmenin rahatlatıcı bir yanı vardı.

Shuggie sukamışlarının gevrek başlarını fiskelerken efkârın annesini bugün de ele geçirip geçirmeyeceğini düşündü. Donuk kamışlar iliklerine dek kurumuştu. Shuggie başlarına vurduğunda tohumları, minik paraşütçüler gibi havaya saçıldı. Önce yukarılara süzöldüler sonra küçük hayaletler geçidi gibi siteye yöneldiler. Shuggie kendi kendine bir oyun uydurup onlara annesini sevdiğini söyledi ve bir fiskeyle hepsini ona doğru yolladı.

Normal oğlan olma çalışmaları yaptığı alan, ezilmiş otlardan oluşan çemberiyle, tamı tamına bıraktığı gibiydi. Agnes'in Shuggie'ye okula gitme izni vermediği günlerde, oğlan bu yassı ada için sokağa atılmış mobilyaları toplamıştı. Annesi kantarın topuzunu iyiden iyiye kaçırdığında, okuldan uzak geçen koca bir haftayı, buraya eski bir sandalye, çöpe atılmış halı parçaları, kırık dökük çatal kaşık ve porselenler taşıyarak geçirdiği olmuştu. Sokağa bırakılmış sicimleri kullanarak paslı derelerden eşyalar çekip çıkarırmıştı. Bozuk bir televizyonu getirip çemberin ortasına bakacak şekilde yerleştirmişti. Aygıtın ekranı olmadığı halde orada bulunması bile ev hissi vermeye yetiyordu. Shuggie istediği tüm mobilyaları topladıktan sonra yağmursuz geçen günlerde eşyaların yerini tekrar tekrar değiştirerek, döküntü de olsa bir oturma odası yaratmaya çalışmıştı. Bir ara, eski tip bir bebek arabası bulup

uzun otlar arasından zar zor geçirmiş, yeni evine en güzel çiçekleri toplamıştı. Bir kış akşamı, ölmüş ve donmuş küçük kara bir tavşan bulduğunda, onu dereye yıkayıp toprağa gömmüştü. Sonra da yanına plastik midillileri gömmüştü, çaldığı ama erkek çocuklara uygun olmayan o utanç verici, hoş kokulu midillileri. Bahar geldiğinde cüruf yığınlarını taramış, doldurduğu mezarların üstüne mor bindallı dallarından koyma alışkanlığı edinmişti. Konuşacak arkadaşı olmadığı için bu küçük ritüeller onu oyalıyor, gününü eviyle gururlanarak geçirmesini, utanç mezarlarıyla yaşlı bir dul gibi ilgilenmesini sağlıyordu.

O kısa günler boyunca Shuggie çiğnenmiş adasında kirlenen şeyleri yıkayarak oradan oraya dolanıyordu. Çatalı, kaşığı, çatlak tabakları alıp dereye götürüyor, suda çalkalıyordu. Halı parçalarını kaldırıp tozlarını silkeliyordu. Sonra da yağmur yemiş battaniyeyi akşam güneşinde kuruyup çatlamak üzere sandalyenin üstüne seriyordu.

Ev işiyle akıp giden kısa günün ardından güneş şimdi batmak üzereydi. Shuggie arka çitin üstünden atlar-ken aklında, iyi bir banyo yapmak ve kırmızı kitap ezberine devam etmek vardı. Ancak evin ön kapısını ardına kadar açık buldu. En alt basamakta uzun süre köpekler gibi başını eğip kulak kesilerek kıpırdamadan durdu ve bu kötü alametin ne olabileceğini düşündü. Uzun kordorda usulca ilerlerken, oturma odasında kopan velvele- nin sesi kulaklarına geldi. Temkinli adımlarla yaklaştı ve kapıyı hafifçe ittirerek araladı. İçeride Agnes yere serilmiş yatıyordu. Leek okuldaki kabadayılar gibi kadının göğsüne oturmuştu.

Kırmızı halının kızıl helezonlarında bir gariplik vardı. Desen kesintili ve çarpık görünüyordu. Shuggie biraz yaklaşınca, annesinin üstünde ve Leek'in yüzünde kan olduğunu gördü. Dikkatini odaklayabilseydi, televizyon- da, kahverengi sehpa da ve kanepenin kenarında da kan- lar olduğunu görecekti.

Leek, yere yığılmış Agnes'a basınç uyguluyordu. Etraflarında bir zamanlar temiz olan yığınlarca mutfak havlusu vardı. Agnes, Leek'in ağırlığı altında kıvranıyor, küfürler yağıdırıyordu. Shuggie'nin ömründe duymadığı sövgüleri diziyor, abisi de annesini yere doğru bastırma-ya çalışırken, tuhaf gözyaşları döküyordu.

Halıda kırık bir jilet vardı; Shuggie'nin gözüne küçücük, incecik, masum görünüyordu; çizgi filmlerdeki fareler için minik bir giyotin gibi. Fark etmesinin tek nedeni de oturma odasında, annesinin sık halısının ortasında duruyor olmasıydı. Leek şimdi ona haykırarak bir şeyler söylüyor ama Shuggie anlamıyordu. Annesinin çay kupasında neden kan olduğunu anlamak istiyordu. Abisinin bir yandan giderek kararan havluları Agnes'ın bileklerine tutarken bir yandan yüzünü ona doğru çevirmesini izledi. Agnes'ın kollarından birini dizinin altına sıkıştırdıktan sonra uzanıp Shuggie'yi gömleğinden yakaladı. Agnes'ın diğer kolu serbest kaldığında hafifçe kan püskürdü. Shuggie, Leek'e, *Bak işte! Bak! Kan şuradan geliyor!* demek istiyordu ama Leek onu yakasından tutmuş, öyle kuvvetle sarsıyordu ki boynu kırılacak sandı.

"Shuggie. Dinle beni." Leek'in gözleri iri iri açılmıştı. dudaklarının kenarlarında beyaz köpükler vardı. Yüzü sıvanın kalın beyaz tozuyla kaplıydı, dişinin beyazı üstünde kan vardı. "Çabuk şu siktiğimin ambulansını çağır, çabuk!"

Agnes, "Bencil amcığın tekisin sen," diye feryat etti. "Bırak beni, bırak!"

Vücudu derin hıçkırıklarla sarsılıyordu. Leek'in gözyaşları onun yüzüne düşüyor, kendi gözyaşlarına karışıyordu.

"Yoruldum ben artık." Agnes hâlâ itiyor, çırpınıyordu. Ardından gözleri uykunun huzurunu arar gibi geriye doğru devrildi.

"Beni sevmiyorsun."

"Beni sevmiyorsun," diyordu, tekrar tekrar.

Shuggie kapıyı çekip usulca arkasından kapadı. Yere oturdu ve acili arayıp ambulans çağırmadan önce kendini toparladı. Leek ona bir şeyler haykırıyordu ama o anlamıyordu. Söylediklerinin tek kelimesini algılamıyordu.

Agnes gözünü ruh ve sinir hastalıkları hastanesinde açtığında, oraya gelişine dair hiçbir şey hatırlamıyordu. Ambulans kilometrelerce yolu aşarak onu Sighthill'in hemen yakınındaki Kraliyet Reviri'ne getirmişti. Acil doktorlarından biri yaralarını maharetle dikmiş, kan kaybını durdurmuştu. Ardından serum bağlamış ve kendini yine tırmalamaması için yatıştırıcı vermişlerdi. Keşintili bir uykuya daldığında ise düzenli tedaviye başlamak üzere Gartnavel Hastanesi'ne yatışını yapmışlardı. Agnes uyandığında on üç kadınla aynı koğuştaki yatıyordu; ağızlarından salyalar akan yetişkin kadınlar. Oyuncak bebeklerine okul önlüğü giydirilsin diye ağlayan zavallı kadınlar. Gözlerine bir damla uyku girmeyen, yatıştırıcı verilmiş kadınlar.

Agnes küçücük, dikişli vücuduyla sakinleştirici etkisi altında uykusunu uyurken, Leek ile Eugene talihsizlerin üstüne perdeyi çekmiş, yatağın iki ucunda nöbet tutuyorlardı. Şimdiye kadar birlikte geçirdikleri en uzun vakit buydu. Her ikisi de aralarında, dikkatlerini odaklayacakları bu uyuşmuş bedenin durmasından bir anlamda memnundu. Tıpkı yaşlıların yanlarında çocuk olmasından duydukları memnuniyet gibi; birbirlerine söyleyecek sözleri kalmadığında, ilgilenecek bir şeyleri oluyordu.

Leek, Eugene'le, Agnes'i içmeye teşvik ettiğinden beri konuşmamıştı. Şimdi, ilk ikindinin büyük bölümünü birbirlerine ihtiyatlı yaklaşarak, göz temasından kaçır-

narak ve Agnes hakkında, diğeri onu tanımıyormuş gibi konuşarak geçiriyorlardı. Bir konuda hemfikirlerdi. Başlarını eğip perperişan kadına bakarlarken, hayatta olmasının ne büyük şans olduğu görüşünde birleşiyorlardı. Bileğindeki uzun ve derin kesiklere bakınca, işi şansa bırakmak istemediği açıkça anlaşılıyordu.

Eugene, Leek'in herrak bakışlarına karşılık verme gücünü bulamadan, "Ustabası sayesinde diyorsun yani?" dedi.

"Hı hı."

"Şans işte."

"Öyle. O gün kaç defa aramış bilmiyorum. Son zamanlarda çok arıyordu beni işyerimden."

"Evet. Benim durağı da öyle."

Leek'in omuzları, olup bitenlerin anısı altında ezilir gibi çöktü. "Arsızlıktı yaptığı ama benim usta genelde idare ediyordu. Bu defa yanıma kadar gelip hemen eve gitmemi, acil bir durum olduğunu söyledi."

"Kendi mi dedi?"

Leek başını salladı. "Elinde de montum vardı. İlk anda işten kovuluyorum sandım. Sonra acele et, dedi. Hatta taksi için elime para tutuşturdu." Leek, gözlerine düşen saçını çekti. "O zaman anladım, kötü bir şeyler olduğunu."

Agnes nihayet gözlerini açtığında, yaptıklarını idrak etmesi için biraz vakit geçmesi gerekti. İlk başta sabah çayını getirmişler gibi iki erkeğe gülümsedi. Gözlerinden anıların bulutları geçti, sonra başını eğdi ve bandajlı bileklerini gördü. Bu defa hiç olmadığı kadar eşiğe gelmişti. Leek'in çalıştığı inşaat alanı, Güney Yakası'ndaydı. Agnes onun yetişmesini beklemiyordu. Ustanın iyi yürekli bir adam olduğunu biliyordu.

Agnes, "Ufaklık nerede?" dedi, kurułuktan çatlayan bir sesle.

Leek ona baktı, ardından ilk defa Eugene'e baktı ve, "Merak etme, iyi," dedi.

Agnes'in gözleri, başını kıpırdatmadan döndü "Nerede dedim ben, nasıl demedim."

Agnes irileşmiş gözbebeklerinin karalığıyla Leek'i adeta duvara mıhladı. Leek başını çevirip Agnes'in susuzluğunu giderecek bir şeylerle oyalanmaya çalıştı. Bir bardağa sulandırılmış fosforlu meyve suyundan koydu ama Agnes elini kaldırıp reddetti. Leek başını önüne eğdi. Sonunda, "Şey, Büyük Shug'un yanında," dedi. Ancak der demez yalan söylemediğine pişman oldu.

Agnes cevap vermedi. Leek'in yalan söylediğini düşünüyordu. Üstdudağının kaskatı kesilip dişlerine yapıştığını görünce Leek yan çizmeyi bırakması gerektiğini anladı.

"Kendini kesmeden önce Shug'ı arayıp oğlanı almasını söylemişsin galiba. Her şey o kadar hızlı oldu ki. Hem sana *hem de* Shuggie'ye yardım edemezdim." Leek yukarı doğru üfledi ve kâkülleri, açık pencere önündeki perdeler gibi dalgalandı. "Bu kadarı fazla artık anne. Sürekli herkesi ben kurtaramam."

Yirmi Beş

Agnes, Gartnavel Hastanesi'nde uyandığında, oğlu bir haftadır babasıyla kalıyordu. Agnes bileğini kesmeden önce taksi durağını arayarak Shug'ın nihayet isteğine kavuştuğunu, artık herkesi temelli terk edeceğini, Shug'ın da gelip kazancını, yani oğlunu alması gerektiğini beyan etmişti. Shuggie'ye katalogdan yeni bir takım elbise ısmarladığını, cenazesine gelirken oğlanın siyah çorap giymesi gerektiğini, Shug'ın bu konuda uyanık olması gerektiğini eklemişti.

Leek o mesajın Shug'a nasıl ulaştığını hiçbir zaman anlayamadı. Duraktaki telsizci mi herkese duyurmuştu? Joanie Micklewhite, ölümüne katkıda bulunduğu kadının son dileklerini aktarırken bütün siyah taksiler kenara çekip motoru boşa mı almıştı?

Shug acele etme zahmetini göstermemişti. Pithead'e nihayet geldiğinde, Agnes'in işi sonuna dek götürmesinin karşısında etkilenmişti. Oğlanı sersemlemiş halde kanlı kanepede oturmuş konserve şeftali yerken ve üst kattaki gözü yaşlı Shona Donnelly'yi teselli ederken bulmuştu.

Shuggie o güne dek habasının yeni evine gitmemişti. Taksi yankılı sokaklarda gürültüyle ilerlerken Shuggie parmaklarıyla hesap yapmış, Joanie Micklewhite onu

ellerinden aldığından bu yana babasıyla üç saatten az vakit geçirdiğini fark etmişti. Şimdi taksinin arka koltuğunda otururken bir yabancidan farksızdı. Joanie Mickelwhite'la tanışmasını da iyi hatırlamıyordu ama sarı patenleri hep kalbini acıtan bir hainlik krampı eşliğinde anımsıyordu. Joanie, Shuggie'nin kafasında canıye dönüşmüştü; kadının gerçekliği ile efsanesi, kalbinin derinliklerinde birbirine dolaşıktı. Agnes'ın kadına duyduğu öfke Shuggie'nin de içine ağacın yumruları gibi kök salmıştı.

Bu yüzden de taksi şimdi hoyrat görünen sosyal konutların köşelerini dönerken Shuggie gururlu bir suskunlukla oturuyordu. Sokakların her biri, işi bitmiş içki dükkânlarıyla, kirli kanallarla ve tuğla üstüne oturtulmuş arabalarla bereli bir tarlaydı. Burası oğlanın gözünde biraz Sighthill'i andırıyordu; beş-altı yüksek bina, kurşuni kış göğünü olduğu yere mıhlıyordu. Ancak Sighthill'in aksine buradaki çok katlıların tabanını, boş ve dümdüz avlular yerine kutu gibi, alçak beton binalar çevreliyordu. Bu alçak evler, ağaçların etrafına toplaşan karıncalara ya da gökdelen artığı cüruf briketinden yapıma hurdalıklara benziyordu. Bir zamanlar yeni ve sağlıklı olması için inşa edilmiş şey, şimdi ümit yoksunluktan hasta düşmüş görünüyordu. Etrafta ne çim vardı ne yeşillik; mevcut tüm yüzeylere beton dökülmüş ya da iri, yassı ve yuvarlak taşlar kaplanmıştı.

Büyük Shug arabayı, kırık dökük bir telefon kulübesinin önüne park etti. Shuggie oturduğu arka koltuktan bile zorlu bir konuşma yapıldığını anlıyordu. Zorlu görünüyordu çünkü Shug ahizeyi yerine koyduktan sonra uzun süre bıyıklarını düzelterek kulübede durmuştu.

Oğlan, Shug'ın toplattığı bavulu açtı. İçine, kendisi için önemli olan her şeyi koymuş, çok az da temiz gıysi almıştı. Bavuldan soluk bir polaroid fotoğraf çıkardı. Fo-

toğrafta gömleksiz Shug, tek eliyle yeni doğmuş Shuggie'yi gururla öne uzatmış, diğer eliyle ucu küllü sigarasını içiyordu. Shuggie bunu, şu an telefon kulübesinde duran adamla karşılaştırdı.

Shuggie kasvetli günlerde Agnes'in düğün albümünü alır, annesinin yatak ucuna saklanıp babasının fotoğraflarına bakardı. Şimdi gördüğü Shug, düğünden kalma üç polaroiddeki kişiye hiç benzemiyordu. Bu adam davette gülümseyerek, kollarında sarhoş nedimelerle oturan adamdan minyon görünüyordu. Yıllar yılı yerinden kalkmadan direksiyon sallamak, zaten vasat olanı yıpratmış, üstüne bir de tombulluk katmıştı. Fotoğraflardaki kısa, Caesar saçların yerini, keli örten ince bir tutam almıştı. Bir zamanların arsız gözleri şimdi pembe etlere gömülmüştü. Shuggie, bu haliyle adamla romantik dans etmek isteyecek bir kadın hayal edemiyordu.

Shug, taksiye binene kadar oğlana alıcı gözüyle bakmamıştı, şimdi ise Kuzey Yakası'na varmışlardı. Kulübeden arabaya dönerek koltuğuna oturdu ve başını çevirip çocuğun okul formasına bulaşmış çamur, kir ve kana baktı. Üstünü değiştirecek temiz giysisi olup olmadığını sordu. Oğlan temiz kıyafetinin olmadığını ama pijamasının olduğunu söyledi. Utanç verici bir durumdu, yabancı bir takside, yabancı bir adamın önünde giysilerini çıkarmak.

Joanie Micklewhite'in kapısından girdiklerinde Shuggie'nin üstünde temiz pijaması vardı. Kadının evi, gri yüksek binalardan en şişman olanını çevreleyen yarı müstakil evler şeridinin orta kısmındaydı. Betondan bir ön bahçesi, asfalttan bir arka bahçesi vardı, tam da bu yüzden belediyeye daha yüksek kira ödüyorlardı. Shuggie ön kapıdan girerken evin içinde bir merdiven ve iki ayrı kat olduğunu hayretle fark etti; sırf bu bilgi bile Agnes'i öldürmeye yeterdi.

Joanie Micklewhite parmaklarını sabırla yuvarlak göbeğinin üstünde kenetlemiş, kısa koridorun ucunda duruyordu. Çocuğa da, Shug'a da "merhaba" demedi, haşını sallamakla yetinip mutfağa döndü. Geldiklerinde akşam yemeği vaktiydi ve Shug oğlanı "yemek odası" dedikleri yere götürdü. Shuggie evde merdiven ve yemek odası olduğunu annesine asla söylememeyi aklına not etti.

Shuggie katlanan masanın orta kısmına oturdu. Joanie masanın bir ucunda kaşlarını çatmıştı, babası ise diğer ucundan dik dik bakıyordu. Joanie'nin altı çocuğu masaya önceden yerleşmişti. Çocuklar, pek de özel olmayan bir şey için zorla bekletilmişler gibi huysuz ve aç görünüyorlardı. Shug'ın üvey çocuklarından en küçüğü on yedi yaşlarında bir erkekti. İçlerinden sadece biri, Stephanie kızdı, babasının tanıştırma faslından sonra Shuggie'nin aklında kalan tek isim de bu oldu. Hatırlamasının nedeni kısmen hayatında duyduğu en Protestan isim olmasıydı ama aynı zamanda da, Shug evi ilk terk ettiğinde, Catherine'in Agnes'i neşelendirme çabasıyla şu Stephanie MickleBoku'nu tepe tepe döverek öldüreceğini söylemiş olmasıydı. Şimdi o kızın karşısında oturan Shuggie, söz konusu mücadeleye girse Catherine'in kaybedeceğini anlıyordu. Stephanie'nin kılı, kalın kolları vardı. Çocuklar arasında misafire karşı hoşnutsuzluğunu en az saklayan da oydu.

Micklewhite-Bain'ler babasına geçirdikleri günü anlatırken, Shuggie sessizce oturdu. Anlatacak ne çok şeyleri vardı. Ofis işleri, arabaları, gittikleri okul ya da haber bekledikleri *üniversite*. Bir tanesi öğretmenlik eğitimi alıyordu, Stephanie de herkesin kişisel bilgisayar denen bir şeye sahip olduğu yerde çalışıyordu. Hepsı Shug'a "baba" diyordu, ki bu Shuggie'nin aklını karıştırıyordu, yine hepsi karşılarındaki insan bir onur konuğuymuş gibi diğerle-

neden önce kendini dinlettirmeye çalışıyordu. Shuggie elinde olmadan gözlerini dikmiş izliyordu. Stephanie başını neredeyse masaya kadar indirdi, Shuggie'nin bakışlarına buz gibi bakışlarla karşılık verdi ve çok meraklıysa bir fotoğrafını çekmesini söyledi.

Shuggie bu sözlerden sonra bakışlarını kimseye odaklamamaya çalıştı. Belli etmeden babasıyla ilgili tüm ayrıntıları özümsemeye çalışıyordu. Adam hakkında neredeyse hiçbir şey bilmiyor, diğerleri yemeklerini yerken, yan gözle ona bakarak neden bu çocuklara müsamaha gösterip kendisini terk ettiğini düşünüyordu.

Bu yabancı adam bardağını kaldırıp sütünü içiyor, bir yandan da gözlerini ışıltak gibi masadakilerin üstünde gezdiriyordu. Sonra bardağını masaya bırakıyor, halinden memnun, diğer eliyle parlak bıyığının hatlarını düzlüyordu. Babası nihayet ona baktığında, Shuggie de gergin bir tavırla üstdudağını ovuyordu. Birbirlerini sessizce süzdüler.

Yemekten sonra Joanie oğlanı yatacağı yere götürdü. Micklewhite'ların evi, yemek odasına rağmen hayli küçük görünüyordu. Çocukların en büyüğü ihtişamlı merdivenlerin altındaki küçücük dolapta, tekli bir yatakta yatıyordu. Kimya öğretmeni ya da onun gibi bir şeydi ve dolabının içi, şeffaf mısırayla tavandan sarkıtılmış *Star Trek* eşyasıyla doluydu. Ailenin en büyük ve zekisi dolap içindeyse, Shuggie kendini nereye götürdüklerini hayal edemiyordu.

Joanie onu üst kata çıkardı, üç ya da dört küçük yatak odasının yanından geçirdi. Micklewhite'lardan bir tane daha vardı, şimdi askerde olan, yine Hugh isimli yedinci bir çocuk. Joanie çıplak bir ampulden ibaret lambayı açtı ve onun, yeni Hugh'un, burada "hatırlatayım, geçici olarak" kalabileceğini söyledi. Oda darmadağındı ve çocuk odasıyla yetişkin odası arasında bir yere sıkışıp kal-

miştı Pencere pervazında, çıplak Samantha Fox posterlerinin yanına tutkalla yapıştırılmış küçük yeşil askerler duruyordu. Hugh Micklewhite temiz, kirli tüm giysilerini yatağın yanı başında, bir yığın halinde tutmuştu. Shuggie yatakta kendine alan açıp yer yer çökük şiltenin üstüne oturdu. Başı dönüyordu.

Parmaklarıyla saydı. Leek ile Catherine de dahil edilirse, Shug'un on dört çocuğu vardı. İlk evliliğinden kendine ait dört çocuğu olmuş, ardından Shuggie gelmişti, Catherine ile Leek de vardı, son olarak da yedi adet yarı yetişkin Micklewhite'lar. Babasının ismini taşıyan üç çocuğu vardı: Her kadın başına bir Hugh. Bu hesaptan sonra Shuggie, babasının vaktinden o üç saati alabildiği için kendini şanslı hissetti.

Büyük Shug giderek taksisinde saklanır oldu: çifte vardiyalar, gündüz vardiyası, gece vardiyası, erken vardiya. Bu arada Shuggie de yüksek binaların gölgelerinde dolanıp hepsinden saklanıyordu. Joanie sabahları oğlanı evden gönderiyordu. Ona babasının uyumak için sükûnete ihtiyacı olduğunu söylüyor, "Gece vardiyasının taksicilere ettiği bu işte," diyordu. Kapıda Shuggie'nin eline reçelli ekmek ile soyulmuş havuç tutuşturup dışarıda oynamasını, hava kararana kadar da dönmemesini söylüyordu. Parmağıyla uzakları işaret ediyor, eliyle sitenin tamamını gösteriyor, dilediği yere gidebileceğini, umurunda olmadığını ima ediyordu.

Bütün çocuklar okuldayken Shuggie vaktini yüksek binalarda dolanarak geçiriyordu. Binaların her katında, dairelerin ortak kullandığı bir çamaşırhane vardı. Bu büyük, beton odaların tek duvarı delikli tuğladan yapılmış, bu yüzden de tek cepheden hava koşullarına açık durumdaydı. Ev kadınları oraya astıkları çamaşırları Glasgow rüzgârının kamçılایarak kurutmasını, dondurarak

katılaştırmasını bekliyorlardı. Shuggie asansöre binip kilitli olmayan ve açık bir çamaşır odası bulana dek katları dolaşıyordu. Ne kadar yukarı çıkarsa şansı o kadar artıyordu. Bulduğu yerde kollarıyla bacaklarını delikli tuğlalardan dışarı sarkıtıp Sighthill'e kadar uzanan kumtaşından kenti seyrediyordu. Kuzey rüzgârı yüzünü kavururken küçük yeşil askerleri birer birer aşağıya itiyordu. Gözlerini kısarak ufuktaki kara hattı seçmeye çalışıyor, annesini orada hayal etmeye çalışıyordu. Shuggie'yi özlüyor muydu? O bir yana, yaşıyor muydu?

Agnes çıkageldiğinde oğlan, yeşil adamları yaklaşık üç haftadır ölümlerine yolluyordu. Agnes sonunda hastaneden kendi kendine taburcu olmuştu. Annesi telefon ettiğinde Shuggie, Joanie Micklewhite'in içindeki tüm nefreti kusmasını, hiddetli bir merakla izlemişti. Şu pezevenğin evinde kaldığı için, Joanie'nin telefonu annesinin suratına kapamasını, sonra da hep birlikte kadını aşağılamalarını, geçkin tavuk gibi didik didik etmelerini izlediği için kendini hain gibi hissetmişti. Annesinin bedbahtlığından neşe duymalarını izlemek, Shuggie'nin yüreğini parçalamıştı. Annesi onun da bu insanlardan biri olduğunu, telefonda kendisine güldüğünü düşünecek diye korkudan ölüp ölüp dirilmişti. Aklına annesinin bilekleri ve kanlı havlular gelmiş, koca bebekler gibi oracıkta, onların gözü önünde çaresizlikten ağlamıştı.

Joanie'nin havası bu noktadan sonra bir anlamda değişmişti. Shuggie, kadının neden hir anda kendisine karşı şeker kesildiğini kavrayamıyordu. Oğlan birdenbire istenmeyen misafir olmaktan çıkıp kullanışlı bir pıyonaya dönüşmüştü. Joanie için Shuggie artık Agnes Bain'e kazananın kim olduğu katı biçimde göstermenin şahane, sihirli ve incitici bir yoluydu.

Agnes savurduğu tehditlerden ve gözü yaşlı yakarışlarından usanmıştı. Makyaj masasına oturup kat kat sık-

tuğı pahalı spreyle saçlarını kara güllerden bir taca dönüştürdü. Ardından siyah dar eteği ile tiril tiril beyaz bluzunu giydi, üstüne mor moher mantosunu geçirdi ve kollarını dikkatle bandajlı, hassas bileklerini kapatacağı şekilde indirdi. Nefes almadan arka arkaya üç kutu bira yı devirdi, gaz sayacını açtı ve bir taksi çağırdı.

Agnes bunu yapacağını söylemişti ama onlar inanmamışlardı. Kabadayılar gibi kalabalıklarından güç almış, telefonda koca koca HA HA HA'ları patlatmışlardı. Agnes şimdi siyah taksiden inerken şoförden kendisinin beklemesin rica ediyordu.

"Bir dakika sürmez," dedi, "hemen, son gülen oluş geleceğim."

Agnes topuklarını gururla tıkırdatıyor, tek sayılı bina numaralarını sayarak sokakta ilerliyordu. Sonunda metal kapıyı açıp küçük ön bahçede dikildi. Çift camlı pencereleri görünce kalbini ovuşturdu. Önce yeni pencerelere sonra iki katlı binalara baktı ve ağzı tiksintiyle çarpıldı. Yırtık kâğıtta yazan adresi kontrol ettikten sonra mor mantosunun kollarını son bir defa çekti.

Agnes kapıya var gücüyle vurdu ama açan olmadı. Gözetleme deliğinin arkasında bir koşturmaca yaşandı ardından kıkırtılar duyuldu. Agnes tekrar kapıyı yumruklayıp geriye çekildi.

"SHUG!" diye bağırdı. "SHUG BAIN! ÇIK ORTAYA, DAYAKÇI PEZEVENK!"

Bekledi. İki katlı evden tepki yoktu ama sokaktakiler durup bakmaya başlamışlardı. Posta kutularının, park etmiş arabaların yanında dolanıyorlardı. Çocuklar BMX bisikletlerini yere bırakıp yakından bakmak için koşuyordu. Agnes hepsinin izlediğini hissediyor, cesaret giderek artıyordu.

"SHUG BAIN! KEL KAFALI ÇUK SURAT. PARMAK KADAR SİKİNLE OYNAMAYI BIRAK DA GÖSTER BEŞ PARA ETMEZ SURATINI!"

Sesi alçak binalardan yankılanıyor, doğrucu çok katlı apartmanlara gidiyordu. Tekrar bağırarak için sırtını dikleştirip göğsünü çıkarmıştı ki, gözüne bir şey takıldı. Taş döşeli ön bahçede hiçbir şey yoktu; beton dümdüz ve griydi. Tek tük baş vermiş otlar ve köşedeki iki iri gümüş rengi çöp bidonunun dışında hiçbir şey yoktu.

Agnes bidonlardan ilkinin aldı. İçi henüz dolmamış, tam ağırlaşmamıştı. İncecik topukları üstünde yalpalararak, sarsak bir hareketle vücudunu geri çevirdi ve hızla önüne dönerek bidonu fırlattı. Nekahetten henüz çıkmamış vücudunun zayıflığıyla az kalsın zarafetten yoksun biçimde, metal kapının üstünden geriye devrilecekti. Bidon havalanmış uçarken Agnes bir an onun kalın pencerelerden sıçrayıp kendisine zarar vereceğini düşündü. İsabet ettirememe korkusuyla nefesini tuttu.

İsabet ettirmişti.

Bidon, pencerenin tam ortasını bulup ulu bir çınlamayla odanın orta yerine çakıldı. Camlar tuzla buz oldu, mağrur tüller kornişlerinden kurtuldu. Sokaktaki yaşlı kadınlar insaf çılgınlıkları attı. BMX bisikletli çocuklar heyecanla haykırdı.

Agnes kapıyı yumruklamaya başladığında, Micklewhite'lar evin arka tarafındaki yemek odasında, Walton ailesi' tarzı oturuyordu. Ön odadan gelen gümbürtüyü duyduklarında, Shug dışında hepsi yerinden sıçradı. Öncesinde elinde kızarmış patates dolu servis tabağıyla Agnes'a gülmekte olan Joanie, yerinden ilk fırlayan oldu. Cam kırıkları ve çöpleri görünce bıçaklanmış gibi bir çılgılık attı.

Shuggie, Micklewhite bacaklarından oluşan karmaşadan sıyrılıp çıktığında, Joanie enkazın ve çürük çöple-

1 En büyük parakende şirketi Walmart'ın kurucusunun ailesi. (Y.N.)

nın ortasında ağzı bir karış açık, elleri iki yana sarkmış, duruyordu. Stephanie, fenalaşıp düşer diye kolunu annesine doladı. Büyük renkli televizyon yüzüstü devrilmiş, paramparçaydı. Shuggie aygıtın sayacı olmadığını fark etti ve, *Anneme bunu söyleyeyim de siz o zaman görün*, diye düşündü.

İşte ön bahçede, karşılarındaydı gülümser, baş döndürücü ve ayık sayılabilecek Agnes Bain. Shuggie'nin içinden, *Gooooooooooooool*, diye haykırmak geldi. Annesiyle birlikte sitede zafer turu atmak istedi.

Ön kapıya ilk çıkan Shug oldu. Kollarını kapı çerçevesinin iki yanına mıhlayıp Micklewhite'ların sokağa dökülmesini önledi. İçeridekiler Shug'ın dört bir yanından Agnes'a pençe atmaya çalışıyordu; Leek'in Shuggie'ye izlettiği zombi filmleri gibi. Agnes elini sakince çantasına sokup bir sigara çıkardı. Sigarayı ağır ağır yaktıktan sonra derin bir nefes çekti. "Dinle orospu çocuğu," dedi, son derece sakın bir tavırla, "getir şimdi oğlumu buraya."

Halen cam kırıklarının ortasında dikilen Joanie, sonunda sivri diline yeniden kavuştu. Önce var gücüyle bir çığlık attı; ayak parmaklarından başlayıp vücudun tüm kaslarını kastıktan sonra patlayarak ağızdan çıkan türde bir çığlık. "Seni kart orospu! Bu pencerenin parasını ödet icem sana, nah şuraya yazıyorum!"

Agnes tırnağının kırık kenarıyla oynamaya başladı ve hüsrarla elini kaldırıp Joanie'ye gösterdi. "Bakar mısın, senin yüzünden başıma ne geldi! *Cık cık cık*." Suratını buruşturup ojeli tırnaklarını havada dans ettirdi. Ardından buz gibi bakışlarını yine Shug'a çevirdi ve sıkıığı protezlerinin arasından, "Oğlumu derhal buraya getir," dedi.

Joanie, oğlanı ve Shug'ın tüm cüssesiyle engel olduğu diğer kükreyen vücutları yarararak koridoru geçti. Shug'ın yüzü kızıl ile mor arası bir renge çalmıştı. Joanie pençeleriyle havayı tırmalayarak, "Ulan kartaloz ayyaş, gebertirim seni, duydun mu, gebertirim," diye avaz avaz bağırdı.

"Shug Bain, seni uyarıyorum!" Agnes sigarasından bir nefes daha çekip evden çıkan komşularla iyice kalabalıklaşan sokağa baktı ve ikinci bidona yaklaştırmaya başladı. "Oğlumu şu dakika buraya getirmezsensin, siktüğimin sokağındaki camların hepsini teker teker indiririm."

Joanie, Shug'ın sağından solundan pençelerini sallıyor, tükürükler saçarak sokağa doğru küfrediyordu. Agnes ona tiksintiyle şöyle bir bakıp tırnağıyla oynamaya devam etti. Joanie hâlâ sesinin son perdesiyle bağırıyordu. "Kafayı sıyırmış'ın sen, manyak karı, tımarhaneden salmayacaklardı seni."

Agnes seri bir hareketle sigarasını yere attı ve topuklu siyah ayakkabılarını çıkarıp eline aldı. Normalde top bile fırlatamadığı halde bidonun hedefi tutturması cesaretini artırmıştı. Sivri uçlu ilk ayakkabı havada süzülüp kapı eşiğine çarparak yere yuvarlandı. Agnes ayağında çorapla biraz daha öne çıktı ve kırk yıllık gülleci gibi ikinci topuğu fırlattı. Bu defaki hedefi buldu ve Joanie'nin suratına yandan çarptı. Joanie kanlar içinde çığlık atarak geriye, koridora doğru sendeledi.

Bisikletli çocuklar zalim bir sevinçle uludular. Bisikletlerinden atlayıp gözleri dönmüş halde sivri taşlar toplamaya, savaşçı kadına uzatmaya ve daha çok kan için tezahürata başladılar. "*Al bunu! Alsana abla. Yine yap! Yine!*"

Kan akmıştı, sadece az bir miktar, ama Joanie'nin eline bulaşmaya ve yavrularını kızıştırmaya yeterliydi. Kanı gören Micklewhite oğlanları dışarı fırlayıp Agnes'i linç edebilmek için var güçleriyle ittirmeye başladılar. Shug kendini zorlamaktan kalbi patlayacakmış gibi görünüyordu.

Shuggie ön bahçede duran annesini güçlükle görüyordu. Koridor, babasını ittiren vücutlarla dolmuş taşıyordu. Bu hiddetli kol ve bacak karmaşasından annesini görmeyi bile başaramıyorsa, ona erişmesi neredeyse im-

kânsızdı. Sonunda döndü, yavaş yavaş koridordan geri çekildi ve sessiz sedasız soldaki odaya süzüldü. Camlarla kaplı oturma odasını geçip tersyüz olmuş büyük televizyonun üstüne çıktı ve onu basamak olarak kullanıp pervaza tırmandı. Tek bir sıçrayışla kırık pencerenin üstünden atlayıp dışarı, sert betona indi.

Shuggie dikkatli adımlarla annesine doğru yaklaştı. Agnes kupkuru, bir deri bir kemikti. Makyajının altında teni, Shuggie'nin daha önce görmediği anemik, gri bir renk almıştı ama yine de hayattaydı. Shug oğlunun kırık camlar üstünden dikkatle geçişini izledi. "Shuggie gel buraya, *derhal!*" diye kükredi. Shug'ın arkasındaki Mick-lewhite şakşakçılarından itirazlar yükseldi. Kan dökmek için anıyorlardı; Shug'a oğlanın gitmesi için izin vermesini söylüyorlardı. Shug onları duymazdan geldi. "O kadın hiçbir zaman iyileşmeyecek oğlum. Gel buraya."

Shuggie bir an duraksadı, daracık omzundan geriye baktı ve omuz silkti. "Belki de iyileşir."

Agnes elini oğlana uzatmış, dik dik Shug'a bakıyordu. "Normalde suratına bakmadığın şeye, sırf inadından göz koyuyorsun."

"Oğlan için neyin iyi olduğunu ben bilirim." Shug'ın dudağı bıyığının fırça kılları altında tiksintiyle büküldü. "Daha kendine bakamıyo'sun, bırak ona bakmayı! Görmüyo' musun çocuğu nasıl sapıttırdığını."

Agnes ayağında çoraplarla eğilip oğlanı sımsıkı bağrına bastırdı. Şık mantonun düğmeleri yüzünü çıziyordu ama Shuggie'nin umurunda değildi. Annesine sımsıkı sarılıp başını karnına gömmeye çalıştı. Altıdudağı titremeye başlamış, su toplamış bir kabarcık gibi fırlayıp şişmişti. Agnes başparmağını nazikçe o dudağa koyup oğlunu sol kulağının üstündeki soluk teninden öptü. Sözleri Panayır Bayramı güneşi gibi sımsıcak ve tatlıydı. "Şışt, şunların karşısında yeterince ağlaştık. Burada yapma, o tatmini yaşatma bunlara."

Ardından geri çekilip siyah topukluların yokluğunda bir nebze kısalmış cüssesiyle dimdik doğruldu. Başını kaldırdı ve Shug ile kendisine zarar vermek için vamp tutuşan o grotesk koroya baktı. "Baksana, senin bir şey istediğin yok aslında. Sadece başkasının sahip olmasına katlanamıyorsun."

Agnes başka bir şey söylemeden Shuggie'nin elini tutup bahçeden çıktı. BMX'li çocuklar hâlâ kan görmek istiyor, haykırıyorlardı. Agnes onları susturmak için elini kaldırdı ama çocuklar bunu selamlama gibi algılayıp bütün sokak bir ağızdan bağırdılar: "*Yaşa be abla!*"

Taksinin arka koltuğuna geçip oturduklarında oğlanın dili tutulmuş, annesine hayalete bakar gibi bakıyordu. Agnes boyalı tırnaklarıyla onun yüzünü ellerine alıp bakışlarını dışarıdaki alçak binaya çevirdi. "Aç gözünü iyi bak. Gücüm yettiği sürece o şişko piçi bir daha asla görmeyeceksin."

Araba uzaklaşırken Agnes başını dik tuttu. Shuggie babasının, sökülmüş çadırı torbaya tıkar gibi Micklewhite'ları geriye, koridora doğru itirmek için çırpınısını izledi. Omuzları şimdi havası sönmüş gibi yuvarlanmıştı; son birkaç haftanın kasıntı ve çalımları silinip gitmişti.

Siteden çıktıkları sırada BMX bisikletliler, taksinin etrafını çevirip küçük sığırcıklar gibi havada süzöldüler, pikeler yaptılar. Agnes, Shuggie'yi yanına çekti, Shuggie de salyangoz gibi ona yapıştı. Agnes onu uzun süre bırakmadı ve başka bir kadının sabunuyla yıkanmış saçlarından gelen kokuyu göz ardı etmeye çalıştı. Shuggie de annesinin ağlamasına ses çıkarmadı, konuşmasına ses çıkarmadı, tutamayacağını bildiği güzel sözler verdiğinde annesine karşı çıkmadı.

Yirmi Altı

Eugene taksiyi evin biraz ilerisine park etti. Sabah güneşinin site üstünde yükselmesini bekledi ve Leek'in bahçe kapısından çıkıp ayaklarını sürüyerek otobüs durağına gidişini izledi. Genç çocuk ellerini tulumunun cebine sokmuş, alet çantasının ağırlığından sağ omzu çökmüştü. Eugene'in baktığı yerden, yarı kapalı bir çakıya benziyordu; keskin ve faydalı olması gerekirken kapanmış, bekleyen ve paslanan bir şeye.

Leek gittikten sonra Eugene, Agnes'in verdiği anahatarla kapıyı açtı. İçeri girdiğinde Agnes, Eugene'in zamanla nefret eder hale geldiği boğuk hırıltıyla horluyordu. Başu belli ki yatağın kenarından sarkmış, gırtlauğı da akşamki içkiden kalma safranın baskısıyla boğuşuyordu. Eugene kapı önünde durdu ve bugün burada kalamayacağını hissetti. Bazı sabahlar zamanlamayı tutturursa, Agnes'ı önceki günün alkolü vücudu terk ettikten sonra ve kendini henüz yeni bir kedere gönmmeden önce yakalayabildiğini fark etmişti. Agnes böyle zamanlarda küçülmüş ve biraz da acınası görünüyordu ama kendinde, hatta çekici bile olabiliyordu; Eugene'in gün ışığına doğru çevirip üstüne titreyeceğı cılız bir bitki gibi.

Koridordan geçerken diğcr odadan kısık sesler duydu; temkinli ayak sesleri, Shuggie'nin derli toplu kalem

kutusunda bir şeyler arama sesi. Ardından mutfığa geçip elindeki torbaları tezgâha bıraktı. Buzdolabını taze ciğer ve tereyağıyla doldurdu, küçük malzeme dolabının arka tarafına her sabah yaptığı gibi dört kutu domates çorbası ile dört tatlı krema konservesi yerleştirdi. İşte karşındaydı, erzakla dolu bir duvar, ağırlığın altında inleyen bir raf. Nedense kendini daha iyi hissetmesini sağlıyordu bu manzara.

Eugene, kendine ve Shuggie'ye çay yaptı, ekmek kızarttı. Shuggie'ninkini oda kapısının önüne, halının üstüne bıraktı ve mutfak masasına geçip tek başına oturdu. Dünün gazetesini gördü ama gece fazla müşteri çıkmamış, o da gazeteyi arkalı önlü okumuştı. Okumaktan hoşlandığı ve son derece bilgilendirici bulduğunu kimseye itiraf etmeyeceği dertliler sütununu bile okumuştı. Agnes'in gazetesinin ise ilan sayfası açıktı: iş arayanlar, satılık karavanlar, arkadaş arayanlar. Agnes ilanları kalın bingo kalemıyla çembere almıştı ve Eugene çayını içerken yuvarlak içine alınan ilanlara baktı.

Ev takası sayfaları mürekkepten ıslanmıştı. Agnes gözüne buradan uzakmış gibi gelen her yeri işaretlemişti. Eugene buna hiç üzülmeyişi fark etti ve şaşırdı. Gartnavel Hastanesi'nden beri Agnes'in kafese kapatılmış bir hayvan gibi olduğu yerde dört dönüşüne tanıklık etmişti. Kollarındaki kabukları yolmadığı zamanlarda pencerenin boyasını, yatağın çerçevesini, kanepenin iplerini yoluyordu. Eugene bu yolma kaygısını durdurabilmek için bir sabah ona arkadan yanaşıp sımsıkı sarılmak, kollarının arasında onu adeta ezmek zorunda kalmıştı. Şimdi mürekkebe bakınca, Agnes'in farklı bir yarayı yolduğunu görebiliyordu. Daha merkezi, daha az izole bir sitede geçmeyi ne kadar arzuladığından daha önce bahsetmişti. Eugene bir sabah onun sırtını ovarken anonimliğini geri kazanabileceği, onuruna kavuşabileceği bir

verde yaşamak istediğini söylemişti. Sonra da çekingen bir tavırla, Eugene'in de onun erkeği olarak yaşayabileceği bir yerde, diye eklemişti. Eugene o sırada bir şey söylememiş, huzursuzlanana, mızızlanana, kalkıp gideneye kadar kadının sırtını ovmaya devam etmişti.

Eugene belediyenin başka bir semtte, başka bir ev talep edenleri uzun bir bekleme listesine aldığını biliyordu. Sosyal konut için en müşkül durumda olanların bile yıllarca beklemesi gerekiyor, halihazırda bu konutlarda oturanlar ise öncelik sırasında çok gerilerde kalıyordu. Ev değişim bekleyişinin sonu gelmek bilmiyordu. Bu yüzden söz konusu mevcut ev sosyal konutlardan biriyse, en doğru yaklaşım evleri kayıt dışı ve doğrudan takas etmeye çalışmaktır. Belediye buna göz yumuyordu çünkü yığılmanın azalması yanında, şikâyetçi kitleleri belediye binasına doluşmaktan alıkoyacak her şey makbuldü. Onlara göre bir evi diğeriyle değiştirmek sorunun yerini değiştirmekten öte bir şey değildi ama en azından sorun kendi masalarına gelmiyordu.

Eugene gerindi, kambur sırtını dikleştirmeye çalıştı. Gazetenin yanında eski bir gaz faturası duruyordu. Agnes faturanın üstüne bir ilan yazmış, istediği cümleyi bulana kadar tekrar tekrar üstünü çizmişti. Talebini iyi ifade edebilmek için anlaşılan çok vakit harcamış ve akşamın ilerleyen saatlerinde sarhoşluğu yavaş yavaş artmıştı. İyi kötü ayıkken yazdıkları acınası ve yakaran bir tondayken, sonraları hınçlandıkça daha talepkâr bir tona bürünmüştü. Sonunda tüm örnekleri kesip biçerek nihai versiyona erişmişti. Otuz kadar sözcükle Pithead'i sevimli, pastoral ve dostane bir yer, komşuluğun geliştiği, kalkınmanın sürdüğü bir yer gibi resmetmişti. Her tür teklifi değerlendirmeye alabileceğini de belirtmişti. Eugene, bu bir arkadaş arama ilanı olsa, Agnes'in hem çaresiz hem de yalancı görüneceğini düşündü.

Çayından son yudumu alıp gitmek üzere ayağa kalktı. Şimdi giderse Agnes geldiğini hiç anlamayabilir, kendisi de yatağında huzurla uyuyabilirdi. Arkasını dönüp harekete geçti ama oğlan kapının eşiğinde duruyordu. Tertemiz giyinmiş, okul çantasını vücuduna sımsıkı vapiştirmişti. Eugene'i hep yaptıkları gibi selamladı. "Gece vardiyası bitmiştir efendim."

Eugene para çantasını yine elinden bıraktı. Selama gönülsüzce karşılık verirken hayal kırıklığını belli etmemeye çalıştı. "Anlaşıldı. Gündüz vardiyası görev başında."

Eugene, Agnes'la ilişkisinin bittiğini, "Kafan iyiyken hoşlanmıyorum senden," sözleriyle haber vermişti.

Agnes'ı ayık bulma ihtimalinin en yüksek olduğunu bildiği vakitte, alışkanlık edindiği üzere gece vardiyasından sonra eve uğramıştı. Bazı geceler üstünü çıkarmadan sıcacık yatakta Agnes'in yanına uzanıyordu ve birlikte komik müşterilerden ya da Agnes'in eve almak istediği gösterişli şeylerden konuşuyorlardı. Agnes fazla akşamdan kalma değilse Eugene fermuarını açıyor, kadının üstüne çıkıyordu. Agnes kol ve bacaklarından mahmurluğu atmaya, karnına sürtünen şerif kemerinin acısını göz ardı etmeye çalışıyordu. Eugene ona abanıp duruyor, çok geçmeden ikisi de işin çabucak bitmesini diler hale geliyorlardı. Sonunda Eugene bir hırlamayla yana devriyor, Agnes'ı yanağından öpüyordu. Ardından gergin olduğu için sarılıp yatamayacağını söyleyip kıyafetleri zaten üstünde olduğu için hemen kalkarak, karanlık mutfakta ışıklar kapalı halde Agnes'i bekliyordu. Agnes yataktan çıkıp siyah tavada ona bir şeyler pişiriyor, iki bardak koyu çay veriyordu. Bardakların ikisini de aynı anda, yan yana onun önüne sürüyor, Eugene'in onları tek seferde, su gibi içişini izliyordu. Biraz daha havadan sudan konuştuktan sonra Eugene, kadının eline biraz para tu-

tıstıuruyordu; bir somun ekmek ve belki saç spreyine yetecek birkaç banknot. Ardından onu öpüyordu, buluşmanın ilk doğru düzgün öpücüğü. Nihayet Eugene kendisi evine, kendi yetişkin kızına gidiyor, kendi yatağına giniyordu.

Bir gece Agnes, Eugene'in üstüne çıkmasını bekledi ve adam içine girerken tatlı bir sesle sordu, "Genie, ben ev takası yaptıktan sonra, gelip bizimle yaşar mısın?"

Eugene abanmayı bırakıp kadının içinden çıktı. Kalın suratının kenarları kıpkırmızı kesilmişti. Yüzündeki çocuksu odaklanma yavaş yavaş dağıldı, hatları sertleşerek Agnes'in hayal kırıklığına karşı hazırlandı. Sıcak yorganın altından sıyrılıp çıkarak kısaca, "Hayır," dedi.

Agnes büyük bir utanca kapılarak yattığı yerden kalkaldı. Uzun süre şiltenin birlikte çökerttikleri kısmında öylece uzandı. Eugene'in mutfağı gittiğini, sandalyeyi çekip servisi beklediğini duydu. Ayağı kalkabilmek için tüm gücünü toplaması gerekti. Kendini kemiksiz bir varlık gibi yere bıraktı. Mutfaga geldiğinde ilk konuşan Eugene oldu.

"Kafan iyiiken hoşlanmıyorum senden."

Agnes bunun ne anlama geldiğini biliyordu. Eugene kelimeleri, birbirinden kopan iki âşık gibi değil, bu konuyu bir süre düşünüp tartmış, sonunda nefret ettiği işten istifaya karar vermiş gibi söylemişti.

Agnes kafası iyiiken kendisinin de ona bayılmadığını söylemek istedi ama söylemedi. Yalan söyleyecek gücü yoktu. Kurtarılacak bir onuru da kalmamıştı. Bunun yerine iki sosisi tavada patlayana kadar iteleyip durdu. Sonra Eugene'e çay poşetleri içinde hırakılmış, birbirinin aynısı iki bardak koyu çay bıraktı. Eugene çayları içtikten sonra çıkıp gitti.

Shuggie, Eugene'i bir daha hiç görmedi

Agnes'in oğulları bir şeylerin değiştiğinin farkındaydı. Tıpkı şenlik ateşinin içinde sadece odun değil benzin de olduğunu fark etmek gibi. Agnes öfkeyle el attığı birayla sonunda efkârlanıyor, efkârla işi bitince votkaya dönüp öfkesini yeniden kabartıyordu.

Evin kapısı haftalarca torbalar dolusu içki getiren lıntı, Bridie ve Lamby ile bir açılıp bir kapandı. Shuggie iki hafta okula gitmeyip annesini evin sınırları dahilinde tutmaya çalıştı. Kapıları kilitledi, alışverişi kendisi yaptı. Annesinin koltukta sızdığı zamanlarda kitaplarını çıkarp derslerden geri kalmamaya çalıştı.

Agnes bir öğleden sonra, "Buradan gidiyorum ben," dedi tükürür gibi, "taksi çağır çabuk."

Shuggie ders kitabının tepesinden bakarak, "İyi de nereye gidiyorsun?" dedi.

Agnes bağırarak, "Yerini sorma bana!" dedi. "Nereye olursa işte. Burası dışında neresi olursa. Senden uzak bir yere."

Shuggie irkilmemeye çalıştı. "Peki, taksiciye ne diyeceğim?"

"Annem ışıklı yerler istiyormuş de, hareket istiyormuş." Dudaklarını şaklattı. "Alsın bingoya götürsün beni anasını satayım."

Shuggie ahizeyi kaldırıp numarayı çevirir gibi yaptı. 111-1111'e bastı. Bir dakika kadar bekledikten sonra düdük sesi gelen ahizeye doğru neşeyle saçma sapan konuşmaya başladı. "Taksi mi? Evet, lütfen, Bain, doğru. Meşhur bingo Tamam, sağ olun." Sonra da ahizeyi yavaşça yerine koydu. Boğazını temizleyip konuştu, "Taksici dedi ki, en az yarım saat sürermiş."

Agnes kendini çoktan kapıya atmış, kolu çekiştiriyordu. Tuvaleti gelmiş de sıkışmış gibi bir o yana bir bu yana kıpırdanıyordu. Şımarık çocuklar gibi, "Siktir!" diye ciyakladı. "Herkes mi hayatımı yaşamama karşı?"

"Annecim," dedi Shuggie teskin edici bir sesle, "saçının bir tarafı bozulmuş. Bu halde dışarı çıkamazsın. İçeri gel de düzeltelim."

Agnes parmaklarını karışık saçında gezdirerek, "Hayır!" diye haykırdı.

"Hadı ama, azıcık bir şeyler içersin hem."

Bu sözler üstüne deri çanta Agnes'in omzundan kayarak yere indi. Agnes koridoru sendeleyerek geçti. Shuggie onu koltuğuna oturttuğunda, hoplayan bir otobüste gider gibi başı uykuyla omzuna düşmeye başlamıştı bile. Shuggie onun yanında dizüstü çömelip koca bir kupayı doldurdu. Bardağa lın-Bru'dan çok votka koydu. Annesine uzattı. Agnes bunu su gibi içti. Gözleri bir anda açıldı.

"Sen saçımı düzeltmeyecek miydin?"

Koltuğun kolçağına oturan Shuggie, annesinin saçından fırçayı geçirmeye başladı. Agnes kupayı ağzına götürüp şekerli sıvıyı şapırdatarak içti. "Yarım saat olmadı mı hâlâ?" dedi.

Shuggie içini çekerek, "Hayır annecim," dedi.

"Dışarı çıkıp sana yeni baba bulacaktım."

Shuggie kalın fırçayı saçların üstünden geçirirken sprey çatlayıp polen gibi havaya saçıldı. Saçların böyle yumuşayıp hafiflemesi Shuggie'nin hoşuna gidiyordu. "Önemli değil, babaya ihtiyacım yok benim."

Agnes bu fikre tümenden karşıymış gibi başını kederle iki yana salladı. "Yarım saat olmadı mı?"

"Hayır annecim."

"Hâla yarım saat olmadı mı?"

"Hayır annecim."

"Bir daha arasan keşke?"

Agnes sonunda başı göğsüne düşerek, genizden kesintili nefesler alarak koltukta uyuyakaldı. O horlarken Shuggie kastığı omuzlarını nihayet serbest bıraktı. Bar-

lağı annesinin gevşek elinden aldı. Önüne diz çöküp topuklu ayakkabılarının bandını dikkatle açtı, tokanın yeni çorabı kaçırmamasına dikkat ederek ayakkabıyı yavaşça kadının ayakından çıkardı. Ellerini titretmeden birbirinden farklı iki küpeyi çıkardı. Bunların hepsini, uyandığı zaman dışarı çıkmaya çalıştığını unutması ümidiyle alıp annesinin odasına götürdü.

Shuggie tekrar okul kitabını eline aldı, sadık bir köpek gibi Agnes'in ayaklarının dibine oturdu ve derin nefeslerini dinlemeye koyuldu. Ön pencereden çocukların, gömlekler pantolondan çıkmış, kravatlar kafaya bağlanmış halde birer birer okuldan dönüşünü izledi. Bu şekilde oturarak sadece bir saat geçirmişlerdi ki, işten dönen Leek kapıyı çarparak kapadı. Shuggie kaygıyla annesine, ardından sıva tozuyla yüzü hayalete dönmüş koridordaki abisine baktı. Agnes harekete geçen jeneratör gibi bir ses çıkarınca, Shuggie başını dizlerinin üstüne koydu.

Agnes'in ağzından çıkan ilk sözler, "Eve katkı paran nerede, onu istiyorum," oldu.

Leek annesine cevap vermek yerine, onu içkiden uzak tutma konusunda ne kadar beceriksiz olduğunu ima edercesine dimdik Shuggie'ye baktı. Ses çıkarmadan dudaklarını kıpırdatarak, *Tebrikler*, dedi ve kapıyı çarparak odasına girdi. İçeriden Meat Loaf'un gitarı bangır bangır yükselirken, Shuggie başını havlayan bir köpek gibi eğerek ortalığa haykırdı, "Elimden geleni yapıyorum ben tamam mı!"

"Azıcık huzur versene sen! Hem kimsin ki öyle bağırıyorsun?" Agnes başparmağını kendi göğsüne sapladı. "Bu evin erkeği benim! Ben!" Ardından yalpalayarak koridoru geçti, yüzüklerini odanın incecik kapısına vurdu. Müziğin sesi daha da yükseldi. Shuggie annesinin topukları üstünde geriye gidişini, çenesini öne çıkarışını izledi. Görünüşe bakılırsa kısa süre kestirmek ateşini körükle-

miş ama içindeki zehri yok etmemişti. Agnes iri yüzükleriyle bir kez daha kapıya vurdu.

İçenden sürgünün sesi geldi. Leek koridora adım attı. İş kıyafetlerini çıkarmış, en yeni kotunu giymişti; şehir merkezindeki oyun makineleri için sakladığı kotunu.

"Ben konuşurken cevap vereceksin, öyle yetiştirdim seni."

Shuggie, Leek'in medeni davranmaya, annesini yatıştırmaya çalıştığını fark etti. Leek cevap vermeden önce dilinin ucunu ısırdı. "Evet annecim, ne vardı?"

"Ne mi vardı? *Neeee mi vardı?*" Agnes koridorda, dramatik bir tavırla tavana bakarak, kendi etrafında döndü. "Ben senin için bütün hafta yemektir, temizliktir, her şeyi yapayım, medeni bir konuşma istediğimde karşılığı bu olsun, öyle mi? Evet, annecim, *ne vardı?*" Leek geç de olsa özür dilemek için ağzını açtıysa da Agnes bombardımanı sürdürdü. "Söyleyeyim ne varmış. Bütün gün evde, şu boşboğazla ömür tüketiyorum," -parmağıyla Shuggie'yi gösterdi- "sen eve gelince, bana edecek iki çift güzel laf bulamıyorsun."

"Üzgünüm."

"Üzgün müsün? Sen bana sor üzgünü." Agnes oğlunu baştan ayağa süzdü, gözleri kot pantolona takıldı. "Yeni mi üstündeki?"

"Hayır."

"Daha önce görmedim. Az para bayılmamışsındır. Bunları giyip *pub*'a mı gideceksin?"

"Belki."

"Ne demek *belki*? Salak mı sandın beni sen?"

"Tamam. *Pub* için *giydim*."

"Ha şöyle, bilmek istedim sadece. Gitmeden önce sıcak bir şeyler yemek ister misin?"

Leek gözlerini kırptırdı, Shuggie yüzünü buruşturdu. "Evet, lütfen." Leek oltaya gelmişti.

"İstersin tabii, istemez misin anasını satayım. Sofraya sıcak yemek koyacak kadar para vermiyorsun bana ama."

Leek pilot ceketini yataktan almak için Agnes'a sırtını döndü. Karşısında kemikli sırtı bulan Agnes küplere binerek, parmağını Leek'in beline sapladı. Parmak ters bir vere denk geldi ve Shuggie, abisinin yüzünün acıyla burkulduğunu gördü. "Seninle konuşurken sırtını dönme bana. Kendini ne sanıyorsun sen, ahbap?" Agnes parmaklarını çenesinin altında narin bir yelpaze gibi kenetledi. "Altına havalı kotu çekmiş, yumuşak arkadaşlarıyla tin tin bara gidiyor. Karı kılıklı seni. İbnenin tekisin değil mi?"

İşittiği sözler Leek'in dönüp Shuggie'ye bakmasına neden oldu, Shuggie'nin ise beti benzi atmıştı. Bunlar her gün madenci kasabasının sokaklarında işittiği sözlerin aynısıydı. Oyun bahçesinde ve sınıfın arka tarafında işittiği sözlerin. Shuggie, Leek'in o anki bakışından, kendisindeki garipliği abisinin de bildiğini anladı.

Agnes sarhoş kafayla kükremeye devam ediyordu ama oğlanların ikisi de artık onu duymuyordu. Az önceki parmak tekrar ortaya çıktı ve Leek'i kemikli göğsünün tam ortasından yakaladı. Leek içgüdüsel bir hareketle elini havaya kaldırdı ve Agnes'ın parmaklarını ittirirken şiddetli bir çatırtı geldi. Shuggie annesinin ezilen parmaklarını tutuşundan, canının yandığını anlıyordu ama bundan da kötüsü, gururu incinmişti.

Agnes da Leek de öfkeden titriyorlardı. "Sen kendini evin erkeği mi sanıyorsun? Yok ya!" Agnes'ın yüzünde öfkeden dökülen yaşlar vardı. Ezik parmağını uzatıp bir kez daha Leek'in göğsüne batırdı. "Derhal. Eşyalarını. Topla. Ve. Siktir. Git Buradan. Kovuldun."

"Annecim." Leek yine küçük bir çocuğa dönmüştü.

"KOVULDUN."

Leek'in çenesi titriyordu. Shuggie bunu fark etti. Çene bir dakika kadar titredikten sonra kaskatı kesildi.

Sonra dizlerinde kilitlenmeye benzer bir şey başlayıp omurlarını teker teker geçerek, vücudundan yukarı tırmandı ve Leek sonunda taştan bir sütun gibi dimdik doğruldu. Omuzları düzleşti ve Shuggie'nin ömründe görmediği kadar uzun cüssesiyle dikildi.

Shuggie, annesinin telefonu tokmaklayarak bir numara çevirmeye başladığını görünceye kadar bekledi, sonra harekete geçti. Gizlice koridora süzülüp yatak odasına girdi. Duvarlarda Leek'in Eğitim Merkezi'ne ait eski tahta parçalarından elle yaptığı dolap ve raflar vardı. Kakmalı kapaklarla, zulalar için üretilmiş kaydırmalı çekmecelerle bezeli güzel ve işlevsel şeyler. Pencere altına ise Leek'in pikabı, hoparlörleri ve plaklarının durduğu kontrplaktan yapılmış dev ünite konmuştu. Leek ünitenin ön yüzüne, her biri tamı tamına on albüm alan küçük bölmeler yapmıştı. Gözü dönmüş halde hayatını siyah çöp torbalarına tıktığı şu dakikalarda, tüm bunları üreten o hassas ve özenli ellerden eser kalmamıştı.

Shuggie içeri girerken Leek, "Kapa şu siktiğimin kapısını," diye uludu.

Shuggie deneni yaparak kapıyı sessizce kapatıp kilitini çevirdi. Leek albümlerini gözden geçiriyor, neyi alıp neyi atacağına karar veriyordu. Shuggie onun yanına gidip işaretparmağını Leek'in kemerini tutan pantolon halkalarından birine geçirdi. Parmak ucuna giden kan kesilene kadar halkayı döndürdü. "O dediklerini sana sırf Eugene'in yaptıkları yüzünden söylüyor. Biraz bekle bak, hepsi geçecek."

Leek döndü, kardeşinin elini kemerinden kurtardı. "Of be Shuggie! Bak sana bir şey diy'cem ama bu kez beni sadece *duymanı* değil, *dikkate almanı* istiyorum, tamam mı?"

Oğlan ağır ağır başını salladı.

"Bak. Evin erkeği bundan sonra sensin. O yüzden de artık büyüyüp bir şeyler yapmak zorundasın. Onun adı-

na parasını kollamalısın. Pazartesi ve salı yardımlarını bozdurduğunda haftalık yeme içme masrafın için birazını elinde tutmalısın. Yapabilir misin, ne dersin?"

Shuggie zaten öyle yaptığını, yedi yaşından beri bunu sürdürdüğünü söylemek istedi.

"Onu evin içinde, öteki o ayyaş piçleri de dışarıda tutmak zorundasın. O bakmazken telefonun fişini çek. Kapıya gelen olursa geri çevirmeye çalış. Evde yok, de. Hele gelen erkekse, iki kat çaba sarf et, tamam mı?" Leek bir yandan da torbaları, hayatını oluşturan eşyalarla doluruyor, işine yaramayan gereksiz şeyleri bir köşeye fırlatıyordu. Bu büyük telaşın ortasında bile her şeyi önceden yüz defa tasarlamışçasına, altından kolayca kalkılır bir iş gibi yapıyordu. "Erkekler onu incitmek, ondan faydalanmak isteyecek." Duraksadı. "Neyi kastettiğimi anladın değil mi?"

"Evet." Shuggie, Leek'in hayal bile edemeyeceği kadar iyi anlıyordu.

"Okula devam edecek misin?"

"Etmeye çalışacağım."

"Yetmez, daha çok çalış. Benim yaptığım hataları yapma Shuggie. Kendini harcama." Leek, Shuggie'nin saçından bir tutamı avuçlayıp oğlanın başını hafifçe salladı. "Onu evde bırakman gerekirse, banyodaki bütün hapları sakla. Hazır onu yaparken jiletlerle et bıçaklarını da sakla. Hepsini bir havluya sar, dışarı çıkarıp otların içine gizle, tamam mı?"

Leek durup bir an kardeşini inceledi. "Kaç yaşındasın sen, *on üç* falan mı?" Dudağını büzüp kâkülüne doğru üfledi. "Siktir ya! Bıyıklarının terlemesi yakındır senin. Bak, çok uzun sürmeyecek tamam mı, azıcık daha sabredersen, sen de gidebileceksin."

Shuggie başını tiksintiyle geri çekti. "O zaman kim bakar ona?"

"Eh, kendi kendine bakmak zorunda kalır."

"Öyle olursa nasıl iyileşecek?"

Leek elindekileri bıraktı. Tek dizinin üstüne çöküp Shuggie'ye başını kaldırarak baktı. Dudakları, nereden başlayacağını bilemiyormuş gibi ses çıkarmadan kıpırdıyordu. "Benim yaptığım hataları yapma. O hiçbir zaman iyileşmeyecek. Vakti geldiğinde sen de gitmek zorundasın. Kurtarabileceğin bir kişi varsa o da sensin."

Leek'in ev üstündeki zayıf hâkimiyetinden geriye kalan ne varsa, son çöp torbasını alıp gitmesiyle birlikte kayboldu. Ardından en alçak iblisler içki dükkânlarından, bahis bayilerinden çıkagelip Agnes'ı alkole boğdular. Onunla içtiler, onunla sigara tüttürdüler, onunla koltukta dimdik uykuya daldılar, sonra uyanıp yine onunla içmeye başladılar. Shuggie onları uzak tutmaya çalıştı, kenara biraz para ayırıp okula devamı etmeye çalıştı. Tek istediği, Leek için elinden geleni yapmak, annesinin daha iyi olabileceğini ona kanıtlamaktı. O zaman belki eve dönerdi. Ama çok zordu.

Yirmi Yedi

Üç haftadır ilk defa gözlerini yapış yapış, ıslak vücutlarla dolu bir oturma odasına açmıyordu. Tuhaf bir tür yalnızlıktı bu. Agnes doğrulup, kendine acıyarak bir süre ağladı. Sonra etrafı tıka basa dolu kül tablalarıyla kuşatılmış koltuğuna oturdu ve titremelerini durdurabilmek için başını dizlerinin arasına, ellerini koltukaltlarına koydu.

Orada, kırmızı paspas kovaına sarılmış halde ne kadar oturduğunu bilmiyordu ama oğluna seslenip de karşısında onu gördüğünde, oğlan da en az onun kadar şaşır-mış gibiydi.

Acınası bir şekilde, "Bir kerecik sarılır mısın anneye?" dedi.

Shuggie söz dinleyerek Agnes'in yanına gidip koltuğun koluna oturdu. Belli ki yine boy atma dönemine girmişti çünkü kolları Agnes'in omzuna kolayca dolanıyordu. Agnes'a her sarılışında, çocukluktan biraz daha çıkmış oluyordu. Yavaş yavaş farklı bir şeye dönüşüyordu; henüz tam olarak erkeğe değil ama şişirilip yetişkinliğe erdirilmeyi bekleyen esnetilmiş bir çocuğa. Agnes hâlâ sarılabiliyorken, sımsıkı sarıldı ona. Taptaze kokuyordu, dışarıdaki tarlalar gibi.

Shuggie'nin tek söylediği, "Ben artık hurada yaşamak istemiyorum," oldu.

“Evet Ben de”

Agnes kendine sıcak bir banyo hazırladı. Terlemek ıyı geldi, tutukluğu bir miktar azaldı. Sert bir havluyla kurulandıktan sonra kazasını manto ve ayakkabılarıyla uydurmaya özen göstererek giyindi. Zapt edilmez elle-nyle makyajını yaparak, siyah saçlarını beyaz diplerden başlayarak özenle taradı. Salı karnesinden kalan son pa-rayı bulduktan sonra dikkatle cebine koyup evden çıktı. Hava sıcak ve boğucuydu; iki haftalık güneş, bir yıllık yağmuru emmeye çalışıyordu. Agnes yine de mantosunu baştan sona ilikledi. O bahçe kapısından çıkarken komşuları bir araya toplanmış, fasulye sosuyla lekeli ka-zakları, streç taytlı bacaklarına sarılmış yavrularıyla onu izliyorlardı. Agnes konuştuklarını duyabiliyordu, gerçi gizlemeye çalıştıkları da yoktu. Agnes saçlarından bir ta-rak geçirecek kadar bile gururları olmadığı için acıyordu onlara. El sallayıp başını dik tutarak içinden, *Lütfen Tan-rım, az kaldı*, diye düşündü.

Kırçıl adamlar Madenciler Kulübü'nün girişinde durmuş, titrek güneş altında hıralarını yudumluyorlardı. Hava sıkıntılı ve boğucu olduğu halde hepsinin üstünde yeraltında giydikleri siyah kabanlar vardı. Agnes geçerken, utangaç penguenler gibi birbirlerine dönüp fiskos ettiler. Agnes'in ismini fısıldadılar, efsanevi hikâyelerini tartışılar. İçlerinde daha cüretkâr olanlar, amber hıraları-nın tepesinden ona aç gözle baktılar. Tek istedikleri onu küçük düşürmek, daha da aşağılamaktı, biliyordu Agnes. Bir poşet bira karşılığında ondan istediğini almış birkaç tanesini de tanıyordu. İşleri bitince hepsi evlerine, sıkı karılarıyla uyumsuz nevresimli yataklarına dönmüşlerdi. Tüm bunlar artık aldırış etmeye değmeyecek kadar önemsiz ve acımasıydı.

Agnes uzun bir yürüyüşün ardından cadde kenarın-daki dükkân zincirine vardı. Arabalar acı çığlıklarla ya-

nından geçerken Agnes bu vakitlerin madenci kasabasının dışına çıktığı, hataklıkları ardında bıraktığı ve kendisinin her türlü kirli çamaşırını bildikleri iddiasında olmayan insanların yanında olabildiği tek zamanlar olduğunu fark etti. Tam güneşin altında yürüyor, kendine ender bulunur özgür hayaller kurma izni veriyordu ki, onu gördü. Kadın, köpek tarafından kısırılmış kedi gibi sıçrayıp tedirginlikle etrafına bakındı. Agnes bir an kadın ok gibi fırlayıp alçak hariyeri aşacak, gürül gürül trafiğin aktığı dört şeridi geçmeye çalışacak sandı. Aslında bir yandan da öyle olmasını umdu.

"Merhaba Colleen."

Kadın dar kaldırımında Agnes'in etrafından dolanmaya çalıştı. Agnes normalde geçmesine izin verirdi ama bugün yapmayacaktı. Kadının yoluna dikildi ve daha da yüksek sesle, "*Günaydın* dedim Colleen," dedi.

Kuru kadın sıkışmış, feryat figan trafik yüzünden kaçıışı engellenmişti. "Ne diye dedin ki?" dedi.

"Sokakta görünce neden mi merhaba diyorum?"

Kadın başını ilk defa kaldırıp Agnes'in yüzüne baktı ve ekşi suratıyla gülümsemeye yeltendi. Dudaklarını küçümser bir tavırla büzdüğünde, Agnes çok yazık diye düşündü, zira kadının yüzündeki dolgun ve kadınsı tek şey ● ekşittiği dudaklardı. "Bilmem ki."

"Ee, kardeşin nasıl?"

Kadın açık renkli gözlerini kırıştırdı. "Keyfi yerinde, sağ ol."

Agnes kadının yalan söylediğini düşünüyordu ama canı yine de yandı. "Peki, onunla ayrıldığımıza göre artık beni aramayı keser misin, ha, ne dersin?"

Colleen elini gümüş haçına götürdü. "Ne diyo'sun sen, anlamadım."

"Hımm, demek öyle. Aptal sandın beni herhalde. *Cık cık*." Agnes dudaklarını tıpkı numarayı yutmadığı za-

manlarda Lizzie'nin yaptığı gibi şaklattı. Yaptığı şey kendini de şaşırttı, ardından bir kahkaha attı. "Colleen, farkında mısın ihtiyar bir cocker spaniel gibi soluk alıyorsun. Bir daha telefonda birilerini taciz etmeye çalışırsan, ağzını kapatıp burnundan nefes almayı dene bence."

Colleen'in yüzündeki masum ifade, güneşte eriyen dondurma gibi yavaş yavaş dağıldı. Küstah sırtışı geri döndü. "Sen bi' kardeşimden elini çek de o zaman bakabiliriz."

Agnes elini cebine sokup eski bir gaz faturası zarfı çıkardı. Zarfın üstünde "Takas İçin Ev Aranıyor" yazıyordu; gazeteye verdiği ilanın aynısı. Şimdi bu ilanı, gazete bayinin camına asmayı planlıyordu. Zarfı Colleen'e uzattı, kadın yazıya göz atarken Agnes onun okumakta zorlandığını, heceleri ağzını kıpırdatarak tek tek söylediğini fark etti. Vakit ayırıp ilanı en şık elyazısıyla yazdığına memnun oldu. "Gördüğün gibi buradan gitmeye çalışıyorum."

Kadın alaycı bir tavırla güldü. "Be'yendiremedik yani sana kendimizi?"

Agnes vücut ağırlığını geriye, topuklarına doğru verdi, kollarnı göğsünde kavuşturdu. "Biliyor musun, ikinci kocamı hatırlatıyorsun bana. Ne burada kalmamı istiyorsun ne de gitmemi."

"Şaka mı bu be?" Colleen yalancı bir şaşkınlıkla ağzını beş kanş açtı. "Kalkıp küçücük sitemize geliyo'sun, sonra kendini ahım şahım bi' şey sanıyo'sun. Yok saçını spreyledin yok eline çantanı aldın diye bize tepeden bakarak ortalarda dolanıyo'sun." Parmağını Agnes'a doğru uzattı. "O acayip oğlunla bize güya hava atıyo'sun sonra gidip kendi sidiğinde zıbarıp haşkalarının erkeğiyle düzüşüyo'sun. İşe bak be! Ömrümde görmedim böyle ikiyüzlüsünü."

"Umalım da sen hiçbir zaman dara düşme."

"Hadi ordan! Eugene'im eve gelip de mor mantolu orospuyla düşüp kalktığını söylediği gün yüreğime iniy'o'du! Cennetten sizi izleyen anam ne eziyetler çekti kim bilir!"

Agnes başını iki yana salladı. "Ne dürbünmüş onun-ki de."

"Çok komik geliyo' senin gibilere galiba?"

"Her neyse, bitti gitti zaten. Sen kazandın. Annenin tülün arkasına gizlenmesine gerek yok artık."

Colleen'in yüzü gitgide kırmızının öyle bir tonuna döndü ki patlamanın eşğinde gibiydi. "Artık çok geç, han'fendi. Sanıyo' musun ki Eugene bu dünyadan göçüp gittiğinde, zavallı karısı onu yanında isteyecek? Seninle olduktan sonra imkânı yok kendini affettiremez artık."

Agnes kendini topuklarının üstüne bıraktı, küpesinin kancasıyla oynadı. "Neyse, duymadığım bir bu kalmıştı, onu da duymuş oldum."

Colleen'in bakışlarında katıksız bir nefret vardı. "Dur daha bi' şey duymadın sen. Sana geceleri gelmesinin sebebi, senden utanmasıydı. Hırsızlar gibi sağı solu kollamalar! Onun için mi bi' tek taksi şoförleri alıyo' seni? Böylece gündüz senle görünmek zorunda kalmıyo'lar."

"Öyle mi dersin?"

Sıska kadın muzaffer bir tavırla gülümsedi. İçini dö-küp rahatlamış, diyeceğini demiş gibi bir hali vardı. "Öyle derim."

"Biz birbirimizle asla geçinemeyeceğiz değil mi Colleen?"

"Asla! Nasıl, hoşuna gitti mi?"

"Hadi gitmiş olsun," dedi Agnes. Arkasını dönüp vi-rane dükkânlarına yöneldi. "Ha, bu arada Colleen..." Kadın-
nın boynunu işaret etti, ardından boyalı tırnağını kendi soluk köprücük kemiğinin üstünden geçirdi. "Boynunun

etrafında kırdan bir halka var. Sabahları dışarı çıkmadan önce ustune ıslak bir bez vur istersen. Haçının güzelim ışıltısını söndürüyor, yazık."

Kadın küçümseyerek gülümsedi. "Bula hula bunu mu buldun söyl'icek?"

Agnes mantosunu boynuna kadar çekip gülümseyerek veda etti. "Ah, unuttum; senin erkeğini siktim. Çok da dandikti." Olayın anısıyla tiksinerек burnunu çekti. "İç çamaşırında boylu boyunca öyle bir bok lekesi vardı ki, tam kepazelik."

Kapı ikinci boyunca durmak bilmedi. Önce McAvennie kızları onu dışarıya çekmeye çalıştı. Elllerinde bolca şeker olduğunu, paylaşmak istediklerini söylediler. Ancak Shuggie hem onları biliyordu hem de erkek kardeşlerinin sosyal konut çevresindeki çalıları arasına saklanmış beklediğini. Yine de sürekli kapıya geldiler, Shuggie kapıyı açmaktan vazgeçince de kapı üstündeki posta bölmesinden içeri tükürmeye, bölmenin hareketli metal kapakçığına yapışıp yavaş yavaş aşağı süzülen, büyük ve uzun şekerli balgamlar bırakmaya başladılar. Shuggie köşeye saklanıp pislikleri tükürmelerini izledi ve bir bezle, annesinin şık halısına damlamadan önce hepsini silmeye çalıştı.

Shuggie, Agnes'in bu defa ne yaptığını bilmiyordu ama hakkında çirkin sözler söylendiğini duyuyordu. Kulağa nemli ve küflü gelen yeni hakaretler, kadınların dudaklara tükürük sıçratarak, kömür cürufuna gömülen botlar gibi emme sesleri çıkararak söyledikleri sözler. Eugene'in, Bain hanesi etrafına açtığı hayali hendek artık kaybolmuş, kendisi çekip giderken onu da halı gibi kıvırıp almıştı. Şimdi McAvennie veletleri kilitli kapıyı gönüllerince tekmeliyorlardı. Shuggie'ye eteminelikle ilgili bilindik tüm lafları sırahıyorlardı. Şapırtılı opucük

sesleri çıkarıyor, ardından hep birlikte öpüşme gürültüsü yapıyor, sonra yine çirkin sözler sıralıyorlardı.

Kızlar ona işkence etmekten sıkılınca, sonunda Francis McAvennie kapıya geldi. Shuggie artık açmaya hazır-
dı. Öyle yorulmuştu ki bitmesini, başına ne gelecekse katlanmayı ve kapıyı yeniden kapatabilmeyi istiyordu.

Francis, Shuggie den iki yaş kadar büyüktü. Küçük kardeşi Gerbil'den ayrılmış, artık büyükler okuluna gidiyordu. Dudağının üstünde de kalın kıllar çıkmıştı. Ayrıca Protestan bir kızı parmaklamaya başlamıştı. Francis'in kız kardeşleri bunu sitedekilere, tiksinti ve gururla karışık tuhaf bir tavırla anlatıyorlardı. Posta bölmesinde Francis'in gözleri belirlediğinde Shuggie onun da kardeşleri gibi içeri tüküreceğini düşündü. Kurulama bezini katlayıp salyaları yakalamaya hazırlandı. Ancak Francis'in koca pembe dudakları ince yarıktan onunla tatlı tatlı konuşmaya başladı. *"Shuggie. Shuggie! Ordasın, biliyorum. Açsana şu kapıyı. Hadi ama. Konuşmak istiyorum sadece"*

Şimdiye dek Shuggie'yle hiç böyle nazik konuşmamıştı. Kelimeler ağzından, sıcak su musluğundan sızan damlalar gibi ağır ağır dökülüyordu. *"Açm'ıcak mısın Shuggie?"*

"Hayır."

Gözleri bölmenin boşluğunda birleşti ve Shuggie soluk benizli çocuğun, fırça kılı gibi gür kirpikleri olduğunu fark etti. Francis, *"Taşınıyo'muşunuz diye duydum, sana biraz götlük ettiğim için özür dilemeye geldim."* Shuggie çocuğun ceplerini karıştırdığını duydu. Ardından posta bölmesine döndü ve altın rengi bir robotu içeri itirdi. C-3PO nun kopuk başı, Noel seloteybiyle eğretili biçimde tutturulmuştu. İşi çoktan bitmiş, eski, çocuksu bir oyuncak, değersiz bir barış teklifiydi.

"Üstüne azıcık tutkal koydun mu, ilk günkü gibi olur." Francis gözlerini bolmeden uzaklaştırıp gülümsedi-

ğini göstermek için ağzını yaklaştırdı. Dişleri bembeyaz kumsal taşları gibi iri ve düzgündü. "Açıver hadi kapıyı."
"Olmaz."

Francis, "Neden bizden nefret ediyosun ki?" dedi.

"Ben değil, siz benden ediyorsunuz."

"Yok canım!" Bozulmuş gibi söylemişti. "Öylesine şakalaşıyo'duk." Shuggie, Francis'in harıl harıl ne diyeceğine akıl yorduğunu seziyordu. "Kendimi affettirmek istiyorum. Seni sürekli tilt ettim." Kaşları çatıldı. "Bi' öpücük ister misin?"

"Ne?"

Francis yeniden dudaklarını bölmenin açıklığına getirdi. Üstdudağında eskiden kalma soluk bir yara izi vardı. Babası, Büyük Jamesy, elinin tersini kullanmakta usstaydı. "Kimseciklere söylemezsen izin veririm bak. Gel hadi, öp. Hep bunun peşinde d'ül miydin?" Burnunu çekti. "Aç şu kapıyı yeter ki."

Shuggie durup bekledi, şu an karnında kıvranan hisse güvenmiyordu. "Ne diye öpmek isteyecekmişim seni?"

"Yapma şimdi, sen de biliyo'sun nasıl bi' tip olduğunu."

Shuggie seloteybi söktü, robotun kafası altın gövdeden düşüp halıda yuvarlandı. "Francis, gerçekten arkadaş mıyız şimdi?"

"Evet, kesinlikle."

"Tamam, o zaman ağzını posta bölmesine sok."

"Hadi ama, önce kapıyı aç." Çocuk adeta yalvarıyordu.

"Sen dediğimi yapsana." Shuggie, McAvennie oğlanının tereddüdünü seziyordu. Çocuğun her an geri çekeceğinden, blöfü göreceğinden emindi. İstirapla geçen bir dakika boyunca karşıdan ses gelmedi. Sonra kapıya dayanan Francis'in gömlek düğmesinin sürtünme sesi işitildi.

"Tek bi' öpücük ama, sonra aç ıcaksın?" Sesi içeri-
den geliyormuş gibi netti.

Shuggie gözlerini yumarak dizlerinin üstüne çömel-
di ve yüzünü posta bölmesine dayadı. Francis'in nefesi,
süpermarket reçeli gibi tatlı ve şekerli kokuyordu. Shug-
gie bu yapış yapış nefesin dudaklarına akın ettiğini his-
setti ve içinden bir an için yarıktan sadece parmaklarını
uzatıp Francis'e nazikçe dokunmak geldi.

Ama o an geçti.

Shuggie elini açıklığa getirdi ve olabildiğince seri bir
hareketle ıslak bezi, işkencecilerinin salyalarıyla sıırsık-
lam olmuş o bezi, yarıktan ittirdi. Bezi, en yeşil, en bal-
gamlı kısımları dışa gelecek şekilde katlamıştı. Kumaşın
çocuğun yüzüne değdiğini hissetti, ardından bir direnç
oldu sonunda bez dışarı kayarken Francis kapıdan çekil-
di. Shuggie kapıya yaslandı. Francis'in ekşi balgamları
öksürerek ağzından silmeye çalıştığını duyabiliyordu.

Francis bölmeye yeniden dişlerini yaklaştırdı. Ağzı
şimdi Shuggie'ye hırlama, ısırik ve kıtırtılarla karşılık ve-
riyordu. "Bravo, aklın varsa açmazsın o kapıyı. Yemin
ederim bıçaklayaca'm seni, siktiğimin yavşak ibnesi."

Az sonra kapıdan, sert bir yumruk gibi *güm güm* ses-
ler geldi. Ardından Colleen'in mutfak bıçağı, bölmenin
aralığından çıkıp delice havaya saplanmaya başladı.
Shuggie geri kaçarak koridora açılan iç kapıya yaslandı
ve bölmeden girip çıkan gümüş bıçağa baktı. Bıçak kör
gözle saplanacak et aranıyor, sivri ve keskin kenarı, metal
kanadı ittirip çekilirken çınılıyordu.

Eskici Davey Parlando kamyonetiyle üç defa kapıya
geldi. Agnes ne verdiyse aldı ve lastikle bağlı bir tomar
pis banknotla ödeme yaptı. Bu güzel kadının cömertli-
ğinden, belki de gözü kör alıklığından yana şansına inan-
makta zorlanıyordu. Konuşurken her an bol keseden

sallar gibi gergin ve diken üstündeydi çünkü kadının aptal mı, iyi yürekli mi olduğuna karar veremiyordu. Karar vermek de zordu, zira kadının bakışları bir çeşit hissizlikle donuklaşmıştı.

Davey, Lizzie'nin düğün hediyesi porselenleri de dahil her şeyine el attıktan sonra kamyonete son kez gidip geldi. Evin küçüğüne genelde bir düdük ya da plastik oyuncak verirdi ama Shuggie'ye bir kutu dolusu kirli balon hediye etti; gururlu kurumsal sponsorların bozuk baskılarla bezeli hatalı eşantyonlarından oluşan, normalde eskicilik mevsimi boyunca yetip artacak kadar balon. Sonra onlardan biriyle bir numara yaptı ve balonun ucunu öndeki eksik dişinin arasına geçirip dudaklarını açmadan balonu şişirdi. Islak balonu temiz giyimli oğlana uzatıp, o okuyamazmış gibi üstünde yazanları okudu. "Bak ne diyo, *Glasgow Millerce Daha İyi.*"

Shuggie manidar bir tavırla, "Neye kıyasla daha iyi?" dedi.

Agnes'in eşyalarından böyle kolayca ayrılması Shuggie'yi huzursuz etmişti. Eskicinin yok pahasına alıp götürmekten geri kaldığı mobilyaları Agnes kiralık eşya merkezine gönderdi. Taksitle aldıklarından geri verebileceklerinin hepsini verdi. Sonra da şehre gittiklerinde yeni ve daha iyilerini alabilmek için Provident'tan okkalı bir kredi çekti.

Shuggie annesini yakan ateşi, yepyeni şeylerle donatılmış yeni bir insan olma hayalini hissedebiliyordu. Bu hayal onu gribe yakalanmış gibi titretiyordu. Yıllardır

1. *Glasgow's Miles Better*: İskoç reklam ajansı Struthers Advertising tarafından geliştirilen, Glasgow'un tanıtımına yönelik, dönemin ünlü reklam kampanyası. Glasgow's sözcüğü bir sonraki Miles (miller boyunca) sözcüğüyle birleştirilince, "Glasgow Daha İyi Gülümser" anlamına da geliyor. o dönem gülenyüz emoji'si yeni çıkmış ve smiley adıyla çok meşhur olmuştu. (Ç.N.)

bıktırdığı Kensitas sigarası kuponlarını toplamış, saplantılı bir halde sayıp duruyordu. Hepsi birleştirilip birbirine tutturulduğunda kuponlar küçük sert tuğlalara, tatlı altın tütün kokusu hâlâ üstünde duran küçük külçelere dönüşüyorlardı. Agnes, Kensitas katalogunu karıştırıp doğru dürüst beğenmediği lambalar ve çay tepsilerini işaretlemek için sayfa kenarlarını kıvrır, gaz faturası zarfının üstünde endişe uyandıran hesaplar tutarken, Shuggie haliya uzanıp kendine o külçelerden duvarlar, kaleler yapıyordu.

Shuggie annesini izlerken alçak sesle, "Ben neden sana yetmiyorum?" dedi.

Ama o dinlemiyordu.

Takas anlaşması yapılar yapılmaz Agnes evi bir çırpıda toplayıp kutulamıştı. Eşyaların çoğuna bir şekilde onu incitmişler gibi bakıyordu. Shuggie de Agnes da gitmeye hevesli oldukları ve son haftaları kirletilmemiş hayaller ve beklentilerle dolu, derlenip toplanmış bir evde geçirmeyi tercih ettikleri için, ambalajlama işi tek bir ikindide büyük oranda halledilmişti. Shuggie değerli süslerin paketlenmesine yardım etmiş, hepsini özenle eski gazetele-re sarıp bir kutuya, annesinin iç çamaşırlarının arasına yerleştirmişti. Agnes'in arkası dönükken, atılan eşyalar arasından Leek'e ait birkaç parçayı -eski planlar, yarısı doldurulmuş eskiz defterleri ve Catherine'in eski oyuncak cin cücesini- alıp kolilerin arasına dikkatle saklamıştı. Annesi, kardeşlerine ait son eşyaları bir tomar kirli banknot karşılığında Davey Parlando'ya vermişti.

Taşınmalarından hır gece önce Agnes televizyon sayacını son bir defa açıp dondurma karavanından avuç dolusu çikolata aldı. Eski kıyafetlerinin tümünü Shuggie'nin önüne serdi ve birlikte diz dize oturup Agnes'in hangi halını götürüp hangisini geride bırakacaklarına karar verdiler.

"İnsanlar artık bu tip şeyler giymiyor," dedi Shuggie. Agnes'in üstünde, trilyonlarca sarkık kirpikten örülmüş gibi görünen, tüylü siyah bir kazak vardı.

Agnes naneli çikolatasını kenarından kemirdi. "Peki, heline kemer taksam?" Ellerini ince beline bastırdı.

Shuggie elini annesinin kazağına soktu ve iki beyaz vatkanın düğmesini açıp yerinden çıkardı. Agnes'in hışnılığı bir anda azaldı, şimdi daha yumuşak, daha genç görünüyordu. Shuggie gözlerini kısıtı. "Altına kot giyersen, bu haliyle belki daha güzel olur." Shuggie vatkaları kendi okul kazağının içine soktu, omuzları çenesine kadar yükseldi.

Agnes yüzünü buruşturdu. "Iyy. Kot yaşıma geçti artık. Kot artık her şeyi bayağı gösteriyor."

Shuggie eğilip, ölü çalı rengi evaze yün bir eteği aldı. Etek dardı ama çok da değil. Annesinin üstünde hiç görmemişti. "Ben bunu beğendim."

Agnes durup düşündü. Bozulup bozulmadığına bakmak ister gibi fermuara bir fiske vurdu, ardından eteği kenara fırlattı. "Hayır, *bu kadın* olmak istemiyorum. Erkek terlikleri giyen, önlüğünü bütün gün üstünden çıkarmayan bir kadın o."

"Rahat ederdin işte."

Annesi oflayarak sırtüstü haliya serildi. Sonra dönüp Shuggie'yi baştan ayağa süzdü. "Peki, taşındığımızda sen kim olmak istiyorsun?"

Shuggie omuz silkti. "Bilmem. Ben genelde senin için endişelenmekle meşgulüm."

"Of, Rahibe Teresa mübarek!" Agnes'a aniden bir hırçnılık geldi. Dirseğinin üstünde doğrulup bira kupasından bir yudum aldı. Kaşlarını çatarak biranın tepesinde oluşan bulutsu şekillere baktı. "Bak, yeni eve geçtiğimizde içkiyi bırakacağım, söz veriyorum."

"Biliyorum." Shuggie gülünsemeye çalıştı.

"Öteki anneler gibi kendime iş bulacağım."

"İyi edersin."

Agnes elindeki şeytantırnağını çekti. "Senin o piş baban çalışmamı hiç istemedi. Kadının yeri şudur budur diye zırvaladı." Deddiği doğrudu: Shug ona çalışma sıkıntısı çektirmemişti, Brendan McGowan da öyle. Özellikle Katolik için bu bir onur meselesiydi; komşular ailesine bakabildiğini görsün diye canını dişine takıp çalışmıştı. Shug açısından ise, kendisi güvenilir biri olmadığından başkasına, özellikle de kendi karısına güveneme- me meselesiydi. Kadının evde yalnız olmasını, onun bütün gün nerede olduğunu bilmeyi tercih ediyordu. Bera- ber olduğu erkekler, Agnes'in çalışmasını hiçbir zaman istememişti, Agnes da bu yüzden çalışmanın tadını ger- çek anlamda hiç alamamıştı.

"Çalışmak yakışmaz sana. Onun için fazla güzelsin." Shuggie söylemesi gerekenleri iyi biliyordu, aynı şeyi yüzlerce kez konuşmuşlardı. Bu defa ruhsuzca söylemiş olsa da Agnes yatışmış görünüyordu. Ardından beklen- medik bir şey söyledi ve Agnes'in yüzündeki gülümseme dondu. "Ama ne bileyim, çalışırsan da kötü olmaz. Hanı, gece vardiyasına falan gidersen. Artık benim için geceler- ri evde olmak zorunda değilsin. Kendi kendimi idare ederim."

Agnes doğrulup biradan kalanı kafasına dikti. Konu- yu değiştirmek ister gibiydi. Shuggie onun kenara atılan giysiler arasından iki tanesini çıkarışını izledi. Kendi pembe angora kazağı ile Shuggie'nin küçülmüş gangster kıyafetini alıp Guy Fawkes şenlik ateşine atılan kuklalar gibi düzenledi Agnes. Sonra da peşinde Shuggie'yle mut- fağa gidip onları çamaşır ipine astı. İpi çekti ve çamaşır askısı tavana yükseldi. İki kukla orada capcanlı bükülüp kaldı; kendi eski benlikleri orada asılı durmuş, yeni aile- lerini beklemekteydi sanki.

"Kadının adı Susan," dedi Agnes. "İyi biri. Dört çocuğu, bir de halı döşemeciliği yapan kocası var. Ömründe işsizlik yardımı almamış. Gelsin de görsün, burada nasıl benzetiyorlar adamı."

Shuggie yeni kiracılar için kaygılanarak, "Kadını kandırıyor muyuz biz şimdi?" dedi.

Agnes acısını gidermeye çalışır gibi, protezi sıkıyor-muş gibi, yanağını ovuşturdu. Kendine bir bardak bira daha doldurdu. "Hayır. Kadının hem arabası var *hem de* kocası. Bu kadar uzaklara gelmekten gocunur gibi bir halleri yoktu."

Agnes parmağını Shuggie'nin kazağının boğazından sokup kazağı çekti ve tembel bir hizmetçinin halı altını süpürüp süpürmediğine bakar gibi çocuğun boynunda parmağını gezdirdi. Küçük göğsün yukarısında ince tüyler çıkmaya başlamıştı. Agnes tımağıyla tüylere hafifçe dokundu ama yorum yapmadı. "Rengin çok soluk. En son ne zaman dışarı çıktın?"

Shuggie ona Francis McAvennie'yi ve mutfak bıçağını anlatmak istemiyordu. Francis'in bıçaklama tehdidinden sonra dışarılarda oyalanmaktan korktuğunu itiraf etmek istemiyordu. Sonuçta bir şey söylemesine gerek kalmadı, Agnes'in aklı hızla dönen bir slayt projektörüydü. "Şehri hatırlamazsın sen şimdi. Çok küçüktün o zamanlar ama bir bilsen neler var orada. Dans var, hem de her türden dans. Büyük dükkânlar var. Sürekli dışarıda vakit geçirebilirsin, yapacak dünya kadar şey var çünkü," dedi. Shuggie, annesinin yalancı bir ümitle coştüğünü düşünüyordu; kendini dayanıksız bir heyecanla doldurmaya çalışır gibi. Devedikenin tüyü gibi narin bir heyecan. "Hatırlamazsın ama göreceksin."

"Sabırsızlanıyorum." Yalandı söylediği, ama kısmen yalan. Annesine itiraf edemese de şehir, o dizginlerinden boşanmış misali uçsuz bucaksızlığıyla; annesini kaptıra-

bileceği onca alkoliği, onca banyla, annesinden faydalanabilecek onca erkekle, annesinin kayarak içine düşebileceği ve kaybolup gidebileceği onca sokağıyla Shuggie'nin gözünü biraz korkutuyordu. Madenci kasabası en azından tanıdık bir muhitti. Onları kâğıda yapışınış sinekler gibi bulundukları yerde tutmuş, dört yanı saran hiçlikle oraya bağlı kılmıştı. Annesi burada kendine zarar verebilirdi ama kayıplara karışamazdı.

Shuggie bunları düşünmemeye çalıştı. "Taşındığımızda gerçekten içkiyi bırakmaya çalışacak mısınız?"

"yle dedim ya işte, demedim mi?"

Shuggie'nin bakışlarında ister istemez belli belirsiz bir inanmazlık vardı. Yüzünü saklamak için bulaşıktan kalanları yıkamak üzere lavaboya doğru döndü.

Bunu sezen Agnes sinirlendi. "Sen bana yalancı mı diyorsun?"

Agnes gün boyu içmişti. Ruh hali hafif buğulu, sisli, karanlık ve kasvetiydi ama yağmursuz idare ediyordu. Shuggie bulutları birbirine katıp fırtınayı çağırmak istemiyordu. "Hayır. Özür dilerim."

Agnes sigarasını lavabonun kenarında söndürdü. Bira kupasını kaldırıp içindekini lavaboya döktü. Tüm bunlar öyle şiddetli ve öyle hızlı olmuştu ki üstüne başına bira sıçrayan Shuggie, gözlerini kırpıştıarak sıırsıklamı geriye kaçmıştı.

Agnes lavabonun altındaki döşeme tahtasını kaldırıp zuladan son iki Carlsberg'i çıkardı. Birini Shuggie'ye uzattı, diğerini çekip kendi açtı. Kutuyu lavabonun üstüne getirip boşalttı ve bira lıkırdayan, cızırdayan bir sel halinde giderden akıp gitti. Kutu boşaldıktan ve mayalı beyaz kpğun son damlası da yağmur yemiş kar gibi deliğın içinde kaybolduktan sonra Agnes kutuyu çöpe fırlattı. İsbet ettiremeyince teneke tıkırdayarak muşamba zemine yuvarlandı. Tüm bunlar olurken Shuggie'nin

tek yapabildiği, irileşmiş gözlerle geri çekilip dengesini korumak için mutfak tezgâhına tutunmak olmuştı. İyi-ce çılgınlığa kapılan Agnes şimdi evde dört dönüyordu. Shuggie'nin bakışları altında mobilyaların altını eşeliyor, gardırobun arkasını tırmalıyordu. Elinde, unutulmuş votka aruklarının ve sızdığı günlerden kalma son yudumların durduğu yarım düzine şişeyle geri döndü. Dramatik bir havayla hepsini lavaboya boşalttı.

Shuggie daha önce annesinin böyle bir şey yaptığını görmemişti. Günü geçmemiş içkiyi israf ettiğine hiç şahit olmamıştı.

İçkiyi bırakma sözü verdiği ender durumlarda öncelikle elindekini son damlasına kadar içer, sonra yoksunluklar, öğürmeler, titremeler yaşırdı. Bazen de başka şanssız olmadığı için içkiden uzak dururdu. Yardım parasının tümüyle tükendiği, kendisine içki getirecek erkek bulamadığı zamanlarda, hınçlı bir ayıklık hali baş gösterirdi. Bu durum perşembeye denk gelirse, dört gün avantajlı bir ayıklık süreci başlardı. Shuggie bunu daima desteklerdi ama kaybeden taraf nadiren içki olurdu. Bir zorba gibiydi içki, arayış sonradan kapatacağını bilmenin sinsi özgüveniyle Agnes'a avantajlı başlangıcı sunardı. Keza bir sonraki pazartesi yardım parası nakde çevrildiğinde, Agnes bir kez daha hırpalanan taraf olurdu. Shuggie ise her defasında bu oyuna gelirdi.

Shuggie son bronz kutuyu açtı. Gözucuyla annesine bakarak birayı, nazikçe ve temkinle, her an durmaya hazır vaziyette, lavaboya boşalttı.

Agnes bu sırada başını hanımefendi gibi geriye vererek Shuggie'yi izledi. "Şimdi inandın mı?"

Shuggie kendine engel olmak, ümit gözyaşlarını durdurmak için başparmağını gözlerine bastırdı. "Teşekkür ederim."

Agnes bu sözlerin üstüne biraz gerildi ama titrek bir gülümsemeyle karşılık verdi. "Bundan sonra içmek yok bana. Kolay olacak demiyorum ama şehrin en güzel yanı da bu. Kimse neyin nesi olduğumuzu bilmeyecek." Agnes, tavandan sarkan kuklanın üstündeki bir tüyü aldı. İki korkuluk mutfakta dönüp duruyordu. "Sana gelince. Sen de diğer oğlanlar gibi olabilirsin. İkimiz de baştan sona yenilenebiliriz."

1989
DOĞU UCU

Yirmi Sekiz

Cüruf tepelerinin yarattığı tecrit hayatının ardından sosyal konutlar, yeşerip serpilen bir yaşam merkezi gibiydi. Anayolun iki yanına kumtaşından geniş binalar dizilmiş, altlarına yüzlerce küçük dükkân, kilometre başına bir postane, hemen her sokağa bir balık-patatesçi ve Agnes'in veresiye alışveriş yapabileceği her nevi elbise ve ayakkabı mağazası yerleştirilmişti. Pırıl pırıl arabalar trafik ışıklarında bekliyor, sonra sırayla santim santim ve sabırla ilerliyorlardı. Hemen her sokakta duran ve aynı anda ikişerli geçen çift katlı otobüsler vardı. Ayrıca bir sinema, bir dans salonu, büyük yeşil bir park ve Shuggie'nin ömründe görmediği kadar şapel ve kilise vardı. Kaldırımlar gündelik işlere koşan insanlarla doluydu ve kimse kimseye aldırış etmiyordu. Hepsi birbirinden bağımsız olarak farkına varılmayan, anonim ve kanıksanmış bir özgürlük içinde hareket ediyordu. İnsanlar birbirlerine başlarıyla bile selam vermiyordu ve Shuggie aralarında tek bir akraba bile olmadığına emindi.

Nakliye kamyonu dar ara sokaklardan birine keskin bir dönüş yaptı. Gökyüzü şimdi çok uzak görünüyordu, sosyal konutların oluşturduğu tekdüze duvarı kesintiye uğratan tek şey ise diğer sosyal konut sokaklarına doğru dallanan köşelerdi. Shuggie başını kaldırdı. Doğrudan

toprağın içine, kumtaşından bir vadinin derinlerine gömülmüşlerdi sanki. Sonunda bir yerde durup sokağı tamamen tıkadılar ve AA grubundan olan adam, kamyonun kapağını gürültülü bir tıngırtıyla açtı. Agnes elindeki kâğıda göz attı ve durup konuta baktı. Gri-sarı renkli uzun bir duvarın ortasına konuşlanmış yine aynı renklerde bir binaydı. Kapıda sekiz dairenin zili vardı, Agnes üçüncü katın zillerini buldu.

Oğlana bir tanesini işaret ederek, "Bundan sonra bu biziz," dedi.

Yaşı bu tür şeyler için geçtiği halde Shuggie, annesinin elini tutmasına izin verdi. Yeter ki ilerlemeye devam etsin, içkiye heves etmesin diye. Annesinin elini eline aldı ve bir anda o el Shuggie'ye çok küçük geldi. Agnes elinde kalan yüzüklerinin hepsini takmıştı ama metalin serinliğine rağmen avucunda gerginlik ve içki ihtiyacıyla gelen ıslaklık vardı.

Yeni evliler gibi el ele tutuşurlarken Shuggie dua edercesine, "Gel yepyeni olma sözü verelim. Sadece normal olmaya söz verelim," dedi.

Binanın kapalı sahanlığı temiz ve serindi. Duvarlar, zemin ve merdivenler tek parça, güzel bir taştan oyulmuşa benziyor, hepsi az önce çamaşır suyuyla silinmiş gibi kokuyordu. Shuggie ile Agnes, adamların kutularla inip çıkmasına yer açmak için merdivenleri kenarlara hasarak, ağır ağır tırmandılar. Her sahanlıkta birbirine bakan iki ağır kapı vardı ve her kat düzgün, eşit biçimde bölünmüştü. Katları tek tek geçtikleri sırada bazı kapıların altından döşeme gıcirtısı geldi. Agnes başını dik tutarak yoluna devam etti.

Dairenin kapısı üçüncü taş sahanlığın sağ tarafındaydı. İçeri adımlarını atarken, Agnes tur rehberi gibi sağı solu işaret ederek temizlenmesi gereken yerlerin, gitmesi gereken halıların hızlı bir envanterini çıkardı.

"İliş temiz kadın değilmiş," dedi buz gibi bir sesle "Pithead'de gayet mutlu olur."

Yeni daire küçüktü. L şeklinde kısa bir koridoru vardı ve Shuggie kendini Agnes'in anahtarları nereye koyacağını düşünürken buldu. Dairenin sokağa bakan ön tarafında cumbalı büyük bir oturma odası, hemen yanında küçücük ana yatak odası vardı. Arka tarafta daracık mutfak ile kutu kadar yatak odası yer alıyordu. Shuggie iki yatak sığdırılabileceğini umarak odayı her iki yönde arşınlayıp, parmak ucuyla topuk arası ölçümü aldı. Ancak imkânsızdı. Bunu fark ettiğinde durum bir anda kesinlik kazandı ve Shuggie, Leek'i özledi.

Agnes cumbalı pencerenin önünde durmuş, sokağa bakıyordu. Shuggie kollarını ona doladı ve iki yepyeni insan olarak kendilerine, sessizlik ve huzur içinde hayal kurabilecekleri kısa bir an tanıdılar. Agnes tek ayağının tersiyle diğerinin baldırını kaşıdı. Shuggie karşıtlığın, annesinin doğasında olduğunu biliyordu.

Nakliyeciler adamlar işi kısa sürede tamamlayıp son koliyi de götürdüklerinde Agnes moher mantosunu aldı ve öğle yemeği için Shuggie'ye sıcak çay ile elmalı kurabiye sözü verdi. Shuggie, annesinin çorabına takılan ayakkabı tokasını görmezden gelip kapıyı arkasından kapadı. Uzun süre tek başına mutfak penceresinin önünde durup etrafı çevrili arka bahçeye baktı. Çevresi tümüyle sosyal konutlarla kuşatılmış bu bahçe, bir buçuk metrelik duvarlarla bölünmüştü. Her binaya, beton konteyner kulübesinin hükmettiği, çapraşık otlarla kaplı kare şeklinde, eşit bir alan düşüyordu.

Yeşillik her metrekaresi, içi canlılarla kaynayan bir laboratuvar kabı gibi ufaklıklarla doluydu. Havada, kumtaşından yapılmış çevre duvarının da büyüttüğü çığlık ve kahkahaların yankıları dolanıyordu. Arada bir, binanın arka tarafından çocuğun birisi ciyaklıyor, hemen ardından

bir pencere sonuna kadar açılıp dört kat aşağı, bir torba cips ya da bir anahtarlık fırlatılıyordu.

Shuggie öğlen saatleri boyunca oturup bir yandan –bir nevi kolezyuma benzeyen– manzarayı izleyip, bir yandan da oyun oynamanın, dertsiz tasasız olmanın nasıl bir his olduğunu düşündü. Duvarlara tırmanan, öteki arka bahçeleri işgal eden çocuklara baktı. Çarpıp çatlayan kafalar, konteyner kulübesinin tepesinden ittirilen ufaklıklar gördü. Ardından bir pencere açılıyor, yaramaz gladyatöre kınayan bir parmak sallanıyor, korku ve pişmanlıkla feryat eden çocuk, günün kalanında ortadan kayboluyordu.

Shuggie sonunda tüm bu gaddarlıktan usandı.

Annesinin çay saati alışverişinden dönmesini beklerken eline geçen küçük kırmızı futbol kitabını belki yüzüncü defa ilk sayfadan okumaya başladı. Arbroath'ın skorlarını okuduğu sırada anahtarın yeni kilitte döndüğünü duydu ve henüz mutfak penceresinin önündeki sandalyeden, olup biten her şeyi anladı.

"Merhaha oğlum." Agnes kayık gözler, fazlaca sırttan bir gülüşle, mutfak kapısının eşiginde duruyordu.

Shuggie cevabı bildiği halde sordu, "S-sen içki mi içtin?"

"Yo-ooo."

"Gel buraya. Koklayacağım." Shuggie bomboş mutfağın öbür ucuna gitti.

"Koklayacak mısın?" dedi Agnes. "Kendini ne sanıyorsun sen?"

Shuggie'nin boyu günbegün uzuyordu. Annesini kazağının kolundan tutup yetişkin insan hâkimiyetiyle kendine çekti. Agnes yalpaladı, kolunu kurtarmaya çalıştı. Shuggie onu kokladı. "Evet! İçmişsin!"

"Şuna bak ya. Bayılıyor eğlencemi mahvetmeye." Agnes tekrar kolunu kurtarmaya çalıştı. "Yeni arkadaşım Marie'yle azıcık ağzımı ıslattım, o kadar."

"Marie mi? Hani yepyeni insanlar olacak biz?"

"Olduk zaten! Olduk!" Gardiyanı, Agnes'in sinirine dokunmaya başlamıştı.

"Yalan söyledin bana. Azıcık bile çaba göstermedin. Yenilendiğimiz falan yok. Eskisi gibi siktiğimin aynısı tipleriyiz." Shuggie kolu öyle çekti ki kazak esnedi ve boynu Agnes'in omzundan kaydı. Siyah sutyen askısı orada, beyaz yumuşak tenin üstünde duruyordu. Shuggie tutmak için askıya doğru uzandı.

"Çekil üstümden!" Agnes şimdi korkmuş gibiydi. Kazağını çekip kolunu öyle ani döndürdü ki oğlan olduğu yerden havalanıp başını duvara çarptı. Koridorun tam köşesinde, sırtı duvardan kayarak yere indi.

Agnes kendi kendine söyleniyordu. "Sen kimsin de benimle böyle konuşuyorsun?" Aklına o an gelen bir şeyle yeniden çocuğa cephe aldı. "Baban mısın sen? Kendini o orospu çocuğu baban mı sanıyorsun?" Başını çirkin bir meydan okumayla geriye doğru savurup oğlunun üstüne tükürdü. "Çok beklersin yavrum!"

Agnes, Shuggie'nin bakışları altında bollaşmış kazağını omzuna alıp ardından kapıyı kapamadan dışarı çıktı. Seslerin yankılandığı katlarda kapıdan kapıya giderek, tek tek her birini çaldı, biri açtığı takdirde dili sürçerek kibarca kendini tanıtmaya başladı.

"Merhaba. Rahatsız ettiğim için çok ÇOK özür dilerim. Benim adım Agnes. Buraya YENİ taşındım."

Shuggie binadaki kibar insanların önce duraksayıp sonra şaşkın yanıtlarla karşılık verdiğini duydu. Bakışlarıyla annesini baştan ayağa süzdüklerini, iyice tartıp kararlarını verdiklerini görür gibiydi. Şişe boyayla boyanmış simsiyah saçlı, parlak siyah çoraplı, siyah topuklu ayakkabılı bu kadın, henüz öğle vaktinde sarhoştur.

Ortaokul binası Shuggie'nin hiç görmediği kadar büyüktü. Shuggie alt katta oturan bir çocuğu bekleyip

dikkatle peşinden gitmişti. Çocuk yaz tatili rengine bronzdu. Sokak köşelerinde arkasına dönüp kocaman kahverengi gözleriyle, başıboş çocuklar gibi kendisini takip eden soluk benizli oğlana şüpheyle bakmıştı.

Shuggie ütü tahtasını açmış, ilk gün için kıyafetlerini ütölemişti. Gri yünlü bir pantolonu, Agnes'in sigara kuponlarıyla satın aldığı kırmızı şık bir kazağı vardı. Onları dümdüz ve iki boyutlu olana dek ütölemiş, ardından iş çamaşırıyla çoraplarına geçmişti.

Alt kattaki çocuğun peşinden bir köşeyi döndüğünde karşısında okulu gördü. Uçsuz bucaksız uzayıp gidiyor, başlı başına bir şehir gibi görünüyordu. Birbiriyle farklı açılarla kesişen ve çevresi, portatif evlerin biraz daha yerleşik bir çeşidini andıran alçak binalarla kuşatılmış büyük beton küpler ve dikdörtgenler. Dışa bakan pencere yoktu, sadece asfalt, taş ve çamurdan dümdüz bir alanın ortasındaki bu devasa beton şekiller karmaşası vardı.

Shuggie çocuğun peşinden ana kapıdan içeri girdi. Okul bahçesi büyük ve kalabalıktı. İçerisi Protestan mavî, beyaz ve kırmızısından ibaret, hareketli bir kitle gibiydi. Erkeklerin hemen hepsinde Glasgow Rangers tişörtü, eşofman ya da en azından bir spor çantası vardı. Baktığı her yerde büyük beyaz harflerle McEwans's Lager yazısı görülüyordu. Shuggie elini cebine soktu ve sayfaları kıvrık kırmızı kitaba dokununca kendini daha iyi hissetti.

Zil çaldı, Shuggie yine çocuğun peşinden camlı kapılardan içeri girdi. Bununla da yetinmeyip sınıfa kadar çocuğu takip etti. Sınıftaki çocuklar alıştıkları yerlere geçip seslerinin son perdesiyle konuşmaya başladılar. Shuggie çantasını gerilerdeki bir sıraya koydu ve sıranın arkasına gizlenmeye çalıştı. Orta yaşlı, beyaz sakallı kısa bir adam sınıfa girdi. Yaşlı teriyerleri andırıyor, yüksek

sesle ve Glasgow aksanıyla konuşuyordu. "Evet, millet kesin artık hakalım şu gevezeli'i. Yoklamayı alalım da sonra yine toka, küpe, perma muhabbetine dönersiniz." Duraksadı. "Lafım erkeklere."

Sınıftan sıkın iç çekişler yükseldi. Adam yoklamayı yaptı ve sona geldiğinde sınıfta yine bağırışlar başladı. Öğretmen beş dakikalık bir uyku çalabilmek için kollarını kavuşturdu, gözlerini yumdu ve masanın kenarına yaslandı.

Shuggie el kaldırdı, sonra indirdi, ardından yine kaldırdı. "Öğretmenim," dedi çok kısık sesle, "öğretmenim!"

Öğretmen gözlerini açıp yeni çocuğa baktı. Yeni yılın yeni yüzlerine hâlâ yabancı olduğunu belli eden bir ifadeyle, "Evet?" dedi.

Shuggie kalabalığın gürültüsünden duyulamayacak kadar kısık bir sesle, "Ben yeniyim," dedi.

"Herkes yeni evlat," dedi adam.

"Biliyorum ama sanırım ben geç kayıt öğrencisi oluyorum." Shuggie, Agnes'in kullanmasını söylediği terimi kullanmıştı.

Sınıfa bir sessizlik çöktü. Bıyıkları yeni terlemiş oğlanlar ile hatları şimdiden kadınsılaşmış, yüzlerinde sivilceler patlak vermiş kızlardan oluşan otuz kafa, aynı anda dönüp Shuggie'ye baktı. "Neymiş'in sen, pardon?" dedi, teriyer suratlı öğretmen.

"Şey, geç kayıt öğrencisiyim öğretmenim. Başka bir okuldan geliyorum." Sınıfta şimdi çıt çıkmıyordu.

"Ha," dedi öğretmen, "adın ne?"

Shuggie'nin yanıt vermesine fırsat kalmadan aynı şey yine başladı. Önce fiskos gibiydi, ardından biri yüksek sesle söyledi, sonra da fısıltılar düpedüz kahkahaya dönüştü. "Geylord mu yoksa?" dedi, önde oturan fare suratlı bir oğlan. Sınıfta bir kahkaha tufanı koptu.

"İri ibikli ibne?" dedi bir başkası.

Shuggie sesini duyurmaya çalıştı. Yüzü kıpkırmızı kesilmiş, yanıyordu. "Shuggie benim adım. Hugh Bain. Saint Luke'tan transfer oldum."

Kıvırcık saçlı başka bir çocuk, "Sese hak ya!" dedi. Kahadayılık tahtasında tam isabet bir atış yapmış gibi gözlerini in in açtı. "Yesinler seni kokoş! O aksanı nereden aldın öyle? Balet misin, ne boksun?"

En büyük ilgiyi bu sözler gördü ve diğerlerine ilahi bir esin kaynağı oldu. "Hadisene kıvır az'cık bize!" diye kahkahayla ciyakladılar. "Dönsene ayacıklannın üstünde, nonoş!"

Shuggie öylece oturup sınıfın kendine yarattığı eğlenceyi dinledi. Kırmızı futbol kitabını çıkarıp tuhaf okul masasının karanlık çekmecesine attı. İşin hiç değilse bu kısmı aradan çıktığı için memnundu. Artık apaçık ortadaydı: Kimse yeni baştan başlayamayacaktı.

Yirmi Dokuz

Sosyal konutun alt katında yaşayan kahverengi gözlü çocuk, iki eski dostlarmış gibi kapıyı tıklattı. Buraya taşınmalarını izleyen aylarda Shuggie'yi görmezden gelmek için elinden geleni ardına koymamıştı. Şimdiyse Shuggie kapıyı açtığı anda, kahverengi gözlü çocuk başını yan yatırarak selam verdi ve Shuggie'ye montunu giyip peşinden gelmesini söyledi.

Shuggie herhangi bir minnettarlık sergilemeden, "Neden ki?" dedi.

"Yardımanın lazım da ondan." Çocuk indiği merdivenleri yarılarmıştı bile.

Keir Weir, her biri birbirine çok iyi gittiği için seçilmiş, sımsıcak tonlardan oluşan bir paletti. Shuggie'nin gördüğü en bronz tenli insandı, kumral saçları da ender rastlaştığı bir güneşin anılarıyla ışıldıyordu. Gözleri ceviz kabuğu gibi benekliydі, dudakları Shuggie'nin gözlerini alamadığı bir şekle ve kıvrıma sahipti. Ucu sarkık burnu ile üstdudağından eksilmeyen uçuğu olmasa poster çocuğundan farkı yoktu.

Shuggie sırtına yağmurluğunu geçirip itaatkâr bir uşak gibi çocuğun peşine düştü. Binanın kapısına geldiklerinde Keir topuklarının üstünde dönüp Shuggie'yi aniden durdurdu. "Bak, bu tipinle yanımda dışarı çıkamazsın tamam mı?"

Shuggie başını eğip kendine baktı. Üstünde her zamanki kıyafetleri vardı: Eski yünlü okul pantolonu, eski siyah ayakkabıları ve katalogdan alınmış, Agnes'in gündeliğe giymeye utandığı eski mantolarını andıran mavi bir anorak.

"Rezil edeceksin beni. Hâlâ annen mi alıyor kıyafetlerini ya?" Keir, Shuggie'nin anorağına doğru uzandı. Elini arkaya dolayıp ayar iplerini buldu ve çekti. Yağmurluk helden Shuggie'yi ikiye böler gibi daraldı, etekleri Elizabeth dönemi ceketler gibi havaya kalktı. Kahverengi gözlü çocuk, titizlikle ütülenmiş yakayı tutup dikleştirdi, sonra da plastik fermuarı kaba bir hareketle en tepeye kadar çekti. Shuggie şimdi gemi bacasından dışarı bakıyormuş gibiydi.

Başını geriye doğru yatırıp yakasının üstünden konuştu. "Nereye gidiyoruz?"

"Seni bi'kaç kızla tanıştıracam ama öyle karı gibi görünürsen olmaz." Keir arka cebinden ucuz siyah bir tarak çıkardı. Tarağın bir ucu kullanılamayacak kadar çıgınenmişti. Keir tarağa ağız dolusu köpüklü tükürüğünden tükürüp Shuggie'nin saçını onunla tam ortadan ayırdı. Shuggie dehşetle ürpererek çekilmeye çalışsa da Keir uzun parmaklarını Shuggie'nin ensesine dolayarak kıpırdamasını önledi. Agnes'in televizyonda izlediği filmlerde, erkeklerin kadınları tuttuğu gibi tutmuştu. Keir için bu tutuşun hiçbir anlamı yoktu ama Shuggie gözyuvalarına kadar terlemeye başladı.

Yamuk tarağın sürtünüşleri Shuggie'de kafasının temiz ve eşit biçimde ikiye ayrıldığı hissini uyandırıyordu. Oğlan, Agnes'in tertipli yandan ayırma stilini kabaca dağıtıp siyah saçları keskin biçimde iki ağır perde gibi ortadan ayırdı. "İşte oldu!" Eserinden memnun, Shuggie'nin kafasının arkasını ovdu. "Daha harbi oldun şimdi." Dönüp doğruca sokağa çıktı. "Ben ne yaparsam onu yap, hiçbi' sorun olmaz, ta'am mı?"

"Tamam," dedi Shuggie, Keir'in deminki gibi ensesini tutmasını sağlayacak çeşitli yöntemler hayal ederek, paldır küldür çocuğun peşinden gitti.

Keir Weir sokakta çarpık bacaklı kasıntı bir yürüyüş yapıyordu. Yüzünün alt kısmı anorağının yakası içinde kalmış, ellerini en dişe kadar ceplerine daldırmıştı. Shuggie onun biraz gerisinden geliyor, bir zamanlar Leek'in gösterdiği geniş adımlı yürüyüşü yapmaya çalışıyordu. "Şimdi iki kızla buluşaca'z. Bi' tanesi benim manita. Öteki de onun arkadaşı. Gideri var, ona göre," dedi. "Hiç manitan oldu mu?"

"Evet," diye yalan söyledi Shuggie.

"Kim?" dedi Keir. Anorağın yüksek yakasından sadece çatılan kaşları ve gözleri görünüyordu.

"Eskiden yaşadığımız yerden bir kız."

"Yapma ya? Adı neymiş?"

Shuggie, Keir'in dalga geçip geçmediğinden emin olamıyordu. Karşıdakinin dudaklarını görmeyince konuşmak zordu. "Ee," diye kekeledi. "Şey. *Madonna*." Kelime ağzından kaçtığı anda yüksek yakaya şükretti. Yüzü, yalanın pembeliğine bürünmüştü.

Keir gözlerini kısarak ona bakıyordu. Çehresinden, Shuggie'yi dışarı çıkardığına pişman olduğuna işaret eden bir gölge gelip geçti. "Deme?" Kaşları yakasının üstünde iyice yükseldi. "Hiç parmakladın mı kızı?"

Shuggie'nin ağzı, yakanın arkasında düştü. Ağır ağır başını salladı.

Keir'in üstündeki sıkkin hava bir anda dağıldı, perde gibi saçları rüzgârda havalandı. "Her neyse, benim kızın arkadaşı tam sürtüktür. İstersen verir sana da." Yine dalga geçer gibi güldü. "Tabii senin *Madonna* sorun etmezse." Yakasından aşağı, kuyuya kova indirir gibi bir sigara indirdi. "Her neyse, seni sırt bu kız bizim yakamızdan düşsün diye getiriyorum, çaktın?"

Birlikte sarışın toplu konutlarla bezeli sokaklarda geçtiler, kaldırıma kovalarca çamaşır sulu suları döken kadınlara durup bakmadan yola devam ettiler. Keir erkek adımlarıyla yürüyor, köşeleri hızla dönüp bankların alçak taş duvarların üstünden atlıyordu. Kıza doğru ke sintisiz, dolambaçsız bir hat üstünden ilerliyordu. Shuggie ise onu yarı koşar adımlarla takip ediyordu. Keir adımlarını ancak modern görünümlü bir sokağa geldiklerinde yavaşlattı. Buruşuk sigarasını yere atıp söndürdü elini cebine sokup bir sakız çıkardı. Sakızı ağzına attı ve hızla çiğnedi. Shuggie'nin burnuna, çocuğun iri beyaz dişleri arasında çatlayan nane kaplamanın hoş kokusu geldi. Keir sakızı aç bir köpek gibi iştahla çiğnedikter sonra ağzından çıkardı. "Al," dedi ıslak sakızı Shuggie'ye uzatarak. "Hanımlar için güzel kokman gerek."

Shuggie oğlanın parmakları arasındaki gri sakızı gözlerini kırıştırarak baktı. Ağzı tiksintiyle kıvrılırker kalkık yakaya bir kez daha minnettar oldu.

"İbnelik etmesene. *Al işte!*" Keir sakızı Shuggie'ye doğru ittirdi. Shuggie topağı gönülsüzce alıp ağzına attı. Salyalı ve ıslaktı, üstünde nane, fasulye ve sigara tadı vardı. Shuggie bundan nedense rahatsız olmadığını farf etti. Sakızı ağır ağır ağzında döndürüp tadına vardı. Di liyle bastırarak Keir'in tükürüğünden kalanları daha uzun süre saklamak ister gibi dudağının arkası ve dişleri nin yukarısındaki kuru kısıma doğru ittirdi.

Merdivenlerden en üst kata çıktılar. Her sahanlıkta balkon gibi büyük ve açık bir bölüm vardı. Shuggie bun ların hepsinde durup halinden memnun bir emekli gib manzarayı izlemekten keyif alıyordu. En üste vardıkları nda Keir ona dönüp, "Nonoş gibi konuşmamaya çalış ta'am mı? Madara olmayalım," dedi.

Ardından renkli cam kapının yanındaki zili çaldı. İçeriden bir kapı açıldı ve tiz bir pop müzik holü doldur

du İki oğlan, buzlu camdan bir sarı saç bulutunun gide-
rek yaklaştığını gördüler. Sonunda eşikte açık tenli, iri
yeşil gözleri kalın pembe gözlüğüyle perdelenmiş, kısa
boyu ve gösterişsiz bir kız belirdi. Kızın jöleli saçları,
yüzünden geriye doğru taranmış kocaman, permalı bir
atkuyruğuyla fıskırmıştı. Başının bir yanında, domuz ka-
burgasını andıran bir dizi pembe saç tokası vardı.

Kızın yaşı, Shuggie'yle Keir'dan biraz küçüktü. Tır-
naklarındaki dağınık ojeler Shuggie'ye Colleen'in alçak
topuklu ayakkabılarını ayaklarına geçirip sarsakça orta-
larda dolanan McAvennie kızlarını anımsattı. Kız kapı-
nın aralığından, "Selam yavrum," dedi. Keir'in yüzünde
çarpık bir gülümseme belirdi ve elini sahiplenilen bir ta-
vırla kapıya dayadı.

Kız önce kıkırdadı, ardından şüpheyile Shuggie'ye
göz attı. "Ne istiyorsunuz?" Kapıyı hafifçe kapattı.

"Annen evde mi?" dedi Keir.

"İşe gittiğini gayet iyi biliyorsun."

"O zaman az'cık içeri gelebilir miyiz?"

"Hayır." Kız huzursuzca kıkırdandı ve kapıyı biraz
daha kapadı.

"Nedenmiş?"

"Ben öyle dedim de ondan. Annem isteyken seni bir
daha eve alırsam, canıma okuyacakmış."

"Hadi ama, yapma." Keir ayakkabılarını çıkardı.

Kız çocuksu bir tavırla, "Olmaz," diye ciyakladı.
"Geçen defa her şeyi berbat ettin. Klozetin üstüne, sü-
pürgeliklere, her yere işedin. Annem görünce kafayı ye-
di. Sonra sırtına kemeri yiyen benim ama." Aralıktan sa-
dece yüzü görülene kadar kapıyı kapadı

Bir süre bu şekilde durdular. İçeride, pop müzik ka-
setinin arka yüzünün çevrildiğini işittiler. İlk konuşan
Keir oldu. "Sana bunu getirdim ama." Elinde şeffaf par-
lak kâğıda sarılı bir sabun vardı. Barras Pazarı'nda üst

uste yıgıdıkları ucuz sabunlara benziyordu; Agnes'in bu-
run kıvırdığı sabunlara. Kenarında da açık seşik *Peruken-*
de Satışı Yoktur, yazıyordu.

Kızın küçük beyaz eli kapının arkasından çıkarak
sabunu ihtiyatla aldı. Ambalaj kâğıdı gevrek, hışırtılı bir
ses çıkardı. Genç kız, küçük bir sevinç sesi çıkardıktan
sonra, "Bu hiçbir şeyi değıştirmez," diye ekledi.

"Hâlâ benim manitam olmak istiy'o' musun peki?"

Kız bir sabuna, bir de uzun boylu çocuğı baktı.
"Evet. Olabilir."

"Ee, sen dışarı gel o zaman? Az'cık gezip tozarsın, ha?"

"Olmaz, gelemem," dedi kız surat asarak.

"Nedenmiş?" Keir Weir kahverengi gözlerini elinden
geldiğince kırpıştınyordu.

"Leanne burada da ondan."

Keir başını salladı ve hazırladığı planı sundu. "Şimdi
şu gördüğün arkadaş, Shuggie. Kendisi Leanne'i beğeni-
yo'muş." Shuggie kapı girişinin karanlığından sıyrıldı.
"Hani, Leanne de gelebilir falan diye."

Kızın gözleri irileşti. Tiz bir çığılık attıktan sonra
camlı ara kapıyı kapatıp küçük kafasını geriye, hol'e doğ-
ru çekti. Shuggie buğıulu sarı saç bulutunun koridordan
aşağı hızla gidişini izledi.

Onu normal yapacak olan an, bu muydu acaba? Büt-
tün o yürüyüş denemeleri, top peşinden koşmalar, eski
maç skorlarını ezberlemeler, hep bunun içindi.

Kapı açıldı, iki küçük yüz aralıktan dışarı baktı. Ar-
dından kapı çarparak yine kapandı. Holde bir kahkaha
patlaması oldu. Keir huzursuzca kıpırdandı ve arkasına
dönmeden, "Bu kadar top görünmemeye çalışsan olmaz
mı?" diye tısladı.

Shuggie derin bir nefes alıp dik ve yavvan görünmeye
çalıştı ama hemen ardından somurtup mutsuz bir kap-
lumbağı gibi yüzünü anorağına gömdü. Kapı az sonra bir

Daha, bu sefer biraz daha fazla açıldı. İki kız neşeyle kıpır kıpır karşılarında duruyorlardı. Leanne Kelly diğer kızdan en az otuz santim uzundu ve onun çalı gibi permalı sarı saçlarının tepesinden oğlanlara bakıyordu. İfadesi keskin, yüzü makyajsız, saç tokasızdı. Öne doğru çıkışına, oğlanların karşısına dikilişine bakılırsa, bir erkek kolonisiyle büyüdüğüne şüphe yoktu. Konuşmaya başladığında dişlerini korur gibi ağzını sıkıyordu. Shuggie kızın gözlerini, dört açılmış minicik kuru üzümlere benzetti.

Leanne dobra dobra, "Nasıl oluyo' da beni beğeniyo'sun, hiç görmedim ki seni?" dedi.

Shuggie'nin nutku tutulunca Keir onu ayak bileğinden tekmeledi. "Şey... Hakkında çok güzel şeyler duydum da, o yüzden."

Kız inanmadığını belli ederek burnunu buruşturdu. "Ne duymuşsun ba'kiyim?"

"Çok çekici olduğunu."

Kız gülümsemeden ama burnunu buruşturmayı da sürdürerek, "Niye öyle kıbar konuşuyo'sun sen?" dedi. "Hangi okula gidiyo'sun?"

Leanne biraz daha öne, kapının aydınlık girişine doğru çıkınca Shuggie kızın yüzünde kir sandığı şeyin binlerce güzel çil olduğunu fark etti. Kuru üzüm gözleri hâlâ cin gibi bakıyor, Shuggie'yi şüpheyle süzüyordu. "Şey... Yolun yukarısındaki okula gidiyorum," dedi Shuggie.

"Şu Protestan çöplüğüne mi?"

"Evet."

Kız içini çekti, kırıksıklık burnundan aşağı düştü. "Yazık. Ben Saint Mungo'ya gidiyorum. Katolikler için orası."

"Sorun değil. Benim annem de Katolik. Ben de yarı yarıya Katolik sayılırım."

Kızın dudaklarına ince bir gülümseme yayıldı. "O dedi'inin buralarda bir önemi yok. Abilerim pis bi' Türuncu köpekle gezdi'ünü bilseler, canlı canlı derimi yuzerler."

Shuggie içindeki rahatlamayı gizlemeye çalıştı. Bu duygu bir sel gibi bastırdı ve Shuggie'nin içinden şöyle derin bir nefes vermek geldi. İstese kıza ağırlıklı olarak Katolik olduğunu, Komünyon'a katıldığını söyleyebilirdi ama onun yerine, "Tüh, kötü oldu. Peki, o zaman. Tanıştığımıza memnun oldum," dedi. Kibarca el sallayarak veda edip arkasını döndü. İçinden koşmak geliyordu.

"Kendini o kadar da a'ğardan satma be," dedi Leanne, derin bir nefes vererek. "Dur da gidip şu kaza'amı alayım bari."

Kuşuni sokaklara döndüklerinde hafif yağmur atıyordu. İkişerli düzen halinde yürüyorlardı. Birbirinin aynısı konutlar arasında, aşağı yukarı, tekrar aşağı yukarı. Shuggie başta kızın ona yan gözle baktığını sezdi, ardından Shuggie'nin televizyondaki açlık çeken Afrikalı bebeklere baktığı gibi kız da ona şaşkınlıkla, alenen aval aval bakmaya başladı. Ağzı beş karış açılmış, gözlerini başka yöne çevirmeye çalışıyor ama çeviremiyordu. Gözleri gördüklerine anlam veremiyordu. Bir yandan da dalgın dalgın uzun kumra! atkuyruğuyla oynuyordu.

Sonunda değerlendirmesini tamamlayarak, "Bi' gariplik var sende," dedi.

"Efendim?" Shuggie eve dönmesine ne kadar kaldığını düşünüyordu.

"Baban yok di' mi?"

Shuggie başını boru yakanın içinde döndürdü. "Neden öyle dedin?"

Kız usanmış bir kâhin gibi, "Anlıyorum da ondan," dedi, "böyle şeyleri iyi tahmin ederim."

Shuggie, "Benim babam öldü," dedi, sonra da gerçekten böyle olsa haberinin olup olmayacağını düşündü.

"Cidden mi? Benim de!" Kızın neşesi yerine gelmeye başlamıştı. Ardından unutmuş gibi ekledi, "Ay, pardon ya, çok üzücü bi' şey aslında."

Shuggie perde gibi saçlarını salladı. "Yoo, bence hanka bir şey."

Leanne kıkırdadı. "Öyle deme. Tanrı cezalandırır seni."

"Merak etme, benim babam kötü bir adamdı."

Biraz daha yürüdükten sonra kız konuştu. "Kızlardan hiç hoşlanıyo' musun ki sen?"

"Bilmem." Bu söz ağzından beklenmedik biçimde, osuruk kaçırır gibi çıkmıştı. Shuggie ânında pişman oldu, yüzü kızardı ve kıza kaçamak bakışlar attı. Bu kız, normal bir erkek olma yolunda en büyük şanslıydı ve o, bu şansını şimdiden mahvetmişti.

Kız sakince iç geçirmekle yetindi. "Aynen, ben de. Erkeklerden diyorum yani." Bir süre düşünüp taşındıktan sonra yenilgiye uğramış gibi ekledi, "Peki, yine de erkek arkadaşım olmak istiy'o' musun? Hani, şimdilik diyorum yani."

"Olur," dedi Shuggie, "şimdilik ama."

Kız elini Shuggie'nin avucuna soktu. Eli Shuggie'den daha uzundu ama verdiği his Shuggie'nin yine de hoşuna gitti; sıcak ve güvenli. Soğuktan bacakları morarmış çocukların futbol oynadığı engibeli, çamurlu bir çimliğe geldiler. Keir ile sarışın kız, alanın karşı ucundaki tel örgülü çitin kopuk bir parçasını ittirip içeri girdiler.

Leanne kollarını sıksa göğsünün önünde kavuşturarak, kıpırdamadan inatla dikildi. Ağzını sımsıkı kapatıp dişlerini gıcırdatışı, Shuggie'yi afallattı. Ardından, "İğrenç sapıklar!" diye haykırdı. "Tek dertleri bu! İçeri girip yiyişsinler. Midem kalkıyo' şöyle elleşmelerinden. On üçüne girdi' inden beri seks manyağı oldu bu kız."

İkisi, Keir ile sevgilisinin çorak arazide ilerleyişlerini izlediler. İlk konuşan Shuggie oldu. "İçeri girmezsek bizde bir tuhaflık olduğunu düşünecekler."

Kız bunu biraz tarttı. Ayakkabısının ucuyla toprağı

eşeledi "Ne yapalım," dedi, "ben de abilerimi gönderirim, gebertsinler onları."

Keir beline kadar gelen otların içinde arkasına döndü ve Shuggie'ye sertçe *yürüsene* hareketi yaptı. Shuggie çitin telini açtı, Leanne bir iç çektikten sonra boyunun neredeyse yarısına kadar eğilip dikkatle delikten geçti.

Çitin diğer yanında, az yükseltili bakımsız bir tepe, çimlerle taçlanmıştı. Tepenin yamacından Edinburgh'ya giden otoyol iniyordu. Beş metre kadar ötede trafik, tüyler ürpertici hızlarda çığlıklar atıyordu. Hep birlikte emniyet şeridinin yanındaki otlu tümsek boyunca ilerleyip bir yaya geçidine vardılar. Teker teker sürünerek köprünün altından geçerek, otoyola kadar inen beton seti ayaklarını sürüyerek geçtiler. Burası sidik ve egzoz dumanı kokuyordu ama ıslak değildi ve geniş taşıma sütunlarından birinin arkasına oturdukları takdirde neredeyse kendilerine ait denebilecek bir alanları oluyordu.

İki çift, cumartesi sabahı sürücülerinin telaşlı geçişini izleyerek tedirgin bir sessizlikle oturdular. Setin kenarından aşağı taşlar yuvarladılar ve aralarında yola kadar inen, hızla geçen arabaların tekerine takılan, otoyolda tehlike saçarak geriye doğru fırlayanlar olduğunda, sevinç çığlıkları attılar.

"Sigaran var mı?" dedi sarışın kız. Domuzcuklu saç tokasından kaçmış asi bir saç tutamını yerine sokmaya çalışıyordu.

"Yok," dedi Keir.

Sarışın kız, "Ay sen de ya! Bazen niye manitanım bilmiyorum," diye homurdandı. "Stookie onunla çıkar sam, her hafta bize bi' paket sigara ver ıcekti, di' mi Leanne?"

"Evet," dedi uzun boylu kız, dalgınlıkla

Keir omuz silkti ve kızın blofünü gordu. "Git o zaman Stookie'ye. Um'rumdaydı sanki"

Titrek güneşten uzak köprü altı, buz gibi soğuktu. Leanne tir tir titriyordu. Shuggie anorağını çıkardı. Kız onu memnun bir gülümsemeyle üstüne geçirip, uzun kolu dışarı taşınca kahkaha attı. Leanne uzun kolunu Shuggie'ye doladı. Bir süre bu şekilde konuşmadan oturup akıp giden trafiği izlediler. Shuggie etrafına bakınca Keir'in sarışın kızın üstüne uzandığını gördü. Ağzını kızın ağzının üstüne kusmak ister gibi bir hareketle kapatıp açıyordu.

Shuggie uzun, ince elin, kızın kazağından içeri kayışını izledi. Keir kızın bacağına abandı, kalça kasları kontrasyonla kasıldı ve kafasını kızın dudakları üstünde, kızı çiğner gibi indirip kaldırdı. Kız altında biçimsizce kıvranırken Keir inleyerek sürtünüyordu. Shuggie onun kollarında kabaran kasların, dalgalanıp duran sırtının, zonklayan kalçasının görüntüsünü zevkle izledi. Keir gözlerini açtığında Shuggie'nin iştahlı bakışlarıyla karşılaştı. Dudak kenarları ıslak, kırmızı ve çatlaktı. Kahverengi gözlerini kısarak baktı. "Benim götüme mi bakıyo'dun sen?"

"Yoo..." Shuggie arkasını döndü. Arabalar seyreلمişti.

Sarışın kızın gözlüğü nemlenip yamulmuştu, kendisi de saldırıya uğramış gibiydi. "Leanne, tatlım. İyi misin, fıstık?" İncecik sesi, tepedeki beton köprüden yankılandı.

Üşüyen ve canı sıkılan Leanne, arkasına dönmeden omuz silkmekle yetindi. Shuggie'yle arkadaki genç âşık-ları dinleyerek sessizce oturuyorlardı. İlk konuşan Keir oldu. Sesini kasten yükseltmişti. "Gördün mü bak!" dedi altında ezilen kıza, "Sen hariç herkes beni sikilesi buluyor."

Kız, "Var ya, fesat piçin tekisin sen," diye inlese de Keir'in altında kıvranmaya devam etti.

Keir boğazını temizleyip yapışkan hır balgamı topağını betona yolladı. Shuggie onun bakışlarını ensesinde

hissediyordu. Keir ezilen kıza döndü ve hiç sakinmadan, "Az çık parmaklasam seni?" dedi.

"Olmaz. Hava çok soğuk."

"Lütfen ama lütfen," diye yalvardı Keir. "Isıtmak için önce üflerim. Külotunu çıkarmana bile gerek yok."

"Hayır."

"Ama seni seviyorum, demiştim. Ve sabun almıştım."

"Çaldın o sabunu," dedi sarışın kız, sonra da içini çekerek ekledi, "iyi tamam, ama sadece bi' dak'kalığına. Parmaklarını da önceden ısıt."

Shuggie'nin yüzü kızarmıştı. Yayıdığı sıcaklığı adeta hissediyordu. Keir'in çiğnenmiş tarağını cebinden aldı ve ucunu ağır ağır ağzına soktu. Sigara ve saç jölesi kokuyordu. Keir gibi kokuyordu.

Yanında oturan Leanne, "İstersen memelerimi elle-mene izin veririm," dedi. "İstiyorsan tabii?"

Shuggie kıza bakmadan başını iki yana salladı. "Hayır, teşekkürler." Bir avuç dolusu küçük gri taşı setten aşağı, otoyola yuvarladı.

Kız, bir sıra yeşil yosunu eşeledi. "İyi o zaman, benim de burda oturup soğuktan gebermeye niyetim yok."

Shuggie çiğnenmiş tarağı ağzından çıkarıp ıslak ucunu pantolonuna sildi. Bacağında nemli, koyu bir iz kaldı. "İstersen saçını tarayayım, ne dersin?"

Kız cevap vermeyince Shuggie yine suratına kan hü-cum ettiğini hissetti. Sonra Leanne iç geçirdi ve tüylü lastik tokayı saçından ağır ağır çıkardı. İnce telli, seyrek atkuyruğu kulaklarının üstüne indi. Yüzündeki sertlik yumuşadı. Kaşları aşağı indi, çilli teninin gerginliği ve şeffaflığı azaldı. Daha iyi yürekli görünüyordu şimdi, çok daha da genç. Shuggie tarağı alıp kızın saçından boylu boyunca geçirdi. Saçın kahverengisi, kahverengiden çok daha fazlasıydı. Parlak kıızıl ile koyu kestanenin bin bir tonunu

hanındınyordu. Her teli bir ağın ipi kadar incecik saçlar, Shuggie'nin parmakları arasından ipek gibi kayıyordu

Arkadan gelen acemi inlemeleri dinleyerek ve Edinburgh'ya gelip giden otobüsleri izleyerek uzun süre bu şekilde oturdular. Shuggie tarağı kızın saçlarından nazikçe geçirdi ve Leanne az sonra gözlerini kapatıp başını Shuggie'nin göğsüne yasladı. Ardından durduk yere, "Senin annen ıçki mi içiyo?" dedi.

Shuggie, "Bazen. Birazcık," diye itiraf etti. "Nereden anladın?"

"Fazla endişeli bir halin var." Kız elini kaldırıp Shuggie'nin burun köprüsünü buldu ve nazikçe ovdu. "Boş ver ama, dert etme. Benimki de içiyo'," dedi, "yani bazen. Birazcık."

Shuggie bakışlarını, saçların içinden kayıp giden tarağa sabitledi. Her bir tutamın dere suyu gibi ayrılışını izledi. "Sanırım ölümü alkolden olacak."

"Üzülür müsün öyle olsa?" dedi kız.

Shuggie taramayı bıraktı. "Mahvolurum. Sen olmaz mıydın?"

Leanne omuz silkti. "Bilmem. Bence bütün alkoliklerin istediği o zaten." Titredi. "Ölmek yani. Bazıları işi daha ağırdan alıyo', hepsi bu."

Shuggie'nin içinde, tüm eklemelerini tutan tutkal anırsızın yok olmuş gibi bir şeyler sarsıldı ve koptu. Kolları, omzunu bir arada tutan çetrefilli kaslar çözülmüşçesine beklenmedik biçimde ağırlaştı. Kelimeler ağzından dökülmeye başladı. Leanne'e bir şeyleri anlatabilmek, iyi bir histi. "Akşamları eve geldiğinde, karşında ne bulacağını bilememek çok zor."

"Evet, ama sıcak bır yemek bulamayacağını her zaman biliyo'sun dı' mı?"

"Evet," diye kabullendi Shuggie. Midesi yepyeni kaygılarla çalkalandı "Sende de çok fazla amca var mı?"

"Tabii ki," dedi Leanne, "Katoliğim ben, unuttun mu?"

"Hayır! Onu demiyorum, anla işte, *amcalar*."

"Ha, onlardan mı? Evet. Kalıcı olmuyo' hiçbirisi, yağmacı boklar. Her seferinde kadını bi' güzel hırpalıyo'lar, abilerim de her seferinde onları hırpalıyo'." Açıklamaya değmeyecek kadar sıradan bir şeymiş gibi esnedi. "Benim görevim de adamların cebinden parayı almak."

"Gerçekten mi?" Shuggie kızın arsız gururu karşısında şaşırılmıştı.

"Tabii. Ne var ne yoksa süpürüyorum. Son kuruşuna kadar." Leanne kayıtsızca omuz silkti. "Başka çarem yok. Annem bütün alışveriş parasını içkiye harcıyo'."

Shuggie eski taraktan uzun, kırık saçları toplayıp dalgın dalgın parmağına doladı. "Acaba annem, anneni tanıyor mudur?"

"Sanmam."

"Yani, şu toplantılardan. AA toplantısı," dedi Shuggie.

"Yok canım. Bizim Moira o zırvaları çoktan geride bıraktı." Leanne başını iki yana salladı. "Seninki hiç seni Alateen'e göndermeye çalıştı mı?"

"Hayır. O ne?"

"AA gibi bir şey ama aileler için olanı. Moira'nın dedi'ine göre destek grubuymuş. Onun hastalığıyla baş etmede bana yardımcı ol'cakmış."

"Gittin mi peki?"

Kız doğrulup saçını eline aldı. "Bi' kere gittim ama bi' daha asla! Kendisi toplantılara do'ru dürüst gitmezken, ben ne diye gidecekmişim?" Anorağın kısa kollarını soğuktan moraran ellerinin üstüne çekti. "Hem ordaki artist piçleri görecektin. Yok efendim anneleri Noel şerisini bitirmiş de hediye açma vaktinden önce uyuyakalmış diye mızımızlanıyo'lar." Dudaklarından zalim bir gülüş gelip geçti. "Ben de onlara annemin bütün hediyeleri açtığını,

abimin Noel hediyesi olan tıraş losyonuna zencefilli gazoz katıp içtiğini anlattım. Suratları görecektin." Leanne şeytan gibi gülümsedi ve havalı bir Edinburgh aksanı takındı "Bana bir tane diyet kolalı Obsession lütfen."

"Diyet kola mı?"

"Tabii ya, kilo alacak diye korkuyor."

Shuggie kahkaha attı, sonra da güldüğü için kendini kötü hissetti. "Gerçekten içti mi o parfümü?"

"Ha, evet. Yani denedi gerçekten. Tamamını içti, ölüyo' du nerdeyse. Günlerce kustu." Leanne buz kesen bacaklarını ovuşturdu. "Kusmuğu güzel koktu gerçi."

Leanne'in yüzü yine düştü. Burnunun ucu soğuktan morarmıştı. "Bi' sonraki Noel'de aklı başına geldi. Krizi tutunca bizim Moira Kelly, Noel arifesinde hediyelerden bi' kaçını alıp Duke Sokağı'nın en ucuna gitti. Dizlerine kadar karın içinde dikilip içki parası uğruna onları yol kenarında sattı. Bi' teybi beş pound'a, portatif küçük bi' renkli televizyonu da yirmiye verdi."

"Ne yazık."

"En kötüsü de ben hâlâ kataloga onların parasını ödüyorum."

Kelimeler dilinin ucuna henüz gelmişti ki, Shuggie onları sesli söylediğini fark etti. "Benim annem dün gece kendini öldürmeye kalkıştı."

Leanne ona döndü. "Hap mı aldı?"

"Hayır."

"Bileklerini mi kesti?"

"Yok, hayır," Shuggie duraksadı, "yani bu defa, hayır."

"Başını fırına mı soktu?"

"Yok, o daha önceydi. Gerçi yeni evimizdeki fırın elektrikli galiba."

"İı ııh, o da durdurmaz onları." Leanne bir tutam saçı parmaklarının arasına alıp kırıncı uçları inceledi. "Annem bi' keresinde ben okul gezisindeyken denedi. Edin-

hurgh Hayvanat Bahçesi'nde penguenlere bakarak ne güzel vakit geçirmiştım, bi' eve geldim ki abilerimin hepsi kadının etrafına toplanmış gülüyo'. Şezlonga yatıp güneşlenmiş gibiydi. Kendini öldürmeye çalışmış, onun yerine suratını yakmış. Saçının yarısında fırın ızgarasının izleri vardı." Kırık uçlu bir saç telini tutup sertçe kopardı. "Manyak bi' şeydi ya. Kafasının yarısında saçlar kalıcı olarak kıvrıldı, diğer yarısı dalgalı kaldı."

Shuggie kendini tutamayıp güldü. Kız da hafifçe kı-kırdadı, hemen akabinde kederle içini çekti. "Ee, seninki ne yaptı öyleyse?"

"Kendini camdan aşağı atmaya çalıştı." Shuggie başını öne eğdi. "Üstünde kıyafet yokken."

"Vay canına," dedi kız ıslıkla. "Bak bizim Moira onu hiç denemedi işte. Neyse ki giriş katında oturuyoruz."

Shuggie kolunu ovuşturdu, annesiyle girdiği boğuşmadan kalan izler, kazağının altından çığlıklar atıyordu. Agnes gerçekten de pencere pervazına çıkmıştı. Yeni bir taktikti bu, Shuggie'yi dehşete düşürmüştü. Bir süre telefonda birilerini fırçalamış, ardından sesi kesilmişti. Shuggie onu bulduğunda mutfakta tek bacağı pencereden dışarıda, çıplak amı taş pervazın üstündeydi. Çınlıçıplaktı, avaz avaz bağırıyordu ve Shuggie ancak var gücüyle mücadele ederek onu içeri çekebilmişti. Tırnak altlarında hâlâ annesinin derisi vardı. Shuggie'nin üstüne bir anda bıkkınlık ve keder çöktü. "İçki onu öldürecek galiba, ben de bu benim suçummuş gibi hissediyorum."

"Doğru, muhtemelen öldür'ücek," dedi Leanne, havadan sudan konuşur gibi. "Ama dedi'im gibi ağır ilerleyen bi' yol bu, senin de elinden gelen hiçbir şey yok."

Arkadan duyulan iştahlı şapırtılar kesilmişti. Öne doğru eğilerek oturan Leanne'in saçları, ıslak izlenimi verecek kadar parlak, yüzü şimdi çok daha sakin ve şefkatliydi. Otoyolun serin havası aralarından eserek geçti.

Shuggie kızın tarakta kalan saçından bir tutamı setten aşağı attı ve kendini bir anda yapayalnız hissetti. Tıpkı küçüklüğünde olduğu gibi Agnes'in dizinde oturmak istedi.

Leanne başını çevirip omzunun üstünden Shuggie'yi süzdü. Shuggie parlak farların ışığında kızın gözlerinin altında ne kadar güzel olduğunu gördü; sadece kahverengi değil, sarı, yeşil ve hüzünlü, donuk bir griydi. Shuggie verdiği sözü asla tutamayacağını o anda anladı. Agnes içkiyi bırakma konusunda ne kadar yalan söylemişse, o da Agnes'a o kadar yalan söylemişti. Annesi asla içkiyi bırakamayacaktı, kendisi de bu güzel kızla soğukta otururken anladığı gibi, kendini asla tam olarak normal bir oğlan gibi hissedemeyecekti.

Otuz

Okul dönüşü kapıdan girdiği an Shuggie'nin ona söylediği ilk şey, "Acıktım,"dı.

Agnes'in ne hissettiği, aç olup olmadığı ise kimsenin umurunda değildi. Herkes ona sadece ne istediğini ve ne alacağını söylerdi. Agnes koltuğuna geçti ve kulağında açılıp kapanan mutfak dolaplarının sesiyle, bir sigara daha yaktı. "Anne, yiyecek bir şey yok!" diye bağırdı oğlan mutfaktan. Sesi çatlıktı ve tam kalınlaşmasa da yetişkin erkeklerin kendine hak gören tınısına sahipti. Annesinin yanına gelip orada mı, değil mi diye bakma zahmetine bile girmemişti. Biliyordu çünkü orada olacağını. Agnes kupasından ağız dolusu bir yudum aldı ve ortaya konuşur gibi, "Neden hepiniz beni çantada keklik görüyorsunuz?" dedi.

Çocuğun halıda sürüklenen okul çantasını işitti. Ardından oğlan, "Annecim, karnım aç. Annecim karnım aç," diye sızlandı. Artık neredeyse şarkıya dönmüştü bu sözler ağzında. Oturma odasının kapısı açıldı ve çocuk ayaklarını sürüyerek içeri girdi. Giderek değişiyordu, uzuyor, boy atıyordu. Sürekli de açtı.

Agnes, karşısında duran, saçları farklı şekile ayrılmış, giysileri sıska omzundan sarkan çocuğa baktı ve bu değişimden hoşlanmadığına karar verdi. Ağır ağır konuşarak, "Günümün nasıl geçtiğini sormayacak mısın?" dedi.

Shuggie onu duymazdan gelerek otel hizmetlisi gibi odada dört dönmeye başladı. Perdeleri kapadı, lambaları yaktı. Elektrikli sobayı çalıştırdı; annesini uyutmaya çalıştığı zamanlarda yaktığı sobayı.

Agnes, "Kapat şunu," diye havladı. Shuggie önce ona, sonra onu görmüyormuş gibi ötelere baktı ve sobayı açık bıraktı. Agnes alaycı bir gülümsemeyle, "*Ben iyiyim-çok teşekkürler-sen-nasıl-sın?*" dedi.

"Dedim ya, karnım aç ve evde yiyecek yok." Shuggie yüzünü Agnes'a döndü. Dimdik doğrulduğu halde bitkin görünüyordu. "Bu konuda ne yapmayı düşünüyorsun?"

Bu çocuk, orada dikilmiş duran haliyle, anneannesine benziyordu. Agnes onda, elini beline koymuş hüsrarla başını sallayan, onu ancak cehennemden paklayacağını söyleyen Lizzie'yı görebiliyordu. Oğlanın bu hali Agnes'ı gafil avladı, sonra da sinirine dokundu. "Bakmasana bana şöyle."

Shuggie'nin canına tak etmişti. Annesinin karşısına oturup başı ağrıyormuş gibi şakaklarını ovuşturdu. "Açım dedim sana," Agnes'ı kasten sıkıştırıyordu. "Ne yemek vereceksin?"

"Hepiniz aynısınız, hepiniz! Ver! Ver! Ver! Bak söyleyeyim o zaman; artık verecek hiçbir şeyim yok sana."

Shuggie onu taklit ederek, "İç! İç! İç!" dedi "Ben de SANA söyleyeyim o zaman; açlıktan geberiyorum."

"Seni küstah piç seni." Agnes'ın yüzü gerildi, protezleri gıcırdadı. Sadece gözleri gevşek ve yarı baygındı, günlük içki dalgalarının altında yuvarlanıyordu.

Shuggie tekrar ayağa kalkıp sobanın önüne dikildi. "Bütün gün burada durmak senin için ne kolaydır kim bilir. Benim ise dışarı çıkıp o insanlarla kaynaşmam gerekiyor." Patlayan hisiklet lastiği gibi uzun bir nefes verdi. Omzunun tüm kemikleri eriyip kayboldu. "Çoğu İngi-

hızcevi doğru düüst konuşmayı bilmiyor. Öğretmenlerin ne öğrettiğini bile anlamıyorum."

Benim için kolay, öyle mi?" Agnes yine zaman duygusunu yitirmeye başlamıştı. "Senin karnını okulda siktiğimin sıcacık yemekleriyle doyurmuyorlar mı? En az üç öğün sıcak yemek yiyorsundur. Benim burada yediğimden çok daha fazla."

Shuggie dilini dişlerinin arasına kısınp sertçe ısırdı. Nefesi normale dönene kadar konuşmadı. "Tamam bak; bana biraz şu yardım parasından ver. Çıkıp bize yiyecek bir şeyler alayım."

"İstersin tabii, istemez misin? Ne yazık ki yok öyle bir para."

"Nasıl yani?" Shuggie'nin omuzlarına hayat geri döndü. "Pazartesi yardımı, salı yardımı, nereye gitti bütün haftanın parası?"

Agnes elini sallayarak, "*Puff*," dedi; sahip olduğu tek rengi kanatlarının ucunda taşıyan bir kuşun kanat çırpışı gibiydi eli. "Uçtu gitti. *Kayboldu*. Tanıdığım bütün orospu çocukları gibi."

Shuggie, Agnes'ın üstünden uzanıp koltuğun gizli tarafına baktı. Sadece altı kutu ucuz bira vardı. Yardım parasının tamamına denk düşecek bir miktar değil. "Nereye gitti?"

"Hımm, bakayım; bingoya. Kartopu günüydü bugün, kimseye para çıkmadı," dedi. "Bir ona gitti, bir de kendime küçük bir sandviç aldım. Kusura ma bakmazsın artık."

"Agnes," dedi Shuggie, "açlıktan öleceğiz."

Agnes boğazını temizledi sonra omuz silkti. "Evet. Muhtemelen."

Shuggie kanepenin ortasına oturup sobanın kızgın ızgaralarına baktı. Agnes bir kutu bira daha aldı ve ojelı tırnağını geçirip halkasını leziz bir tıslamayla açtı. Hıncı giderek dağılıyordu. "Bana bak, okulda ne bulursan ye sen en iyisi. En azından bir öğün yemiş olursun."

Shuggie kısık sesle karşılık verdi. "Yemek fişlerimi ne zamandır elimden alıyorlar. Bedava yiyemiyorum okulda." Annesinin yüzüne baktı; Agnes hakarete uğramış gibi bir şaşkınlıkla başını geriye atmıştı. "Dördüncü sınıftaki şu çocuklardan bahsediyorum. Konuşma tarzımı beğenmiyorlarmış. Fazla artistmişim. Bütün fişlerimi aldılar. Yemeğimi onlar yiyor."

Agnes'in bakışlarına bir berraklık geldi. Sobanın helezon ızgaraları, turuncu bir ısıyla ısıldadı ve etrafa cızırtılı bir şarkı yayıldı ama Agnes şimdi soğuktan başka bir şey hissetmiyordu. "Açlıktan öleceğiz," dedi sessizce.

"Biliyorum."

Uzun süre sobanın parlak sıcağında oturdular, sonunda Shuggie ayağa kalktı. Sıcak uykusunu getiriyor, biranın kokusu midesini kaldırıyordu. Dışarı çıkmalıydı. Anayola gidip akşam yemeği için Keir'in öğrettiği gibi gazete bayisinden cips çalmayı düşündü. Dört-beş paket yeter, ikisinin de açlığını giderirdi.

Agnes oğlunun kalkışını, halıda iz bırakarak ayak sürüyüp sessizce kapıya gidişini izledi. Son kez boy attuğundan beri abisine yetişmişti. On beşini devirmek üzereydi, büyüme sancıları yüzünden giderek çekilmez olmuştu. Agnes'in gözüne fazlaca inceltilmiş, ortadan kınılmaya hazır, soluk renkli bir karamela şekeri gibi görünüyordu. Hem Alexander'da hem Hugh'da, her iki oğlunda da aynı ihtiyar kamburunu, yük altında ezilmiş izlenimi veren aynı omuzları fark ediyordu. Hugh'ya bakarken diğer oğluna duyduğu hasret kabardı ve hemen onu örtbas etmeye çalıştı. "Hah! Sen de beni terk ediyorsun öyle mi?"

"Ne?"

"Alacağımı aldın, işin bitti tabii."

"Ne?" Shuggie söylenenleri algılayamıyordu.

"Şimdiye kadar hiç aç kalmadın. Bunca yıldır bir defa bile."

Shuggie yalan söyledi. "Evet, biliyorum." Şu an Agnes la çekışmenin anlamı yoktu.

Agnes güçlükle koltuğundan kalktı. Amaçsızca gezinen oğlanı itirdi. "İyi o zaman, dur da yardım edeyim sana." Kapıdan koridora hamle etti, omzu kapı çerçevesine çarparak ktırdadı.

Shuggie annesinin telefon kadranına değen tırnaklarını işitti. Kendi kendine biraz söylendi, ardından, "Alo! Evet. Taksi istiyorum lütfen. Bain için. Doğru. Parade'in yakını," dedi.

Zafer kazanmış gibi bir edayla oturma odasına döndü. "Doğrusu senin gideceğini hiç düşünmezdim."

Shuggie ellerini açarak ona uzatıp, "Hadi ama," dedi. Annesini hiçbir şekilde üzmemek istemiyordu. "Bir yere gitmişim yok."

Agnes kendini tekrar içki koltuğuna attı. "Var tabii, var. Hepsi gider zaten. Hem de her biri."

"Hem zaten nereye gideceğim? Gidecek yerim yok ki."

Agnes içine kapanmaya başlamıştı. Kendi kendine konuşuyordu şimdi. "Hale bak, nankör domuzlardan başka bir şey yetiştirmemişim. Durmadan kapıyı gözleyip saatine bakıyorsun be. Yürü git, cehennemim dibine kadar yolun var."

Sokaktan taksinin üç kez çalınan kornası duyuldu. Dizel motorun uğultusu sosyal konutlar kanyonunda yankılanıyordu. Agnes, "Durma, hadi!" diye haykırdı. "Git! Siktir git abinin yanına. Bak bakalım, o doyuruyor mu karnını. Çok da umurumdaydı!"

"Hayır, gitmek istemiyorum. Benim kaderim burada, seninle kalmak. Sadece sen ve ben. Söz verdiğimiz gibi." Shuggie'nin dudakları titremeye başlamıştı. Annesinin yanına gidip ona sarılmaya, parmaklarını ensesine kenetlemeye çalıştı.

Taksiden sabırsız bir korna daha geldi. Agnes oğlunun kollarını tutup tırnaklarını bileğinin üstündeki yumuşak ete batırdı. "Siz ve sizin o sikik vaatleriniz. Ömrümde bir sözünü tutanı da görmedim. Hepiniz boş boş gezin, tıka basa zıkkımlanın, ondan sonra kah kah kah *Agnes Bain*'e gülün. Aman ne komik, ha HA!"

"Hayır!" Shuggie annesini tutmaya çalıştı; kazağından, boynundan, neresinden olursa.

Agnes onu uzaklaştırırken, "Bak," diye iknaya girişti. Bakışlarındaki pus bir anlığına dağılmış, gözlerinin ardında gerçekten kendisi varmış gibi görünmüştü. "Bana önce taksi çağırıp sonra da adımı yalancıya çıkarma. Al çantanı git. Kovuldun!"

Telefon çaldı. Agnes, Shuggie'yi üstünden ittirdi. Kazağının boynundan kopan boncuklar yerlere saçıldı. Telefon çalmaya devam ediyor, sesi Shuggie'nin kafasına çekiç gibi iniyordu. Shuggie sonunda sersemlemiş halde telefonu açtı. Aksi bir ses sordu, "Bain adresine taksi istediniz mi?"

"Hı hı." Shuggie kazağının koluyla yüzünü sildi.

"Ee, şoförünüz aşağıda bekliyor. Bütün gün sizi bekleyecek hali yok ya!"

Shuggie ahizeyi yerine koydu, koridorda dikilip annesinin bir şey söylemesini bekledi; herhangi bir şey. Küçük bir şey de dese kabul edecek, onu oracıkta affedecekti. Gidip yanına oturacak, kollarını annesinin bacaklarına dolayacaktı. Açlıktan ölse de gam yemeyecekti, birlikte öldükleri sürece.

Hayır Agnes ona bakmadı. Tek kelime etmedi. Shuggie bunun üstüne okul çantasını alıp kapıdan çıktı, helezon merdivenlerden indi ve çinili apartman holünden dışarı çıktı. Siyah taksiye bindiğinde, şoför gazetesini katlayıp kaldırdı.

Agnes cumbalı pencereye giderek aşağı, daracık sokağa baktı. Yavrusunun binadan çıkıp gökyüzünde onu

aranışını izledi. Haklı çıktığını, herkes gibi oğlunun da onu terk edeceğini bildiğini ima eder gibi kendinden emin başını salladı. Shuggie'nin taksiye binişini izledi ve onu kaybettiğini, o an anladı.

...

Şoför Shuggie'ye nereye gideceğini sordu. Ne yapacağını bilemeyen, bir umut işareti için oyalanan oğlan, uzun süre düşündü. Bakışları, tedirgince binanın girişine kayıp duruyordu. Okul kazağının koluyla gözlerini siliyor, kolunu yüzünden her çekişinde annesini orada görmeyi umuyordu.

Şoför aynadan onu izledi, sonra kaygılı bakışlarla arkasına döndü ve sabırsız bir şekilde, "İyi misin delikanlı?" dedi.

Kapıya gelen giden yoktu. "Güney Yakası'na lütfen."

Taksi Shuggie'yi Glasgow'un işlek bağrından geçirip dolambaçlı bir hattı takip ederek Doğu Ucu'ndan Güney Yakası'na getirdi. Victoria tarzı tren istasyonunu geride bırakırken Shuggie etraftaki oyun salonu ve luna-parklarda dolanan, kabarık anoralı, dar kotlu, yolunu kaybetmiş gibi görünen kendi yaşıtı gençleri fark etti. Taksi, ofis binalarıyla dolu caddelerden birinde ilerliyor, insanlar işlerinden çıkmış, köşelerdeki otobüs duraklarında kuyruğa giriyorlardı. Ucuzcu dükkânlarının ışıkları yanmaya başladı ve Shuggie, Noel armağanlarıyla dolu torbalar taşıyan kadınları izledi. Birkaç defa şoföre geri dönmesini söylemek için boğazını temizlediyse de bir şey demedi. Atıl mavi vinçleri ve tersaneleriyle engin, kurşuni Clyde'nin üstünden geçtiler. "Tam olarak nereye gidiyoruz delikanlı?" dedi adam.

Shuggie açık adresi bilmiyordu. Kilmarnock Yolu üstünde olduğunu biliyordu, tasarruf bankasının üstün-

de olduğundan da hemen hemen emindi. Şoföre aynen böyle söyledi. Adam içini çekti ve başını eğip tıklım tıklım anayolda, köşedeki mavi tabelalı bankayı aranarak ağır ağır ilerledi.

Buradaki Victoria tarzı konutlar ihtişamlarını kaybetmemişti. Bunlar Doğu Ucu'ndaki, şehrin kir ve gazını emerek senelerce tutan gözenekli sarı kumtaşından değil, pahalı kızıl kumtaşından yapılmıştı. Cadde, öğrenciler, göçmenler ve genç iş insanlarının geçici enerjisiyle canlanıyordu. Şarap barlarının, şarküterilerin önünden geçtiler. Küçük kitapçılar, sokakta masaları olan pub'lar ve Güney'den son moda giysiler satan mağazalar vardı. Shuggie bisikletinin sepetine çiçekler doldurmuş bir kadına bakarken, bankayı kaçırmak üzere olduğunu fark etti. İşte orada, solda, büyük mavi tabelasıyla, tam hatırladığı gibi eski püskü ve yıkık duruyordu.

Taksi şık bir dönüş yaptı. Şoför taksimetreye bakarak, "On iki pound," dedi.

Shuggie'nin içinde bir panik yükseldi. Kapının koluna uzanarak, "Bir dakika bekler misiniz lütfen," dedi.

"Yoo, delikanlı." Yaşlı şoför kapıyı uzaktan kilitledi. "On iki pound lütfen."

Shuggie kilitli kolu yokladı; açılmıyordu. "Lütfen, ödemeyi ahım yapacak, şuradaki binada oturuyor."

"Sen beni dünkü çocuk mu sandın evlat? O kapıyı açarsam, kaşla göz arasında kaybolursun."

Shuggie tekrar yerine doğru kaydı. "Şoför bey, hiç param yok benim."

Şoför olacıklara hazırlıklı gibi istifini bozmadı. "O zaman polise gidiyoruz." El frenini indirdi, araba sarsılarak harekete geçti. Ön tekerleri akşam trafğine doğru yöneldi.

Shuggie panikle, "Şoför bey!" diye bağırdı. "Ben, şey... Pipimi ellemenize izin veririm."

Şoför aynadan bir süre oğlana baktı. Küçük gözleri pembe suratına gömülüydü. Bakışlarını okumak zordu. Bıyığının altındaki dudaklarını neredeyse kıpırdatmadan konuştu. "Kaç yaşındasın sen evlat?"

"On dört."

Adam gözlerini oğlanın yüzünden ayırmıyordu. Sonra, başı tekrar dönüp kalın boynunun üstüne yerleşti ve bıyığı keyifsizce dans etti. Shuggie gülümsemeye çalıştıysa da dudakları kurumuş, dişlerine yapışmıştı. "Ciddiyim ben. Gerçekten. Pipime dokunabilirsiniz ya da popomla oynayabilirsiniz," dedi içtenlikle. "Eğer isterseniz."

Kapı kilidinin üstündeki kırmızı ışıklar ansızın söndü. Adamın bakışlarında acıma vardı ama Shuggie bunun gururuna dokunmasına izin veremeyecek kadar korkuluydu. "Ben sadece nakit alırım evlat."

Shuggie kapıyı tekrar denedi ve sokağa düşmenin eşiğinden döndü. Kocaman alışveriş torbalı yorgun kadınlar geniş kaldırımında telaşla zikzaklar çiziyordu. Gerginlikten sakarlaşan Shuggie, sendeleyerek bir sıra işlek dükkânın önünden geçip sosyal konut binasının girişinde durdu. Geniş zil panelinde Bain adını buldu. Dügmeye basıp bekledi. Yanıt yoktu. Kaçıp gitme tehlikesi arz eden bacakları, gerilimli bir panikle seğirmeye başladı. Zile bir daha basıp yoğun bir kalabalık ya da saklanabileceği bir bina girişi aranarak sokağa bakındı. Taksi şoförü arkada iç çekiyordu. "Tamam evlat, hadi dön arabaya."

● sırada panelden bir cızırtı geldi. "Kim o?"

Leek aşağı indiğinde, iş kıyafeti hâlâ üstündeydi. Her yerini kaplayan beyaz alçı tozu yüzünden bir tırncının hayaletine benziyordu. Taksiye gidip adama on iki pound'u ödedi. Shuggie onun, beş ve on penny'ler halinde son huzukluklarını sayarak verişini izledi. İş bitince beyaz yüzünü kardeşine döndü. ● muzları gevşedi. "Vay be!" dedi, "Kadın, sende erken başladı bu işlere."

Leek kardeşini merdivenlerden çıkardı. Dairenin kapısına geldiler, penceresiz bir koridora girdiler. Koridora açılan beş ya da altı kapı vardı, her birinin ardında da tek yataklı bir oda. Leek anahtarını ince bir Yale kilidine sokup kapıyı açtı.

Shuggie buraya önceden bir defa gelmişti; Leek'in beklenmedik bir anda karşısına çıktığı bir gün. Agnes o gün yine içmiş, yan binadan bir çelik işçisi de içkisini memnuniyetle tazelemişti. Öğlen olduğunda ikisi de Shuggie'ye fazlalık muamelesi yapmış, Shuggie de içinde, derinlerde bir yerde, annesini gözetme enerjisini kaybettiğini hissetmişti.

Bunun üstüne şiddetli yağmurun altında kalkmış, arada gazete bayileri ile *pub*'ların kapı eşiğine sığınarak Parade Caddesi boyunca Keir'i aramıştı. Bir an ensesinden aşağı soğuk bir şeyin geçtiğini hissedince arkasına dönmüş, abisinin bir bina girişinde onu izlediğini görmüştü. Sadece izliyordu. Ne zamandır orada olduğunu bilmek mümkün değildi. Shuggie onu neredeyse on sekiz aydır görmemişti. Çekinerek elini kaldırıp selam vermiş, temkinli adımlarla yolun karşısına geçmişti. Leek'in köşeye sıkıştırılmayı sevmediğini bildiğinden korkmuş, o uzun bacaklarıyla her an kaçmasından çekinmişti. Ama Leek kaçmamıştı. Başını sallamaklayetinmiş, Shuggie'nin omzuna bir şaplak vurmuştu.

O yağmurlu cumartesi günü Leek, ona birkaç saatlik huzur ve sessizlik verebilmek için Shuggie'yi şehrin öbür ucuna götürmüştü. Önüne bir kâse şekerli mısır gevreği koymuştu. Sonra da kanepeye oturup birlikte *Dr. Who* izlemişlerdi. Shuggie uyuyakalmış numarası yapmış, ağır ağır kayarak Leek'in incecik vücuduna yaslanmıştı. Leek onu uyandırmamış, Shuggie ise abisini ne kadar özlediğini ona bir türlü söyleyememişti.

Leek o günle ilgili hiçbir açıklama yapmamıştı. Shuggie'ye göz kulak olmak için kaç defa oralara gittiği

belli değildi. Shuggie bunun ilk gelişi mi, yüzüncü gelişi mi olduğunu hiçbir zaman öğrenemedi. Onu orada bulmaktan mutluluk duymakla yetindi.

İşte Shuggie bu yüzden odayı daha önce görmüştü. Geniş ve azametli bir yerdi. Bir zamanlar şık bir salonken, şimdi ödünç mobilyayla dolmuş taşıyordu. Tavan yüksekliği, odanın eninden fazlaydı, ön tarafta akşam güneşi ile anayol trafiğinin gürültüsünü içeri akıtan geniş cumbalı pencereler vardı. Shuggie etrafına bakındı, bu defa bir şeyler farklıydı ama ne olduğunu kestiremedi.

Leek yine bas bas bağırان televizyonun karşısına geçti ve sıcak Çin eriştesini kaşıklamaya başladı. Az sonra Shuggie'nin bakışlarını yakaladı. "Sana da su kaynattım."

Shuggie hazır erişte paketinin ağzını açıp buharı tüten ısıtıcıdan, fokurdayan suları kaba boşalttı. Eriştenin yumuşaması için beş dakika beklemesi gerekiyordu ama kap elini yakıyor, ucuz erişte kokusu açlığını körüklüyordu. Açlıktan dudakları sulanmış olmalıydı ki başını kaldırdığında Leek evdeki tek çatalı ona doğru uzattı ve daracık yatağın kenarında duran giysileri kaldırdı. "Otur şuraya, sinirimi bozma."

Shuggie gösterilen yere oturdu ve abisiyle renkli televizyonun karşısında sessizce birbirlerine sokuldular. Shuggie yemeği hızlı yememeye, domuzluk etmemeye, annesinin hep öğrettiği gibi iyi bir misafir olmaya çalıştı. Nefis bir pazar günü rosto yer gibi, "Yemek için çok teşekkürler," dedi.

Leek bir süre sonra, "Ee, nasıl oldu da altın çocuğun kışına tekmeyi vurdu, anlatsana?" dedi.

"Bilmem," dedi Shuggie.

"Bu defa ne zamandan beri içiyor?"

Shuggie başını iki yana salladı. "Saymayı bıraktım artık. Cadılar Bayramı'nda kısa süre bıraktı ama nedenini bilmiyorum, uzun da sürmedi zaten."

Leek duyacağını duymuş gibi hayal kırıklığıyla iç çekti. "Artık anlamışsındır sanıyordum. Hiçbir zaman bırakmayacak içkiyi."

Shuggie'nin bakışları çamurumsu çorbaya sahittendi. "Bırakabilir. Benim daha çok çabalayıp yardım etmem lazım sadece. Ona karşı iyi olmam lazım. Kendimi hep derli toplu tutmam. İyileştirebilirim onu." Ardından ekledi. "Sen de biraz yardım etsen fena olmaz."

Leek göğsünde sıkışan gazı ovuşturdu. "Ah, şimdi anladım! Dırdırcı mızızlığın yüzünden yemiş'in tekmeysi."

Shuggie iğnelemeyi duymazdan geldi. Etrafına bakıp Leek'in kendine küçük bir yuva kurmak için topladığı eşyalara göz gezdirdi: Bir bardak, bir kâse, tek bir havlu. Bir de sokaktan bulunup birbirine uydurulmuş şeyler: Komodin üstünde duran gazlı kamp lambası, çamaşır askısı olarak kullanılan mutfak sandalyesi. İçerisi, eski tip evlerde, gereksiz eşyaların durduğu ardiye odaları gibi uyumsuz ve derbederdi. Yine de bu hırpani ve sıkış tıkış mobilyaların arasında pahalı elektronik oyuncaklar vardı: Bir teleskop, üçayak üstünde duran bir Japon fotoğraf makinesi, uzaktan kumandalı bir Lamborghini. Tam bir erkek çocuk mağarasıydı burası; yanlış şeylere para harcayan birinin sığınağı. Shuggie birden farkın nerede olduğunu keşfetti: İçerisi bu defa derli topluydu. Böyleydi çünkü Leek varını yoğunu kahverengi kolilere yerleştirmişti. Koliler uğursuzca uzak bir köşede duruyordu. Leek buradan gidiyordu.

Abisi televizyon izlerken Shuggie kendini hiç olmadığı kadar yalnız hissetti. Kiralık odayı dikkatle inceleyince gözünden neyi kaçırdığını anladı. Burası artık köhne görünmüyordu. Harika görünüyordu. Agnes'tan saklanılan bir delik ya da gizli bir sığınak değildi. Bir son basamaktı. Leek artık gidiyordu.

Shuggie onu profilden inceledi. Kamburu, düşük omuzları, gergin ağzı eskisiyle aynıydı ama gözleri şimdi gri değil, yemyeşil görünüyordu, saçları da özgüvenle geriye atılmıştı. Leek televizyon seyrederken Shuggie onu uzun uzun tarttı ve uzak bakışlarındaki bu yeni huzuru kıskandı. "Sence neler olacak ona?"

Leek sözünü sakınmadan, "İçkiyi bırakacak. Dönmen için sana yalvaracak. Sonra da tüm bunları sil baştan yapacak," dedi. "Kıçına tekme basmanın da tadını aldı artık."

"Uzun vadede demek istemiştin."

"Haa. İçki yüzünden sokaklara düşecek," dedi Leek, hızla ve kayıtsızca.

"Sokaklara mı? Yok canım! Ayakkabısının çiziklerini boyamadan dışarı adımını atmayan insan."

"Shuggie anlasana, bu işler için yaşılanıyor artık. Bu güne dek yaşadıklarının vücuduna bir bedel ödetmeye başlaması an meselesi," Leek burnunu karıştırdı. "Sen evden gidince ne yapacak? Erkekler onu artık istemeyince ne olacak?"

Shuggie kesin bir tavırla, "Ben de gitmem o zaman," dedi.

Leek kıs kıs güldü. "Ana evinde yaşayan orta yaşlı eziklerden mi olacaksın? Giysilerini annesine aldırın, çekçekle postaneye gidip gelen?" Sümüğünü yuvarlayıp köşeye fırlattı. "Hem düzelecek olsa şimdiye kadar düzelirdi." Leek çenesini kaşdı ama bakışları küçük televizyona dönmüştü bile. "İçki yüzünden sokaklara düşecek. Senin de aklın başına gelecek. Eninde sonunda."

Shuggie abisiyle bunca zamandır "ebelemece" oynadıklarından ve oyunun kurallarını ona kimsenin anlatmadığından, o an emin oldu. Bu soruyu soracağını bilmiyordu ama sorar sormaz uzun süredir sormak istediğini anladı: "Neden benim için geri dönmedin?"

Leek gözlerini televizyondan ayırdı, Shuggie'nin başkışlarıyla buluştu. Elini kardeşinin ensesine sardı. "Haksızlık etme Shuggie. Ben nasıl yetiştiririm ki seni? Neyim var sana bakacak? Hem sen hâlâ kendine yalan söylüyorsun. Baksana şu haline! Kendinden başka kimse vardım edemez sana. Bir düşün. Düşün bak, benim anlamam ne kadar zaman aldı ve tüm o süre boyunca Caff benim için hiç geri dönmedi."

Halı kaplı koridordan kulak tırmalayan bir zil sesi geldi.

"Shuggie! Hayır. *Yapmış olamazsın.*" Shuggie irileşmiş, korku dolu gözlerle abisine bakıyordu. Zilin tiz sesi bir kez daha duyuldu. Bu defa daha ısrarcı ve öfkeli. Leek koşarak koridora çıktı ve trafik gürültüsünü bastırmaya çalışarak diyafona bağırdı.

"*Böyle olsun istememiştim.*" Shuggie kendi kendine konuşuyor, belirsiz birinden özür diliyor gibiydi. "Ona sadece evin Kilmarnock Yolu üstünde olduğunu söyledim." Her sözüyle daha da hatıyordu. "Ha, bir de bankanın üstünde olduğunu söylemiş olabilirim."

"Seni gammaz piç." Leek ağzına kadar bozuk parayla dolu bir reçel kavanozunu çıkarıp yatağa boşalttı. Ortalığı metalik, pis bir koku sardı. Leek parmaklarını hızla bozuklukların arasında dolaştırıp on pound kadar parayı sayıp ayırdı. Ayırdıklarını tozlu tulumunun cebine attı ve şingirtılarla kapıdan çıkıp binanın girişine indi. Shuggie uzaklaşan şingirtılara kulak kesildi.

Leek geri döndüğünde yüzü kızgın ve hiddetli, merdivenlerden dolayı kıpkırmızı, sinirinden buruşuk ve büzüktü. Shuggie'nin karnındaki ılık erişteler birer soluca-na dönüştü. Leek elinde naylon poşetle kapıda duruyordu. Poşet, Bird's marka hazır krema konservesiyle doluydu. Islak kâkulünü yüzünden çekti. Alın şimdi pespembeydi ve tozdan arınmıştı. "Şu krema var ya," dedi, so-

luklanarak. "yevmiyemden son kalan para da, o kremaya şehir turu attırmaya harlandı."

Shuggie'nin içinden rahatsız, asabi bir kahkaha yükseldi. Kolunun ucuyla ağzını kapamaya çalışsa da çıkan sese engel olamadı.

Leek, "Hiç komik değil," diye bağırdı ama gülümsüyordu. Ardından kahkahalarla gülmeye başladı. "Gittiğin vere belayı da götürüyorsun be Shuggie. Hep de böyle oldu." Diğer odaların birinde akşam haberleri için televizyonun sesi açıldı, Leek ortak duvara çift parmaklı selam gönderip incecik kapısını kapattı. "Meğer annemiz durağı arayıp taksi istemiş. Araba gelince de hazır krema dolu poşeti arkaya koyup şoföre poşeti buraya getirmesini söylemiş. Adam 'hayatta olmaz' demiş ama annem parayı oğlunun ödeyeceğini söylemiş. Hatta şoföre iki pound'luk bahşış de verecekmişim!" Leek birden gülmeyi kesti. Sırtını kolilerine yasladı. "İşe gidecek otobüs param bile kalmamış olabilir."

Shuggie, "İyi de kremaları niye göndermiş ki?" dedi. Annesinin, o konservele para bulmak için yapmış olabileceği korkunç şeyleri düşündü.

Leek ayakkabılarını çıkarmaya koyulmuştu ki zil bir kez daha çınladı. İki kardeş hayretle birbirlerine baktılar. Leek holdeki diyafona gitti. Az sonra sarsılmış ve kaygılı bir ifadeyle geri döndü. Gülümsemesi kaybolmuştu. Cebinden küçük bir çakı çıkardı, dizlerinin üstüne çöküp gaz sayacının üstündeki kilidi kaldırdı ve içinden bir avuç gümüş bozukluk dökülene kadar bekledi. Paraları tek kelime etmeden topladı ve yine merdivenlerden aşağı indi.

Leek bu defa dönmek bilmedi. Shuggie yere çakılmış gibi duruyordu. Kesintisiz bir dua gibi kendi kendine sürekli, "Seni bırakmamalıydım, özür dilerim, seni bırakmamalıydım, özür dilerim," diyordu.

Kapı açıldı, Leek karanlığın içinden sıyrılıp odaya girdi. Sıva tozunun altında şimdi daha da beyaz bir yüz vardı. Kollarında bir şey tutuyordu, ağzını açıp konuştuğunda eskisi gibi kısık ve utangaç sesini kullandı. Yüzünde gülümseden eser kalmamıştı.

"Shuggie," dedi fısıltıyla, "taksi şoförü aşağıda bekliyor. Adama bir avuç bozukluk verdim, seni tekrar eve götüreceğim. Zaten dönmesi gerekiyormuş doğu tarafına. Eşyalarını topla ve eve dön."

Shuggie başını uysalca, ağır ağır salladı. En son *ebe* diyen kendisi olmuştu. Asla kurtulamayacaktı bu oyundan. "O torbada ne var?"

Leek başını eğip kollarında duran beyaz alışveriş torbasına baktı, torbanın düğümlü ağzını çözdü. Omzu, kulaklarının arkasına kadar yükseldi. Torbadaki şey her neyse, Leek'in öfkesini endişeye dönüştürmüştü. Hatta neredeyse korkutmuştu onu. Leek elini torbaya soktu ve sallanan spiral kuyruğuyla birlikte krem rengi plastik bir aleti ağır ağır çıkardı. "Bu iyiye işaret değil bence."

Annelerinin evindeki telefonda bu.

Tüm iletişimin sonu demektir. Annelerinin kendisine zarar vereceğinin ve bu defa kimseden yardım istemeyeceğinin işaretiydi; Leek'in ustasından da, Shug'dan da, Shuggie'den de. Hazır krema konservesi nankör oğullara çekilen bir siktir değildi. Yavrusunun aç kalmamasını sağlamaya çalışıyordu Agnes, bu telefonla ise veda ediyordu.

Otuz Bir

Aylardan martı ve annesinin doğum günüydü. Shuggie ona Pakistanlının dükkânından iki demet ölmeye yüz tutmuş nergis çalmıştı. Leek ile geçirdiği günden beri yardım karnelerini saklıyor, Agnes haftalık içkisini almadan önce yemek için kenara para ayırıyordu.

Noel'den itibaren annesinden gizli, sayaç parasının da bir miktarını kenara ayırmış, özel gününde bingo oynayabilmesi için ona birkaç pound vermeyi planlamıştı. Agnes yarıya kadar bozukluklarla dolu zarfı alıp paha biçilmez bir mücevhermiş gibi göğsüne bastırmıştı. Ne kadar da mutlu olmuştu.

Ertesi sabah polis onu eve getirdiğinde, içerinin havası ölen nergislerin polenleriyle ağırlaşp mide bulandırıcı bir hal almıştı. Polis, kadını Clyde Nehri'nin kıyısında amaçsızca dolanırken bulmuştu. Ayakkabılarıyla mor mantosunu kaybetmişti. Bingoya kadar bile gidememişti.

Agnes utancından Shuggie'nin yüzüne bakamıyordu, Shuggie de kendi büyük aptallığından dolayı ona bakamıyordu. Dışarıda geçirilen mart gecesinin soğuğu Agnes'in nemli ciğerlerine dokununca, Shuggie sıcak bir banyo hazırlayıp içine bolca yemek tuzu serpiştirdi. Annesine temiz giysiler ütüledi, yatağın üstüne serdi. Sütlü çay hazırlayıp banyonun önüne bıraktı ve tek kelime etmeden evden çıktı.

Üstünde okul formasıyla diğer çocuklarla birlikte anayolda koşarken anorağının cebinden, gaz sayacından kalma iki elli penny'nin şingirtisini duyunca şaşırdı. Bir anda olduğu yere çakılıp kaldı. Parayı evirip çevirdi. Az sonra nereye gittiğine bakmadan gelen ilk otobüse bindi ve şoföre o parayla ne kadar uzağa gidebileceğini sordu.

Sighthill Kulesi'nin on altıncı katından görünen manzara, Shuggie'ye kendini küçücük hissettirdi. Aşağılarda şehir hayatla dopdoluydu ve Shuggie şimdiye dek onun yarısına ayak bile basmamıştı. Bacaklarını çamaşır odasının delikli tuğlalarından dışarı çıkardı ve uçsuz bucaksız manzarayı izlemeye başladı. Gri kumtaşı binaların arasında kıvrılarak dolanan turuncu otobüsleri saatlerce seyretti. Yüklü karabulutun, revirin gotik kulelerini karartışını, ona kafa tutan güneş ışınlarının üniversite binasının çelik ve camına hayat verişini izledi.

Şehrin tepesinde asılı kol ve hacakları ağırlaşmıştı ama Shuggie montunun cebindeki zarfı bulup belki yüzüncü defa değerlendirmek üzere çıkardı. Üstüne gönderenin adresi yazılmamıştı, sadece Barrow-in-Furness diye bir posta damgası vardı. Shuggie, Barrow-in-Furness'in neresi olduğunu bilmiyordu ama kulağa İskoçya'daymış gibi de gelmiyordu.

İki ay gecikmiş bir Noel kartpostalıydı bu. Leek başka bir yerde iş bulmuştu. Yeni binalar inşa ediyor ve eli her işe yatkın genç erkekler arıyorlardı; fayans döşeme, sıva, çatı kaplama. Dedikine göre parası fena değildi, ne zaman döneceğini de bilmiyordu. Şimdilik sanat okulu söz konusu değildi, belki bir dahaki seneye. Onun yerine hoş bir kız vardı, bir çayhanede çalışıyordu, ikisi arada bozkır diye bir şeyde yürüyüşe çıkıyorlardı. Kartpostala bir de yirmi pound tutturulmuştu. Hiç katlanmamış yepyeni, gıcır gıcır bir banknot. Shuggie bu paraya uzun

uzun kafa yormuştu. Bir ara kendine, Leek'in uzak bir otobüs garında onu beklediğini hayal etme izni bile tanınmıştı. Sonra da parayı taze ete harcayıp Agnes'i koca bir tabak etli patates yemeğiyle şaşırtmıştı.

Bir şey daha vardı Noel kartpostalının içinde; çizgili okul defterinden bir sayfaya yapılmış küçük bir oğlanın karakalem resmi. Oğlan dağınık bir yatağın ayakucuna bağdaş kurmuş, sırtı ressama dönük oturuyordu. Üst ve altı uyumsuz pijamasının açık kalan yerinden, çıplak sırtının alt kısmı görülüyordu. Oğlanın dikkat verdiği şey neyse, görünmeyen kucağında saklı duruyordu. Dalgındı, yüzü gölgeler içinde kalmıştı ve küçük oyuncak atlarla oynuyordu. Tahta at da sanılabilecek, askerî atlar ya da Troya atıyla. Shuggie onların ne olduğunu biliyordu. Kokulu atlardı; parlak renkli ve neşeli, küçük kızlar için yapılanlardan. O sevimli midillilerdi bunlar ve Leek bunu anlamıştı. Leek baştan beri biliyordu.

Soğuk kuzey rüzgârı beton çamaşır odasının etrafında gürlledi, Shuggie'nin burnunu çimdikleyip kızarttı. Shuggie rüzgâra dayanamaz hale gelince zarfı montunun içine koyup eve döndü.

Geldiğinde bütün ışıklar yanıyordu. Çalıntı nergisler dört bir yanda boyun bükmüş duruyor, Agnes'in eve kapanmışlığının bira mayası ve çürümüşlük karışımı kokusu Shuggie'nin burnuna geliyordu. Shuggie öylece terk edilmiş ahizeyi yerine koyarken, sızlanan operatörün uyarısını duydu. Agnes besbelli boş durmamıştı; kımızı kalem, telefon defterinin üstüne konmuş, eski isimlerin üzerine yeni çizikler atılmıştı.

Şimdi koltuğunda uyuyordu. Erimiş bir mum gibiydi, bacakları cansız, başı yana kaykılmış. Shuggie ona uzak olan köşeden yanaşıp ne kadar içtiğini anlamak için, gizli Tennent's kutularını salladı. Votka şişesini ışığa tutup kalanı ölçtü. Neredeyse dibine gelinmişti.

Shuggie sessizce Agnes'in sarhoş öksürüklerini dinledi. Kadın az sonra ögürdü ve dudaklarında koyu bir damla halgam belirdi. Shuggie eğilip annesini uyandırmadan kazak kolunun içindeki tuvalet kâğıdını aldı. Tecrübeli parmağını onun ağzına sokup bronşiyal sıvıyı ve halgamı çekti. Sonra ağzı tertemiz silip annesinin başını yeniden güzelce sol omzuna yatırdı.

Karnında bir boşluk hissediyordu. Midesinin altında. Açlıktan da derin bir şey. Shuggie annesinin ayakları dibine oturup onunla sessizce konuşmaya başladı. "Seni seviyorum annecim. Dün gece sana yardım edemediğim için üzgünüm."

Kadının ayağını nazikçe kaldırdı, önce bileğindeki minik tokayı açıp topuklu ayakkabıların ikisini de çıkardı, sonra siyah çorapların dikişli kalın kısmını ayak parmaklarının arasından dikkatle çekti. Buz gibi ayakların tabanlarını itinayla ovduktan sonra iki ayağı tekrar yere bıraktı. Yine fısıltıyla konuşmaya başladı.

"Ben hugün Sighthill'e gittim," dedi. "Tepeden bütün şehri seyrettim."

Topuklu ayakkabıları koltuğun kenarına koyup yeniden annesinin tepesine dikildi. Hünerli ellerle kadının sarkan memelerinin altını yoklayıp göğsün tam ortasını buldu ve incecik kazağın üstünden sutyenin kelebek kancasını açtı. Ağır memeler serbestçe yayıldı.

"Orada yaşamayı ne kadar seviyordun kim bilir. Görecek öyle çok şey var ki," dedi. "Düşününce bile başım döndü."

Parmaklarını sutyenin askısına geçirdi, iki askıyı da omuz hizasına getirip kadının tahriş olmuş tenini naylonun ezici baskısından kurtardı. Agnes kıpırdadı ama uyanmadı. Bir kez daha öksürdü; madenci evlerinin ve küfün, ılık biranın ve son olarak nehir kıyısında geçen soğuk bir gecenin eseri olan derin, ıslak bir öksürük.

Shuggie onun göğüs kemigini ovdu ve nezaret hücresi çok mu soğuktu acaba, diye düşündü. Agnes'in başı arkaya, koltuğun yumuşak başlığına doğru kaydı ve Shuggie büyük bir hızla, içgüdüsel olarak, parmaklarını kadının şakaklarına koyup başı tekrar güvenli biçimde öne eğdi.

"İlk fırsatta okulu bırakacağım. Tartışmanın anlamı yok. Bir iş bulmak ve bizi buradan çıkarmak zorundayım," dedi. "Günün birinde belki seni Edinburgh'ya götürürüm diye düşündüm. Fife'i görürüz, hatta belki Aberdeen'i. Bakarsın bir karavana yetecek kadar para bile biriktiririm. O zaman düzelir misin acaba?" Shuggie annesinin baygın yüzüne gülümsedi. "Ne dersin?"

Bir süre kadının nefeslerini dinledi, sonra yan tarafına doğru uzanıp eteğinin fermuarını açtı. Etek kolayca çıktı ve Agnes'in yumuşak karnı, tavadan kaçan ekmek hamuru gibi minnetle kabardı.

"Hayır mı? Haklısın sanırım," diye fısıldadı Shuggie.

Ardından elini Agnes'in horlayan ağzına soktu ve ıslak bir emme sesiyle protezlerini çıkardı. İki protezi tuvalet kâğıdına sarıp düzgünce koltuğun koluna yerleştirdi. Hafif hareketlerle kadının başına masaj yaptı, siyah saçlarında dalgalar yarattı. Kafa derisini onun tam istediği gibi ovdu. Saçın beyazları fena halde uzamıştı.

Agnes bir kez daha öksürdü. Boğazındaki kuru bir gıcık gürleyerek karnına indi ve aynı anda hem ağırlaşır hem de boğuklaştı. Balgam şimdi yine dudaklarındaydı. Shuggie parmaklarını saçların içinden geçirmeyi bırakıp yine tuvalet kâğıdına uzandı ama bir şey onu durdu. Agnes'i öksürürken izledi. "Leek belki de haklıydı."

Agnes yine geçirdi ve kafası yine geriye, koltuğun başlığına devrildi. Öğürdü ve safrası çıplak dişetlerinin, boyalı dudaklarının üstünde köpürdü. Shuggie durup annesinin nefeslerini dinledi. Nefesler önce ağırlaştı. Bo-

ğuk ve tıkalıydılar. Agnes hoşuna gitmeyen bir haber işitmiş gibi kaşlarını hafifçe büzdü. Ardından vücudu sarsıldı, şiddetli değil ama bir taksinin arka koltuğunda, engeli maden ocağı yolundan geçerken zıplıyormuş gibi. Shuggie müdahale etmeyi düşündü, parmaklarıyla yardıma hazırlandı ama Agnes'in nefesi bir ısıklıkla yavaş yavaş kesildi. Uzaklaşıp gider gibi, sahibini terk eder gibi ağır ağır soldu. Yüzü o andan sonra değişti, endişeler kaybolup gitti ve Agnes nihayet huzur bulmuş, içkinin eliyle usulca alınıp götürülmüş gibiydi.

Bir şey yapmak için artık çok geçti.

Shuggie onu yine de sarstı ama uyandıramadı.

Bir kez daha sarstı, sonra annesinin üstüne kapanıp uzun uzun ağladı. Agnes'in nefesi kesildikten çok uzun bir süre daha ağlamaya devam etti. Ne var ki hiçbir faydası olmadı.

Geri dönüş yoktu.

Shuggie annesinin saçını elinden geldiğince düzeltti. Diplerin arsız beyazlığını örtmeye, saçla annesinin en sevdiği şekli vermeye çalıştı. Protezleri kâğıttan çıkarıp nazikçe ağzına taktı. Sonra tuvalet kâğıdıyla çenesindeki kusmukları temizledi, dudağındaki ruju, en uca kadar uzatıp dışarı taşırmayacak biçimde tazeledi. Geri çekildi ve gözyaşlarını kuruladı. Annesi sadece uyuyormuş gibiydi. Shuggie eğildi ve onu son bir defa öptü.

1992
GÜNEY YAKASI

Otuz İki

Silinecek toz yoktu ama Shuggie bütün sabahı Agnes'in porselen biblolarını silerek geçirdi. Bayan Bakhsh'ın kiralık odasına taşınırken minik geyik yavrusunun kulak kenarı kırılmış, kırmızı elmalar satan güzel kızın McIntosh elmaları tutan kolu da kopmuştu. Bunlara bakmak bile Shuggie'nin haftalarca moralini bozmuştu. Şimdi hepsini büyük bir özenle siliyor, tamı tamına aldığı yere koyuyordu.

O sabah uzun bacaklı geyik yavrusunu almış, elinde dikkatle döndürmüştü. Sol kulaktaki kırığı bekliyordu ama yakından bakınca uzun kirpikli gözlerdeki boyanın da silindiğini, gövdedeki beyaz beneklerin kaybolmaya yüz tuttuğunu fark etti. Öfkelenmişti buna. Her zaman dikkat etmişti oysa. Her zaman elinden geleni yapmıştı.

Shuggie eklemleri beyazlayana kadar bibloyu elinde sıktı. Geyik her zamanki dingin gülüşünü koruyordu. Shuggie narin ön bacağa önce hafif, sonra giderek daha sert bastırmaya başladı. Porselen sonunda pes etti. Kırılırken korkunç bir gıcırta, *kııııı* çıkardı. Shuggie uzun süre nefes dahi almadan durdu. Parlak cilalı yüzeyin altında porselen kaba ve tebeşirimsiydi. Shuggie parmağını kırık kenarın üstünden geçirdi. Sonra hiç düşünmeden çekti, çekti ve nihayet biblonun bütün bacaklarını

kopardı. Biblo elinde parçalar halinde dururken, Shuggie ona bir daha bakmaya katlanamayacağını anladı. Kırık geyiği yatağın başıyla duvar arasındaki boşluğa attı. Sonra montunu ve Kilfeathers'tan satın aldığı konserve balıkların durduğu poşeti alıp odanın kapısını kilitleyerek yağmurlu sokağa çıktı.

Pusun içinde anayola doğru dalgınlıkla süzüldü. Yağmura rağmen Pakistanlı adamlar hâlâ kutular dolusu kararmış sebzeyi dükkân önüne çıkarıyorlardı. Bollywood videocusundan gelen kulak tırmalayıcı müzik, ortalığı inletiyordu. Dükkânın camları, ceylan gözlü kadınları mest edercesine kollarına almış yağız erkeklerin rengârenk posterleriyle kaplıydı. Shuggie biraz durup onları inceledi, sonra fark edilmeden yoluna devam etti.

Turuncu halk otobüsüne bindiğinde şoför, çocuklar için yarı yarıya indirimli uzun beyaz bileti patırtıyla kestti. Shuggie üst kata çıkıp son kuru koltuklardan birine oturdu. Otobüs yavaş akan trafikte sürünürcesine ilerlese de Shuggie'nin umurunda değildi. Camın buharında kendine küçük bir gözetleme deliği açıp uzaklaşan şehri izledi. Otobüs şöyle bir titredikten sonra sağda terk edilmiş bir konut alanına doğru döndü. Kısmen yıkılmış sosyal konutların duvar uçları yağmura karşı korunmasızdı. Parlak renklere boyalı holler, kâğıt kaplı koridorlar moloz yığınlarının üstünde çıplak ve utangaç duruyordu. Arka bahçelerden birinde, derme çatma iki direğin arasında hâlâ bir sıra temiz çamaşır gururla çırpınıyordu. Bir diğerinde neşeli çocuklar yıkık dökük yapıların arasında top peşinde koşuyordu.

Otobüs Clyde'ın üstünden gürleyerek geçti. Nehir, suyun üstünde yapayalnız ve atıl yükselen Finnieston Vinci'nin¹ koca gri cüssesini yansıtıyordu. Shuggie ıslak

1. Artık işlevsel olmayan, Glasgow'un sembollerinden dev konsol vinç. (Y.N.)

camı bir daha kurulayıp Catherine'i düşündü. Paslı vinçler gördüğünde aklı hep ona gidiyordu. Agnes'in cenazesine gelmemiştir. Leek'e, annesini iyi haliyle hatırlamayı tercih ettiğini söylemiş, Leek de bunu Shuggie'ye aktarmıştı. Alkolün onu nasıl tükettiğini görmenin Catherine'e bir faydası olmayacaktı. Shuggie şimdi vinçlere bakarken ablasının yüzünü hayalinde artık net bir şekilde canlandıramadığını fark etti. Catherine'in annelerini düşündüğünde şimdi tam olarak neleri görebildiğini merak etti. Belki sadece güzel olan şeyleri görüyordu.

Agnes'ı soğuk bir sabah vakti yakmışlardı.

Shuggie neredeyse iki gün boyunca annesinin ölüsüyle oturmuştu. Gece üstüne battaniye örtmüş, ertesi sabah kaldırmıştı. Vücudu soğuduğunda sobayı yakmış ama faydasını görmemiştir. Agnes'in teni ısıyı artık korumuyordu. Güney'de bir pansiyonda kalan Leek'i arayıp annelerinin öldüğünü haber vermişti. Leek uzun süre Shuggie'nin gözyaşlarının dinmesini beklemiş, sonra neler yapması gerektiğini adım adım anlatmıştı. Ardından büyük bir sabırla her şeyi yavaşça tekrarlayarak, Agnes'in telefon defterine yazdırmıştı. Shuggie sonradan Leek'in sinirlenmeyerek aslında ona iyilik ettiğini düşünmüştü.

Leek gece otobüsüne binerek Kuzey'e gelmişti. Onca yolu aşmış geldikten sonra Agnes'in cenazesinin on adım ötesinde durmuştu. Daha öteye asla gidemiyor gibiydi. Anneleriyle uğraşma işini Shuggie'ye bırakmış, daha sonra, levazımatçıda halının üstünde eğilip ucuz taşları kırıp birleştirerek Agnes'a birbirine hemen hemen eş bir çift küpe yapan kardeşini izlemekle yetinmişti.

Olunun yakılma işını ise Leek organize etmişti. Ağlayamayacak kadar bitap düşmüş, daha fazla yardım edemeyecek kadar sersemlemiş olan Shuggie, hafta boyunca Leek'in peşinden gitmişti. Adli tabipten cenaze levazımatçısına, oradan şapele abısını solgun, işe yaramaz, sus-

kun vaziyette takip etmişti. Leek birkaç defa yaptığı işin ortasında durup kardeşine dönmüştü. Hiçbir şey söylememiş, ruhuna yük olan şeyi itiraf etmesi için Shuggie'ye alan tanımıştı. Shuggie kendini zorlayarak Leek'e olanları anlatmak istemişti ama kelimeler ağzından bir türlü dökülmemiş, olan biteni bir türlü kabul edememişti. Tek söyleyebildiği, her şey olduğunda artık çok yorulduğu, daha çok çabalayabilmiş olmayı istediğiydi.

Cenazenin yakılma masrafını Sosyal Güvenlik ödeyecekti ama Wullie ile Lizzie'nin mezar parselinde yer kalmadığı için defin masrafını ödemeyecekti. Leek vefatı gazetelerden uzak tutmuştu; *Evening Post*'ta herhangi bir ilan yer almamıştı. Yine de yan binadaki kadın ara ara Agnes'la AA toplantılarına gittiği için haber paydaşlar arasında yayılmış, yabancı bazı insanlar kapıda bitivermişti. Ölüm haberi daha sonra Pithead'e sızmış, eski hortlakların hepsi Daldowie Krematoryumu'na koşmuştu.

Büyük Shug, Agnes'in cenazesinin yakılmasına gelmemişti. Daldowie'ye gelen tek siyah taksi Eugene'in-kiydi. Büyük Shug'ın Catherine ya da Rascal üzerinden haberi duyduğuna şüphe olmasa da kendisi yüzünü hiç göstermemişti. Shuggie her ihtimale karşı temiz çamaşırlarla sırt çantasını hazırlamış, sonra da bunu yaptığı için kendini aptal gibi hissetmişti. Tören boyunca gözleri babasını aramıştı ama Shug gelmemişti.

Leek, Shuggie'ye hep kaşlarını çatmıştı, onun babasının geleceğine inanacak kadar aptal olmasından hayal kırıklığına uğramış, bu ümidine öfkelenmiş gibi. Büyük Shug'ın hencil bokun tek olduğunu söylemişti. Bu da Shuggie'yi, sadece doğrulugundan dolayı değil, aynı zamanda Leek bunu söylerken annelerine çok benzediği için üzmüştü.

Krematoryumda yas tutanlar, dış kenarlarda ve arkalara doğru oturmuştu. Sadece Shuggie ile Leek öne

oturmuştu. Eugene iki yanında Colleen ve Bridie'yle kapı yanına oturmuştu. Daha o saatten çakırkeyif olan Jinty, genç Lamby'ye yaslanmıştı. Shuggie arkaya dönüp baktığında kimsenin gerçek anlamda üzgün görünmediğini düşünmüştü. Agnes'ı tören odasına götürdüklerinde, Shuggie arkadan bir kadının kınayan bir sesle, "Yakmak mı? O ihtiyar ayyaşın sünger vücudunda ateşi isteseler de tutuşturamazlar," dediğini duymuştu.

Shuggie o âna dek annesinin yakılması üstüne enikonu düşünmemişti. Tabutu sevk makarasının üstüne koyduklarında Shuggie'nin aklına gelen tek şey, süpermarket kasasındaki hareketli bantlardı. Neden sonra kafasına dank etmişti. Kendini bir anda Agnes'ın nereye gittiğini görmek için çırpınırken, iri gözlerde çılgınca bakarken bulmuştu. Dönüp abisine baktığında o sakince başını sallamış, "Haydi yolu açık olsun," demişti.

Leek bu sözü, Agnes'ı taksilere bindirip uğurladıkları zamanlarda kullanırdı. Şık tüllerin içinden sıyrılıp Shuggie'ye sırtarak, "Haydi yolu açık olsun," der, sonra da akşam haberlerinin karşısında oğlana eziyet etmeye başlardı.

Haydi yolu açık olsun. Bir şeyi elden çıkarırken söylenen bir söz.

Krematoryumun önündeki çıplak ağaçlar, beyaz tomurcuklarla bezenmiş, buzları çözölen yeşilliğin kokusu tören bahçesinin dört bir yanına saçılmıştı. Gelenlerden bazıları çimleri boydan boyaya geçip oğlanlara baş sağlığı dilemişti. Cesur olanlar kendileri gelmiş, Colleen gibi diğerleri ise Bridie türünden delegeler göndermişti. Jinty ıslak toprakta yürümekte zorlanmış, Leek merasim olmayacağını, kutlama için içki bulunmadığını söylediğinde afallamıştı.

"Ne? Tek bir damla bile mi?" demişti.

Leek takma dişlerini kenetleyerek, "Şaka mısın sen be?" demişti.

Eugene bunun üstüne Jinty'yi kolundan tutup uzaklaştırmıştı. Eugene kibarca bir şeyler söylemek için Agnes'in oğullarına döndü. Ama Leek ona sırtını çevirmekle yetindi.

Shuggie başını otobüsün camına yasladı ve cenazeyi artık aklından çıkarmaya çalıştı. Elindeki birkaç bozukluğu diğerlerinden ayırdı. İlerleyen saatlerde Bayan Bakhsh'in pansiyonu önündeki kulübeden Leek'i aramayı düşündü. Artık sohbetin nasıl ilerlemesi gerektiğini biliyordu: Leek'e bebeğin nasıl olduğunu soracak, sanat okulunu sormayacaktı. Ardından Leek ona nasıl olduğunu soracak, Shuggie de iyi olduğunu söyleyecekti çünkü abisinin bunu duymak istediğini artık öğrenmişti. İkisi de her şey yolundaymış gibi yapacaklar, sonra bir süre tren bileti almaktan, Güney'e yapılacak bir ziyaretten, kısacası gerçekleşmesi umulan küçük ve uzak şeylerden söz edeceklerdi. Bundan sonra Leek susacaktı. Shuggie onun çok konuşmayı oldu olası sevmediğini biliyordu. Bir anlamda iyiydi de bu; açgözlü telefon kulübesinden Güney'i aramak çok masraflıydı, Bayan Bakhsh da kiracıların odasına telefon taktırmayı reddediyordu.

Otobüs gümbür gümbür ilerledi. Clyde tersaneleri artık tümüyle ölüydü. Engin nehir, küçük teknesiyle giden yalnız bir kayıkçının dışında sessiz ve boştu. Kayıkçının yağmurluğu üstündeki fosforlu şeritler, kesintisiz atıştıran yağmurun altında elmaslar gibi ışıldıyordu. Herkes tanırdı bu adamı; sürekli ücretsiz dağıtılan *Glaswegian* gazetesinin ön sayfasına çıkardı. Vaktinde babasının yaptığı gibi dur durak demeden Clyde'da devriye gezerdi. Körkütük sarhoş olup Glasgow Green'in oralarında nehre düşen yaşlı adamları hep o kurtarmıştı. Kimi zaman da kurtarılmak istemeyen, taş köprülerin kenarından kasten ve sessizce kendini acı sulara bırakan kadın ve erkeklerin cesetlerini çıkarmıştı.

Shuggie, Central Station'ın arkasında otobüsten indi. Tren istasyonunun demir levhali cam kemerleri, kir bağlamış, güvercin pisliğiyle kaplanmış şu haliyle bile hâlâ mağrur ve görkemliydi. Terminalin camlı tavanı Argyle Sokağı'na da kısmen uzanıyor, altındaki geniş sokağı karanlık bir tünele dönüştürüyordu. Asma kat, balık-patates dükkânları, yarı fiyatına kot satan ışıltılı mağazalar ve saahları erkenden açılıp öğlen olmadan sigara dumanına hoğulan penceresiz bir *pub*'la doluydu. Shuggie pastanenin önünde durdu. Dükkânın fırınları, ortamı ışıl ışıl ve sımsıcak yapmış, ucuz pasta kreması ve beyaz ekmeğin tatlı kokusu havayı sarmıştı.

Shuggie bazen otobüs bekliyormuş gibi yaparak burada dikilip, havalandırmadan gelen şekerli hayalin sıcaklığıyla bir saat boyunca içini ısıtırdı. Böyle günlerden birinde kendini karşıdaki taksi durağına göz atarken bulmuştu. Dizlerini bükerek hafifçe eğilmiş, şoförlerin yüzlerini tararken nasıl bir umuda kapıldığını bir anda fark etmişti. Bunun üstüne utanıp çabucak doğrulmuş, telaşla oradan uzaklaşmıştı.

Shuggie pastaneye girdi. İçeride, sıcak ürünlerin durduğu vitrinin üstüne yağmur damlaları saçan, ıslak ofis kızlarından uzun bir kuyruk vardı. Shuggie, tatlı sıcağından gözleri kapanarak sabırla bekledi. Al yanaklı tezgâhtar saç filesinin arkasını kaşırken, Shuggie iki çilekli turta sipariş etti. Kadın turtaları kâğıt torbaya aktardığında, parlak kırmızı sos dağılıp kâğıda yapıştı. "Pardon hanımefendi. Onları kutuya koyabilir misiniz rica etserim?"

Kadın bunaltılı ve sıkkin bir gevelemeyeyle, "Dört tane olunca kutu veriyoruz delikanlı," dedi.

Shuggie beş pound'luk banknotu parmaklarına doldadı. Bir sonraki haftaya kadar para almayacaktı ama yine de, "Tamam, dört alayım lütfen. Hediye olacak," dedi.

Kadın ofladı ama nezaketsiz değildi. "Önceden de-seydin ya Kazanova. Ben ne bileyim kompradorların şahına hizmet ettiğimi."

Shuggie başı önünde, "Yok, yok, öyle bir şey değil," dedi.

Kadın iki seri bilek hareketiyle karton kutuyu kıvrıp hazırladı. Kırmızı turtalar yakuttan dört kalp gibiydi. Shuggie parayı ödedi, başlığını başına geçirdi ve yağmurlu sokağa döndü. Para her zamanki gibi yapacağını yapmıştı. Beşlik banknotu bir kez bozdurduktan sonra Shuggie şimdi kendini küçük bir markette koca bir zencefilli gazozla bozuklukları harcarken buluyordu. Çantasında konserve balıklar, elinde yakut kalplerle uzun cadde boyunca yürüdü. Trongate ve Saltmarket'ı arşınlayıp Merchant City'nin tarihi kısmında gezindikten sonra yine engin nehre döndü. Tenha nehir kıyısından yürüyerek Shipbank Yolu'nun girişine geldi. Tepeden geçen Saint Enoch demiryolunun altında, tişörtlü, incecik takım elbiseli erkekler, gruplar halinde toplaşmıştı. Açılıp düzleştirilmiş kolilerin üstünde korsan videokaset işportacılığı yaparken soğuktan titriyor, gelen geçene sataşıyorlardı. Yukarıdaki pazardan satın aldıkları kullanılmış giysi dolu torbalarıyla daracık sokaktan geçen kadınlar, bu adamları duymazdan geliyordu.

İşte o da orada, tam söylediği yerdeydi.

Pazar girişinin karşısında, çevreyi saran çitin üstünde, paslanıp metale yapışmış gibi oturuyordu. Yumuşak saçları çiseleyen yağmurun altında demir maşa gibi düzleşmişti, iri halkalı küpeleri yüzüne olduğundan çocuksu bir hava veriyordu. Onu böyle süzgün ve cılız görmek Shuggie'nin içini acıtıyordu. Agnes'in ölümünden önceki yıl Keir Weir sayesinde bu kızla tanıştığında, cüretkâr bir cesareti vardı oysa. Akıllıydı, gözüpekti. Shuggie şimdi tüm bunların, derinlerdeki yarayı örten çocuksu bir

paravan, lafazan bir cesaret gösterisi olduğunu biliyordu. Zamanla geliştirdiği dışa kapalı ve kendini korumacı görünüm, kızın çilli hatlarına iyice yerleşmişti. Dudakları hemen her zaman büzüktü, kuru üzüm gibi gözleri ise bela peşinde, durmadan telaşlı kalabalığın üstünde gezeniyordu. Bir zırh gibi giydiği ve çıkarmayı sıkça unuttuğu kemikleşmiş bir katılığı vardı artık.

"Amma geciktin, iliklerime kadar ıslandım," dedi Leanne Kelly. Bacaklarının arasında, savunma amaçlı sıkıştırılmış gibi duran, alışveriş torbalarından küçük bir yığının vardı.

"Kusura bakma," dedi Shuggie. Çitin üstüne çıkıp arkadaşının yanına, onun gibi oturdu. Duruşunu onunkiy-le karşılaştırdı ve aynı olana dek değiştirdi. şimdi boyu Leanne'e yetişmiş, hatta onu geçmişti. Uzanıp Leanne'in bileğinde, anorağının nedense bir türlü yetişmediği çıplak yeri ovdu. "Ee, ne yapmak istiyorsun? Biraz yürüyelim mi?"

Leanne küçümseyerek güldü. "İyi ki çıkmıyoruz seninle." Rengi dönmüş sakızını ağzından su birikintisine fırlattı. "İnsanı hiç şaşırtmıyorsun."

"Kusura bakma."

Leanne elini Shuggie'nin yanağında gezdirip sonra da onu sertçe itti. "şaka yapıyorum be. Yürürüz tabii, başka ne var ki yapacak?" Ayaklarının dibindeki torbalarla oynadı. "Önce bir işim var, onu halledeyim olur mu?"

Shuggie, onun neden bahsettiğini biliyordu. Agnes hayatta olsa, hâlâ böyle bir şansı olsa, kendisi de annesi için aynısını yapardı. Yine de kaygıyla dudaklarını yolan Leanne'i izlerken kendini tutamadı: "Leanne. Yapma ne olur. Ben böyle bir saçmalık yapsam, canıma okurdun. Hiçbir faydası yok. Üzgünüm ama öyle."

Leanne onu durdurdu. "Başlama yine. Biliyorum, farkındayım." Sonra başını kaldırıp yağmura, sanki başına

belaymış ve istese çekip gitmesini söyleyebilirmiş gibi ters ters baktı. "Hem onu görüp görmeyeceğimden emin bile değilim."

Karşılarında uzanan Paddy Semt Pazarı, çiseleyen yağmurda bile işlekti. Dar sokak, kullanım dışı tren hatları boyunca kıvrılarak ilerliyordu. Terk edilmiş durakların her birine çocuk giysileri, rengârenk çiçekli şezlonglar ve parlak futbol takımı renklerinde başucu lambalarıyla dolu tezgâhlar kurulmuştu. Var olan her alandan istifade edilmişti: Giysiler isli tavanlardan sarkıyor, katlanır masalar, tuhaf süsler ve eski saatlerle dolmuş taşıyordu. Satıcılar daracık sokağa derbeder bir halde yayılmışlar, sattıkları eski mobilyalar yağmurda çoktan ıslanıp harap olmuştu.

Shuggie, saç diplerinde siyahlar çıkmış sarışın bir kızı izledi. Müşterilerine karşı pek düşünceli davranarak çamurların içine yaydığı ve van yoğu gibi görünen eşyaların üzerine doğru çömelmişti. Shuggie, Agnes olsa, burayı hem çok sever hem de nefret ederdi, diye düşündü.

Leanne ona strafor bardakta çay uzattı, Shuggie kapağı açtığında çayın soğuyup zar tuttuğunu gördü. Sütlü katarakt tabakasına bakarken Leanne'i beklettiği için üzüldü.

"Agnes yaşasa bugün elli iki yaşında olacaktı," dedi, hemen ardından ekledi, "gerçi öldürsen itiraf etmezdi yaşını, o ayrı."

Shuggie elindeki gazozu, televizyonda gördüğü ki-birli bir şarap garsonu gibi Leanne'e doğru eğdi. "Küçük bir doğum günü partisi yapalım, diye düşündüm. Neşemiz yerine gelir." Çilekli turtaları sırtarak Leanne'e uzattı. Leanne kutuyu sevinçli bir cıvıltıyla açtı, ancak Shuggie kapağa yapışan kan kırmızısı sosu görünce adeta yıkıldı. "Hay aksi! Ne kadar da dikkatli taşımıştım halbuki."

Leanne omzuyla Shuggie'yi omzundan dürttü. "Dert etme. Muhteşemler."

Bir saat önce öylesine güzel görünen turtalar şimdi bozulmuş, Leanne ile Shuggie'nin ortasında yapış yapış duruyordu. Shuggie uzanıp bir tanesini aldı. Ortadan kalkınmalarını istiyordu. Elini kürek gibi yaparak koca turtayı ağzına tıktı. Akışkan tatlı sos ve ılık krema boğazına kaçarak nefesini kesti. Shuggie hepsini mideye indirdiğinde, verdiği ağırlıkla kendini daha iyi hissetti. İkinciyi almak için kutuya uzandı ama Leanne bu defa ona sırtını dönüp, "Çek elini! Benim onlar, aç gözlü sefil seni," diye ciyakladı.

Shuggie güldü; Leanne'i kaygılarından uzaklaşmış görmek hoşuna gidiyordu. Sostan kalanları dudaklarının arasında ezip ruj gibi yaydı ve Leanne'e komik suratlar yaptı. Leanne onu ittirdi. Kalan iki turtayı ağır ağır ve özenle, sosu kremadan titizlikle ayırıp istemediği hamurlu kısmı Shuggie'ye vererek yedi. Sonuncunun üstüne kutuyu kapadı.

Yağmur durup tekrar başlarken, başlayıp tekrar dururken, birbirlerine sokularak oturdular. Soğuk çayın, zencefilli gazozun eşliğinde sohbet ettiler ve belki de hiç olmayacak bir şeyi beklediler. Ardından ilk konuşan Leanne oldu. "Bizim Calum, Springburn'lü bir kızı hamile bıraktı."

Shuggie, Leanne'in incecik saçından bir tutanını alıp parmaklarını üstünden geçirdi. Saçı, baş ve işaretparmağının arasında, merdaneli çamaşır makinesi gibi sıkı ve saç emdiği suyu gıcırtyla saldı. "Senin bir büyüğün olan mıydı Calum?"

"Yok, iki büyüğüm. Stevie ile Malky'nin arasındaki. Tipi fena sayılmaz ama kafa pek çalışmaz. O yüzden de gözünü üstünden ayırmayacaksın. Çükünü ota boka sokmaya çalışır çünkü."

"Pek hoşmuş."

"Sorma. Geçen Paskalya zamanı bu kızla cumartesi dansında tanışmış, dediklerine göre pazar günü daha şa-

pelin kapıları açılmadan kız hamile kalmış." Leanne abisinin aptallığına kafasını salladı. "Kızın babası dün gece kapımıza dayandı. Telefon rehberinden bulmuş. Bizim Malky olayı öğrenince Calum'u bir güzel kemerden geçirdi. Hamile bıraktığı için değil de kızcağıza gerçek soyadını söylediği için." Leanne kendi saçından ayrı bir tutam alıp kırık uçları kontrol etti. "Bizim Calum kızın adını bile hatırlamıyor, bırak tipini. Kızı karşısında bulunca suratı görecektin. Sokakta görse tanımayacak yani, o kadar. Şimdi bir de baba olacak. Mankafalı gerzek."

Leanne kadını henüz görmeden, Shuggie onun sesini duydu. Çocuksu bir kahkahaydı, o yaşta bir kadın için fazlaca genç bir kahkaha; birine gösteriş yapıyormuş gibi kof ve zorlamaydı. Shuggie duymazdan gelmeyi düşündü, Leanne'in bakışlarını nehre, gülen kadından uzağa yönlendirmeyi düşündü. Dönüp arkadaşına baktığında, başparmağının kenarlarını yiyor, torbalarıyla oynayıp duruyordu. Shuggie onun elini ağzından çekti ve parmakların hemen hiçbirinin etrafında deri kalmadığını fark etti. Bu durumda yalan söylemeye gönlü elvermedi ve bir iç çekip kadını işaret etti. Leanne de derin bir iç çekti.

Kadın henüz onları görmemişti. Soluk tenli elini sokaktaki, kısa kollu gömlek giymiş erkeklerden birinin koluna dolamıştı. Adamcağızın gencecik ağzı, dişsiz bir boğumdan ibaretti. Shuggie, harala gürele pazarın öte ucundan, yolun karşı tarafından, kadının genç ayyaşı kendine eşlik etmesi için kandırmaya çalıştığını duyabiliyordu. Adam ıslak dudaklarıyla ona ruhsuzca, Hayır, dedi ve sert parmaklarıyla kendini kadının elinden kurtardı. Sonra da küfürler ederek uzaklaşıp kadını orada tek başına bıraktı.

İkisi kadını bir süre izlediler; sokağın ortasında kapana düşmüş, nereye gideceğini bilemez gibi bir hali

vardı. Shuggie'nin son gördüğünden de perişandı. Fare kahvesi bukleleri, birbirine dolanık karabiber rengi bir keçeeye dönüşmüş, cildi kırmızı ve lacivert çatlak damarlarla kaplanmıştı. Gözlerinde peygamberçiçeği rengi bir far, dudak kenarlarında cıvıl cıvıl pembe bir rujdan kalıntılar vardı. Tek bacağında bir kaçıksa da hâlâ ten rengi külotlu çorap giyiyor olması, Shuggie'nin içine su serpti. Kısmen bitişik tuttuğu bacakları ve ayak bilekleriyle ağırbaşlı görünümünü hâlâ koruyordu.

Leanne gözlerini devirdi. Shuggie onun, yerinden kalkmak için var gücünü kullandığını görebiliyordu. Leanne çitten inip ayaklarının dibindeki torbaları aldı. Torbalardan biri yıkanıp katlanmış giysilerle ve beyazlıktan çoktan çıkmış temiz iç çamaşırlarıyla doluydu. Diğer torbada bebe yoğurdu, elma püresi gibi tatlı ve yumuşak yiyecekler vardı. Shuggie'nin aklına kendi yapacağı katkı geldi ve cebinden hasarlı balık konservelerini çıkardı. "Bunları çok seviyor demiştin."

Leanne poşeti açıp konservele baktı.

"Çok sağ ol Shuggie." Somonu elinde döndürdü. "Ama artık sokaklarda yaşıyor. Konserve açacağını nereden bulacak?" Leanne kendi sorusuna başını salladı. "Kusura bakma. Nankörlük ediyorum." Ağır ağır nefes verdi ve küçük torbayı, çomak gibi geniş bir çember içinde döndürerek salladı. "Üzülme, ihtiyar Moria ne yapar eder, açmanın bir yolunu bulur. Yolunu bulmadığı bir bok yok zaten."

Leanne pazara girdi ve annesine doğru yürümeye başladı. Shuggie kadının yaklaşan kızı fark edip, kahverengi gözlerini devirdiğini gördü. Bu ailevi henzerliğe ister istemez gülümsedi.

İki kadın birbirini duygusallık sergilemeden selamladı. Çisenti bir anlığına durdu ve Bayan Kelly, Leanne'in peşinden Paddy Semt Pazarı'ndan çıkıp Clyde tarafına

geçti. Shuggie eski bir kolinin katlarını açıp ıslak çitin üstüne serdi, anne kızı yan yana oturttu. İkisi karşılıksızca nehrin sularını tarayan kayıkçıyı izlemeye koyuldular.

Moira Kelly, "Adamın oradan çekip çıkardığı zavallı kızca'ızlardan bazısını tanıyo'dum," dedi. "Adam bi' kere hile kimseden bi' şey yürütmedi. Ceplerinde ıslak sigaraları da, parmaklarında Claddagh yüzükleri de duruyo'du. Tek kuruş almadı. Ne iş ama ha?"

Leanne turta kutusunu açıp sonuncuyu annesine ikram etti. Kadın yapış yapış kırmızı sosa parmağını banıp büzük ağzına götürürken, Shuggie bakmamaya çalıştı. Moira'nın gözlerinin etrafında, bir süredir yine yemek yemeyi bırakmış gibi derin, çizgili boşluklar vardı. Çilekli şeker, ağzının kenarlarında parlattığı gibi ışıldadı ve neredeyse müstehcen bir görüntü yarattı.

Teşekkür namına tek kelime etmeden, "Bütün gün burda mı oturaca'z?" dedi.

"Biraz otursak, olmaz mı?" Leanne turta kutusunu annesinin kucağına yerleştirip, etle köpek kandırır gibi onu tatlıyla yerine bağlamaya çalıştı. Kadın alkolden sallanıyordu ama son parça turtayı alıp dilini kremanın derinlerine daldırdı. Shuggie yanlardan başka dişlerin de eksildiğini fark etti, sonbaharda yerinde olan dişlerin. Elllerine krema bulaşan kadın, müstehcen bir tavırla parmağını boydan boyaya yaladı. Leanne annesini yemek yemeye çalışırken görmekten memnun gibiydi ama tüm bunlar Shuggie için fazlasıyla bayağıydı. Bayan Kelly'nin yırtık çorabına, yırtıktan fırlayan ürpermiş derisine bakarken, bir anda annesini yeniden görebilmeyi her şeyden çok arzuladı.

Bir süre hep birlikte oturdular. Leanne annesine beş abisinin her gün tekrardan canlandırdığı pembe diziyi anlatırken, Shuggie, Clyde manzarasını seyretti. Bayan Kelly birkaç defa Kelly oğlanlarının saçmalıklarına gü-

l p. "İyi ki orda d'ilelim de sıçtıklarını temizlemek zorunda kalmıyorum," dedi.

O böyle Şeyler dediēinde, Shuggie yüzünü nehre çevirme ihtiya ı duyuyordu. Ardından Leanne, annesine yakında babaanne olacaēını söyledi. Kadının omuz silkiŐiyle, üstünde oturdukları  it sallandı.

Leanne söyleyeceklerini bitirince, annesinden ayaēa kalkmasını istedi. Kadının harap mantosunu önüne tutması için Shuggie'yi görevlendirdi. Kadın bir ayaēından diēerine hoplarken, Leanne onun çorabını, sonra da kirli çamaşırını eteēinin altından çıkardı. Moira kendisiyle uēraŐılmasından hoşlanmıyordu. Durmadan homurdanıyor ama bir yandan da Shuggie'ye bakıyordu. Shuggie ise bakışlarını ıslak kaldırımından ayırmadı.

"Seni hiç anlamıyorum, yavrum. Şu yaşında kızları parmaklaman, zilzurna sarhoş olman gerekir. İhtiyar Moira'ya yarenlik etmen d'ilel."

Shuggie, "Sizin için gelmedim, Bayan Kelly," diye mırıldandı. Kadının nemli bakışlarını kendinden uzaklaŐtırmak için mantoyu biraz daha yukarı kaldırdı.

Kadın istifini hiç bozmadı. "Her neyse, en azından benim Şimdi keyfime bakmam, neŐemi bulmam lazım. Senin gibi acayip bi' herifle g t g te dans et'ceeme."

Leanne hâlâ dizlerinin üstünde idi. Annesinin ayak-kabıllarını baēladı. "Shuggie sana somon getirdi. Y zs zl k etmesene."

Bayan Kelly sabırsız çocuklar gibi sızlanıp kıpırdanarak, "İyi, hadi acele et. Bugün maaş günü. Herifler ben onlardan tek bi' içki koparamadan hepsini harc'ıacaklar," dedi.

Shuggie'nin Bayan Kelly'ye söyleyecek sözü yoktu ama Leanne'in hatrına kadını biraz daha yanlarında tutmak istiyordu. "Ee? Son g r Őt ē m zden beri nasılsınız?"

Bayan Kelly onu alaya aldı. "Ah, sormayın, hari-kula-de bir bahar geçirdik. Sizce de öyle değil mi?" Sonra olup bitenin verdiği sıkıntıyla sabırsızlanarak dudaklarını büzdü. "Meraklı bi' hergeleyiz ha?" Bir an için devamını getirmeyecekmiş gibiydi. Sonra nahoş bir küçümsemeyle ağzı aşağı hüküldü. Aslında anlatacak şeyleri vardı ve dinleyici bulduğu için de memnundu. "Bak şimdi, aklıma benim Tommy'yi düşürdün ha." Bu adamın anısıyla içgüdüsel olarak çenesinde, eksik dişlerin olduğu yeri ovuşturdu. "İyi yanları da yok d'iildi. Caley demiryollarının arka tarafına iyi tezgâh kurduydı. Bi' dedi'im i etmezdi. Bardan bara dolaşır, kör numarası yapardı. Güya öyle kör ki, içkisini almak için bara tutunarak ilerliyo'." Bayan Kelly kahkahadan kırılıyordu. "Adamın cin gibi gördü'üne onlar uyanana kadar, bu milletin içkisinden araklardı."

Kadın kendi kendine kükreyerek gülüyordu. Annesini gülerken görmek Leanne'i besbelli mutlu ediyordu. Başını kaldırıp ona bakışından, dudak kenarındaki gerginliğin biraz yumuşamasından açıkça anlaşılıyordu. Ama hepsi çabucak gelip geçti. Leanne bir anda kendini hatırlamış, kalkanlarını yeniden kuşanmaya çalışıyor gibiydi. Yaramazlığından dolayı azarladığı bir çocuk, şirinciliğiyle gönlünü çelmiş, o da kendine engel olamayıp teslim olmuş gibiydi.

Bayan Kelly bunu fark etti. "Baaak, muhabbetini böyle de güzeldir işte. İhtiyar Moira'yı görmek hoşuna gıdiyo', di' mi?" Bayan Kelly kızının omzunu sıvazlıyordu. "İşte böyle, hep neşelendirebildim seni."

Leanne onu teşvik edecek bir şey söylemedi. Shug-gie mantoyu indirip kayıkçıyı seyretmeye dondu. Bayan Kelly yine ağrıyan çenesine dokundu ve nihayet soracağını sordu. "Ee, şöyle bi' şişecik şarap için bi' kaç kuruş çalışır mı senden, bak'iyini?"

"Hayır" Shuggie haşını iki yana salladı.

Kadın eksik dişin olduğu yeri diliyle emdi. "Olsun, ne yapalım, hoşuna ağlamayana memc yok dememişler."

Shuggie zencefilli gazozundan kalanı kadına uzattı. Moira meşrubata hakarete uğramış gibi dik dik baktı, sonra da aldı. Leanne ile Shuggie içeceği yavaş yavaş yudumlayarak tadına varırken, Bayan Kelly susuzluktan ölüyormuş gibi kana kana içiyordu. Shuggie şişenin ağzında, kadının rujundan kalan yapışkanlı çizgiye baktı. Dilini tutmaya çalıştı ama başaramadı. "Neden kendini illa böyle bir duruma sokuyorsun?"

Leanne kirli çamaşırları poşetlere doldurmayı bırakıp geriye doğru oturdu. Duyacağı yanıtı kaçırmak istemiyormuş gibi başını kaldırıp annesine baktı.

"Benim içmekten zevk *almadı*'ım ne malum?" Bayan Kelly'nin suratı düştü, mantosunu Shuggie'den çekip aldı. "Kıskanıyo'sunuz hepiniz. En çok ben eğleniyorum! İnsanın günü böyle çok daha keyifli geçiyo'. Günün o yavan kısımları az'cık kırpılıyo'." Cebinden bir ruj çıkardı. Ruj bitmeye yüz tutmuş, sadece dibi kalmıştı. Sürerken eli kayınca ruj Moira'nın dudaklarından taşıtı. Shuggie rujun cırtlak pembesini görmezden gelmeye çalıştı.

"Kızın seni seviyor," dedi.

Leanne yalvarırcasına, "*Shuggie!*" dedi.

Bayan Kelly, alayla gülerek, "Ah, canım benim, mucuk mucuk," dedi, ardından göğsünde sıkışan şekerli gazı çıkarınak için yumruğuyla vurdu. "Bak, ben ne diyorum, biliyo' musun? Birini ne kadar seversen, sevgini o kadar dalgaya alırlar. Gitgide senin istediklerini daha az, kendi canlarının çektiği her hoku daha çok yaparlar." Tekrar göğsüne vurdu, bu defa geçirdi.

Leanne kirli çamaşırları şöyle bir toparlayıp bitkin bir oflamayla ayağa kalktı. Shuggie ile annesinin arasında oturdu. Tekrar dudaklarını ısırmaya başlamış, yanakları

kızarmış, gözleri dolmuştu. Shuggie başını çevirip kayıkcıyı izlemeye döndü.

Bayan Kelly mantosunun önünü kapatarak, "Pub'lar birazdan dolar," dedi. "Eh, siz de paranızın karşılığını alınız."

"Aman ne hoş!" Leanne geriye doğru çekilip eserini inceledi. Annesiyle, dışarı çıkmak ve hava kararmadan oyununa dönmek için sabırsızlanan bir çocukla konuşur gibi konuşuyordu. Kadını daha fazla tutamayacağını anladı. "Tamam Moira, hadi git bakalım. Kendine dikkat, olur mu? Ben yine gelip bakınırım sana."

"Çok istiyo'san..."

Shuggie yumruklarını sıkıyordu. Sonra dayanamayıp ileri doğru adım attı ve ellerini zorla Bayan Kelly'nin mantosunun içine soktu. Kollarını kadının beline doladı, yumuşak tenini şöyle bir yokladı ve arış örgülü suni ipekten kumaşın, o bilindik nemli kayganlığını buldu. İç eteği tutup sertçe çekti ve olması gerektiği gibi kıyafetin altına derli toplu yerleştirdi.

Bayan Kelly'nin ağzı hayretten bir karış açılmıştı ama belinde hissettiği Shuggie'nin sımsıcak kollarına itirazı yokmuş gibi ellenmeye karşı koymadı. Sonra tombul diliyle altdudağını yalayıp Leanne'e muzip bir bakış attı. "Vay vay vay, bunun yanında kendine dikkat et yavrum."

Shuggie kadının belini bıraktı. Sonra kollarının üst kısmından tutup kadını sarstı. Bayan Kelly oyuncak bebek gibi gözlerini kırıştırdı. Bakışlarının yeniden Shuggie'ye odaklanması biraz sürdü. "Şuna bak!" Kendini Shuggie'nin ellerinden kurtarıp çatık kaşlı ifadesini bozmadan Shuggie'nin etrafında döndü. "Ne tuhaf piçsin be."

Bayan Kelly bu sözlerin ardından pazara; demiryolu hattının altına dizili karanlık pub'lara doğru döndü. Leanne ile Shuggie onun gidişini, elinde torbalarla sokakta

yalpalayarak ilerleyişini izlediler. Köşeye gelince durdu ve hafifçe dönerek somon konservesiyle dolu poşeti, dipten siyahları çıkmış sarışın kıza fırlattı. Gol atmış gibi kollarını havaya kaldırdı, sonra dönüp sendeleyerek gözden kaybolup gitti.

Leanne, "Sakın başlama!" dedi. Anorağının fermuarını yüzünün altını kapatana kadar çekti.

"Başlamayacağım." Shuggie bakışlarını ıslak kaldırımdan ayırmadan, kendini yatıştırmaya çalıştı. "Şimdi daha iyi misin?"

Leanne dudak büktü, sonra omuz silkti. Islak saçını yüzünden çekip bileğinde tuttuğu lastik tokayla topladı. Shuggie onun güzel yüzünün tekrar gerilip sertleştiğini görünce üzüldü.

Shuggie ayakkabısına bulaşan çamuru pantolonunun arkasına sildi. Sonra uzanıp Leanne'in kolundan fırlamış bir ipliği çekti. Dokunduğu bilek, buz gibiydi. "Annem bir keresinde koca bir yılı iyi geçirmişti. Çok güzeldi."

Leanne cevap vermedi. Başparmağının çiğnenmiş turnağını yine ağzına sokup düşünceleriyle baş başa oturdu. Shuggie onu kendi haline bıraktı. Yağmur dinmişti; kayıkçı, sandalını kıyıya çekiyor, eğik sırtını doğrultuyordu.

Gün bitmeden birlikte geçirebilecekleri çok vakit vardı ve bu düşünce o ıslaklıkta bile Shuggie'nin içini ısıttı. "Eveet!" Elinden geldiğince neşeli görünmeye çalıştı. "Şimdi ne yapmak istersin?"

Leanne gözlerini sildi. Kotunun boş ceplerini dışa çevirip çırpınan bayraklar gibi kıpırdattı. "Biraz etrafta dolanalım diyorum, ne dersin?"

"Bak sen. Kim hiç şaşırtıcı değilmiş?"

"Ben mi?" Leanne çok uzun gelen bir sürenin sonunda nihayet gülmüştü. "Hadi ordan. Gidip şu Virginia oyun salonundaki yağız delikanlılara aval aval bakmak için yanıp tutuştuğunu ikimiz de biliyoruz!"

Shuggie utançtan yandığını hissetti. İnkâr eder gibi başını sallamaya yeltendiyse de Leanne'in hakışlarında gördüğü şey yüzünden vazgeçti. Onun yerine dişlerinin arasından keskin bir nefes aldı

Leanne uzanıp onu göğsünden dürttü. "Boş ver artık şunu. Hem bence kulağı küpeli şu kızıl oğlan, şahsınızı kaş göz ediyor."

"Gerçekten mi?"

Leanne sırttı. "Bilmem, helki. Gerçi tek gözü şaşı olduğu için belli de olmaz, neme lazım!"

Leanne annesinin kirli çamaşırlarıyla dolu poşeti, Clyde'in derinlerine doğru savuracakmış gibi salladı. Sonra serbest kolunu Shuggie'nin koluna dolayıp sarsarak onu endişelerinden sıyırmaya çalıştı. Shuggie de römorkör gibi onu omzundan dürttü, sonunda yavaş yavaş sırtlarını nehre döndüler.

Shuggie ellerindeki çöpu belediyenin bidonlarından birine attı. "Biliyor musun, sen Calum'u anlatınca düşündüm de, biz de bir ara dansa gitsek?"

Leanne bir yandan kirli çamaşır torbasını sallarken ulurcasına kahkaha attı. Öyle gürültülü, öyle çınlayan bir kahkahaydı ki videokaset satıcılarını korkudan yerlerinden sıçrattı. "Ne! *Sen ha?* O cıfcaflı okul ayakkabılarınla hem de!" diye ciyakladı. "Shuggie Bain'in dans edeceğine hayatta inanmam!"

Shuggie çık cıkladı. Leanne'in kolundan kendini kurtarıp koşarak birkaç adım öne geçti. Başıyla zarıf bir selam verdi ve bir defaya mahsus, ayakkabılarının cilalı topukları üstünde döndü.

Teşekkür

Öncelikle belirtmeliyim ki, her şeyi annemin anısına, mücadelesine ve elinden geleni veren abime borçluyum. Bana, bunları kelimelere döküp sizlerle paylaşma cesareti veren ablama da minnettarım.

Yavaş bir okur ama cesur bir ajans temsilcisi olan Anne Stein'in inancı ve azmi olmasa bu roman elinizde olmazdı. Lucy Luck, Claire Nozieres, Morgan Oppenheimer'a ve ICM Partners and Curtis Brown'daki herkese ayrıca teşekkür ederim. Editörüm Peter Blackstock'a sabrı, gözüpekliği ve Shug-gie'ye karşı tatlı sert duruşu için özellikle teşekkür ederim. Morgan Entrekin ve Judy Hottensten azimli destekçilerdi; Elisabeth Schmitz, Deb Seager, John Mark Moling, Emily Burns ve Grove Atlantic'teki herkese de müteşekkirim. Kuzey'deki dostlarım Daniel Sandström ve Cathrine Bakke Bolin'e, Ravi Mirchandani'ye ve Picador UK'deki herkese, bu romanın tanınmasını sağladıkları için teşekkürü borç bilirim. Tina Pohlman'a ilk adımlar ve inanılmaz cömertliği için kalpten minnettarım. İlk okuyucularım, Patricia McNulty, Valentina Castellani, Helen Weston ve Rachel Skinner-O'Neil'a tüm yardım ve teşvikleri için teşekkür borçluyum.

Bu kitabın sonsözleri Michael Cary için; kitabı ilk o okudu ve daima yaptığı gibi, özüne o can verdi.

1980'ler. Glasgow şehrinin adeta öleyazdığı, ailelerin güçbela ayakta kalabildiği bir dönem. Ne var ki orta yaşlarındaki alımlı Agnes Bain daha fazlasını hak ettiğine inanır; müstakil bir ev sahibi olmak, istediğini satın almak gibi... Gelgelelim taksi şoförü kocası tarafından sürekli aldatılan Agnes, üç çocuğuyla birlikte harap olmuş bir madenci kasabasında yaşamaya mahkûm olur. Çocukları, yavaş yavaş alkol batağına saplanan Agnes'i kurtarmak için ellerinden geleni yapsalar da, bir süre sonra kendilerini kurtarmak için bir bir onu terk ederler. Yalnızca en küçükleri Shuggie, bir gün düzeleceği ümidiyle annesinin yanında kalır.

Farklı bir çocuk olan Shuggie, annesinin iddialı tavırlarını benimser. Ancak davranışları yüzünden madenci çocukları onu hırpalarken yetişkinler tarafından da acımasızca yargılanır. Diğer oğlanlara benzemeye çabala-yan Shuggie, bir yandan da annesini kurtarmak, bu yoz ortamdan çıkarmak derdindedir.

Douglas Stuart'ın romanı *Shuggie Bain* yoksulluğu, sevginin sınırlarını ve kibrin beyhudeliğini ortaya seren, sakınmasız tavrına karşın olağanüstü çarpıcılıkta ve güzellikte bir eser.

"Bağımlılık, cesaret ve sevgi üzerine bu şaşırtıcı şekilde içten, duyarlı ve sürükleyici ilk roman bizi şaşkınlığa uğrattı... Yıkıcı tutkulara ve aile kurumuna dair alabildiğine hüznölü, bununla birlikte umudun büsbütün solmadığı bir sorgulama."

Booker Ödülü Jürisi

2020 Booker Ödülü

2020 Amerikan Ulusal Kitap Ödülü finalisti

2021 İngiliz Kitap Ödülleri, "Yılın Kitabı Ödülü"

2021 İngiliz Kitap Ödülleri, "En İyi İlk Roman Ödülü"

#aile #seksenler #glasgow #thatcherdönemi #neoliberalizm #yoksulluk #alkolizm
#toplumakinsiyet

♥can

canyayinlari.com | f | i | t canyayinlari

T-6
C888516
TNO

roman

ISBN 978-975-07-5593-4

9 789750 755934